

III. LÆRERE, VIDENSKABELIGE MEDARBEJDERE SAMT CENSORER

DET TEOLOGISKE FAKULTET

I. Afgang og udnævnelser m.v.

1. PROFESSORER OG LEKTORER

a. *Lektor, teol. dr. Olof Lintons konstitution som professor i teologi med nytestamentlig exegeese som hovedfag.*

(j. nr. 136/47).

Som meddelt i universitetets årbog for 1945-46, side 42, blev docenturet i nytestamentlig exegeese på tjenestemandssloven af 6. juli 1946 omdannet til et professorat i samme fag.

Efter at embedet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 6. februar 1947 var blevet opslået ledigt, blev under 10. marts 1947 de indkomne 5 ansøgninger, nemlig fra pastor, cand. theol. Paul Verner Hansen, lektor, teol. dr. Olof Linton, Uppsala, sognepræst, dr. theol. E. Munch Madsen, sognepræst, cand. theol. Paul Christian Seidelin og docent, teol. dr. Ernst Percy, Lund, tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, teol. dr. A. Fridrichsen, Uppsala, dr. theol. H. Mosbech og dr. theol. Johannes Munck, Århus universitet. Inden udvalget havde sluttet sit arbejde trak den ene af ansøgerne, sognepræst, dr. theol. E. Munch Madsen ved skrivelse af 10. april 1947 sin ansøgning tilbage.

Udvalget afgav derefter under 25. februar 1948 følgende indstilling til fakultetet:

»Undertegnede, der af det theologiske fakultet i København er nedsat som fagkyndigt udvalg til bedømmelse af de 4 ansøgere til det ledige professorat i det Nye Testamente: Pastor Paul Verner Hansen, København, lektor, dr. theol. Olof Linton, Halmstad, docent, dr. theol. Ernst Percy, Lund og sognepræst Paul Seidelin, Knebel, har gjort deres indsendte videnskabelige arbejder og deres vita ante acta til genstand for nærmere prøvelse, men der har ikke kunnet opnås enighed om bedømmelsen.

Et flertal: Professor, dr. Anton Fridrichsen og professor, dr. Holger Mosbech ønsker at udtale:

Pastor Paul Verner Hansen (f. 1909) tog 1933 theologisk embedseksamen med

egregie, studerede 1934–1935 i Strasbourg og har siden 1936 haft præstelig virksomhed; han har ikke publiceret videnskabelige arbejder og har heller ikke til bedømmelse indsendt utrykt materiale, hvorfor han må betegnes som inkompetent til et nytestamentligt professorat.

Sognepræst *Paul Christian Seidelin* (f. 1906) tog 1932 theologisk embeds-eksamen med laud., foretog i årene 1934–1936 studierejser til Strasbourg, Heidelberg og Tübingen og har siden 1937 været sognepræst i Knebel. I denne stilling har han udfoldet en ikke ubetydelig litterær virksomhed og bl. a. skrevet et »Kirkehistorisk kompendium« og bidrag til »Kirkeårets tekster« samt forskellige recensioner. Videnskabelig værdi har dog kun 5 mindre afhandlinger og deraf især »Der Ebed-Jahwe und die Messiasgestalt im Jesajatargum« i Z.N.W. 1936 s. 194–231 og »Zur Christologie der Versuchungsgeschichte« i Deutsche Theologie 1939 s. 127–139, der viser hans gode kundskaber indenfor den talmudiske litteratur og hans evne til at undersøge og behandle et lille begrænset område og få noget ud af dette. Også hans afhandling om »den nye pagt« i Dansk Teologisk Tidsskrift 1941 s. 131–151 fortjener at nævnes i denne forbindelse. Ansøgerens mest omfattende videnskabelige arbejde er imidlertid en utrykt afhandling (392 maskinskrevne kvartsider) om »Den synoptiske lidelseshistories kristologi«; ligesom de før nævnte artikler viser også denne, at han har gode talmudiske kundskaber, og tillige at han sidder inde med en betydelig læsning; men hans evne til at gengive og behandle det læste og til at fastholde et klart sigte, både i disposition og enkeltheder, lader meget tilbage at ønske, og redegørelsen for adskillige af de mange spørgsmål, han kommer ind på, må kaldes mangelfuld eller overfladisk; endelig er hele problemstillingen i virkeligheden ganske forvejlet, og fremstillingen lider tillige i rent metodologisk henseende af meget store brist. Ved de fremlagte arbejder har denne ansøger derfor heller ikke erhvervet sig kompetens til et nytestamentligt professorat.

Docent *Ernst Percy* (f. 1901) blev 1926 cand. theol. og 1939 dr. theol. ved Lunds Universitet, hvor han siden 1939 har virket som docent og et par semestre vikarieret for professoren i N.T. Foruden 5 recensioner el. lign. har han offentliggjort to større arbejder. Det første: »Untersuchungen über den Ursprung der johanneischen Theologie« (1939, 346 s.) er en meget velskrevet bog, der vil belyse forholdet mellem den johannæiske theologi og tilsvarende gnostiske forestillinger, først og fremmest de mandæiske, og sammenligningen er udført med megen grundighed og omhu og viser, at forfatteren har omfattende kendskab ikke blot til Johannesevangeliet og litteraturen derom, men også de mandæiske skrifter og gnosticismen. Han vil imidlertid vise, at Johannesevangeliets begrebsverden er uafhængig af de gnostiske udtryk og enten stammer fra senjødedommen eller er genuint kristelige, og for at gøre forskellen mellem de to forestillingsverdener så stor som muligt kommer han ofte ind på tydingen og forklaringer, der må betragtes som ganske urimelige eller dog yderst usandsynlige, og hans argumentationer er ligeledes i methodisk henseende hyppigt meget betænkelige; det meste af den omfattende kritik af bogen, som R. Bultmann har fremsat i O.L.Z. 1940, sp. 150–175, turde være træffende.

Efter i 1942 som en art forarbejde at have udsendt en værdifuld lille studie: »Der Leib Christi in den paulinischen Homologumena und Antilegomena« (54 s.) har ansøgeren dernæst i 1946 udgivet: »Die Probleme der Kolosser- und Epheserbriefe« (med registre 513 s.). Han har heri sammenstillet et uhyre materiale, og bogen er et talende vidnesbyrd om forfatterens store lærdom, belæsthed og flid. Både de sproglige og stilistiske ejendommeligheder og tankeindholdet udarbejdes med minutøs nøjagtighed og imponerende udførelighed og sammenlignes med de ældre Paulusbreve og med senere kristelig litteratur; den kolossensiske vranglære, Efeserbrevets adresse og særlig betydningsfulde udsagn

gøres til genstand for omfattende undersøgelse, og trods de imponerende samlinger af materiale kommer der alligevel en læselig fremstilling ud af det. Det er tydeligvis ansøgerens formål med sit skrift at godtgøre begge breves ægthed, men han nødsages dog til at indrømme, at der for Efeserbrevets vedkommende er visse vanskeligheder, selvom han mener, at disse vil være endnu større ved antagelse af uægthed. Som i hans tidligere arbejder er han også her meget kritisk overfor den religionshistoriske betragtning af de nytestamentlige skrifter, og han mener, at gnosticismen snarere er paulinsk påvirket end omvendt; der kan ligeledes rettes betydningsfulde indvendinger imod hans leksikalske og stilistiske undersøgelser, både mod deres metode og de resultater, han uddrager deraf; han fremhæver stærkt det fællespaulinske, men glider lettere hen over uoverensstemmelserne. En methodisk fejl er det fremdeles, at han slet ikke i Kolossenserbrevet regner med allusioner til vranglæren, men går ud fra, at Paulus her kun udvikler sit eget kristendomssyn. Det store værk bliver derfor næppe den endelige behandling af Efeser- og Kolossenserbrevets autentiprobler, men forfatteren vil kun få æren for at have samlet et meget omfattende materiale, som andre i fremtiden vil bedømme på anden måde og tillige på enkelte områder supplere (f. eks. m. h. t. formålet med Efeserbrevet og Filemonbrevets betydning for ægtheden af Kolossenserbrevet m. m.).

Trods de tungtvejende indvendinger der kan gøres både mod ansøgerens resultater og mod hans undersøgelsesmetoder, bør der dog ikke herske tvivl om, at begge hans to hovedværker vidner om en sådan viden på det nytestamentlige og tilgrænsende områder, et sådant literaturkendskab, en sådan grundighed og fremstillingssevne, at han må erklæres for kompetent til et nytestamentligt professorat.

Lektor *Olof Linton* (f. 1898) blev cand. theol. 1923 og dr. theol. 1932 ved universitetet i Uppsala, hvor han 1932 til 1946 virkede som docent og i 3 perioder vikarierede for professoren i N.T. 1946 fik han ansættelse som lektor i kristendomskundskab ved gymnasiet i Halmstad. Hans disputats: »Das Problem der Urkirche in der neueren Forschung« (211 s.) giver en omfattende og meget frugtbar redegørelse for synet på kirkebegrebet i den videnskabelige forskning fra ca. 1880 til 1930; han har inddraget en meget omfattende litteratur i undersøgelsen, og behandlingen heraf er ikke blot klar og veldisponeret, således at man får en fortrinlig oversigt over det videnskabelige arbejde og dets problemer på et meget vigtigt, nytestamentligt område, men han har tillige jævnlig ført forskningen videre og trukket problemstillingen skarpt op; og ved fortolkningen af enkelte vigtige udsagn får han lejlighed til at lægge et sundt eksegetisk iudicium for dagen. Efter sit anlæg og indhold er bogen om kirkebegrebet således et betydeligt videnskabeligt værk, der vidner om ansøgerens orientering og evne til selvstændig forskning på flere af de nytestamentlige områder, og det har da også i de år, der er forløbet siden bogens fremkomst, fundet megen anerkendelse.

Indtrykket af en all-round orienteret forsker, der på mange områder har gjort selvstændige indsatser, bekræftes yderligere af de ca. 25 større afhandlinger og tidsskriftsartikler, som ansøgeren er forfatter til. Til synopsis foreligger navnlig 3: en klar, instruktiv og selvstændig vurdering af formhistorien, en værdifuld undersøgelse af Marcusslutningen og først og fremmest en betydelig undersøgelse af de ældste kirkefædrecitater; den sidste indeholder ikke blot et betydningsfuldt materiale, men også mange fine iagttagelser og er i det hele et yderligere vidnesbyrd om forskerbegavelse.

Paulusforskningen er repræsenteret ved 7 afhandlinger, deraf en om »De to paulinske hovedproblemer« (Forholdet til urmenigheden og den paulinske theologis enhed) og endnu en om »Aktuelle problemer«; de røber begge solidt

kendskab til det omfattende emne og evne til en klar og overskuelig kritisk fremstilling. Iøvrigt er Paulusforskningen formentlig ansøgerens speciale; et stort paulinsk arbejde er annonceret, men kun en mindre del er tilsendt til bedømmelse i manuskript; det synes snarest at være en materialesamling og vidner om forfatterens fortrolighed med den rabinske litteratur, men det tillader i sin brudstykkeagtige karakter ikke nogen dom om, hvad hele værket vil yde, når det engang bliver færdigt.

Ikke mindre end 8 afhandlinger viser, at ansøgeren interesserer sig meget for de moderne bibeltheoretisk-systematiske problemer som: dialektisk eksegesis, eksegesen og de theologiske strømninger, eschatologien som eksegetisk og systematisk problem, systematikken eksegetisk bedømt m. v. I betragtning af den rolle, som disse problemer har spillet i den sidste snes års forskning, må det betegnes som fortjenstfuldt, at han i så udstrakt grad har taget dem op til undersøgelse; hans redegørelse for anskuelserne er fortrinlig, og hans bedømmelse af dem synes også i det hele at være sund og velovervejet.

To meget betydelige afhandlinger beskæftiger sig med emner fra grænseområderne. Den første, betitlet: »Skapelsens år, måned och dag« (Lychnos 1937 s. 271–312), viser stort kendskab til nyere kirkehistorisk litteratur og bringer et betydeligt stof, der næppe tidligere har været samlet på eet sted; det er vel gennemarbejdet og disponeret, og de forskellige udregninger forudsætter astronomiske kundskaber. Den anden afhandling om middelalderlig bibelfortolkning (Uppsala Universitetets Årsbok 1941) giver interessant udblik ikke blot over svensk, men i det hele over europæisk bibeludlægning i middelalderen og må ligeledes betegnes som en meget værdifuld undersøgelse.

Endelig skal det bemærkes, at ansøgeren også er forfatter til en række mere populære arbejder om forskellige kirke- og bibelspørgsmål og til adskillige mindre recensioner, således at han, når alt lægges sammen, får en ganske omfattende produktion; og det fortjener yderligere at omtales, at hans værker alle er omhyggeligt affattet i et meget smukt og klart sprog. De nævnte literære arbejder viser utvetydigt, at ansøgeren behersker såvel den filologiske som den historiske, religionshistoriske og bibeltheoretiske side af det nytestamentlige fagområde og desuden, at han derudover har betydelig viden på forskellige grænseområder, således at der ikke kan være tvivl om, at han er fuldt kompetent til et professorat i faget.

Valget må altså træffes imellem de to kompetente ansøgere: docent Percy og lektor Linton, og af disse har sidstnævnte, lektor Linton, på grund af sin grundige orientering på et langt videre område indenfor den nytestamentlige disciplin, på grund af sin større originalitet og evne til at se problemerne og anviser vejen til en rimelig løsning og på grund af sin søre og vel afbalancerede fortolkning og behandling af teksterne efter vort skøn et sådant forspring for docent Percy, at han ubetinget bør foretrækkes og uden konkurrence udnævnes til den ledige stilling.

Et mindretal, professor, dr. Johannes Munck, ønsker at udtale:

Af de 4 ansøgere har pastor Verner Hansen ikke indsendt noget arbejde, og jeg kan da nøjes med at henvise til min bedømmelse af hans i sin tid indsendte afhandling.

Docent Linton er en meget dygtig nytestamentlig fagmand. I sin disputats og i talrige andre arbejder har han givet gode og kritiske referater af vigtige strømninger indenfor forskningen. I hans exegetiske artikler og bemærkninger i andre sammenhæng viser han den samme solide og kritiske fremgangsmåde som ved de refererende artikler. I andre af hans arbejder har han gennem referat stødt frem til selvstændigt at pege på de afgørende retningslinjer for forskningen, mens aktuelle behandlinger af mellemværendet mellem exegesen og

systematikken o. l. viser hans alsidighed. Foruden disputatsen som er en fremragende beretning om den nyere forskning over den ældste kirke, er der et andet større arbejde under forberedelse, af hvis tyve projekterede kapitler de to er fremlagt maskinskrevet. Dette udsnit foreligger dog ikke i en sådan form at det er muligt at karakterisere det og dermed det projekterede værk.

Docent Percy er en særpræget forskerpersonlighed, der går imod de almindelige strømninger. Med omfattende lærdom har han i sine arbejder behandlet et uhyre stof og på en række enkeltpunkter hjulpet forskningen fremad. Hans teori vil ikke kunne afvises, men må nødvendigvis beskæftige den nytestamentlige videnskab, og en diskussion af dem vil kunne tjene til at udvide hans materiale med afgørende argumenter.

Sognepræst Seidelin har i sin forskning samlet sig om de synoptiske evangelier og fremlagt en række mindre arbejder, der står i forbindelse med emnet for hans afhandling om lidelseshistoriens kristologi. I sine arbejder viser han sit omfattende kendskab til senjødedommen og til den nyere forskning over evangelierne. Han følger den formhistoriske metode og har gennemført den på selvstændig måde, ligesom han giver en særpræget løsning på emnet for sin store afhandling.

Der kan efter min mening ikke være tvivl om, at de 3 sidstnævnte alle er kvalificerede til et professorat i Ny Testamente. Da der er uenighed i det fagkyndige udvalg om Seidelins afhandling, og denne uenighed er så dybtgående at de to bedømmere forkaster den mens den tredje fremhæver den som en særlig god disputats, og da afgørelsen af denne disputats' skæbne er et kærnepunkt i sagen, foreslår jeg konkurrence, for at genstanden for den foreliggende divergens må blive gransket af flere fagkyndige, og sagen derved må blive fuldt oplyst for fakultetet.

Desuden betegner den foreliggende besættelse noget nyt derved, at man ikke som ellers ved besættelser har et nøje kendskab til ansøgerne ud over deres videnskabelige produktion. Det forekommer mig derfor naturligt, at der gives lejlighed til ved en lille konkurrence af få lejlighed til at høre de 3 sidste ansøgere.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke docent E. Percy, Lund, afgav svarskrivelse.

Ved indstillingens forelæggelse for fakultetet vedtog dette at behandle sagen på det foreliggende grundlag, idet man efter § 4, stk. 3 ikke fandt anledning til at afæske det fagkyndige udvalg en nærmere begrundelse for indstillingen. Ved den i henhold til § 5, stk. 1 foretagne afstemning stemte kun 3 af 10 fakultetsmedlemmer for flertalsindstillingen, hvorfor man vedtog at indstille til afholdelse af konkurrence, og at konkurrencen skulle omfatte de 4 oprindelige ansøgere samt cand. theol. Bent Noack, der havde fået et arbejde om et nytestamentligt emne antaget som disputats ved Århus universitet. Fakultetet indstillede da, at der i henhold til den fornævnte anordnings § 7, stk. 1 blev nedsat en konkurrencekomité, bestående af fakultetets dekan, professor, dr. theol. N. H. Søbom som formand samt professorerne, dr. theol. Aa. Bentzen, dr. theol. H. Mosbech, teol. dr. A. Fridrichsen, Uppsala, alle valgt af fakultetet, desuden professorerne Kaj Barr, dr. theol. N. A. Dahl, Oslo, og dr. theol. J. Munck, Århus universitet, alle valgt af undervisningsministeriet.

Endelig indstillede fakultetet, at det blev overladt dette til sin tid efter forslag fra konkurrencekomiteen at fastsætte det nærmere vedrørende konkurrencen, derunder dens form og tidspunktet for dens afholdelse.

Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning bifaldt ministeriet under 20. maj 1948 indstillingen.

Konkurrencen blev, efter at docent. theol. dr. E. Percy og sognepræst Paul Seidelin ved skrivelser af 30. marts og 13. august 1948 havde trukket deres ansøgninger tilbage, afholdt i tiden fra 4.–6. oktober 1948. Efter fakultetets bestemmelse omfattede den tre forelæsninger, 2 over bundent og een over valgfrit emne. Forelæsningerne over valgfrit emne holdtes således: Mandag den 4. oktober 1948: dr. theol. Bent Noack: Johanneskrifternes bekendelse og kerygma, residerende kapellan P. V. Hansen: Det nye menneske, teol. dr. Olof Linton: Himmelriket stormas. Forelæsningerne over bundent emne holdtes således: tirsdag den 5. oktober: Hvorvidt er Jesu etiske forkyndelse eskatologisk bestemt? Onsdag den 6. oktober: Rom. 5, 12–17.

Den 6. oktober 1948 afgav konkurrencekomiteen følgende indstilling:

»Undertegnede, der af undervisningsministeriet er nedsat som bedømmelseskomité ved konkurrencen ang. det ledige professorat i Ny Testamente under det teologiske fakultet ved Københavns Universitet, skal udtale:

Komiteen har i sine overvejelser foruden til det i selve konkurrencen præsterede tillige taget hensyn til konkurrenternes vita ante acta, derunder indbefattet nogle af konkurrenterne indsendte utrykte arbejder.

Herefter skal konkurrencekomiteén udtale, at såvel pastor P. Verner Hansen som dr. Linton og dr. Noack har vist en anerkendelsesværdig dygtighed, men man har ikke kunnet enes om en fælles indstilling. Et flertal bestående af professorerne Barr, Bentzen, Dahl og Mosbech ønsker at udtale, at dr. Linton såvel ved sin betydelige litterære produktion på en lang række forskellige områder som ved sine forelæsninger har vist sig som en fuldt kvalificeret videnskabsmand, der er begge sine medansøgere så ubetinget overlegen, at han må indstilles til det ledige professorat. Et mindretal bestående af professorerne Fridrichsen, Munck og Søe skal udtale, at de vel anser dr. Linton for fuldt kvalificeret til embedet, men at dr. Noack bør foretrækkes. Dr. Noacks litterære produktion såvel som hans konkurrenceforelæsninger har nemlig vist ham i besiddelse af ikke sædvanlige eksegetiske evner. Hertil kommer, at han ikke blot gennem sine konkurrenceforelæsninger men også ved sin tidligere fortrinlige lærervirksomhed ved universitet i Århus har lagt en så ypperlig pædagogisk dygtighed for dagen, at nævnte mindretal alt taget i betragtning må indstille ham til det ledige embede. Hele komiteen er enig om at vurdere dr. Noacks kvalifikationer så højt, at man må anse det for ønskeligt, om han kunne blive knyttet til et universitet«.

Herefter blev lektor, teol. dr. Olof Ditlef Linton, som endnu ikke havde erhvervet dansk statsborgerskab, under 4. december 1948 konstitueret som professor i nytestamentlig exegese ved Københavns universitet fra 1. januar 1949 at regne.

b. *Universitetsadjunkt, cand. theol. Laurids Stampedes udnævnelse til lektor i missionshistorie*

(j. nr. 109/51).

Under 9. december 1950 indgav det teologiske fakultet følgende indstilling:

»Efter at professor i missionshistorie Lorenz Bergmann havde fået bevilget afsked fra 1. september 1947, androg det teologiske fakultet under 26. juli 1946 om at få oprettet et lektorat i missionshistorie med en lønning af 5.400 kr. årlig + midlertidigt tillæg; og på finansloven 1947-48 blev et sådant lektorat bevilget. Fakultetet ønskede imidlertid inden besættelsen at afvente, at en af de yngre videnskabsmænd, der kunne være tale om, skulle kvalificere sig til stillingen gennem en disputats; men dette er hidtil ikke sket. Imidlertid er for nylig en af de eventuelle ansøgere til stillingen blevet forstander for N. Zahle's Seminarium, en anden blevet sekretær for det Internationale Missionsråd i London, og der er af yngre missionskyndige videnskabsmænd her i landet nu kun universitetsadjunkt, cand. theol. Laurids Stampe tilbage. Da man såvel i undervisning som ved eksamination i missionshistorie hårdt savner en repræsentant for faget, har fakultetet besluttet at andrage om, at cand. theol. L. Stampe snarest må få overdraget det ledige lektorat, om muligt så betids, at han kan påbegynde undervisningen fra 1. februar 1951. Om hans kvalifikationer har fakultetet fra professor, dr. Hal Koch indhentet en udtalelse, hvoraf det bl. a. fremgår, at der i en nær fremtid fra cand. theol. Stampe kan ventes indsendt en afhandling til bedømmelse for doktorgraden«.

Efter at denne indstilling var tiltrådt af fakultetet og Konsistorium på dettes møde den 13. december 1950 og efter at det var blevet indsendt til ministeriet, blev under 26. januar 1951 universitetsadjunkt, cand. theol. L. Stampe udnævnt til lektor i missionshistorie for 3 år fra 1. februar 1951 at regne.

2. ANSÆTTELSE OG BESKIKKELSER I ØVRIGT AF LÆRERE OG VIDENSKABELIGE MEDARBEJDERE

Under 27. april 1949 ansatte universitetets rektor, cand. theol. Laurids Kristian Stampe i stillingen som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. april 1949 at regne. (j. nr. 140/49).

Under 26. januar 1951 meddelte universitets rektor, cand. theol. Laurids Stampe afsked efter ansøgning fra stillingen som universitetsadjunkt ved det teologiske fakultet fra 1. februar 1951 at regne. (j. nr. 109/51).

Under 26. januar 1951 blev universitetsadjunkt, cand. theol. Laurids Stampe beskikket som lektor i missionshistorie ved universitetet for 3 år fra 1. februar 1951 at regne, se ovenfor side 62. (j. nr. 109/51).

Under 9. november 1949 ansatte universitetets rektor for et tidsrum af tre år cand. theol. Torben Christensen som universitetsadjunkt fra 1. september 1949 at regne. (j. nr. 395/49).

Konsistorium fornyede under 12. juni 1952 cand. theol. Torben

Christensens ansættelse som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. september 1952 at regne. (j. nr. 109a/52).

Universitetsadjunkt, cand. theol. Laurids Stampes ansættelse som assistent ved det teologiske laboratorium forlængedes med eet år fra 1. august 1949 at regne (j. nr. 430/49).

Universitetsadjunkt, cand. theol. Laurids Stampes ansættelse som assistent ved det teologiske laboratorium forlængedes med et år fra 1. august 1950 at regne (j. nr. 476a/50).

3. CENSORER M. V.

Under 15. februar 1949 beskikkede ministeriet for 3-året 1. april 1949–31. marts 1952 følgende som faste censorer ved teologisk embedsexamen ved Københavns universitet: kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. M. Neiiendam, forstander, dr. theol. L. J. Koch, biskop, dr. phil. C. Scharling, stiftsprovst, dr. theol. P. Brodersen, sognepræst, dr. theol. Marius Hansen. Som censorsuppleant beskikkedes professor emeritus, dr. theol. L. Bergmann. Man anmodede kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. M. Neiiendam om fortsat at ville fungere som formand for censorerne i den nævnte periode (j. nr. 83e/49).

Under 3. oktober 1951 beskikkede ministeriet sognepræst, cand. theol. Paul Chr. Seidelin, Knebel, som fast censor ved den teologiske embedsexamen ved Københavns universitet for tiden indtil 31. marts 1952. Under samme dato meddeltes, at kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. M. Neiiendam var beskikket som formand for censorerne og at professor emer., dr. theol. L. Bergmann var beskikket som censorsuppleant (j. nr. 83/51).

Under 4. marts 1952 beskikkede ministeriet efternævnte som censorer og censorsuppleant ved den teologiske embedsexamen for 3-året 1. april 1952–31. marts 1955: Kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. Michael Neiiendam, kst. forstander for pastoralseminariet, dr. theol. L. J. Koch, stiftsprovst, dr. theol. Paul Brodersen, sognepræst, dr. theol. Marius Hansen og sognepræst Paul Seidelin som censorer og professor em., dr. theol. L. Bergmann som censorsuppleant. Kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. M. Neiiendam beskikkedes tillige som formand for censorerne (j. nr. 83a/52).

II. Orlov, forelæsningsfritagelse m. v.

Under 10. januar 1949 bevilgede ministeriet efter ansøgning professor, dr. phil. Søren Holm orlov i forårssemestret 1949 af hensyn til rejse i udlandet (j. nr. 3u/48).

Under 21. maj 1949 meddelte ministeriet professor, dr. theol. Hal Koch fritagelse for tjeneste i efterårssemestret 1949 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3e/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bevilgede ministeriet under 24. juni 1950 professor, dr. theol. K. E. Skydsgaard forelæsningsfritagelse i efterårssemestret 1950 og i forårssemestret 1951 i anledning af, at han havde fået tildelt det nordiske docentstipendium for læseåret 1950-51 (j. nr. 3e/50).

Efter indstilling fra fakultetet fritog universitetets rektor under 20. august 1951 universitetsadjunkt, cand. theol. Torben Christensen for undervisningspligt i efterårssemestret 1951 og forårssemestret 1952 under hensyn til, at han agtede at foretage en studierejse til England i den nævnte periode (j. nr. 3v/51).

Under hensyn til professor, dr. theol. Aage Bentzens sygdomsforfald bifaldt ministeriet under 31. marts 1950 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at den professor Bentzen påhvilende undervisning i efterårssemestret 1949 havde været overdraget cand. theol. Svend Holm Nielsen samt at der på tillægsbevillingsloven for 1949-50 under universitetets konto 6, Vikarudgifter, optoges en bevilling på 500 kr. til vederlæggelse af vikaren, jfr. Rigsdagstidende for 1949-50, tillæg B, sp. 2271-72 (j. nr. 91j/49).

Under hensyn til professor, dr. theol. J. Nørregaards sygdomsforfald bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 14. februar 1951, at undervisningen i kirkehistorie i 3 ugentlige timer i forårssemestret 1951 blev overtaget af kgl. konfessionarius, provst, dr. theol. Michael Neiiendam mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91n/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 21. april 1951, at universitetsadjunkt ved Århus universitet, cand. theol. Eduard Nielsen i forårssemestret 1951 under professor, dr. theol. Flemming Hvidbergs funktion som undervisningsminister overtog dennes undervisning i gammeltestamentelig eksegese mod et månedligt vederlag af 1200 kr. plus rejseudgifter i tiden fra 1. januar 1951 til 30. juni 1951, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 129/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 24. juli 1951, at universitetsadjunkt ved Århus universitet, cand. theol. Eduard Nielsen i efterårssemestret 1951 under professor, dr. theol. Flemming Hvidbergs funktion som undervisningsminister fortsatte sin undervisning og examination som vikar mod et månedligt vederlag af 1200 kr. + rejseudgifter i tiden fra 1. juli 1951 til 31. januar 1952, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 129/51).

Under hensyn til professor, dr. theol. J. Nørregaards sygdomsforfald bifaldt ministeriet under 30. oktober 1951 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det blev overdraget pastor Niels Knud Andersen i efterårssemestret 1951 at overtage det mindre kirkehistoriske

kursus på tre ugentlige timer med forpligtelse til at deltage i eksamensarbejdet i kirkehistorie i eksamensterminen vinteren 1951 mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91n/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 8. januar og 7. juli 1952, at universitetsadjunkt, cand. theol. Eduard Nielsen fortsatte sin undervisning og sine eksaminatorier i forårssemestret og efterårssemestret 1952 som vikar under professor, dr. theol. Flemming Hvidbergs funktion som undervisningsminister mod et vederlag af 1200 kr. månedlig samt rejseudgifter, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 129/51).

DET RETS- OG STATSVIDENSKABELIGE FAKULTET

I. Afgang og udnævnelser m. v.

1. PROFESSOR OG LEKTORER

a. *Professor H. Winding Pedersens udnævnelse til professor i national-økonomi*

(j. nr. 250/44).

Som meddelt i Universitetets årbog 1946–47, side 30, blev der på normeringsloven for 1947–48 oprettet et professorat i nationaløkonomi ved universitetet.

Efter at fakultetet og universitetets rektor under 7. juni 1947 havde indstillet, at embedet blev opslået på sædvanlig måde, udfærdigede ministeriet under 4. juli 1947 et opslag om en ledig stilling som professor i nationaløkonomi med særligt henblik på undervisningen af de juridiske studerende i samfundsøkonomi.

Ved skrivelse til rektor af 25. juli 1947 indsendte fakultetet imidlertid følgende bemærkninger til opslaget:

»I skrivelse af 14. ds. (j. nr. 61/47) har rektor meddelt det rets- og statsvidenskabelige fakultet, at undervisningsministeriet under 4. juli har udfærdiget opslag om besættelse af en stilling som professor i nationaløkonomi med særligt henblik på undervisningen af de juridiske studerende i samfundsøkonomi.

Selv om fakultetets ønske om at få dette professorat oprettet i første række har været begrundet med, at en forøgelse af antallet af lærerkræfter var en nødvendig forudsætning for at etablere en særskilt undervisning i nationaløkonomi for de juridiske studerende, har det ikke på noget tidspunkt af fakultetets behandling af sagen været tanken, at denne særlige undervisning af de juridiske studerende i nationaløkonomi skulle knyttes specielt til det nu oprettede professorat. Man lægger indenfor fakultetet den største vægt på i fremtiden, ligesom det hidtil har været tilfældet, at kunne fordele undervisningen i nationaløkonomi på den mest hensigtsmæssige måde mellem de forhåndenværende lærerkræfter i overensstemmelse med hver enkelts særlige kvalifikationer og specialer, hvilket selvsagt vanskeliggøres, hvis de enkelte professorater, som

sket ved opslaget af 4. juli, begrænses til særlige områder indenfor faget. Som forholdene ligger i øjeblikket, vil det sandsynligvis være mest naturligt, at ansvaret for den særlige undervisning af de juridiske studerende overtages af en af de nuværende professorer i nationaløkonomi. Specielt ønsker man at fremhæve, at i det mindste een velkvalificeret ansøger til det nye professorat må befrygtes at ville holde sig tilbage på grund af den form, opslaget har fået.

Under henvisning til ovenstående tillader fakultetet sig at henstille, at man søger undervisningsministeriet om at få opslaget af 4. juli tilbagekaldt og erstattet af et nyt opslag, hvori den nye stilling ligesom de nuværende professorater blot betegnes som »en stilling som professor i nationaløkonomi«.

Efter at embedet påny efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 1. august 1947 var blevet opslået ledigt som et professorat i nationaløkonomi, blev under 25. august 1947 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra professor H. Winding Pedersen, lektor Hans Julius Brems og lektor Jørgen Henrik Gelting tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. polit. Axel Nielsen, dr. polit. et oecon. F. Zeuthen og dr. polit. Carl Iversen. Dette udvalg afgav under 3. december 1947 følgende indstilling:

»I skrivelse af 28. august 1947 har rektor til videre foranstaltning i overensstemmelse med anordning af 15. maj 1932 tilstillet det rets- og statsvidenskabelige fakultet tre fra undervisningsministeriet med skrivelse af 25. august 1947 oversendte ansøgninger om det på normeringsloven for 1947-48 oprettede nye professorat i nationaløkonomi, nemlig fra lektor Hans Julius Brems, lektor Jørgen Henrik Gelting og professor H. Winding Pedersen.

I overensstemmelse med reglerne i § 3 i nævnte anordning nedsatte det rets- og statsvidenskabelige fakultet den 14. oktober 1947 til bedømmelse af ansøgerens kvalifikationer et udvalg bestående af professorerne Axel Nielsen, F. Zeuthen og Carl Iversen. Dette udvalg har gennemgået ansøgerens arbejder og desuden afventet den under 15. november 1947 af professorerne Erik Lindahl, Uppsala, Axel Nielsen og F. Zeuthen til fakultetet afgivne indstilling om antagelse af lektor Geltings disputats, »Finansprocessen i det økonomiske kredsløb«. Udvalget skal overfor fakultetet fremsætte følgende udtalelse om de tre ansøgers kvalifikationer til at beklæde det ledige professorat i statsvidenskab.

Lektor *Hans Brems*, der er født i 1915, tog statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i januar 1941. Ansøgeren var en kort tid ansat som sekretær i hovedrevisoraterne og virkede samtidig som manuduktør for juridiske og statsvidenskabelige studerende. Siden september 1942 har ansøgeren været knyttet til handelshøjskolen i København som lærer i nationaløkonomi og statistik, og under 1. juni 1943 udnævntes han tillige til lektor i statsvidenskab ved Københavns universitet, hvor han fortrinsvis har undervist i industri- og handelspolitik, men desuden deltaget i undervisnings- og eksamensarbejdet ved 1. del af juridisk, statsvidenskabelig og forsikringsvidenskabelig eksamen. I universitetsåret 1946-47 opholdt ansøgeren sig med støtte af Rockefeller-Foundation på Harvard University, Cambridge Mass., USA.

Lektor *Jørgen Gelting*, der er født i 1912, tog statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i juni 1938 efter først i 1½ år at have studeret jura. Ansøgeren var en kort tid ansat som sekretær i Statens ligningsdirektorat. Fra februar 1939 til maj 1943 virkede ansøgeren som undervisningsassistent under det juridiske og økonomiske fakultet ved Århus universitet. Her varetog han særlig undervisningen i finansvidenskab og socialpolitik, men medvirkede desuden ved undervisningen i nationaløkonomi, og under professor Th. Geigers fraværelse under besættelsen holdt ansøgeren tillige forelæsninger over sociologi. Endelig har han i et enkelt halvår forelæst over statistikens teori ved den jyske handelshøjskole i Århus. Under 4. maj 1943 udnævntes ansøgeren til lektor i nationaløkonomi ved Københavns universitet, hvor han fortrinsvis har undervist i finansvidenskab, men desuden deltaget i eksamensarbejdet ved 1. del af juridisk embeds-eksamen samt i undervisning og eksamination til 1. del af statsvidenskabelig og forsikringsvidenskabelig eksamen. Lektor Gelting var i 1943 medansøger til det med dr. oec. Kjeld Philip besatte professorat i socialpolitik og finansvidenskab ved Århus universitet. I universitetsåret 1946–47 foretog ansøgeren med støtte af Rockefeller-Foundation en studierejse til U.S.A.

Professor *H. Winding Pedersen*, der er født i 1907, tog statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter i januar 1932. Efter i årene 1932–37 at have været sekretær i Tolddepartementet – afbrudt af en af Rockefeller-Foundation støttet studierejse til U.S.A. i 1935–36 – var ansøgeren fra 1. april 1937 til 31. december 1942 knyttet til Københavns universitet som lektor i nationaløkonomi. Her underviste han fortrinsvis i finansvidenskab samt industri- og handelspolitik, men deltog desuden i undervisnings- og eksamensarbejdet ved 1. del af juridisk, statsvidenskabelig og forsikringsvidenskabelig eksamen. I 1940–42 virkede ansøgeren tillige som lektor i nationaløkonomi ved handelshøjskolen, og her udnævntes han fra 1. januar 1943 til professor i erhvervsøkonomi. Hans undervisningsområde har i første række været omkostningslære og prispolitik. Ansøgeren var medlem af finansministeriets udvalg af 30. januar 1943, det såkaldte professorudvalg.

Lektor *Brems'* videnskabelige produktion indledes med en besvarelse af den statsvidenskabelige prisopgave for 1941: »En fremstilling og kritisk vurdering af ex ante – ex post betragtningen«. Om bedømmelsen af denne afhandling kan henvises til universitetets festskrift 1942, s. 118–20. Denne bedømmelse konkluderede i, at selv om vi vi således mener, at forfatteren har afgrænset opgaven for snævert, og at hans orientering i det hele taget er for formalistisk og noget fjern fra det virkelige økonomiske livs mangfoldighed, bærer besvarelsen dog utvetydige vidnesbyrd om forfatterens forståelse af moderne økonomisk teori og evner til selvstændigt at behandle vanskelige teoretiske spørgsmål, og vi kan derfor, omend med nogen betænkelighed, indstille ham til universitetets guldmedaille«.

I de følgende år skrev ansøgeren forskellige artikler i nationaløkonomisk tidskrift (»Wickells tre definitioner af ligevægtsrenten«, 1941, »Sammenhængen mellem pengekapital og arbejds løn m. m.«, 1944, »Prisstivhed«, 1944) samt en artikel i *Økonomisk Tidsskrift* 1944 »Om Stockholmskolens begreber og metoder«. Disse artikler viser lignende fortrin og mangler som guldmedailleafhandlingen. Teoretiske ræsonnementer gennemføres temmelig ensidigt på grundlag af ret specielle og mindre realistiske forudsætninger.

Samtidig skrev ansøgeren nogle kortfattede populære artikler (»Beskæftigelsen og den økonomiske politik«, *Socialisten* 1944, »Hvor lav bør renten være?«, *Socialisten* 1945, »Arbejds løb«, *Finanstidende* 1945, »Monopolpristeori«, *Finans-*

tidende 1945; de to sidste artikler optryktes i bogen »Vor tids nationaløkonomi« (1945). I disse artikler lagde ansøgeren de samme pædagogiske evner for dagen, som også er kommet til udfoldelse i hans undervisning på universitetet og handelshøjskolen.

I de senere år har ansøgeren samlet sig om en større fremstilling af nogle problemer indenfor den monopolistiske konkurrences teori. Dele af denne fremstilling foreligger i en foreløbig form i 4 mimeograferede hefter (»The Trend Toward Monopolistic Competition, Collective Monopoly and Hierarchy«, Kbhvn. 1947; »The Interdependence of a Private Manufacturers' Policies with Respect to Quality Improvements, Selling Efforts and Price«, Cambridge Mass., 1947; »Some Notes on the Theory of Cartels, Holding Companies, Mergers et al.«, Cambridge, Mass., 1947; »Monopoly and Employment«, Kbhvn. 1947). Ansøgeren oplyser, at det nævnte større arbejde vil falde i 5 dele (1. The Evidence, 2. The Individual Firm, 3. The Industry, 4. The Economy as a Whole, 5. The Remedy), og at de nævnte 4 hæfter indeholder hovedindholdet af de 4 første dele. Omend man selvsagt ikke på det foreliggende grundlag kan foretage nogen endelig helhedsbedømmelse af det arbejde, ansøgeren er i gang med, fremgår det dog allerede, at dette arbejde i flere retninger er værdifuldt. På to hidtil lidet opdyrkede områder af teorien: de monopolistiske virksomheders kvalitetspolitik og kartel – og fusionsdannelsen yder ansøgeren væsentlige bidrag. Også på en række andre punkter viser han betydelige teoretiske evner. Ansøgerens behandling af varemonopolernes indflydelse på konjunkturforløbet må formentlig betragtes som mere usikker og ufuldstændig, så længe statens, banksystemets og faktormonopolernes virkning ikke inddrages. Erfaringer navnlig fra den amerikanske automobilindustri udnyttes i stor udstrækning og problemstillingen synes i det hele i nær kontakt med det amerikanske erfaringsmateriale. Dansk og andet europæisk materiale anvendes derimod kun i ringe omfang. Ansøgerens væsentligste indsats ligger på grænseområdet mellem driftsøkonomi og samfundsøkonomi med behandling også af en del praktiske emner indenfor førstnævnte fag. Behandlingen af monopolernes samfundsøkonomiske virkninger er derimod ret begrænset. Fremstillingens form og systematik er klar og overskuelig, og det lykkes i reglen forfatteren på udmærket måde at forklare stærkt komplicerede problemer. Som helhed synes de heromtalte brudstykker af større afhandling at betegne et væsentligt fremskridt sammenlignet med ansøgerens tidligere arbejder.

Lektor *Gellings* offentliggjorte videnskabelige produktion omfatter dels en afhandling fra 1942: »En undersøgelse af forbrugets afhængighed af indtægten og visse andre forhold«, dels en række artikler i *Nationaløkonomisk Tidsskrift* (»Nogle bemærkninger om finansiering af offentlig virksomhed«, 1941; »Om nyt og gammelt i finansvidenskaben«, 1942; »Nogle aktuelle skatteproblemer«, 1943; »Finansproces og konjunkturmodel«, 1943; »Klassikernes beskæftigelsesteori«, 1944; »Om midler til økonomisk stabilisering«, 1944; »John Maynard Keynes«, 1946). Desuden anfører ansøgeren, at han i de senere år har foretaget en række økonomiske undersøgelser for Generalsekretariatet for Regeringens beskæftigelsesudvalg, for Direktoratet for Vareforsyning og for Centralarbejdsanvisningskontoret i København.

Om ansøgerens til og med 1943 offentliggjorte arbejder foreligger en udtalelse fra det sagkyndige udvalg, der var nedsat af Århus universitet til bedømmelse af ansøgerne til professoratet i socialpolitik og finansvidenskab, og som bestod af professorerne Thorkil Kristensen, Jørgen Pedersen og F. Zeuthen, jfv. Århus universitets årsberetning 1942-43, s. 66-68.

Forbrugsundersøgelsen, der publiceredes i serien »Studier fra Aarhus Universi-

tets økonomiske Institut«, byggede på et såre mangelfuldt materiale, som det dog med betydelig opfindsomhed og kombinationsevne lykkedes ansøgeren at udnytte.

Artiklerne i *Nationaløkonomisk Tidsskrift* kan med undtagelse af Keynes-nekrologen betragtes som forarbejder til disputatsen. De viser ansøgeren som en idérig og skarpsindig forsker med megen belæsthed også indenfor den ældre økonomiske litteratur. Men de lider alle under at være skrevet i en så knap form, at det i mange tilfælde falder læseren svært at følge forfatterens tankegang.

Også disputatsen er, som det fremgår af den allerede nævnte indstilling om dens antagelse, undertiden affattet i en så knap form, at det går ud over forudsætningernes præcisering og fremstillingens klarhed, men den indeholder på den anden side så fortjenstfulde forsøg på at indpasse finansteorien i den generelle økonomiske teoris rammer og på at bringe dens resultater i anvendelse på praktiske forhold, at det sagkyndige udvalg enstemmigt har indstillet den til antagelse til forsvar for den statsvidenskabelige doktorgrad.

Endelig skal det nævnes, at ansøgeren har skrevet en række artikler i »Finans-tidende« om aktuelle økonomiske problemer. Tre af disse artikler (»Gammel og ny merkantilisme«, »Det økonomiske kredsløb« og »konjunkturbevægelser«) er optaget i bogen »Vor tids nationaløkonomi«, 1945. Selv om disse artikler afslører adskillige større evner til populær og letfattelig fremstilling end man ud fra hans øvrige arbejde ville tro forfatteren i besiddelse af, stiller også de ved deres stærkt koncentrerede indhold ret betydelige krav til læserne. Overfor den tvivl om ansøgerens pædagogiske evner, som hans fremstillingsform kunne give anledning til, bør det dog fremhæves, at det af Århus universitet i 1943 nedsatte sagkyndige udvalg udtalte, at ansøgerens undervisning har virket meget inciterende på studenterne. Også fra ansøgerens virksomheder ved Københavns universitet foreligger der vidnesbyrd om, at studenterne har været glade for hans undervisning, selv om de undertiden har fundet den ret vanskelig at følge.

Resultatet af ansøgerens arbejde for Generalsekretariatet for Regeringens beskæftigelsesudvalg, Direktoratet for Vareforsyning og Centralarbejdsanvisningskontoret har ikke foreligget for udvalget.

Om professor *H. Winding Pedersens* kvalifikationer foreligger en – ikke offentliggjort – udtalelse af 11. november 1942 fra det af departementschef Johs. Dalhoff og professorerne Max Kjær Hansen, Thorkil Kristensen, Chr. Møller og F. Zeuthen bestående sagkyndige udvalg, der enstemmigt indstillede ansøgeren til ansættelse som professor ved handelshøjskolen.

Ansøgerens vægtigste videnskabelige arbejde er bogen »Omkring den moderne pristeori« (Kbhvn. 1947, oprindelig trykt som tre artikler i *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1939). Hvis denne afhandling var blevet indleveret til forsvar for den statsvidenskabelige doktorgrad, ville den efter udvalgets mening være blevet antaget. Den indeholder en på flere punkter ny og interessant behandling af prisdannelsen under ufuldkommen konkurrence. Ved siden af dens skarpsindige behandling af en række mere komplicerede problemer giver bogen tillige en god og let tilgængelig fremstilling af hovedindholdet af teorien om prisdannelsen under ufuldkommen konkurrence, hvori forfatteren med rette lægger vægt på udnyttelsen af foreliggende erfaringer om den faktiske prispolitik. Dette synspunkt fremhævedes iøvrigt allerede i hans afhandling »Konkurrencens tilbagegang« (*Nordisk Tidsskrift for teknisk Økonomi* 1936).

Også i afhandlingen »Omkring kapacitetsudnyttelsesteorien« (*Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1933) har ansøgeren ydet en selvstændig indsats ved udbygning af teorien under hensyntagen til de faste anlægs benyttelsestid og produktionens tempo.

En række andre artikler i Nationaløkonomisk Tidsskrift (Økonomiske og sociale problemer i U.S.A., 1937; »Arbejdsstandsningernes økonomiske virkninger« 1937; »Prisernes regulering, maal, og midler« 1939; »Inflation og midlerne derimod« 1943 og »Omkring eengangsskattens problemer« 1945) og en enkelt i Nordisk Tidsskrift for teknisk Økonomi (N.R.A., et amerikansk eksperiment, 1937) vidner om ansøgerens alsidige interesser og sunde og klare omdømme selv om hans stærkt kritiske indstilling undertiden kan give hans indlæg en noget negativ karakter.

Ved siden af sin egentlige videnskabelige produktion har ansøgeren gjort en betydningsfuld indsats som lærebogsforfatter. Hans »Samfundsøkonomiens grundtræk« (udg. 1941, 4. udg. 1947) der ikke blot benyttes som elementær lærebog ved universitetet og handelshøjskolen i København, men også anvendes ved svenske og finske højskoler (finsk oversættelse 1946), står ikke tilbage for de bedste moderne udenlandske fremstillinger. Den giver en klar let forståelig og praktisk orienteret løsning af den vanskelige opgave. De senere års økonomiske hændelser samt adskillige af de senere års teorier er indarbejdet i det overleverede økonomiske system på en ofte selvstændig og i reglen tilfredsstillende måde.

»Omkostninger og prispolitik« (1940), der anvendes som lærebog ved handelshøjskolen, giver ligeledes en klar og let læselig indføring i de driftsøkonomiske hovedproblemer. Hovedvægten er lagt på de i titlen nævnte emner, men tillige behandles i mere summarisk form, kalkulation, vurdering, finansiering m. v. Bogen er præget af forfatterens fortrolighed med den moderne teori, hans selvstændige arbejde indenfor området og hans praktiske sans.

Et par mimeograferede kompendier »Bedrift, erhverv og samfund« (1943) og »Prisreguleringen i Danmark under krigen« (1944) udarbejdet til brug ved undervisningen på handelshøjskolen har samme gode egenskaber som ansøgerens øvrige lærebøger.

I alle disse lærebøger, i talrige populære artikler i tidsskrifter og dagspresse, gennem omfattende foredragsvirksomhed og gennem sin undervisning på universitetet og handelshøjskolen har ansøgeren lagt fremragende pædagogiske evner for dagen. Ved hans udnævnelse til professor ved handelshøjskolen gav en af 115 statsvidenskabelige studenter underskrevet henvendelse til fakultetet udtryk for studenternes beklagelse af at skulle miste en så dygtig lærer og for deres ønske om at få gjort udvej for at sikre ansøgerens fortsatte lærergerning ved universitetet.

Medens det i almindelighed unddrager sig bedømmelse, hvor stor andel den enkelte har haft i udformning af kommissionsbetænkninger og officielle publikationer fremgået af offentlige institutioners kollektive arbejde, ligger det i så henseende anderledes i det foreliggende tilfælde, idet to medlemmer af nærværende udvalg, professorerne Axel Nielsen og Carl Iversen, sammen med ansøgeren var medlemmer af det såkaldte professorudvalg. Indenfor dette udvalg ydede ansøgeren et meget stort og særdeles værdifuldt arbejde. Anden del af udvalgets betænkning, Økonomiske efterkrigstidsproblemer 1945, var i væsentlig grad hans værk og også udvalgets to tidligere betænkninger (»Betænkning om foranstaltninger mod inflation« og »Økonomisk efterkrigstidsproblemer I« 1945) er på mange måder præget af hans klare tanke og udmærkede fremstillings-evne.

Selv om både lektor Brems og lektor Gelting gennem deres ovenfor omtalte arbejder har dokumenteret, at de er dygtige og lovende forskere, er der for udvalget ingen tvivl om, at professor Winding Pedersen i kraft af sin langt større modenhed og alsidighed er den bedst kvalificerede til det ledige professorat. Som ovenfor fremhævet har han både i sit forfatterskab og i sit kommissions-

arbejde vist evne til selvstændig konstruktiv indsats. Det har længe været vor opfattelse, at professor Winding Pedersen er en videnskabsmand og lærer, som det vil være en vinding for Københavns universitet at få knyttet til sig, og vi skal derfor enstemmigt indstille ham til ansættelse i det nu oprettede professorat i nationaløkonomi«.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte anordning tilstillet ansøgerne, fra hvem der ikke fremkom bemærkninger til indstillingen.

Efter at udvalgsindstillingen var blevet tiltrådt af fakultetet i møde den 15. december 1947 og af Konsistorium, videresendtes den under 18. december 1947 til ministeriet.

Herefter blev ved kgl. resolution af 26. januar 1948 professor ved handelshøjskolen, Hans Winding Pedersen udnævnt til professor i nationaløkonomi ved universitetet fra 1. januar 1948 at regne.

b. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i retsvidenskab for og udnævnelse af dr. jur. Sven Clausen til ekstraordinær professor

(j. nr. 251/48).

Under 16. juni 1948 blev der meddelt professor i retsvidenskab, dr. jur. Kristian Sindballe afsked på grund af alder i nåde og med pension fra 5. marts 1949 (sml. nedenfor side 77).

Efter at embedet efter indstilling fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledigt, blev under 12. november 1949 den indkomne ansøgning, nemlig fra fuldmægtig, dr. jur. Sven Clausen tilstillet universitetet til erklæring. En efter fristens udløb indkommet ansøgning medtoges ikke i bedømmelsen.

Til at bedømme den indkomne ansøgning nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. jur. Fr. Vinding Kruse, dr. jur. H. Ussing og dr. jur. Ernst Andersen. Dette udvalg afgav under 7. februar 1949 følgende indstilling til fakultetet:

»Undertegnede udvalg, der af fakultetet er nedsat angående besættelsen af det ved professor Kristian Sindballes afgang fra den 5. marts 1949 ledige professorat, skal herved udtale følgende:

Der har inden ansøgningsfristens udløb kun meldt sig een ansøger, nemlig dr. juris Sven Clausen.

Dr. Sven Clausen har offentliggjort tre juridiske værker, i 1931 en afhandling »Om negotiable papirer« (224 s.), og i 1934 en afhandling »Kreditforeningsforhold I-II« (306 + 94 s.) samt i 1935 »Essays om almindelig retslære« (156 s.). Desuden foreligger der fra hans hånd enkelte mindre tidsskriftsartikler. Af disse har efter udvalgets skøn et par interesse i forbindelse med bogen om negotiable papirer: »Bemærkninger angående nogle punkter i Frd. af 21. Juni 1844« i U.f.R. 1925 s. 221-29 og »Nogle Punkter vedrørende Frd. af 28. Juli 1841« i U.f.R. 1926 s. 325-33.

For den førstnævnte afhandling modtog ansøgeren »Det Anders Sandøe Ørsted'ske Prismedaille-Legat«s guldmedaille, jfr. censorernes i U.f.R. 1930 s. 210-12 trykte bedømmelse, og for den anden afhandling opnåede han den juridiske doktorgrad, jfr. underskrevne Vinding Kruses anmeldelse i U.f.R. 1934 s. 313-18.

Da fakultetet, før professoratet blev opslået, har vedtaget, at dets område som hidtil skal omfatte dele af formueretten, herunder specielt forsikringsretten, må hovedvægten lægges på de to første værker. Begge disse viser – som de senere omtalte skrifter og artikler – at forfatteren er i besiddelse af selvstændige videnskabelige forskningsevner, og at han er i stand til selv i enkeltheder at sætte sig ind i en på grund af dens specielle karakter vanskeligt tilgængelige lovgivning. Forfatteren har en veludviklet kritisk sans, er skarpsindig og formår at anvende sine stilistiske evner til at give en læselig og let læst fremstilling af juridiske problemer. Fremstillingen krydres af anekdoter og citater, og der anvendes ofte billeder til at gøre en tanke levende. Doktordisputatsen bærer desuden vidnesbyrd om forfatterens praktiske indstilling, og dens undersøgelser danner i et ikke uvæsentligt omfang det teoretiske grundlag for den lovgivning, der blev gennemført om kredit- og hypotekforeningerne i 1936.

Der kan dog også anføres en del indvendinger imod de nævnte to afhandlinger. Enkeltundersøgelsernes værdi er noget ujævn, og af og til spores et mindre sikkert iudicium. Blandt andet fordi disputatsen kun i ringe omfang berører spørgsmål fra formuerettens centrale dele, kan ansøgeren ikke siges med sikkerhed at have dokumenteret det herredømme over den almindelige formueret, som er ønskeligt for indehaveren af et professorat, hvis område udelukkende bliver formueret. Dette vækker særlig betænkelighed, fordi ansøgeren nu er 55 år, og fordi der er gået 14 år efter udgivelsen af hans sidste juridiske værk. Det kan ikke antages at blive let for ham både at uddybe sit kendskab til den almindelige formueret og at tage et nyt specialfag op.

Skønt det må erkendes, at det er lidt af et eksperiment at udnævne ansøgeren, kan disse betænkeligheder dog efter udvalgets skøn ikke være afgørende.

Ansøgeren har i korrektur indsendt en større artikel på ca. 100 sider »Talernes præg«, som vil blive offentliggjort i 1949 i Rigsdagens jubilæumsværk i anledning af Grundlovens hundredårsdag, og en mindre artikel »Danmarks vej til folkestyret« til et af et forlag planlagt værk om demokratiet. Den førstnævnte artikel falder vel udenfor det egentlige retsvidenskabelige område, idet den ligger på grænsen mellem retorik og politisk historie, men den dokumenterer, at forfatteren stadig er i stand til at forny sig og tage nye undersøgelser op. Af en række danske parlamentariske talere siden demokratiets indførelse gives der her i velskreven fremstilling levende karakteristikker, der vel ofte ægger til modsigelse, men vist i det store og hele må siges at være rammende. Også den anden artikel indeholder træffende bemærkninger. Og ansøgerens litterære produktion i det hele viser, at han i flere retninger rager op over det almindelige og har evner, der må antages at give ham særlige muligheder for gennem inddragelse i forelæsninger af alment åndeligt og politisk stof at komme i kontakt med studenter og vække disses interesse for det juridiske studium.

I samme retning peger forfatterens »Essays om almindelig retslære«. Dette skrift prætenderer ikke at give en grundig videnskabelig fremstilling af retslærens hovedproblemer, navnlig ikke af kildeteorien. Fremstillingen er bevidst frigjort fra de danske lærebøger og afhandlinger, der da forelå, og som grundlag er i stedet valgt nogle fremstillinger af retstilstanden hos primitive folkeslag (eskimoerne, melanesierne). Skriftet er påvirket af sociologien og psykologien og ikke af retsfilosofien. Det vidner imidlertid om interesse for retslærens almene problemer og et ikke ringe kendskab til nyere sociologisk litteratur, og det be-

kræfter, at forfatteren har en videre horisont end mange juridiske forfattere, originalitet og evne til at gøre vanskelige problemer tilgængelige.

Den ovenfor fremsatte tvivl vedrørende forfatterens kvalifikationer særlig til et formueretsprofessorat taber da også noget i vægt, når det må antages, at den kommende professors hovedopgave bliver at docere et til formuerettens *specielle* del hørende emne, forsikringsret, der i flere henseender er beslægtet med de spørgsmål, han har behandlet i sine hovedværker.

Endelig må fremhæves, at der efter udvalgets skøn blandt vore yngre juridiske forfattere udenfor de faste lærerkræfter ved universiteterne ikke findes nogen, der har så gode kvalifikationer til et professorat i formueret som dr. Sven Clausen. Hvis han ikke udnævnes, vil det efter udvalgets skøn blive nødvendigt at udskyde besættelsen, indtil en eller anden af de helt unge har kvalificeret sig til et professorat. Af hensyn til undervisningen af det meget store antal studerende ved alle tre dele af juridisk embedseksamen, der nu, selv om fakultetet er fuldtalligt, i alt for stort omfang må overlades til lektorer, vil det imidlertid være højst uheldigt, om man lader et professorat stå ubesat over et på forhånd ubestemmeligt tidsrum.

Den ovenfor fremhævede betænkelighed ved at besætte professoratet nu og med dr. Sven Clausen ville iøvrigt kun være særlig alvorlig, dersom denne besættelse ville spærre vejen for dygtige yngre kræfter, der i den nærmeste fremtid kvalificerede sig netop i de centrale dele af formueretten. Men der er næppe fare herfor. Hvis tilgangen af yngre kræfter vokser, så at ikke alle kan finde ansættelse i de bestående professorater, må fakultetet formentlig kunne regne med at opnå et nyt professorat i formueret, som den omfattende og intensive udvikling i nutidens formueret samt hensynet til undervisningen (derunder også det store studentertal) gør i høj grad ønskelig.

Udvalget skal da, alt taget i betragtning, i henhold til det anførte eenstemmigt indstille til fakultetet, at det ledige professorat besættes med dr. juris Sven Clausen.

Det tilføjes, at dr. Sven Clausen har meddelt, at der ikke søges om og ikke senere vil blive rejst spørgsmål om pensionsret.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte anordning tilstillet ansøgeren, som ikke fremkom med bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter gjort til genstand for behandling på fakultetets møde den 21. februar 1949, men forkastedes, idet 5 af 9 medlemmer af det retsvidenskabelige fakultet stemte imod indstillingen.

Ved skrivelse af 7. april 1949 udtalte ministeriet følgende som svar på rektors skrivelse af 8. marts:

»I skrivelse af 8. f. m. har hr. rektoren under vedlæggelse af sagens akter gjort ministeriet bekendt med, at den nævnte udvalgsindstilling ved sagens behandling i fakultetet ikke er blevet tiltrådt af det i § 5, stk. 1 i kgl. anordning af 15. maj 1932 som betingelse for en affattelse af fakultetets indstilling i overensstemmelse med udvalgets forslag krævede flertal af de i det pågældende møde tilstedeværende medlemmer, at fakultetet derefter med alle stemmer vedtog at indstille, at besættelsen af det omhandlede embede udskydes, og at såvel konsistorium som hr. rektoren har sluttet sig til denne indstilling. I tilslutning hertil har De meddelt, at fakultetet inden udgangen af indeværende år vil tage spørgsmålet om professoratets besættelse op til fornyet overvejelse ligesom det i nærmeste fremtid vil fremkomme med forslag om varetagelsen af undervisningen inden for det pågældende fagområde under vakancen.

Efter modtagelsen af denne skrivelse finder ministeriet først anledning til at udtale, at man bl. a. har mærket sig, at det sagkyndige udvalg i forbindelse med sin som helhed meget anerkendende vurdering af dr. Clausen såvel i videnskabelig som i anden henseende har fremhævet som sin opfattelse, at der blandt vore yngre juridiske forfattere udenfor de faste lærerkræfter ved universiteterne ikke findes nogen, der har så gode kvalifikationer til et professorat i formueret som han, og at det vil være højst uheldigt, om man skulle lade professoratet stå ubesat over et på forhånd ubestemmeligt tidsrum.

Henholdende sig hertil og til bestemmelsen i fornævnte anordnings § 3, hvorefter et bedømmelsesudvalg som det her omhandlede vælges blandt de universitetslærere, »der er nærmest fagkyndige«, skal ministeriet anmode Dem om at ville foranledige, at den foreliggende sag gøres til genstand for fornyet behandling i fakultetet og derefter med oplysning om udfaldet af denne behandling snarest muligt atter forelægges ministeriet, ledsaget af Deres egne ytringer.

Det tilføjes, at ministeriet i erkendelse af det utvivlsomme behov for en forøgelse af de faste lærerkræfter til bestridelse af fakultetets juridiske undervisning skal lade det være sig magtpåliggende på normeringsloven for finansåret 1950-51 at søge tilvejebragt hjemmel for oprettelsen af et nyt ordinært professorat i retsvidenskab ved Københavns universitet.«

På et fakultetsmøde den 27. april 1949 fastholdt fakultetets medlemmer deres tidligere afgivne indstilling, hvorefter professoratet i formueret foreløbigt forblev ubesat, men tilføjede dog, at det overvejende flertal af medlemmerne ville se med sympati på en ordning, hvorved dr. Clausen knyttedes til fakultetet som ekstraordinær professor uden fast afgrænset fagområde.

Ved skrivelse af 27. maj 1949 gav ministeriet udtryk for, at man ikke under de foreliggende omstændigheder mente at kunne følge det rets- og statsvidenskabelige fakultets af Konsistorium tiltrådte forslag om, at der søgtes oprettet et ekstraordinært professorat for dr. Clausen.

På Konsistoriums møde den 15. juni 1949 tiltrådtes det derefter, at universitetets rektor forinden sagens forelæggelse for fakultetet optog videre forhandlinger med ministeren med henblik på oprettelsen af et ekstraordinært professorat i retsvidenskab ved universitet for dr. Clausen.

Efter at sagen påny havde været behandlet i Konsistorium, men uden forelæggelse i fakultetet, fremsendte universitetets rektor under 25. juni 1949 sin indstilling til ministeriet.

Ministeriet tilskrev derefter under 2. august 1949 universitetets rektor bl. a. som følger:

»Rektor henviser til, at det af sagen fremgår, at såvel fakultetet og Konsistorium som ministeriet gerne ser dr. Sven Clausen knyttet til universitetet som professor. Under hensyn til den stilling, fakultetet har taget til spørgsmålet om dr. Clausens ansættelse i det ordinære professorat, anser rektor det for ønskeligt, at sagen afgøres, uden at fakultetet foranlediges til at give en nærmere begrundelse for denne stilling.

Hertil kommer, at dr. Sven Clausen selv gerne ser den af fakultetet foreslåede oprettelse af et ekstraordinært professorat gennemført, samt at muligheden for

besættelse på anden måde af det ordinære professorat ikke længere synes så fjern som oprindelig ment.

Således foranlediget skal man herved meddele, at ministeriet efter omstændighederne er sindet på finanslovforslaget for 1950-51 at søge optaget en bevilling til et ekstraordinært professorat inden for det rets- og statsvidenskabelige fakultet for dr. juris Sven Clausen.

Med hensyn til betegnelsen af et eventuelt således oprettet professorat forventer ministeriet at modtage endeligt forslag fra universitetet.

Herefter blev der på finansloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg B, sp. 1191-94 under universitetets konto 2, Lønninger til ekstraordinære professorer og docenter, optaget en bevilling på 15.678 kr. til oprettelse af et ekstraordinært professorat i retsvidenskab ved Københavns universitet.

Ved kgl. resolution af 20. juni 1950 udnævntes dr. jur. Sven Clausen til ekstraordinær professor i retsvidenskab fra 1. juni 1950 at regne.

c. Professor, dr. jur. F. Vinding Kruses afgang fra universitetet og byretsdommer, lektor, dr. jur. W. E. von Eybens udnævnelse til professor i ejendomsret
(j. nr. 228/50).

Under 2. april 1950 blev der meddelt professor i retsvidenskab med ejendomsret som fagområde, dr. jur. Frederik Vinding Kruse afsked på grund af alder med pension fra 31. august 1950 at regne.

Efter at embedet efter indstilling fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledigt, blev under 19. maj 1950 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra byretsdommer, lektor, dr. jur. W. E. von Eyben, sagførerfuldmægtig, dr. jur. Anders Vinding Kruse og kst. landsdommer, dr. jur. Poul Meyer tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. jur. H. Ussing, dr. jur. O. A. Borum og dr. jur. Stig Iuul. Dette udvalg indgav under 7. juli 1950 følgende indstilling til fakultetet:

»Det udvalg, fakultetet har nedsat til bedømmelse af ansøgningerne om det ledigblivende professorat i retsvidenskab med ejendomsret som fagområde, afgiver herved følgende udtalelse:

Som ansøgere har meldt sig byretsdommer, dr. juris W. E. v. Eyben, kst. fuldmægtig, dr. juris Poul Meyer og undervisningsassistent, dr. juris Anders Vinding Kruse.

Om ansøgernes data henvises til den af udvalget samtidig afgivne indstilling om det andet professorat i retsvidenskab, (se nedenfor side 77).

Iøvrigt skal følgende bemærkes:

Ingen af de tre ansøgere har i deres produktion ydet bidrag af større vægt til behandlingen af ejendomsrettens problemer. Udvalget kan dog ikke lægge afgørende vægt herpå, da deres arbejder på andre områder efter omstændighederne

må kunne give fyldestgørende vidnesbyrd om deres egnethed til at bestride et professorat i ejendomsret.

For dr. Vinding Kruses vedkommende må det fremhæves, at han i en ung alder har opnået doktorgraden på sin første større afhandling, som klart viser, at han har evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde, og som med rette er betegnet som lovende. Nogle afsnit af afhandlingen, deriblandt de tingsretlige, er dog temmelig svage, og arbejdet som helhed savner en endelig afklaring og en fast metodisk linje. Hans mindre arbejder – der ligger forud for disputatsen – giver ikke tilstrækkelige holdepunkter for en ændring af denne vurdering.

Dr. Poul Meyers hovedarbejde er en meget fortjenstfuld undersøgelse af et hovedproblem i den ældre landboret. Forfatteren lægger her ikke alene historiske evner for dagen, men viser også, at han har et godt *judicium* ved behandlingen af de egentlig juridiske spørgsmål, som afhandlingen giver ham lejlighed til at tage op. Men da afhandlingen som helhed falder på grænseområdet mellem retshistorien og arkæologien, kan man ikke tillægge den afgørende betydning for bedømmelsen af hans kvalifikationer til et civilretligt professorat.

Hans øvrige produktion viser, at han er i stand til i en klar og let tilgængelig form at behandle vidt forskellige juridiske problemer, ofte med fremsættelse af nye og selvstændige synspunkter. Værdifulde er navnlig hans arbejder på den offentlige rets område, særlig den store afhandling om retsanordninger. I andre af hans arbejder sporer man dog utilstrækkelig fordybelse i problemerne og et noget mangelfuldt kendskab til litteraturen. Særlig iøjnefaldende er svaghederne i den i manuskript indleverede fremstilling af foreningsretten, der i højere grad end noget af hans øvrige arbejder behandler formueretlige spørgsmål. Også de formueretlige undersøgelser, der findes i andre af hans arbejder, er gennemgående svage.

Dr. v. Eyben, der er den ældste af ansøgerne, har i en årrække virket som lærer under fakultetet, og har som sådan vundet påskønnelse ved sit initiativ og sin interesse for undervisningen. Gennem sin virksomhed som dommer har han erhvervet en alsidig indsigt i det praktiske retsliv, og i sin disputats har han lagt sin evne til at finde og behandle et aktuelt centralt problem for dagen. Disputatsen viser tillige, at han forbinder en realistisk indstilling overfor problemerne med betydelige systematiske evner og et indgående litteraturkendskab, og at han er i stand til at gennemføre sin metode med konsekvens og dygtighed. Hans formueretlige produktion, der, som nævnt, hidrører fra de to sidste år, har et forholdsvis ringe omfang, men viser, at han har interesse for og forståelse af formuerettens problemer, og at han er tilstrækkelig hjemme på dette område til at gøre en værdifuld indsats.

Når valget står mellem de nævnte tre ansøgere, mener vi, at dr. Vinding Kruse og dr. Poul Meyer må stå tilbage for dr. v. Eyben.

For så vidt angår dr. Vinding Kruse, der er den eneste, hvis disputats omhandler et formueretligt spørgsmål, beror dette navnlig på, at han – hvad der er forståeligt i betragtning af hans ungdom – i sin videnskabelige udvikling ikke har nået en tilsvarende modenhed og afklaring som dr. v. Eyben.

For dr. Poul Meyers vedkommende mener vi, at hans utvivlsomme kvalifikationer på andre områder ikke kan opveje de brist, som hidtil har præget hans behandling af centrale formueretlige problemer.

Udvalget indstiller da enstemmigt, at byretsdommer, dr. juris W. E. v. Eyben ansættes i den pr. 1. september d.å. ledigblivende stilling som professor i retsvidenskab ved Københavns universitet.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke Poul Meyer og Anders Vinding Kruse fremsatte bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 1. september 1950. Ved afstemning vedtoges den med 8 stemmer mod 3, mens 1 afholdt sig fra at stemme.

Efter at indstillingen var blevet tiltrådt af Konsistorium i dettes møde den 27. september 1950 og indsendt til ministeriet under 3. oktober 1950 blev ved kgl. resolution af 22. november 1950 byretsdommer, lektor, dr. jur. William Edler von Eyben udnævnt til professor i retsvidenskab med ejendomsret som fagområde fra 1. februar 1951 at regne.

Da professor von Eyben ville gå ned i løn ved sin tiltræden ved universitetet, androg han under 9. marts 1951 om et personligt tillæg svarende til forskellen mellem de lønninger, der tilkommer henholdsvis en professor på yngste og en professor på ældste løntrin, således at ordningen blev analog med den, der blev truffet ved byretsdommer, dr. jur. E. Munch Petersens udnævnelse til professor, jfr. Universitetets årbog 1941-42, side 33.

På normeringsloven 1952-53, jfr. Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 5453-5454 blev der med virkning fra 1. februar 1951 tillagt professor, dr. jur. W. E. von Eyben et personligt, ikke-pensionsgivende tillæg på 1920 kr. årlig, som nedsattes eller ville bortfalde ved opnåelsen af alderstillæg eller faste honorarer i staten.

d. Professor, dr. jur. Kristian Sindballes afgang fra universitetet og professor, dr. jur. Carl Rastings udnævnelse til professor i retsvidenskab med dele af formueretten som fagområde

(j. nr. 251/48).

Efter at der under 16. juni 1948 var blevet meddelt professor, dr. jur. Kristian Sindballe afsked i nåde og med pension fra stillingen som professor i retsvidenskab ved universitetet fra 5. marts 1949 at regne og efter at embedet var blevet opslået ledigt, afgav det nedsatte bedømmelsesudvalg som nærmere omtalt ovenfor side 71 indstilling om dr. Sven Clausens kvalifikation.

Herefter vedtog fakultetet som nævnt at udskyde besættelsen af det her omhandlede professorat.

Efter at embedet påny var blevet opslået ledigt, blev under 28. april 1950 de indkomne 4 ansøgninger, nemlig fra professor, dr. jur. Carl Rasting, Århus universitet, byretsdommer, lektor, dr. jur. W. E. von Eyben, undervisningsassistent, dr. jur. A. Vinding Kruse, kst. landsdommer, dr. jur. Poul Meyer tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne dr. jur. O. A. Borum, dr. jur. Stig Iuul og dr. jur. Henry Ussing. Dette udvalg afgav under 7. juli 1950 følgende indstilling til fakultetet:

»Det udvalg, fakultetet har nedsat til bedømmelse af ansøgningerne om det ledige professorat i retsvidenskab med dele af formueretten efter fakultetets nærmere bestemmelse som fagområde, afgiver herved følgende udtalelse:

Som ansøgere har meldt sig professor, dr. juris Carl Rasting, Århus, byretsdommer, dr. juris W. E. v. Eyben, kst. fuldmægtig, dr. juris Poul Meyer og undervisningsassistent, dr. juris Anders Vinding Kruse.

Professor, dr. juris Rasting er født 1900 og har siden 1936 været professor i retsvidenskab ved Århus universitet, først med offentlig ret og fra 1947, da 2. dels undervisning indførtes, med obligationsret som fagområde. Forud for sin ansættelse ved Århus universitet var han i flere år lektor i retsvidenskab ved Københavns universitet. Han var dommersuppleant i Den særlige Klageret i 1939-49 og var 1941-43 rektor for Århus universitet. Ved to lejligheder, hvor han, medens han var lektor, søgte fast lærerstilling ved Københavns universitet, blev der af de nedsatte sagkyndige udvalg givet ham en meget anerkendende bedømmelse. Den sidste gang indstillede fakultetet, at der oprettedes et docentur i retsvidenskab for ham, men spørgsmålet bortfaldt, da han kort efter blev udnævnt til professor ved Århus universitet, jfr. Universitetets årbog for 1934-35 s. 55-60.

Inden for hans videnskabelige produktion, der spænder over en række forskellige områder, må, foruden disputatsen Retssammenlignende studier over entreprenørens omsætningsbeskyttelse, 1932, særlig fremhæves: Haandbog i den danske veksel- og checklovgivning, 1928, Folkeretten I-II, 1940. Desuden har han været medforfatter af Oluf H. Krabbes Straffelovskommentar, 1. til 4. udgave.

Byretsdommer, lektor, dr. juris W. E. v. Eyben er født 1912. 1944-46 var han universitetsmanuduktør i ejendomsret og i 1946 blev han ansat som lektor i obligationsrettens specielle del. Han blev i 1945 konstitueret som byretsdommer, fast ansat i 1949. For nylig disputerede han for den juridiske doktorgrad med afhandlingen: »Strafudmåling. Lovens rammer og dommerens udfyldning«. I løbet af de sidste to år har han tillige offentliggjort en række mindre afhandlinger, hvoraf flertallet falder indenfor formueretten.

Kst. fuldmægtig i landbrugsministeriet, dr. juris Poul Meyer er født 1916 og har siden 1942 været ansat i landbrugsministeriet. 1942-43 var han universitetsmanuduktør i ejendomsret, 1943-45 videnskabelig assistent ved Lunds universitet. Siden 1948 har han virket som eksaminatorsuppleant i retshistorie og romersk ret ved Københavns universitet. For tiden er han konstitueret som dommer ved Østre Landsret.

Han har vundet universitetets guldmedalje to gange for retsvidenskabelige afhandlinger. 1949 erhvervede han den juridiske doktorgrad for afhandlingen: »Danske bylag. En fremstilling af det danske landsbystyre på baggrund af retshistoriske studier over jordfællesskabets hovedproblemer«.

Hans litterære produktion omfatter foruden retshistorie både privat og offentlig ret. Som mere betydningsfulde arbejder kan nævnes guldmedaljeafhandlingen: »Erstatningsfastsættelse ved ekspropriation« (1943) og »Centraladministrationens adgang til udstedelse af retsanordninger« (1948). I manuskript er indleveret »Dansk foreningsret«, der fremtræder som en omarbejdelse af hans anden guldmedaljeafhandling.

Sagførerfuldmægtig, undervisningsassistent, dr. juris Anders Vinding Kruse er født 1921. Han blev kandidat 1947, hvorefter han i et år studerede ved universitetet i Cambridge og erhvervede »Diploma in Comparative Legal Studies«. Fra september 1949 har han været undervisningsassistent og eksaminatorsuppleant ved universitetet. Han disputerede for den juridiske doktorgrad i 1950 med afhandlingen »Restitutioner. Et bidrag til undersøgelsen af berigelsesgrundsæt-

ningen i dansk og fremmed ret«. Endvidere har han offentliggjort nogle mindre afhandlinger, hvoraf kan nævnes »Ejendomsretsregulering kontra expropriation« (1947).

Efter udvalgets mening må professor Rasting foretrækkes ved besættelsen af professoratet. Allerede hans ungdomsarbejder på formuerettens område har klart kvalificeret ham til et professorat som det, der nu er ledigt. Efter sin ansættelse i Århus har han vel i en længere årrække ikke offentliggjort noget formueretligt arbejde, hvad der er en naturlig følge af, at han fik overdraget undervisningen i offentlig ret. Men efter at han nu i et par år har virket som professor i obligationsret, som åbenbart stadig er hans hovedinteresse, har han offentliggjort en velafbalanceret undersøgelse af et gammelt stridsspørgsmål indenfor formueretten, og udvalget nærer ingen tvivl om, at han i tilfælde af, at han ansættes i det ledige professorat, vil være i stand til at yde en værdifuld indsats inden for formueretten ved undersøgelsen af talrige spørgsmål, der hidtil kun i begrænset omfang har været genstand for litterær behandling. Det bør hertil føjes, at professor Rastings pædagogiske evner som mangeårig universitetslærer er anerkendt fra alle sider, og at udvalget også af denne grund ville anse det for ønskeligt, at han knyttes til det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet.

De andre ansøgers kvalifikationer går udvalget nærmere ind på i den samtidige indstilling om det andet professorat. Her er det tilstrækkeligt at udtale, at ingen af dem efter udvalgets mening indtil nu har nået tilsvarende kvalifikationer indenfor formueretten.

Udvalget indstiller derfor enstemmigt professor Rasting til det ledige professorat.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke dr. jur. A. Vinding Kruse afgav bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev herefter behandlet på fakultetets møde den 1. september 1950 og vedtoges med 10 stemmer mod 2.

Efter at den var tiltrådt af Konsistorium på dettes møde den 27. september 1950, videresendtes den til ministeriet under 10. november 1950. Herefter udnævntes ved kgl. resolution af 18. januar 1951 professor, dr. jur. Carl Rasting, Århus universitet, til professor i retsvidenskab med dele af formueretten som fagområde ved Københavns universitet fra 1. januar 1951 at regne.

e. Professor, dr. polit. Axel Nielsens afgang fra universitetet og professor, dr. oecon. Kjeld Philips udnævnelse til professor i statsvidenskab

(j. nr. 399/50).

Under 24. juli 1950 blev der meddelt professor i statsvidenskab ved universitetet, dr. polit. Axel Nielsen afsked efter ansøgning på grund af alder og med pension fra 31. januar 1951 at regne.

Efter at embedet var blevet opslået ledigt, blev under 29. august 1950 de indkomne to ansøgninger, nemlig fra professor ved Stockholms Högskola, dr. oecon. Kjeld Philip og dr. polit. Jørgen Gelting tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. polit. Axel Nielsen, dr. polit. Carl Iversen og professor i nationaløkonomi ved Lunds universitet, dr. Carsten Welinder. Dette udvalg afgav under 11. januar 1951 følgende indstilling til fakultetet:

»Undertegnede medlemmer af det af det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet nedsatte sagkyndige udvalg til bedømmelse af ansøgningerne til det ledige professorat i statsvidenskab skal hermed afgive følgende indstilling til fakultetet.

Bedømmelsesudvalget har behandlet de indkomne ansøgninger fra lektor ved Københavns universitet, dr. polit. Jørgen Gelting og fra professor ved Stockholms Högskola, dr. oecon. Kjeld Philip.

Udvalget skal efter at have gjort sig bekendt med ansøgernes litterære produktion og øvrige kvalifikationer udtale følgende:

Lektor Jørgen Gelting, der er født 1912, tog statsvidenskabelig eksamen i 1938 og erhvervede den statsvidenskabelige doktorgrad i 1948. Efter nogle måneders arbejde i Statens Ligningsdirektorat fungerede han fra 1939 til 1943 som undervisningsassistent ved Århus universitet. Siden 1943 har han været lektor ved Københavns universitet, hvor han specielt har været underviseren i finansvidenskab. I 1946-47 studerede han finansvidenskab, økonomisk teori og political science i U.S.A. Siden 1947 har han været økonomisk konsulent i regeringens økonomiske sekretariat, hvor han bl. a. har udarbejdet oversigter over den internationale økonomiske udvikling.

Professor Kjeld Philip, der ligeledes er født 1912, tog statsvidenskabelig eksamen i 1937 og erhvervede i 1942 den økonomiske doktorgrad ved Århus universitet. Straks efter at have taget eksamen knyttedes han til Århus universitet som undervisningsassistent, i hvilken stilling han særlig underviste i samfundsbeskrivelse (Danmarks statistik). I 1943 udnævntes han til professor i socialpolitik og finansvidenskab ved samme universitet, og i 1949 blev han kaldet til professor i nationaløkonomi og socialpolitik ved Stockholms Högskola. I 1946-47 studerede han i U.S.A., ligesom han har været på kortere studieophold i Norge, Sverige, England og Holland. Han har holdt gæsteforelæsninger bl. a. ved universiteterne i Uppsala og Oslo, og været medlem bl. a. af Skattelovskommissionen af 1937 og af kommissionen angående afvikling af vareforsyningsloven og prisloven.

Tyngdepunktet i lektor Geltings forfatterskab udgøres af disputatsen »Finansprocessen i det økonomiske kredsløb«, som afsluttedes i begyndelsen af 1946. Under henvisning til bedømmelsen af denne disputats og til de to officielle opponenter, professor Erik Lindahls og professor Axel Nielsens i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1949, s. 70-84 gengivne opposition ved den mundtlige handling skal nærværende udvalg om dette arbejde udtale følgende:

Afhandlingens hovedformål er, som dens forfatter selv udtrykker det, at give »et bidrag til vor viden om virkningerne af statens finanspolitik på samlet indkomst og beskæftigelse«. Hans problem er stort set det samme, som behandles i professor Philips tidligere udsendte disputats. Afhandlingen kan karakteriseres som et bidrag til budgetbalancerings teori, idet det væsentligst er »finansprocessens cirkulationsvirkninger« - i modsætning til dens »diskriminerende virkninger«, der berøres. Forf. synes at forudsætte, at det primære mål for det offentlige økonomiske politik er opretholdelse af »fuld beskæftigelse«, men han

går ikke ind på spørgsmålet, om dette er ensbetydende med opnåelse af det størst mulige socialprodukt. Der tages kun ringe hensyn til kommunernes finanspolitik; forf. synes at regne med en så stærk koncentration af magten i staten at kommunalt selvstyre må blive mere eller mindre illusorisk.

I stedet for straks at klargøre sin problemstilling og give læseren en almen orientering i emnet indleder forf. sin bog med to kapitler, der nærmest har karakter af ekskursioner.

Første kapitel behandler neutral kontra interventionistisk finanspolitik. Mod dette kapitel kan især rettes den indvending, at forf. i alt for høj grad begrænser sig til en analyse af Erik Lindahls på det marginale interesseprincip baserede skattefordelingsnorm. I andet kapitel, der ligeledes er uden nærmere tilknytning til afhandlingen ivoirigt, søger forf. at rehabilitere senmerkantilismens finansteori, der efter hans opfattelse i alt for høj grad har været skudt til side til fordel for den klassiske nationaløkonomis ræsonnementer. Mod hans forsøg på at finde støtte for sine synspunkter hos merkantilistiske forfattere kan rettes de samme indvendinger, som bl. a. Eli F. Heckscher har gjort gældende overfor Keynes' tilsvarende forsøg i kap. 23 af *General Theory*. Man føler sig ingenlunde altid overbevist om, at de anførte løsrevne og tilfældige citater virkelig er udtryk for den tankegang, forf. lægger ind i dem.

Tredie kapitel er bogens centrale. Her analyserer forf. ved hjælp af mere end 20 symboler og et stort antal formler virkningerne af det offentliges indtægter og udgifter under visse stærkt forenklede forudsætninger. Dette kapitel indeholder en række rigtige og vigtige konklusioner, men læseren spørger sig selv, om det ikke havde været muligt at nå den på en mindre kompliceret og lettere tilgængelig måde. Det ligger i sagens natur, at en abstrakt analyse af de ofte behandlede relationer, som det her drejer sig om, ikke kan give så meget nyt, at man kan kræve særlig stor tålmodighed fra læserens side, ligesom det anvendte formelapparat let kan give ham et indtryk af en eksakthed, som ikke er og ikke kan være til stede på det her behandlede område.

Forf. søger ganske vist at give sine analyser et mere realistisk indhold ved hjælp af en række økonometriske beregninger. Her i Danmark er dette forsøg det første i sin art. Det har utvivlsomt kostet ham et meget betydeligt arbejde, men man kan betvivle, om dette har været vel anvendt. Sådanne beregninger må altid foretages med stor forsigtighed. Primærmaterialet er i reglen usikkert, og det antal faktorer, der kan tænkes at påvirke årsagssammenhængen er stort i forhold til antallet af givne data. Det ville derfor have været mere interessant, om forf. havde ladet nogle af sine heroiske abstraktioner falde og prøvet på at udarbejde et så generelt formelsystem, at det kunne anvendes også under mere virkelighedsnære forudsætninger, forinden han gik i lag med forsøget på at finde tilnærmede numeriske værdier af de indgående koefficienter for opsparing, investering og import. I hvert fald burde man kunne kræve, at forf. havde gjort nøje rede for sit primærmateriale og analyseret metoder, fejlkilder og usikkerhedsmarginaler. Dette undlader forf. så godt som fuldstændigt. Det er derfor svært nærmere at kritisere hans resultater. Det kommer aldrig til at stå læseren rigtig klart, om de talrige formler, hvori disse resultater senere indsættes, blot er tænkt som pædagogiske modeller eller virkelig tilsigter at beskrive Danmarks økonomiske udvikling under forskellige forudsætninger.

I resten af arbejdet diskuterer forf. mulighederne for at påvirke indkomststrøm og beskæftigelse ikke blot gennem finanspolitik, men også f.eks. ved hjælp af kredit- og handelspolitik. I disse senere kapitler kommer forf.s skarpsindighed og idérigdom i højere grad til sin ret. Man kan kun beklage, at emnet er så uhyre omfattende, at arbejdet for en væsentlig del ikke har kunnet blive stort andet end et katalog over forskellige tænkelige indgreb og en skitsering af deres virk-

ninger under forskellige forudsætninger. Forf. skjuler ikke sin forkærlighed for finanspolitikken som middel til at påvirke den økonomiske aktivitet; tydeligst kommer den måske til orde i den frejdige udtalelse s. 223 om, at man »helt enkelt« kan bekæmpe en af for lav rente følgende inflation gennem forhøjelse af beskattningen. Som erfaringen viser, er det ikke altid så »helt enkelt« i demokratiske samfund at få de rette skatter sat i vejret i fornødent omfang og i rette tid. I det hele taget synes forf. at gå ud fra et statsdirigeret samfund snarere end fra den blanding af statsindgreb, monopolindflydelse og frikonkurrence, der i dag karakteriserer de økonomiske samfund i Vesteuropa og U.S.A.

Som alt antydet kan der rettes væsentlige anker mod disputatsens form. Fremstillingen er mange steder så knap, at det er endog meget svært for læseren at følge forf.s tankegang. Lettere bliver det ikke af hans forkærlighed for fremmedord og nye udtryk. Mere udførlige og klare definitioner og en bredere og mere explicit redegørelse for ræsonnementernes forudsætninger ville have lettet læseren tilegnelsen af bogen. Også litteraturhenvisningerne kunne have været mere fyldige og up to date.

Under sit ophold i Århus ledede Gelting en undersøgelse af forbrugets afhængighed af indtægten. Resultaterne af denne undersøgelse er hans første videnskabelige publikation (»En undersøgelse af forbrugets afhængighed af indtægter og visse andre forhold«, 1942). Denne afhandling viser betydelig opfindsomhed og kombinationsevne med henblik på at få mest muligt ud af et i høj grad mangelfuldt materiale.

I de følgende år skrev Gelting i Nationaløkonomisk Tidsskrift afskillige afhandlinger, der imidlertid så godt som alle kan betragtes som forarbejder til disputatsen.

I de fem år, der er forløbet siden disputatsens afslutning, har Gelting ikke fremlagt noget større videnskabeligt arbejde. En nekrolog over J. M. Keynes (Nationaløkonomisk Tidsskrift 1946) og navnlig et par aktuelle artikler »Om det danske genopbygningsproblem« (ibid. 1947) og »Om ændringerne af valutakurserne« (ibid. 1949) viser – ligesom Geltings medarbejderskab ved »Finanstidende« – at han også formår at anslå en mere populær – omend stadig noget ordknap – form, men de føjer intet væsentligt nyt til billedet af Gelting som videnskabsmand. Hans sidste kun i korrektur foreliggende artikel »Omkring betalingsbalanceproblemet« giver udtryk for både hans styrke og hans svagheder som forsker og skribent. Hans journalistiske virksomhed såvel som de internationale konjunkturoversigter bærer vidne om fortrolighed med og interesse for aktuelle økonomisk-politiske problemer ude og hjemme, omend det til tider har været lidt vanskeligt at finde en fast linie i de forfægtede synspunkter.

Sluttelig kan det anføres, at Geltings undervisning både i Århus og København, så vidt udvalget har kendskab hertil, har virket inciterende og æggende på de mere selvstændige blandt de studerende, medens adskillige måske nok har haft vanskeligere ved at følge hans ofte noget paradoksale fremstillingsform.

Professor Philips litterære produktion er væsentlig mere omfattende end lektor Geltings. I sin ansøgning anfører han foruden en snes boganmeldelser over 80 arbejder, herunder dog omarbejdninger og oversættelser samt en række avisartikler.

Også for Philips vedkommende er det dog hans disputats »Bidrag til læren om forbindelsen mellem det offentlige finanspolitik og den økonomiske aktivitet«, der må komme i første række ved bedømmelsen af hans videnskabelige kvalifikationer. Hovedpunkterne i de to officielle opponenter, professor Jørgen Peder-sens og professor Thorkil Kristensens indlæg ved det mundtlige forsvar for denne afhandling findes gengivet i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1942. Disputatsen

bærer i flere henseender præg af at være blevet til indenfor et forholdsvis kort tidsrum. Der ankedes ved det mundtlige forsvar med rette over, at forf. i almindelighed ikke i tilstrækkelig grad havde fordybet sig i litteraturen vedrørende sit emne, og specielt over arbejdets utilstrækkelige driftsøkonomiske underbygning, der havde medført forskellige, tildels ret elementære tankefejl. Endvidere kan det siges, at forf. på en lidt for skematisk måde søger at få rubriceret alle muligheder uden altid at skelne mellem deres større eller mindre relevans for den praktisk økonomiske politik. Også mod selve den grundbetragtning, forf. anlægger, kan der, som det nedenfor nærmere skal omtales, rettes vægtige indvendinger, men han fortjener ros for at have haft mod og energi til at gennemprøve denne nye problemstilling, og hans bog betegnede ved sin fremkomst en betydelig landvinding indenfor moderne finansvidenskab. Selv om han kunne bygge på de tanker, der var fremsat i det foregående tiår, navnlig af Gunnar Myrdal og Alvin H. Hansen, er det Philips fortjeneste at have givet den første samlede systematiske fremstilling af mulighederne for at drive planhusholdning ved finanspolitikens hjælp. Det er en selvfølge, at forf. selv med mere tid til rådighed ville have været ude af stand til at behandle alle sider af dette uhyre omfangsrige problem lige dybtgående, og lige så klart er det, at et sådant systematisk arbejde ikke i sin helhed kan gøre krav på originalitet. Som alt antydnet, havde det derfor nok været at foretrække, at det stof, som kunne forudsættes kendt i forvejen, var blevet noget forkortet til fordel for en nærmere udarbejdelse af de talrige punkter, på hvilke forf. selv yder værdifulde bidrag, men også i den foreliggende form dokumenterer bogen forfatterens fortrolighed med moderne økonomisk teori og metode.

Foruden de allerede nævnte finansvidenskabelige arbejder er det navnlig den af J. M. Keynes og hans efterfølgere udformede pengeteori, forf. bygger på. Hans metode er Stockholmskolens forløbsanalyse med dens distinktion mellem ex ante og ex post betragtninger. Selv om også Philips fremstilling i hovedsagen er deduktiv, er den dog som helhed mindre abstrakt og kompliceret end Geltings. Forf. gør flittig – undertiden for flittig – brug af diagrammer. I adskillige tilfælde turde det have været lettere at klargøre meningen i jævne ord.

I bogens første del behandles isoleret virkningerne af indbetalinger til det offentlige i form af skatter og lån. Allerede i dette afsnit møder man den grundbetragtning, der hentydedes til ovenfor, nemlig at sådanne indbetalinger berører borgerne kasse, og at disse kan reagere heroverfor på forskellig vis: ved at øge produktionen, mindske forbruget, sælge aktiver eller optage lån. Disse reaktioner analyseres hver for sig med udgangspunkt i spændingen mellem, hvad forf. kalder »kassekravet« og »kassebeholdningen«. Som allerede antydnet, turde det være den almindelige opfattelse, som også deles af forf., jfr. hans afhandling i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1943, at det er mere frugtbart at se beskatningen som en omfordeling og eventuelt en reduktion af borgernes indkomststrøm. Den hele betragtningsmåde er udpræget kvantitetsteoretisk; den forudsætter en altfor fast forbindelse mellem kasse og indkomstdannelse, men det hindrer ikke, at man også ud fra denne synsvinkel kan nå en række rigtige resultater, og under alle omstændigheder er det som sagt af værdi, at forsøget på at gå denne vej er gjort, selv om den bagefter må erkendes stort set at være en blindgade.

Anden del bærer overskriften »Samspillet mellem indbetalinger til og udbetalinger fra det offentlige«, men dets to første kapitler handler faktisk kun om det offentliges udbetalinger. Forf. fremhæver, at opkrævning af skatter ikke, som det populært antages, er en nødvendighed for afholdelse af offentlige udgifter; staten kunne jo f. eks. i stedet trykke papirpenge. Motiveringen for opkrævning af skatter må i stedet være, at man finder det nødvendigt eller ønskeligt at neutralisere de ekspansive virkninger af at afholde offentlige udgifter

gennem den kontraktive proces, som skattepålægget sætter i gang. I denne forbindelse sonderer forf. mellem »generel« og »speciel« neutralitet fra finanspolitikens side overfor den økonomiske aktivitet. Medens det, der siges om den generelle neutralitet, synes ret selvfølgeligt, har forf. en række interessante betragtninger vedrørende finanspolitikens virkninger overfor forskellige faglige og lokale grupper. Også hans bidrag til diskussionen om begrebet skattebyrde og til overvæltningsslæren frembyder meget af interesse.

I tredje del behandles mere generelt finanspolitikken som middel til at påvirke den økonomiske aktivitet. Forf. diskuterer her en række interessante problemer. Et hovedpunkt er sammenligningen mellem finanspolitiske og kreditpolitiske indgreb. Ligesom Gelting har han en forkærlighed for de første, som han betragter som et smidigere middel end rentepolitikken til regulering af det økonomiske liv. Han påpeger dog, at effektiviteten af finanspolitiske indgreb for en del beror på et overraskelsesmoment, og at de derfor eventuelt på længere sigt, når folk lærer at indstille sig på dem, kan vise sig mindre virksomme. Under omtalen af valget mellem skatter og lån går forf. ud fra, at den offentlige virksomheds reelle omkostninger udgøres af den mængde produktionsfaktorer, den beslaglægger. Når han ud herfra kritiserer f. eks. Myrdal for, at denne på langt sigt ville balancere budgettet, synes han dog ikke helt at forstå Myrdals udgangspunkt, at den fremtidige finanspolitiske bevægelsesfrihed ikke bør indskrænkes ved belastning af skattebudgettet med alt for høje renteudgifter. Forf. fremhæver også, at om staten har bundet sig til et vist renteniveau, er det urigtigt at sige, at den kan mindske sin rentebyrde ved at låne i centralbanken i stedet for i det åbne marked. Begrundelsen er, at dersom man ikke vil tillade en rentesænkning, må centralbanken i dette tilfælde sælge en tilsvarende mængde obligationer. Denne håndfaste argumentation tager dog ikke tilstrækkeligt hensyn til de andre rentepolitiske midler.

Bogens fjerde del diskuterer de forskellige skatteformers anvendelighed til påvirkning af den økonomiske aktivitet, medens femte del omhandler finanspolitikken og den økonomiske aktivitet indenfor forskellige lokale områder. Disse afsnit er rige på stimulerende, omend ikke altid fuldt gennemarbejdede ideer. Undertiden forenkles problemerne for stærkt ved, at forf. ser bort fra skatte-tekniske og administrative vanskeligheder, fra borgernes krav på en vis ligelighed i beskatningen etc. Også overfor denne forfatter kan man indvende, at fuldt så enkelt, som han fremstiller sagen, er det ikke i praksis at drive planhusholdning ved skatternes hjælp.

Sammenfattende kan man sige, at Philips disputats er et værdifuldt og stimulerende bidrag til den finanstheoretiske litteratur, som uden tvivl lider af en vis idétørke.

Selv om Philips øvrige produktion er omfattende og mangesidig, frembyder den dog ikke samme videnskabelige interesse som disputatsen. Allerede i det første store arbejde »Den danske kriselovgivning 1931-1938« (København 1939) kommer hans virkelighedssans og interesse for aktuelle økonomiske problemer til udtryk. Det er en velskreven bog, som på en klar og overskuelig måde analyserer de mangfoldige indgrebs økonomiske virkninger. Det sparsomme erfaringsmateriale til belysning heraf er udnyttet med betydelig dygtighed. I bogen »Staten og fattigdommen« fra 1947 giver han en ganske vist populær, men meget velskreven oversigt over den danske socialpolitikens udvikling. Begge disse arbejder vidner om betydelige pædagogiske evner.

Hans nyeste bog »Intergovernmental fiscal relations« foreligger endnu blot som et maskinskrevet manuskript på 187 foliosider. Emnet for dette arbejde er mere omfattende, end titlen angiver, idet Philip her diskuterer ikke blot den finansielle, men også den forvaltningstekniske og kommunalpolitiske side af

forholdet mellem stat og kommune samt mellem kommunerne indbyrdes. Hovedvægten lægges på spørgsmål som centralisering contra decentralisering, den kommunale beskatnings udformning og ikke mindst de forskellige typer af statstilskud til kommuner. Philip viser godt kendskab til de kommunale forhold ikke blot i Danmark, men også i England, Sverige og U.S.A. Der anføres en række praktisk betydningsfulde synspunkter, og mulighederne for mere teoretisk behandling udnyttes godt. Til nogen dybtgående teoretisk analyse indbyder emnet dog selvsagt ikke. Bogen behandler ganske vist et finansvidenskabeligt emne, men et, som ligger relativt fjernt fra den økonomiske teori. Bogens betydning som meriteringsarbejde for en professor i nationaløkonomi synes derfor i første række at ligge i, at den udgør et yderligere bevis på forf.s arbejdskapacitet og på hans evne til at sætte sig ind i skiftende problemstillinger. Noget tilsvarende kan siges om hans ikke få bidrag til offentlige betænkninger o. l. Det kan i denne forbindelse fremhæves, at Philip var et meget aktivt medlem af den såkaldte afviklingskommission og ydede en væsentlig indsats ved udformningen af dens betænkning.

Philips videnskabelige tidsskriftartikler omfatter fortrinsvis finans- og rentepolitiske emner. De fleste af dem er enten forstudier til disputatsen eller bygget på denne. Nogen større selvstændig betydning for hans kompetence til at beklæde et professorat i nationaløkonomi kan derfor ikke tillægges dem. Skal en enkelt fremhæves, må det være artiklen »Om indkomstforplantning og beskæftigelsesforplantning« (Nationaløkonomisk Tidsskrift 1939), hvori forf. allerede for 11 år siden søgte at gøre den ofte alt for abstrakte multiplikatordiskussion realistisk ved hensyntagen til danske institutionelle forhold.

Philip har endelig udfoldet en ikke ringe journalistisk virksomhed, der viser hans gode evner for klar og populær fremstilling af økonomiske problemer. I modsætning til Gelting er han måske undertiden tilbøjelig til at bruge temmelig mange ord om forholdsvis selvfølgelige ting. I den indstilling, i kraft af hvilken han udnævntes til professor ved Århus universitet hedder det, at hans forelæsninger og øvelser er fulgt med stor interesse af de studerende, og at han i pædagogisk henseende er fuldt ud kvalificeret til embedet.

Der er mange lighedspunkter mellem de to ansøgere. Begges væsentligste indsats ligger indenfor finansvidenskabens område. Begge har anvendt moderne økonomisk teori på finansvidenskabens og lagt ringe vægt på de kameralistiske traditioner, som fra gammel tid har belastet denne disciplin. Begge anvender i første række deduktiv metode. Man kan måske sige, at de adskiller sig ved, at Philip tager større hensyn til institutionelle forhold, medens Gelting søger at gøre sin analyse mere realistisk ved hjælp af økonometriske beregninger.

Tyngdepunktet i de to ansøgers produktion er deres doktorafhandlinger, som begge omhandler samme problemkreds. Ved sammenligning mellem dem må man tage i betragtning, at Philips disputats kom 6 år før Geltings. Man har derfor ret til at vente, at Gelting, som har kunnet bygge på Philips resultater, viser fremskridt i forhold til denne. Dette er også for så vidt tilfældet, som Gelting ikke – således som Philip – går ud fra finanspolitikens virkning på kassebeholdningerne, men ser på dens indflydelse på indkomststrømmene. På den anden side er Geltings arbejde behæftet med væsentlige mangler netop i den centrale del. De rent formelle svagheder kan man måske bære over med, selv om de gør arbejdet overordentlig svært tilgængeligt for læserne. Alvorligere er den letsindige måde, hvorpå Gelting når og gengiver sine statistiske resultater. Sammenlignet hermed fremtræder Philips værk trods adskillige brist som mere gennearbejdet. Det er desuden et pionerarbejde i den forstand, at Philip turde være den første, som i et større samlet systematisk arbejde har behandlet

mulighederne for at anvende finansvidenskaben som et redskab i den økonomiske politik. Selv om vi endnu på dansk savner bogen om dette vigtige emne, må Philips disputats derfor efter bedømmelsesudvalgets opfattelse sættes over Geltings.

Geltings øvrige produktion omfatter en halv snes tidsskriftartikler. Da de i hovedsagen ligger indenfor samme emnekreds som disputatsen og for en del udgør forstudier til denne, kan de ikke siges at styrke hans kompetence i væsentlig grad. Noget større arbejde efter disputatsen har Gelting ikke fremlagt eller bebudet. Heller ikke Philips øvrige produktion er af samme videnskabelige værdi som hans doktorafhandling. Den er imidlertid væsentlig mere omfattende og mangesidig end Geltings. Ved siden af finansteoretiske og pengeteoretiske problemer har Philip også beskæftiget sig med tredivernes danske kriselovgivning samt i en vis udstrækning med socialpolitiske og kommunalpolitiske spørgsmål. Også for denne dels vedkommende må Philips produktion derfor sættes højere end Geltings.

Både Gelting og Philip er dygtige forskere. Selvom Gelting er både idérig og skarpsindig, er Philip dog utvivlsomt den af de to, der bedst har udnyttet sine evner til litterær produktion. Begge ansøgere må anses for velkvalificerede til at beklæde et professorat i statsvidenskab (nationaløkonomi), men udvalget anser Philip for at være den bedst kvalificerede og skal derfor enstemmigt indstille ham til det ledige professorat.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, fra hvem der ikke fremkom bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 7. februar 1951, hvor man enstemmigt vedtog at indstille professor, dr. oec. Kjeld Philip til det ledige embede, idet man dog udtalte, at det i høj grad måtte anses for ønskeligt, at der skaffedes udvej for at knytte dr. polit. Jørgen Gelting varigt til fakultetet.

Efter at indstillingen var blevet tiltrådt af Konsistorium på dettes møde den 14. februar 1951, indsendtes den til ministeriet under 5. marts 1951.

Herefter blev ved kgl. resolution af 12. september 1951 professor, dr. oec. Kjeld Philip udnævnt til professor i statsvidenskab ved Københavns universitet fra 1. august 1951 at regne.

f. Besættelse af byretsdommer W. E. von Eybens ledigtblivende lektorat i retsvidenskab

(j. nr. 559/50).

Under 23. oktober 1950 indstillede det rets- og statsvidenskabelige fakultet, at det ved lektor W. E. von Eybens udnævnelse til professor ledigtblivende lektorat i retsvidenskab skulle opslåes ledigt, så snart udnævnelsen til professor forelå.

Efter at lektoratet under 18. november 1950 var blevet opslået ledigt som et lektorat i obligationsrettens specielle del, blev under 6. december 1950 de 5 indkomne ansøgninger, nemlig fra landsretssagfører

H. Thune, lektor J. K. Søndergaard, landsretssagfører Iver Hoppe, dr. jur. Anders Vinding Kruse og landsretssagfører Bent Nebelong tilstillet universitetet til erklæring. Under 22. december 1950 indstillede det rets- og statsvidenskabelige fakultet dr. jur. Anders Vinding Kruse til embedet.

Efter at fakultetets indstilling var blevet tiltrådt af Konsistorium og videresendt til ministeriet under 13. januar 1951, beskikkedes sagførerfuldmægtig, dr. jur. Anders Vinding Kruse som lektor i obligationsrettens specielle del ved universitetet for 3 år fra 1. februar 1951 at regne.

g. Oprettelse af et lektorat i teoretisk statistik og cand. act. Arne Jensens ansættelse i denne stilling

(j. nr. 361/49).

Under 4. juni 1949 indgav det rets- og statsvidenskabelige fakultet følgende andragende:

»Man skal herved tillade sig at andrage om, at der på finanslovforslaget for 1950/51 må blive søgt oprettet et lektorat i teoretisk statistik.

Statistikkens teori doceres ved det statsvidenskabelige og det forsikringsvidenskabelige studiums anden del, hvor det obligatoriske kursus omfatter en gennemgang af teorien i forelæsningsform samt skriftlige laboratorieøvelser, hvor de studerende får lejlighed til at anvende teorien på konkrete opgaver på grundlag af danske og udenlandske statistiske tabelværker og lignende publikationer.

Det årlige deltagerantal må i de kommende år forventes at ligge på ca. 50 studerende.

De obligatoriske laboratorieøvelser i statistik er altid blevet anset for at være en meget vigtig del af det statsvidenskabelige studium. De tjener ikke alene til, at de studerende kan opnå en nærmere indlevelse i den teoretiske statistik, men også til at orientere dem i de foreliggende statistiske publikationer og til at opøve studenterne i selvstændigt at bearbejde og præsentere et statistisk talmateriale. På den anden side kræver laboratorieøvelsernes gennemførelse et meget omfattende undervisningsarbejde. Opgaverne må ikke alene gennemgås med holdet som helhed før og efter besvarelsen. Der må også i stor udstrækning gives de enkelte deltagere individuel vejledning, og endelig må besvarelsene, der for et kursus for 50 deltagere sædvanligvis vil omfatte ialt ca. 7.000 foliosider, rettes og derefter hyppigt gennemgås med de enkelte deltagere.

Til hjælp ved undervisningsarbejdet har professoren i statistik i øjeblikket en undervisningsassistent, medens det bestående lektorat i statistik udelukkende tager sigte på en beskrivende gennemgang af det danske samfunds økonomiske struktur og udvikling for 1. dels studerende.

Undervisningsarbejdet er imidlertid så omfattende, at professoren i statistik ikke alene afholder forelæsninger i faget og vejleder de studerende, men også må rette ca. halvdelen af besvarelsene på de stillede laboratorieopgaver.

Forelæsningserne over statistikkens teori har man hidtil måttet udstrække over fire semestre med to ugentlige timer. Dette er imidlertid meget utilfredsstillende, da de skriftlige laboratorieøvelser af hensyn til undervisningen i de øvrige fag skal tilendebringes i løbet af to semestre, således at en stor del af deltagerne i øvelserne ikke har haft lejlighed til at høre forelæsninger over hele

teorien og derfor ikke får det fulde udbytte af øvelserne. Endvidere vil antallet af tilhørere til forelæsningserne omfatte to årgange studerende, hvilket store antal nedsætter værdien af de til forelæsningserne knyttede *mundtlige* øvelser.

Man må derfor anse det for nødvendigt, at statistikkens teori for fremtiden gennemgås hvert år med fire ugentlige forelæsninger i to semestre, samt at de obligatoriske laboratorieøvelser afholdes i så nær tilslutning hertil som muligt. Såfremt professoren i statistikkens teori ikke får yderligere assistance, vil dette imidlertid medføre, at han foruden de fire ugentlige øvelsestimer med tilhørende individuel vejledning af studenterne og det meget betydelige hjemmearbejde med opgaveretning får fire ugentlige forelæsninger over elementær teori. Hertil kommer, at der sædvanligvis holdes en ugentlig forelæsning med øvelser for eksamensholdet, samt at det er ønskeligt, at professoren sættes i stand til at holde forelæsninger over specielle emner, der ikke kan behandles tilstrækkeligt indgående i det elementære kursus.

For at opnå tilfredsstillende vilkår, vil det ikke være tilstrækkeligt, at der ansættes endnu en undervisningsassistent. Da det er ønskeligt, at professoren i statistik selv retter en vis del af besvarelsene på de stillede laboratorieopgaver for at holde sig i nær kontakt med denne del af studenternes arbejde, må han helst aflastes for en del af de elementære forelæsninger. Man foreslår derfor, at der søges oprettet et lektorat i teoretisk statistik, således at det dog er tanken, at lektoren også skal tage del i arbejdet med laboratorieøvelserne. Da der derfor vil komme til at påhvile ham en særlig stor arbejdsbyrde, foreslås lektoratet honoreret med et grundbeløb på 6.000 kr. årligt.

På tillægsbevillingsloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende for 1950-51, tillæg A, sp. 4899-4900 under universitetets konto 4, Honorarer m. v., optoges en bevilling på 4800 kr. + midlertidigt tillæg til oprettelse af et lektorat i teoretisk statistik.

Efter at lektoratet under 1. december 1950 var blevet opslået ledigt, blev under 4. januar 1951 den indkomne ansøgning, nemlig fra cand. act. Arne Jensen tilstillet universitetet til erklæring.

Det rets- og statsvidenskabelige fakultet afgav herefter under 8. januar 1951 følgende indstilling:

»Efter at den nyoprettede stilling som lektor i teoretisk statistik ved Københavns universitet har været opslået ledig, er der indkommet een ansøgning, nemlig fra undervisningsassistent, cand. act. Arne Jensen.

Arne Jensen er født den 16. februar 1920 og blev kandidat i forsikringsvidenskab og statistik i 1944. Efter at have udført praktisk statistisk arbejde i forskellige stillinger, knyttedes han i 1945 til K.T.A.S. som videnskabelig medarbejder. Siden 1946 har han været undervisningsassistent i statistik og som sådan i væsentlig grad deltaget i ledelsen af de obligatoriske laboratorieøvelser.

Under professor Nybølles sygdom og under vakancen i professoratet i 1947-48 holdt han endvidere forelæsninger i teoretisk statistik.

Arne Jensen har publiceret følgende afhandlinger:

1948: »An Elucidation of A. K. Erlang's Statistical Works through the Theory of Stochastic Processes« i *The Life and Works of A. K. Erlang. Transactions of the Danish Academy of Technical Sciences* 1948, No. 2.

1948: »Stochastic Processes applied to a simple Problem of Administrative Economy« i *Nordisk Tidsskrift for teknisk Økonomi*.

1949: »Fordelingsmodeller opbygget af et begrænset antal eksponentielle fordelinger« – foredrag ved den XI' skandinaviske matematikerkongres i Trondhjem

august 1949 (publiceres på engelsk i den endnu ikke udkomne kongresberetning).

1950: »Moe's Principle. An Econometric Investigation Intended as an Aid in Dimensioning and Managing Telephone Plant. Theory and Tables. Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab.«

Endvidere foreligger i manuskript et større arbejde med titlen: »En fordelingsmodel.«

Gennem ovennævnte arbejder har Arne Jensen dokumenteret et indgående kendskab til nyere statistisk forskning vedrørende stokastiske processer samt ydet en selvstændig indsats, der fuldt ud kvalificerer ham til den ansøgte stilling.

Fakultetet skal derfor indstille, at cand. act. Arne Jensen beskikkes som lektor i teoretisk statistik ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra 1. februar d.å. at regne.

Efter at denne indstilling havde fået Konsistoriums tilslutning, videresendtes den til ministeriet under 7. februar 1951, hvorefter ministeriet under 5. marts 1951 beskikkede cand. act. Arne Jensen som lektor i teoretisk statistik for et tidsrum af 3 år fra 1. februar 1951 at regne.

h. Lektor, cand. jur. Jens Søndergaards afgang fra universitetet og udnævnelse af cand. jur. Knud Waaben som lektor i retsvidenskab

(j. nr. 235/51).

Pr. 1. september 1951 udløb lektoratet i retsvidenskab, som siden 1. september 1945 havde været beklædt med cand. jur. Jens Søndergaard. Efter at lektoratet efter indstilling fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 3. april 1951 var blevet opslået ledigt, blev de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra dr. jur. Poul Meyer, landsretssagfører Bent Nebelong og undervisningsassistent, sekretær cand. jur. Knud Waaben under 25. april 1951 tilstillet universitetet til erklæring. Det rets- og statsvidenskabelige fakultet afgav under 22. maj 1951 følgende indstilling om besættelse af lektoratet:

»I skrivelse af 2. maj 1951 (j. nr. 235/51) har universitetets rektor udbedt sig en indstilling fra fakultetet til det pr. 1. september 1951 ledigblivende lektorat i retsvidenskab (»det store lektorat«).

Der foreligger for fakultetet tre ansøgninger, nemlig fra dr. jur. Poul Meyer, landsretssagfører Bent Nebelong og sekretær, cand. jur. Knud Waaben.

Af disse ansøgere mener fakultetet ved besættelsen af det omtalte lektorat at måtte foretrække sekretær Knud Waaben. Man lægger i så henseende vægt på, at det nævnte lektorat – således som fakultetet tidligere har givet udtryk for overfor undervisningsministeriet – så vidt muligt bør besættes med en yngre videnskabsmand, der forbereder sig til en videnskabelig løbebane, således at lektoratet tjener som uddannelsesstilling for ham. Denne forudsætning opfylder sekretær Waaben fuldtud, og den af ham i sin tid udarbejdede prisafhandling om et strafferetligt emne, der senere på fakultetets foranledning og med støtte af Det Finneske Legat er udgivet i trykken, giver gode løfter om hans videnskabelige udvikling. For fakultetets undervisning vil en ansættelse af sekretær Waaben i den ledige stilling betyde en værdifuld bistand ved undervisningen og

eksaminationen i strafferet, hvor behovet for en lektors bistand er stærkt fremhævet af vedkommende fagprofessor.

Af disse grunde mener man at måtte give sekretær Waaben fortrin for landsretssagfører Nebelong, der i 1945 erhvervede universitetets guldmedalje (for en afhandling om et formueretligt spørgsmål).

Når fakultetet mener at måtte foretrække sekretær Waaben til det ledige lektorat fremfor dr. Meyer, er dette begrundet med, at sidstnævnte, der allerede er dr. juris, og som ansøger til de nylig besatte professorater i retsvidenskab opnåede en anerkendende bedømmelse af sine videnskabelige kvalifikationer, må siges at have afsluttet den videnskabelige uddannelse, der kræves til en fast lærerstilling under fakultetet. Hertil kommer, at han i sin ansøgning udtrykkelig betoner, at han kun ønsker at påtage sig undervisning i forvaltningsret, statsforfatningsret og retshistorie. På den anden side ser man meget gerne dr. Meyer knyttet til fakultetet, og man tillader sig derfor i et samtidig fremsendt andragende at ansøge om, at der tilvejebringes mulighed for en sådan tilknytning.«

Efter at Konsistorium på sit møde den 13. juni 1951 havde sluttet sig til indstillingen og denne var blevet indsendt til ministeriet under 16. juni 1951, beskikkede ministeriet under 2. juli 1951 undervisningsassistent, cand. jur. Knud Waaben som lektor i retsvidenskab for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1951 at regne.

i. Lektorerne, dr. polit. Hans Brems og dr. polit. Jørgen Geltings afgang fra universitetet og cand. polit. Niels Lindbergs og cand. oecon. Poul Nørregaard Rasmussens ansættelse som lektorer i statsvidenskab og nationaløkonomi

(j. nr. 346/51 og 447/51).

Under 21. juni 1951 meddelte ministeriet dr. polit. Hans Brems afsked fra hvervet om lektor i statsvidenskab ved universitetet fra 1. juni 1951 at regne. Under 31. juli 1951 meddelte ministeriet efter ansøgning dr. polit. Jørgen Gelting afsked fra hvervet som lektor i nationaløkonomi fra 31. juli 1951 at regne.

Efter at lektoratet i statsvidenskab efter indstilling fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 6. juli 1951 var blevet opslået ledigt, blev under 20. juli 1951 de indkomne 6 ansøgninger, som også gjaldt det under 31. juli 1951 opslåede ledige lektorat i nationaløkonomi, nemlig fra underdirektør, cand. polit. Niels Banke, undervisningsassistent, cand. polit. Sven Danø, fuldmægtig, cand. polit. I. Grünbaum, cand. polit. Niels Lindberg, undervisningsassistent Paul Erik Milhøj og cand. oecon. Poul Nørregaard Rasmussen, tilstillet universitetet til erklæring.

Under 1. oktober 1951 afgav fakultetet følgende erklæring:

»Ved hoslagt at tilbagesende de med rektors skrivelse af 23. juli d.å. (j. 346/51) til erklæring modtagne 6 ansøgninger om det ledige lektorat i statsvidenskab ved Københavns universitet skal man med bemærkning, at samtlige ansøgere har meddelt, at deres ansøgning også gælder det under 31. juli d.å. opslåede

lektorat i nationaløkonomi ved Københavns universitet, jvf. rektors skrivelse af 7. aug. d.å. (j. 447/51), og at underdirektør N. Banke under 21. sept. har trukket sin ansøgning tilbage, udtale følgende:

Sven Danø, født 1922, cand. polit. 1947, ansat i regeringens beskæftigelsesudvalg, senere i boligministeriet, siden oktober 1948 tillige videnskabelig assistent ved universitetets økonomisk-statistiske laboratorium har skrevet følgende tidsskriftafhandlinger: »Det nuværende og det fremtidige boligbehov«, »Om antal frihedsgrader i økonomiske modeller« samt to artikler offentliggjort i »Byggeindustrien«. I juni 1951 fik han tildelt accessit for besvarelse af universitetets prisspørgsmål: »Hvordan virker stigende nominalløn på reallønnen?«. Han har endvidere oversat J. Tinbergen »Økonometri« og har seks måneder opholdt sig som gæst ved universitetets socialøkonomiske institut i Oslo.

Israel Grünbaum, født 1908, cand. polit. 1933, der er fuldmægtig i hovedrevisoraterne og desuden (som formiddagsstilling) leder af et politisk partis økonomiske sekretariat, har tidligere været manu-duktør i nationaløkonomi for 1. og 2. dels statsvidenskabelige studerende. Grünbaum har bl. a. skrevet bogen: »Kapitalismens økonomi« samt følgende tidsskriftartikler: »Lønforhøjelse som middel mod strukturel overopsparingsarbejdsløshed«, »Inflatoriske foranstaltninger og inflationistiske systemer«, »Økonomisk træghed og langtidsanalyser«, »Inkongruente forventninger og begrebet monetær ligevægt« og »Om penge-værdiens bestemmelse hos Marx«.

Niels Lindberg, født 1904, cand. polit. 1929, var 1929–31 manu-duktør i nationaløkonomi og økonomisk historie, 1931 på studieophold i England, videnskabelig assistent ved universitetets økonomisk-statistiske laboratorium 1932–36, kontorchef i arbejderbevægelsens erhvervsråd 1937–45 og i privat forretningsvirksomhed fra 1947. Lindberg har bl. a. skrevet bogen: »Nutidens økonomi og fremtidens« samt tidsskriftafhandlingerne »Husholdningsteori kontra klassekampsteori« og »Prisudvikling og prispolitik«. I 1931 fik han universitetets guldmedalje for en prisopgave med emnet: »Den klassiske omkostningsteori i belysning af nyere litteratur« og den 7. maj d.å. blev hans afhandling: »Idealiser og regler i anvendt økonomik« antaget til forsvar for den statsvidenskabelige doktorgrad.

Paul Erik Milhøj, født 1921, cand. polit. 1948, sekretær i Det statistiske departement, har siden 1949 været undervisningsassistent under fakultetet, i hvilken egenskab han har varetaget undervisningen og eksaminationen i økonomisk historie under professor Axel Nielsens sygdom. Milhøj har skrevet afhandlingen: »Nogle træk af forholdet mellem de industrielle lønninger i Danmark siden 1914«.

Poul Nørregaard Rasmussen, født 1922, cand. oecon. fra Århus universitet 1947, som student manu-duktør i nationaløkonomi, i 1947/48 »gæste-associat« ved det socialøkonomiske institut i Oslo og derefter efter konkurrenceeksamen ansat i Research and Planning Division i Economic Commission for Europe i Genève. Nørregaard Rasmussen fik i 1947 Århus universitets guldmedalje for besvarelse af prisopgaven: »En undersøgelse af skatternes overvæltning under nutidens økonomiske forhold« og har endvidere skrevet følgende tidsskriftafhandlinger: »Some remarks on the joint effects of simultaneous relations between economic variables«, »Om estimeringsproblemer for makromodeller«, »Valutakurser og dollarknaphed« og »En note om spindelvævsproblemet«. Nørregaard Rasmussen har tidligere haft forskellig lejlighed til at undervise i Oslo og Genève og har fra efteråret påtaget sig en begrænset undervisning på Handelshøjskolen.

Fakultetet anser cand. polit. Niels Lindberg, hvis videnskabelige produktion bl. a. omfatter en guldmedaljeafhandling og en doktordisputats, for den bedst

kvalificerede af ansøgerne og indstiller ham til det ene af de ledige lektorater fra 1. okt. d.å.

Endvidere skal man indstille at det andet lektorat fra samme dato at regne besættes med cand. oecon. Poul Nørregaard Rasmussen. Hans videnskabelige arbejder, hvis omfang må bedømmes under hensyn til hans alder, må anses for værdifulde og lovende og omfatter bl. a. en guldmedaljeafhandling. Man kan med forventning se hen til hans fremtidige udvikling, hvis han nu – efter afslutningen af sit studieophold i Oslo og »Research-arbejdet« i Genève – fuldt ud knyttes til undervisning og videnskabeligt arbejde.

Under hensyn til lektoraternes betydning som uddannelsesstilling for unge videnskabsmænd skal man indstille, at det højst aflønnede lektorat (lektoratet i nationaløkonomi) besættes med Nørregaard Rasmussen.»

Efter at Konsistorium i møde den 21. oktober 1951 havde tiltrådt indstillingen, videresendtes den under 13. november 1951 til ministeriet.

Under 7. december 1951 beskikkede ministeriet derefter cand. polit. Niels Lindberg som lektor i statsvidenskab for 3 år fra 1. oktober 1951 at regne.

Under 16. februar 1952 beskikkede ministeriet endelig cand. oecon. Poul Nørregaard Rasmussen som lektor i nationaløkonomi fra 1. oktober 1951 at regne, idet honoraret for dette lektorat for tiden 1. oktober–31. december 1951 fastsattes til 5500 kr. årlig + tillæg, mens honoraret efter 1. januar 1952 ville udgøre 4800 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

j. Lektor, dr. jur. A. Vinding Kruses fratræden som lektor i obligationsrettens specielle del og cand. jur. Bernhard Gomards ansættelse i lektoratet

(j. nr. 466/51).

Under 9. november 1951 meddelte ministeriet lektor, dr. jur. A. Vinding Kruse afsked efter ansøgning fra hvervet som lektor i obligationsrettens specielle del fra 30. september 1951 at regne.

Efter at embedet under 9. november 1951 var blevet opslået ledigt, og de under 24. november 1951 indkomne 5 ansøgninger, nemlig fra cand. jur. Bernhard Gomard, landsretssagfører Iver Hoppe, landsrets-sagfører Preben Neergaard, sagførerfuldmægtig Emil Frank Paulsen og dr. jur. Carl Popp-Madsen var blevet tilstillet universitetet til erklæring, afgav fakultetet under 27. december 1951 følgende indstilling:

»Ved at tilbagesende de vedlagte 5 ansøgninger om det ledige lektorat i obligationsrettens specielle del, nemlig fra cand. jur. Bernhard Gomard, landsrets-sagfører, assistent ved den juridiske undervisning, Iver Hoppe, landsretssagfører Preben Neergaard, sagførerfuldmægtig Emil Frank Paulsen og dr. jur. Carl Popp-Madsen skal fakultetet udtale følgende:

Fakultetet mener ikke at kunne indstille dr. Popp-Madsen til ansættelse, og de om landsretssagfører Preben Neergaard og sagførerfuldmægtig Emil Frank Paulsen foreliggende oplysninger godtgør ikke med tilstrækkelig sikkerhed, at de er i besiddelse af de fornødne teoretiske og praktiske forudsætninger for på fyldestgørende måde at bestride lektoratet.

Valget må derfor efter fakultetets mening træffes mellem de øvrige to ansøgere.

Cand. jur. Bernhard Gomard blev kandidat med udmærkelse (14,71) i januar 1950 og har efter sin eksamen gjort tjeneste i byretten og justitsministeriet. I forårssemestret 1951 vikarierede han for lektor i retsvidenskab Oluf Lind ved at holde forelæsninger i arveret og eksaminere ved embedseksamen, begge dele særdeles tilfredsstillende. I juli 1951 blev der tildelt ham 8000 kr. af Stampes rejsestipendium til en studierejse til U.S.A. hvor han vil opholde sig til august 1952.

Landsretssagfører Iver Hoppe er kandidat fra sommeren 1944 med 13,93 points. Med undervisningsministeriets bemyndigelse har han fungeret som lektor i retsvidenskab ved i 1947 og 1948 at holde kurser i obligationsrettens specielle del og ved at eksaminere ved juridisk embedseksamen, alt på en efter fakultetets opfattelse tilfredsstillende måde. Fra september 1948 er han ansat som assistent ved den juridiske undervisning med obligationsret som undervisningsfag.

Landsretssagfører Hoppe er i forvejen ansat ved universitetet i en af de 6 stillinger som assistenter ved den juridiske undervisning, der fra 1. april 1952 forventes omdannet til lektorater.

Efter samtlige i sagen foreliggende omstændigheder skal man indstille, at cand. jur. Bernhard Gomard ansættes som lektor i obligationsrettens specielle del for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1952 at regne.»

Efter at denne indstilling var blevet tiltrådt af Konsistorium i møde den 6. februar 1952, indsendtes den til ministeriet under 11. februar 1952. Herefter beskikkede ministeriet under 25. februar 1952 cand. jur. Bernhard Gomard som lektor i obligationsrettens specielle del for 3 år fra 1. september 1952 at regne.

k. Omdannelse af de tidligere oprettede stillinger som assistenter ved den juridiske undervisning til lektorater i retsvidenskab og beskikkelse af de juridiske undervisningsassistenter til lektorer

(j. nr. 11b/52 og 342/52).

Under 22. december 1950 tilskrev fakultetet universitetets rektor således:

»Under henvisning til tidligere brevveksling angående undervisningen af de juridiske studerende, tillader fakultetet sig herved at indstille, at de tidligere oprettede stillinger som assistenter ved den juridiske undervisning fra 1. april 1951 at regne betegnes som lektorater i retsvidenskab.

Til støtte herfor skal man anføre, at de pågældendes arbejde ikke adskiller sig fra det, som udføres af lektorer under andre fakulteter, og at navnlig den omstændighed, at de ved embedseksamen alternerer med fagprofessorerne som eksaminatorer, gør det ønskeligt, at de betegnes som lektorer.

Den foreslåede reform vil ikke medføre nogen merudgift for statskassen, idet de pågældende for fremtiden ikke vil komme til at oppebære højere honorar end det nuværende, nemlig 3600 kr. + 1200 kr. i eksaminationshonorar.»

Efter at andragendet var blevet anbefalet af universitetets rektor med tilføjelse, at erfaringen i den forløbne tid havde vist, at distinktionen mellem undervisningsassistenterne, som fakultetet allerede i sin indstilling

af 6. maj 1949 fremtidig foreslog betegnet som lektorer under fakultetet, hvorved fakultetet havde tænkt at udtrykke, at de pågældende indtog en mindre selvstændig stilling i undervisningsmæssig henseende end de allerede under fakultetet ansatte lektorer, som betegnedes som lektorer i retsvidenskab, ikke med rimelighed kunne opretholdes. En distinktion havde vist sig urimelig derved, at kvalifikationerne hos de yngre jurister, som var blevet ansat som undervisningsassistenter ikke stod tilbage for de kvalifikationer som de allerede ansatte lektorer var i besiddelse af, og det måtte derfor anses for ønskeligt at give de senest ansatte lærerkræfter den samme betegnelse som de ældre.

Efter at indstillingen under 7. februar 1951 med kurators tilslutning var blevet indsendt til ministeriet, blev på finansloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 1957-58 de pågældende stillinger omdannet til lektorater.

Under 9. juli 1952 beskikkede ministeriet herefter landsretssagfører Rudolf Sand for et år fra 1. april 1952 at regne, kontorchef N. Kjærgaard, landsretssagfører Iver Hoppe, landsretssagfører Erik Strojér og sekretær, cand. jur. Bent Christensen som lektorer i retsvidenskab ved universitetet for 3 år fra 1. april 1952 at regne.

Under 12. marts 1952 blev der meddelt fuldmægtig, cand. jur. Paul Fischer afsked fra stillingen som assistent ved den juridiske undervisning ved Københavns universitet. Efter at stillingerne som assistenter ved den juridiske undervisning som nævnt på finansloven for 1952/53 var blevet omdannet til lektorater, blev som efterfølger for fuldmægtig Fischer udnævnt cand. jur. Isi Foighel, der under 10. juli 1952 beskikkedes som lektor i retsvidenskab ved Københavns universitet for tiden 1. juni 1952-31. marts 1953.

1. Oprettelse af et lektorat i retshistorie for fuldmægtig, dr. jur. Poul Meyer
(j. nr. 360/51).

Under 22. maj 1951 indgav det rets- og statsvidenskabelige fakultet til universitetets rektor følgende andragende:

»Det rets- og statsvidenskabelige fakultet tillader sig herved at indstille, at der fra 1. april 1952 at regne oprettes et lektorat i retsvidenskab for fuldmægtig i landbrugsministeriet, dr. jur. Poul Meyer med et årligt honorar af 3.600 kr. + midlertidigt tillæg.

Til begrundelse herfor skal man anføre:

Efter den bestående ordning er der under fakultetet 4 lektorer og 6 assistenter, der deltager i undervisningen i de juridiske fag, hvori der afholdes mundtlig eksamen, bortset fra retshistorie og romerret, således at indehaveren af lærestolen i disse fag er den eneste professor, som ikke har nogen bistand ved undervisning og eksamination. Når fakultetet hidtil har undladt at stille forslag om oprettelse af et lektorat eller en assistentstilling i de nævnte discipliner, skyldes dette, at man ikke kunne regne med kvalificerede ansøgere til en sådan stilling. Som følge heraf har der påhvilet fagprofessoren i disse fag en meget betydelig eksamina-

tionsbyrde, idet ingen af fakultetets øvrige lærere har ment at være i stand til at overtage en del af eksaminationerne, og man har ved forskellige lejligheder været nødt til at anmode indehaveren af den tilsvarende lærestol i Århus om at virke som eksaminator, idet fagprofessoren har været forhindret i at eksaminere samtlige kandidater som følge af, at det i betydeligt omfang har været overdraget ham at repræsentere den danske regering i det internationale arbejde på luftfartens område på konferencer i udlandet, der afholdes i eksamensterminerne.

Fakultetet er imidlertid nu i den stilling, at man kan fremsætte forslag om oprettelse af et lektorat i retshistorie, idet en af ansøgerne til det ledige lektorat, hvorom indstilling samtidig fremsendes, nemlig dr. juris Poul Meyer, i sin ansøgning udtrykkelig har udtalt ønske om at medvirke i undervisningen i retshistorie. Fakultetet ser meget gerne dr. Meyer knyttet til universitetet. Som indehaver af den juridiske doktorgrad på en retshistorisk afhandling må han anses for velkvalificeret til et lektorat af denne karakter, og han har tidligere som eksaminatorsuppleant i retshistorie og romerret gjort udmærket fyldest. Desuden har dr. Meyer, der har en betydelig videnskabelig produktion bag sig, som ansøger til de nylig besatte professorater i retsvidenskab af det nedsatte fagkyndige udvalg, opnået en anerkendende bedømmelse af sine almindelige videnskabelige kvalifikationer, således at han også vil være i stand til om nødvendt på anden måde at bistå ved fakultetets undervisning.«

Herefter blev der på tillægsbevillingsloven for 1952–53, jfr. Rigsdagstidende for 1952–53, tillæg B, sp. 735–36 oprettet et lektorat i retsvidenskab for dr. jur. Poul Meyer, honoreret med 3600 kr. årlig + tillæg.

Under 18. december 1952 beskikkede ministeriet fuldmægtig, dr. jur. Poul Meyer som lektor i retshistorie for 3 år fra 1. december 1952 at regne.

2. ANSÆTTELSE OG BESKIKKELSE I ØVRIGT AF LÆRERE OG VIDENSKABELIGE MEDARBEJDERE

Under 24. juli 1950 blev der meddelt professor, dr. polit. Axel Nielsen afsked efter ansøgning med pension fra 31. januar 1951 at regne, fra den af ham beklædte stilling som professor i statsvidenskab ved universitetet (j. nr. 399/50).

Under 18. august 1950 beskikkede universitetet efter indstilling fra det filosofiske og det rets- og statsvidenskabelige fakultet og universitetets rektor norsk mag. art. et cand. philol. Kåre Svalastoga til fra 1. september 1950 i et år at varetage forretningerne som professor under vakancen i professoratet i sociologi mod et vederlag, svarende til konstitutionslønnen for en professor, at afholde af universitetets konto 5, Medhjælp – jfr. Rigsdagstidende 1950–51, tillæg B, sp. 1033–34 (j. nr. 144/47).

Under 27. juli 1951 bifaldt universitetet at ordningen forlængedes for et år fra 1. september 1951 (ibid.).

Under 15. maj 1952 bifaldt ministeriet, at Kåre Svalastoga konstitueredes endnu et år som professor i sociologi ved universitetet fra 1. september 1952.

Under 10. september 1948 blev der meddelt lektorerne, cand. jur. Jens Søndergaard og landsretssagfører Oluf Lind fornyelse af deres beskikkelse som lektorer i retsvidenskab for 3 år fra 1. september 1948 at regne (j. nr. 395/48).

Under 31. marts 1949 genbeskikkedes cand. polit. Hans Brems som lektor i statsvidenskab for 3 år fra 1. april 1949 (j. nr. 223/49).

Under 1. april 1949 genbeskikkedes dr. polit. Jørgen Gelting som lektor i nationaløkonomi for 3 år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 244/49).

Under 12. september 1949 blev der meddelt statsautoriseret revisor Poul Hansen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i bogholderi og regnskabskritik for juridiske studerende for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 443/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 3. marts 1950, at den ved skrivelse af 25. marts 1947 truffede ordning m. h. t. det på finansloven for finansåret 1943-44 oprettede lektorat i nationaløkonomi forlængedes (jfr. Årbog 1946-47, side 14), således at den professor i landbrugsøkonomi ved Landbohøjskolen, K. Skovgaard, meddelte beskikkelse til at varetage undervisningen ved universitetet i landbrugspolitik for de statsvidenskabelig studerende mod et vederlag svarende til det til lektoratet bevilgede honorar forlængedes for et tidsrum af 3 år fra 1. februar 1950 at regne (j. nr. 128/50).

Under 17. marts 1950 meddelte ministeriet lektor, overretssagfører O. K. Magnussen ansættelse som lektor ved universitetets juridiske laboratorium for 3 år fra 1. februar 1950 at regne (j. nr. 211/50).

Under 5. oktober 1950 blev der meddelt byretsdommer W. E. von Eyben fornyelse af hans beskikkelse som lektor i obligationsrettens specielle del for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 526/50).

Under 5. oktober 1950 blev der meddelt mag. art. Karl O. Christiansen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i kriminologi for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 526/50).

Under 5. oktober 1950 blev der meddelt landsretssagfører, cand. jur. Niels Klerk fornyelse af hans beskikkelse som lektor i selskabsret og søret for 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 526/50).

Under 15. december 1950 blev der meddelt lektor Erik Harder fornyelse af hans beskikkelse som lektor i retsvidenskab for et tidsrum af 3 år fra 1. februar 1951 at regne (j. nr. 655/50).

Under 21. juni 1951 fritog ministeriet efter ansøgning dr. polit. Hans Brems for hvervet som lektor i statsvidenskab ved universitetet fra 1. juni 1951 at regne (j. nr. 346/51).

Under 18. juli 1951 blev der meddelt landsretssagfører Oluf Lind fornyelse af hans beskikkelse som lektor i retsvidenskab for 3 år fra 1. september 1951 at regne (j. nr. 424/51).

Under 31. juli 1951 fritog ministeriet efter ansøgning dr. polit. Jørgen

Gelting for hvervet som lektor i nationaløkonomi ved universitetet fra 31. juli 1951 at regne (j. nr. 447/51).

Under 9. november 1951 fritog ministeriet efter ansøgning dr. jur. Anders Vinding Kruse for hvervet som lektor i obligationsrettens specielle del fra 1. oktober 1951 at regne (j. nr. 466/51).

Under 6. oktober 1952 blev der meddelt statsautoriseret revisor Poul Hansen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i bogholderi og regnskabskritik for juridiske studerende for et år fra 1. september 1952 at regne (j. nr. 469/52).

Under 6. oktober 1952 blev der meddelt direktør, cand. merc. Svend Jensen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i bogholderi og regnskabskritik for juridiske og statsvidenskabelige studerende for et år fra 1. september 1952 (j. nr. 470/52).

Under 1. maj 1951 ansatte universitetets rektor, cand. polit. Knud Rasmussen som universitetsadjunkt for 3 år fra den 1. februar 1951 at regne (j. nr. 109/51).

Under 30. maj 1952 blev der meddelt universitetsadjunkt, cand. polit. Knud Rasmussen afsked efter ansøgning fra stillingen som universitetsadjunkt fra 31. august 1952 at regne (j. nr. 109b/52).

Under 26. juni 1952 ansatte universitetets rektor, cand. polit. Sven Danø som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. september 1952 at regne (j. nr. 109a/52).

Under 28. oktober 1948 bifaldt ministeriet, at lektorerne, cand. jur. Jens Søndergaard og landsretssagfører Oluf Lind optoges som medlemmer af den akademiske lærerforsamling (j. nr. 395/48).

Under 13. oktober 1952 bifaldt ministeriet, at lektor i retsvidenskab ved universitetet, cand. jur. Erik Harder, blev optaget som medlem af den akademiske lærerforsamling (j. nr. 471/52).

Under 2. juni 1948 ansatte universitetets rektor kontorchef, cand. jur. N. Kjærgaard, landsretssagfører, cand. jur. Iver Hoppe og sekretær, cand. jur. Poul H. Fischer som undervisningsassistenter ved den juridiske undervisning i henholdsvis retspleje, obligationsret og folkeret for et år fra 1. september 1948 at regne (j. nr. 252/48).

Under 14. juli 1948 meddeltes cand. polit. Niels Peder Jacobsen afsked fra stillingen som honorarlønnet assistent ved økonomisk-statistisk laboratorium. Under 25. oktober 1948 ansatte universitetets rektor cand. polit. Sven Danø i den nævnte stilling fra 1. oktober 1948 at regne (j. nr. 445/48).

Cand. polit. Poul Windings ansættelse som undervisningsassistent under fakultetets statsvidenskabelige afdeling forlængedes under 4. september 1948 med et år fra 1. september 1948 at regne (j. nr. 448/48).

Kontorchef N. Kjærgaards, sekretær, cand. jur. Paul Fischers og landsretssagfører Iver Hoppes ansættelse som assistenter ved den juridiske undervisning forlængedes for et år fra 1. september 1949 at regne.

Under 17. september 1949 ansatte universitetets rektor, sekretær, cand. jur. Bent Christensen, sagførerfuldmægtig, cand. jur. Anders Vinding Kruse og sekretær, cand. jur. Knud Waaben som undervisningsassistenter ved den juridiske undervisning i henholdsvis forvaltningsret, borgerlig ret og strafferet for et år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 385b/48).

Under 29. august 1949 ansatte universitetets rektor cand. polit. Paul Erik Milhøj som undervisningsassistent ved den statsvidenskabelige afdeling under fakultetet for et år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 363/49).

Under 19. juni 1950 fornyedes kontorchef N. Kjærgaards, sekretær, cand. jur. Paul H. Fischers, landsretssagfører Iver Hoppes, sekretær, cand. jur. Bent Christensen, dr. jur. A. Vinding Kruses og sekretær, cand. jur. Knud Waabens ansættelse som assistenter ved den juridiske undervisning med et år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 409/50).

Under 15. marts 1951 ansattes landsretssagfører Erik Strøjer som assistent ved den juridiske undervisning med fagområde i civilretten, fortrinsvis borgerlig ret, for tiden 1. marts 1951-31. august 1952 (j. nr. 409/50).

Under 23. august 1950 forlængedes cand. polit. Paul Erik Milhøjs ansættelse som undervisningsassistent under fakultetets statsvidenskabelige afdeling med et år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 11/50).

Under 20. september 1950 forlængedes cand. polit. Sven Danøs ansættelse som videnskabelig assistent ved økonomisk-statistisk laboratorium for et år fra 1. oktober 1950 at regne (j. nr. 431b/50).

Cand. act. Gustav Leunbach ansattes som undervisningsassistent under fakultetets statsvidenskabelige afdeling for et år fra 1. februar 1951 at regne.

Cand. jur. Jens Søndergaard, kontorchef N. Kjærgaard, fuldmægtig, cand. jur. Paul Fischer, landsretssagfører Iver Hoppe og sekretær, cand. jur. Bent Christensen ansattes som assistenter ved den juridiske undervisning for et år fra 1. september 1951 at regne.

Landsretssagfører Rudolf Sand ansattes som assistent ved den juridiske undervisning for et år fra 1. februar 1952.

Cand. polit. Paul Erik Milhøjs ansættelse som undervisningsassistent under fakultetets statsvidenskabelige afdeling forlængedes med et år fra 1. september 1951 at regne.

Cand. polit. Sven Danøs ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets økonomisk-statistiske laboratorium forlængedes for et år fra 1. oktober 1951 at regne.

Undervisningsassistent ved den juridiske undervisning, fuldmægtig, cand. jur. Paul Fischer meddeltes afsked efter ansøgning fra 31. marts 1952.

Cand. act. Gustav Leunbachs ansættelse som undervisningsassistent

under fakultetets statsvidenskabelige afdeling forlængedes for et år fra 1. februar 1952 at regne.

Cand. polit. Paul Erik Milhøjs ansættelse som undervisningsassistent under fakultetets statsvidenskabelige afdeling forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Sekretær, cand. polit. Sven Danøs ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets økonomisk-statistiske laboratorium forlængedes for et år fra 1. oktober 1952.

Fra 1. september 1948 til 31. august 1959 varetoges universitetsmanuduktionen i de juridiske fag af følgende manuduktører: Sagfører Ebbe Suenson (statsforfatningsret), sekretær Torben Permin (folkeret), sagfører Lego Andersen (borgerlig ret), landsretssagfører Tom Christensen (statsforvaltningsret), sekretær, cand. polit. Knud Rasmussen (nationaløkonomi), sagførerfuldmægtig Erik Strøjer (obligationsret), fuldmægtig i udenrigsministeriet Hessellund-Jensen (ejendomsret), sagførerfuldmægtig K. D. Nygaard (civilret), sagfører E. Gundelach-Pedersen (proces) (j. nr. 385/48).

Under 6. juli 1949 ansatte fakultetet sagførerfuldmægtig, cand. jur. C. Fabritius Tegnagel som manuduktør i ejendomsret (j. nr. 298a/49).

Under 26. april 1949 ansatte fakultetet sagførerfuldmægtig, cand. jur. Per Finn Jacobsen som manuduktør i folkeret fra 1. september 1949 (j. nr. 298a/49).

Under 23. juli 1949 ansatte fakultetet cand. jur. Jørgen Risvang som manuduktør i statsret for et år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 298a/49).

Under 22. oktober 1949 ansatte fakultetet sekretær, cand. jur. Troels Munk som manuduktør i romerret-retshistorie fra 1. november 1949 (j. nr. 298a/49).

Under 9. marts 1951 ansatte fakultetet landsretssagfører Victor Hansen som universitetsmanuduktør i obligationsret, foreløbig for tiden indtil 31. august 1951, i stedet for landsretssagfører E. Strøjer, der var fratrådt (j. nr. 11/51).

Under 30. juni 1952 ansatte fakultetet efternævnte som universitetsmanuduktører for tiden 1. august 1952–31. august 1953: sekretær, cand. jur. Lars Nordskov Nielsen i statsret, sagførerfuldmægtig, cand. jur. Arne Stecher i civilret I samt fuldmægtig cand. polit. Preben Bov i nationaløkonomi og statistik.

Under samme dato fritog fakultetet landsretssagfører K. Nyegaard for hvervet som manuduktør i civilret I og cand. polit. Knud Rasmussen og fuldmægtig, cand. jur. Jørgen Risvang for deres hverv som universitetsmanuduktører i henholdsvis nationaløkonomi, statistik og statsret fra 31. juli 1952 (j. nr. 11b/52).

Under 30. juni 1952 genansatte fakultetet følgende som universitetsmanuduktører for et år fra 1. september 1952 at regne: landsretssag-

fører E. Lego Andersen (borgerlig ret), landsretssagfører E. Gundelach-Petersen (kriminalret), fuldmægtig, cand. jur. Per Finn Jacobsen (folkeret), ekspeditionssekretær Arne Kofoed (retspleje), sekretær, cand. jur. Troels Munk (retshistorie-romerret), landsretssagfører Verner Nielsen (forvaltningsret med næringsret), landsretssagfører Victor Hansen (obligationsret) og landsretssagfører C. Fabritius-Tengnagel (ejendomsret).

3. EKSAMINATORER, CENSORER M. V.

Under 19. august 1948 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at statsadvokat Jørgen Trolle beskikkedes som eksaminatorsuppleant i privatret I og i borgerlig ret ved vintereksamen 1948-49 (j. nr. 252/48).

Under 19. august 1948 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at undervisningsassistenterne ved den juridiske undervisning: kontorchef, cand. jur. N. Kjærgaard, landsretssagfører Iver Hoppe og sekretær, cand. jur. P. H. Fischer beskikkedes som eksaminatorsuppleanter i et år fra 1. september 1948 i henholdsvis retspleje, obligationsret-borgerlig ret og offentlig ret (j. nr. 252/48).

Under 3. december 1948 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at sekretær, cand. jur. Poul Meyer beskikkedes som eksaminatorsuppleant i romerret-retshistorie ved vintereksamen 1948-49 (j. nr. 237/48).

Under 11. februar 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at sekretær, cand. polit. Poul Winding under professor, dr. polit. Axel Nielsens sygdomsforfald fungerede som eksaminatorsuppleant ved statsvidenskabelig eksamen i eksamensterminen vinteren 1948-49 (j. nr. 130/49).

Under 12. maj 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at følgende beskikkedes som eksaminatorsuppleanter ved den juridiske embedseksamen sommeren 1949: fuldmægtig, cand. jur. Poul Meyer i fagene romerret-retshistorie, sagførerfuldmægtig, cand. jur. A. Vinding Kruse i faget borgerlig ret, statsadvokat Jørgen Trolle i fagene borgerlig ret og civilret I og docent ved Århus universitet, dr. jur. Thøger Nielsen, i fagene romerret-retshistorie (j. nr. 237/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bemyndigede ministeriet under 18. maj 1949 fakultetet til at tilkalde ekspeditionssekretær, dr. jur. L. le Maire til at foretage enkelte eksaminationer i strafferet under professor, dr. jur. Stephan Hurwitz fravær som censor ved Århus universitet (j. nr. 237/48).

Under 31. maj 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at underdirektør, cand. polit. Niels Banke og kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup beskikkedes som eksa-

minatorsuppleanter ved prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende i sommeren 1949 (j. nr. 321/49).

Under 31. maj 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at cand. polit. Poul Winding beskikkedes som eksaminatorsuppleant ved prøven i økonomiens historie ved 1. del af statsvidenskabelig eksamen sommeren 1949 (j. nr. 321/49).

Under 16. september 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at kontorchef N. C. Kjærgaard, sekretær, cand. jur. P. H. Fischer og landsretssagfører Iver Hoppe blev genbeskikkede som eksaminatorsuppleanter ved de juridiske eksaminer for et år fra 1. september 1949 i henholdsvis retspleje, offentlig ret og obligationsret-borgerlig ret mod det sædvanlige vederlag (j. nr. 392/49).

Under 3. oktober 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at undervisningsassistenterne ved den juridiske afdeling, cand. jur. Bent Christensen, cand. jur. A. Vinding Kruse og cand. jur. Knud Waaben, beskikkedes som eksaminatorsuppleanter ved juridisk embedseksamen for et år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 385b/48).

Under 2. marts 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det blev overdraget sekretær, cand. polit. Paul Milhøj at eksaminere ved prøven i økonomiens historie ved 1. del af statsvidenskabelig eksamen vinteren 1949-50 under professor, dr. polit. Axel Nielsens sygdom (j. nr. 170/50).

Under 2. juni 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at kst. landsdommer, dr. jur. Poul Meyer indkaldtes som eksaminatorsuppleant i retshistorie og romerret ved 2. del af juridisk embedseksamen sommeren 1950 (j. nr. 170/50).

Under 2. juni 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at lektor i driftsøkonomi, cand. polit. P. P. Sveistrup beskikkedes som eksaminatorsuppleant ved prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende sommeren 1950 under hensyn til professor, dr. polit. Axel Nielsens sygdom og professor, dr. polit. Carl Iversens fravær som delegeret ved UN (j. nr. 170/50).

Under 29. juni 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at undervisningsassistenterne, kontorchef N. Kjærgaard, sekretær, cand. jur. Paul H. Fischer, landsretssagfører Iver Hoppe, sekretær, cand. jur. Bent Christensen, dr. jur. A. Vinding Kruse og sekretær, cand. jur. Knud Waaben fungerede som eksaminatorsuppleanter i 1 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 409/50).

Under 9. november 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at docent ved Århus universitet, Thøger Nielsen, tilkaldtes som eksaminatorsuppleant i det valgfri fag (retshistorie/romerret) ved 2. del af juridisk embedseksamen i det omfang dette måtte være nødvendigt (j. nr. 170/50).

Under 3. februar 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at fakultetet havde overdraget undervisningsassistent, cand. polit. Paul Milhøj at eksaminere ved prøven i økonomiens historie ved 1. del af statsvidenskabelig eksamen vinteren 1950-51 (j. nr. 170/50).

Under 6. april 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at landsretssagfører, cand. jur. Erik Strøjer blev beskikket som eksaminatorsuppleant ved den juridiske undervisning for tiden 1. marts 1951 til 31. august 1952 (j. nr. 409/50).

Under 31. maj 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at dr. jur. Poul Meyer blev beskikket som eksaminatorsuppleant i det valgfri fag (romerret-retshistorie) ved 2. del af juridisk embedseksamen i eksamensterminen sommeren 1951 og at sekretær i justitsministeriet, cand. jur. Bernhard Gomard, i det omfang dette måtte være nødvendigt, tilkaldtes som eksaminatorsuppleant i civilret I (j. nr. 348/51).

Under 26. juni 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at direktør N. Banke og lektor i driftsøkonomi, kontorchef, cand. polit. P. P. Sveistrup blev beskikket som eksaminatorsuppleanter ved prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende i eksamensterminen sommeren 1951 (j. nr. 348/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 10. juli 1951, at det blev overdraget undervisningsassistent, cand. polit. Paul Milhøj i eksamensterminen sommeren 1951 mod de sædvanligt herfor gældende honorarer på 10 kr. pr. kandidat + 5 kr. pr. mødedag at eksaminere ved prøven i økonomiens historie ved 1. del af statsvidenskabelig eksamen (j. nr. 170a/50).

Under 12. juli 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at assistenterne ved den juridiske undervisning, kontorchef N. Kjærgaard, fuldmægtig, cand. jur. Paul Fischer, landsretssagfører Iver Hoppe og sekretær, cand. jur. Bent Christensen genbeskikkedes som eksaminatorsuppleanter ved juridisk embedseksamen for 1 år fra 1. september 1951 at regne mod et vederlag af 1200 kr. + midlertidigt tillæg til hver af dem (j. nr. 11d/51).

Under 23. juli 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at assistent ved den juridiske undervisning, cand. jur. Jens Søndergaard, blev beskikket som eksaminatorsuppleant ved juridisk embedseksamen for et år fra 1. september 1951 at regne mod et årligt vederlag af 1200 kr. + tillæg (j. nr. 11c/51).

Under 28. december 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at assistent ved den juridiske undervisning, landsretssagfører Rudolf Sand, blev beskikket som eksaminatorsuppleant ved juridisk embedseksamen for 1 år fra 1. februar 1952 at regne mod et vederlag af 1200 kr. + midlertidigt tillæg (j. nr. 11c/51).

Under 17. januar 1952 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at dr. jur. Poul Meyer blev beskikket som eksaminatorsuppleant i det valgfri fag (romerret-retshistorie) ved juridisk embedseksamen i eksamensterminen vinteren 1952 (j. nr. 348/51).

Under 13. maj 1952 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at undervisningsassistent, cand. polit. Paul Milhøj blev beskikket som eksaminatorsuppleant i faget økonomiens historie ved 1. del af statsvidenskabelig eksamen i eksamensterminen sommeren 1952. Samtidig bifaldt ministeriet, at lektor i driftsøkonomi, kontorchef, cand. polit. P. P. Sveistrup og underdirektør Niels Banke blev beskikket som eksaminatorsuppleanter ved den nævnte prøve i driftsøkonomi i sommeren 1952 (j. nr. 303b/52).

Under 9. juni 1952 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard og dr. jur. Poul Meyer beskikkedes som eksaminatorsuppleanter i henholdsvis ejendomsret og romerret-retshistorie ved den juridiske embedseksamen i eksamensterminen sommeren 1952 mod det sædvanlige vederlag af 10 kr. pr. anmeldt eksamination + 5 kr. pr. mødedag (j. nr. 303a/52).

Under 28. februar 1949 beskikkede ministeriet højesteretsdommer Th. Berthing, fhv. byretspræsident Sv. Rytter, byretsdommer H. W. Jacobi, landsdommer A. Götzsche, landsdommer H. Berning, statsadvokat J. Trolle, højesteretsdommer L. Carstens, landsdommer O. greve Schulin, byretsdommer Th. Petersen, byretsdommer P. Hermann som censorer ved de juridiske eksaminer for tidsrummet 1. april 1949–31. marts 1952. Th. Berthing beskikkedes tillige som censorernes formand. Samtidig bemyndigede ministeriet til om fornødent at tilkalde byretsdommerne Bodil Dybdal, H. A. Sørensen og Broger som censorsuppleanter (j. nr. 83d/49).

Under 21. maj 1949 beskikkede ministeriet statsautoriseret revisor Aksel Madsen som censor ved prøven i bogholderi for de juridiske og statsvidenskabelige studerende for tiden 1. april 1949 indtil 31. marts 1952 (j. nr. 83k/49).

Under 14. juni 1949 beskikkede ministeriet følgende som censorer ved de statsvidenskabelige eksaminer og ved prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende: økonomidirektør H. Koed, direktør Kjeld Johansen, ligningschef K. J. Kristensen, kontorchef S. Gammelgaard Jacobsen, afdelingschef C. Ulrich Mortensen, sekretariatschef Viggo Kampmann, økonomidirektør E. Tjørnehøj og fuldmægtig Erik Ib Schmidt. Som formand for censorerne beskikkedes økonomidirektør H. Koed. Ministeriet bemyndigede censorformanden til om fornødent at tilkalde kontorchef H. P. Gøtrik og lektor ved handelshøjskolen, Kristian Møller, som censorsuppleanter (j. nr. 831/49).

Under 23. januar 1950 genbeskikkede ministeriet fhv. byretspræsi-

dent Svenning Rytter som censor ved universitetets juridiske eksaminer for tiden 1. april 1950-31. marts 1951 (j. nr. 83c/50).

Under 6. oktober 1950 beskikkede ministeriet politidirektør J. Herfeldt som censor ved universitetets juridiske eksaminer for tiden 1. oktober 1950-31. marts 1952. Samtidigt bemyndigede ministeriet censorernes formand til om fornødent at tilkalde dommer i Frederiksberg birks 1. afdeling, Niels Harbou, til som suppleant at varetage censorhvervet ved nævnte eksaminer (j. nr. 83/50).

Under 22. november 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra censorernes formand og fakultetet, at dommer i Københavns byret, P. M. Sachs, om fornødent tilkaldtes til som suppleant midlertidigt at varetage censorhverv ved de juridiske eksaminer ved universitetet (j. nr. 83/50).

Under 27. januar 1951 beskikkede ministeriet direktør Kjeld Johansen som formand for censorerne ved universitetets statsvidenskabelige eksaminer samt ved prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende for resten af 3-året 1. april 1949-31. marts 1952. Samtidigt bemyndigede ministeriet censorernes formand til om fornødent at tilkalde underdirektør i prisdirektoratet, Niels Banke, til i de beskikkede censorers forfald midlertidigt at varetage censorhverv (j. nr. 83b/50).

Under 27. januar 1951 beskikkede ministeriet kontorchef i tolddepartementet, H. P. Gøtrik, som censor ved de statsvidenskabelige eksaminer og prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende i stedet for afdøde nationalbankdirektør Holger Koed (j. nr. 83c/50).

Under 2. april 1951 genbeskikkede ministeriet fhv. byretspræsident Svenning Rytter som censor ved de juridiske eksaminer ved Københavns universitet for tiden 1. april 1951-31. marts 1952 (j. nr. 83/51).

Under 19. september 1951 fritog ministeriet efter ansøgning højesteretsdommer J. Herfeldt for hvervet som censor ved de juridiske eksaminer ved Københavns universitet (j. nr. 83/51).

Under 5. marts 1952 beskikkede ministeriet fhv. højesteretsdommer Th. Berthing som formand for censorerne og som censor ved de juridiske eksaminer for tiden 1. april 1952-31. marts 1955 og genbeskikkede efternævnte som censorer ved de samme eksaminer for det samme tidsrum: Vicepræsident i sø- og handelsretten H. Jacobi, landsdommer A. Gøtzsche, højesteretsdommer H. Berning, landsdommer J. Trolle, højesteretsdommer L. Carstens, landsdommer Th. Petersen og landsdommer P. Hermann. Censorernes formand bemyndigedes til om fornødent at tilkalde landsdommer, frk. B. Dybdal, byretsdommerne E. Broger og H. A. Sørensen, landsdommer Roepstorff og dommer i Frederiksberg birks 1. afdeling, N. Harbou, til som censorsuppleanter midlertidigt at varetage censorhverv ved de nævnte eksaminer (j. nr. 83b/52).

Under 10. maj 1952 beskikkede ministeriet direktør Kjeld Johansen som formand for censorerne og som censor ved de statsvidenskabelige

eksaminer ved universitetet samt ved prøven i nationaløkonomi for juridiske studerende for tiden 1. april 1952–31. marts 1955. Ministeriet beskikkede yderligere under samme dato efternævnte som censorer ved de statsvidenskabelige eksaminer for samme tidsrum: Ligningschef K. J. Kristensen, kontorchef S. Gammelgaard, afdelingschef C. Ulrich Mortensen, hypothekbankdirektør Viggo Kampmann, økonomidirektør E. Tjørnehøj, kontorchef E. Ib Schmidt og kontorchef H. P. Gøtrik. Ministeriet bemyndigede endvidere censorernes formand til om fornødent at tilkalde direktør Kristian Møller og underdirektør i prisdirektoratet, Niels Banke, til i de beskikkede censorers forfald at varetage midlertidigt censorhverv (j. nr. 83d/52).

Under 29. november 1952 bemyndigede ministeriet formanden for censorerne ved de juridiske eksaminer ved universitetet, fhv. højesteretsdommer Th. Berthing, til om fornødent at tilkalde byretsdommer N. Hvidt til som censorsuppleant midlertidigt at varetage censorhverv ved de juridiske eksaminer (j. nr. 83b/52).

II. Orlov, forelæsningsfritagelse m. v.

Under 23. juni 1948 bevilgede ministeriet professor, dr. polit. Axel Nielsen orlov i tiden indtil 1. januar 1949 i rekreations øjemed (j. nr. 31/48).

Under 12. juli 1948 meddelte ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor lektor, mag. art. Karl O. Christiansen orlov med løn i tiden fra 1. september 1948 til 1. juni 1949, for at han kunne overtage et af De Forenede Nationers sekretariat fremsat tilbud om en midlertidig stilling under De Forenede Nationer med studiet af kriminologi for øje. Efter indstilling fra universitetets rektor og fakultetet bifaldt ministeriet, at ekspeditionssekretær, dr. jur. L. le Maire afholdt de obligatoriske øvelser i kriminologi i forårssemestret 1949 mod det på finansloven hertil bevilgede honorar for tiden 1. februar til 30. juni 1949 (j. nr. 3g/48).

Under 14. juli 1948 meddelte ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor professor, dr. phil. A. H. Hald orlov med løn i tiden fra 15. oktober 1948 til 15. april 1949 med henblik på en studierejse til USA. Undervisningen i statistik var tilrettelagt således, at vikarhjælp var ufnøden (j. nr. 3n/48).

Under 15. februar 1950 meddelte universitetets rektor cand. polit. Svend Danø orlov fra stillingen som assistent ved universitetets økonomisk-statistiske laboratorium i et halvt år fra 1. januar 1950 at regne, for at han kunne deltage i forskningsarbejdet ved universitetets social-økonomiske institut i Oslo. Samtidigt bifaldt rektor, at cand. polit. Paul Milhøj ansattes som vikar i Svend Danøs sted (j. nr. 3a/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 19. april 1950 professor, dr. polit. Carl Iversen forelæs-

ningsfrihed i forårssemestret 1950 i anledning af, at han som dansk delegeret skulle deltage i De Forenede Nationers økonomiske og sociale råds 10. samling i foråret 1950. Samtidigt bifaldt ministeriet, at det i professor Iversens fravær blev overdraget lektor i statsvidenskab ved universitetet, dr. polit. Hans Brems, i forårssemestret 1950 at holde tre ugentlige forelæsninger over nationaløkonomiens teori mod et vederlag af 2400 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 3b/50).

Efter indstilling fra fakultetet bifaldt universitetets rektor under 19. juni 1950, at professor ved landbohøjskolen, K. Skovgaard, hvem det var overdraget at give undervisning i landbrugspolitik for de statsvidenskabelige studerende, fik forelæsningsfrihed i tiden fra 10. juni til 20. september af hensyn til en studierejse til USA (j. nr. 1/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 15. december 1950, at lektor Erik Harders orlov uden løn fra 1. september 1950 forlængedes til 31. december 1951 (j. nr. 3n/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 8. januar 1951 professor, dr. jur. Alf Ross fritagelse fra undervisningspligt i forårssemestret 1952, for at han kunne tilvejebringe en lærebog i almindelig retslære (j. nr. 3ad/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 15. juni 1951 professor, dr. jur. Poul Andersen fritagelse for at holde forelæsninger i efterårssemestret 1951 af hensyn til videnskabelige arbejder (j. nr. 3m/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 16. juni 1951 professor, dr. jur. Carl Rasting fritagelse for at holde forelæsninger og øvelser i efterårssemestret 1951, for at han kunne efterkomme en indbydelse til at holde forelæsninger ved Yale universitet i USA over erstatningsret og dermed forbundne emner uden udgifter til vikar (j. nr. 3n/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 16. juni 1952 professor, dr. jur. E. Munch-Petersen forelæsningsfritagelse i efterårssemestret 1952 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3h/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 21. juni 1952 aktuar Arne Jensen orlov med løn fra hans stilling som lektor i statistik i tiden fra 1. september 1952 til 1. september 1953 i anledning af, at han som Rockefellerstipendiat ville foretage en studierejse til en række europæiske universiteter (j. nr. 3i/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 25. august 1952 professor, dr. phil. A. H. Hald orlov i 4 måneder fra ca. 1. oktober 1952 for at den pågældende efter indbydelse

af De Forenede Nationer kunne deltage i en Technical Assistance Mission til Indien (j. nr. 3m/52).

Under 7. december 1948 bifaldt universitetets rektor, at lektor Poul Hansen i forårssemestret 1949 overtog lektor Svend Jensens kursus i bogholderi og regnskabsanalyse for statsvidenskabelige studerende (j. nr. 3v/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 3. marts 1949, at det blev overdraget statsadvokat Jørgen Trolle at afholde gennemgang af borgerlig ret for de statsvidenskabelige studerende ca. 60 timer i forårssemestret 1949 mod et vederlag på 1500 kr., som afholdtes af universitetets konto 5, Medhjælp, jfr. tillægsbevillingslov for 1950-51, Rigsdagstidende 1950-51, tillæg A, sp. 4899-4900 (j. nr. 565/48).

Under 19. maj 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at fakultetet i anledning af vakancen i professoratet i statsvidenskab havde overdraget lektor, dr. polit. Hans Brems udover sin normale forelæsningspligt i forårssemestret 1951 at holde 2 ugentlige forelæsninger over penge teori for de statsvidenskabelige studerende til 2. del, og at der herfor tillagdes ham et vederlag af 2000 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 399/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 26. juni 1951, at det i forårssemestret 1951 havde været overdraget landsdommer J. Trolle at afholde en gennemgang af borgerlig ret for de statsvidenskabelige studerende på ca. 60 timer, og at der på tillægsbevillingsloven for 1951-52 under universitetets konto 5, Medhjælp, stilledes et beløb af 1500 kr. til rådighed som vederlag herfor samt et beløb af 500 kr. for funktionen som eksaminatorsuppleant ved sommereksamen 1951, jfr. Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 4859-60 (j. nr. 565/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 4. juli 1952, at der på tillægsbevillingsloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende 1952-53, tillæg A, sp. 5697-98 under universitetets konto 5, Medhjælp, stilledes et beløb af 2325 kr. til rådighed som vederlag til landsdommer Jørgen Trolle for en gennemgang af borgerlig ret for de statsvidenskabelige studerende ved universitetet i forårssemestret 1952 og for i et vist omfang at have eksamineret de statsvidenskabelige studerende i faget ved vintereksamen 1951/52 og sommereksamen 1952 (j. nr. 565/48).

DET LÆGEVIDENSKABELIGE FAKULTET

I. Afgang og udnævnelser.

1. PROFESSORER OG LEKTORER

- a. *Professor, dr. med. Carl Sonnes død og udnævnelse af lektor, dr. med. K. Brøchner-Mortensen til professor i intern medicin*

(j. nr. 384/48).

Den 3. juni 1948 afgik professor i intern medicin, dr. med. Carl Sonne ved døden.

Efter at embedet efter indstilling fra det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 12. august 1948 var blevet opslået ledigt, blev under 31. august 1948 de indkomne 14 ansøgninger, nemlig fra dr. med. Peter Gunnar Alsted, overlæge, dr. med. W. Thune Andersen, dr. med. Mogens Bjørneboe, lektor, dr. med. K. Brøchner-Mortensen, dr. med. Tage Christiansen, dr. med. Mogens Jersild, overlæge, dr. med. Kaj Larsen, dr. med. Vagn Mortensen, dr. med. Frits Neukirch, dr. med. August Levin Nielsen, overlæge, dr. med. Niels A. Nielsen, dr. med. Jacob Erik Poulsen, overlæge, dr. med. E. Schiødt og dr. med. Torben K. With tilstillet universitetet til erklæring, idet dog dr. med. Frits Neukirch ved skrivelse af 14. februar 1949 trak sin ansøgning tilbage.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. med. Erik Warburg, dr. med. Eggert Møller, dr. med. E. Lundsgaard, dr. med. K. A. Jensen og dr. med. H. C. A. Lassen, der senere på grund af sygdom udtrådte af udvalget. Dette udvalg afgav under 16. februar 1949 følgende indstilling til fakultetet:

»Undertegnede, hvem fakultetet har udpeget til at give indstilling om besættelsen af det ledige embede som professor i intern medicin, skal herved fremsætte nedenstående udtalelser, idet vi bemærker, at professor, dr. med. H. C. A. Lassen, som oprindelig også var medlem af udvalget, på grund af sygdom har fået forfald og derfor kun har kunnet deltage i udvalgets indledende arbejde.

Embedet er søgt af 14 læger, nemlig reservelæge, dr. med. G. Alsted, overlæge, dr. med. W. Thune Andersen, reservelæge, dr. med. M. Bjørneboe, lektor, dr. med. K. Brøchner-Mortensen, overlæge i Hæren, dr. med. Tage Christiansen, reservelæge, dr. med. P. M. Jersild, overlæge, dr. med. Kaj Larsen, reservelæge, dr. med. Vagn Mortensen, afdelingslæge, dr. med. Frits Neukirch, reservelæge, dr. med. A. Levin Nielsen, overlæge, dr. med. Niels A. Nielsen, reservelæge, dr. med. Jacob E. Poulsen, overlæge, dr. med. E. Schiødt og kst. overlæge, dr. med. T. K. With.

Alle ansøgerne må anses for kvalificerede til det ledige embede, men dog i meget forskellig grad. Til nærmere belysning heraf fremsættes de følgende udtalelser, idet ansøgerne er opført i alfabetisk orden.

Alle ansøgerne har af Sundhedsstyrelsen fået anerkendelse som speciallæger i intern medicin.

Dr. med. G. Alsted er 42 år, blev cand. med. 1930 og dr. med. 1935.

Alsted har en fyldig klinisk uddannelse i intern medicin og de tilgrænsende områder og har desuden i næsten fire år arbejdet som frivillig assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi. 1936 studerede han et halvt år ved Harvard Universitet og 1944–45 var han i otte måneder fungerende overlæge ved en medicinsk afdeling i Skotland.

Alsteds videnskabelige produktion er omfattende og mangesidig. De fleste af hans arbejder omhandler experimentel Bartonellainfektion, blødsygdomme, mavesygdomme og leversygdomme, men desuden findes der afhandlinger om behandlingen af pneumoni og thyreotoxikose og enkelte andre emner. Foruden disputatsen om Bartonellaanæmi hos rotter og mus skal særligt fremhæves den lange række arbejder om mavesårets forekomst, i hvilke Alsted ved megen udholdenhed har nået at kunne levere bidrag af væsentlig betydning for vor viden om ændringerne i denne sygdoms optræden i den danske befolkning og i dens sygdomsbillede. Alsted har som reservelæge deltaget i undervisning af studenter og har publiceret et enkelt arbejde (om ventrikeldiagnostik), beregnet på fortsættelsesuddannelse af læger. Alsteds videnskabelige produktion er af ret ensartet kvalitet.

Overlæge, dr. med. *W. Thune Andersen* er 49 år, blev cand. med. 1925, fik 1929 accessit for en besvarelse af universitetets prisopgave i klinisk medicin og blev dr. med. 1933.

Thune Andersen har en fyldig klinisk uddannelse i intern medicin og de tilgrænsende områder og har siden 1940 været overlæge ved den medicinske afdeling i Svendborg.

Thune Andersens videnskabelige produktion er ret fyldig og omhandler mest hjertesygdomme og stofskiftesygdomme. Flere af hans arbejder er solide og værdifulde undersøgelser, men han har også publiceret afhandlinger, hvis kvalitet ligger noget under, hvad der ved denne lejlighed må anses for ønskeligt. Af hans arbejder fra de senere år har flere en vis værdi som fortsættelsesuddannelse af læger. Som reservelæge har Thune Andersen deltaget i undervisning af studenter. Det fortjener at fremhæves, at Thune Andersen som overlæge i betydeligt omfang har vist evne til at inspirere sine yngre medarbejdere til videnskabeligt arbejde.

Dr. med. *M. Bjørneboe* er 38 år, cand. med. fra 1936 og blev dr. med. 1941.

Bjørneboe har en fyldig klinisk uddannelse i intern medicin og de dermed beslægtede specialer og har desuden i 1936–37 arbejdet som gæst ved Carlsberg Laboratoriets kemiske afdeling samt 1937–40 været assistent ved Statens Serum-institutts pneumokokafdeling. Han har foretaget flere studierejser til udlandet.

Bjørneboes videnskabelige produktion er af betydeligt omfang; den omhandler mest pneumokokantistofferne, antistofdannelsen i almindelighed, regulationen af det kolloid-osmotiske tryk og leversygdomme. Det er i flere henseender lykkedes ham at yde værdifulde bidrag til vor viden angående disse områder, og hans arbejder vidner foruden om betydelig arbejdsevne også i ikke sædvanlig grad om videnskabelig metode og selvstændighed. Bjørneboe har ikke publiceret egentlig svage arbejder.

Som reservelæge har Bjørneboe taget del i undervisning af studenter, og et par mindre afhandlinger viser hans evne til klar fremstilling overfor et forum af ikke specialiserede læger.

Lektor, dr. med. *K. Brøchner-Mortensen* er 42 år, cand. med. fra 1931 og dr. med. fra 1938.

Brøchner-Mortensen har en fyldig klinisk uddannelse i intern medicin og de denne nærstående specialer. 1946–47 var han i 10 måneder konstitueret som overlæge ved den medicinske afdeling i Horsens. Han har desuden arbejdet som

gæst på Finsenlaboratoriet i ca. 8 måneder i 1933, på Farmaceutisk Læreanstalts afdeling for farmaci i ca. 6 måneder i 1934 og på Carlsberg Laboratoriets kemiske afdeling i ca. 2 måneder i 1940. Siden august 1939 har han været chef for Sygekasselægernes Organisations Laboratorium, afd. A, og han har Sundhedsstyrelsens anerkendelse som speciallæge i klinisk kemi og laboratorieteknik. Han blev 1945 lektor i systematisk medicin ved universitetet og har gjort god fyldest i denne stilling. Han har siden da været beskikket som censor ved bedømmelsen af fem disputatsafhandlinger, og har udført disse hverv på fuldt tilfredsstillende måde. Som lektor har han ved hver examenstermin fra og med vinteren 1946 afholdt den skriftlige eksamen i medicin og har desuden to gange overtaget væsentlige dele af eksaminationen i klinisk eller systematisk medicin. Brøchner-Mortensen har foretaget to studierejser, deraf en på tre måneder til U.S.A. i 1946.

Brøchner-Mortensens videnskabelige produktion er meget omfattende og af mangesidig karakter; den omhandler mest stofskiftesygdomme, leversygdomme, blodsygdomme og infektionssygdomme. Med megen dygtighed har han kunnet levere værdifulde bidrag til vor viden om adskillige afsnit af de nævnte områder, særlig urinsyreudskillelsen, kreatinuriens forekomst og serumjernets forhold; også afhandlingerne om encephalopathia angiospastica, om thyreotoxikosisens behandling og om coma diabeticum kan fremhæves. Brøchner-Mortensens videnskabelige produktion viser, at han forener en omfattende viden og stor arbejdsevne med videnskabelig kritik og metode, samt at han er i stand til at drage sine konklusioner med selvstændighed.

Foruden videnskabelige afhandlinger har Brøchner-Mortensen forfattet flere lærebogsafsnit om medicinske laboratorieundersøgelser, og disse arbejder bærer sammen med et par foredrag for praktiserende læger vidne om hans gode didaktiske evner. Et par foredrag om administrative laboratorieproblemer viser hans indsigt på dette område. Forud for sin virksomhed som lektor har Brøchner-Mortensen også som reservelæge deltaget i undervisning af studenter.

Overlæge i hæren, dr. med. *Tage Christiansen* er 48 år, cand. med. fra 1926 og dr. med. fra 1933.

Tage Christiansen har en meget fyldig klinisk uddannelse i intern medicin og tilstødende fagområder, ligesom han har arbejdet som frivillig assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi i 1927-30 og ved Carlsberg Laboratoriets kemiske afdeling i 1928-32 samt som gæst ved Statens Serum-institut 1930-31 og ved Army Institute of Pathology, Washington, i tre måneder i 1946. Tage Christiansen har foretaget mange studierejser til udlandet.

Tage Christiansens videnskabelige produktion er af betydeligt omfang og omhandler mest mave-tarmsygdomme, selv om der tillige findes en del afhandlinger om andre emner. Han har to gange vist evnen til at gøre originale kliniske iagttagelser af betydelig værdi, nemlig ved beskrivelsen af den sygdom, han har kaldt macrosomia adiposa congenita familiaris, og ved opdagelsen af azotæmien efter den massive ulcusblødning. Hans produktion iøvrigt, særligt indenfor mave-tarmsygdommenes område, indeholder også gode arbejder, men må dog i det hele siges at være af ret uensartet kvalitet, idet den tillige omfatter afhandlinger, som vidner om mangelfuld kritik. Tage Christiansen har som reservelæge deltaget i undervisningen af studenter og har på hærens underlægeskole undervist i krigsmedicin.

Dr. med. *P. M. Jersild* er 43 år, cand. med. fra 1932 og dr. med. fra 1942.

Jersild har en fyldig uddannelse i intern medicin og de tilgrænsende specialer samt har 1935-42 været assistent ved Statens Seruminstitut, serodiagnostisk afdeling. Han har i 1945-46 i fem måneder været research fellow ved Boston City Hospital, Mass.

Jersilds videnskabelige produktion er fyldig og mangesidig. Den omhandler

mest emner indenfor den serologiske diagnostik og infektionssygdommene, men også en række andre områder er repræsenterede ved et eller nogle få arbejder. Den videnskabelige produktion vidner om dygtighed og pålidelighed samt om evne til klinisk iagttagelse, men der savnes i nogen grad tilbøjelighed til fordybelse i problemerne. Jersild har som reservelæge taget del i undervisning af studenter, og hans klare fremstillingsform må i didaktisk henseende regnes ham til gode.

Overlæge, dr. med. *Kaj Larsen* er 43 år, cand. med. fra 1931 og dr. med. fra 1939.

Kaj Larsen har en fyldig klinisk uddannelse i intern medicin og de nærtstående specialer. Siden 1. november 1945 har han været overlæge ved den medicinske afdeling i Vejle.

Kaj Larsens videnskabelige produktion er stor. Den omhandler først og fremmest hjertesygdomme, men indbefatter dog også en del afhandlinger om andre emner. Indenfor hjertesygdommens område er det navnlig elektrokardiografien, han har beskæftiget sig med, og han har her i flere arbejder ydet bidrag af væsentlig værdi; særlig skal fremhæves den grundlæggende disputats og afhandlingen om kriterierne for axedeviation. Af arbejder udenfor det cardiologiske område kan nævnes transfusionsforsøgene med ovalocyter og undersøgelsen af hver nyres funktion for sig. De sidste to år har Kaj Larsen ikke publiceret noget videnskabeligt arbejde. Kaj Larsens videnskabelige produktion er som helhed præget af solid viden, grundighed, kritik og selvstændighed. Kun enkelte af hans arbejder kan betegnes som mindre gode. Han har holdt fire foredrag ved fortsættelseskurser for læger; et af dem er trykt og viser god didaktisk evne. Som reservelæge har Kaj Larsen deltaget i undervisning af studenterne.

Dr. med. *Vagn Mortensen* er 39 år gammel, cand. med. fra 1934 og dr. med. fra 1941.

Vagn Mortensen har en fyldig uddannelse i intern medicin og de tilgrænsende specialer. 1947-48 var han på en tre måneders studierejse til U.S.A. I forårssemestret 1947 vikarierede han som lektor i systematisk medicin.

Vagn Mortensens videnskabelige produktion er ret omfattende. Den handler mest om elektrokardiografi, og på dette område har han ved udholdende indtrængen i problemerne nået resultater af værdi, således angående diagnosen af hjerteinfarkt og specielt præcordiaflledningernes kliniske betydning. Af hans øvrige arbejder kan særligt fremhæves afhandlingen om lupus erythematosus disseminatus og den om behandlingen af akut glomerulonephritis. Vagn Mortensens videnskabelige produktion rummer ingen egentlig svage arbejder.

Foruden ved sit nævnte vikariat som lektor har Vagn Mortensen også i sin egenskab af reservelæge taget del i undervisningen af studenter.

Afdelingslæge, dr. med. *Frits Neukirch* er 42 år gammel, cand. med. 1930 og dr. med. fra 1938.

Neukirch har en fyldig uddannelse i intern medicin og de med denne nærmest beslægtede specialer. Fra efteråret 1948 har han været afdelingslæge ved Blegdamshospitalets afdeling for epidemiske sygdomme.

Neukirchs videnskabelige produktion er ikke særligt omfattende; den handler mest om kredsløbets forhold og infektionssygdomme. Den indeholder arbejder af værdi, af hvilke de fleste dog er udført i samarbejde med andre; når også dette forhold tages i betragtning, kan den som kvalifikation for dr. Neukirch ikke anses for at komme på højde med, hvad de fleste af de andre ansøgere har præsteret.

Neukirch har som reservelæge deltaget i undervisning af studenter.

Overlæge, dr. med. *Niels A. Nielsen* er 50 år, cand. med. fra 1924 og dr. med. fra 1932.

Niels A. Nielsen har en fyldig uddannelse i intern medicin og de tilgrænsende fagområder. Siden 1939 har han været overlæge ved den medicinske afdeling i Kolding. Niels A. Nielsen har foretaget fire studierejser.

Niels A. Nielsens videnskabelige produktion er ret omfattende. Den handler overvejende om kulhydratstofskiftets og kredsløbets forhold, og på disse områder har han ved fordybelse i problemerne kunnet levere værdifulde bidrag til vor viden, således kan særligt arbejdet om acetylcholinets betydning for digitalisvirkningen fremhæves. Som reservelæge har Niels A. Nielsen taget del i undervisningen af studenter. Han har som overlæge i nogen grad kunnet inspirere yngre medarbejdere til videnskabelig virksomhed.

Dr. med. *Jacob E. Poulsen* er 41 år, cand. med. fra 1934 og dr. med. fra 1941.

Jacob E. Poulsen har en fyldig uddannelse i intern medicin og de tilgrænsende specialer, og han har Sundhedsstyrelsens autorisation som speciallæge i klinisk kemi og laboratorieteknik. Han har foretaget en studierejse.

Jacob E. Poulsens videnskabelige produktion er ikke særlig omfattende. Den handler mest om stofskiftesygdomme. Selv om arbejdernes kvalitet er god, må det præsterede dog som helhed siges at ligge væsentligt under, hvad de fleste andre ansøgere har ydet.

Som reservelæge har Jacob E. Poulsen taget del i undervisning af studenterne.

Overlæge, dr. med. *E. Schiødt* er 49 år, blev cand. med. 1924 og dr. med. 1931.

E. Schiødt har en fyldig uddannelse i intern medicin og har desuden arbejdet som gæst ved Universitetets fysisk-kemiske Institut 1925-28, ved Universitetets biokemiske Institut 1928-30, ved Universitetets hygiejniske Institut 1933-34 og ved A/S Medicinalcos forsøgslaboratorium 1934-38. Det er formentlig med rette, at han angiver i 1947 at have kunnet opnå Sundhedsstyrelsens autorisation som speciallæge i klinisk kemi og laboratorieteknik, dersom han havde ansøgt derom. Siden 1938 har Schiødt været overlæge ved Ålborg Amtssygehus' medicinske afdeling.

Schiødts videnskabelige produktion er af betydeligt omfang. Den er mangesidig, idet den omhandler de røde blodlegemers fysisk-kemiske og biologiske forhold, infektionssygdomme, fordøjelsessygdomme, blodsygdomme, stofskiftesygdomme og enkelte andre emner. Disputatsen og de afhandlinger, der i emnevalg slutter sig til denne, er værdifulde; det samme gælder som helhed den lange række af arbejder over blodregenerationen ved forskellige tilstande. I modsætning hertil må afhandlingerne om avitaminoser og vitaminbehandling betegnes som svage. Også som overlæge har Schiødt udsat sin medicinske publicistik, og har i de sidste 10 år offentliggjort en ikke uanselig række arbejder, der ganske vist mest har værdi for lægernes fortsættelsesuddannelse, men som må karakteriseres som særdeles velegnede til dette formål. Schiødt har i den sidste tid beskæftiget sig med neurosernes klinik, et område, hvor fortsatte undersøgelser må imødeses med interesse. En del af Schiødts foredrag ved fortsættelseskurserne er ikke trykt, men efter det foreliggende må det anses for berettiget at udtale, at han på dette område har ydet en værdifuld indsats. Foruden det anførte har Schiødt forfattet flere artikler af interesse om forhold vedrørende medicinsk administration.

Som reservelæge har Schiødt taget del i undervisning af studenter. Det fortjener at fremhæves, at han som overlæge i usædvanlig grad har formået at inspirere sine yngre medarbejdere til videnskabelig aktivitet.

Dr. med. *Torben K. With* er 38 år, cand. med. fra 1934 og dr. med. fra 1940.

With har en fyldig uddannelse i intern medicin og de beslægtede specialer, men har dog kun været første reservelæge i godt et halvt år, og har i dette tidsrum været konstitueret overlæge; han har også i fire måneder i 1946 været konstitueret overlæge ved den medicinske afdeling i Sønderborg. Desuden har

han 1937 været assistent ved Statens Vitaminlaboratorium og derefter indtil 1940 arbejdet som gæst sammesteds. With har foretaget et par studierejser.

With har også taget embedslægeeksamen og har Sundhedsstyrelsens autorisation som speciallæge i klinisk kemi og laboratorietechnik.

Withs videnskabelige produktion er i usædvanlig grad omfattende og mangesidig, men det må ved denne lejlighed tilføjes, at den rummer en del, i sig selv dog ikke uberettigede gentagelser. Han har mest beskæftiget sig med A-vitaminets forhold og med galdefarvestofskiftets fysiologi og patologi, men har dog tillige offentliggjort en række afhandlinger om hvert af følgende emner: tuberkulinreaktionen, lymphogranulosis benigna, C-vitaminmangel, blødsygdomme, porfyri og hjertesygdomme; hertil kommer enkelte arbejder om andre emner.

With har på de fleste af disse områder kunnet levere værdifulde bidrag til vor viden, i ganske særlig grad vedrørende galdefarvestoffernes dannelse og omsætning i organismen. Hans arbejdssevne og viden overtræffes formentlig ikke af nogen anden dansk læge indenfor fagområdet; kvaliteten af hans arbejder er god, og der er tilmed i denne henseende tydelig stigning i de år, hvor han har arbejdet videnskabeligt; men taget som helhed er hans forfatterskab dog ikke helt uden svage steder.

With har som første reservelæge taget del i undervisning af studenter.

Som konklusion af ovenstående bedømmelse af de enkelte ansøgers videnskabelige arbejder og øvrige kvalifikationer skal udvalget herved udtale, at vi efter alt foreliggende anser lektor, dr. med. K. Brøchner-Mortensen for den bedst kvalificerede, og at vi derfor herved enstemmigt anbefaler, at han indstilles til det ledige embede som professor i intern medicin ved Københavns universitet og, med den i opslaget anførte klausul, til overlæge ved Rigshospitalets afdeling A.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke ingen fremsatte bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 14. marts 1949. Ved afstemningen stemte 17 af de tilstedeværende medlemmer for indstillingen, 2 imod og 3 undlod at stemme.

Efter at udvalgets indstilling således var blevet tiltrådt af fakultetet og af Konsistorium i møde den 30. marts 1949, videresendtes den til ministeriet under 5. april 1949. Herefter blev ved kgl. resolution af 9. maj 1949 lektor i systematisk medicin, dr. med. K. Brøchner-Mortensen udnævnt til professor i intern medicin ved universitetet og overlæge ved Rigshospitalets medicinske afdeling A fra 1. maj 1949 at regne.

Da professor, dr. med. K. Brøchner-Mortensen ved udnævnelsen var over 40 år gammel, blev der på normeringsloven for 1950-51 jfr. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, sp. 4287-88, tillagt ham ret til pension uanset alderen ved ansættelsen. Der blev tillige tillagt ham pensionsanciennitet fra 1. august 1948.

b. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i medicinens historie for dr. med. Edvard Gotfredsen

(j. nr. 195/43).

Under 30. marts 1943 afgav det lægevidenskabelige fakultet følgende indstilling:

»Fakultetet skal hermed indstille, at der på normeringsloven for finansåret 1944-45 søges hjemmel til oprettelse af et professorat i medicinens historie ved universitetet, og skal til nærmere motivering herfor udtale følgende:

Allerede i 1898 oprettedes en lærerpost ved universitetet i dette fag, idet der af det på universitetets udgiftskonto 7.a. til videnskabelige formåls fremme disponible beløb for finansåret 1889-90 blev tillagt dr. med. Julius Petersen et honorar på 800 kr. årlig for afholdelsen af en række forelæsninger over medicinens historie. I 1891 forhøjedes honoraret til 1200 kr. årlig, og i 1893 oprettedes et ekstraordinært professorat for ham. Efter hans afsked pr. 1. september 1911 ansattes dr. med. Vilh. Maar, først som docent og fra 1. april 1916 som ekstraordinær professor i medicinens historie. Dette professorat bortfaldt ved professor Maars afsked i 1933, og siden har der ikke været nogen lærerpost i faget ved universitetet.

Allerede ved indsendelsen af professor Maars afskedsansøgning i 1932 udtalte fakultetet sig for bevarelsen af denne lærerpost. Fakultetet kunne ved professor Maars afgang ikke pege på nogen videnskabsmand, som var så fremragende og fremfor alle andre kvalificeret til at beklæde en sådan lærerpost, at man simpelthen kunne indstille ham til udnævnelse til ekstraordinær professor i faget. Man indstillede kort tid senere, nemlig i 1934, at der blev oprettet et ordinært professorat i faget på normeringsloven for 1935-36, men forslaget nød ikke fremme. Når det ikke blev gentaget i de nærmest følgende år, skyldtes det ikke blot, at mulighederne for besættelsen af denne lærerpost dengang ikke lå særlig gunstigt, men også, at andre og mere påtrængende krav med hensyn til lærerposter var aktuelle.

Imidlertid ser fakultetet meget nødigt, at den tradition, der skabtes ved oprettelsen af denne lærerpost i 1889, går til grunde. For den medicinsk-historiske forskning i Danmark i de sidste 50 år har dette professorat utvivlsomt haft stor betydning; en omfangsrig medicinsk-historisk litteratur har set lyset og har spredt interesse for denne forskning ikke blot hos læger og historikere, men også indenfor andre kredse i befolkningen; det er af stor betydning, at der altid findes forskere, der på videnskabeligt grundlag kan skildre lægevidenskabens udvikling og dermed skabe forståelse af vor egen tids fænomener og problemer, ligesom det er værdifuldt, at denne side af Danmarks kultur kan belyses i let tilgængelig form af specielt kyndige. Dertil kommer, at det ville være meget ønskeligt at sikre universitetets medicinsk-historiske museum en leder, der kunne vie det væsentlige af sin tid og arbejdskraft på denne opgave. I 1929 lykkedes det efter mange års vanskeligheder at få installeret museet på tilfredsstillende måde i den bygning i Bredgade, som hidtil havde været benyttet af Universitetets fysiologiske Laboratorium, og ved – som man håber – den nær forestående realisation af det af fakultetet tidligere udtalte ønske om, at de øvrige bygninger i Bredgade, derunder særlig Kirurgisk Akademi, bliver overdraget museet til en hårdt tiltrængt udvidelse, bliver det særlig magtpåliggende at have en kyndig leder af museet til at tage sig af de mange opgaver, som en sådan udvidelse naturligt vil medføre. Vel har i de forløbne 10 år forskellige interesserede uden vederlag udført et omfattende og fortjenstfuldt arbejde som medlemmer af museets bestyrelse, men i længden er det utilfredsstillende, at

museets drift besørges som lejlighedsvis arbejde og uden de stabile forhold, som nu engang kun kan tilvejebringes gennem en fast leder, og hvorved museet for alvor kan komme til at virke efter sin bestemmelse: at danne grundlaget for og udgøre et uundværligt hjælpemiddel ved studiet af lægevidenskabens historie.

Man skal yderligere henvise til, at medicinens historie er repræsenteret ved særlige lærestole ved adskillige fremmede universiteter, hvilket viser den betydning, man andetsteds tillægger denne forskning. Det ville efter fakultetets skøn være uheldigt, om Danmark ikke kunne være med i dette arbejde.

Såfremt professoratet oprettes nu – af hensyn til museet bør det være et normeret professorat – mener fakultetet, at der er udsigt til at få det besat med en kvalificeret videnskabsmand.«

Ved skrivelse af 3. december 1943 til ministeriet meddelte universitetets rektor, at man kunne anbefale oprettelsen af et ordinært professorat, men at det efter omstændighederne ikke behøvede at ske på normeringsloven for 1944–45, men kunne udskydes til den følgende normeringslov.

Forslaget blev herefter indsendt til ministeriet efter fakultetets indstilling med universitetets tilslutning til gennemførelse på normeringsloven for 1945–46, men blev ikke fremmet. Universitetet gentog forslaget til normeringsloven for 1946–47 og de følgende år.

I skrivelse af 12. april 1949 meddelte undervisningsministeriet, at finansudvalget havde givet tilslutning til, at der på tillægsbevillingsloven for 1949–50 under universitetets konto 2, Lønninger til ekstraordinære professorer og docenter, afholdtes det fornødne beløb til aflønning af en ekstraordinær professor i medicinens historie.

Foranlediget heraf nedsatte fakultetet et udvalg bestående af professorerne, dr. med. E. Dahl-Iversen og dr. med. E. Warburg, der fremsatte følgende erklæring vedrørende dr. med. Edv. Gotfredsens kvalifikationer:

»Til supplerung af vor tidligere udtalelse, i følge hvilken vi anser dr. med. E. Gotfredsen for fuldt kvalificeret til stillingen som professor i medicinens historie, skal vi udtale:

Dr. Gotfredsens medicinsk-historiske produktion består, dels af næsten 30 mindre afhandlinger, der demonstrerer hans videns omfang, men som kun på få punkter kan betegnes som dybtgående, og dels af 2 større medicinsk-historiske håndbogsafhandlinger samt hans disputatsafhandling: Oldtidens lære om hjerte, kar og puls.

Denne sidste afhandling viser klart, at han er i stand til at give en dybtgående analyse af et medicinsk-historisk emne under benyttelse af originallitteraturen, og selv om det ikke er lykkedes ham at finde nye og originale synspunkter for betragtningen af oldtidens lære blodcirkulationen vedrørende, står afhandlingen ikke tilbage for nogen anden, der har behandlet dette område.

Håndbogsafhandlingerne er livligt skrevne og rigt illustrerede, og demonstrerer, at han er i stand til på inciterende vis at behandle et bredt medicinsk-historisk stof.

Vi skal til slut gøre opmærksom på, at dr. Gotfredsen har fortsat sine studier, og at han under trykning har en medicinsk historie på ca. 600 sider. En sådan bog er aldrig tidligere udgivet på dansk af en enkelt forfatter.»

Efter at fakultetet og Konsistorium under 2. juni 1949 havde sluttet sig hertil, bemyndigedes dr. med. Edv. Gotfredsen til som designeret professor at holde forelæsninger i medicinens historie fra 1. april 1949 at regne.

På finansloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, sp. 1967-68, oprettedes herefter et ekstraordinært professorat i medicinens historie for dr. med. Edv. Gotfredsen.

Ved kgl. resolution af 14. april 1950 udnævntes derefter Edvard Julius Hansen Gotfredsen til ekstraordinær professor i medicinens historie ved universitetet i København fra 1. april 1950 at regne.

c. Professor, dr. med. Hjalmar Helweg's afgang fra universitetet og afdelingslæge, dr. med. Villars Lunn's udnævnelse til professor i psykiatri

(j. nr. 196/51).

Under 28. maj 1951 blev der meddelt professor, dr. med. Hjalmar Helweg afsked på grund af svagelighed med pension fra stillingen som professor i psykiatri ved Københavns universitet og overlæge ved Rigshospitalets psykiatriske afdeling fra 31. august 1951 at regne.

Efter at det således ledigtblevne embede efter indstilling fra det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 26. maj 1951 var blevet opslået, blev under 12. juni 1951 de indkomne to ansøgninger, nemlig fra overlæge, dr. med. Georg Stürup og afdelingslæge, dr. med. Villars Lunn tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. med. Hj. Helweg, dr. med. Mogens Fog og dr. med. Erik Strömberg. Dette udvalg afgav under 3. oktober 1951 følgende indstilling til fakultetet:

»Vi undertegnede, hvem det lægevidenskabelige fakultet har overdraget at gennemgå og bedømme de indkomne ansøgninger til embedet som professor i psykiatri ved Københavns universitet, skal herom udtale følgende:

Der er indkommet to ansøgninger, nemlig fra overlæge ved psykopatanstalterne, dr. med. Georg Stürup og fra afdelingslæge ved sindssygehospitalet ved Århus, dr. med. Villars Lunn. Inden vi går over til en nærmere omtale af disse to ansøgers kvalifikationer, vil vi indledningsvis påpege, at der indenfor faget psykiatri i de senere år er sket en sådan udvikling, at det ikke længere er muligt for een mand at dække faget; og såfremt ikke en vedvarende overbelastning afgørende skal hindre professoren i psykiatri i at udføre videnskabeligt arbejde, må en aflastning finde sted.

Denne aflastning kan ske på forskellige områder. Retspsykiatrien er i forbindelse med kriminologien i så rivende udvikling, at en særlig institution (kriminologisk forskningsinstitut) eventuelt en lærestol i dette fag allerede nu er påkrævet. Det ligger udenfor nærværende udvalgs opgave at undersøge, under hvilken form der kan gives retspsykiatrien og kriminologien arbejdsmuligheder, men det er indlysende, at tidspunktet for en udskillelse af disse discipliner nu ved ny embedsbesættelse er særlig gunstigt.

En del mentalhygiejniske opgaver, der kan sammenfattes under betegnelsen social psykiatri, står i så nær tilknytning til kriminologien, at de naturligt finder deres plads i forbindelse dermed.

Det vil også være nødvendigt at aflaste professoratet i psykiatri for en væsentlig del af psykiatria minor (den ambulante eller polikliniske psykiatri) tildels omfattende neurosebehandlingen. Også børnepsykiatrien viser en så udpræget tendens til at udspecialisere sig, at den vanskeligt kan beherskes af den ordinære professor i klinisk psykiatri.

Idet udvalget hermed understreger, at professoratet i klinisk psykiatri snarest bør aflastes, og at kun en sådan aflastning vil muliggøre videnskabeligt arbejde, går vi over til en nærmere omtale af de to ansøgere.

Overlæge Georg K. Stürup er født 1905, student 1922, og tog medicinsk embedseksamen 1929 (laud.). Han modtog i 1933 universitetets guldmedalje, blev dr. med. 1940, og har foretaget en række studierejser til udlandet, herunder i et år arbejdet på National Hospital, London, specielt på dr. Carmichaels neurofysiologiske laboratorium.

Han har godt et års neurologisk uddannelse her i landet og en meget bred uddannelse i psykiatri. Siden 1942 har han været overlæge ved psykopat-anstalterne i Herstedvester.

Stürup har holdt forelæsninger over psykiatriske emner for studenter under såvel det medicinske som filosofiske og juridiske fakultet.

I den sidste $\frac{1}{2}$ snes år har han haft sæde i en række kommissioner og udvalg, der hovedsageligt har været beskæftiget med opgaver indenfor den retslige og sociale psykiatri.

Hans videnskabelige produktion er – bortset fra nogle småarbejder, diastasebestemmelse i urinen, behandling af lumbalpunkturgener og af gasforgiftede – i de første år af neurofysiologisk karakter. Hovedemnet er her viscerocutane reflexmekanismer og viscerele smerter. Der foreligger ialt 12 afhandlinger herom. Både prisopgaven og disputatsen omhandler disse emner og frembyder adskillige iagttagelser af original og væsentlig natur. Fremhæves skal især hans kliniske påvisning af anæmiske cutanzoner ved viscerele smerter, beskrivelsen af de projicerede smerter ved experimentel oesofagus-dilatation, iagttagelse af oesofagusatoni ved anæsteseringen af visse cutanområder og endelig den vasomotoriske »giv agt« reaktion. Disse fund er alle værdifulde, men det må samtidig siges, at problemstilling og disposition i flere af afhandlingerne er uklar, og at den experimentelle tilrettelæggelse spec. i disputatsen ikke tillader så vidtgående konklusioner med hensyn til den viscerocutane reflexmekanisme, som forfatteren drager.

De undersøgelser, han har foretaget i samarbejde med Carmichael og flere, er tilrettelagt og gennemført med større konsekvens end hans selvstændige produktion inden for neurofysiologien.

Studierne over C-vitamin-indholdet i spinalvædsken er velmotiveret og i det store og hele plausibelt behandlet.

Det psykiatriske forfatterskab omfatter 69 arbejder, af hvilke dog 4 ikke er publicerede eller forelagt i manuskript. Af de øvrige er 39 af populær respektive didaktisk karakter; tilbage bliver der 26 af mere videnskabeligt præg. 2 af disse befatter sig med krampeshockbehandling og giver udtryk for det initiativ, forfatteren har udfoldet ved indførelsen af disse terapiformer her i landet; i et gruppearbejde desangående har han taget meget aktiv del. Af 2 børnepsykiatriske arbejder omtaler det ene en interessant psykoseform, der nok burde have været noget mere indgående behandlet. Det andet beskæftiger sig med de »velbegavede« børns problemer; forfatteren medregner til de velbegavede alle børn med en intelligenskvotient = 110 efter Binet Simon, dansk

standard; da denne standard imidlertid for bybørn har sin normalværdi ved ca. 110, kommer størstedelen af forfatterens såkaldte »velbegavede« børn til at ligge indenfor et område (kvotient 110-119), der ikke afviger fra normen; arbejdet bliver derfor ingen besvarelse af det stillede problem og må i det hele vurderes som forfejlet. 2 arbejder befatter sig med tryparsamid-behandlingen af neurosyfilis, en terapi, som forfatteren har indført i Danmark; det ene er en god literaturoversigt, det andet en bearbejdelse af eget materiale. En nærmere gennemgang af materialet synes at vise, at de slutninger, forfatteren drager med hensyn til behandlingens værdi, næppe er ganske holdbare. Et ejendommeligt dødsfald hos en psykotisk patient offentliggøres med fuld ret, omend forfatterens tyding af tilfældet er diskutabel; arbejdet skæmmes imidlertid af unøjagtigheder i journal ekstraktet.

En række arbejder er udsprunget af forfatterens virksomhed på arbejds-skolen og psykopatanstalterne; flere af dem indeholder nyttige beskrivelser af arbejdsform og patientmateriale, til dels støttet på statistiske opgørelser; det er imidlertid tydeligt, at den stærke udvikling, de pågældende arbejdsområder er genstand for, har vanskeliggjort en mere stringent videnskabelig bearbejdelse. I en monografi gives nogle interessante, meget detaljerede livshistorier for kriminelle psykopater; bogen er læseværdig og på mange måder oplysende, men forfatterens kommentarer er få og kun glimtvis af videnskabelig karakter.

En foreløbig redegørelse for en undersøgelse over 335 statsfængselsfanger synes at love ret interessante resultater. En katamnestisk undersøgelse over forvaringspatienter på sindssygehospital må betegnes som tiltrængt og oplysende. I en kort meddelelse strejfs det interessante problem om sammenhængen mellem anangastiske og katatone symptomer; sygehistorierne er desværre for kortfattede, og diskussionen lidet grundig.

Stürups ikke-videnskabelige produktion omfatter en lang række afhandlinger inden for børnepsykiatrien, socialpsykiatrien og kriminalbiologien; i adskillige tilfælde er et og samme emne behandlet i flere artikler, der indholdsmæssigt og formelt ligger nær op ad hinanden. Fortrinene ved denne del af Stürups produktion er aktuelt emnevalg og en som oftest levende fremstilling, der røber forfatterens aktive interesse for og praktiske fortrolighed med det pågældende område; svaghederne består i manglende systematik og en ofte meget uklar udtryksmåde.

Afdelingslæge Villars Lunn er født 1911, student 1929 og tog medicinsk embedsexamen 1937 (præ ceteris). Dr. med. 1948. Han har foretaget en 3 mdr.s studierejse til London (Maudsley Hospital).

Ansøgeren har i knapt 2 år været videnskabelig assistent ved universitetets medicinsk-fysiologiske institut, har godt 4½ års neurologisk uddannelse og en fyldestgørende psykiatrisk uddannelse. Siden november 1947 har han været ansat som afdelingslæge ved sindssygehospitalet ved Riisskov, og har samtidig undervist de studerende i medicinsk psykologi og fungeret som psykiatrisk konsulent bl. a. ved mødrehjælpen, samt forestået den retspsykiatriske virksomhed ved Århus politi.

Hans første videnskabelige arbejder vedrører dels ernæringsfysiologiske, dels neurofysiologiske emner. Udvalget har anmodet professor Ege om at bedømme de ernæringsfysiologiske publikationer. Professor Ege skriver herom:

»De pågældende arbejder er følgende numre: 1, 2, 3, 7 og 10.

1 og 10 er redegørelser over undersøgelser udført af den socialistiske medicinergruppe til belysning af sammenhængen mellem økonomi, sundhedstilstanden (1) og ernæringen (10).

Undersøgelserne behandler et vigtigt socialmedicinsk problem, de vidner om en stor interesse for spørgsmålet og repræsenterer et meget stort og omhyggeligt

udført arbejde. Selvom arbejdet i marken er udført i forening med en stor frivillig medhjælperstab, må såvel administrationen som bearbejdningen siges at repræsentere en betydelig indsats. Enkelte af de dragne konklusioner er måske nok, ud fra sociale og propagandamæssige motiver, fremsat i noget mere kategorisk form, end det ud fra strengt kritiske ernæringsfysiologiske synspunkter er berettiget.

Materialet, specielt i 10, må absolut siges at være af blivende værdi som kilde-skrift til belysning af økonomiens indflydelse på kostens kvalitative sammensætning.

Nr. 2 omhandler en metode, der skal gøre det muligt alene gennem en udspørgen af patienten at få et nogenlunde kvantitativt udtryk for patientens kost i perioden forud for sygdommen resp. hospitalsindlæggelse.

Der er ikke tvivl om, at det udarbejdede skema, (der dog bør modificeres, dersom det fortsat skal anvendes) i de tilfælde man virkelig er interesseret i patientens kostforhold, kunne få en ikke ringe værdi. Skemaet vidner om en udmærket sans for den kvantitative side af ernæringsproblemet. I nr. 3 (sammen med G. Alsted) gives der ved hjælp af anvendelse af det princip, der er udarbejdet i 2, en værdifuld diskussion vedrørende spørgsmålet, om den alkoholiske polyneuritis kan tænkes at skyldes en B₁-vitaminmangel.

Lunns neurofysiologiske studier vedrørende piakarrenes funktion er offentliggjort i to mindre artikler. Arbejderne er af interesse, men problemerne ikke fulgt op efter fortjeneste.

En oversigt over hypothalamuscentre viser en overordentlig klar og udtømmende fremstillingsevne. Nogle undersøgelser over spinalvædskenes hydrodynamik er eksperimentelt vel tilrettelagt og bedømt, men også her kunne man have ønsket emnet uddybet nærmere ved fortsatte studier.

I samarbejde med dr. Ammundsen har Lunn skrevet et par artikler om hypertensionsencephalopathi og nyrebeskadigelse hos salvarsanbehandlede luikere; de er præget af grundighed og analytisk evne. Et enkelt klinisk-neurologisk arbejde (om myelitis anterior progressiva) rummer en kyndig differentialdiagnostisk diskussion.

Den psykiatriske produktion omfatter 17 videnskabelige arbejder, blandt hvilke aftegner sig 2 hovedgrupper. Den ene omfatter undersøgelser omkring anosognosiproblemet; den indledes med en stor afhandling om Antons symptom; der gives her – for første gang i dansk psykiatrisk litteratur – en oversigt over her henhørende problemer, og der meddeles egne meget instruktive tilfælde; arbejdet er utvivlsomt et af de bedste, der overhovedet er skrevet om emnet. I de følgende afhandlinger udvides problemstillingen til at omfatte anosognosi, sygdomserkendelse og sygdomsfølelse i almindelighed, stadig under inddragelse af nye tilfælde. Disputatsen («Om legemsbevistheden») er baseret på et meget stort og velundersøgt materiale og på en, som det synes, komplet beherskelse af litteraturen; bearbejdelsen er yderst selvstændig, og foruden at give en udtømmende fremstilling af bogens hovedemne er forfatteren i stand til at kaste inciterende strejflys over en række andre vigtige problemer. I det hele dokumenterer denne monografi forfatterens usædvanlige høje standard som klinisk forsker.

Den anden hovedgruppe af psykiatriske arbejder samler sig om forsøg på anvendelse af eksperimentelle metoder til belysning af psykopatologiske problemer. I en lille monografi giver han den første i Norden foreliggende oversigt over testpsykologiens anvendelsesmuligheder ved analysen af det organiske demenssyndrom, og i en længere serie af arbejder forelægger han resultaterne af de første led af et vel gennemtænkt forskningsprogram, der tilsigter at belyse forskellige arter og grader af psykisk abnorme tilstande ved hjælp af exacte

kvantitative undersøgelsesmetoder; de allerede opnåede resultater synes meget lovende. I to af arbejderne giver han en overordentlig instruktiv fremstilling af de betingede reflexers teori og praksis, deres anvendelighed i den experimentelle psykopathologis tjeneste og de til deres anvendelse knyttede fejlkilder. Også her drejer det sig om et originalt og meget tiltrængt nyt indslag i nordisk psykiatri.

2 afhandlinger om henholdsvis hyperkinetiske psykoser og inducerede psykoser viser kasuistisk psykiatri fra dens bedste side. Af to oversigtsartikler skal specielt fremhæves den, der omhandler elektroshock; den har vist sig uundværlig for dem, der arbejder med denne arbejdsmetode.

Fremstillingsformen er i Lunns arbejder altid klar, logisk og udtømmende; til tider kan den – i bestræbelserne for at få alle synspunkter med – være så udpenslet, at fremstillingen kommer til at virke lovlig bred.

Vil vi herefter afveje de to ansøgers kvalifikationer overfor hinanden, må vi, idet vi henviser til de indledende bemærkninger, påpege, at de to ansøgers kvalifikationer på afgørende punkter peger i forskellig retning.

De har begge en fuldt tilfredsstillende klinisk uddannelse, har begge udført eksperimentelt-teoretiske arbejder af værdi, og har deltaget i klinisk undervisning.

Overlæge Stürups væsentligste indsats er hans praktiske arbejde i de sidste 10 år indenfor fængselsvæsenet. Han har her på om ikke fuldstændig har bundet så dog på et meget spinkelt grundlag oparbejdet en terapeutisk virksomhed, der har båret gode frugter og med rette har vakt opmærksomhed i ind- og udland. Hans arbejde har haft stor betydning for fængselsvæsenet, og selv om hans omfattende praktiske arbejde kun har levnet ham ringe tid til videnskabeligt kriminologisk arbejde, har han inspireret sine medarbejdere til sådanne, og han har gennem et betydeligt populært og halvpopulært forfatterskab slået til lyd for sine reformatoriske bestræbelser. Hans egentlige videnskabelige produktion, der væsentlig falder i en tidligere periode, er derimod omend ikke ubetydelig af omfang dog kvalitativt væsentlig svagere. Forsåvidt man vil foretage en udskillelse af retspsykiatrien eventuelt i forbindelse med visse sider af socialpsykiatrien og søge fremskaffet muligheder for forskning og undervisning på disse områder, må vi anse overlæge Stürup for velegnet til at organisere og lede en sådan nyskabelse.

Afdelingslæge Villars Lunns afgørende indsats ligger på det videnskabelige område, og han har her præsteret arbejder der uden undtagelse er af høj kvalitet. Særlig må fremhæves hans disputatsafhandling og de arbejder, der grupperer sig derom. Han har her med mønstergyldig grundighed og klarhed gennemarbejdet et vanskeligt område. Endvidere må fremhæves hans arbejder fra de senere år, hvor han efter en bredt anlagt og velgennemtænkt plan opdyrker et felt, der hidtil indenfor psykiatrien har været forsømt. Endelig har han ved oversigtsartikler og mindre kliniske meddelelser vist, at han forstår at beherske et stort læsestof.

Udvalget understreger, at den kliniske psykiatri og den kliniske forskning stedse må være det centrale i det psykiatriske professorats funktioner, og at besættelsen af den nu ledige stilling bør ske ud fra denne forudsætning. Dette synspunkt har udvalget lagt til grund for sine overvejelser, og der er herefter i udvalget fuld enighed om, at afdelingslæge Villars Lunn i kraft af sine videnskabelige arbejder og muligheder afgjort er den bedst kvalificerede.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, fra hvilke der ikke fremkom bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet i fakultetets møde den 22. oktober 1951, i hvilket de tre medlemmer af bedømmelsesudvalget var til stede. Ved afstemningen om indstillingen blev denne tiltrådt af samtlige tilstedeværende medlemmer af fakultetet.

Efter at udvalgets indstilling var blevet tiltrådt af Konsistorium på dettes møde den 31. oktober 1951 og indsendt til ministeriet under 3. november 1951, blev ved kgl. resolution af 5. december 1951 afdelingslæge, dr. med. Villars Lunn, Riiskov, udnævnt til professor i psykiatri ved universitetet og overlæge ved Rigshospitalets psykiatriske afdeling fra 1. januar 1952 at regne.

d. Oprettelse af et lektorat i bakteriologi og beskikkelse af cand. med. Knud Riewerts Eriksen som lektor i mikrobiologi og infektionspatologi

(j. nr. 578/46).

På finansloven for 1947–48, jfr. Rigsdagstidende 1946–47, tillæg B, sp. 779–82 blev der oprettet et lektorat i bakteriologi, honoreret med 3600 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Efter at lektoratet efter indstilling fra det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 19. april 1947 var blevet opslået ledigt som et lektorat i mikrobiologi og infektionspatologi (om den nærmere begrundelse for ændringen af betegnelsen, jfr. professor K. A. Jensens andragende af 21. december 1946, aftrykt i universitetets årbog 1946–47, side 33 ff.), blev under 19. maj 1947 den eneste indkomne ansøgning, nemlig fra videnskabelig assistent, cand. med. Knud Riewerts Eriksen tilstillet universitetet til erklæring.

Bestyreren for Institut for Almindelig pathologi, professor, dr. med. K. A. Jensen afgav herefter under 17. november 1947 følgende indstilling:

»Angående besættelsen af det nyoprettede lektorat i bakteriologi og parasitologi beklager jeg, at min indstilling om stillingens besættelse fremkommer så sent. Årsagen hertil er, at der kun meldte sig en ansøger, hr. cand. med. Knud Riewerts Eriksen, som ikke er dr. med. Jeg blev derfor nødt til at undersøge, om der ikke her i landet fandtes andre og mere kvalificerede emner. Jeg har haft tre muligheder; men ved alle tre forhandlinger har det vist sig, at vedkommendes chefer enten ikke har villet give deres tilladelse til, at de søgte stillingen, eller mente, at ansøgerne ikke kunne overkomme to stillinger på een gang.

Da det således for øjeblikket har været umuligt for mig at finde en lektor, som fuldt ud kunne beklæde stillingen og derigennem under mit dekanatsår aflaste mig for disputater, er jeg nødt til at arbejde på længere sigt og uddanne en af mine assistenter, således at han i fremtiden fuldt ud kan beklæde stillingen.

Den mand, jeg vil foreslå, er cand. med. Knud Riewerts Eriksen. Knud Riewerts Eriksen har siden april 1943 været frivillig assistent på instituttet og fra 1. april 1945 honorarlønnet videnskabelig assistent. Han har siden sin ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent deltaget i undervisningen af studenterne, således at han på dette område må anses for at være kvalificeret. Han er derimod ikke dr. med., men hans disputatsarbejde er så langt fremskre-

den, at jeg forventer, at det bliver indleveret i den nærmeste fremtid. Jeg kan forøvrigt meddele fakultetet, at det er et meget omhyggeligt og dygtigt gennemført arbejde over penicillinets virkningsmåde. Jeg indrømmer, at det er en væsentlig mangel, at han endnu ikke er dr. med.; med ved andre fakulteter er der blevet ansat lektorer, som endnu ikke havde opnået dokortitlen.

Jeg vil foreslå, at man nøjes med at indstille cand. med. Knud Riewerts Eriksen som vikar, og at man i denne prøvetid, indtil han bliver dr. med., opnår erfaring, hvordan han kan udfylde denne stilling.«

Efter at fakultetet på sit møde den 17. november 1947 og Konsistorium i møde den 10. december 1947 havde sluttet sig hertil, beskikkede ministeriet under 26. januar 1948 videnskabelig assistent ved Institut for almindelig patologi, cand. med. Knud Riewerts Eriksen som lektor i mikrobiologi og infektionspatologi ved Københavns universitet for tiden 1. januar-31. august 1948.

*e. Oprettelse af et lektorat i orthopædi og beskikkelse af overlæge, dr. med.
Aage Berntsen som lektor*

(j. nr. 240/47).

Det lægevidenskabelige fakultet afgav under 15. april 1947 følgende indstilling:

»Fra overlæge ved Ortopædisk Hospital P. Guildal, hvem det siden 1. april 1939 af undervisningsministeriet har været overdraget at afholde kursus med de lægevidenskabelige studerende ved Københavns universitet i ortopædiske sygdomme mod et honorar af 1000 kr. årlig, jfr. universitetets årbog for 1938-39, side 156 ff., modtog fakultetet under 21. december 1946 en anmodning om, at han måtte blive fritaget for dette hverv fra den 1. februar 1947 at regne. Årsagen til, at overlæge Guildal har søgt fritagelse for hvervet, er den, at han fra nævnte dato er overgået fra stillingen som overlæge ved Ortopædisk Hospital til stillingen som overlæge ved Samfundet og Hjemmet for Vanføre med væsentligt social-lægelige opgaver; som følge deraf har han ikke længere mulighed for at fortsætte demonstrationerne af ortopædiske patienter, idet det kliniske behandlingsarbejde nu ligger i hænderne på to nyudnævnte overlæger på Ortopædisk Hospital.

I anledning heraf har fakultetet gjort undervisningen i ortopædi til genstand for drøftelse. Der er og har længe været enighed i fakultetet om, at dette fag, når henses til dets betydning, må være repræsenteret ved et ordinært professorat, og at oprettelsen af dette professorat hører til de nærmest påtrængende af fakultetets ønsker; men der er i fakultetet ligeledes enighed om, at professoratets oprettelse nødvendigvis må ske samtidig med opførelsen og indretningen af en ortopædisk universitetsklinik indenfor Rigshospitalet, og det er fakultetet bekendt, at der i hospitalets byggeprogram er afsat plads til en sådan klinik på 70 senge med det for behandlingen nødvendige bandageri.

Da man imidlertid må regne med, at en sådan nybygning ikke kan tilvejebringes inden for den nærmeste fremtid, medens det på den anden side er absolut påkrævet, at undervisningen i ortopædi ikke blot fortsættes, men udbygges yderligere, må denne undervisning indtil videre fortsættes på Ortopædisk Hospital, som er det eneste sted, hvor patientmaterialet findes i tilstrækkeligt omfang. Overlæge Guildal har hidtil holdt kursus med patientdemonstrationer

een gang ugentlig pr. semester, d. v. s. ca. 10 timer ialt, men erfaringen har vist, at dette er for lidt til at give det nødvendige, og kursuset bør derfor udvides til 2 timer ugentlig. Af hensyn til fagets betydning agter fakultetet lejlighedsvis at lade den skriftlige opgave i kirurgi ved II. del af den lægevidenskabelige embedseksamen få et ortopædisk emne, hvorved man sikrer sig, at de studerende ikke forsømmer faget.

Undervisningen må altså indtil videre overdrages en af de to overlæger på Ortopædisk Hospital; hvem af dem har fakultetet endnu ikke taget stilling til. Men man må af hensyn til det oven anførte om undervisningens betydning og nødvendige udvidelse anse en forhøjelse af vederlaget for påkrævet og bedst, at der blev oprettet et lektorat i faget. Lektorens arbejde vil foruden den ovenfor omtalte undervisning tillige omfatte at stille og bedømme skriftlige opgaver i faget i de tilfælde, hvor der ved den skriftlige opgave i kirurgi gives et ortopædisk emne. Men dertil kommer, at et lektorat vil gavne fagets stilling og skabe et nærmere tilknytningsforhold mellem denne lærer og fakultetet, hvad i flere henseender vil være fordelagtigt.

I henhold hertil skal fakultetet indstille, at der tilvejebringes en bevilling på finansloven på 3600 kr. årlig + midlertidigt tillæg til oprettelse af et lektorat i ortopædi ved universitetet til afløsning af det nuværende honorar på 1000 kr. årlig + midlertidigt tillæg. Fakultetet ville finde det meget ønskeligt, om bevillingen kunne træde i kraft fra den 1. september d.å. Af hensyn til, at det ikke var muligt for fakultetet med så kort varsel at tage stilling til undervisningens fortsættelse, har overlæge Guildal tilbudt at fortsætte undervisningen endnu i forårssemestret 1947 på de tidligere vilkår og efter den hidtidige undervisningsordning.«

Da forslaget, der af universitetet blev søgt til finansloven for 1948–49 ikke nød fremme, afgav fakultetet under 2. juni 1948 en skrivelse, hvori man påny betonede vigtigheden af oprettelsen af et lektorat i orthopædi, idet man ikke mente på det nuværende grundlag at kunne udvide undervisningen i orthopædi, således som forslaget om et lektorat forudsatte. Fakultetet måtte stadig hævde, at denne betydningsfulde disciplin måtte repræsenteres af en lektor, som foruden den udvidede undervisning ville påtage sig at medvirke ved skriftlig eksamen ved II B af lægevidenskabelig embedseksamen.

Lektoratet i orthopædi blev derefter oprettet på finansloven for 1949–50, jfr. Rigsdagstidende for 1948–49, tillæg A, sp. 1903–04.

Efter at lektoratet efter indstilling fra det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 25. maj 1949 var blevet opslået ledigt, blev under 13. juni 1949 de indkomne to ansøgninger, nemlig fra dr. med. J. Agerholm-Christensen og dr. med. Aage Berntsen tilstillet universitetet til erklæring.

Et fagkyndigt udvalg, bestående af professorerne dr. med. S. Kjærgaard, dr. med. E. Husfeldt og dr. med. E. Dahl-Iversen, afgav under 20. juni 1949 følgende indstilling:

»Undertegnede er enige om at indstille overlæge, dr. Berntsen til den ledige stilling som lektor i ortopædi, idet den anden ansøger, dr. Agerholm Christensen, ikke ses at have sådanne kvalifikationer, at det skønnes rimeligt at foreslå ham

fremfor dr. Berntsen, der nu i flere år har haft overdraget undervisningen i ortopædi.«

Efter at denne indstilling enstemmigt var tiltrådt på fakultetets møde den 27. juni 1949, og efter at Konsistorium havde sluttet sig hertil, beskikkede ministeriet under 16. august 1949 overlæge, dr. med. Aage Berntsen som lektor i orthopædi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra 1. april 1949 at regne.

f. Overlæge, dr. med. N. B. Krarups beskikkelse som lektor i systematisk medicin

(j. nr. 326/49).

Med lektor, dr. med. K. Brøchner-Mortensens udnævnelse til professor i intern medicin ved universitetet blev lektoratet i systematisk medicin ledigt.

Efter at lektoratet under 25. maj 1949 efter indstilling fra det lægevidenskabelige fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledigt, blev under 13. juni 1949 de indkomne 7 ansøgninger, nemlig fra dr. med. M. Bjørneboe, dr. med. Egon Bruun, cand. med. Tage Hilden, dr. med. Kaj Kjerulf-Jensen, dr. med. N. B. Krarup, dr. med. A. Levin Nielsen og dr. med. Torben K. With, tilstillet universitetet til erklæring.

Under 23. juni 1949 afgav det af fakultetet nedsatte udvalg følgende indstilling:

»I skrivelse af 17. d.m. har universitetets rektor udbedt sig en udtalelse fra fakultetet i anledning af de hermed tilbagefølgende 7 ansøgninger om den ledige stilling som lektor i systematisk medicin ved Københavns universitet.

Således foranlediget skal fakultetet i tilslutning til den ligeledes vedlagte udtalelse af 23. d.m. fra professorerne dr. med. Erik Warburg, dr. med. Eggert Møller og dr. med. K. Brøchner-Mortensen, hvilken indstilling blev enstemmigt tiltrådt på fakultetets møde den 27. d.m., indstille, at overlæge, dr. med. Niels B. Krarup beskikkes som lektor i systematisk medicin ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra 1. juli d.å. at regne.«

Efter at denne indstilling var tiltrådt af Konsistoriums forretningsudvalg, beskikkede ministeriet under 19. august 1949 herefter overlæge, dr. med. Niels Bygom Krarup som lektor i systematisk medicin ved Københavns universitet for en 3-årig periode fra 1. september 1949 at regne.

g. Oprettelse af et lektorat i radiotherapi og overlæge Jens Nielsens beskikkelse som lektor i dette fag

(j. nr. 317/49).

Under 5. maj 1949 indgav det lægevidenskabelige fakultet følgende andragende:

»Fakultetet skal herved indstille, at der oprettes en selvstændig lærestol i radioterapi ved universitetet.

Det har meget længe været et stort savn og en stor mangel ved undervisningen, at der ikke findes tilknyttet en radioterapeutisk afdeling med selvstændig chef til undervisningshospitalet. I årenes løb er dette blevet mere og mere føleligt, idet undervisningen i kræftsygdommenes erkendelse for en stor del er blevet vanskeliggjort derved, at en del af disse sygdomme efterhånden er trukket væk fra Rigshospitalet, således at det er meget vanskeligt at sætte de studerende ind i disse så overordentlig vigtige sygdomme. Studenterne har på forskellige steder måttet plukke deres viden sammen, og denne decentralisering af undervisningen er ikke i overensstemmelse med de principper for undervisningen, som fakultetet ønsker fulgt. Visse former for kræft, som f. eks. livmoderkræft, ses slet ikke på Rigshospitalet og andre meget sjældent. Det er overordentlig vigtigt for undervisningen, at studenten i samlet fremstilling ved forelæsningerne eller demonstrationerne kan se de forskellige former for kræft og de forskellige udslag af samme kræftform, og kan blive stillet overfor variationerne og de klassiske tilfælde.

For en del år tilbage holdt professor Chievitz på radiumstationen i 2 ugentlige timer forelæsninger med demonstrationer for studenterne om maligne tumorer, som var stærkt besøgte, men dette holdt op, da professor Chievitz i 1939 overtog posten som professor ved den kliniske praktikantundervisning, og siden har der ikke været systematisk undervisning for studenterne over dette emne. I længden er dette forhold uholdbart.

I Rigshospitalets byggeplaner er incorporeret oprettelse af en selvstændig radioterapeutisk afdeling, som, når ombygningen er fuldendt, vil kunne dække denne mangel. Men det varer i bedste fald 6–8 år, og i mellemtiden har Rigshospitalets lærerkræfter ikke mulighed for at kunne gennemføre en sådan undervisning. Ved så længe at unddrage studenterne en samlet gennemgang af disse vigtige sygdomsformer vil undervisningen på vort universitet komme til at stå tilbage for, hvad der bydes i vore nabolande, hvor selvstændige undervisning er gennemført, både i Finland, Norge og Sverige, i Finland endog obligatorisk, og i Sverige gennem et særligt professorat. Men også i mange andre lande gennemfører man efterhånden en fuldstændig adskillelse mellem radiodiagnostik og radioterapien også i undervisningen af studenterne, og i England er man i de senere år med særlig iver gået ind for en adskillelse, og flere selvstændige professorater i radioterapi er oprettet.

For at undervisningen ved Københavns universitet ikke skal blive tilbage, er det derfor allerede på nuværende tidspunkt nødvendigt, at der oprettes en selvstændig lærestol i denne disciplin.

Naturligvis spiller hensynet til undervisningen herved den største rolle. Men også for forskningen og udviklingen af radioterapien i det hele er det af meget stor vigtighed, at radioterapien herhjemme holder trit med den udvikling, der finder sted i udlandet. Vi har store muligheder for at kunne gennemføre dette, og det vil mest effektivt og med størst udbytte være muligt, når radioterapien knyttes som *selvstændig* disciplin til universitetet.

For dette taler foruden det undervisningsmæssige også adskillige andre forhold.

Radioterapien er en klinisk terapeutisk disciplin, der kræver en særlig uddannelse og erfaring. Strålebehandlingen af cancer er særlig vanskelig og lader sig vanskelig kombinere med anden udøvelse, hvad enten der er tale om røntgendiagnostik, kirurgi eller andre specialdiscipliner. Desuden indtager strålebehandlingen af cancer en væsentlig plads i cancerbehandlingen, vel nok den mest centrale stilling i denne, fordi den har mulighed for at bruges overfor alle inoperable maligne tumorer. Herved bliver den også kernen og det samlende midtpunkt for organisationen af cancerterapien, medens den operative cancer-

behandling mere deles op i specialkirurgiske, organmæssigt betingede, mindre omfattende, men derfor ikke mindre vigtige specialer (thorax, abdomen, genitalia interna feminina, plastikkirurgi o. fl.). Det har da også vist sig, at radioterapien, som den er drevet herhjemme, har dannet kernen i cancercentraliseringen. Som eksempler herpå kan bl. a. nævnes, at terapien af hud og læbecancer i øjeblikket praktisk talt er 100% radioterapeutisk, ligeså behandlingen af cancer colli uteri. Behandlingen af cancer corporis uteri er radioterapeutisk i mindst 50%, og strålebehandlingen af intraoral cancer er ønskelig som en del af behandlingen i de fleste tilfælde. Hertil kommer cancer pharyngis med ca. 100% og cancer laryngis med ca. 50% og cancer oesoph. (rotationsbestråling), samt hele den palliative behandling.

Endvidere er den tekniske udvikling af radioterapien jo langt fra afsluttet, tværtimod står man overfor store tekniske nyvindinger: millionvoltanlæg, neutroner, partikler (betatroner), positroner og hele den interne radioterapi med radioaktive isotoper, hvis rækkevidder ikke kan overses.

Der er altså mange opgaver, mange tekniske muligheder, mange teoretiske, radiofysiske og radiobiologiske forskningsopgaver, som berettiger radioterapien som en selvstændig disciplin.

I henhold til ovennævnte redegørelse må fakultetet finde det ganske nødvendigt, at der nu oprettes en lærerpost i radioterapi ved universitetet. Stillingen burde være et professorat, men da der endnu ikke findes nogen radioterapeutisk afdeling på Rigshospitalet, mener man, at der foreløbig bør oprettes et lektorat, som det er tanken at knytte til overlægestillingen på Radiumstationen; denne er for tiden det eneste sted i København, hvor der findes tilstrækkelig gode betingelser for såvel forskning som undervisning på det pågældende område.

Med hensyn til den undervisning, som den nye lektor skal give, bemærkes følgende:

For øjeblikket har de studerende til den lægevidenskabelige embedseksamen et obligatorisk kursus i radiologi, to timer ugentlig i eet semester. Som det vil forstås af det foregående, omhandler dette kursus, som gives af professoren i radiologi, for tiden næsten udelukkende røntgendiagnostik. Det er tanken, at den nye lektor i radioterapi skal undervise de studerende een ugentlig time, og denne skal indgå i det obligatoriske kursus i røntgenologi. Men herudover vil det komme til at påhvile ham at undervise praktikanter, at være fakultetets konsulent i alle spørgsmål inden for denne videnskabelige disciplin, som ikke i forvejen er repræsenteret i fakultetet; det kan forventes, at han vil blive tilkaldt som censor af doktordisputatser, prisopgaver etc.

Efter omfanget af det arbejde, som således er skitseret for den nye lektor, skal man foreslå, at lektorhonoraret ansættes til ikke under 3900 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Efter at dette andragende var blevet videresendt til ministeriet med universitetets tilslutning, blev der på tillægsbevillingsloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende for 1950-51, tillæg A, sp. 4899-4900 under universitetets konto 4, Honorarer m. v. oprettet et lektorat i radiotherapi, honoreret med 3600 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Vedrørende stillingens besættelse afgav professor, dr. med. P. Flemming Møller under 4. december 1950 følgende indstilling:

»I anledning af at lektoratet i radio-terapi nu er en kendsgerning, skal jeg for fakultetet påpege, at den eneste mulighed for, at en sufficient undervisning i radio-terapi og i erkendelse af den tidlige cancer-diagnose kan gennemføres i

øjeblikket, er, at denne undervisning midlertidig henlægges til Radiumstationen. En sådan undervisning har allerede i en del år fundet sted frivillig på dette sted, og overlæge Jens Nielsen har beredvillig påtaget sig denne.

Der er ikke andre steder, hvor et tilsvarende materiale for undervisning findes, og ved besættelsen af det nu oprettede lektorat er der heller ingen så kvalificeret til stillingen i enhver henseende, som overlæge Jens Nielsen.

Jeg skal derfor henstille til fakultetet, at overlæge Jens Nielsen indstilles til lektoratet.«

Efter at fakultetet ved skrivelse af 11. december 1950 og Konsistorium på dettes møde den 13. december 1950 havde tiltrådt indstillingen, videresendtes denne under 6. januar 1951 til ministeriet.

Herefter beskikkede ministeriet under 22. januar 1951 overlæge ved radiumstationen, Jens Nielsen, som lektor i radiotherapi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. december 1950 at regne.

h. Oprettelse af et lektorat i anatomi og amanuensis, dr. med. Erik Andreasens beskikkelse til lektor i dette fag

(j. nr. 226/49).

Under 17. marts 1949 afgav det lægevidenskabelige fakultet følgende indstilling:

»Fakultetet skal herved foreslå, at der søges fremskaffet bevillingsmæssig hjemmel til oprettelse af tre nye lektorater ved universitetet, knyttet til undervisningen af de lægevidenskabelige studerende til I. del af den lægevidenskabelige embedseksamen, nemlig i fagene anatomi, fysiologi og biokemi.

Til nærmere begrundelse for dette forslag skal indledningsvis fremhæves to forhold, der i de sidste år i stigende grad har sat deres præg på hele udviklingen indenfor det lægevidenskabelige studiums I. del:

1) Antallet af lægevidenskabelige studerende er i de senere år steget betydeligt, således at der nu er en tilgang på ca. 250 nye studenter om året. Da studietiden til I. del af den lægevidenskabelige embedseksamen gennemsnitlig er ca. $3\frac{1}{2}$ år, og da yderligere adskillige studerende bruger længere tid, idet de ikke består første gang, de indstiller sig, betyder dette for anatomiens vedkommende, hvor studiet ifølge studieplanen skal påbegyndes straks i første semester efter studentereksamen, at der til stadighed skal undervises ca. 900 studerende, medens det for fysiologiens og biokemiens vedkommende, hvor studiet begyndes 1 år senere, vil sige, at det gennemsnitlige konstante antal undervisningssøgende ligger omkring 600 (idet hensyn herved også er taget til frafaldet før og ved forberedelseksamen).

2) Foruden dette forhold skal det dernæst nævnes, at det i de senere år har vist sig hensigtsmæssigt med en intensivere daglig undervisning af de studerende, bl. a. i form af øvelser og eksaminatorier med mindre hold.«

Til støtte for oprettelse af lektoratet i anatomi anførtes særligt:

»Til bestridelse af undervisningen i anatomi findes foruden professoren i faget tillige en lektor (der tillige er amanuensis ved institutet), hvorhos de øvrige ved medicinsk-anatomisk institut ansatte amanuenser og assistenter, ialt 3, i forskelligt omfang deltager i undervisningen, hvortil der desuden haves hjælp af et mindre antal ældre studerende, der betegnes demonstratores anatomiae.

Imidlertid er undervisningen i anatomi nu så omfattende, at dette personale ikke slår til. Foruden en almindelig gennemgang af hele det anatomiske stof i forelæsninger og eksaminatorier påhviler det institutet at afholde de obligatoriske kurser i histologi og dissektion, hvor hver enkelt student skal undervises og vejledes. Hertil kommer, at der i 1943 indførtes en universitetsmanuduktion i anatomi, hvortil der blev givet en særlig bevilling på finansloven og hvortil der blev antaget en række yngre læger som lærere, honoreret af den nævnte statsbevilling + en mindre betaling fra de studerendes side. Denne foranstaltning har bevirket, at de studerendes tilegnelse af faget i langt højere grad end tidligere foregår på selve institutet, og har medført en meget stor forøgelse af institutets arbejde, navnlig med fremstilling og vedligeholdelse af de til undervisningen nødvendige præparater. Desuden er der for et års tid siden indført en ny form for aflæggelse af eksamen i anatomi, hvorved denne for den overvejende del foregår under benyttelse af præparater, en omstændighed, som også har medført et stærkt forøget arbejde for institutet og har stillet stærkt forøgede krav til de nuværende lærere. Den ny lektors arbejde skal svare til det arbejde, den nuværende lektor har, nemlig forøget deltagelse i undervisningen, særlig ved de obligatoriske kurser, hvis antal må forøges proportionalt med studentertallet, og overtagelse af en del af eksaminationerne ved I. del af den lægevidenskabelige embedseksamen.

Det er hensigten at knytte det ny lektorat – ligesom det allerede eksisterende – til en stilling som amanuensis ved institutet.«

Efter at forslaget var indsendt til ministeriet med universitetets tilslutning, blev der på tillægsbevillingsloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende for 1950-51, tillæg A, sp. 4899-4900 under universitetets konto 4, Honorarer m. v., oprettet et lektorat i anatomi, honoreret med 4800 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Professor anatomiae, dr. med. Harald Okkels, afgav under 7. december 1950 følgende indstilling:

»I besvarelse af rektors skrivelse af 17. november, hvori det meddeles at undervisningsministeriet under den 7. november har bifaldet oprettelsen af et lektorat i anatomi, aflønnet med kr. 4.800 + for tiden 55 procents tillæg, skal jeg herved indstille, at amanuensis af I. grad, dr. med. Erik Andreasen udnævnes til lektor i anatomi.

Dr. Andreasen har i 13 år været knyttet til medicinsk-anatomisk institut, først som honorarlonnet videnskabelig assistent og siden som amanuensis og fast ansat. Han har, såvel hvad undervisningen som hvad det videnskabelige arbejde angår, stedse lagt flid og dygtighed for dagen, og han må derfor anses for at være særdeles vel kvalificeret til det nye lektorat, som nu skal besættes.

Jeg tillader mig at henstille, at det i dr. Andreasens udnævnelse anføres, at han som lektor i anatomi har pligt til at deltage i eksamen efter professor anatomiae anvisninger. I denne forbindelse skal det nævnes, at dr. Andreasen allerede i de sidste tre eksamens-terminer har deltaget i eksaminationerne på linie med lektor, dr. E. Landboe-Christensen og undertegnede.«

Efter at indstillingen under 11. december 1950 var blevet tiltrådt af fakultetet og Konsistorium på dettes møde den 13. december 1950, videresendtes den under 8. januar 1951 til ministeriet.

Herefter blev under 23. januar 1951 amanuensis, dr. med. Erik An-

dreasen af ministeriet beskikket som lektor i anatomi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra den 1. december 1950 at regne.

i. *Oprettelse af et lektorat i fysiologi og beskikkelse af amanuensis, dr. med.
Poul Kruhøffer som lektor i dette fag*

(j. nr. 374/51).

Under 30. maj 1951 indgav det lægevidenskabelige fakultet følgende indstilling:

»Fakultetet skal herved foreslå, at der søges fremskaffet bevillingsmæssig hjemmel til oprettelse af to nye lektorater ved universitetet, knyttet til undervisningen af de lægevidenskabelige studerende til 1. del af den lægevidenskabelige eksamen, nemlig i fagene fysiologi og biokemi.

Til nærmere begrundelse for dette forslag skal indledningsvis fremhæves to forhold, der i de sidste år i stigende grad har sat deres præg på hele udviklingen indenfor det lægevidenskabelige studiums 1. del:

1) Antallet af lægevidenskabelige studerende er i de senere år steget betydeligt, således at der nu er en tilgang på ca. 250 nye studenter om året. Da studietiden til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen gennemsnitlig er ca. 3½ år, og da yderligere adskillige studerende bruger længere tid, idet de ikke består første gang, de indstiller sig, betyder dette for fysiologiens og biokiemiens vedkommende, hvor studiet ifølge studieplanen skal påbegyndes i 3. semester, at det gennemsnitlige konstante antal undervisningssøgende ligger omkring 600 (idet hensyn herved også er taget til frafaldet før og ved forberedelseksamen).

2) Foruden dette forhold skal det dernæst nævnes, at det i de senere år har vist sig hensigtsmæssigt med en intensivere daglig undervisning af de studerende, bl. a. i form af øvelser og eksaminatorier med mindre hold.

Til støtte for oprettelse af lektorater i de enkelte fag skal dernæst anføres særligt om:

Fysiologi.

Foruden den hidtil ordinære undervisning, som varetages af fagprofessoren med bistand af den til medicinsk-fysiologisk institut knyttede amanuensis samt de videnskabelige assistenter ved institutet, har professoren i de senere år forsøgsvis indført en forelæsningsrække, strækkende sig over to semestre for de yngre 1. dels studerende. Det har imidlertid vist sig, at det ikke er muligt at gennemføre en gennemgang af undervisningsstoffet på to semestre, medmindre undervisningen fortsættes ind i eksamensterminerne, der strækker sig over maj-juni samt december-januar måneder, og i hvilke professoren er fuldt optaget af eksaminationsarbejdet. Allerede af denne grund ville det være ønskeligt, om den omtalte propaedeutiske undervisning blev overladt til institutets amanuensis, hvis undervisningsarbejde herved ville øges i betydelig grad. Men hertil skal yderligere føjes, at det er nødvendigt, at institutets amanuensis har en så omfattende og selvstændig andel i den daglige undervisning, at han til enhver tid kan overtage eksaminationen af studenterne i den eneste fagprofessors forfald, og således at han kan alternere med denne i de eksamensterminer, hvor antallet af indstillede eksamenskandidater er så stort, at det er uoverkommeligt for en enkelt eksaminator at gennemføre eksaminationen af samtlige kandidater indenfor den til rådighed stående tid. Kun ved oprettelsen af et lektorat i fysiologi, knyttet til stillingen som amanuensis ved institutet, kan der skabes mulighed

for den rette kontinuitet mellem det daglige undervisningsarbejde med studenterne og eksaminationen af disse.

Som honorar til hver af de to lektorer skal man foreslå et beløb af 4800 kr. årlig + de sædvanlige tillæg, idet man herved særlig tager hensyn til de meget betydelige pligter i undervisningsmæssig henseende, som det er hensigten at pålægge de pågældende lektorer, hvis arbejdes omfang og kvalitet nærmest vil komme til at svare til de to fagprofessorers, alt i overensstemmelse med det forslag til regulering af lektorlønningerne, som af universitetet tidligere er forelagt undervisningsministeriet.

Efter at forslaget var blevet anbefalet af universitetets rektor og kurator, blev der på tillægsbevillingsloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende for 1952-53, tillæg B, sp. 735-36 oprettet et lektorat i fysiologi honoreret med 3600 årlig + midlertidigt tillæg.

Om stillingens besættelse afgav bestyreren for universitetets medicinsk-fysiologiske institut, professor, dr. med. E. Lundsgaard, under 7. november 1952 følgende indstilling:

»Herved skal jeg til fakultetet indstille, at det nyoprettede lektorat i fysiologi må blive besat med dr. med. Poul Kruhøffer.

Dr. Kruhøffer har i ca. 9 år været knyttet til Universitetets medicinsk-fysiologiske Institut, først som regulativ-lønnet assistent og i de sidste 4 år som amanuensis II.

Dr. Kruhøffer er i enhver henseende fuldt kvalificeret til posten som lektor i fysiologi.

Efter at denne indstilling under 6. december 1952 var blevet tiltrådt af fakultetet og Konsistorium på dettes møde den 10. december 1952, blev den under 19. december 1952 videresendt til ministeriet.

Herefter blev amanuensis af 2. grad, dr. med. Poul Kruhøffer under 19. januar 1953 beskikket som lektor i fysiologi for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1952 at regne.

j. *Oprettelse af et lektorat i biokemi og beskikkelse af amanuensis af 1. grad, dr. phil. E. Hoff-Jørgensen til lektor i dette fag*

(j. nr. 374/51).

Under 30. maj 1951 indgav det lægevidenskabelige fakultet følgende andragende, (jfr. ovenfor side 127 om oprettelsen af et lektorat i anatomi og side 129 om oprettelse af et lektorat i fysiologi):

Biokemi.

Med forbillede i den intensivere undervisning, der i de senere år er blevet gennemført i biokemi, ville det være ønskeligt i langt højere grad end tidligere at inddrage de videnskabelige assistenter ved biokemisk institut i den daglige undervisning. Dette har navnlig vist sig påkrævet for at komme den megen privatmanuduktion til livs. Forsøgsvis har en af institutets assistenter i de 2 sidste semestre – foruden øvelsesundervisningen – afholdt 6 ugentlige eksaminatorier med mindre hold. Erfaringerne er så gode, at det er ønskeligt at gøre denne undervisning permanent og overdrage den til en lektor. Det er tanken at knytte det nye lektorat til en af stillingerne som amanuensis ved institutet, og

det er da hensigten, at lektoren i det væsentlige skal overtage den omtalte forøgede daglige undervisning af de studerende, og lektoren skal tillige deltage i eksamensarbejdet ganske som den foreslåede nye lektor i fysiologi. Iøvrigt gælder det for faget biokemi ligesom for fysiologi, at eksamensarbejdet efterhånden er blevet uoverkommeligt for den eneste professor i faget; antallet af eksamenskandidater er nu så stort, at een eksaminator ikke kan nå at eksaminere alle eksaminanderne indenfor det tidsrum, der står til rådighed hertil.

Som honorar til hver af de to lektorer skal man foreslå et beløb af 4800 kr. årlig + de sædvanlige tillæg, idet man herved særlig tager hensyn til de meget betydelige pligter i undervisningsmæssig henseende, som det er hensigten at pålægge de pågældende lektorer, hvis arbejdes omfang og kvalitet nærmest vil komme til at svare til de to fagprofessorers, alt i overensstemmelse med det forslag til regulering af lektorlønningerne, som af universitetet tidligere er forelagt undervisningsministeriet.«

Efter at forslaget var blevet tiltrådt af universitetets rektor og kurator og videresendt til ministeriet, blev der på tillægsbevillingsloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende for 1952-53, tillæg B, sp. 735-36 oprettet et lektorat i biokemi honoreret med 3600 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Om stillingens besættelse afgav bestyreren for universitetets biokemiske institut, professor, dr. phil. Rich. Ege, under 19. november 1952 følgende indstilling:

»I anledning af, at der er oprettet et lektorat ved universitetets biokemiske institut, skal jeg hermed indstille, at dette lektorat bliver beklædt af amanuensis I, dr. phil. E. Hoff-Jørgensen.

Dr. Hoff-Jørgensen er den af institutets amanuenser, der har størst anciennitet, dr. Hoff-Jørgensen har i de sidste år deltaget i eksaminationen af de medicinske studenter ved deres eksamen i biokemi – og til slut skal anføres, at dr. Hoff-Jørgensen har en meget betydelig videnskabelig publikation bag sig, og at hans videnskabelige arbejde fortsat er meget intensivt.«

Efter at denne indstilling under 6. december 1952 var blevet tiltrådt af fakultetet og Konsistorium på dettes møde den 10. december 1952, blev den under 19. december 1952 videresendt til ministeriet.

Herefter blev amanuensis af 1. grad, dr. phil. E. Hoff-Jørgensen under 19. januar 1953 beskikket som lektor i biokemi for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1952 at regne.

2. ANSÆTTELSE OG BESKIKKELSER M. V. AF LÆRERE OG VIDENSKABELIGE MEDARBEJDERE

Juli 1949 afgik professor ved den kliniske praktikantundervisning i hudsygdomme og veneriske sygdomme, dr. med. Svend Lomholt, ved døden. Han var universitetslærer fra 1939 til sin død (j. nr. 521/49).

Lektor i orthopædi, overlæge Aage Berntsen, afgik ved døden den 16. april 1952. Han havde været universitetslærer fra 1949 til sin død.

Under 28. august 1948 blev der meddelt lektor, cand. med. Knud Riewerts Eriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i infektions-

patologi og mikrobiologi for tiden 1. september 1948 til 31. august 1949 (j. nr. 429/48).

Under 31. marts 1949 blev der meddelt dr. med. Ove Bøje fornyelse af hans beskikkelse som lektor i idrætsfysiologi for et tidsrum af 3 år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 222/49).

Under 2. april 1949 blev der meddelt dr. med. Valdemar Madsen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i obstetrik for et tidsrum af 3 år fra 1. april 1949 (j. nr. 208/49).

Under 2. april 1949 blev der meddelt amanuensis, dr. med. Gunnar Teilum fornyelse af hans beskikkelse som lektor i patologisk anatomi for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1949 (j. nr. 244/49).

Under 14. juni 1949 genbeskikkedes cand. med. Knud Riewerts Eriksen som lektor i mikrobiologi og infektionspatologi for tiden 1. september 1949 til 31. marts 1950 (j. nr. 337/49).

Under 3. august 1949 blev der meddelt overkirurg, dr. med. Svend Hansen fornyelse af hans beskikkelse som professor ved den kliniske praktikantundervisning i kirurgi for 6 år fra den 1. juli 1949 at regne (j. nr. 411/49).

Under 24. september 1949 blev der meddelt overlæge ved Sundby hospitals medicinske afdeling, dr. med. H. C. Gram genbeskikkelse som professor ved den kliniske praktikantundervisning i medicin ved universitetet for 6 år fra 1. september 1948 at regne (j. nr. 460/49).

Under 24. september 1949 blev der meddelt overlæge ved Bispebjerg kirurgiske afdeling D, dr. med. H. Abrahamsen genbeskikkelse som professor ved den kliniske praktikantundervisning i kirurgi for 6 år fra 1. september 1948 (j. nr. 459/49).

Under 25. januar 1950 blev overlæge, dr. med. Poul Morville genbeskikkelse som professor ved den kliniske praktikantundervisning i kirurgi for 6 år fra 1. januar 1950 (j. nr. 112/50).

Under 17. marts 1950 blev der meddelt prosektor, dr. med. Svend Petri fornyelse af hans beskikkelse som lektor i patologisk anatomi for 3 år fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 219/50).

Under 17. marts 1950 blev der meddelt prosektor, dr. med. B. Vimtrup fornyelse af hans beskikkelse som lektor i patologisk anatomi for 3 år fra 1. april 1950 (j. nr. 219/50).

Under 17. marts 1950 blev der meddelt amanuensis, dr. med. Viggo Eskelund fornyelse af hans beskikkelse som lektor i patologisk anatomi for 3 år fra 1. april 1950 (j. nr. 219/50).

Under 17. marts 1950 blev der meddelt amanuensis, dr. med. Jens Bing fornyelse af hans beskikkelse som lektor i almindelig patologi for 3 år fra 1. april 1950 (j. nr. 218/50).

Under 30. maj 1950 blev der meddelt dr. med. F. Therkelsen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i kirurgi for 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 353/50).

Under 9. september 1950 blev der meddelt cand. med. K. Riewerts Eriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i mikrobiologi og infektionspatologi for et år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 9x/50).

Under 11. september 1950 blev der meddelt amanuensis ved medicinsk-anatomisk institut, dr. med. E. Landboe-Christensen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i anatomi for 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 487/50).

Under 23. september 1950 blev overlæge, dr. med. Knud Secher genbeskikket som professor ved den kliniske praktikantundervisning i medicin for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 520/50).

Under 5. oktober 1950 fritog ministeriet landshøvding P. H. Lundsteen for hvervet som lærer i fagene medicinallovgivning og medicinaladministration for embedslægestuderende (j. nr. 141b/50).

Under 5. marts 1951 genbeskikkede ministeriet overlæge, dr. med. Ejler Holm som professor ved den kliniske praktikantundervisning i faget øjensygdomme for et tidsrum af 6 år fra den 1. februar 1951 at regne (j. nr. 174/51).

Under 5. marts 1951 genbeskikkede ministeriet overlæge, dr. med. Robert Lund som professor ved den kliniske praktikantundervisning i fagene øre-næse- og halssygdomme for et tidsrum af 6 år fra 1. februar 1951 at regne (j. nr. 175/51).

Under 12. juli 1951 blev der meddelt cand. med. K. Riewerts Eriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i mikrobiologi og infektionspatologi for et år fra 1. september 1951 at regne (j. nr. 416/51).

Under 3. marts 1952 blev overlæge, dr. med. Oluf Andersen genbeskikket som professor ved den kliniske praktikantundervisning i pædiatri for et tidsrum af 6 år fra 1. februar 1952 at regne (j. nr. 177/52).

Under 21. marts 1952 blev der meddelt amanuensis af 2. grad, dr. med. Gunnar Teilum fornyelse af hans beskikkelse som lektor i patologisk anatomi for en 3-årig periode fra 1. april 1952 at regne (j. nr. 211/52).

Under 21. marts 1952 blev der meddelt afdelingsleder, dr. med. Valdemar Madsen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i obstetrik for 3 år fra 1. april 1952 at regne (j. nr. 212/52).

Under 30. juli 1952 blev der meddelt cand. med. K. Riewerts Eriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i mikrobiologi og infektionspatologi for et år fra 1. september 1952 (j. nr. 431/52).

Under 30. august 1952 blev der meddelt overlæge, dr. med. N. B. Krarup fornyelse af hans beskikkelse som lektor i systematisk medicin for 3 år fra 1. september 1952 (j. nr. 449/52).

Ved kgl. resolution af 17. april 1950 udnævntes amanuensis af 1. grad ved Medicinsk-fysiologisk institut Herman M. Kalckar til direktør for Universitetets institut for cytofysiologi fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 394/48).

Ved kgl. resolution af 28. august 1952 meddeltes der dr. med. Poul Helge Andresen afsked efter ansøgning fra stillingen som afdelingsleder ved retsmedicinsk institut fra 31. marts 1952 at regne (j. nr. 148a/52).

Ved kgl. resolution af 23. september 1952 udnævntes dr. med. Klavs Henningsen til afdelingsleder ved retsmedicinsk institut fra 1. september 1952 at regne (j. nr. 148a/52).

Ved kgl. resolution af 21. april 1949 udnævntes universitetslektor, dr. med. Gunnar Teilum til amanuensis af 1. grad ved universitetet (j. nr. 246/48).

Under 8. juni 1950 blev dr. med. Poul Kruhøffer ansat som amanuensis af 2. grad ved medicinsk-fysiologisk institut fra 1. april 1950 (j. nr. 9/50).

Ved kgl. resolution af 4. juli 1950 blev amanuensis af 2. grad ved medicinsk-anatomisk institut, dr. med. Erik Andreasen og amanuensis af 2. grad ved biokemisk institut, dr. phil. E. Hoff-Jørgensen udnævnt til amanuenser af 1. grad fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 290/50).

Under 26. september 1951 blev der efter ansøgning meddelt dr. med. Georg C. Brun afsked fra stillingen som amanuensis af 2. grad ved farmakologisk institut fra 31. december 1951 at regne (j. nr. 477/50).

Under 26. januar 1952 blev dr. med. E. Prætorius udnævnt til amanuensis af 2. grad ved farmakologisk institut fra 1. januar 1952 (j. nr. 9au/51).

Under 18. februar 1952 blev cand. med. Ove Sten-Knudsen ansat som amanuensis af 2. grad ved universitetets neurofysiologiske institut fra 1. februar 1952 at regne (j. nr. 9au/51).

Under 16. oktober 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at efternævnte lektorer ved universitetet anerkendtes som *medlemmer af den akademiske lærerforsamling*: Lektor i almindelig patologi, dr. med. Jens Bing, lektor i normal anatomi, dr. med. E. Landboe-Christensen, lektor i obstetrik, dr. med. Valdemar Madsen, lektor i patologisk anatomi, dr. med. Svend Petri, lektor i patologisk anatomi, dr. med. Bj. Vimtrup, lektor i patologisk anatomi, dr. med. Viggo Eskelund, lektor i patologisk anatomi, dr. med. Gunnar Teilum, lektor i kirurgi, dr. med. Fr. Therkelsen, lektor i mikrobiologi og infektionspatologi, cand. med. K. Riewerts Eriksen. Der blev endvidere ved kgl. resolution af 11. oktober 1951 meddelt dispensation fra § 9, stk. 1 i kgl. anordning af 5. oktober 1936, således at direktør for universitetets neurofysiologiske institut, dr. med. Fritz Buchtal og direktør for universitetets institut for cytofysiologi, dr. med. Herman Kalckar optoges som *medlemmer af den akademiske lærerforsamling* (j. nr. 383/51).

Under 28. maj 1949 ansatte universitetets rektor dr. med. Lise Engbæk som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 140/49).

Under 12. december 1949 ansatte universitetets rektor cand. med. Niels Harboe som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 395/49).

Under 16. januar og 12. juni 1952 fornyede universitetets rektor dr. med. Lise Engbæks og cand. med. Niels Harboes ansættelse som universitetsadjunkter, begge for 3 år fra 1. april 1952 at regne (j. nr. 109/51).

Cand. med. Ole Secher ansattes som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut for et år fra 1. september 1948.

Reservekirurg, dr. med. Arne Bertelsen ansattes som assistent i operativ kirurgi (prosector chirurgiae) for et år fra 1. februar 1949.

Cand. med. Ove Noring meddeltes forlængelse af sin ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afd. D med et år fra 1. september 1948.

Cand. med. Poul Kruhøffers ansættelse som honorarlønnet assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1948.

Dr. phil. Ragna Rask-Nielsens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1948.

Cand. med. Anders Tybjærg Hansen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afd. B fra 1. september 1948.

Cand. med. Henning Gøtzsche ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling B for et år fra 1. november 1948.

Cand. med. Claus Dueholms ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for børnesygdomme forlængedes med et år fra 1. oktober 1948.

Cand. med. Kaj Arentsen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets psykiatriske afdeling for et år fra 1. oktober 1948.

Cand. med. Per Lous' ansættelse som videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes med et år fra 1. november 1948.

Cand. med. Hans Bohrs ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afd. C forlængedes med et år fra 1. november 1948.

Cand. med. Bent Harvald ansattes som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik for et år fra 1. februar 1949.

Cand. med. Johannes Døssing meddeltes efter ansøgning afsked fra sin stilling som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik fra 1. december 1948.

Cand. med. Johan Georgs ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afd. A forlængedes med et år fra 1. december 1948.

Cand. med. Klavs Henningsens ansættelse som videnskabelig assi-

stent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. december 1948.

Cand. med. E. Zwergius' ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-næse- og halssygdomme forlængedes med et år fra 1. december 1948.

Cand. med. Sigurd Ry Andersens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme forlængedes med et år fra 1. april 1949 at regne.

Dr. med. Grethe Hartmanns ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme forlængedes med et år fra 1. april 1949.

Cand. med. Svend Lyndrups ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med 1 år fra 1. marts 1949 at regne.

Cand. med. Elli Trolle ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets neuromedicinske afdeling for et år fra 1. april 1949.

Cand. med. Torbjørn Bennike ansattes som klinisk assistent under professoratet i epidemiske sygdomme fra 1. marts 1949.

Dr. med. K. Brøstes ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1949 at regne.

Cand. med. J. U. Schlegels ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. marts 1949.

Cand. med. Sigurd Ry Andersens ansættelse som videnskabelig assistent ved det til Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme knyttede laboratorium for øjets patologiske anatomi forlængedes med et år fra 1. april 1949.

Cand. med. William Kiær's ansættelse som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1949 at regne.

Cand. med. Ralph Hornbech Madsens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et halvt år fra 1. april 1949.

Cand. med. Hans Rahbek Sørensens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved arvebiologisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1949.

Cand. med. Ove Sten-Knudsens ansættelse som videnskabelig assistent ved neurofysiologiske institut forlængedes med et år fra 1. februar 1949.

Cand. med. Erik Wamberg ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for børnesygdomme fra 1. maj 1949.

Cand. med. Knud Riewerts Eriksens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. april 1949.

Cand. pharm. Alf Lunds ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1949.

Cand. med. O. Gottliebs ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1949.

Cand. med. Kell Jordals ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1949.

Cand. med. Eigil Hess Thaysens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. januar 1949.

Cand. med. Hans Frederik Helweg-Larsens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved arvebiologisk institut forlængedes fra 1. juni 1949.

Cand. med. Anker Johannessen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A og gynækologisk afdeling J fra 1. august 1949.

Cand. pharm. Frantz Hansens ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk instituts retskemiske undersøgelser forlængedes for et år fra 1. august 1949.

Dr. phil. Ragna Rask-Nielsens ansættelse som honorarlønnet videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1949.

Cand. med. Henning Paaby ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets kirurgiske afdeling C for et år fra 1. november 1949.

Cand. med. Ole Sechers ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes for et år fra 1. september 1949.

Cand. med. Henning Götzsche meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afd. B fra 1. september 1949.

Dr. med. E. Prætorius' ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske poliklinik forlængedes med et år fra 1. september 1949 at regne.

Cand. med. Frits Ørskov ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut for et år fra 1. oktober 1949.

Cand. med. Svend Lyndrup meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut fra 1. september 1949.

Cand. med. Ole Norings ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets kirurgiske afdeling D forlængedes med et år fra 1. september 1949.

Cand. med. Ejgil Bojesens ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1949.

Cand. med. Otto Jepsen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og hals-sygdomme for et år fra 1. oktober 1949.

Cand. med. E. Zwergius meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og halssygdomme fra 1. oktober 1949.

Cand. med. Poul Kruhøffers ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1949.

Cand. med. Erik Bredahl ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A og gynækologisk afdeling I for et år fra 1. august 1949.

Cand. med. Asger Pedersen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling B for et år fra 1. september 1949.

Cand. pharm. Gurli Schwaner ansattes som videnskabelig assistent ved den retskemiske afdeling på farmakologisk institut for et år fra 1. oktober 1949.

Cand. pharm. Frantz Hansen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som medhjælpslønnet amanuensis ved den retskemiske afdeling på farmakologisk institut fra 1. oktober 1949.

Cand. med. Knud Ehlerh Jessen ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut fra 1. september 1949.

Cand. med. Johan Georg meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling A fra 1. september 1949.

Cand. med. Kaj Arentsens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets psykiatriske klinik forlængedes med et år fra 1. oktober 1949.

Dr. med. Sigurd Ry Andersen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øjenssygdomme fra 1. november 1949.

Cand. med. Vagn Westergaard Nielsen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets neurokirurgiske afdeling for et år fra 1. oktober 1949.

Cand. med. Niels J. Krenchel meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets neurokirurgiske afdeling fra 1. oktober 1949.

Cand. med. Bent Saugman ansattes som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut for et år fra 1. oktober 1949.

Mag. scient. Hans Klenow ansattes som videnskabelig assistent ved institut for cytofysiologi fra 1. oktober 1949.

Cand. med. Niels Hvid-Hansens ansættelse som midlertidig videnskabelig assistent ved hygiejnisk institut forlængedes med 1 måned fra 1. november 1949.

Cand. med. Poul Effersøe ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling A for et år fra 1. november 1949.

Cand. med. Jens Edmund ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme for et år fra 1. november 1949.

Cand. med. Per Lous' ansættelse som videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes for et år fra 1. november 1949.

Cand. med. Harald Moe ansattes som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut for et år fra 1. december 1949.

Dr. med. Ulrik Schlegel meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut fra 1. november 1949.

Cand. med. Harald Moe vikarierede i november måned 1949.

Cand. med. Klavs Tage Henningsens ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes for et år fra 1. december 1949.

Cand. med. Niels Hvid-Hansen ansattes som videnskabelig assistent ved hygiejnisk institut for et år fra 1. december 1949.

Cand. med. Hans Rahbek Sørensen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik fra 1. januar 1950.

Dr. med. Arne Bertelsens ansættelse som assistent i operativ kirurgi (prosector chirurgiae) forlængedes med et år fra 1. februar 1950.

Cand. med. Eigil Hess Thaysens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. januar 1950.

Cand. med. J. Finn Larsen ansattes som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik for et år fra 1. januar 1950 at regne.

Cand. med. Jørgen Weis-Fogh ansattes som klinisk assistent ved professoratet i intern medicin, tilknyttet Rigshospitalets poliklinik for et år fra 1. februar 1950.

Dr. med. E. Prætorius meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved professoratet i intern medicin, tilknyttet Rigshospitalets medicinske poliklinik fra 1. februar 1950.

Cand. med. Bent Harvalds ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes med et år fra 1. februar 1950.

Cand. med. Ove Sten-Knudsens ansættelse som videnskabelig assistent ved neurofysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. februar 1950.

Cand. med. Torbjørn Bennikes ansættelse som klinisk assistent under professoratet i epidemiske sygdomme forlængedes med et år fra 1. marts 1950.

Dr. med. Sigurd Ry Andersens ansættelse som videnskabelig assi-

stent ved det til Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme knyttede laboratorium for øjets patologi forlængedes med et år fra 1. april 1950.

Dr. med. Grete Hartmanns ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme forlængedes med 4 måneder fra 1. april 1950.

Cand. med. J. C. Buemann ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling D for et år fra 1. april 1950.

Cand. med. Ove Noring meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling D fra 1. april 1950.

Cand. med. William Kiærs ansættelse som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1950.

Cand. med. Elli Trolles ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets neuro-medicinske afdeling forlængedes med et år fra 1. april 1950.

Cand. med. K. Riewerts Eriksens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. april 1950.

Dr. med. K. Brøstes ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1950.

Cand. med. Kell Jordals ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1950.

Cand. med. O. Gottliebs ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1950.

Cand. pharm. Alf Lunds ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1950.

Cand. med. Erik Wamberg's ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for børnesygdomme forlængedes med et år fra 1. maj 1950.

Cand. med. Frits Ørskov meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut fra 1. maj 1950.

Cand. med. Kaj Arentsen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets psykiatriske klinik fra 31. maj 1950.

Cand. med. Fr. Helweg-Larsens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes med et år fra 1. juni 1950.

Cand. med. Hans Henrik Seedorff ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut for et år fra 1. august 1950.

Dr. phil. Ragna Rask-Nielsens ansættelse som videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes for et år fra 1. september 1950.

Dr. med. Sv. A. Kvorning ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme for et år fra 1. september 1950.

Cand. med. Poul Effersøes ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling A forlængedes med en måned fra 1. september 1950.

Cand. med. Asger Pedersens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling B, forlængedes med et år fra 1. september 1950.

Cand. med. Ole Sechers ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1950.

Cand. med. Ejgil Bojesens ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1950.

Cand. med. Jørgen Schultz-Larsen ansattes som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik for et år fra 1. september 1950.

Cand. med. Knud Ehler Jessens ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. september 1950.

Cand. med. Lisbet Uhrbrand ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling O for et år fra 1. september 1950.

Cand. pharm. Gurli Madsens ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. oktober 1950.

Cand. med. Vagn Westergaard-Nielsens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets neurokirurgiske afdeling forlængedes med et år fra 1. oktober 1950.

Cand. med. John Erik Sophus Birket-Smith ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling A for et år fra 1. oktober 1950.

Cand. med. Bent Saugmanns ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. oktober 1950.

Cand. med. Otto Jepsens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og halssygdomme forlængedes med et år fra 1. oktober 1950.

Cand. med. Jens Edmunds ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme forlængedes med et år fra 1. november 1950.

Cand. med. Per Lous' ansættelse som videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes med et år fra 1. november 1950.

Cand. pharm. Ole Biørn Karlog ansattes som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut for et år fra 1. november 1950.

Cand. pharm. Alf Lund meddeltes afsked efter ansøgning fra sin stilling som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut fra 1. november 1950.

Cand. med. Svend Erik Nielsen ansattes som klinisk assistent ved

Rigshospitalets afdeling for børnesygdomme for et år fra 1. november 1950.

Cand. med. Henning Paabys ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling C forlængedes med et år fra 1. november 1950.

Cand. pharm. H. H. Lausen ansattes som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut for et år fra 1. november 1950.

Cand. med. Kell Jordal meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut fra 1. december 1950.

Cand. med. H. Moes ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes for et år fra 1. december 1950.

Cand. med. Niels Hvid-Hansens ansættelse som videnskabelig assistent ved hygiejnisk institut forlængedes for et år fra 1. december 1950.

Cand. med. Eigil Hess Thaysen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi fra 1. december 1950.

Cand. med. Klavs Henningsens ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes for et år fra 1. december 1950.

Cand. med. Carsten Rindom Schiøtt ansattes som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi for et år fra 1. januar 1951.

Cand. med. Ove Sten-Knudsens ansættelse som videnskabelig assistent ved neurofysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. februar 1951.

Cand. med. Mogens Hauge ansattes som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik for et år fra 1. februar 1951.

Reservekirurg, dr. med. Mogens Andreasen ansattes som assistent i operativ kirurgi ved universitetet (prosector chirurgiae) for et år fra 1. februar 1951.

Dr. med. Sv. A. Kvorning meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme fra 1. marts 1951.

Cand. med. Torbjørn Bennikes ansættelse som klinisk assistent under professoratet i epidemiske sygdomme forlængedes med et år fra 1. marts 1951.

Cand. med. Tyge Jacobsen ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut for et år fra 1. marts 1951.

Cand. med. K. Bülow ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme for et år fra 1. marts 1951.

Dr. med. Elli Trolles ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets neuromedicinske afdeling forlængedes med et år fra 1. april 1951.

Dr. med. E. Prætorius ansattes som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut for et år fra 1. april 1951.

Dr. med. S. Ry Andersens ansættelse som videnskabelig assistent ved det til Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme knyttede laboratorium for øjets patologiske anatomi forlængedes med et år fra 1. april 1951.

Cand. med. William Kiærs ansættelse som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1951.

Cand. med. J. C. Buemanns ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling D forlængedes med et år fra 1. april 1951.

Dr. med. K. Brøstes ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1951.

Cand. med. K. Riewerts Eriksens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. april 1951.

Cand. med. Knud-Erik Sjölin ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut for et år fra 1. maj 1951.

Cand. med. O. Gottliebs ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. maj 1951.

Cand. med. F. Helweg-Larsens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes med et år fra 1. juni 1951.

Cand. med. Jørgen Bock ansattes som klinisk assistent ved professoratet i intern medicin knyttet til Rigshospitalets medicinske poliklinik for 3 måneder fra 1. juni 1951.

Cand. med. Henning Paaby meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling C fra 1. juni 1951.

Cand. med. Tobias Tobiassen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets kirurgiske afdeling C for et år fra 1. juni 1951.

Cand. med. William Kiær meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut fra 1. juli 1951.

Cand. med. Asger Pedersen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling B fra 1. juli 1951.

Cand. med. Knud Henning Olesen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling B for et år fra 1. juli 1951.

Dr. med. Grethe Hartmann ansattes som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut for et år fra 1. juli 1951.

Dr. med. Elli Trolle meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved neuromedicinsk afdeling fra 31. juli 1951.

Cand. med. Hans Henrik Seedorffs ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. august 1951.

Cand. med. Erik Bredahls ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A forlængedes for tiden 1. august til 30. september 1951.

Cand. med. Lisbet Uhrbrands ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets psykiatriske afdeling forlængedes med et år fra 1. september 1951 at regne.

Dr. phil. Ragna Rask-Nielsens ansættelse som videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1951 at regne.

Cand. med. Bent Friis-Hansen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for børnesygdomme for et år fra 1. september 1951.

Cand. med. Poul Thygesen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets neuromedicinske afdeling for et år fra 1. september 1951.

Cand. med. Ejgil Bojesens ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1951.

Cand. med. Bent Hastrup ansattes som klinisk assistent ved professoratet i intern medicin knyttet til Rigshospitalets medicinske poliklinik for et år fra 1. september 1951.

Cand. med. J. Schultz-Larsens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes for et år fra 1. september 1951.

Cand. med. Knud Ehler Jessens ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. september 1951.

Cand. med. Ella Jalmer ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og halssygdomme for et år fra 1. oktober 1951.

Cand. med. Bent Saugmans ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes for et år fra 1. oktober 1951.

Cand. pharm. Gurli Madsens ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. oktober 1951.

Cand. med. Vagn Westergaard-Nielsens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for neurokirurgiske sygdomme forlængedes for et år fra 1. oktober 1951.

Cand. pharm. Ole Karlogs ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes for et år fra 1. november 1951.

Cand. pharm. H. H. Lausens ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes for et år fra 1. november 1951.

Cand. med. Tage Westergaard-Nielsen meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for neurokirurgiske sygdomme fra 31. oktober 1951.

Cand. med. Agnete Lundsteen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A for et år fra 1. november 1951.

Dr. med. Jens Edmunds ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme forlængedes med et år fra 1. november 1951.

Cand. med. Erik Birket-Smiths ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling A forlængedes for tiden 1. oktober–31. december 1951.

Cand. med. Jørgen Voigts ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. december 1951.

Cand. med. H. Moes ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes for et år fra 1. december 1951.

Cand. med. Jørgen Bock ansattes som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut for et år fra 1. januar 1952.

Cand. med. Per Lous meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som videnskabelig assistent ved biokemisk institut fra 31. december 1951.

Cand. med. P. M. Møller ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme for et år fra 1. januar 1952.

Cand. med. Carsten Rindom Schiøtts ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. januar 1952.

Cand. med. Henrik Wulff ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling A for et år fra 1. januar 1952.

Cand. med. Jørgen Therkelsen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets neurokirurgiske afdeling for et år fra 1. januar 1952.

Dr. med. Mogens Andreasens ansættelse som assistent i operativ kirurgi forlængedes med et år fra 1. februar 1952 at regne.

Cand. med. Mogens Hauges ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes med et år fra 1. februar 1952.

Cand. med. Ove Sten-Knudsens ansættelse som videnskabelig assistent ved neurofysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. februar 1952.

Cand. med. P. Strøier Rasmussen ansattes som videnskabelig assistent ved biokemisk institut for et år fra 1. februar 1952.

Cand. med. Fritz Fuchs ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A for et år fra 1. februar 1952.

Dr. med. Grethe Hartmann meddeltes afsked fra stillingen som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut fra 29. februar 1952.

Cand. med. Tyge Jacobsens ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. marts 1952.

Cand. med. A. Nørholm-Pedersen ansattes som klinisk assistent ved

Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme for et år fra 1. marts 1952.

Cand. med. Thorbjørn Bennikes ansættelse som klinisk assistent under professoratet i epidemiske sygdomme forlængedes med et år fra 1. marts 1952.

Dr. med. J. V. Thorborg ansattes som undervisningsassistent ved patologisk-anatomisk institut for et år fra 1. marts 1952.

Dr. med. K. Brøstes ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes med et år fra 1. april 1952.

Cand. med. J. K. Buemanns ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets kirurgiske afdeling D forlængedes med et år fra 1. april 1952.

Cand. med. K. Riewerts Eriksens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for almindelig patologi forlængedes med et år fra 1. april 1952.

Dr. med. S. Ry Andersens ansættelse som videnskabelig assistent ved det til Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme knyttede laboratorium for øjets patologiske anatomi forlængedes med et år fra 1. april 1952.

Cand. med. Knud Ehlerh Jessen meddeltes afsked fra stillingen som videnskabelig assistent ved Retsmedicinsk institut fra 31. marts 1952.

Cand. med. O. Gottliebs ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes fra 1. maj 1952 indtil 31. august 1952.

Cand. med. K. Hyllested ansattes som vikar for klinisk assistent ved Rigshospitalets neuromedicinske afdeling, cand. med. Poul Thygesen, fra 1. maj indtil videre.

Cand. med. Hans F. Helweg-Larsens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes med et år fra 1. juni 1952.

Cand. med. Knud Henning Olesens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske afdeling B forlængedes med et år fra 1. juli 1952.

Cand. med. Hans Henrik Seedorffs ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes for et år fra 1. august 1952.

Cand. med. A. Hagen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A for et år fra 1. september 1952.

Cand. med. F. Fuchs meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets fødeafdeling A og gynækologisk afdeling I fra 31. august 1952.

Dr. phil. Ragna Rask-Nielsens ansættelse som videnskabelig assistent ved biokemisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Cand. med. Lisbet Uhrbrands ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets psykiatriske afdeling forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Cand. med. P. A. Knudsen ansattes som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut for et år fra 1. september 1952.

Cand. med. Ejgil Bojesens ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Cand. med. Bent Friis-Hansens ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for børnesygdomme forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Dr. med. Esther Frantzen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets neurokirurgiske afdeling for et år fra 1. september 1952.

Cand. med. Jørgen Therkelsen meddeltes efter ansøgning afsked fra sin stilling som klinisk assistent ved Rigshospitalets neurokirurgiske afdeling fra 31. august 1952.

Cand. med. J. Schultz-Larsens ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Cand. med. Bent Hastrups ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets medicinske poliklinik forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Cand. med. Hans Rahbek Sørensen meddeltes efter ansøgning afsked fra sin stilling som vikar for videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut fra 31. august 1952.

Cand. med. Hans Gürtler ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut for et år fra 1. september 1952.

Cand. med. E. Jalmers ansættelse som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og halssygdomme forlængedes med et år fra 1. oktober 1952.

Cand. med. Bent Saugmans ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-fysiologisk institut forlængedes med et år fra 1. oktober 1952.

Cand. pharm. Gurli Madsens ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. oktober 1952.

Cand. med. J. C. Buemann meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets kirurgiske afdeling D fra 30. september 1952.

Cand. pharm. Ole Karlogs ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. september 1952.

Cand. pharm. Hans Henning Lausens ansættelse som videnskabelig assistent ved farmakologisk institut forlængedes med et år fra 1. november 1952.

Cand. med. H. Moes ansættelse som videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut forlængedes for et år fra 1. december 1952.

Cand. med. Søren Jørgensen ansattes som klinisk assistent ved Rigshospitalets kirurgiske afdeling D for et år fra 1. december 1952.

Cand. med. Jørgen Voigts ansættelse som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut forlængedes med et år fra 1. december 1952.

Cand. med. Bent Vermehren ansattes som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut for et år fra 1. december 1952.

Cand. med. Hans Henrik Seedorff meddeltes efter ansøgning afsked fra sin stilling som videnskabelig assistent ved retsmedicinsk institut fra 1. december 1952.

Cand. med. Lisbet Uhrbrand meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets psykiatriske afdeling fra 1. december 1952.

Cand. med. Ella Jalmer meddeltes afsked efter ansøgning fra stillingen som klinisk assistent ved Rigshospitalets afdeling for øre-, næse- og halssygdomme fra 31. december 1952.

På sit møde den 9. september 1949 valgte kommissionen for embedslægeeksamen i henhold til den kommissionen ved kgl. anordning nr. 62 af 17. februar 1933 tilkommende beføjelse direktør for seruminstituttet, dr. med. J. Ørskov som formand for kommissionen for embedslægeeksamen (j. nr. 600/49).

3. EKSAMINATORER, CENSORER M. V.

Under 24. marts 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at afdelingsleder, dr. med. Harald Gormsen under professor, dr. med. Knud Sands sygdomsforfald fik overdraget eksaminationen i retsmedicin ved lægevidenskabelig embedseksamen i vinteren 1948-49 mod et vederlag af 744 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle.

Under 17. august 1949 bifaldt ministeriet på samme måde, at afdelingsleder, dr. med. H. Gormsen under professor, dr. med. Knud Sands fortsatte sygdomsforfald fik overdraget eksaminationen i retsmedicin ved den lægevidenskabelige embedseksamen sommeren 1949 mod et vederlag af 12 kr. pr. kandidat eller ialt 564 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 91/48).

Under 19. august 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra universitetets rektor og fakultetet, at amanuenserne, dr. med. E. Andreasen, dr. med. Herman Kalckar og dr. phil. E. Hoff-Jørgensen som eksaminator-suppleanter havde eksamineret et antal kandidater ved 1. del af lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1949. Der tillagdes dr. Andreasen et vederlag på 600 kr., dr. Kalckar et vederlag på 192 kr. og dr. Hoff-Jørgensen et vederlag af ialt 228 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 393a/49).

Under 23. februar 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at amanuensis, dr. med. Georg C. Brun

som eksaminatorsuppleant havde foretaget eksaminationen af 48 studerende i farmakologi til 2. del A af den lægevidenskabelige embeds-eksamen vinteren 1949–50 på grund af professor, dr. med. K. O. Møllers embedsforfald, samt at der herfor var tillagt ham et honorar af 576 kr., at udrede af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 122/50).

Under 30. marts 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at der meddeltes professor, dr. med. E. Rydberg fritagelse for den ham påhvilende del af eksaminationen i obstetrik sommeren 1950 i anledning af en kongres- og studierejse til USA. Samtidigt bifaldt ministeriet, at denne del af eksamen blev overdraget overlæge, dr. med. Axel Olsen, Århus, som eksaminator-suppleant mod et vederlag af 12 kr. pr. foretagen eksamination (j. nr. 3c/50).

Under 7. december 1950 godkendte ministeriet, at amanuenserne, dr. med. E. Andreasen, dr. med. E. Landboe-Christensen, dr. med. Poul Kruhøffer og dr. phil. E. Hoff-Jørgensen havde fungeret som eksaminatorsuppleanter ved 1. del af lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1950 (j. nr. 167b/50).

Under 26. maj 1952 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der under universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, stilledes 672 kr. til rådighed til honorering af amanuensis, dr. phil. E. Hoff-Jørgensen og 348 kr. til honorering af amanuensis, dr. med. Poul Kruhøffer for eksamination ved 1. del af lægevidenskabelig embedseksamen i eksamensterminen 1951–52. Et tilsvarende honorar stilledes under 25. august til rådighed for de nævnte eksaminatorsuppleanter for eksamination ved 1. del af lægevidenskabelig embeds-eksamen i eksamensterminen sommeren 1952 (j. nr. 175/52).

Under 1. september 1952 bifaldt ministeriet efter indstilling fra universitetets rektor og kurator, at der under universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, stilledes 552 kr. til rådighed til honorering af amanuensis, dr. phil. E. Hoff-Jørgensen og 168 kr. til honorering af amanuensis, dr. med. P. Kruhøffer for eksamination ved 1. del af lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1952 (j. nr. 175a/52).

Under 8. september 1948 fritog ministeriet medicinaldirektør, dr. med. Johs. Frandsen for hvervet som formand for kommissionen for embedslægeeksamen og beskikkede professor, dr. med. Poul Bonnevie som formand for den nævnte kommission for den resterende del af 3-året 1. april 1948–31. marts 1951 (j. nr. 147/48).

Under 14. marts 1949 beskikkede ministeriet cand. med. E. Prætorius som censorsuppleant i biokemi ved lægevidenskabelig embeds-eksamen for resten af 6-året 1. november 1945–31. oktober 1951 (j. nr. 83a/49).

Under 18. marts 1949 beskikkede ministeriet dr. med. Aage Wester-

gaard som censor i otolaryngologi ved 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen for resten af 6-året 1. november 1945-31. oktober 1951 (j. nr. 83b/49).

Under 21. april 1949 beskikkede ministeriet professor, dr. phil. Hakon Lund som censor i kemi ved den lægevidenskabelige forberedelseksamen ved sommereksamen 1949 (j. nr. 83e/49).

Under 15. december 1949 beskikkede ministeriet på samme måde professor, dr. phil. Hakon Lund som censor i kemi ved den lægevidenskabelige forberedelseksamen i eksamensterminen vinteren 1949-50 (ibid.).

Under 23. april 1949 fritog ministeriet amanuensis, dr. med. Herman M. Kalekar for hvervet som censor i biokemi ved de lægevidenskabelige eksaminer ved Københavns universitet (j. nr. 83g/49).

Under 11. juli 1949 beskikkede ministeriet efternævnte som censorer eller censorsuppleanter ved den lægevidenskabelige embedseksamen for resten af 6-året 1. november 1945-31. oktober 1951: dr. med. E. Prætorius som censor i biokemi, cand. med. Sven Ancker Kvorning, dr. phil. Hans H. Ussing, mag. scient. Frank Lundquist som censorsuppleanter i samme fag, amanuensis, cand. med. fru Gerda Seidelin Wegener som censorsuppleant i farmakologi, dr. med. Ejnar Møller-Christensen som censorsuppleant i obstetrik og dr. med. Kurt Brøste som censorsuppleant i otolaryngologi (j. nr. 83h/49).

Under 29. juni 1950 godkendte ministeriet, at professor ved Århus universitet, dr. phil. Hakon Lund, ved den lægevidenskabelige forberedelseksamen ved universitetet sommeren 1950 havde fungeret som censor i faget kemi (j. nr. 83d/50).

Under 19. september 1950 fritog ministeriet efter ansøgning dr. med. G. Vraa-Jensen for hvervet som censor i anatomi ved 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet.

Under 11. november 1950 fritog ministeriet efter ansøgning overlæge, dr. med. Torben Geill for hvervet som censor i intern medicin ved 2. del af lægevidenskabelig embedseksamen ved Københavns universitet.

Under 16. november 1950 beskikkede ministeriet cand. med. William Kiær til varetagelse af censuren i anatomi ved 1. del af lægevidenskabelig embedseksamen ved universitetet for resten af 6-året 1. november 1945-31. oktober 1951.

Efter indstilling fra komiteen til valg af censorer ved lægevidenskabelig embedseksamen ved Københavns universitet beskikkede ministeriet under 26. januar 1951 overlæge, dr. med. A. Hecht Johansen og dr. med. B. Chr. Christensen som henholdsvis 2. og 4. censor samt dr. med. M. Bjørneboe og dr. med. Flemming Raaschou som henholdsvis 1. og 2. censorsuppleant i intern medicin ved lægevidenskabelig embedseksamen ved Københavns universitet for resten af 6-året 1. november 1945-31. oktober 1951 (j. nr. 83/50).

Under 6. juli 1951 beskikkede ministeriet efter indstilling fra sundhedsstyrelsen efternævnte som censorer eller censorsuppleanter ved embedseksamen for 3-året 1. april 1951–31. marts 1954: i retspsykiatri: Overlæge, dr. med. Carl Clemmensen og kredslæge Jens Jensen som censorer, overlæge, dr. med. Emma Vestergaard som censorsuppleant, i retsmedicin: Overlæge, dr. med. Knud Krabbe og amtslæge, dr. med. Max Christiansen som censorer, kredslæge, dr. med. Erik Bondo som censorsuppleant, i hygiejne: Medicinaldirektør, dr. med. Johs. Frandsen og overlæge, dr. med. Erik Uhl som censorer, overlæge Eigil Juel Henningsen som censorsuppleant, i medicinallovgivning: Medicinaldirektør, dr. med. Johs. Frandsen og overlæge, dr. med. Erik Uhl som censorer, overlæge E. Juel Henningsen som censorsuppleant, i epididologi: Overlæge Eigil Juel Henningsen og afdelingsforstander, dr. med. Martin Kristensen som censorer, overlæge, dr. med. Erik Uhl som censorsuppleant (j. nr. 435/51).

Under 8. november 1951 beskikkede ministeriet de efternævnte som censorer eller censorsuppleanter ved den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet for 6-året 1. november 1951 til 31. oktober 1957: Anatomi: læge Karl Bierring 1. censor, professor Ed. Sørensen 2. censor og læge Eivin Hasner 4. censor. Fysiologi: dr. med. Georg C. Brun og dr. phil. Marius Nielsen som censorer, dr. med. B. Chr. Christensen og dr. med. E. O. Erreboe-Knudsen som 1. og 2. censorsuppleant. Biokemi: dr. med. P. H. Andresen og dr. med. E. Prætorius som censorer, dr. med. S. A. Kvorning, dr. phil. Hans Ussing og dr. phil. F. Lundquist som 1., 2. og 3. censorsuppleanter. Almindelig patologi: direktør, dr. med. Th. Madsen og overlæge, dr. med. E. Rosling som censorer, afdelingsforstander, dr. med. M. Kristensen og overlæge, dr. med. P. V. Marcussen som 1. og 2. censorsuppleant. Patologisk anatomi: Prosector, dr. med. Oscar Wanscher som censor, dr. med. H. Gormsen og læge Carl Deden som 1. og 2. censorsuppleant. Farmakologi: dr. med. Erik Jacobsen og læge Lauritz Vøhtz som censorer, cand. med. Fru G. Seidelin Wegener og dr. med. Lise Engbæk som 1. og 2. censorsuppleant. Hygiejne: professor, dr. med. Sk. V. Gudjonsson og amtslæge dr. med. Max Christiansen som censorer, dr. med. Erik Uhl og dr. med. Erik Trier som 1. og 2. censorsuppleant. Retsmedicin: amtslæge, dr. med. Max Christiansen og dr. med. Herbert Seemann som censorer, dr. med. Gunnar Teilum som 2. censorsuppleant. Obstetrik: læge Hj. Trier som 1. censor, overlæge Ekkert Petersen som 2. censor, overlæge, dr. med. Axel Olsen 3. censor, dr. med. E. Møller Christensen 2. censorsuppleant. Pædiatri: professor, dr. med. C. E. Bloch og dr. med. Poul Hertz som censorer, dr. med. Poul Drucker og dr. med. P. W. Bræstrup som 1. og 2. censorsuppleant. Medicin: overlæge, dr. med. A. Norgaard, overlæge, dr. med. A. Hecht-Johansen, dr. med. Karen Marie Hansen, dr. med. B. Chr. Christensen som 1., 2., 3. og 4. censor, dr. med. Mogens Bjørneboe og dr. med. Fl. Raaschou som 1. og 2. censorsuppleant.

Kirurgi: overlæge, dr. med. Ove Wulff, overlæge, dr. med. Jørgen Jensen, dr. med. Kai Portmann, overkirurg, dr. med. Jens Foged som 1., 2., 3. og 4. censor, dr. med. E. Schnorr som 2. censorsuppleant. Hudsygdomme og veneriske sygdomme: dr. med. Aage Kristjansen som censor, dr. med. Harald Boas som censorsuppleant. Oftalmologi: overlæge, dr. med. Olaf Blegvad som censor, overlæge, dr. med. C. Edmund som censorsuppleant. Otolaryngologi: dr. med. Aage Westergaard som censor og dr. med. Kurt Brøste som censorsuppleant (j. nr. 83e/51).

Under 11. marts 1952 fritog ministeriet overlæge, dr. med. Georg C. Brun for hvervet som censor i fysiologi ved 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen (j. nr. 83c/52).

Under 14. maj 1952 fritog ministeriet overlæge, dr. med. Harald Boas for hvervet som censorsuppleant i hudsygdomme og veneriske sygdomme ved lægevidenskabelig embedseksamen (j. nr. 83e/52).

Under 4. juni 1952 beskikkede ministeriet efternævnte som censorer eller censorsuppleanter ved den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet for tiden indtil 31. oktober 1957: I fysiologi: dr. med. Tage Hilden som censor, dr. med. E. A. Erreboe-Knudsen, dr. phil. Erik Zeuthen, dr. phil. C. Barker Jørgensen og dr. med. Ib Holm-Jensen som henholdsvis 1., 2., 3. og 4. censorsuppleant. Pædiatri: dr. med. P. Drucker som censor, overlæge, dr. med. P. W. Bræstrup og dr. med. fru E. Svensgaard som 1. og 2. suppleant. Samtidigt fritog ministeriet efter ansøgning dr. med. B. Chr. Christensen for hvervet som 1. censorsuppleant i fysiologi (j. nr. 83f/51).

Under 16. juli 1952 beskikkede ministeriet overlæge, dr. med. Axel Perdrup som censorsuppleant i dermato-venerologi og læge Simon Iversen som 4. censorsuppleant i fysiologi ved lægevidenskabelig embedseksamen for resten af 6-året 1. november 1951-31. oktober 1957. Samtidig fritog ministeriet dr. med. Ib Holm-Jensen for hvervet som 4. censorsuppleant i fysiologi (j. nr. 83h/52).

Under 16. juli 1952 genbeskikkede ministeriet professor, dr. phil. Carl Faurholdt som censor i kemi ved lægevidenskabelig forberedelseksamen for 6-året 1. april 1952-31. marts 1958 og professor, dr. phil. T. Bjerre som censor i fysik ved samme eksamen fra 1. april 1952 at regne og indtil videre (j. nr. 83i/52).

Under 22. oktober 1952 fritog ministeriet overlæge, dr. med. E. Rosling for hvervet som censor i almindelig patologi ved lægevidenskabelig embedseksamen ved universitetet (j. nr. 83j/52).

II. Orlov, forelæsningsfritagelse m. v.

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 16. september 1948 videnskabelig assistent ved medicinsk-anatomisk institut, cand. med. Jørgen Schlegel orlov i et år fra 1. september 1948 at regne, for at han med støtte fra Rockefeller

Foundation kunne drive videregående studier i USA. Ministeriet bifaldt samtidig, at der af universitetets konto 6, Vikarer, afholdtes et beløb til vederlæggelse af en vikar i stillingen (j. nr. 3j/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 17. marts 1949 lektor i patologisk anatomi, dr. med. B. Vimtrup orlov med løn i februar og marts måneder 1949 af hensyn til studieophold i USA. Samtidig bifaldt ministeriet, at den dr. Vimtrup påhvilende undervisning i nævnte periode overdroges dr. med. Harald Olsen uden vederlag (j. nr. 3c/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 2. december 1949 professor, dr. med. J. Engelbreth-Holm fritagelse fra hans embedsforpligtelser i et år fra 1. februar 1950 at regne, for at han kunne hellige sig videnskabeligt arbejde vedrørende kræftforskningen. Den professor, dr. med. J. Engelbreth-Holm påhvilende undervisning blev overdraget amanuenserne, lektorerne, dr. med. V. Eskelund og dr. med. Gunnar Teilum samt undervisningsassistent, cand. med. W. W. Kiær, uden at dette medførte udgifter for statskassen (j. nr. 3k/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 17. januar 1950 afdelingsleder ved Retsmedicinsk institut, dr. phil. Frank Lundquist orlov med løn i et halvt år fra 1. januar 1950 at regne af hensyn til et studieophold i USA. Samtidigt bifaldt ministeriet, at udgifterne til aflønning af en vikar blev afholdt af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3m/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 20. marts 1950 professor i retsmedicin, dr. med. Knud Sand orlov i marts og april måneder 1950, for at han af helbredshensyn kunne foretage en rejse til Frankrig, og bifaldt, at professor Sands funktioner med henblik på undervisning og bestyrelse af institutet under hans fravær varetoges af institutets inspektør, afdelingsleder, dr. med. Harald Gormsen uden vederlag (j. nr. 3f/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 12. juni 1950 amanuensis ved farmakologisk institut, dr. med. Georg C. Brun tjenestefrihed med fuld løn i tiden 1. september 1950 til 1. maj 1951, for at han kunne foretage en studierejse til USA og bifaldt, at der af universitetets konto 6, Vikarudgifter, stilledes et beløb af 1800 kr. pr. semester til rådighed til lønning af vikar (j. nr. 3f/50).

Efter indstilling fra fakultetets og universitetets rektor meddelte ministeriet under 25. juli 1950 amanuensis af 2. grad ved biokemisk institut, cand. med. Gerda Seidelin Wegener orlov med fri vikar i tiden 1. september–10. december 1950 af hensyn til en kongres- og studierejse til USA (j. nr. 3j/50).

Under 12. september 1950 bifaldt universitetets rektor, at videnskabelig assistent ved biokemisk institut, dr. phil. Ragna Rask-Nielsen be-

vilgedes tilladelse til at rejse på studieophold til USA i to måneder i efteråret 1950, og at undervisningen i hendes fravær overtoges af de øvrige til instituttet knyttede assistenter i det pågældende tidsrum (j. nr. 30/50).

Under 12. september 1950 bifaldt universitetets rektor, at videnskabelig assistent ved biokemisk institut, cand. med. Per Lous bevilgedes tilladelse til at rejse til England på studieophold i efterårssemestret 1950 mod at undervisningen overtoges af de øvrige til instituttet knyttede assistenter i det pågældende tidsrum (j. nr. 3n/50).

Under 20. september 1950 meddelte universitetets rektor cand. med. Jørgen Weis-Fogh orlov fra sin stilling som klinisk assistent ved Righospitalets medicinske poliklinik i 6 måneder fra 1. oktober 1950 at regne, for at han kunne foretage en studierejse til USA (j. nr. 3u/50).

Under 11. december 1950 meddelte universitetets rektor, cand. med. Fr. Helweg Larsen orlov med fuld løn fra sin stilling som videnskabelig assistent ved institut for human arvebiologi og eugenik i et år fra 1. oktober 1950 at regne, for at han kunne studere medicinsk statistik ved Harvard School of Public Health (j. nr. 3t/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 27. december 1950 professor, dr. med. E. Busch orlov i et halvt år fra 1. januar 1950 at regne, for at han kunne overtage ledelsen af den neurokirurgiske afdeling på det hospitalsskib, som den danske regering udsendte til Korea. Samtidigt bifaldt ministeriet, at der af universitetets konto 6, Vikarudgifter, stillede et beløb af 600 kr. til rådighed for afdelingslæge, dr. med. Bent Broager for dennes overtagelse af professor Buschs forelæsninger i forårssemestret 1951 (j. nr. 3v/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 23. januar 1951, at professor, dr. med. E. Husfeldt havde haft orlov i november og december måneder 1950 i anledning af en rejse til Tyrkiet og Israel, hvor han efter indbydelse havde undervist i hjertekarkirurgi. Samtidigt bifaldt ministeriet, at der af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, stillede et honorar af 400 kr. til rådighed som honorar til dr. med. F. Terkelsen for dennes overtagelse af professor Husfeldts undervisning i det nævnte tidsrum (j. nr. 3x/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet professor, dr. med. P. Bonnevie orlov i tiden 5. januar til 20. marts 1951, for at han kunne studere undervisningen i hygiejne og socialmedicin ved engelske og amerikanske universiteter. Samtidigt bifaldt ministeriet, at der af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, ydedes et vederlag af 12 kr. pr. opgave til amanuensis, dr. med. Helge Lund som honorar for bedømmelsen af skriftlige opgaver i hygiejne ved embedseksamen vinteren 1950-51 (j. nr. 3æ/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte

ministeriet under 4. april 1951 direktøren for Universitetets institut for cytofysiologi, dr. med. Herman M. Kalckar, 4 måneders orlov fra den 8. april at regne, for at han kunne arbejde som videnskabelig gæst ved den marinbiologiske station i Neapel i nævnte tidsrum (j. nr. 3g/51).

Efter indstilling fra fakultetet meddelte universitetets rektor under 25. april 1951 videnskabelig assistent ved hygiejnisk institut, cand. med. N. Hvid-Hansen, orlov fra sin stilling i 1-2 måneder fra den 12. april 1951 at regne, for at han kunne foretage en studierejse til »Institut Pasteur« i Lille (j. nr. 3h/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 19. juli 1951 dr. med. Valdemar Madsen orlov med løn fra sin stilling som lektor i obstetrik i 3 måneder, for at han kunne modtage et 3-måneders fellowship fra Worlds Health Organization til studieophold i USA. Samtidig bifaldt ministeriet, at der af universitetets konto 6, Vikarudgifter, afholdtes et beløb af 1900 kr. til 1. reserve-læge, dr. med. S. Stamer for undervisning i det nævnte tidsrum (j. nr. 3f/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 17. august 1951 professor, dr. med. Erik Warburg fritagelse for sine embedsforpligtelser i september og oktober måneder 1951, for at han kunne foretage en rejse til Nærorienten efter opfordring fra Worlds Health Organization som medlem af en Medical teaching mission to Israel. Samtidigt bifaldt ministeriet, at de professor Warburg påhvilende eksaminatoriske kliniker for ældste hold, som omfattede 3 timer ugentlig, blev overdraget til 1. reservelæge ved Rigshospitalets medicinske afdeling B, dr. med. A. Harrestrup Andersen mod et vederlag af 700 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3p/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 20. marts 1952 overlæge Jens Nielsen orlov med løn fra hans stilling som lektor i radiotherapi i et år fra 1. januar 1952 i anledning af, at han skulle tiltræde en stilling som visiting professor ved Memorial Center i New York i nævnte tidsrum. Samtidigt bifaldt ministeriet, at 1. reservelæge ved Radiumstationen, cand. med. Sigvard Kaae vikarierede i overlæge Nielsens lektorat i det nævnte tidsrum mod et vederlag af 600 kr. pr. semester, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 506/51).

Efter indstilling fra bestyreren for medicinsk-fysiologisk institut, professor, dr. med. E. Lundsgaard og det lægevidenskabelige fakultet meddelte universitetets rektor under 2. september 1952 videnskabelig assistent, cand. med. Ejgil Bojesen orlov med fuld løn for tiden 1. oktober 1952 til 31. august 1953, for at han kunne foretage en studierejse til USA (j. nr. 9aa/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte

ministeriet under 29. oktober 1952 amanuensis af 2. grad ved neurofysiologisk institut, cand. med. Ove Sten-Knudsen et års orlov, for at han som Rockefellerstipendiat kunne foretage en studierejse til England og USA, og således at den pågældende selv aflønnede sin vikar (j. nr. 3q/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 31. oktober 1952 professor, dr. med. K. Brøchner-Mortensen orlov i 3 måneder fra medio september 1952, for at han kunne foretage en studierejse til USA. Samtidig bifaldt ministeriet, at professor Mortensens eksaminatorier i tiden 13. september-30. november 1952 varetoges af 1. reservelæge, dr. med. Torben K. With mod et vederlag af 1650 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 3o/52).

Under 12. oktober 1948 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det under vakancen i professoratet i intern medicin blev overdraget lektor i systematisk medicin, dr. med. K. Brøchner-Mortensen at afholde 3 timers eksaminatorisk klinik og 1 times klinisk forelæsning ugentlig, samt at varetage eksaminationen i klinisk medicin ved lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1948-49 mod et vederlag af 1200 kr. for undervisningen og 12 kr. pr. kandidat for eksaminationen, at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle.

Under 3. januar 1950 bifaldt ministeriet på samme måde, at der af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, stillede 1200 kr. til rådighed for lektor Brøchner-Mortensens undervisning i forårssemestret 1949 (j. nr. 384/48).

Under 4. maj 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det på grund af det store antal indtegnede studenter til de kirurgiske overlægeklinikker blev overdraget overkirurg, dr. med. Torben Knudtzon at afholde klinik for en del af de til den kliniske praktikantundervisning indtegnede lægevidenskabelige studerende i forårssemestret 1949 mod et vederlag af 1500 kr. + tillæg, at afholde af universitetets konto 5, Medhjælp (j. nr. 187/49).

Under hensyn til professor, dr. med. H. C. A. Lassens sygdom bifaldt ministeriet under 5. og 19. oktober 1949 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at undervisningen i epidemiske sygdomme (det obligatoriske kursus) i 3 ugentlige timer i forårs- og efterårssemestret 1949 blev overdraget 1. reservelæge, dr. med. Fritz Neukirch mod et vederlag af 1500 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 9a/49).

Under hensyn til professor, dr. med. Hjalmar Helwegs sygdomsforfald bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 19. oktober 1949 og 14. marts 1950, at undervisningen i psykiatri (det obligatoriske kursus) i 3 timer ugentlig i efterårssemestret

1949 og forårssemestret 1950 blev overdraget 1. reservelæge ved rigshospitalets psykiatriske afdeling, Holger Voldby, mod et vederlag af 1000 kr. at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91e/49).

Under 10. december 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det i efterårssemestret 1949 blev overdraget afdelingslæge ved Finsensinstitutets dermatologiske afdeling, dr. med. Fritz Reymann at opretholde den til det ledige professorat ved den kliniske praktikantundervisning i hudsygdomme og veneriske sygdomme knyttede undervisning, samt at der herfor tillagdes ham et honorar på 1500 kr., svarende til halvdelen af det honorar, der tilkommer en professor ved den kliniske praktikantundervisning.

Under 14. marts 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en lignende ordning blev opretholdt i forårssemestret 1950 (j. nr. 521/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 19. januar 1950, at det i forårssemestret 1951 blev overdraget overlæge ved Finsensinstitutets dermatologiske afdeling, dr. med. Poul Marcussen, at opretholde de til det ledige professorat ved den kliniske praktikantundervisning i dermato-venerologi knyttede embedsforretninger mod et vederlag af 1500 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter.

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 3. oktober 1951, at det i efterårssemestret 1951 blev overdraget overlæge ved Finsensinstitutets dermatologiske afdeling, dr. med. Poul Marcussen at opretholde de til det ledige professorat ved den kliniske praktikantundervisning i dermato-venerologi knyttede embedsforretninger mod et vederlag af 1500 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 521/49).

Under 1. april 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det under professor ved den kliniske praktikantundervisning i øre-, næse- og halssygdomme, overlæge, dr. med. Robert Lunds sygdomsforfald i forårssemestret 1950 blev overdraget 1. reservelæge ved Sundby hospitals afdeling for øre-, næse- og halssygdomme, dr. med. Niels Riskær at varetage den professor Lund påhvillende undervisning mod et vederlag af 1000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91/50).

Under hensyn til overlæge, dr. med. Aage Berntsens sygdomsforfald i oktober og november måned 1950 bifaldt ministeriet under 14. december 1950, at undervisningen havde været overdraget dr. med. Arne Berthelsen, som havde afholdt ca. 8 forelæsninger i orthopædi, og at der herfor af universitetets konto 6 blev tillagt ham et beløb af 400 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte

ministeriet under 10. marts 1951 afdelingsleder, dr. med. P. H. Andresen tilladelse til i et år at træde uden for nummer i sin stilling som afdelingsleder ved retsmedicinsk institut fra 1. februar 1951 at regne, for at han kunne overtage en stilling som fungerende leder af blodbanken ved Bispebjerg hospital, samt at cand. med. Klavs Henningsen for samme tidsrum konstitueredes som afdelingsleder ved retsmedicinsk institut (j. nr. 148a/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 23. maj 1952 afdelingsleder ved retsmedicinsk institut, dr. med. P. H. Andresen fortsat tilladelse til at træde uden for nummer i sin stilling ved retsmedicinsk institut indtil 31. maj 1952. Samtidigt bifaldt ministeriet, at konstitutionen i stillingen som afdelingsleder fornyedes for cand. med. Klavs Henningsen indtil 31. maj 1952 (j. nr. 148a/51).

Under hensyn til lektor, dr. med. Fr. Therkelsens sygdom i februar måned 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 19. marts 1951, at undervisningen havde været overdraget reservekirurg ved Orthopædisk hospital, dr. med. Arne Bertelsen mod et vederlag af 350 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 91/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 9. juli 1951, at det blev overdraget 1. reservelæge ved Righospitalets psykiatriske afdeling, H. Voldby, under vakancen i professoratet i psykiatri i efterårssemestret 1951 at afholde det obligatoriske kursus i psykiatri mod et vederlag af 1800 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 196/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 3. oktober 1951, at det i efterårssemestret 1951 blev overdraget overlæge ved Finsensinstitutets dermatologiske afdeling, dr. med. Poul Marcussen at varetage den til det ledige professorat ved den kliniske praktikantundervisning i dermato-venerologi knyttede undervisning mod et vederlag af 1500 kr. + tillæg, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 521/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 4. marts 1952, at det i forårssemestret 1952 blev overdraget overlæge ved Finsensinstitutets dermatologiske afdeling, dr. med. Poul Marcussen at opretholde den til det ledige professorat ved den kliniske praktikantundervisning i dermato-venerologi knyttede undervisning mod et vederlag af 1500 kr. + midlertidigt tillæg, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 521/49).

Under hensyn til overlæge Aage Berntsens sygdom og senere død bifaldt ministeriet under 15. maj 1952 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at reservekirurg ved Orthopædisk hospital, dr. med. Arne Bertelsen varetog den til lektoratet i orthopædi knyttede

undervisning i forårssemestret 1952 mod et honorar af 1950 kr. + tillæg, således at udgiften for tiden indtil overlæge Berntsens fratræden på grund af sygdom med udgangen af marts 1952 afholdtes under universitetets konto 6, Vikarudgifter og for tiden herefter under universitetets konto 4A, Honorarer til lektorer m. v. (j. nr. 220/52).

Under hensyn til det store antal indtegnede studerende til det kliniske kursus i epidemiske sygdomme bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der på tillægsbevillingsloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende for 1952-53, tillæg A, sp. 5697-98 under universitetets konto 5, Medhjælp, afholdtes et beløb af 1800 kr. som vederlag til afdelingslæge, dr. med. Frits Neukirch for dublering af det obligatoriske kliniske kursus i epidemiske sygdomme i 3 ugentlige timer i 3 måneder (j. nr. 174/52).

Under hensyn til professor, dr. med. Robert Lunds sygdomsforfald i april måned 1952 bifaldt ministeriet under 23. oktober 1952 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der tillagdes reserve-læge, dr. med. Niels Riskær et beløb af 400 kr. som vederlag for varetagelsen af den kliniske praktikantundervisning i øre-, næse- og hals-sygdomme med 3 timer ugentlig i april måned 1952 (j. nr. 91/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 31. oktober 1952, at reservekirurg ved Orthopædisk hospital, dr. med. Arne Bertelsen også i efterårssemestret 1952 varetog de til undervisningen i det ledige lektorat i orthopædi knyttede embedsforretninger mod et honorar på 1950 kr. + midlertidig tillæg, at afholde af universitetets konto 4a, Honorarer m. v. (j. nr. 220/52).

DET FILOSOFISKE FAKULTET

I. Afgang og udnævnelser.

1. PROFESSORER OG LEKTORER

a. *Professor, dr. phil. Hartvig Frischs afgang fra universitetet og bibliotekar, dr. phil. Povl Johannes Jensens udnævnelse til professor i klassisk filologi*

(j. nr. 392/48).

Under 5. juli 1948 blev der meddelt professor i klassisk filologi, dr. phil. Hartvig Marcus Frisch afsked efter ansøgning fra den 1. august 1948 at regne på grund af varetagelsen af hvervet som undervisningsminister (jfr. universitetets årsbog 1947-48, side 16).

Efter at embedet efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 28. juli 1948 var blevet opslået ledigt, blev under 17. august 1948 de indkomne 2 ansøgninger, nemlig fra adjunkt, cand. mag. Peter Jensen Fuglsang og bibliotekar, lektor, dr. phil. Povl Johannes Jensen tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Carsten Høeg, Kaj Barr og dr. phil. et jur. Franz Blatt, Århus universitet. Dette udvalg afgav under 11. december 1948 følgende indstilling til fakultetet:

»Det af fakultetet i september d.å. nedsatte udvalg til bedømmelse af de indkomne ansøgninger om det for tiden ledige professorat i klassisk filologi, afgiver herved følgende enstemmige indstilling.

Der har meldt sig to ansøgere, adjunkt, cand. mag. Peter Fuglsang og bibliotekar, dr. Povl Johs. Jensen.

Adjunkt Peter Fuglsang, der er født i 1914, tog i januar 1939 skoleembeds-eksamen ved Århus universitet, med latin som hovedfag og græsk som bifag, og har efter sin eksamen måttet anvende sin meste tid på undervisning ved kursus og skoler. Han har dog, med stor energi, udvidet sine betydelige og alsidige kundskaber og udviklet de videnskabelige anlæg og interesser, han allerede lagde for dagen i sin studietid. Foruden en lille, men ganske interessant, sprogvidenskabelig afhandling – om den latinske futurum infinitiv passiv – og nogle for-tjenstfulde populærvidenskabelige bidrag og en skolebog om græsk mytologi, foreligger der fra hans hånd to større arbejder, som her især kommer i betragtning, nemlig en indledning til den af professor W. Norvin efterladte oversættelse af Aristoteles' statslære, som det blev ham overdraget at afslutte og udgive, og en stor afhandling om »Petronius Arbiters poetiske satirer«, der er indleveret i manuskript.

I indledningen til »Statslæren« behandles ikke blot Aristoteles' skrift, men der gives en indgående skildring af udviklingen af græsk »samfundsfølelse« og »samfundstanke« i tiden før Aristoteles. Forfatteren viser, at han er fortrolig med den antikke litteratur og den moderne videnskabelige behandling, og at han er i stand til at arbejde selvstændigt og give en klar og letlæselig fremstilling. Af-handlingen om Petronius' poetiske satirer vidner også om stor kyndighed og fortrolighed med det lærde apparat. Forfatteren har med stor energi og arbejds-glæde søgt at belyse, både indholdsmæssigt og sprogligt, de to forholdsvis lange digte, der findes indlagt i det os overleverede fragment af Petronius' Satiricon, og derigennem at nå til en bedre forståelse både af karakteren af hele Petronius' værk og af samtidens episke og dramatiske litteratur. Hans kritik af de mange forskere, der tidligere har behandlet disse emner, er tit rigtig og vel-begrundet, og han fremfører også nye synspunkter og iagttagelser. De meget alvorlige mangler afhandlingen frembyder, skyldes i væsentlig grad forfatterens usikkerhed i det litterære judicium og hans hang til at stimulere sin egen og læsernes interesse ved ingenjøre indfald, der ikke er tilstrækkelig gennemtænkte og prøvede.

Med al anerkendelse af adjunkt Fuglsangs lærdom og imponerende energi må vi derfor mene, at han endnu ikke har haft tid og ro til at forelægge et fuldt gennearbejdet og modent videnskabeligt arbejde, der kan kvalificere ham til et professorat.

Dr. Povl Johs. Jensen, der er født i 1911, tog i 1935 skoleembedseksamen ved Københavns universitet med latin som hovedfag og græsk som bifag og i 1938 tillægsprøve i engelsk som bifag. Han har undervist ved forskellige kursus og skoler og, siden 1944, som lektor i klassisk filologi ved Københavns universitet; han har fra 1942 været bibliotekar ved Det kongelige Bibliotek.

I 1936 fik han universitetets guldmedalje for en afhandling om de sammen-satte tider i passiv på latin; i fortsættelse af denne prisopgave ligger en kort

artikel om brugen af perfektum i klassisk latin og doktordisputatsen fra 1941 om »Det latinske Perfektsystem, Studier i Kategorierne Modus og Tempus i Ciceros Sprog«. Denne afhandling viser, at forfatteren ikke blot besidder et grundigt kendskab til latinske sprog, et fint sprogøre, og fortrolighed med den nyere videnskabelige litteratur, men også udpræget, videnskabelig selvstændighed. Bogen får sin særlige værdi derved, at forfatteren forener dybtgående teoretiske overvejelser med præcis og fint nuanceret registrering af tallose enkeltheder; når den dog ikke kan betragtes som fuldt tilfredsstillende, skyldes det vel, at forfatteren har afsluttet sit arbejde uden at være nået til at tage helt klar og fast stilling til de principielle spørgsmål, der ligger bagved hans undersøgelser.

Det andet større videnskabelige arbejde, der foreligger fra dr. Povl Johs. Jensens hånd, er den i dette år udgivne bog med titlen »Plotin«. Skønt den er beregnet for en videre læsekreds – som en introduktion til denne nyplatoniske filosofis store og vanskelige værk og som en almen anlagt redegørelse for hovedlinierne i hans tankeverden – må den betegnes som en selvstændig, videnskabelig indsats. Dr. Povl Johs. Jensens arbejdsmåde – tildels også hans fremstillingsform – er i denne bog stærkt præget af, at han har gået i Vilh. Grønbechs skole. Han vil, i Grønbechs ånd, søge at »finde det Centrum, hvorfra Ordene henter deres Kraft, for kun derved når man til at fornemme det Liv, han fylder dem med«. Resultaterne af sin indtrængende fordybelse i Plotins tanker og syner giver han i en række kapitler, hvor han med nænsom systematisering og fin komposition, samler og belyser Plotin-ord på en sådan måde, at læseren føres til forståelse både af enkelthederne og af den helhed, der sammenbinder dette tilsyneladende så modsigelsesrige værk og som har sin egentlige grund i Plotins mystiske oplevelser. Denne opfattelsesmåde og fremstillingsform er, forekommer det os, særdeles adækvat overfor dette mærkværdige forfatterskab. Også de afsnit, der er historisk anlagte, er præget af stor kyndighed og sikkerhed; særlig værdifuld er behandlingen af Plotins forhold til gnosticiseringen.

I de senere år har dr. Povl Johs. Jensen været optaget af forarbejder til en kritisk udgave af Chalcidius' latinske oversættelse af og kommentar til Platons Timæus (først i samarbejde med dr. Blum i Uppsala, nu med professor Waszink i Leiden). Det vil endnu være flere år, før denne udgave kan foreligge, men dr. Jensen har indsendt forskellige prøvekollationer o. lign. der viser, at arbejdet er i gode gænge og foretages med sikker filologisk metode. Dr. Povl Johs. Jensen har iøvrigt dokumenteret sikker og fin forståelse af Platons Timæus gennem sin oversættelse af denne dialog i den store danske Platonoversættelse. Til slut skal omtales, at han i sin ansøgning omtaler, at han for tiden har en afhandling om Parmenides under udarbejdelse.

Det vil ses af det foregående, at dr. Povl Johs. Jensen har beskæftiget sig videnskabeligt med så forskelligartede og væsentlige områder af den klassiske filologi som latinsk syntaks, Platonforskning, og sengræsk filosofi, og at han må betegnes som en særdeles kyndig og moden videnskabsmand; hertil kommer, at han, som omtalt, i en årrække har virket som lektor i klassisk filologi ved Københavns universitet, og at han også i to semestre, som vikar under vakance i professoratet, har givet videregående, videnskabelig undervisning. Der kan derefter ikke være tvivl om, at dr. Povl Johs. Jensen er udmærket kvalificeret til det ledige embede, og vi indstiller enstemmigt, at han udnævnes til professor i klassisk filologi ved Københavns universitet.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 tilstillet ansøgerne, af hvilke ingen afgav bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev behandlet på fakultetets møde den 20. december 1948. Ved afstemningen i henhold til § 5, stk. 1 stemte 23 af 27 medlemmer for indstillingen.

Efter at være blevet tiltrådt af Konsistorium videresendtes den under 7. januar 1949 til ministeriet, hvorefter bibliotekar ved Det kgl. Bibliothek, lektor, dr. phil. Povl Johannes Jensen ved kgl. resolution af 15. januar 1949 udnævntes til professor i klassisk filologi ved universitetet fra den 1. januar 1949 at regne.

b. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i metrik og foredragslære for og udnævnelse af lektor, dr. phil. Arthur Arnholtz til professor i dette fag

(j. nr. 243/45).

Ved det filosofiske fakultets møde den 22. januar 1945 behandlede en skrivelse indsendt af en kreds af fagligt interesserede, hvori der rettedes opfordring til fakultetet om at tage lektor, dr. phil. A. Arnholtz' stilling ved universitetet op til nærmere drøftelse.

I anledning heraf nedsatte fakultetet et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Erik Abrahamsen, dr. phil. L. L. Hammerich, dr. phil. Carsten Høeg, dr. phil. O. E. Ravn og Ejnar Thomsen samt lektor, dr. phil. J. P. Larsen. Dette udvalg afgav under 9. juni 1945 følgende indstilling:

»Udvalget har set det som sin opgave at betragte den i nævnte skrivelse berørte sag i sammenhæng med den omstændighed, at faget musik i 1946 vil blive stillet over for spørgsmålet om besættelse af lektoratet i tale og sang ved lektor Forchhammers afgang fra dette embede, et spørgsmål, der naturligt forbinder sig med overvejelserne om lektor Arnholtz' stilling, idet lektor Arnholtz' arbejde ved universitetet på visse områder grænser ind imod det arbejdsområde, der for tiden bestrides af lektor Forchhammer.

Det har i udvalget været drøftet at lade lektor Arnholtz overtage det Forchhammerske lektorat i tale og sang, samtidig med at lektor Arnholtz fortsatte med at undervise i talens og sangens historie og æstetik. Da undervisningsområdet ved denne ordning ville blive af betydeligt omfang, anså udvalget det for rimeligt i så tilfælde at forbedre lektor Arnholtz' økonomiske stilling ved også rent fiskalt at sammenlægge de to lektorater og dermed opnå økonomisk basis for et professorat.

Imidlertid rejste der sig i udvalget betænkeligheder ved at lade lektor Arnholtz overtage det Forchhammerske lektorat i dets fulde udstrækning. Disse betænkeligheder begrundedes hovedsagelig i erkendelsen af, at lektor Arnholtz' videnskabelige indsats og praktiske undervisning hidtil har været overvejende æstetisk-historisk, ikke sanglig-teknisk betonet. At pålægge lektor Arnholtz omfattende forpligtelser i den sidstnævnte retning, således som en eventuel overtagelse af det Forchhammerske lektorat kræver det, ville formentlig desuden hemme lektor Arnholtz' arbejde indenfor de centrale områder af hans forskning.

Det bemærkes, at der, idet lektor Arnholtz' kandidatur til det Forchhammerske lektorat således må antages at bortfalde, næppe iøvrigt forefindes kræfter blandt de disponible videnskabsmænd, der kan tænkes at komme i betragtning

ved det nævnte lektorats besættelse. I betragtning af de således komplicerede forhold foreslår udvalget derfor, at det Forchhammerske lektorat indtil videre holdes »hvilende«, idet repræsentanter i udvalget for faget musik nødigt ser den mulighed afskåret eventuelt senere at kunne besætte dette embede med en videnskabsmand, der behersker faget tale og sang i dets fulde udstrækning.

Imidlertid vil faget musik være særdeles veltjent med at gøre brug af lektor Arnholtz' kyndighed inden for væsentlige punkter af det Forchhammerske lektorats område – såvel som af hans gennem mange års virksomhed godtgjorte evne til tilrettelægning af metodiske praktiske oplæsningsøvelser – samtidig med at de punkter inden for området, som lektor Arnholtz ikke menes at beherske, kunne varetages af en af de undervisningsassistenter, der allerede er beskæftiget inden for faget.

Ikke blot fra udvalgets repræsentanter i faget musik, men, endnu stærkere, fra repræsentanterne for litteratur- og sprogvidenskab er det hævdet, at lektor Arnholtz' faste embedsmæssige tilknytning til universitetet vil være overmåde ønskelig. De videnskabelige kvalifikationer, lektor Arnholtz har lagt for dagen ved sin disputats, har fornemmelig relation til germansk metrik, en betydningsfuld disciplin, hvis stilling indenfor fagene dansk, engelsk og tysk i øjeblikket er stærkt påvirket af den overgangs- og krisetilstand, hvori dens fundamentale problemer i en årrække har været stedt. Både for den sproglige og for den litterære side af undervisningen i de pågældende fag ville det være meget værdifuldt, om lektor Arnholtz, som blandt nulevende danske forskere er både bredest og dybest orienteret på det nævnte område, kunne få mulighed for fortsat at frugtbare sin viden og sin tænkning i forelæsninger og øvelser og samtidig opnå arbejdsvilkår, der ville tillade ham at fortsætte sine så heldigt indledede metriske studier, hvis udtalt principelle karakter forholder sig nøje til førende retninger inden for moderne lingvistik og filologi.

Under henvisning til det ovenfor fremførte foreslår udvalget, at der ved første mulige lejlighed søges oprettet et ekstraordinært professorat i foredragslære og metrik for lektor Arnholtz, idet følgende discipliner henvises til dette professorats forskningsmæssige og undervisningsmæssige område: 1) Dansk metrik (med fornødent hensyn til de øvrige germanske sprog), 2) sangteksternes historie i det omfang, undervisningen i faget musik kræver det (herunder eksamination ved skoleembedseksamen i musik); 3) talens teori og æstetik; 4) oplæsning i det omfang, undervisningen inden for fagene dansk og musik har krav på (herunder eksamination i fornødent omfang ved skoleembedseksamen); og 5) taleøvelser for studerende af alle fakulteter i det omfang de enkelte fakulteter vil anse det for ønskeligt. Der regnes med såvel undervisning gennem forelæsninger og øvelser som deltagelse i bedømmelse af eventuelt forekommende specialeopgaver og disputater indenfor fagområdet.

Udvalget finder anledning til at bemærke, at det ved denne sags forventede videresendelse til de bevilgende myndigheder bør betones, at de her fremførte ønsker ville være blevet rejst i hvert fald af repræsentanter inden for faggrupperne dansk og musik, uafhængigt af den i indledningen til nærværende skrivelse omtalte henvendelse.

Under 13. juni 1945 afgav fakultetet indstilling om oprettelse af et ekstraordinært professorat i metrik og foredragslære for lektor, dr. phil. Arthur Arnholtz. Forslaget blev indsendt til ministeriet med universitetets tilslutning til gennemførelse på finansloven for 1946–47. Det blev ikke gennemført. Universitetet afgav følgende fornyede indstilling til finansloven for finansåret 1947–48:

»Fakultetet har sidst 13. juni 1945 med sin anbefaling fremsendt vedlagte forslag om et ekstraordinært professorat for lektor, dr. Arthur Arnholtz fra et udvalg, bestående af professorerne Jens Peter Larsen, Erik Abrahamsen, L. L. Hammerich, O. E. Ravn, Ejnar Thomsen og Carsten Høeg, nedsat for at behandle et fra en kreds af interesserede indgivet andragende vedrørende lektor Arnholtz' stilling ved universitetet.

I den ovenanførte skrivelse, der behandler faget tale og sangs hele stilling blev det desuden foreslået at holde det Forchhammerske lektorat i tale og sang »hvilende«, da en direkte nybesættelse af lektoratet for tiden er vanskelig. På grund af alder skulle lektor V. Forchhammer fratræde med udgangen af efterårssemestret 1946, men lektoratet er foreslået forlænget til udgangen af forårssemestret 1947. Efter fakultetets opfattelse bør undervisningen i oplæsning og tale- og sangteori ikke betragtes som nødvendigt sammenhørende, og man skal derfor foreslå en opdeling, således at oplæsningen lægges under det for lektor, dr. Arnholtz foreslåede ekstraordinære professorat, medens undervisningen i tale- og sangteori foreslås overdraget overlærer, dr. Egil Forchhammer – som tidligere i en årrække har virket som undervisningsassistent ved faget – idet vi med største glæde imødeser muligheden for igen at knytte dr. Egil Forchhammer til undervisningen af vore studerende.

Med hensyn til formen for dr. Egil Forchhammers tilknytning til universitetet ønsker man at bemærke følgende: Idet man ved en fornyet ansættelse af dr. Egil Forchhammer meget gerne ønsker at opnå en varig tilknytning, uden at omfanget af den pågældende undervisning kan motivere oprettelsen af lektorat, tillader vi os at foreslå, at der opretholdes en honorarlønnet stilling for dr. Egil Forchhammer, f. eks. med et vederlag af 1200 kr. årlig (plus gældende honorartillæg). Det forudsættes, at dr. Egil Forchhammer foruden at deltage i undervisningen, medvirker ved fagets optagelsesprøver og eksaminer. Vi tillader os i denne forbindelse at pege på, at dr. Forchhammers stilling som overlærer ved Statens Institut for Talelidende og hans hele fremtrædende position inden for talepædagogikken iøvrigt fremhæver det ønskelige i at kunne sikre dr. Forchhammer en ansættelse, der går ud over undervisningsassistenternes vilkår.

Med ovenstående motiveringer skal fakultetet derfor indstille, at der:

1. oprettes et ekstraordinært professorat i foredragslære og metrik for lektor, dr. Arthur Arnholtz – og i tilknytning hertil på grund af lektor V. Forchhammers afgang,
2. søges opnået ministeriel bemyndigelse for dr. Egil Forchhammer til at undervise i tale- og sangteori mod det ovenfor foreslåede honorar.»

Ministeriet meddelte imidlertid under 25. september 1946, at det ikke for tiden kunne gå med til oprettelsen af det nævnte professorat. Forslaget gentoges for finansåret 1948-49, idet det filosofiske fakultet afgav følgende fornyede indstilling af 17. maj 1947:

»Idet fakultetet herved på ny stiller forslag om oprettelse af et ekstraordinært professorat i foredragslære og metrik for lektor, dr. phil. Arthur Arnholtz, skal man indledningsvis tillade sig at minde om sagens forhistorie.

Fakultetet fremsendte under 13. juni 1945 med sin anbefaling et udvalgsforslag om et sådant professorat, affattet den 9. juni s.å. og underskrevet af professorerne Erik Abrahamsen, L. L. Hammerich, Carsten Høeg, Jens Peter Larsen, O. E. Ravn og Ejnar Thomsen.

Til denne indstilling henvistes der i den skrivelse af 16/4 f.å., hvorved fakultetet igen foreslog oprettelse af det pågældende ekstraordinære professorat.

Begge gange fremførtes sagen i forbindelse med en omtale af visse undervisningsforholds ændring i anledning af lektor Viggo Forchhammers forventede fratreden ved udgangen af forårssemestret 1947.

For det lektorat i talens og sangens æstetik og historie, som dr. Arnholtz har beklædt siden 1943, vil lektor Forchhammers afgang betyde en arbejdsforøgelse med formentlig 2 ugentlige timer (2 hold à 1 ugentlig time) i diktation og oplæsning for musikstuderende.

Dertil kommer yderligere nye byrder. Disse er bl. a. foranlediget af den omstændighed, at dansk-forprøvens ændring (ved indførelse af mundtlig prøve med obligatorisk oplæsning) under den forventede, umiddelbart forstående og i henhold til ministeriel sanktion af 25. november f.å. allerede praktiserede nye tofagsordning kan forudses at medføre flere hold af danskstuderende til kursus i oplæsning og foredragslære – der kan med forholdsvis sikkerhed regnes med en forøgelse på 2 ugentlige timer, rent bortset fra, at dr. Arnholtz agtes anvendt som deltager i eksaminationen ved vedkommende mundtlige forprøve. Men desuden har indtrængende ønsker fra dansk- og andre litteraturstuderende medført, at dr. Arnholtz fra næste semesters begyndelse vil afholde regelmæssige kurser i germansk verslære, indtil videre fortrinsvis lagt an på at fyldestgøre de danskstuderendes behov, men med udsigt til lejlighedsvis at skulle udstrækkes til andre germanske sprogområder. Endelig kan nævnes, at den af det teologiske, juridiske og filosofiske fakultet billigede og til rektor fremsendte plan om stemmepøver og undervisning i diktation for studerende af alle fakulteter, som ikke modtager den specielle undervisning heri for dansk- eller musikstuderende eller for pastoralseminariets elever, må regnes at forøge dr. Arnholtz' virksomhed med ca. 3 ugentlige timer.

Både fra den musikvidenskabelige faggruppe og – endnu mere – fra fakultetets repræsentanter for germansk litteratur- og sprogvidenskab hævdes det, at dr. Arnholtz' faste embedsmæssige tilknytning til universitetet vil være overmåde ønskelig. De videnskabelige kvalifikationer, som dr. Arnholtz har lagt for dagen ved sin disputats, har fornemmelig relation til germansk metrik, en betydningsfuld disciplin, hvis stilling inden for fagene dansk, engelsk og tysk i øjeblikket er stærkt påvirket af den overgangs- og krisetilstand, hvori dens fundamentale problemer i en årrække har befundet sig. Såvel for den sproglige som for den litterære side af undervisningen i de pågældende fag ville det være meget værdifuldt, om dr. Arnholtz, som blandt nulevende danske forskere er både bredest og dybest orienteret på det nævnte område, kunne få mulighed for fortsat at frugtbar gøre sin viden og sin forskning i forelæsninger og øvelser og samtidig opnå arbejdsvilkår, der ville tillade ham med endnu større kraft at videreføre sine metriske studier, hvis udtalt principielle karakter forholder sig nøje til førende retninger inden for moderne lingvistik og filologi. Det bemærkes, at dr. Arnholtz også efter sin disputats har været produktiv inden for sit fagområdes forskellige grene, dels som udgiver, dels som forfatter. Ganske særlig fremhæves hans i serien »Studier fra sprog- og oldtidsforskning« publicerede skrift »Den sappiske strofe i Danmark« (1946) og hans centrale betydning for planlæggelsen af et stort 6-bind-værk, »Danske Metrikere«, hvortil der søges tilskud gennem »Universitetsjubilæets danske Samfund«.

Ved fremførelsen af ønsket om et professorat for dr. Arnholtz lægger vi også vægt på den omstændighed, at eksamensordningen i såvel dansk som musik forudsætter hans deltagelse i eksamination, ligesom vi fremhæver, at hans undervisning allerede har været med til at fremkalde specialer inden for metrikens udvikling, der kan ventes fortsat, hvis hans tilknytning til universitetet bliver fastere.

Med hensyn til de timer, han må forudses at skulle give fra sig ved over-

tagelsen af et professorat, idet hans ugentlige timetal som lektor fra 1. september 1947 skønnes at måtte ligge mellem 10 og 14 (alt efter kursusbubleringens nødvendighed), vil de kunne besættes med undervisningsassistenter og vil altså ikke medføre nogen betydelig økonomisk merbelastning. Det kan endvidere tilføjes, at dr. Arnholtz' nuværende dobbeltstilling som gymnasielektor med stærkt nedsat timetal og universitetslektor utvivlsomt medfører næsten de samme udgifter for det offentlige som hans ansøgte professorat.«

Herefter blev på finansloven for 1949-50, jfr. Rigsdagstidende 1948-49, tillæg B, sp. 1481-86 under universitetets konto 2, Lønninger til ekstraordinære professorer og docenter, oprettet et ekstraordinært professorat for dr. Arnholtz.

Ved kgl. resolution af 27. april 1949 udnævntes derefter lektor, dr. phil. Arthur Arnholtz til ekstraordinær professor i metrik og foredragslære ved Københavns universitet fra 1. april 1949 at regne.

c. Professor, dr. phil. Carl Roos' afgang fra universitetet og udnævnelse af adjunkt, dr. phil. Steffen Steffensen til professor i tysk filologi med særligt henblik på litteraturen

(j. nr. 177/49).

Under 8. juli 1949 blev der meddelt professor i tysk sprog og litteratur, dr. phil. Carl Nissen Roos afsked på grund af alder i nåde og med pension fra den 31. januar 1950 at regne.

Efter at embedet efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 17. juni 1949 var blevet opslået ledigt, blev under 13. juli 1949 de 2 indkomne ansøgninger, nemlig fra universitetsadjunkt, dr. phil. Steffen Steffensen og lektor ved Århus universitet, dr. phil. Erik Lunding, tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. phil. L. L. Hammerich, dr. phil. C. Roos, dr. phil. F. Billeskov Jansen og Peter Jørgensen samt professor ved Århus universitet, dr. phil. H. Bach. Dette udvalg afgav under 6. december 1949 følgende indstilling til fakultetet:

»Det udvalg, som fakultetet har nedsat til at bedømme de to fra lektor, dr. Erik Lunding og universitetetsadjunkt, dr. St. Steffensen indkomne ansøgninger om det ledige professorat i tysk filologi med særligt henblik på litteraturen, har gennemgået de af de to ansøgere forelagte værker. Der hersker enighed om, at begge ansøgere er fuldt kvalificerede til at beklæde det ledige professorat. Da det ikke har vist sig muligt at opnå enighed om at stille en af dem i første række, indstiller udvalget, at der mellem de to ansøgere afholdes en konkurrence, bestående i to forelæsninger, en med bundet og en med selvvalgt emne.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til fornævnte anordnings § 4, stk. 2 tilstillet ansøgerne, som begge fremsatte bemærkninger til indstillingen.

Ved indstillingens forelæggelse for fakultetet på dettes møde den 19. december 1949 vedtog dette at behandle sagen på det foreliggende grundlag, hvorefter der i henhold til den førnævnte anordnings § 6, stk. 1 ville være at afholde en nærmere angivet konkurrence mellem ansøgerne. De fremsatte bemærkninger gav ikke fakultetet grundlag for en udtalelse.

Efter at den ene af ansøgerne, lektor, dr. phil. Erik Lunding ved skrivelse af 12. december 1949 havde vægret sig ved at deltage i konkurrence og derfor måtte lades ude af betragtning som ansøger, fremlagde bedømmelsesudvalget under 19. december 1949 følgende supplerende indstilling om udnævnelse af dr. Steffensen:

»Dr. phil. Steffen Steffensen er født i Haderslev i 1908 og bestod i 1934 skoleembedseksamen ved Københavns universitet med udmærkelse. – Hans første trykte arbejde »Den unge Herders Stilling til Lyrikken,« 1934, er en bearbejdelse af hans specialopgave. Det er frisk og levende og er karakteriseret ved forfatterens umiddelbare forhold til emnet. – Steffensens hovedværk er hans disputats, Rilke og virkeligheden, 1944. Den behandler et centralt og vanskeligt tilgængeligt emne indenfor moderne tysk digtning. Forfatteren gennemgår den omfangsrige litteratur om emnet med kritisk klarhed og med sympatisk loyalitet overfor forgængerne. Hans egen these, den uforligelige modsætning i Rilke mellem digter og menneske, støttet på værket og udførligt biografisk materiale, gennemføres med overlegenhed og menneskelighed. – I en mindre afhandling, Neue Rilke-litteratur, gennemgår dr. Steffensen de sidst udkomne værker med sans for væsentlige problemstillinger og med urbanitet i behandlingen af andres argumenter. – Forfatteren har endvidere, foruden et par mindre, kritiske afhandlinger, i manuskript indsendt en større afhandling »Das Zeitalter der Restauration«. Det er vanskeligt at fælde en endelig dom om denne afhandling, bl. a. fordi det materiale, den bygger på, endnu ikke er indføjet i fremstillingen.

Dr. Steffensen har undervist på Københavns universitet som undervisningsassistent og i de sidste par år som universitetsadjunkt. Da han desuden i en årrække har undervist ved gymnasieskolen i tysk og engelsk, har han de for undervisningen ønskelige erfaringer.

Der kan for udvalget ikke være tvivl om, at dr. Steffensen efter sine videnskabelige og pædagogiske fortjenester er fuldt kvalificeret til det ledige professorat i tysk filologi med særlig henblik på litteraturen.«

Ved afstemning i fakultetet den 19. december 1949 tiltrådtes den supplerende indstilling med 27 stemmer for og ingen imod. Denne indstilling blev tilstillet dr. Steffensen, som ikke havde bemærkninger til den.

Efter at udvalgets indstilling var blevet tiltrådt af Konsistorium, videresendtes den til ministeriet under 17. januar 1950. Herefter blev ved kgl. resolution af 28. januar 1950 universitetsadjunkt, dr. phil. Steffen Steffensen udnævnt til professor i tysk filologi med særligt henblik på litteraturen fra 1. februar 1950 at regne.

d. Professor, dr. phil. Paul Hans Christophersens afgang fra universitetet og udnævnelse af lektor, dr. phil. Knud Schibbye til professor i engelsk sprog

(j. nr. 373/48).

Under 12. august 1948 blev der meddelt professor i engelsk sprog og litteratur, dr. phil. Paul Hans Christophersen afsked efter ansøgning fra den 31. august 1948 at regne (jfr. universitetets årbog 1947-48, side 16).

På det filosofiske fakultets møde den 5. juli 1948 vedtoges det at indstille, at det ved professor Christophersens afgang ledigtblevne embede, således som det var tilfældet med det ledige docentur, indtil videre ikke søgtes besat, idet det ikke for tiden skønnedes muligt at finde acceptable danske eller udenlandske kandidater til det ledige professorat i engelsk sprog og litteratur. Ministeriet meddelte imidlertid ved skrivelse af 10. august 1948, at man forsøgsvis alligevel ønskede stillingen opslået med en frist på 4-6 uger, således at meddelelsen om den ledige stilling kunne blive bekendtgjort i Norge og Sverige, idet man fandt det betænkeligt, at der til undervisningen i så centralt fag som engelsk kun var een fast lærerstilling.

Fakultetet afgav derefter under 11. oktober 1948 følgende erklæring:

»Der er for tiden adskillige yngre danske videnskabsmænd, om hvem man tør håbe, at de indenfor en rimelig fremtid kan kvalificere sig til en lærestol i engelsk. På den anden side mener fakultetet efter de foreliggende sagkyndige oplysninger afgjort ikke, at der for tiden er mulighed for i Norge eller Sverige at finde en egnet kandidat til en sådan lærestol. For Norges vedkommende tør en sådan mulighed anses for absolut udelukket, efter at Oslo universitet for ganske nylig to gange har set sig nødsaget til at indstille en udlænding til det ved nævnte universitet for tiden ledige professorat i engelsk sprog. Hvad Sverige angår, anser fakultetet det vel ikke for udelukket, omend ingenlunde for sandsynligt, at et opslag kunne fremkalde ansøgninger fra videnskabeligt kvalificerede kandidater, men disse ville af formelle grunde og under hensyntagen til deres uddannelse ikke på forhånd kunne skønnes velegnede til at gøre fyldest i en dansk universitetsstilling af denne art, idet organisationen af engelsk-studiet og hele den anglistiske tradition i Sverige er vidt forskellig fra, hvad tilfældet er her i landet; navnlig må det fremhæves, at den svenske akademiske tradition inden for engelsk filologi lægger hele hovedvægten på studiet af de ældre sprogrtrin, medens man i Danmark ved den nylig gennemførte ændring af sproglig-historisk skoleembedseksamen er gået over til i faget engelsk at give sproghistorien en ret beskeden plads og at lægge hovedvægten på det teoretiske og praktiske studium af nutidssproget, på litteraturhistorien og på kundskab om engelsk kultur og tankegang, altså netop de sider af engelsk-studiet, der i vor tid træder mest i baggrunden ved den videnskabelige uddannelse af anglistere i Sverige.

Fakultetet mener derfor at tjene universitetet og i almindelighed danske akademiske interesser bedst ved at give de ovenfor omtalte yngre danske videnskabsmænd den fornødne tid til at kvalificere sig til det ledige embede. Kun hvis det efter 2 eller 3 års forløb skulle vise sig, at disse forhåbninger skuffes, ville fakultetet anse det for forsvarligt og ønskeligt at tage sagen op på et andet grundlag.

På nærværende tidspunkt ønsker fakultetet derfor at fastholde sit forslag om, at det ved professor Christophersens afgang ledigblevne embede indtil videre ikke søges besat.«

Sagen behandledes derefter af Konsistorium på dettes møde den 27. oktober 1948, hvor man vedtog, uanset det af fakultetet anførte, at embedet blev opslået ledigt, idet man dog med hensyn til spørgsmålet om bekendtgørelse af den ledige stilling i Sverige og Norge henviste til de af fakultetet udtalte betænkeligheder ved at ansætte en svensk anglist i den ledige stilling.

Efter at embedet således under 11. december 1948 var blevet opslået ledigt, blev under 27. januar 1949 de indkomne 2 ansøgninger, nemlig fra lektor, dr. phil. Knud Schibbye og undervisningsassistent, cand. mag. Bengt Jürgensen tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. phil. C. A. Bodelsen, Torsten Dahl, Århus universitet og dr. phil. L. L. Hammerich. Dette udvalg afgav under 31. december 1949 følgende indstilling til fakultetet:

»Til det ledige professorat i engelsk er der indkommet 2 ansøgninger, nemlig fra cand. mag. Bent Jürgensen (f. 1919) og universitetslektor, dr. phil. K. Schibbye (f. 1904).

Om den første af disse ansøgere skal det af fakultetet nedsatte fagkyndige udvalg enstemmigt udtale følgende:

Cand. mag. Bengt Jürgensen er en ung anglist, af hvem man kan vente en videnskabelig fremtid, antagelig navnlig indenfor det fonetiske område. Han har fået Københavns universitets guldmedalje i 1945 for en fortræffelig afhandling om det engelske intonationssystem og har i de sidste 3 semestre udført et udmærket arbejde som en af de tre lærere, hvem det har været betroet at undervise i faget engelsk under professoratets og docenturets hvilen. Der foreligger imidlertid endnu ingen publicerede arbejder fra ham, og vi mener derfor, med al anerkendelse af hans evner, ikke at han kan komme i betragtning.

Udvalget er fremdeles enstemmigt af den opfattelse, at professoratets titel »engelsk« må opfattes som dækkende »engelsk filologi med særligt henblik på sproget«. Dette vil være i overensstemmelse både med denne lærestols traditioner og ønskerne for fagets fremtid.

Udvalget skal endelig under denne forudsætning enstemmigt indstille, at den anden ansøger dr. phil. *Knud Schibbye* udnævnes til professor i engelsk. I overensstemmelse med anordningens § 4 har udvalget anset det for rigtigt, at de indbyrdes noget afvigende begrundelser for denne indstilling gives adskilt af på den ene side underskrevne Bodelsen og Dahl, på den anden side underskrevne Hammerich.

C. A. Bodelsen og Torsten Dahl ønsker at udtale følgende:

Dr. Schibbyes disputats behandler et vanskeligt og meget omdiskuteret afsnit af den nyengelske grammatik (verbernes udvidede former), som næppe kan siges at være fuldt afklaret endnu. Nogen endelig løsning af problemet har han ikke tilvejebragt, lige så lidt som nogen af de andre forskere, der har behandlet emnet, og der kan rettes indvendinger mod enkeltheder i hans afhandling og mod

dens noget snævre problemstilling, men vi mener dog at den er et solidt lingvistisk arbejde, der på flere punkter (f. eks. forbindelsen mellem de udvidede former og de pågældende verbers aktionsart) fremfører nye iagttagelser og forklaringer, og at den er et værdifuldt bidrag til problemets løsning.

Dr. Schibbye har forøvrigt sin styrke i en veludviklet evne til analyse af subtile sproglige betydningsnuancer, og skønt han er overmåde velbevandret i det engelske sprogs ældre udviklingstrin og historie, synes hans specielle felt at være synonymikken.

På dette område foreligger der fra hans hånd to længere trykte afhandlinger: engelsk stilistik I og II, som med betydelig skarpsindighed behandler emner, der vel er begrænsede, men som åbner videre perspektiver, og som viser hans fine sans for synonymiske nuancer. Endvidere foreligger der i korrektur et værk betitlet »Engelsk synonymik på grammatisk grundlag«.

I modsætning til den måde hvorpå engelsk synonymik ellers sædvanligvis behandles, består denne bog ikke i analyser af isolerede grupper af synonymer. Den behandler selve det synonymiske inddelingsgrundlag: det netværk af arbitrære distinktioner, som sproget lægger over de objektive fakta, og de konkrete tilfælde af synonymer behandles ikke for deres egen skyld, men som illustrationer til inddelingsprincipperne. Dette udpræget teoretiske arbejde er efter vor mening af betydelig værdi og mange af de teoretiske, betragtninger det indeholder, er både skarpsindige og originale.

Dr. Schibbye har i 17 år deltaget i universitetsundervisningen, først som undervisningsassistent, dernæst som lektor, og i de sidste 3 semestre desuden som en af de tre lærere, hvem det er betroet at undervise i faget under professoratets og docenturets hvilen. Han deltager i eksamen og i bedømmelsen af specialeopgaver. I de ovennævnte egenskaber har han dækket en stor del af undervisningen, navnlig i de ældre sprogrtrin, sproghistorien og den nyengelske grammatik inklusive synonymikken. Han er en fremragende dygtig videnskabelig lærer, hvis undervisning er meget stærkt benyttet og påskønnet af studenterne; han har trukket et meget stort læs, og det er for en stor del ved hans hjælp, at undervisningen har kunnet gennemføres i tilfredsstillende omfang i det lange tidsrum, hvor lærerstaben ikke har været fuldtallig.

Når dr. Schibbyes produktion hidtil har været af et mindre omfang end man kunne vente af hans utvivlsomme videnskabelige evner, må grunden søges i det store og tidsrøvende undervisningsarbejde, som universitetet har pålagt ham, og som ingen anden i den pågældende periode har været så kompetent som han til at udføre.

Dette arbejde har ikke kunnet honoreres i noget rimeligt forhold til dets omfang og værdi, og dr. Schibbye har derfor været tvunget til at supplere sine indtægter ved at påtage sig yderligere undervisningsarbejde udenfor universitetet. Det er at vente, at hans videnskabelige evner vil komme til større udfoldelse, hvis der sikres ham de med et professorat følgende bedre arbejdsvilkår.

L. L. Hammerich ønsker at udtale:

Medens jeg er enig med mine medbedømmere i konklusionen, mener jeg at måtte give afvigende præmisser, allerede fordi jeg som medlem af bedømmelsesudvalget, da docenturet i engelsk sprog og litteratur var opslået ledigt i 1948 og søgtes af dr. Schibbye, udtalte mig imod hans udnævnelse.

Indledende skal jeg bemærke, at mit votum af 4. maj 1948 ikke stillede ringere fordringer, fordi den ledige stilling var et docentur, end om det – som nu – havde været et professorat; det kunne nemlig (bortset fra andre betragtninger) med sikkerhed forudses, at den, der blev udnævnt i det ledige docentur, meget snart ville blive professor.

Mit votum af 4. maj 1948 konkluderede i, at lektor dr. Schibbye vel ikke

forekom mig videnskabelig kompetent til et docentur (professorat) i engelsk sprog og litteratur, men at han var en så fremragende universitetslærer, at der burde gøres »alt hvad der er menneskeligt muligt«, for – f. eks. ved oprettelse af en amanuensispost – at skaffe ham økonomisk betryggende forhold og sikre ham for Københavns universitet. Dette har ikke kunnet lade sig gøre. Men dr. Schibsbbye er stadig lige uundværlig for undervisningen i engelsk ved Københavns universitet. Og for den, der indser dette, må da følgen blive, at den konklusion, der nåedes i maj 1948, tages op til revision.

Med hensyn til de da foreliggende arbejder kan jeg dog efter fornyet prøvelse ikke ændre min dom væsentligt, måske nok modificere den. Navnlig vil jeg præcisere udtalelsen om, at disputatsen med megen flid behandler et centralt og vanskeligt emne inden for engelsk, men dog på forskellig vis kan kritiseres, derhen, at arbejdet i sig selv er værdifuldt og opfylder sin intention som et kritisk, ræsonnerende, veloplysende værk til brug især for danske engelsklærere, men at det næppe burde have været en disputats. – De to hæfter engelsk stilistik har jeg stadig svært ved at forlige mig med, men det ville være illoyalt ikke at fremhæve, hvad dr. Schibsbbye oplyser i sit svar på indstillingen af maj 1948, nemlig at engelsk-filologer også udenfor Danmark har en gunstigere mening om hans stilistiske arbejder end jeg har udtrykt.

Det afgørende er imidlertid, at der efter maj 1948 er fremkommet et nyt arbejde af dr. Schibsbbye, og at dette, så vidt jeg ser, er af høj kvalitet. Det er en dels i korrektur, dels i manuskript foreliggende Engelsk Synonymik på Grammatisk Grundlag (ca. 6 ark). Denne bog er original ved sin målsætning, idet den bevidst indskrænker undersøgelsen til at omfatte ordgrupper indenfor kredsen af de hyppigst forekommende ord, hvorved dr. Schibsbbye, sikkert med rette, blandt flere muligheder har valgt at holde sig til H. E. Palmer's udvalg af de 1000 (med afledninger ca. 5000) hyppigste engelske ord. Dr. Schibsbbye går her ved ud fra den rigtige tanke, at betydningsoppositioner, der kan gøre sig gældende ved almindeligt forekommende ord, ikke kan påregnes ved sjældnere ord. Den er også original ved sin metode. På en langt mindre bastant måde end f. eks. i Jost Triers (i og for sig højst fortjenstfulde) undersøgelser indenfor tysk betydningslære, gennemføres arbejdet ved påvisning af, hvorledes de forskellige begrebsfelter ordner sig om skiftende og krydsende oppositionsakser. Det er morsomt, praktisk, levende.

Man kan uden tvivl kritisere forskelligt, bl. a. at stilen er så fortættet og beskeden, at originaliteten i konceptioner ikke fremtræder; man kan mene, at bogen, selvom den skal være lærebog for studenter i Danmark (og derfor er gjort kortfattet), burde have været på engelsk, bør frem for den internationale kritik. Men, efter nogen overvejelser: dette arbejde er tilstrækkeligt for mig til at ændre min konklusion fra ifjor.

Professorerne Bodelsen og Dahl henpeger med rette på dr. Schibsbyses langvarige og betydningsfulde virksomhed som universitetslærer (undervisningsassistent, senere lektor). Synonymikken er fremgået af forelæsninger, dr. Schibsbbye har holdt; det er oplyst, at der af andre frugter af hans universitetsundervisning kan ventes en bog om engelske præpositioner og en engelsk sproghistorie. Efter bogen om synonymik vil der med fortrosthed kunne ses hen til disse arbejder.

Det vil imidlertid bemærkes, at alt, hvad dr. Schibsbbye har udført og – så vidt det er oplyst – planlagt, vedrører forskning med engelsk sprog. Det forekommer mig derfor stadig ikke berettiget at indstille dr. Schibsbbye til en lærestol, der omfatter både engelsk sprog og litteratur; dr. Schibsbbye er efter min mening ikke kompetent til at overtage en undervisning i engelsk litteratur. Men hvis, som enstemmigt foreslået af udvalget, professoratets titel »engelsk« op-

fattes som »engelsk filologi med særligt henblik på sproget«, foreslår jeg, at dr. Knud Schibbye indstilles til udnævnelse.

Således begrundet skal udvalget da indstille, at det ledige professorat i engelsk besættes med dr. phil. Knud Schibbye.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke ingen fremsatte bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 16. januar 1950, hvori deltog professor Torsten Dahl, Århus. Ved afstemningen i henhold til § 5, stk. 1 i ovennævnte anordning stemte 27 medlemmer af 28 tilstedeværende for indstillingen og ingen imod. Efter at indstillingen var tiltrådt af Konsistorium på dettes møde den 25. januar 1950, videresendtes den under 27. januar 1950 til ministeriet. Herefter blev ved kgl. resolution af 17. februar 1950 lektor, dr. phil. Knud Schibbye udnævnt til professor i engelsk sprog ved universitetet fra 1. februar 1950 at regne.

Da professor Schibbye ved ansættelsen var over 40 år gammel, blev der på normeringsloven for 1951-52, jfr. Rigsdagstidende tillæg A, sp. 5489-90 tillagt ham ret til pension uanset alderen ved ansættelsen. Der blev endvidere tillagt professor Schibbye pensionsanciennitet fra 1. december 1946.

e. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i dansk sprog for og udnævnelse af dr. phil. Paul Diderichsen som ekstraordinær professor i dette fag

(j. nr. 286/47).

Under 21. maj 1947 afgav det filosofiske fakultet følgende indstilling:

»Idet fakultetet hermed indstiller oprettelse af et ordinært professorat i dansk sprog, skal man som motivering anføre følgende:

1) Det meget store antal danskstuderende, hvortil kommet et i de senere år stigende tal af magisterkonferensstuderende i nordisk filologi, belaster professoratet i nordisk sprog med så tunge undervisningsbyrder, at tilstandene i længden er uholdbare, såvel for den pågældende universitetslærer som for de studerende.

2) I øvrigt er det foreslåede professorat i dansk sprog ikke tænkt som en simpel dublering af professoratet i nordiske sprog, men som en lærerpost med særlige undervisnings- og forskningsopgaver, som udviklingen inden for vedkommende videnskabsområde, navnlig med hensyn til nydansk grammatik, har givet en fremskudt stilling, et forhold der også har fået udtryk i den nye studie- og eksamensordning. I virkeligheden vil denne ordning for dansks vedkommende ikke kunne praktiseres tilfredsstillende uden det ansøgte professorat.

3) Oprettelsen af en lærestol i dansk sprog ved siden af den i nordiske sprog ville tilvejebringe en ved de foreliggende undervisnings- og forskningsopgaver naturligt begrundet parallel til ordningen af det tilsvarende litterære fagområde (med en professor i nordisk litteratur og en i dansk litteratur).

4) Ved universiteterne i Lund og Uppsala er der et professorat i svensk sprog foruden et i nordisk filologi.

5) I 1925 var fagområdet nordiske sprog og nordisk litteratur betænkt med følgende lærere:

- 1 professor i nordiske sprog,
- 1 docent i nordiske sprog,
- 1 professor i nordisk filologi,
- 1 professor i islandsk sprog og litteratur,
- 1 professor i nordisk litteratur,
- 1 professor i dansk litteraturhistorie.

Ved professor Dahlerups afgang som professor i nordiske sprog i 1926 udnævntes hidtilværende docent i samme fag, Johs. Brøndum-Nielsen, i hans sted, uden at det derved ledigblevne docentur blev besat.

I 1928 tog professor i nordisk filologi Finnur Jónsson afsked, og omtrent samtidig døde professor i islandsk sprog og litteratur Valtýr Guðmundsson. Sidstnævntes stilling blev 1929 besat med professor Jón Helgason, medens professor Jónssons embede blev erstattet med dels et ekstraordinært professorat i nordisk sprog- og litteraturforskning, besat med Paul V. Rubow 1929, dels et lektorat i nordisk arkæologi. Da docent Rubow 1930 efterfulgte Vilh. Andersen som professor i nordisk litteratur, blev hans docentur ikke besat.

Det vil formentlig af ovenstående korte redegørelse fremgå, at den dansk-nordiske faggruppe – selv i betragtning af senere oprettede lektorater og universitetsadjunkturer – i dag lærermæssigt er ringere stillet end for ca. 10 år siden, samtidig med at studenterantallet og studieintensiteten er steget.

Også under hensyn hertil henstilles det indtrængende, at der fra 1. april 1948 oprettes et ordinært professorat i dansk sprog. Det tilføjes, at der findes velkvalificerede kandidater til en sådan stilling.»

Forslaget blev indsendt til ministeriet med universitetets tilslutning til gennemførelse på finansloven for finansåret 1948–49, men blev ikke fremmet.

Universitetet gentog da forslaget til finansloven for finansåret 1949–50, idet man efter forhandling med ministeriet nu søgte oprettet et ekstraordinært professorat i dansk sprog for dr. phil. P. Diderichsen i stedet for det oprindelige forslag om et ordinært professorat, vedlagt følgende udtalelse af 18. december 1948 fra den nordiske faggruppe om dr. Diderichsens videnskabelige kvalifikationer:

»Med henvisning til den tidligere indgivne ansøgning om et ordinært professorat i dansk sprog skal man, under hensyn til den ændrede plan om oprettelse af et ekstraordinært professorat i dansk sprog for dr. Paul Diderichsen, afgive følgende udtalelse:

Dr. phil. *Paul Diderichsen* er født 16/8 1905, blev mag. art. 1929, dr. phil. 1941, universitetsadjunkt ved Københavns universitet 1942.

Hans første større videnskabelige arbejde er udgaven »Fragmenter af gammel-danske Haandskrifter« (1931–37), hvori han samlede et stort antal brudstykker af vor middelalders religiøse oversættelseslitteratur, en litterær genre, der i højere grad end nogen anden har været grundlæggende for uddannelsen af dansk litterær prosa. Håndskriftmaterialet til denne udgave skaffedes til veje med stor grundighed, og de til tekststykkerne svarende latinske kilder fremdroges og aftryktes til sikring af de danske teksters fortolkning. Alle fragmenterne forsynedes med palæografisk beskrivelse og redegørelse for deres sprogform og ortografi samt fornøden kommentar. Enkeltbeskrivelsernes resultater sammenfattedes i en indledning, hvis problemer af ortografihistorisk art udførtes videre

– i en større sammenhæng – i en særlig afhandling, der fremkom i tidsskriftet *Acta Philologica Scandinavica* XII 116-169 («Probleme der altdänischen Orthographie»).

Ved disse publikationer havde dr. Diderichsen med overlegen dygtighed samlet et for dansk sprogforskning betydningsfuldt materiale og givet en metodisk belysning af vor middelalderlige skriftsforms udvikling.

Nogle i studieårene ved universitetet påbegyndte undersøgelser om pronominerne sig og sin, som dr. Diderichsen i egenskab af redaktor ved ordbog over det danske sprog fik lejlighed til at behandle med udnyttelse af sit eget og ordbogens citatmateriale, afsatte den store afhandling »Om Pronominerne sig og sin« (*Acta Philologica Scandinavica* XIII 1-95), hvor forfatteren viser sig som en sprogforsker med særlig interesse og evne for den systematiske undersøgelse af syntaktiske og sprogstrukturelle problemer. Med impulser fra Viggo Brøndals sprogfilosofiske arbejder har dr. Diderichsen taget den opgave op at skaffe klarhed over morfologiens og syntaxens teori og metode og således skabe et arbejdsgrundlag for nordisk grammatik.

Resultater af disse grammatiske studier foreligger yderligere i afhandlingen »Realitet som grammatisk Kategori« (*Nysvenska Studier* 1939, 69-91) og i disputatsen »Sætningsbygningen i Skaanske Lov, fremstillet som Grundlag for en rationel dansk Syntaks« (1941). På den her anvendte metode, der tilstræber at finde helhedsformler for de sproglige strukturtyper, hviler ligeledes Diderichsens »Elementær dansk Grammatik« (1946), der ikke blot i København og Århus, men i vore nordiske nabolande har været lagt til grund for universitets- og studier.

I en lang årrække har dr. Diderichsen arbejdet som medudgiver af Thomas Kingos samlede skrifter og som redaktor ved ordbog over det danske sprog.

Han har herhjemme taget ivrig del i den sprogvidenskabelige diskussion (i de forskellige faglige foreninger), har holdt foredrag ved sproglige kongresser i og udenfor Norden, efter indbydelse holdt forelæsninger ved Århus universitet (1943), Göteborgs Högskola (1948) og ved en international universitets-studieuge i Alpbach (1948). Med energi og dygtighed har han således deltaget i det inter-skandinaviske og internationale samarbejde på sprogvidenskabens område.

Ved Københavns universitet har han i en længere årrække, bl. a. som universitetsadjunkt, udført en fortjenstfuld undervisningsvirksomhed, nyorienterende og vækkende.

Dr. Diderichsen står da som en både i og udenfor Danmark kendt og anset sprogforsker, der på fremragende måde har søgt at nyudvikle og grundfæste visse væsentlige sider af den nordiske sprogforskning.

Hans usædvanlige evner gør ham selvskreven til en universitetsstilling, og i dansk sprogvidenskab vil han som universitetslærer kunne yde, hvad ingen anden i øjeblikket evner.

Efter indstilling fra universitetets rektor og kurator blev der på finansloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende 1949-50 tillæg A, sp. 1967-68 under universitetets konto 2, Lønninger til ekstraordinære professorer og docenter oprettet et ekstraordinært professorat for dr. Diderichsen. Herefter blev dr. phil. Paul Krag Diderichsen ved kgl. resolution af 6. maj 1950 udnævnt til ekstraordinær professor i dansk sprog ved Københavns universitet fra 1. april 1950 at regne.

f. *Oprettelse af et ekstraordinært professorat i operaens æstetik og historie
for og udnævnelse af dr. phil. Torben Krogh til ekstraordinær professor i
dette fag*

(j. nr. 190/49).

Den 17. februar 1949 afgik professor i musikvidenskab, dr. phil. Erik Abrahamsen ved døden.

Efter at det således ledigtblevne embede efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 30. marts 1949 var blevet opslået ledigt, blev under 28. april 1949 de indkomne 6 ansøgninger, nemlig fra mag. art. Henrik Glahn, mag. art. Povl Hamburger, mag. art. Gunnar Heerup, dr. phil. Torben Krogh, mag. art. Nils Schiørring og fil. dr. Ingeborg Lagercrantz tilstillet universitetet til erklæring.

Til at bedømme de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. phil. J. P. Larsen, dr. phil. A. Arnholtz, dr. phil. Carsten Høeg, professor ved Uppsala universitet, fil. dr. C. A. Moberg, professor ved Århus universitet, dr. phil. Knud Jeppesen samt organist, mag. art. Mogens Wöldike. Dette udvalg afgav under 5. december 1949 følgende indstilling til fakultetet:

»Om ansøgerne til det ledige professorat i musikvidenskab skal vi udtale følgende:

Mag. art. Henrik Glahn (født 1919) tog i 1945 magisterkonferens i musikvidenskab ved Københavns universitet. Han har siden den tid virket som undervisningsassistent ved universitetet og desuden, siden 1947, som organist. Han har også undervist som vikar ved universitetet under professor Abrahamssens sygdom og efter dennes død.

De arbejder han har indsendt til bedømmelse er to maskinskrevne afhandlinger samt nogle korte trykte artikler og værker af pædagogisk art. Den første af de to nævnte afhandlinger, der er skrevet som specialeopgave ved konferensen, er en undersøgelse af de formale og stilistiske forhold indenfor Brahms symfonier. Skønt det indledende kapitel, om almene musikæstetiske problemer, er noget svagt, og skønt der også i gennemførelsen af selve undersøgelsen undertiden mærkes en noget ungdommelig hang til skematisk opstilling, mener vi at dette arbejde er overordentlig dygtigt og præget af sand videnskabelig ånd og sikker musikalsk fornemmelse. Den anden afhandling, der er en besvarelse af universitetets prisopgave for 1946 »En Undersøgelse af de rytmiske Forhold i Reformationstidens Salmesang paa Basis af Melodistoffet i Hans Thomissøns Psalmebog 1569«, og som blev belønnet med guldmedaljen, er også en meget dygtig anlagt og gennemført undersøgelse; dog må det anmærkes, at undersøgelsen i lidt for høj grad er afhængig af bestemte teorier fremsat af tidligere forskere, og undertiden præget af en vis tilbøjelighed til at opnå klarhed ved simplificering. De trykte afhandlinger er mindre betydningsfulde.

Helhedsindtrykket er, at vi her står overfor en meget betydelig begavelse, der i en ung alder har formået at forelægge dygtige arbejder på områder, der ligger fjernt fra hinanden, men er centralt musikvidenskabelige.

Mag. art. Poul Hamburger (født 1901) tog i 1928 magisterkonferens i musikvidenskab ved Københavns universitet. Han har siden 1940 været lærer i musikteori og -historie ved Blindeinstituttet, og siden september 1945 undervisningsassistent i de samme fag ved Københavns universitet, hvor han også har virket som vikar under professor Abrahamsens sygdom og efter dennes død. Desuden har han været organist siden 1925.

De arbejder, han har indsendt til bedømmelse, er tre mindre afhandlinger i *Zeitschrift f. Musikwiss.* (1929 og 1930), en lærebog i musikkens historie i to bind (1936-37, anden udgave i 1948), en bog om Thomas Laub, samt nogle musikteoretiske lærebøger. De tre afhandlinger viser ham som en kyndig og velskoleet musikhistoriker, men har karakter af korte meddelelser indenfor et snævert begrænset område. »Musikens Historie« er en dygtig tilrettelagt lærebog, men den har ikke givet forfatteren lejlighed til nogen selvstændig udfoldelse af videnskabelig art; fremstillingen af den nyere musiks historie virker noget utilfredsstillende på grund af en ensidig betragtningsmåde. Laub-bogen er en fin og kyndig redegørelse, men kan næppe siges at have nogen væsentlig, videnskabelig betydning. Af de musikteoretiske arbejder finder vi anledning til at fremhæve »Koralharmonisering i Kirketonearter« (1949), der vidner om selvstændige stilistiske studier på et hidtil næsten ubearbejdet felt.

Helhedsindtrykket af den fremlagte produktion er, at magister Hamburger siden 1930 kun i meget begrænset omfang har fundet lejlighed til selvstændige, videnskabelige undersøgelser, men har viet det musikpædagogiske arbejde sine bedste kræfter.

Mag. art. Gunnar Heerup (født 1903) tog i 1928 magisterkonferens i musikvidenskab ved Københavns universitet. Han har siden 1929 været lærer i sang, bl. a. ved Københavns Kommunes Sangskole, og er, siden 1939, faglig medhjælper i sang hos undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne og, siden 1948, adjunkt ved Aurehøj Gymnasium. Ved Statens Lærerhøjskole har han i seks år virket som lærer i musik-historie og -teori. Desuden har han gennem ca. 20 år været redaktør af forskellige musiktidsskrifter.

De arbejder han har indsendt til bedømmelse, er en maskinskreven afhandling om den Riemannske funktionslære, der var hans specialeopgave ved konferensen, samt et antal tidsskriftartikler. Hans værdifuldeste arbejde er utvivlsomt den nævnte musikteoretiske afhandling, hvis tanker han forøvrigt senere har udbygget i et foredrag; den vidner om udmærket kritisk sans og fremstillingsevne. De øvrige arbejder, for størstedelen ganske korte artikler, er mindre betydningsfulde fra et videnskabeligt synspunkt, men er særdeles velskrevne og vidner – undertiden næsten for stærkt – om den evne og trang til selvstændige synspunkter, der også har præget hans betydningsfulde indsats i den musikpædagogiske debat.

Også om magister Heerup gælder det da, at hans videnskabelige produktion er meget beskeden i omfang, og han har i den sidste snes år ikke fundet lejlighed til at forelægge resultater af virkelig videnskabelige undersøgelser.

Dr. phil. Torben Krogh (født 1895) gennemgik, efter sin studentereksamen, musikkonservatoriet i København og studerede musikhistorie ved universitetet. I 1919 tog han magisterkonferens i dette fag og fortsatte derefter sin uddannelse i Berlin, hvor han i 1922 blev doktor. Ved konkurrencen om det ledigblevne musikdocentur ved Københavns universitet erklæredes han for fuldtud kvalificeret til at beklæde en universitetslærerpost i musikvidenskab; og samme år tildeltes ham den danske doktorgrad. Siden den tid har han virket både som iscenesætter, som lærer ved Det kgl. teaters elevskole, som foredragsholder, og som skribent. Ved Københavns universitet har han i spredte perioder holdt

forelæsninger (over musikalsk akustik, over tonepsykologi og emner fra operaens historie) og bl. a. virket som vikar under professor Abrahamsens sygdom.

Som grundlag for bedømmelsen har han indsendt en lang række arbejder, dels adskillige større selvstændige publikationer (Zur Geschichte des dänischen Singspiels im 18. Jahrh., 1924, Jacopo Fabris Instruction in der teatralischen Architectur und Mechanique, 1930, Danske Teaterbilleder fra det 18. Aarh., 1932, Ældre dansk Teater, 1940, Holberg i det kgl. Teaters ældste Regieprotokoller, Fra Bergs Hus i Læderstræde til Komediehuset paa Kgs. Nytorv, 1949), dels en række mindre skrifter (for størstedelen publiceret i Studier fra sprog- og oldtidsforskning), dels særtryk af en række afhandlinger i tidsskrifter og lignende bidrag. I sin ansøgning henviser han yderligere til en lang række kronikker og til bidrag til Biografisk Leksikon m. m.

Lige siden doktordisputatsen har det danske teaters historie været centrum for dr. Kroghs videnskabelige virksomhed. I disputatsen behandler han syngespillet historie i Danmark i det 18. årh. og viser stor kyndighed både i behandlingen af tidligere kendt stof og i fremdragen af nyt materiale; men allerede i dette arbejde, over et musikhistorisk tema, mærker man, at hans særlige anlæg og interesser går i retning af teatrets problemer og almen kulturhistorie. Nogle mindre arbejder, hvori bl. a. behandles de forskellige arieformer, angår den samme emnekreds. Efter 1924 har dr. Krogh mere været teaterhistoriker end egentlig musikforsker. Han har navnlig for det danske teaters historie i alle dets skiftende faser og for pantomimens historie, udført et grundlæggende forskningsarbejde og fremdraget et væld af nye tekster, af interessante iagttagelser, af nye og inspirerende synspunkter. Han har desuden formået at fremlægge sine resultater i en levende og fængslende form, og han har ved sit altid åbne blik for den danske kulturs forbindelser med udlandet også haft stor betydning for studiet af andre sider af kulturlivet. Vi mener dog, at der i denne sammenhæng ikke er grund til at omtale disse arbejder i enkeltheder. Men vi fremhæver, at man også i en række af værkerne om rent teaterhistoriske emner på mangfoldige steder mærker, at dr. Kroghs interesse for musikkens rolle i teatrets verden er usvækket. Særlig interesse for musikhistorien viser dr. Krogh i sit arbejde om ældre dansk teatermusik; fremhæves bør også hans omfattende og værdifulde bidrag til klarlæggelse af danske visemelodiers afstammingsforhold. I sammenhæng med de sidstnævnte studier står hans bog om melodierne i Heibergs vaudeviller, 1942, hvori han fremlægger en virkelig udtømmende og videnskabelig velfunderet behandling af det valgte emne; i »Bellman som musikalsk Digter« (1945) har han bidraget på væsentlig måde til at placere Bellman i det rigtige, europæiske perspektiv. Fælles for de sidstnævnte arbejder er, at deres art – og tildels selve emnevalget – er bestemt mere af interesse for musikens ydre forhold og dens funktion i kulturlivet end for værkernes egen struktur og musikalske egenskaber.

Når man prøver at overskue denne store produktion, imponeres man af den aldrig svigtende forskertrang, af den brede lærdom, af den altid fængslende fremstillingsform. Anlægger man et musikvidenskabeligt synspunkt, må man imidlertid tilføje at, specielt siden midten af tyverne, har studiet af selve musikken indtaget en beskeden plads i dr. Kroghs forfatterskab, og at hans værdi i musikalske sager ikke sjældent er præget af en noget unuanceret og ikke helt dybtgående opfattelse.

Fil. dr. Ingeborg Lagercrantz (f. 1913 i Finland) har fået sin musikvidenskabelige uddannelse ved universitetet i Åbo, hvor hun i 1949 tog doktorgraden.

Til bedømmelse har hun indsendt en række afhandlinger, dels i trykt, dels i maskinskreven form. Det betydningsfuldeste værk er hendes doktordisputats,

»Lutherska kyrkoviser«. Det er et dygtigt og energisk gennemført arbejde, der bygger på omfattende håndskriftundersøgelser; det vidner om tilegnelse af god metode og om betydelig lærdom, men giver ikke noget stærkt indtryk af personlig indsats på det musikvidenskabelige område. Nogle mindre arbejder, der står i nøje tilknytning til doktorafhandlingen, befæster dette indtryk. Andre mindre arbejder behandler emner fra den musikalske folkløse og andre folkloristiske discipliner; også her er undersøgelserne præget af kyndighed og energi; specielt kan fremhæves afhandlingen af Jungfrufesten i Ritvala.

Med al anerkendelse af den dygtighed og energi, hvormed dr. Lagercrantz har arbejdet på flere forskellige områder, hvor hun har fået en god skoling, mener vi ikke, at hun har vist sådanne forskerenskab, at man kan vente, at hun fuldtud vil kunne opfylde de krav, der stilles ved et universitet, hvor hun ikke i så høj grad som i sit hjemland vil få brug for de specielle forudsætninger og kundskaber, der giver sig udtryk i hendes udpræget nationalt betonedede forskning.

Mag. art. Nils Schiørring (født i 1910) tog magisterkonferens i musikvidenskab ved Københavns universitet i 1933. Han har siden 1933 været assistent ved Musikhistorisk Museum og siden 1939 været musikanmelder (først ved Nationaltidende, hvor han også var teaterkritiker, siden 1949 ved Berlingske Tidende). I 1943-45 var han redaktør af »Dansk Musiktidsskrift«. Han har gennem en længere årrække haft nøje arbejdsmæssig tilknytning til Folkemindesamlingen. De arbejder, han har indsendt til bedømmelse, er tre maskinskrevne afhandlinger, et bind af Kingo-udgaven (behandling af melodistoffet), nogle mindre trykte afhandlinger, samt 5 hefter af Gamle Danske Viser, ved hvis udgivelse han har medvirket. Desuden har han henvist til en række biografier af danske musikere i Biografisk Leksikon og til en håndskreven registrant i Folkemindesamlingen på Det kgl. bibliotek. Den første af de maskinskrevne afhandlinger er hans specialeopgave fra konferensen, og dens emne er den franske ouverture fra Lully til Rameau. Det er et dygtigt arbejde, præget af kyndighed og fin musikalsk sans. Hans analyser har dog i noget for høj grad karakter af rubricering af visse ydre træk. Den følgende maskinskrevne afhandling er en besvarelse af universitetets prisspørgsmål for 1934 om stilen i Schultz' og Kunzens viser, for hvilken han opnåede accessit; forfatteren har ønsket at vise alsidighed og vidsyn i sin undersøgelse, men de forventninger, indledningen giver i så henseende, bliver ikke helt indfriet; trods visse mangler i problemstillingen, kan afhandlingen karakteriseres som et kyndigt, omhyggeligt, og fuldtud videnskabeligt arbejde. Et par mindre arbejder – om folkevisen og om dansk musikliv i det sidste halve århundrede – er af mere populær karakter; de er velskrevne og vidner smukt om den alsidige orientering og det gode judicium, han også har haft lejlighed til at vise som musikanmelder og i sine artikler i Biografisk Leksikon. Hans bidrag til Kingo-udgaven og en afhandling i Musikhistorisk Arkiv (1939) fortjener stor anerkendelse, men da de ligger ganske på linje med emnet for den tredje store maskinskrevne afhandling – der også er indleveret som doktorafhandling – er der ikke anledning til at gå nøjere ind derpå. Doktorafhandlingens titel er Det 16. og 17. aarhundredes danske Visesang, en efterforskning efter det anvendte melodistof. Trods de store vanskeligheder, hvormed indsamlingen af tilstrækkeligt stof for dette emne er forbundet, er det lykkedes forfatteren, ved afsøgning af alle afkroge og med beundringsværdig sporsans, at fremdrage et forbavsende rigt og interessant materiale. Sommetider har man på fornemmelsen, at forfatteren har været ved at synke i knæ under vægten af den vældige sum af enkeltheder, og fremstillingen er blevet overordentligt tung og undertiden ligefrem anakolutisk og uklar. Den del der byder læserne de største vanskeligheder, er afsnittet om »efterklangvisen«; det er en katalog, hvor mange forskelligartede

ting er samlet, og flere forskellige interesser og synspunkter krydser hinanden; forfatteren har ikke overvundet de utvivlsomt meget store vanskeligheder ved at nå til en klar problemstilling. Også i andre afsnit tynges fremstillingen af forfatterens iver for at få alting med. Man kan også beklage – men ikke undre sig over – at forfatteren ikke har fået tid til at udnytte det enorme materiale, han har opsporet til videregående, musikvidenskabelig bearbejdelse. Trods alle vanskeligheder der møder læserne, er imidlertid langt det overvejende indtryk fylden af den megen ny viden og glæden over de smukke fund, der er gjort; særlig opsigtsvækkende er påvisningen af, at næsten hele indholdet af det forsvundne og så ihærdigt eftersøgte første bind af Adam Kriegers arier forefindes i et hidtil ganske upåagtet håndskrift i Det kgl. bibliotek; det er den slags fund, der kun falder i de forskeres lod, der kan bevare en usvækket opmærksomhed under lange, tålmodige eftersøgninger.

Helhedsindtrykket af magister Schiørring er da, at han har vist en udpræget sans for forskning og stor lærdom og kyndighed, ikke blot på musikkens, men også på litteraturens og folklorens område. Det må dog tilføjes, at hans hidtidige produktion mere vidner om sans for »efterforskning efter kilder« end for forskning over selve de musikalske værker.

Medens alle medlemmer af udvalget har kunnet enes om ovenstående karakteristik af ansøgernes kvalifikationer, er der uenighed om hvilke konklusioner, der bør drages deraf. Uenigheden angår spørgsmålet om, hvorledes særlig dr. Kroghs kvalifikationer til et professorat i musikvidenskab bør bedømmes. Der er enighed om, at hans kvalifikationer til et professorat i teaterhistorie synes at være fremragende, og der er også – på den anden side – enighed om, at man kan nære nogen betænkelighed ved at indstille dr. Krogh til et professorat i musikvidenskab, fordi hans interesser i væsentlig grad har ført ham væk fra musikhistorien, og fordi man derfor – ikke mindst i betragtning af hans alder – måske kan nære nogen tvivl om, hvorvidt han vil have kraft til at bære byrderne ved at overtage undervisningen i et fag hvor der, netop gennem de sidste årtiers udvikling og de deraf følgende ændringer i studieplanen, lægges den allerstørste vægt på discipliner, som han ikke har dyrket siden sine unge år.

Der er ligeledes almindelig enighed mellem udvalgets medlemmer om, at de bedst kvalificerede af ansøgerne, ved siden af dr. Krogh, er magistrene Schiørring og Glahn, der begge har vist fremragende evner som forskere.

Et flertal, bestående af professorerne Jeppesen, Larsen og Moberg og magister Wöldike vil i fortsættelse heraf udtale følgende:

Vi er enige om, at vi ikke mener at kunne indstille nogen af ansøgerne til det ledige professorat. Under hensyn til den udvikling faget musikvidenskab har gennemgået overalt i den sidste generation i retning af en betoning af det rent musikalske, med den stilistiske undersøgelse som centralt område, må vi drage den konklusion af det foran anførte, at dr. Krogh, uanset omfanget og værdien af hans produktion, ikke opfylder de krav, der må stilles til en professor i musikvidenskab i dag. For magister Schiørrings vedkommende ligger sagen sådan at han, efter sine to tidligere afhandlinger, på grund af det overvældende store arbejde med klarlæggelse af de danske visemelodiers kildeforhold ikke har kunnet afse tid til gennem andet arbejde at vise sine anlæg for direkte musikvidenskabelig fremstilling. Om magister Glahn gælder, at hans indleverede arbejder viser ham som en meget lovende musikvidenskabsmand med sans for væsentlige problemer, men at hans produktion endnu ikke synes fuldt tilstrækkelig til at kvalificere ham til et professorat.

Under disse omstændigheder må vi anse det for rigtigst, at besættelsen af professoratet udskydes indtil videre.

Et mindretal, bestående af professorerne Arnholtz og Høeg, mener at de ovenfor anførte betænkeligheder ved at indstille dr. Krogh til det ledige professorat kan og bør opvejes af hensynet til den berigelse det vil være for musikstudiet ved universitetet, om en så fremragende og erfaren forsker som han bliver knyttet til faget. Vi lægger derved vægt på den musikalitet, der uden al tvivl lyser ud af hans skrifter, på det forhold at han har fået en omfattende uddannelse i musik og også på flere måder har haft tilknytning til det praktiske musikliv, og på hans usvækkede evne til at tage nye opgaver op. Vi ønsker også at fremhæve værdien af, at forskellige opfattelser af musikvidenskabens væsentlige opgaver er repræsenterede ved universitetet. Vi indstiller altså dr. Krogh til det ledige professorat. Vi tilføjer, at, efter vort skøn, er også magister Schjørring – i anden række efter dr. Krogh – allerede nu kvalificeret til et professorat i musikvidenskab, uagtet han i sin hidtidige produktion i mindre grad end ønskeligt er kommet ind på konkrete undersøgelser af musikalsk form og udtryk.»

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke mag. art. Povl Hamburger, dr. phil. Torben Krogh, fil. dr. Ingeborg Lagercrantz samt mag. art. Nils Schjørring fremsatte bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 19. december 1949, hvori i henhold til nævnte anordnings § 3 alle udvalgets medlemmer deltog. Ved fakultetets behandling af sagen fastsloges det, at udvalgsflertallet ikke kunne indstille nogen af ansøgerne, mens mindretallet i overensstemmelse med den afgivne indstilling ønskede at indstille dr. phil. Torben Krogh til embedet.

Ved afstemningen om flertalsindstillingen stemte 18 for en udskydelse indtil videre af embedets besættelse, mens 11 stemte imod.

Af forhandlingerne på fakultetets møde fremgik det, at adskillige fakultetsmedlemmer nærede ønske om at indstille dr. phil. Torben Krogh til en lærestol ved universitetet. Man fremførte herunder følgende nærmere begrundelse:

»1) Efter udvalgsflertallets indstilling må påregnes vakance i nogen tid i det ordinære professorat i musikvidenskab.

2) Alle udvalgsmedlemmer fremhæver, selv om de udtaler, at dr. Krogh efter 1924 mere har været teaterhistoriker end egentlig musikerforsker, dog hans store interesse for musikken, specielt indenfor teatrets verden og udtaler om hans produktion i almindelighed, at man imponeres af den aldrig svigtende forskertrang, den brede lærdom og den altid fængslende fremstillingsform. Selv om udvalgsmedlemmerne over for denne produktion mener, at den hvad musikken angår, mere behandler dens ydre forhold (f. eks. musikkens funktion i kulturlivet, som det i bedømmelsen af bogen om melodierne i Heibergs vaudeviller og af »Bellmann som musikalsk digter« hedder, jfr. indstillingen, s. 3, linie 7, forneden) end selve musikken med en betoning af det rent musikalske, med den stilistiske undersøgelse som centralt område (som et udvalgsflertal, bestående af professorerne Jeppesen, Larsen og Moberg samt magister Wöldike udtrykte det) ville det dog være særdeles værdifuldt, om der ved universitetet *netop var en undervisning i musikkens anvendelse i kulturlivet, specielt indenfor teatret*, og dr. Krogh måtte indenfor et sådant område anses for kvalificeret, endog efter ordlyden af udvalgsflertallets indstilling.

3) Dr. Krogh har i to perioder under afdøde professor Abrahamsens sygdom vikarieret for denne ved universitetet og da gennemgået operaer af Mozart, en gennemgang, der omfattede »Don Juan«, Figaros Bryllup«, »Cosi fan tutte« og »Tryllefløjten«.

4) Efter at dr. Krogh i 1924 havde deltaget i konkurrencen om docenturet i musikvidenskab sammen med daværende dr. phil. Erik Abrahamsen og dr. phil. Knud Jeppesen, udtaltes der blandt andet følgende i konkurrencekomiteens indstilling: »Dommerkomiteen har iøvrigt gjort sig bekendt med alle de af ansøgerne indleverede arbejder, udtalelser om deres kvalifikationer og andet for bedømmelsen væsentligt materiale og skal, efter at konkurrenceforelæsningerne er afsluttede, udtale følgende:

»Alle tre ansøgere har fremlagt en produktion, der fuldt ud kvalificerer dem til at beklæde en universitetslærerpost i musikvidenskab; deres forfatterpersonligheder og deres studiers udgangspunkter og art er forskellige, men de har alle tre forudsætninger for at behandle de væsentlige sider af musikvidenskaben.

De afholdte konkurrenceforelæsninger har yderligere vist, at de alle tre har forudsætninger for at blive dygtige universitetslærere.

Det er derfor med beklagelse, at dommerkomiteen må begrænse sin opgave til at indstille en enkelt af disse tre velkvalificerede og lovende unge videnskabsmænd til det ledige docentur.

Dommerkomiteen ønsker, idet den anerkender, at den derved måske går ud over rammen for sin opgave, at udtale håbet om, at de to af ansøgerne, der ikke måtte blive ansatte, må få al mulig støtte til fortsættelse af deres videnskabelige virksomhed«.

5) Dr. Krogh har i sin ansøgning om det ved professor Abrahamsens død ledigblevne professorat udtrykt ønsket om at vie musikvidenskaben sit fremtidige arbejde.

6) Ved universitetet kan man foruden undervisningen i den mere strukturelle side af musikken (med en betoning af det rent musikalske, med den stilistiske undersøgelse som centralt område) ønske en bredere kulturhistorisk orientering, en undervisning i hvilken dr. Krogh i fremragende grad ville kunne gøre fyldest.

7) Det ville være meget ønskeligt, om dr. Krogh, der ved sin frugtbare videnskabelige virksomhed har lagt så betydelige og originale forskerevner for dagen, nu blev knyttet til universitetet.

Ud fra alle disse grunde blev der stillet forslag om, at man for dr. Torben Krogh skulle søge oprettet et ekstraordinært professorat, som skulle omfatte musikhistorie med særligt henblik på operaens historie.

Hertil må dog bemærkes, at nogle af de i denne sag stemmeberettigede holdt for, at et ekstraordinært professorat for dr. Krogh hellere skulle benævnes professorat i teatrets og musikkens historie eller lignende, med henblik på, at dr. Kroghs store fortjenester i højere grad angår teatrets historie end musikkens. Det blev imidlertid med 27 stemmer for, ingen imod, vedtaget, at der skulle søges oprettet et ekstraordinært professorat for dr. Krogh i musikhistorie med særligt henblik på operaens historie.«

Spørgsmålet om oprettelse af et professorat for dr. phil. Torben Krogh blev drøftet videre på fakultetets møde den 16. januar 1950, hvor man indstillede, at der oprettedes et ekstraordinært professorat for dr. Torben Krogh, og at professoratet benævnedes et ekstraordinært professorat i operaens æsthetik og historie.

Efter at fakultetets indstilling var blevet tiltrådt af Konsistorium, indsendtes denne til ministeriet under 30. januar 1950.

Herefter blev der på finansloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende for 1949-50, tillæg B, sp. 1189-90 oprettet et ekstraordinært professorat i operaens æstetik og historie for dr. phil. Torben Krogh.

Ved kgl. resolution af 6. maj 1950 blev dr. phil. Torben Thorberg Krogh udnævnt til ekstraordinær professor i operaens æstetik og historie ved Københavns universitet fra 1. maj 1950 at regne.

g. Professor, dr. phil. et theol. Johs. Pedersens afgang fra universitetet og universitetsadjunkt, dr. phil. Frede Løkkegaards udnævnelse til professor i semitisk-østerlandsk filologi

(j. nr. 307/50).

Under 16. maj 1950 blev der meddelt professor, dr. phil. et theol. Johannes Peder Ejler Pedersen afsked efter ansøgning på grund af alder og med pension fra stillingen som professor i semitisk-østerlandsk filologi ved universitetet fra 31. august 1950 at regne.

Efter at det således ledigtblevne embede efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 16. maj 1950 var blevet opslået, blev under 7. juni 1950 den eneste indkomne ansøgning, nemlig fra universitetsadjunkt, dr. phil. Frede Løkkegaard tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af den indkomne ansøgning nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. phil. et theol. Johs. Pedersen, dr. phil. O. E. Ravn og Kaj Barr. Dette udvalg afgav under 8. juni 1950 følgende indstilling til fakultetet:

»Til det ledige professorat i semitisk-østerlandsk filologi har der meldt sig een ansøger, dr. phil. Frede Løkkegaard.

Dr. Løkkegaard har gennem sine universitetsstudier erhvervet sig en almindelig indsigt i den semitiske filologi. Som undervisningsassistent har han i en række år givet begynderundervisning i hebræisk, og som universitetsadjunkt har han holdt øvelser over tekster fra det kana'anæiske område. Hans studier har i særlig grad været koncentreret om arabisk. Hans disputats »Islamic Taxation«, der behandler et vigtigt emne inden for Islams historie, vidner om et udstrakt kendskab til den arabiske litteratur og giver ved behandlingen af denne et betydningsfuldt bidrag til emnets belysning. Vi kan derfor uden betænkning indstille dr. Løkkegaard til det ledige professorat.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 tilstillet ansøgeren, som ikke fremkom med bemærkninger til indstillingen.

Udvalgets indstilling blev derefter underkastet behandling på fakultetets møde den 22. juni 1950, hvor medlemmerne af det fagkyndige udvalg var til stede. Ved afstemningen om indstillingen vedtoges indstillingen enstemmigt af 21 tilstedeværende fakultetsmedlemmer.

Efter at indstillingen var tiltrådt af Konsistorium på dettes møde den 5. juli 1950, videresendtes den til ministeriet den 11. august 1950.

Ved kgl. resolution af 3. oktober 1950 blev universitetsadjunkt, dr. phil. Frede Løkkegaard derefter udnævnt til professor i semitisk-østerlandsk filologi ved universitetet fra 1. oktober 1950 at regne.

h. Professor, fil. dr. Bengt Hasselrots afgang fra universitetet og dr. phil. Hans Sørensens udnævnelse til professor i romansk sprog og litteratur

(j. nr. 191/50).

Under 11. april 1950 blev der meddelt professor, fil. dr. Carl Gunnar Bengt Berndtsson Hasselrot afsked efter ansøgning fra 31. august 1950 at regne fra stillingen som professor i romansk sprog og litteratur ved universitetet.

Efter at det således ledigtblevne embede var blevet opslået med bemærkning, at den, der ansattes i stillingen fortrinsvis skulle beskæftige sig med den litterære side, blev under 29. april 1950 de indkomne 5 ansøgninger, nemlig fra docent ved handelshøjskolen, dr. phil. Poul Høybye, dr. phil. Hans Sørensen, cand. mag. Knud Tøgeby, dr. phil. Tage Hermann og mag. art. Svend Johansen, tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne ved Københavns universitet dr. phil. H. Sten, fil. dr. Bengt Hasselrot, dr. phil. Paul V. Rubow og dr. phil. F. J. Billeskov Jansen samt professor ved Århus universitet, dr. phil. Andreas Blinkenberg. Dette udvalg afgav under 9. oktober 1950 følgende indstilling til fakultetet:

»Undertegnede, hvem fakultetet har overdraget som fagkyndigt udvalg at afgive indstilling vedrørende de fem indkomne ansøgninger til det ledige professorat i romansk sprog og litteratur ved Københavns universitet, skal herved udtale følgende:

Dr. phil. *Tage Hermann* er født 6/5 1902, blev student 1919, cand. mag. 1925 med fransk som hovedfag, tysk og latin som bifag, dr. phil. 1941. Han har virket som lærer i den højere skole og er nu lektor ved Efterslægtsselskabets skole. Fra 1948 er han censorsuppleant ved skoleembedseksamen i fransk.

Dr. Hermanns vægtigste videnskabelige værk er disputatsen, *Den latinske tradition i det førklassiske franske drama*. Skriftet vidner om lærdom, betydelig humanistisk orientering og varm interesse for litteraturhistorisk forskning. Som en fordel for en universitetslærer i romansk litteratur må fremhæves hans fortrolighed også med den latinske litteratur, der ligeledes dokumenteres ved den lille afhandling, *La tragédie nationale chez les Romains (Classica et Mediaevalia IX, 1948)*. De to publikationer, *Henri Etienne, Det store bogmarked i Frankfurt* (en oversættelse af *Francofordienae Emporium*, forsynet med litteraturhistorisk indledning og noter, 1948) og *Store boglæsere* (1949) udgør ganske vist ikke nogen egentlig videnskabelig indsats, men forudsætter anseelige kundskaber. Der fore-

ligger ikke større trykte sproglige afhandlinger fra hans hånd; nogle i Translatøren offentliggjorte artikler, bl. a. om Det franske sprog i Canada (1947) viser en vis orientering inden for sproglige emner. Selv om hans produktion mere bærer præg af lærdom og sundt skøn end af stor originalitet, må han dog betragtes som kompetent til professoratet.

Dr. phil. *Poul Høybye* er født 10/6 1903, blev student 1922, cand. mag. 1928 med fransk som hovedfag, tysk og latin som bifag. Dr. phil. 1944. Han har udført et fortjenstfuldt arbejde ved handelsskoleundervisningen og blev 1945 docent ved handelshøjskolen. Fra 1945 har han virket som censor i fransk ved universitetet. Med stor dygtighed har han som medredaktør deltaget i udarbejdelsen af Blinkenberg og Thieles dansk-franske ordbog.

Dr. Høybye er en velfunderet, flersidig romanist, der har vist, at han foruden i fransk også er inde i italiensk filologi. Hans hovedindsats ligger på det sproglige område. Her skal især nævnes disputatsen, *L'accord en français contemporain*, der trods svagheder i problemstillingen viser evne til solid syntaktisk forskning og stor sproglig viden. Det er uden tvivl en af de bøger, der oftest bliver rådspurgt af romanister verden over. Hans mindre, sproglige afhandlinger har måske ikke alle lige stor almen interesse, men de viser ham som en stedse vågen iagt-tager af sprogbrugen. Vi fremhæver endnu afhandlingen, *Voyelles et »semi-voyelles« à l'initiale du mot en français* (i *Recherches structurales*). Den viser en smuk kombination af grundig romanistisk forskning og lydhørhed over for nyere linguistiske teorier.

Dr. Høybyes fortrolighed med italiensk fremgår af afhandlingen, *Nogle norditalienske låneord* (i *In memoriam Kr. Sandfeld*) og endnu mere af det i manuskript indsendte arbejde, en plan til udgivelse af en italiensk-tysk lærebog fra 1424. Den foreløbige kommentar, der er vedføjet, viser kendskab til vene-ziansk dialekt.

Med hensyn til den litterære side af faget kan man nævne hans beskæftigelse med H. C. Andersen og Frankrig. Bogen, *H. C. Andersens franske ven Xavier Marmier og den forberedte udgave af H. C. Andersens dagbog fra pariseropholdet i 1843* vidner om flid og sporsans; hans kritik af de franske oversættelser af eventyrene viser både sproglig og litterær forståelse. Endvidere har han indleveret et par mindre Dantestudier, der kun tør betegnes som skitser.

Alt i alt er dr. Høybye en velkvalificeret romanist, der er fuldtud kompetent til embedet.

Mag. art. *Svend Johansen* er født 28/9 1922, blev student 1941, mag. art. (almindelig og sammenlignende litteraturvidenskab) 1950. Virker for øjeblikket som undervisningsassistent i dansk og fransk litteratur ved universitetet.

Magister Svend Johansen er en ung videnskabsmand, af hvem man kan vente sig meget. Han har allerede en anelig produktion bag sig. Især må nævnes den med guldmedalje belønnede afhandling, *Le symbolisme. Etude sur le style des symbolistes français* (1945). Endvidere afhandlingerne, *La jeune Parque. Esquisse d'une interprétation* (1944) og *Le problème d'un coup de dés*, (1945) begge offentliggjort i *Orbis litterarum*. Han viser sig i disse arbejder som en skarp-sindig litteraturforsker, der er fuldt fortrolig med den franske kritik, og som står selvstændigt over for denne. Hans skarpe tanke har ikke alene sat ham i stand til at bringe originale bidrag til forståelsen af hermetiske franske forfattere, men også at tilegne sig glossematikken og forsøge at anvende dens principper på æstetikken (*La notion de signe dans la glossématique et dans l'esthétique* i *Recherches structurales*). Vi mener dog, med al anerkendelse af de resultater, han i så ung en alder har nået, at han ved denne lejlighed må stå noget tilbage for de fire andre ansøgere.

Dr. phil. *Hans Sørensen* er født 28/9 1908, blev student 1928, cand. mag. 1935 med fransk som hovedfag og dansk som bifag. Dr. phil. 1944. Han har været lærer i den højere skole, blev 1944 universitetsadjunkt ved Århus universitet og lektor i dansk i Paris 1946.

Hans Sørensen fik i 1933 tilkendt Københavns universitets guldmedalje for afhandlingen, En kritisk vurdering af den videnskabelige litteratur om forholdet mellem imparfait og passé défini i moderne fransk og i 1935 Filologisk-historisk Samfunds største pris for Aspekt og aktionsart i vor tids sprogvidenskab. De to afhandlinger viser udmærket sprogvidenskabelig orientering, nøgtern og dog fint nuancerende kritisk evne. Af den sidste foreligger et kort, trykt sammendrag (i In Memoriam Kr. Sandfeld). Ved sin deltagelse i konkurrencen om professoratet i 1945 aflagde dr. Sørensen vidnesbyrd om evne til kyndig og klar behandling af romanistiske emner.

Dr. Hans Sørensens væsentligste videnskabelige virksomhed ligger dog inden for den litterære side af faget. Vi nævner først disputatsen, *La poésie de Paul Valéry, Etude stylistique sur »La jeune Parque«*, som er den trykte del af en stor undersøgelse over hele Valérys forfatterskab. Denne bog viser Hans Sørensen som forsker, der med nidkærhed søger at gå til bunds i forståelsen af et digterværk, stræber efter en udtømmende skildring af motivernes behandling, æstetiske virkemidler, etc. Samme år udgav han en fortjenstfuld afhandling, Alfred de Vigny et *»La Colère de Samson«* (i *Orbis Litterarum*, 1944). Hans hovedværk er imidlertid et omfangsrigt arbejde, der har titlen *Le théâtre de Jean Giroudoux. Technique et style*, som offentliggøres i *Acta Jutlantica* 1950. I en form, der mindre end disputatsen er tynget af det filologiske apparat, har han her fastholdt og udviklet sin æstetiske metode. Resultatet er blevet en dybtgående analyse af Giroudoux' skuespil og deres talrige versioner; bogen kaster derved et klart lys over udviklingen i dette betydningsfulde forfatterskab. Med dette skrift har dr. Sørensen akcentueret den opdagende linje i sin forskning. Hans kompetence til lærestolen er uomtvistelig.

Cand. mag. *Knud Togeby* er født 28/1 1918, blev student 1936, cand. mag. 1942 med fransk som hovedfag, dansk og gymnastik som bifag. Indleverede en afhandling til forsvar for doktorgraden i 1950. Han har siden sin eksamen virket som lærer i den højere skole. Fra 1950 er han ansat som lektor ved universitetet i Århus.

Lektor Togeby kan uden betænkning karakteriseres som en betydelig begavelse. 1941 vandt han Københavns universitets guldmedalje for En kritisk fremstilling af teorierne vedrørende fransk subjunctif og 1942 Det filologisk-historiske Samfunds største pris for en afhandling om Franske præpositioner styrende infinit verbum og bisætning. Hans vigtigste arbejde er disputatsafhandlingen, Det franske sprogs immanente struktur, hvor han med beherskelse af de nyere sprogvidenskabelige skolars principper søger at skildre det franske sprogs bygning. Det er en i sin art overordentlig dygtig studie. For dette større værk ligger en række små afhandlinger, anmeldelser, referater, f. eks. af Guillaumes sprogteori og af amerikansk linguistik, som han er særdeles fortrolig med. Alt viser den samme beherskelse af det teoretiske grundlag for forskningen og samme vide orientering.

Han har hidtil ikke drevet egentlig litteraturvidenskabelig forskning, men publikationer som En sammenligning mellem litteraturens og sprogvidenskabens udvikling efter 1890 og Hovedlinier i det 20. aarhundredes aandsliv, hans udgave af danske og norske digte, hans som manuskript foreliggende Oversigt over verdenslitteraturen fra 1890 til 1950 viser kulturel og litterær interesse og overblik.

Han er uden tvivl kvalificeret til professoratet.

Som konklusion af ovenstående finder vi, at dr. Hans Sørensen ved sit forskningsarbejde taget som en helhed, og ganske særlig ved den nye bog om Giroudoux, har dokumenteret en videnskabelig modenhed, der ligger over de øvrige ansøgeres. Da desuden lære-stolens indehaver »fortrinsvis vil komme til at beskæftige sig med fagets litterære side«, hvor dr. Sørensen er alle de andre klart overlegen, tager vi ikke i betænkning at indstille ham til det ledige professorat.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, fra hvem der ikke fremkom bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter tiltrådt af fakultetet i dettes møde den 30. oktober 1950, hvori medlemmerne af det fagkyndige udvalg deltog med undtagelse af professor, dr. phil. Paul V. Rubow, som var forhindret på grund af sygdom. Ved afstemningen stemte 27 af 30 tilstedeværende stemmeberettigede fakultetsmedlemmer for indstillingen, mens 1 stemte imod og to undlod at stemme.

Efter at Konsistorium havde tiltrådt udvalgets indstilling i møde den 7. november 1950, videresendtes den til ministeriet under 11. november 1950.

Ved kgl. resolution af 30. november 1950 blev herefter dr. phil. Hans Sørensen udnævnt til professor i romansk sprog og litteratur ved universitetet fra 1. december 1950 at regne.

i. *Professor, dr. phil. Albert Olsens død og landsarkivar, dr. phil. Povl Bagges udnævnelse til professor i historie*

(j. nr. 512/49).

Den 16. oktober 1949 afgik professor i historie, dr. phil. Albert Olsen ved døden.

Efter at det således ledigtblevne embede var blevet opslået, blev under 10. januar 1950 de indkomne 6 ansøgninger, nemlig fra landsarkivar, dr. phil. Povl Bagge, mag. art. Vitus Gay, lektor, dr. phil. Sven Henningsen, arkivar, dr. phil. Harald Jørgensen, dr. phil. Georg Nørregaard og fil. dr. Svend Ulric Palme tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Astrid Friis, dr. phil. Aksel E. Christensen, dr. phil. C. Elling, dr. phil. C. O. Bøggild Andersen, Århus og fil. dr. Sture Bolin, Lund. Dette udvalg afgav under 16. august 1950 følgende indstilling til fakultetet:

»Det af fakultetet i januar d.å. nedsatte udvalg til bedømmelse af ansøgerne til det ledige professorat i historie afgiver herved indstilling.

Professoratet søges af følgende:

Dr. phil. Povl Bagge, mag. art. Vitus Poul Gay, dr. phil. Sven Henningsen, dr. phil. Harald Jørgensen, dr. phil. Georg Nørregaard og fil. dr. Sven Ulric Adalvard Palme og om disse skal udvalget udtale følgende:

Mag. art. *Vitus Gay*, der er født 1898, tog 1929 magisterkonferens i historie ved Københavns universitet. Der foreligger ingen trykte videnskabelige arbejder fra hans hånd; det velskrevne og værdifulde lille arbejde »Guds Agre« kan ikke betegnes som videnskabeligt i strengere forstand. Der er indsendt fragmenter af et manuskript til et kildekritisk arbejde om junigrundlovens forudsætninger. Det drejer sig om to indbyrdes uforbundne kapitler (IV og IX). Deres brudstykkeartige karakter udelukker en helhedsvurdering af afhandlingen. Magister Gay's produktion må anses for utilstrækkelig til, at han kan komme i betragtning ved besættelsen af et professorat i historie.

Dr. phil. *Sven Henningsen*, der er født 1910, tog 1937 magisterkonferens i historie og ansattes i 1943 som lektor i moderne historie og samfundskundskab ved Københavns universitet. Af rent videnskabelige arbejder foreligger fra hans hånd disputatsen »Studier over den økonomiske liberalismes gennembrud i Danmark. Landhaandværket«. Efter forsvaret ved Göteborgs Högskola 1944 (under eksil i Sverige) opnåede han her docentkompetence. Arbejdet viser, at dr. Henningsen er i stand til at bearbejde et omfattende stof og til at gennemføre en videnskabelig undersøgelse med stringens. Selve emnevalget er dog ikke så centralt, at denne afhandling, der er ansøgerens eneste egentlige af videnskabelig natur, kan siges at kvalificere ubetinget til det ledige professorat. Dr. Henningsens arbejder om moderne historie viser alsidig orientering og grundige kundskaber. I sit universitetsarbejde har han på flere punkter vist selvstændighed. Navnlig kan fremhæves de af ham afholdte øvelser over diplomatisk historie i tiden efter 1870 og over emner hentede fra den nyeste internationale politik. Det vil være ønskeligt, at universitetet støtter hans fortsatte specialisering i disse emner.

Dr. phil. *Harald Jørgensen*, der er født 1907 og blev cand. mag. med historie som hovedfag i 1930, har en fyldig historisk produktion og må anses for en habil historiker. Hans hovedarbejder er »Studier over det offentlige Fattigvæsens Udvikling i Danmark i 19. Aarhundrede« (1940), »Trykkefrihedsspørgsmålet i Danmark 1799–1848«, ved hvilket han 1944 erhvervede den filosofiske doktorgrad ved Århus universitet, samt den i korrektur indsendte bog om C. N. David. Alle disse arbejder viser, at han er en energisk arbejdende historiker, der sidder inde med omfattende viden om Danmarks historie i det 19. århundrede. Når udvalget dog ikke mener, at han bør komme i betragtning ved besættelse af det ledige professorat, skyldes det, at han i sine arbejder ikke trænger ind i de afgørende problemer og ikke tilstrækkeligt kritisk vurderer sine kilder. I sit arbejde om trykkefriheden er det således ikke lykkedes ham at bestemme dennes omfang, ligesom domstolenes stilling er utilfredsstillende behandlet. Mod hans bog om David kan ankes, at der savnes en dybtgående og alsidig vurdering af Davids personlighed, og at hans behandling af et problem vedrørende Davids to beretninger om hans deltagelse i forhandlinger umiddelbart efter tronskiftet 1863 repræsenterer et for elementært kildekritisk stade.

Dr. phil. *Georg Nørregaard*, der er født 1904, blev cand. mag. 1928 med historie som hovedfag. Han er en produktiv historiker. Han har i en række arbejder beskæftiget sig med dansk kolonihistorie, der dog ikke kan siges at være et centralt emne indenfor dansk historie. Endvidere har han forfattet

værket »Arbejdsforhold indenfor dansk Haandværk og Industri 1857-1899«. Dette arbejde viser ham som en grundig, men tungt arbejdende historiker, der vel evner at fremlægge et omfattende kildestof, men ikke magter at indarbejde det i en samlet skildring. I »Danmark og Wienerkongressen 1814-15«, hans modneste arbejde, for hvilket han i 1948 erhvervede den filosofiske doktorgrad ved Århus universitet, behandler han et centralt emne i dansk historie. Det bygger på omfattende arkivstudier og giver en ret dybtgående udredning af emnet. Når man dog mener, at han ikke bør komme i betragtning ved besættelsen af det ledige professorat, skyldes det, at hans kritiske prøvelse af kilderne i flere henseender svigter.

Om de to ansøgere, dr. phil. *Povl Bagge*, født 1902, og fil. dr. *Sven Ulric Palme*, født 1912, ønsker udvalget at udtale, at begge må anses for at være de øvrige ansøgere afgjort overlegne, - dr. Bagge ved produktionens modenhed, gennemgående høje kvalitet, metodiske sikkerhed og ægte videnskabelige ånd, dr. Palme i kraft af produktionens store omfang og alsidighed, rigdom på nye og frugtbare synspunkter og ofte værdifulde resultater.

Udvalget er enigt om, at dr. Bagge og dr. Palme er de ansøgere, mellem hvilke valget bør stå.

Dr. Palme har større produktionskraft, men behandler kun i ringe omfang Danmarks historie, hvilket må anses for et minus for ham som ansøger til det ledige professorat. Derfor og på grund af, at dr. Bagges og dr. Palmes fortjenester er så forskelligartede, kan udvalget ikke uden nøjere prøvelse foretrække den ene frem for den anden, men indstiller, at der afholdes en mindre, mundtlig konkurrence mellem dem.»

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke arkivar, dr. phil. Harald Jørgensen og dr. phil. Georg Nørregaard fremsatte bemærkninger til indstillingen.

Ved indstillingens forelæggelse for fakultetet på dettes møde den 2. oktober 1950 vedtog dette at behandle sagen på det foreliggende grundlag, hvorefter der i henhold til den fornævnte anordnings § 6, stk. 1 ville være at afholde konkurrence, til hvilken der i tilslutning til udvalgets indstilling kun blev givet dr. phil. Povl Bagge og fil. dr. Sven Ulric Palme adgang. Imidlertid meddelte fil. dr. Sven Ulric Palme i skrivelse af 19. oktober 1950, at han ikke så sig i stand til at deltage i konkurrence. Fakultetet afgav herefter ved skrivelse af 3. november 1950 følgende indstilling:

»Da det i udvalgets indstilling tydeligt erklæres, at dr. Bagge og dr. Palme på det foreliggende grundlag er fuldt kompetente til at beklæde embedet, og da udvalgets forslag om konkurrence kun har sigtet til at oplyse, hvem af de to der bør vælges, må dr. Bagge betragtes som indstillet til embedet, efter at dr. Palme har trukket sig tilbage. Fakultetet mener dog, at da udvalgets indstilling omtaler de to ansøgere, der indstilles til konkurrence for knapt, bør fakultetets indstilling være ledsaget af en nærmere omtale af dr. Bagge og bemyndigede derfor det fagkyndige bedømmelsesudvalg til at fremsætte nedenstående redegørelse for dr. Bagges kvalifikationer, i det væsentlige baseret på, hvad udvalget fremførte i mødet den 2. oktober d.å.

Dr. phil. Povl Bagge er født i 1902, tog skoleembedseksamen med historie som hovedfag 1926 og erhvervede doktorgraden 1936. 1930–31 arbejdede han i de russiske statsarkiver i Moskva for en nordisk udforskningskomite. I 1937 ansattes han i arkivvæsenet og har siden 1946 været landsarkivar i Odense. Han har i et par semestre fungeret som undervisningsassistent ved Københavns universitet og i 1944 vikarieret for professor Bøggild-Andersen ved Århus universitet, hvor han også deltog i bedømmelsen af en doktorafhandling og var officiel opponenter ved forsvaret. Tidligere har han i perioder undervist i historie ved Rødning højskole og på N. Zahles faglærerkursus.

Dr. Bagges forfatterskab indlededes med disputatsen fra 1936, der må betegnes som et betydeligt og originalt bidrag til Danmarks historie i 19. århundrede. Emnet er behandlet i snæver monografisk form, men fremstillingen viser, at forfatteren har et omfattende og dybtgående kendskab til hele Danmarks historie i nationalliberalismens tid. Den ideologiske problemstilling gennemføres med konsekvens, og det påvises, hvorledes den politiske udvikling og øjeblikkelige situationer har fremkaldt svingninger i Monrads syn på vigtige sider af statsstyret fra demokratiets gennembrudstid i 1830'erne og 1840'erne fremtil provisorietidens krise.

Dr. Bagges mindre arbejder om historieforskningens videnskabelige karakter og om Torben Oxesagen og en større anmeldelse af afhandlingskarakter af Harald Jørgensens afhandling om trykkefriheden er alle præget af samme selvstændighed i opfattelse, evne til tænkning og omfattende viden som disputatsen. Gennem sit store udgiverarbejde, dels i samarbejde med professor Aage Friis, Europa, Danmark og Nordslesvig I–III (1939–48), og dels i samarbejde med redaktør Povl Engelstoft, Danske Politiske Breve fra 1830'erne og 1840'erne I–III (1945–49), har han yderligere uddybet sin indsigt i den danske både ydre og indre historie i 19. århundrede. Et indsendt utrykt brudstykke af et større arbejde »Undersøgelser over forudsætningerne for liberalismen og demokratiet i Danmark i det nittende århundrede« repræsenterer en helt ny forskningsmåde herhjemme.

Dr. Bagges videnskabelige produktion er ganske vist ikke særlig omfattende, men bærer tydeligt præg af grundige og alsidige studier på mange af historiens felter, metodisk, politisk og idéhistorisk. Han er forsigtig og tilbageholdende i sine konklusioner, men selvstændig og moden i sine problemstillinger.

Der kan for udvalgsmedlemmerne ikke være tvivl om, at dr. Bagge efter sine videnskabelige fortjenester er vel kvalificeret til det ledige professorat i historie.

På grundlag af det foranstående skal fakultetet herved indstille dr. Povl Bagge til det ledige professorat i historie med udnævnelse pr. 1. januar 1951.»

Ved Konsistoriums behandling af sagen den 8. november 1950 blev der rejst tvivl om, hvorvidt den ansøgerne om et embede som professor ved Københavns universitet efter bestemmelserne i kgl. anordning af 15. maj 1932 § 4, stk. 3 tillagte ret til – inden vedkommende fakultet gik videre med sagen – at blive gjort bekendt med og få lejlighed til at udtale sig om den til fakultetet afgivne indstilling fra det til bedømmelsen af samtlige ansøgers kvalifikationer nedsatte udvalg, i nærværende tilfælde var blevet tilsidesat derved, at fakultetet i sit møde den 30. oktober 1950 til brug ved udfærdigelsen af sin indstilling havde fremkaldt en skriftlig redegørelse fra det sagkyndige udvalg til supplerende af dettes bedømmelse af dr. Bagges kvalifikationer i udvalgets

oprindelige indstilling, uden at indholdet af dette tillæg var blevet meddelt ansøgerne.

Et flertal af Konsistoriums medlemmer tiltrådte fakultetets skøn, hvorefter der ikke i det foreliggende tilfælde havde været tale om en sådan nærmere begrundelse af indstillingen, at det af det fagkyndige udvalg om dr. Bagges kvalifikationer yderligere anførte burde have været tilstillet de øvrige ansøgere i overensstemmelse med § 4, stk. 2.

Efter at landsarkivar, dr. phil. Povl Bagge ved kgl. resolution af 22. december 1950 fra 1. januar 1951 at regne var blevet udnævnt til professor ved Københavns universitet, meddelte ministeriet i skrivelse af 28. december 1950 følgende:

»I denne anledning skal ministeriet herved meddele, at man må holde for, at de pågældende ansøgere har krav på efter de i fornævnte anordnings § 4, stk. 2 og 3 givne nærmere forskrifter at få kendskab til det fagkyndige udvalgs indstilling i den fuldstændige skikkelse, i hvilken den danner grundlag for fakultetets endelige behandling af sagen. Under disse omstændigheder har ministeriet ikke ment i forestillingen til Hans Majestæt Kongen om dr. Bagges udnævnelse til professor udtrykkeligt at burde påberåbe sig – således som det ellers plejer at ske – at anordningens regler om fremgangsmåden ved embedets besættelse har været iagttagne her. Denne sag har imidlertid foreligget på en så særegen måde, at man ikke har fundet anledning til at undlade at fremme den på grundlag af universitetets indstilling.«

j. Professor, dr. phil. Poul Tuxens afgang fra universitetet og professor, dr. phil. Hans Hendriksens udnævnelse til professor i indisk-østerlandsk filologi

(j. nr. 394/50).

Under 22. juli 1950 blev der meddelt professor, dr. phil. Poul Tuxen afsked efter ansøgning på grund af alder og med pension fra stillingen som professor i indisk-østerlandsk filologi fra den 31. januar 1951 at regne.

Under 3. november 1950 afgav fakultetet følgende indstilling:

»I anledning af, at der i hr. rektorens skrivelse af 29. juli d. å. (j. nr. 394/50) er meddelt, at professor, dr. phil. Poul Tuxen har fået bevilget afsked efter ansøgning på grund af alder i nåde og med pension fra den af ham beklædte stilling som professor i indisk-østerlandsk filologi ved Københavns universitet fra den 31. januar 1951 at regne, skal fakultetet indstille, at professor i sanskrit og jämnförande språkforskning ved Uppsala universitet, dr. phil. Hans Hendriksen kaldes til det ledige embede.

Professor Hans Frederik Hendriksen er født den 6. juni 1913, blev student 1932, mag. art. 1937 (sammenlignende sprogvidenskab), fik universitetets guldmedalje 1940 (sammenlignende sprogvidenskab), blev dr. phil. 1944, har været på studieophold i Leipzig 1937-38, i Paris 1938-39, i Uppsala 1940-41 og i London 1948, blev medarbejder ved den af Videnskabernes Selskab udgivne Pali-English Dictionary fra 1938, var universitetsadjunkt ved Københavns universitet 1943-47, professor i »Sanskrit og jämnförande språkforskning« ved

Uppsala universitet 1947. Af arbejder har han publiceret »Untersuchungen über die Bedeutung des Hethitischen für die Laryngaltheorie« (1941) og »Syntax of the Infinite Verb-Forms of Pali« (Disputats 1944) og desuden en række mindre arbejder.

Efter at have taget studentereksamen begyndte Hans Hendriksen at studere sammenlignende sprogvidenskab hos professor, dr. phil. Holger Pedersen, hos hvem han tog sin magisterkonferens. Allerede i sine studieår havde han ved siden af hettitisk overvejende kastet sig over indisk, ganske særligt over pali og kom som særlig pali-kyndig til at medvirke ved den af Dines Andersen påbegyndte Pali-Ordbog, hvor han har udført et meget påskønnet arbejde. I året 1940 besvarede han universitetets prisspørgsmål i sammenlignende sprogvidenskab for 1939: »Der ønskes en fremstilling af teorien om de indoeuropæiske såkaldte Laryngaler, således som denne teori har udviklet sig i sine hovedtræk fra og med Herman Møller og Ferdinand Saussure indtil den nyeste tid, samt en undersøgelse af, på hvilken måde kendskabet til hettitisk kan siges at bidrage til denne teoris videreførelse«. I bedømmelsen af opgavens anden del hedder det: »I dette afsnit, som er afhandlingens hoveddel, viser forfatteren sig som en fuldt moden forsker og gennemfører en undersøgelse, der må siges at nå adskilligt ud over, hvad man med rimelighed kunne forvente af en besvarelse af en prisopgave« og videre hedder det, »at forfatteren gennem sin egen undersøgelse har formået at give så væsentlige bidrag til forskningens fremme, at afhandlingen betragtet som besvarelse af en prisopgave afgjort kan siges at nå det usædvanlige«. Denne anden (og mere specielle) del af guldmedaljeafhandlingen har Hendriksen udgivet i Det kgl. danske videnskabernes selskabs historisk-filologiske meddelelser XXVIII, 2, under titlen: »Untersuchungen über die Bedeutung des Hethetischen für die Laryngaltheorie«. Der er her ydet meget værdifulde bidrag til de indoeuropæiske laryngalers historie, belyst ved et omhyggeligt og skarpsindigt tydet materiale fra hettitisk, og undersøgelsen viser Hans Hendriksen som en idérig og dygtig sprogsammenligner.

I disputatsen: »Syntax of the infinite Verb-Forms of Pali« 1944 behandler Hans Hendriksen de infinite verbalformer i Pali, som ikke tidligere har været genstand for monografisk behandling. Det er et omhyggeligt og samvittighedsfuldt arbejde, bygget på et stort og selvstændigt vurderet materiale. Arbejdet er blevet modtaget med stor anerkendelse af den indologiske sagkundskab og har givet forfatteren et anset navn blandt paliforskere.

I en række mindre arbejder har Hans Hendriksen behandlet emner af en mere almen sprogvidenskabelig karakter, f. eks. om passiv. Desuden har han offentliggjort flere studier over middel- og nyindiske sprog, et område, som ligger i fortsættelse af hans palistudier, og som han har sat sig meget grundigt ind i ved at længere studieophold i London hos professor Turner.

Om professor Hendriksen kan det sammenfattende siges, at hans solide almene sprogvidenskabelige skoling, hans skarpsindighed som forsker tilligemed det ved udstrakt beskæftigelse med indiske sprog erhvervede indtrængende kendskab til disse, ikke alene til sanskrit og pali, men også til nyindiske sprog som hindi og singhalesisk, hvilket i høj grad styrker hans kompetence, vil gøre det overordentligt ønskeligt at knytte ham til fakultetet.

Det skal desuden fremhæves, at professor Hendriksen ved sin ansættelse som professor i Uppsala, hvor han enstemmigt og med ære blev indstillet til professoratet af et bedømmelsesudvalg bestående af Hjalmar Frisk i Göteborg og af de to fremragende indologer Georg Morgenstierne i Oslo og H. W. Bailey i Cambridge, af det filosofiske fakultets humanistiske sektion i Uppsala fik tilkendt den særlige »utmerkede kompetens«, der kræves for at fremmede kan ansættes som professorer med svenske universiteter.

Fakultetet har på et møde den 2. oktober 1950, ved hvilket der var 26 medlemmer til stede, behandlet forslaget om kaldelse af professor Hendriksen til det ledige embede som professor i indisk-østerlandsk filologi. Forslaget blev stillet af professor, dr. phil. Poul Tuxen, som meddelte oplysninger om professor Hendriksen, samt fremkom med en vurdering. På grundlag af denne mente professor Tuxen at kunne hævde, at betingelsen for kaldelse: »at den pågældende videnskabsmand så afgjort er alle andre, der eventuelt kunne komme i betragtning, overlegen, at en nærmere granskning af hans kvalifikationer i forhold til andres kan anses for overflødig« (jfr. anordning om regler for ansættelse af professorer ved Københavns universitet 15. maj 1932, § 1) er opfyldt, når man ved »alle andre« tænker på danske, eventuelt skandinaviske muligheder.

Efter tilsluttende udtalelser af professorerne Barr, Grønbech, Hjelmlev og Hammerich, der alle fremkom med supplerende oplysninger og vurderinger, vedtog fakultetet enstemmigt forslaget med 26 stemmer. Da der imidlertid i anordningens § 1 til en kaldelse kræves tilslutning af mindst 3/4 af samtlige fakultetets medlemmer, kom der således til at mangle 2 stemmer for at fakultetet kunne foreslå kaldelse. Under hensyntagen til anordningens § 1, hvor det hedder: »Hvis ikke alle medlemmer er til stede i det møde, hvori sagen behandles, indhentes der udtalelser fra de fraværende«, blev de i mødet den 2. oktober d.å. ikke tilstedeværende medlemmer af fakultetet opfordret til at udtale sig. Der fremkom herved 8 udtalelser, hvoraf 7 udtalte sig for kaldelse og den ene imod.

På grundlag af det foranstående skal fakultetet derfor indstille, at professor Hendriksen kaldes til det ledige embede. Da imidlertid professor Hendriksen har udtalt, at han ikke kan afslutte sin embedsvirksomhed i Sverige før efter den 30. juni 1951 skal fakultetet indstille, at det ved professor Tuxens afgang den 31. januar 1951 ledigblivende professorat i indisk-østerlandsk filologi besættes ved kaldelse af professor Hans Hendriksen fra 1. juli 1951 at regne.«

Efter at Konsistorium på sit møde den 8. november 1950 havde sluttet sig til fakultetets indstilling, indsendtes dette til ministeriet under 4. december 1950.

Ved kgl. resolution af 20. marts 1951 blev herefter professor i sanskrit och jämnförande språkforskning ved Uppsala universitet, dr. phil. Hans Hendriksen udnævnt til professor i indisk-østerlandsk filologi ved universitetet fra 1. juli 1951 at regne.

k. Omdannelse af docenturet i Grønlandsk (eskimoisk) sprog og kultur til et ordinært professorat i eskimoisk sprog og kultur og docent, dr. phil. Erik Holtveds udnævnelse til professor i dette fag

(j. nr. 338/50).

Under 1. februar 1950 indgav docent, dr. phil. Erik Holtved følgende andragende:

»Undertegnede, docent, dr. phil. Erik Holtved ansøger herved om, at docenturet ved Københavns universitet i »Grønlandsk (eskimoisk) sprog og kultur«, som jeg har bestridt fra 1. marts 1945, må blive omdannet til et ordinært professorat i »eskimoisk sprog og kultur«.

Som begrundelse skal fremfores, at Danmark gennem ca. 200 år har været ledende indenfor eskimoforskningen, både med hensyn til sprog, etnologi og

arkæologi, og stadig indtager en fremtrædende plads indenfor international ark-tisk forskning. I betragtning af, at faget endvidere nødvendigvis må inddrage hele det eskimoiske område som sit forskningsfelt for at kunne belyse den særlige kulturudvikling i Grønland, og følgelig må dække eskimovidenskaben som helhed, måtte det også anses for naturligt, at faget i overensstemmelse hermed benævnes »eskimoisk sprog og kultur«.

Yderligere kan anføres, at det vigtigste aktuelle forskningsarbejde, der mere specielt angår Grønland, nu kan siges at have fået en foreløbig afrunding gennem mine undersøgelser i Thule distriktet, der har resulteret i en fremstilling af distriktets arkæologi (*Archaeological Investigations in the Thule Districts I–II*; MoG. 141.1–2, 1944, – hvortil en tredje del er under udarbejdelse), og en tekst-udgave af polareskimoiske sagn, der er under trykning (*The Polar Eskimos, Language and Folklore*; MoG. 152). Samtidig har tyngdepunktet for eskimoforskningen flyttet sig vestpå til Alaska, hvorfra jeg i 1948 som medlem af museumsinspektør Helge Larsens ekspedition i samarbejde med University of Alaska hjembragte lydoptagelser af vesteskimoiske dialekter, fra områder der ikke dækkedes af 5. Thule Ekspedition, til brug for sammenlignende eskimoiske sprog- og folkemindeundersøgelser som nu er igang. Arbejdet indenfor faget må således i fremtiden få en mere omfattende og internationalt præget karakter.

Efter at andragendet af universitetet var indsendt til ministeriet, blev docenturet i Grønlandsk (eskimoisk) sprog og kultur på normeringsloven for 1951–52, jfr. Rigsdagstidende 1950–51, tillæg A, sp. 5457–58, omdannet til et ordinært professorat i eskimoisk sprog og kultur.

Ved kgl. resolution af 18. maj 1951 blev docent, dr. phil. Erik Holtved udnævnt til professor i eskimoisk sprog og kultur fra 1. april 1951 at regne.

1. Professor, dr. phil. Johannes Brøndstedts afgang fra universitetet og museumsinspektør, dr. phil. C. J. Beckers udnævnelse til professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie

(j. nr. 417/51).

Ved kgl. resolution af 21. juni 1951 udnævntes professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie, dr. phil. Johs. Brøndsted til direktør for Nationalmuseet fra 1. juli 1951 at regne.

Efter at det således ledigtblevne embede efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 17. juli 1951 var blevet opslået, blev under 4. august 1951 de indkomne 2 ansøgninger, nemlig fra museumsinspektør, dr. phil. Carl Johan Becker og museumsinspektør, dr. phil. H. C. Broholm, tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i overensstemmelse med § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne dr. phil. Johs. Brøndsted, dr. phil. K. Friis Johansen og fil. dr. Holger Arbman, Lund. Dette udvalg afgav under 9. januar 1952 følgende indstilling til fakultetet:

»Det af det filosofiske fakultet under den 8. oktober 1951 nedsatte tremandsudvalg til bedømmelse af de to ansøgere til professoratet i Nordisk arkæologi og europæisk forhistorie, museumsinspektør, dr. phil. H. C. Broholm og museumsinspektør, dr. phil. C. J. Becker, skal om disse to ansøgers videnskabelige kvalifikationer herved afgive følgende udtalelse, der udtrykker udvalgets enstemmige opfattelse.

Dr. H. C. Broholm, der om et par måneder fylder 59 år, har som arkæologisk forsker, i kraft af sin akademiske uddannelse (cand. mag. med hovedfag i historie, bifag græsk og latin) og en gennem årene med stor hengivenhed vedligeholdt kontakt med den antike kulturverden, en bredere humanistisk basis end sædvanligt hos forhistoriske arkæologer i Skandinavien. Listen over dr. Broholms produktion virker særdeles anelig, idet den omfatter ikke mindre end 51 numre. Det bor dog hertil bemærkes, at af disse anførte arbejder er numrene 41, 42 og 47 endnu ikke udkommet i trykken, og der er ikke forelagt udvalget hverken manuskript eller korrektur til dem. Endvidere er adskillige af de allerede foreliggende arbejder enten rent populære eller i det væsentlige gentagelser (4, 8, 11, 20, 24, 34, 35, 48-51), og om andre (14, 31-33, 40) gælder det, som også angivet i listen (dog, formentlig ved en lapsus, ikke for no. 32), at ikke uvæsentlige dele af dem er skrevet af andre forskere. Et blik på dr. Broholms arkæologiske produktion gør det uden videre klart, at hovedvægten i denne er lagt på bronzealderen (listens numre 9-42). Denne periode har haft hans særlige interesse; som han selv bemærker det i sin ansøgning, må hovedparten af hans talrige små og store arkæologiske afhandlinger siden disputatsåret 1933 betragtes som forarbejder til hans hovedværk »Danmarks Bronzealder« 1943-49 (nos. 36-9). Hans ældre produktion indenfor den forhistoriske arkæologi er derimod viet stenalderen. Jernalderemner har han behandlet nu og da i artikler i »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark«.

En gennemgang af dr. Broholms produktion efter de fire i listen opførte grupper: klassisk arkæologi, stenalder, bronzealder, jernalder, fører til følgende betragtninger.

Klassisk arkæologi. Med al anerkendelse af dr. Broholms interesse for og kundskab om den antike kulturverden må det siges, at hans klassiske studier i videnskabelig henseende kun har givet et spinkelt udbytte. De to små ungdomsskrifter om Harpyiemonumentet i Xanthos (no. 1) og om Kyrene (no. 2) er i det hele ret svage og munder begge ud i konklusioner, der uden tvivl er forfejlede. Den nyttige leksikonartikel no. 3 har, som det er rimeligt for en sådan, en rent refererende karakter. Hvor dr. Broholm i sine senere arbejder, i særdeleshed i forbindelse med problemer vedrørende den nordiske bronzealders kronologi, føres ind på spørgsmål eller materiale indenfor middelhavslandenes arkæologi, viser han sig orienteret i den faglige litteratur, der foreligger derom, men har ikke selv nye iagttagelser eller synsmåder at fremføre. Alt i alt er hans egen indsats på det klassisk-arkæologiske felt ikke af en sådan karakter, at der i denne forbindelse kan tillægges den særlig betydning.

Stenalder. I afhandlingerne vedrørende stenalderemner behandles to store bopladskomplekser, dels mosefund fra Holmegaard og Sværdborg på Sjælland, dels skaldyngen på Langø i Nordfyn (nos. 5, 6); endvidere en sjællandsk hustomt fra tidlig neolitisk tid (no. 7). Det er fortjenstfulde arbejder, der i sin tid tilførte forskningen nyt stof, og som med omhu gør rede for materiale og fundforhold, dog uden fremførelse af nye synspunkter.

Bronzealder. Hovedværket er her »Danmarks Bronzealder« i fire anelige bind (nos. 36-39). Heraf er de to rene kataloger med fundene topografisk indenfor hver enkelt periode. Men også værkets to andre dele, »tekstbindene«, er i betyde-

ligt omfang præget af registrering og beskrivelse, idet oldsagstoffet nu behandles efter kategorier med henvisninger i noteapparatet til katalogbindene. Denne noget omstændelige disposition har ikke kunnet erstatte et regulært fund- og stedregister, der savnes ved brugen af værket. Tekstbindenes forskellige ræsonnerende afsnit, hvori der foretages bedømmelse af almene kulturfænomener samt en drøftelse af kronologien, er hovedsagelig refererende, vælgende mellem de forud i litteraturen hos andre forskere foreliggende resultater, ikke søgende i dybden ud fra materialet selv. Forfatterens for Danmark særligt opstillede kronologiske system, der balancerer mellem Montelius og Sophus Müller, tør betegnes som ret overflødigt. Vedrørende bronzealderfolkets oprindelse forsøges en syntese – tidligere fremsat af forfatteren i forbindelse med en offentliggørelse af Fischer Møllers med Brøstes korrektiver forsynede antropologiske materiale (nos. 27–28) – der ikke virker synderlig overbevisende. Med alt dette må imidlertid »Danmarks Bronzealder« med sin store billedrigdom betragtes som et nyttigt publikationsværk, der samler et vidtløftigt stof indenfor een ramme, og som afgiver umiskendeligt vidnesbyrd om sin forfatters indgående materialekendskab.

Om dr. Broholms øvrige store bronzealder-publikationer, der dels omhandler dragterne (nos. 31–33) dels lurerne (no. 40), gælder det, at anselige dele deraf, og ikke de ringeste, skyldes andre forfattere. Broholms indsats i dragtbøgerne er væsentligt fundfremlæggelse i forbindelse med beskrivelse og datering; den egentlige primære tekstilforskning skyldes overvejende Margrethe Hald. I lurbogen udstrækker dr. Broholm lurernes datering til bronzealderens slutning og fremsætter et nyt, sandsynligvis rigtigt syn på årsagerne til lurfundenes pludselige ophør.

Studier over Danmarks bebyggelse i ældre og yngre bronzealder, støttet på fundfordelingen, foreligger i arbejderne (nos. 10, 19 og 36–39). Et af forfatterens bedste arbejder på bronzealderområdet er disputatsen fra 1933 (no. 10), som vel gennem sin stofbegrænsning (gravene) er ensidig, men som i afsnittet om keramiken yder en selvstændig indsats. Dr. Broholms øvrige bronzealderarbejder er med uvæsentlige undtagelser (18, 23) fremlæggelser og beskrivelser af nye fund.

Jernalder. Dette oldtidsafsnit er i dr. Broholms produktion svagest repræsenteret. Der foreligger tre mindre fundfremlæggelser (nos. 43, 45, 46) samt en interessant behandling af danske skibssætninger, alle i »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark«. Tilsammen spænder de over størstedelen af jernalderen (fra yngre romertid til vikingetid).

Sammenfattende skal om dr. Broholm følgende ytres. Uden tvivl er han en indsigstfuld og erfaren arkæolog. Hans i første række af materialefremlæggelser bestående produktion er imidlertid ikke præget af originalitet eller idérigdom. Han er i sin stillingtagen til problemerne ofte usikkert balancerende og vælgende mellem forud hos andre foreliggende standpunkter. Han går sjældent i dybden, fast gribende om det enkelte problem primært ud fra stoffet. Han foretrækker en registrerende refererende virksomhed. At hans produktion ikke berører så vigtige tidsafsnit som neolitikum eller ældste jernalder, skal bemærkes, uden at der dog lægges megen vægt herpå. Derimod kan det påpeges, at hans afhandlinger om stenalderemner alle ligger forud for 30'ernes og 40'ernes store nybrud i dansk stenalderforskning. I hvor høj grad han er orienteret i de sidste 15 års overmåde vigtige resultater på dette område, ses ikke.

Dr. Broholms arkæologiske produktion som helhed er ensidig nordisk, ja ensidig dansk. Selvstændige større arbejder om vest-, mellem- eller østeuropæisk stof savnes. Alligevel lægges gennem denne produktion et sådant mål for dagen af generel kundskab og indsigt, at udvalget kan erklære dr. Broholm kompetent til at bestride det her i betragtning kommende professorat.

Dr. C. J. Becker, der går i sit 37. år, er en forsker meget forskellig fra dr. Broholm. Han har fra sin tidligste ungdom kastet sig over forhistorisk arkæologi, opnåede i denne disciplin allerede som student universitetets guldmedaille. Han har taget magisterkonferens i nævnte fag, og han røber i sin produktion ikke som sin medansøger en videre humanistisk horisont, virker tværtimod gennem sine videnskabelige arbejder ret ensartet; der savnes hos ham udblik udover det rent faglige. Til gengæld har han andre fortrin. Af hans bogliste kan her ses bort fra de iøvrigt nyttige litteraturoversigter nos. 5, 10, 17. No. 19 er et populært men ikke uinteressant arbejde. Hans produktions tyngdepunkt ligger afgjort i stenalder, bronzealderen er spinkelt repræsenteret, ældste jernalder derimod fyldigt. Oldtidens sidste årtusind berøres ikke af dr. Beckers videnskabelige afhandlinger.

En gennemgang af denne produktion, gruppevis inddelt efter oldtidens hovedperioder, kan opsummeres i følgende vurderinger.

Stenalder. Dr. Beckers hovedværk er hans disputats fra 1948 (no. 13), der behandler bondekulturens begyndelse og første udvikling i Danmark. Udgående fra et fortrinligt fremlagt nyt fundstof foretager han her på grundlag af keramikken en ny selvstændig tolkning af kulturforholdene i Norden i tidlig neolitikum. Denne store afhandling, som inddrager øst- og mellemeuropæisk stof – men beklageligvis ikke i samme grad vesteuropæisk – er uden tvivl et af de betydeligste arbejder indenfor dansk forhistorisk arkæologi i de senere år, fuld af ideer som den er, af skarpe iagttagelser og dristige tolkninger. Anker kan rettes mod denne bog med dens vidtdrevne typologi og stedvise spidsfindigheder, men den vil vække, og har allerede vakt, frugtbar diskussion blandt arkæologerne også ud over Danmarks grænser.

Yngre stenalder er dr. Beckers yndlingsfelt. Af hans to første arbejder (1, 2), skrevet allerede i studentertiden, fremlægger det ene den første samlede behandling af en variant af enkeltgravskulturen på de danske øer, mens det andet (gennem en fortrinlig undersøgelse af bopladsen på Ordrup Næs i Nordvestsjælland) drøfter varigheden af Ertebøllekulturen i Danmark. Boglistens nos. 3, 8, og 22 bringer gode nye iagttagelser om forskelligartede stenalderfund. I no. 23 behandles sporene herhjemme af den såkaldte grubekeramiske kultur, – et skarpsindigt arbejde, der dog bærer præg af hastværk, og hvis slutninger i betydeligt omfang må betegnes som problematiske.

Fra ældre stenalder foreligger en interessant skitse (no. 21) over Maglemosekulturen, bygget på egne nye udgravninger (jf. no. 9), samt et par udmærkede mindre publikationer af komplicerede velbevarede fiskeredskaber fra Ertebølle-tid (nos. 4, 7).

Bronzealder. Her er dr. Beckers produktion kun sparsom (nos. 11, 12, 20), bestående af småafhandlinger om spredte emner.

Jernalder. Meget fængslende er her forsøget på at omdatere Hjortspringfundet og de dermed forbundne undersøgelser over den førromerske jernalders våbenformer (no. 16). Videre tildrager afhandling no. 15 sig opmærksomheden. Heri opdeler dr. Becker, med udgangspunkt i jernalderfundene på Trelleborg, på keramisk grundlag den førromerske jernalder i Danmark i tre perioder. Begge disse afhandlinger – såvel som skitsen no. 24, der under eet behandler den ældste jernalders aktuelle problemer – må betragtes som særdeles lovende forarbejder til større fremstillinger. De er præget af betydeligt skarpsind i problemdrøftelsen, omend endelige sikre resultater endnu må afventes.

Sammenfattende kan følgende siges om dr. Becker som arkæolog. Han tegner trods sin forholdsvise ungdom allerede nu indenfor sin faglige begrænsning en særdeles markant forskerprofil. Han besidder udpræget blik for problemerne, parret med en lige så udpræget trang til selvstændig stillingtagen. Man mærker

overalt den primære forsker. Hans stoffremlæggelse er upåklagelig, med skarp sans for det væsentlige. Han er en forskerbegavelse, der allerede har ydet det fortrinlige og af hvem meget kan ventes. Visse sider hos ham fremkalder kritik. Han kan være subtil indtil det spidsfindige, han kan ensidigt – som med skyklapper for øjnene – følge og forfølge selvvalgte veje og mål og har under sådanne farter til tider vanskeligt ved at tøjle fantasien. Dr. Becker er i sin produktion overvejende nordisk, og hvor han, som i disputatsen, drager fremmed materiale ind i undersøgelsen, mærkes tydeligt manglen på selvsyn; han er her for litterært betonet, har øjensynlig endnu rejst for lidt. Hans arbejde er ikke let tilgængelige, sproget ofte noget tungt. Men han har dokumenteret et lodigt forskertalent.

Dr. Beckers produktion i sin helhed lader ingen tvivl tilbage om, at han må erklæres kompetent til at bestride det søgte professorat.

Skal nu disse to forskere sammenlignes under afvejning af fortrin og mangler, består der efter udvalgets mening ikke tvivl om, at dr. Becker må blive den foretrukne. Såvel forskningen som studenterne vil være bedst tjent med ham. I videnskabelig henseende står han klart stærkere end dr. Broholm. Udvalget er enigt om at anbefale fakultetet at indstille dr. Becker til det ledige professorat.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke museumsinspektør, dr. phil. H. C. Broholm afgav bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 21. januar 1952, hvor alle medlemmer af det fagkyndige udvalg var til stede. Fakultetet fandt ikke anledning til at udtale sig om de af dr. Broholm fremsatte bemærkninger. Ved afstemningen stemte 20 af 31 tilstedeværende stemmeberettigede medlemmer for indstillingen, 5 imod og 6 undlod at stemme.

Efter at Konsistorium i møde den 6. februar 1952 havde tiltrådt indstillingen, videresendtes den under 12. februar 1952 til ministeriet. Herefter blev ved kgl. resolution af 15. marts 1952 museumsinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. Carl Johan Becker udnævnt til professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns universitet fra 1. marts 1952 at regne.

m. Omdannelse af det ekstraordinære docentur i færøsk til et ekstraordinært professorat og docent, dr. phil. Chr. Matras' udnævnelse til ekstraordinær professor i dette fag

(j. nr. 337/50).

Under 7. februar 1950 indsendte den nordiske faggruppe til det filosofiske fakultet følgende andragende:

»Den nordiske faggruppe tillader sig herved at foreslå, at fakultetet søger dr. phil. Chr. Matras' docentur i færøsk omdannet til et professorat.

Docent Matras er indehaver af den eneste akademiske stilling i færøsk sprog og litteratur, som findes ved noget universitet. Det samfund, hvis sprog han repræsenterer, er ganske vist lille, men til gengæld påhviler der ham en række opgaver, som ellers normalt fordeles mellem flere forskere: sproghistorie, dialekt-

undersøgelser, stednavneforskning, udgivelse af ældre tekster, litteraturforskning.

Docent Matras har bag sig en betydelig videnskabelig produktion, som særlig falder indenfor tre områder: 1. Stednavneforskning (disputatsen Stednavne på de færøske Norduroyar, 1933), 2. Leksikografi (en færøsk-dansk håndordbog sammen med M. A. Jacobsen, 1928; utrykte forarbejder til en stor færøsk-dansk ordbog) og 3. Udgivelse af ældre færøske sprogminde-mærker (Svabos færøske visehåndskrifter, 1937-39, med dertil hørende glossar (1943); en samlet udgave af de færøske folkeviser, Corpus carminum Færoensium, hvoraf seks store hefter er udkommet i årene 1931-46.

En række værker befinder sig dels i korrektur, dels i trykfærdig eller næsten trykfærdig stand. Dette gælder 1. En udgave af pastor J. H. Schreeters optegnelser af den færøske Sigurddigtning (1818). 2. En udgave af J. Chr. Svabos († 1824) færøske ordbog, hvis mange afvigende redaktioner sammenarbejdes, men på en sådan måde, at det klart kan ses, hvad der står i hver enkelt, 3. En konkordans til den ældste nyfærøske tekst, Svabos visehåndskrifter (1781-82), et arbejde, som vil få grundlæggende betydning for udforskningen af det færøske sprogs, særlig folkevise-sprogets historie.

Endvidere redigerer docent Matras serien Færoensia, der skal indeholde såvel ældre værker vedrørende Færoernes sprog, litteratur, historie og folkeminder, som nye videnskabelige studier over disse emner. Heraf er eet bind udkommet (1945), medens andre snart kan ventes.

Den voksende interesse for færøsk sprog har medført, at docent Matras også er kommet til at repræsentere faget uden for Danmark. I 1949 var han indbudt af Uppsala universitetet til et længere ophold, hvor han dels ledede et kursus, dels holdt en række forelæsninger. Som det fremgår af den foregående oversigt, står docent Matras midt i en betydelig videnskabelig virksomhed, som gør det i høj grad ønskeligt, at han bliver sat i stand til at anvende alle sine kræfter i forskningens tjeneste. Færoernes stilling inden for riget og de betydelige færøske samlinger, som findes i København, medfører en forpligtelse for Københavns universitet til at skaffe docent Matras de bedst mulige arbejdsvilkår.

Efter at forslaget af universitetet var blevet indsendt til ministeriet, blev docenturet i færøsk på finansloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende for 1951-52, tillæg A, sp. 1957-58, omdannet til et ekstraordinært professorat i samme fag.

Ved kgl. resolution af 22. april 1952 blev docent, dr. phil. Christian Matras udnævnt til ekstraordinær professor i færøsk ved Københavns universitet fra 1. april 1952 at regne.

n. Professor, dr. phil. Victor Kuhrs død og dr. phil. Bent Schultzers udnævnelse til professor i filosofi

(j. nr. 585/48).

Professor i filosofi, dr. phil. Victor Kuhr afgik ved døden den 10. december 1948.

Efter at det således ledigtblevne embede efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 18. marts 1949 var blevet opslået, blev under 30. april 1949 de 7 indkomne ansøgninger, nemlig

fra mag. art. Mogens Blegvad, cand. mag. Jon Galster, mag. art. Knud Grue-Sørensen, dr. phil. Ole Koppang, mag. art. Asger Langkjær, dr. phil. Bent Schultzer samt mag. art. Justus Hartnack, der på grund af ophold i USA indsendte sin ansøgning efter fristens udløb, tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Fr. Brandt, Jørgen Jørgensen og dr. phil. E. Rubin. Det vedtoges at man ville afvente bedømmelsen af tre af ansøgernes, nemlig mag. art. Grue-Sørensens, mag. art. Justus Hartnacks og mag. art. Asger Langkjærs for den filosofiske doktorgrad indleverede afhandlinger.

I juni 1949 trak den ene af ansøgerne, mag. art. Asger Langkjær sin ansøgning tilbage.

I sit møde den 2. april 1951 valgte fakultetet på grund af professor Rubins langvarige sygdom professor ved Århus universitet, dr. phil. Svend Ranulf til medlem af udvalget i stedet for professor Rubin.

Under 22. august 1951 afgav udvalget derefter følgende indstilling til fakultetet:

»Mag. art. Mogens Blegvad (født 1917) tog i 1942 magisterkonferens i filosofi, var i nogle år fuldmægtig ved Københavns kommunes psykotekniske Institut, og er nu biblioteksassistent ved Det kgl. Bibliotek. I 1948–49 studerede han i U.S.A. Der foreligger fra hans hånd nogle mindre arbejder, især leksikonartikler, samt et udkast til et indledende kapitel til en afhandling om pragmatismen. Det er velskrevne og tiltalende artikler, men de skønnes ikke at kunne kvalificere til professoratet.

Cand. mag. Jon Galster (f. 1915), hovedfag historie, bifag dansk og fransk, har beskæftiget sig med skoleundervisning. Af hans ret omfattende produktion har kun en mindre del tilknytning til filosofien, og der findes blandt disse ikke noget arbejde, der har karakter af en videnskabelig undersøgelse. Han skønnes ikke at kunne komme i betragtning.

Dr. phil. Ole Koppang (født 1911), norsk statsborger, har haft sin universitetsuddannelse i Oslo, men har iøvrigt studeret i Frankrig, Tyskland og England og været norsk lektor ved Universitetet i Hamborg 1937–40. Hans største filosofiske arbejde er disputatsen »Hegelianismen i Norge« (1943), der giver et karakteriserende referat af en lang række norske filosoffer, teologer og forfattere, men en selvstændig kritisk problembehandling og analyse savnes. Som manuskript er indleveret en større afhandling »Romantik og Romantisme«, som væsentlig er af litteraturhistorisk interesse, idet kun et enkelt kapitel er af betydning for bedømmelsen af forfatterens filosofiske kvalifikationer. Lige så lidt som doktor-disputatsen indeholder afhandlingen nogen problemdiskussion eller dybere analyser, men er ret farveløst karakteriserende og refererende. En række mindre opsatser viser samme karakter. Efter vort skøn kan produktionen ikke kvalificere til professoratet.

Dr. phil. Justus Hartnack (født 1912), mag. art. 1946, har siden 1946 virket som visiting lecturer i filosofi ved Colgate University (New York). Hans produktion består alene af disputatsen »Analysis of the Problem of Perception in British Empiricism« (1950), der er et i mange henseender skarpsindigt arbejde, der fortrinsvis gør opmærksom på vanskeligheder i perceptionsteoriene hos

Locke, Berkeley og Hume. Arbejdets største fortjenester ligger i den indtrængende analyse. Mindre overbevisende er forfatterens forsvar for naiorealismen. Med al anerkendelse af ansøgerens filosofiske viden og kunnen skønnes hans produktion, såvel kvalitativt som kvantitativt, ikke at stå mål med de følgende to ansøgere.

Medens alle medlemmer af udvalget er enige om ovenstående, er der ikke enighed om bedømmelsen af de to resterende ansøgere, dr. phil. Knud Grue-Sørensen og dr. phil. Bent Schultzer.

Et flertal, bestående af professorerne *Jørgen Jørgensen* og *Svend Ranulf*, ønsker at udtale følgende:

Dr. phil. *Knud Grue-Sørensen* (f. 1904) tog magisterkonferens i filosofi 1932 og blev dr. phil. 1950. Han har tidligere virket som kommunelærer i København og er nu ansat ved skolepsykologisk kontor. Desuden har han siden 1944 holdt forelæsninger over pædagogik for stud. psykerne og har siden 1941 fungeret som censor ved filosofikum. Nylig har han i $1\frac{1}{2}$ år studeret pædagogik i U.S.A. I 1937 opnåede han 2den prisen ved en af nogle nordiske forelæggere udskreven konkurrence, der gjaldt besvarelsen af spørgsmålet om muligheden af en objektiv moral.

Hans produktion omfatter foruden en række populære tidsskriftartikler to større afhandlinger, nemlig dels den nævnte konkurrencebesvarelse, som udkom 1937 under titlen »Vor Tids Moralskepticisme«, dels doktordisputatsen »Studier over Refleksivitet« (1950). Foranlediget ved, at forfatteren i 1938 søgte et ledigt professorat i filosofi ved Århus universitet, udtalte et sagkyndigt udvalg bestående af professorerne *Andreas Blinkenberg*, *Jørgen Jørgensen* og *Alf Nyman* (Lund) om denne afhandling følgende: »I dette velskrevne Arbejde diskuterer han på en klar Måde Problemet om Muligheden af en objektiv Moral, idet han ikke uden Skarpsindighed kritiserer en række etiske Forfattere, blandt hvilke særligt kan nævnes *Stuart Mill*, *Høffding* og *Westermarck*. Da den positive Side af hans Tankegang imidlertid i alt væsentligt bygger på velkendte Teorier, i Særdeleshed de indenfor den Ny-Friesianske Skole fremsatte, kan Arbejdet ikke anses for at være af en sådan selvstændig videnskabelig Karakter, at det er tilstrækkeligt til at kvalificere ham til et filosofisk Professorat« (jfr. Århus universitets årsberetning 1939, p. 77). Idet vi bemærker, at vi kan tiltræde denne bedømmelse, skal vi blot tilføje, at nævnte afhandling i udpræget grad vidner om forfatterens stærke personlige interesse i hævdelser af en objektivt gyldig eller »absolut« etik i retsmoralistisk ånd, og at denne interesse i betydelig udstrækning får ham til at overse eller negligere de vanskeligheder, som et sådant standpunkt indebærer.

Denne noget dogmatisk-absolutistiske indstilling præger også hans andet større arbejde, doktordisputatsen. Denne består af en række løst sammenkædede kapitler, der hvert for sig behandler en speciel form for, hvad forfatteren kalder et »refleksivt fænomen«. Herved forstår han det ejendommelige forhold, at visse genstande, begreber, domme eller teorier synes at omfatte sig selv eller referere til sig selv, hvorved de efter forfatterens mening relativiserer sig selv på en måde, der under visse omstændigheder kan medføre deres selvgendrivelse. Som eksempler nævner han den materialistiske historieopfattelse og videnssociologien, pragmatismen og andre naturalistiske erkendelsesteorier, samt selvbevidstheden, sproget, og erkendelse, viden og tænkning. Disse eksempler analyseres og diskuteres på en gennemgående grundig og skarpsindig måde, omend de af forfatteren opnåede resultater efter vor mening alle – med en enkelt, ret trivial, undtagelse – er uholdbare. Undtagelsen er forfatterens analyse af begrebet identitet, der afvises som reflexiv relation udfra den rigtige betragtning, at en relation kræver mindst to led, og at en genstand følgelig ikke kan stå i relation til sig selv, så-

ledes som det forudsættes, hvis man accepterer identitet som en relation. Dette ræsonnement rammer imidlertid ikke alene identiteten, men udelukker i virkeligheden enhver reflexiv relation, og forfatterens hævde af reflexive fænomeners eksistens strider derfor mod hans – formentligt rigtige – analyse af identitetsbegrebet. Denne modsigelse burde have fået ham til enten at opgive sin identitetsopfattelse eller at betragte refleksiviteten ved de øvrige af ham diskuterede eksempler som et blot skin, hvis opståen det i så fald ville have været hans opgave at påvise. Hans interesse for at fastholde begreber som »absolut gyldighed«, »absolut sandhed« og lignende, har imidlertid fået ham til at overse den nævnte modsigelse, og han behandler overalt i resten af bogen de tilsyneladende reflexive fænomener, som om de virkelig var refleksive, d.v.s. som om der her var tale om genstande der virkelig står i relation til sig selv, altså som om relationer med kun eet led kunne eksistere.

Da det vil føre for vidt her at gennemgå alle disse eksempler, skal vi nøjes med at kritisere et enkelt. Som eksempel på sprogets refleksivitet anfører forfatteren (p. 101 fl.) sætningen: »Det, som jeg siger nu, er sagt på dansk«. Han mener, at denne sætning refererer til sig selv, idet den om sig selv udsiger, at den er sagt på dansk. Men dette er en fejltagelse. Et udsagn om den anførte sætning, må have hele sætningen til subjekt, og i så fald må der tilføjes et nyt prædikat, således at udsagnet *om* sætningen kommer til at lyde: »Det, som jeg siger nu, er sagt på dansk« er sagt på dansk«. »Hvis derimod ordet »dansk« i den første sætning opfattes som prædikat, så bliver subjektet *ikke* hele den første sætning, men kun ordene »Det, som jeg siger nu«, og dette er ikke en sætning, men kun en beskrivelse (description). Hvis man heroverfor griber til den udvej at sige, at beskrivelsen refererer til hele sætningen, så må denne kunne substitueres for beskrivelsen, og resultatet bliver da som før, at den fuldstændige sætning må lyde: »»Det, som jeg siger nu, er sagt på dansk«, er sagt på dansk.«. Altså: Under ingen omstændigheder er den nævnte sætning et udsagn om sig selv, og der foreligger altså ikke her noget eksempel på et refleksivt fænomen.

Og på samme måde går det med forf.s andre eksempler. En nærmere granskning af dem viser, at de i virkeligheden ikke er refleksive. Forf. forudsætter i virkeligheden hele tiden, at de er refleksive, i stedet for at bevise det. Han forudsætter f. eks. at det selv, der har bevidsthed *om* sig selv, er identisk med dette sidste, skønt det sidstnævnte selv jo er genstand for det førstnævnte selv og alene af denne grund ikke identisk med det. At det alligevel i en vis forstand er det »samme« selv kan naturligvis ikke bestrides, men spørgsmålet er da, i hvilken forstand det med rette kan siges at være »det samme«, – og dette spørgsmål kommer forf. slet ikke ind på, fordi han ikke skelner mellem betydningen af udtrykket »er identisk med« og de forskellige mulige betydninger af udtrykket »er det samme som«. Det jeg, der iagttager sig selv, kan meget vel være »det samme« som det iagttagne selv, men det kan ikke være identisk med dette, da det iagttagne selv også kan eksistere uden at iagttages, medens det omvendte naturligvis ikke kan finde sted.

En særlig interesse knytter sig til forf.s forsøg på at vise, at naturalistiske erkendelsesteorier gendriver sig selv ved at anvendes på sig selv. Desværre kommer han ikke ind på, hvad det egentlig vil sige at anvende en teori på sig selv, men nøjes med at hævde, at en teoris »gyldighed« ophæves, hvis selve »gyldigheden« antages at bero på kausale faktorer. Den er da ikke »gyldig«, fordi den er »gyldig«, men blot på grund af de »tilfældige« kausale forhold, som betinger dens »gyldighed«, der ville ændres, hvis de kausale forhold ændredes. Men i hvilken forstand kan en teori være »gyldig«, hvis den selv forudsætter muligheden af, at den ikke er »gyldig« i samme forstand?

Hertil er efter vor mening at sige, at ordet »gyldighed« ikke har nogen mening,

medmindre man forudsætter en norm, hvorved man kan skelne mellem det »gyldige« og det »ugyldige«. Denne norm *definerer* selve begrebet »gyldighed«, og det er følgelig meningsløst at spørge, om normen nu også selv er »gyldig« (dette ville forudsætte en anden, en »højere« norm). I *denne* forstand fungerer enhver norm »absolut« – sålænge den virkelig fungerer, og det er irrelevant at spørge efter årsagerne til, at den fungerer. Sålænge den fungerer bestemmer den, hvad der er »gyldigt« og hvad der er »ugyldigt«. Men heri ligger jo ingenlunde, at den er »absolut« i den forstand, at den fungerer uafhængigt af årsager til dens funktion, eller at den vil fungere til evig tid, hvilket forf. udfra sin absolutistiske indstilling stadig synes at forudsætte.

Alt i alt mener vi således at kunne fastslå, at denne afhandlings resultater næsten alle er videnskabeligt uholdbare, hvilket vi fandt bekræftet ved den mundtlige handling, under hvilken forf. måtte lade næsten alle de fra forskellig side rejste indvendinger ubesvarede. Når vi alligevel tillægger den en betydelig værdi, er det delvist fordi den, trods alle sine mangler, dog kan siges at yde et frugtbart bidrag til diskussionen af de overordentlig udviklede problemer som den behandler. Den er inciterende netop ved sine fejl. Og desuden vidner den om forf.s udstrakte kendskab til den filosofiske litteratur såvel som om hans advokatoriske skarpsindighed og levende interesse for de filosofiske problemer. Af disse grunde mener vi at kunne erklære ham for kvalificeret til at overtage et filosofisk professorat, omend vi afgjort ikke kan anse hans kvalifikationer for at stå på højde med den sidste ansøgers, som vi nu skal gøre rede for.

Dr. phil. *Bent Schultzer* (f. 1904) tog juridisk embedseksamen i 1929, var en tid sagførerfuldmægtig og har fra 1933 haft ansættelse i De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, først som sekretær, derpå som kontorchef og nu som direktør. Han deltog med honnør i 1939 i konkurrencen om professoratet i filosofi ved Århus universitet og har nogle gange fungeret som censorsuppleant ved filosofikum.

Hans filosofiske produktion består af 4 større og 2 mindre arbejder. Det første af de større arbejder er disputatsen om »Transcendence and the Logical Difficulties of Transcendence« (1935). Den består væsentlig af en analyse og kritik af visse absolutistiske tankegange, belyst ved en mangfoldighed af eksempler fra filosofihistorien. Disse tankegange har det fælles, at de involverer forestillingen om en »overskridelse« af et som »givet« betragtet område ved hjælp af (formentligt bestående) relationer mellem dette »immanente« område og visse »transcendente« elementer. I mangfoldige tilfælde har disse tankegange ført filosofierne til problemer, som er uløselige, fordi de indeholder selvmodsigende antagelser eller begreber, og det er disse – ofte godt skjulte – selvmodsigelser, forf. har sat sig som opgave at fremdrage ved sin analyse, som fører ham dels til en klassifikation af de nævnte tankegange, dels til den tese, at de uløselige transcendensproblemer beror på en absolutistisk indstilling, udtrykt i hvad man kalder »nødvendighedstanken«, der (p. 34) defineres som »den opfattelse, 1) at der gives mindst eet nødvendigvis eksisterende (eller subsisterende) element, 2) således at dette element a) er tilstrækkelig grund til mindst eet element, hvorved sidstnævnte element opfattes som nødvendigvis eksisterende (eller subsisterende), og b) har mindst eet element som tilstrækkelig grund, hvorved sidstnævnte element opfattes som nødvendigvis eksisterende (eller subsisterende)«. Udfra denne – meget abstrakte – definition søger forf. at påvise, at nødvendighedstanken fører til et totalitetskrav, der igen fører til antagelsen af de fornævnte transcendent elementer og de til denne antagelse knyttede transcendensproblemer, der ikke løses, men som overhovedet *ikke* opstår, når den absolutistiske indstilling afløses af en relativistisk.

Omend vi ikke helt kan følge professor J. O. Wisdom, når han i en recension i

»Mind« (Vol. XLV, 1936, p. 397–8) skriver, at forf. »analyses the notion of transcendence and does so admirably«, mener vi dog, at analysen af det overordentligt omfattende historiske materiale er gennemført med stor skarpsindighed og energi. At definitionerne og formuleringerne ikke altid er så klare og tydelige, som der var ønskeligt, og at forf. hist og her i nogen grad gør vold på det historiske stof for at få det til at passe bedre ind i hans tankeskemaer, er mangler, som ikke kan bortforklares, men som dog finder en slags undskyldning i selve de analyserede tankeganges højst abstrakte og oftest uklare karakter. Omend forf. næppe har opklaret transcendensproblemerne tilbunds, har han utvivlsomt ydet et vægtigt bidrag til generel opklaring af den og af de i den indeholdte vanskeligheder.

I den anden afhandling »Observation and Protocol Statements« (1938) er meget af den forstes stivhed og skematisme overvundet. Opgaven er her at bidrage til en afklaring af empirismens grundlag ved en opsporing af de stiltiende forudsætninger der gøres ved formulering af iagttagelsesdomme (såkaldte »protokolsætninger«), især domme der indeholder talmæssige angivelser af måleresultater. Blandt forf.s interessante resultater kan fremhæves følgende to: 1) ved registrering af måleresultater gøres – ofte stiltiende – den konventionelle forudsætning, at der ikke tages hensyn til differenser under en vis størrelse (»unøjagtighedstolerancens princip«), – og 2) ved formulering af protokolsætninger forudsættes det ofte, at visse elementer i det iagttagne skal have en fortrinsstilling fremfor andre (»præferenceprincippet«). Disse to konventioner hævdes at være nødvendige og tilstrækkelige betingelser for protokolsætningers eentydighed. Dog vil dette ingenlunde sige, at protokolsætninger reduceres til blotte konventioner. I et specielt kapitel imødegår forf. en sådan opfattelse, som en tid hævdedes af visse logiske empirister. Overfor disse fremhæves det, at hypotesers rigtighed altid må prøves ved iagttagelse, og at iagttagelsesdomme ikke omvendt kan tilpasses hypoteserne, hvis ikke al empirisk erkendelse skal opgives. De ovennævnte konventioners funktion er ikke den at indføre vilkårlighed i iagttagelsesdommene, men tværtimod at præcisere dem således, at de bliver eentydige.

I et kapitel om verifikation af teorier viser forf., hvorledes de to nævnte konventioner kan anvendes til at overvinde visse vanskeligheder som melder sig, når man skal definere koincidens mellem inddelingerne på en målestok og den målte genstand. Dernæst viser han, hvorledes en teori kan få intersubjektiv gyldighed (hvilket lidt flot identificeres med objektiv gyldighed, – en flothed, som forf. dog selv i et senere arbejde berigtiger) derved, at forskellige iagttagere hver for sig kan verificere den ved hjælp af deres protokolsætninger, skønt disse alle er private. Endelig udvikles i et længere kapitel det interessante begreb »nøjagtighedsniveau« (for teorier) som en funktion af protokolsætningernes nøjagtighedsniveau, og på dette grundlag diskuteres bl. a. Wienerkresens idé om en »enhedsvidenskab«, som forf. betragter som et ideal, der endnu er fjernt fra at kunne realiseres.

Alt i alt mener vi, at det er lykkedes forf. i denne bog på klar og overbevisende måde at fremdrage visse hidtil ikke tilstrækkeligt påagtede momenter ved den empiriske videnskabs metode. Omend afhandlingen ikke holder, hvad titlen lover, idet den ikke giver en redegørelse for protokolsætningernes almindelige natur og deres forhold til det iagttagne, finder vi dog forf.s behandling af de speciellere problemer, hvorom han koncentrerer sig, så indtrængende og hans begrebsbestemmelser så klare og frugtbare, at vi må tillægge den betydelig værdi som et bidrag til udredning af de eksakte naturvidenskabers implicite forudsætninger.

Den tredje afhandling er en fyldig (191 maskinskrevne sider) besvarelse af den

ved professorkonkurrencen i Århus stillede skriftlige 6-ugers opgave: »Hvorvidt og i bekræftende fald i hvilken forstand kan man tale om normativ videnskab, med særligt henblik på logik og etik?«. Besvarelsen er gennemført med stor energi og konsekvens. Efter en klar og grundig kritisk undersøgelse af en række logikeres (især Goblot, Husserl, Carnap, Dubislav, Jørgensen, Rickert) og etikeres (især Ross, Westermarck, Spinoza, Kant, Bentham, Aristoteles, Stuart Mill, Schopenhauer, Moore, Sidgwick, Brentano, Heimanns, Høffding, Lévy-Bruhl) indbyrdes modsatte anskuelser konkluderer forf. i, at hverken logikken eller etikken er normative videnskaber i den forstand, at de indeholder »normative sætninger«, d. v. s. sprogligt formulerede »Krav, der angiver at have Gyldighed, d. v. s. at være bindende for den eller de personer, overfor hvilke Kravet fremsættes« (p. 6). I sin fremstilling viser forf. et betydeligt kendskab til såvel den ældre relevante litteratur som til den moderne problemdiskussion, som han tager selvstændigt motiveret stilling til. Herved får han lejlighed til at videreføre sin analyse af protokolsætningers gyldighed, hvilket fører ham til formulering af, hvad han kalder »Den singulære Gyldigheds Princip«, som indføres således: »Udtrykket »singulær Sætning« vil vi definere således: En Sætning er singulær, når Påstanden om dens Gyldighed afgøres ved en Henviisning til, at en given Person på et givet Tidspunkt har en bestemt Oplevelse. Vi hævder nu, at Påstanden en singulær Sætnings Gyldighed kun har Mening, såfremt Sætningen er en simpel Registrering af eller Beretning om, at en bestemt Person på et givet Tidspunkt har en vis Oplevelse« (p. 157). Dette princip anser han for en »syntaktisk konvention«, der formentligt udtrykker en stiltiende forudsætning for en empiristisk indstilling. Om princippets hensigtsmæssighed kan der naturligvis diskuteres, men det kan næppe bestrides, at mange empiristiske ræsonnementer stiltiende opererer med en sådan forudsætning, og forsåvidt er det formentstfuldt at have fremhævet den. Mindre interessant er det, at forf. mener ved hjælp af dette princip at kunne imødegå enhver form for apriorisme, thi aprioristerne vil naturligvis let kunne afvise princippet, der jo blot er indført som en konvention. At de selv må bygge på andre konventioner, som empiristerne kan afvise, er en anden sag. Men forholdet synes i hvert fald at være det, at formuleringen af den singulære gyldigheds princip snarere må opfattes som et bidrag til analyse af begrebet empirisme end som et bidrag til begrundelse af empirismens gyldighed. Da empirismens gyldighed imidlertid efter vor mening ligesålidt kan begrundes (bevises) som nogen anden erkendelsesteori, mener vi, at forf. ved sin analyse er inde på en rigtig vej, som han yderligere forfølger i sit sidste større arbejde, der kort og godt bærer titlen: »Empirismen«.

I denne afhandling, der fylder 158 maskinskrivne foliosider, giver forf. den mest udførlige og dybtgående fremstilling af sit empiristiske og relativistiske standpunkt. Tiltrods for at manuskriptet er ufuldendt og forf. selv i sit forord stiller sig hyperkritisk overfor det, mener vi, at dette arbejde i væsentlige henseender betegner et yderligere fremskridt i forhold til de forudgående afhandlinger. Formen er her forbilledlig klar og koncis med udførlige analyser af velvalgte eksempler og med skønsom hensyntagen til og diskussion af nyere psykologiske (fænomenologiske) synsmåder. Den i de tidligere skrifter foretagne analyse af, hvad erfaring er, fortsættes her på et bredere grundlag og ud fra et mere omfattende synspunkt. I det indledende kapitel gives en redegørelse for, hvorledes filosoferne under deres bestræbelser for at finde et absolut sikkert grundlag for erkendelsen har udviklet to hovedformer for absolutisme: en rationalistisk, der hævder at grundlaget består i visse selvindlysende (evidente) fornuftsprincipper, og en empiristisk, der mener, at finde grundlaget i isolerede sanseagttagelser. Efter en kritik af elementpsykologien slutter forf. sig i næste kapitel til den opfattelse, at det umiddelbart givne ikke består af isolerede

sanseiagttagelser, men i oplevelsestotaliteter, der i kunsten skildres som helheder, medens videnskaberne analyserer dem og udvælger bestemte enkeltheder eller komponenter ud fra det formål at udforme en holdbar fysik eller en holdbar psykologi. Ved en induktiv analyse af eksempler viser forf., at man i videnskaberne kontrollerer sine sætninger på tre forskellige måder: intersubjektivt, intersensorisk og intermetodologisk. Hver af disse kontrolmetoder er kun delvist anvendelig, men fælles for dem er, at forskellige iagttagelser benyttes til gensidig kontrol af hinanden, og at hver metode udelukker en særlig gruppe fejlkilder. Forsåvidt metoderne fører til overensstemmende resultater, betragtes disse som »objektive«. Hvis den gensidige kontrol derimod fører til uoverensstemmelser, søges disse fjernede ved opstilling af teorier, der forklarer uoverensstemmelserne som beroende på processer i iagttagerne. En sådan teori er f. eks. læren om sansekvvaliteternes subjektivitet, der ligesom andre analoge teorier fører over til såkaldt psykologiske synsmåder.

I tredje kapitel kritiseres teorien om en særlig »introspektiv« iagttagelse og det vises, at erindringsbilleders og drømmebilleders subjektivitet kan godtgøres ved hjælp af den gensidige kontrols metode, hvorimod såkaldt følelses-, viljes- og fornuftevidens afvises, fordi gensidig kontrol her ikke kan anvendes, hvorfor mulige fejlkilder ikke kan elimineres (p. 103). Sit resultat af disse undersøgelser sammenfatter forf. endelig i følgende definition af iagttagelse qua grundlag for empirisk erkendelse: »En oplevelseskomponent er iagttagelse, når den kan indordnes i et system af gensidig kontrol« (p. 124). En konsekvens heraf er naturligvis, at isolerede sansninger ikke er iagttagelser, der kan danne grundlag for erkendelse, men *forsåvidt* sansninger kan indordnes i et system af gensidig kontrol, kan de anvendes som iagttagelser.

I fjerde (og foreløbigt sidste) kapitel videreføres denne konsekvens derhen, at de psykologiske teorier om sansning opfattes som forklaringer af de uoverensstemmelser, der kan opstå mellem resultaterne af forskellige kontrolmetoders anvendelse ved efterprøvelse af forholdet mellem stimuli og sensationer. Herunder diskuteres bl. a. gestaltpsykologiens opfattelse af visse »forarbejdningsprocessers« betydning for sanseoplevelserne, og afhandlingen munder ud i en definition af begreberne »objektiv« og »subjektiv«, ifølge hvilken disse begreber er relative i den forstand, at nye iagttagelser kan afsløre hidtil upåagtede fejlkilder, som viser at et fænomen, der hidtil har været betragtet som objektivt, i virkeligheden er subjektivt, nemlig: betinget af processer i iagttageren (p. 155).

På dette punkt slutter det ufuldendte manuskript, og man kan for så vidt ikke vide, om eller hvorledes forf. vil besvare de spørgsmål, der uvilkårligt melder sig, f. eks. spørgsmålet om, hvorvidt selve konstateringen af overensstemmelse eller uoverensstemmelse mellem forskellige metoders resultater kan underkastes gensidig kontrol, eller om man her må forudsætte de enkelte konstateringers sikkerhed uden nogen udenfor dem liggende garanti. Såvidt afhandlingen rækker, betegner den imidlertid efter vor mening en afgjort uddybning og videreførelse af de grundtanker, som også dominerer forf.s tidligere arbejder. Hans ihærdige tumlen med problemerne vidner ikke alene om hans levende og vedholdende interesse for dem, men har tillige ført ham til synspunkter og resultater af betydelig erkendelsesteoretisk værdi. Konturerne af en selvstændig og fasttømret teori om den menneskelige erkendelse, således som den foreligger i de empiriske naturvidenskaber og psykologien, fremtræder tydeligere og tydeligere, og vi tror ikke, at der kan påvises væsentlige fejl i denne teori. Mange af forf.s synspunkter er også efter vort skøn så interessante og frugtbare, at vi finder al mulig grund til at vente værdifuldt udbytte af hans fortsatte arbejde. At han er fuldt kvalificeret til at bestride et filosofisk professorat kan der overhovedet ikke være tvivl om. Og vi mener også, at hans hidtidige produktion både ved sin

metode og sine resultater stiller ham så afgjort højere end samtlige andre ansøgere, at det efter vor opfattelse ville være urimeligt at afholde konkurrence. Vi anbefaler derfor, at dr. Schultz indstilles til det ledige embede.

Et mindretal, bestående af professor *F. Brandt*, udtalte bl. a. følgende om de to ansøgere, dr. phil. Knud Grue-Sørensen og dr. phil. Bent Schultz:

Begge ansøgere, der ifølge udvalgets opfattelse kan komme i betragtning, er født 1904, og går således i deres 47. år. Begge har videnskabelige produktioner bag sig, der tillader en ret skarp karakteristik af deres åndelige fysiognomier i deres lighed og forskellighed. Begge ansøgere er analytisk anlagte. Det værdifulde i deres arbejder ligger fortrinsvis i sansen for at fremdrage mere eller mindre stiltiende forudsætninger for den filosofiske tænkning på de forskellige områder. Dette gøres ofte med en ikke ringe skarpsindighed. Om originaliteten i strengere forstand er det dog vanskeligt at udtale sig, da de begge er udpræget skolebestemte. Dr. Grue-Sørensen af den ny-friesianske skole, dr. Schultz af den logiske empirisme (Wienerskolen). Som et væsentligt træk kan fremhæves, at medens dr. Grue-Sørensen har sympati for en »absolutistisk« tendens, både i erkendelsesteori og etik, har dr. Schultz en lige så decideret sympati for en »relativistisk«. Begge træder med energi ind for disse to standpunkter, således at de to forfatterskaber på en vis måde kan siges at supplere hinanden, eller virke som en slags dialog, skønt de to forfattere slet ikke beskæftiger sig med hinanden, og som oftest behandler forskellige detailemner. Måske kan den hele strid mellem »absolutisme« og »relativisme« ofte forekomme temmelig ufrugtbar; men den har i hvert fald det værdifulde ved sig, at den tvinger de erklærede tilhængere af den ene eller anden retning til at argumentere så skarpt som muligt overfor modstanderne. Det kan vistnok siges, at begge retningers tilhængere har det skarpeste blik for modstandernes svagheder. Til orientering må jeg måske tillade mig at oplyse, at jeg personligt hverken er »absolutistisk« eller »relativist«, men må betragte begge »ismer« som ensidige ekstravagancer. For medlemmer af Det filosofiske Fakultet, som måtte interessere sig for gennem et letfatteligt eksempel at få et indtryk af, hvad det drejer sig om, kan måske lettest henvises til en mindre afhandling af Max Planck: *Von Relativen zum Absoluten*. (Wege zur physikalischen Erkenntnis. 1933). Den deri fremsatte opfattelse dækker nærmest min egen. Det er naturligvis en selvfølge, at det ved bestemmelsen af de to ansøgere alene drejer sig om en bedømmelse af de videnskabelige kvalifikationer, således som disse viser sig ved ansøgernes behandling af de filosofiske emner.

KONKLUSION

Dr. Schultz er af uddannelse jurist og har som jurist haft en smuk karriere indenfor handelsstanden. Fra ganske ung har dr. Schultz imidlertid haft interesse for filosofien, vistnok dr. Schultzers egentlige interesse, og denne interesse har på en smuk og energisk måde holdt sig gennem årene. Forfatterskabet viser kendskab til mange af de filosofiske problemer, der ofte behandles med skarpsindighed. Men alt i alt er det i mine øjne et højst ujævnt og ufærdigt forfatterskab. Alt for ofte bliver dr. Schultzers behandling løs og uklar og får et ejendommeligt præg af det amatør-mæssige. Alt for ofte slår dr. Schultz større brød op end han kan bage. Man må beklage, at dr. Schultzers utvivlsomme filosofiske anlæg ikke har fået lejlighed til at udvikles og modnes på grundlag af et bredt og solidt fagstudium i ungdommen. Formentlig ville da adskilligt have formet sig anderledes. Hvis man ville lægge særligt vægt på det mindre heldige i dr. Schultzers forfatterskab, ville man med en vis ret kunne bestride hans kompetence. Dette har jeg ikke villet, da dette uheldige ligesom kompenseres ved gode analyser, når dr. Schultz giver sig tid.

Dr. Grue-Sørensen er af uddannelse magister i filosofi og har samtidig med sin gerning som lærer, og samtidig med at han fortsatte sine filosofiske studier, haft en levende kontakt med områder, hvor psykologi og filosofi anvendes i praksis. Fra 1941 har dr. Grue-Sørensen været ansat som skolepsykolog under Københavns kommune. Fra 1944 har han ved Københavns universitet forestået undervisningen i pædagogikens historie for stud. psyk.'er. I 1949-50 var han på et halvt års studieophold i U.S.A. Dr. Grue-Sørensens forfatterskab bærer ikke blot præg af hans grundige uddannelse, men også af en solid realitetssans, der formentlig er blevet skærpet og udviklet ved hans praktiske arbejde. Vigtigst er dog, at dr. Grue-Sørensens videnskabelige kvalifikationer forekommer mig afgjort at måtte vurderes højere end dr. Schultzers. Analyserne er mere dybtgående, virker mere selv tænkte og originale, og er fremstillede på mere afklaret måde. Forskellen i videnskabelige kvalifikationer mellem de to ansøgere forekommer mig så betydelig, at jeg ikke betænker mig på at indstille dr. Grue-Sørensen til det ledige professorat.

I henhold til ovenstående indstiller altså udvalgets flertal, at det ledige embede besættes med dr. Bent Schultzer, medens mindretallet indstiller, at embedet besættes med dr. Knud Grue-Sørensen.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke mag. art. Mogens Blegvad, dr. phil. K. Grue-Sørensen og dr. phil. Bent Schultzer afgav bemærkninger til indstillingen. Ved indstillingens forelæggelse for fakultetet på dettes møde den 8. oktober 1951 afæskedes det fagkyndige udvalg supplerende udtalelser i anledning af de indkomne bemærkninger, som fakultetet tog til efterretning.

Ved den videre behandling af udvalgsindstillingen vedtoges det med 23 stemmer af 33 tilstedeværende at indstille til afholdelse af konkurrence, i hvilken kun tre ansøgere, nemlig dr. phil. Justus Hartnack, dr. phil. K. Grue-Sørensen og dr. phil. Bent Schultzer skulle have adgang til at deltage.

Fakultetet indstillede herefter, at der i henhold til den fornævnte anordnings § 7, stk. 1 blev nedsat en konkurrencekomité bestående af fakultetets dekan, professor E. Tranekjær Rasmussen som formand samt professorerne dr. phil. Fr. Brandt, Jørgen Jørgensen og fil. dr. Eino Kaila, Helsingfors, alle valgt af fakultetet og professorerne, dr. philos. Arne Næss, Oslo, fil. dr. Alf Nyman, Lund og dr. phil. Svend Ranulf som valgte af ministeriet.

Efter at fakultetets indstilling med Konsistoriums tilslutning (i dettes møde den 12. december 1951) var blevet indsendt til ministeriet under 20. december 1951, bifaldtes den af ministeriet under 30. januar 1952.

Konkurrencen blev afholdt i tiden fra den 26.-29. maj 1952. Efter konkurrencekomitéens bestemmelse omfattede den 3 forelæsninger, 2 over bundent emne, hvis ordlyd blev tilstillet deltagerne henholdsvis 26. (Hartnack) og 28. april 1952 og een over frit emne.

Forelæsningerne over bundet emne holdtes således: Mandag den 26.

maj 1952 kl. 10-11: dr. phil. K. Grue-Sørensen, kl. 11-12: dr. phil. Justus Hartnack og kl. 12-13: dr. phil. B. Schultz. Tirsdag den 27. maj 1952 kl. 10-11: dr. phil. Justus Hartnack, kl. 11-12: dr. phil. Bent Schultz og kl. 12-13: dr. phil. K. Grue-Sørensen. De opgivne emner var: 1) Psykologiens betydning for erkendelsesteori og etik. 2) Karakteristik og vurdering af Humes og Kants opfattelse af årsagssammenhæng. Forelæsningen over frit emne holdtes således: onsdag den 28. maj 1952 kl. 10-11: dr. phil. Bent Schultz, 11-12: dr. phil. K. Grue-Sørensen »Om begrebet lighed« og 12-13: dr. phil. Justus Hartnack »Fri vilje og beslutning«.

Den 29. maj 1952 afgav konkurrencekomitéen følgende indstilling til ministeriet:

»Efter at konkurrencekomiteen i henhold til § 8 i kgl. anordning af 15. maj 1932 om regler for ansættelse af professorer ved Københavns universitet har drøftet og gennemgået ansøgernes vita ante acta, tidligere produktion og udfaldet af de afholdte prøver, skal komiteens flertal, 4 medlemmer af 7, indstille dr. phil. Bent Schultz til det ledige embede.«

Herefter blev ved kgl. resolution af 28. juli 1952 direktør, dr. phil. Bent Schultz udnævnt til professor i filosofi ved Københavns universitet fra 1. juli 1952 at regne.

o. Professor, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsens afgang fra universitetet og dr. phil. Kr. Halds udnævnelse til professor i nordiske sprog

(j. nr. 552/51).

Under 21. december 1951 blev der meddelt professor i nordiske sprog ved universitetet, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen afsked på grund af alder og med pension fra 31. januar 1952 at regne.

Efter at det således ledigtblevne embede efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 22. december 1951 var blevet opslået, blev under 16. januar 1952 de indkomne 6 ansøgninger, nemlig fra dr. phil. Anders Bjerrum, dr. phil. Kr. Hald, mag. art. Karl Martin Nielsen, dr. phil. Kristen Møller, dr. phil. Harry Andersen og dr. phil. Aage Hansen tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, dr. phil. Paul Diderichsen, Peter Jørgensen, dr. phil. Paul V. Rubow, Københavns universitet, samt professor i nordiske sprog ved Århus universitet, dr. phil. Peter Skautrup. Dette udvalg afgav under 7. maj 1952 følgende indstilling til fakultetet:

»Udvalget til bedømmelse af de indkomne ansøgninger om professoratet i nordiske sprog skal herved afgive nedenstående indstilling.

Ansøgerne er følgende:

1. Universitetslektor, dr. phil. Harry Andersen, 2. Dr. phil. Anders Bjerrum, 3. Universitetslektor, dr. phil. Kristian Hald, 4. Dr. phil. Aage Hansen, 5. Dr. phil. Kristen Møller, 6. Mag. art. Karl Martin Nielsen.

Da udvalget ikke har kunnet samle sig om en enkelt kandidat, ej heller har kunnet nå til en flertalsindstilling, skal man i henhold til anordningens § 6, stk. 1, punkt 3 indstille, at der afholdes konkurrence mellem samtlige ansøgere.»

Udvalgets indstilling blev i overensstemmelse med § 4, stk. 2 i den fornævnte kgl. anordning af 15. maj 1932 tilstillet ansøgerne, af hvilke dr. phil. Aage Hansen og dr. phil. Harry Andersen indsendte svarskrivelser. Ved indstillingens forelæggelse for fakultetet stemte et flertal på 22 af 26 tilstedeværende medlemmer for videresendelse af indstillingen, hvorefter der i henhold til den fornævnte anordnings § 6, stk. 1, pkt. 3 ville være at afholde en konkurrence, til hvilken samtlige deltagere efter indstilling fra det fagkyndige udvalg fik adgang. Ved skrivelse af 19. maj 1952 trak dr. phil. Aage Hansen sig tilbage fra deltagelse i konkurrence. Fakultetet indstillede herefter, at der i henhold til den fornævnte anordnings § 7 blev nedsat en konkurrencekomité, bestående af fakultetets dekan, professor, dr. phil. F. J. Billeskov Jansen som formand, professorerne, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, dr. phil. Paul Diderichsen, Peter Jørgensen, dr. phil. Paul V. Rubow, alle valgte af fakultetet samt professor ved Århus universitet, dr. phil. Peter Skautrup, professor ved Lunds universitet fil. dr. Karl Gustav Ljunggren og professor ved Oslo universitet, dr. philos. Didrik Arup Seip, valgt af undervisningsministeriet.

Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning (dettes møde 11. juni 1952), blev der ved kgl. resolution af 14. juli 1952 nedsat en konkurrencekomité med den af fakultetet foreslåede sammensætning. Konkurrencen fastsattes til at omfatte tre forelæsninger, to over bundent emne og een over selvvalgt emne med en måneds forberedelsestid.

Konkurrenceforelæsningerne blev afholdt den 12.–14. november 1952, nærmere således: Forelæsninger over bundent emne (1): Onsdag den 12. november 10–11: dr. phil. Harry Andersen, 11–12: dr. phil. Anders Bjerrum, 13–14: dr. phil. Kr. Hald, 14–15: dr. phil. Kristen Møller og 15–16: mag. art. Karl Martin Nielsen. – Forelæsningerne over bundent emne (2): torsdag den 13. november 10–11: mag. art. Karl Martin Nielsen, 11–12: dr. phil. Kristen Møller, 13–14: dr. phil. Harry Andersen, 14–15: dr. phil. Anders Bjerrum og 15–16: dr. phil. Kr. Hald. Forelæsninger over selvvalgt emne: Fredag den 14. november 1952, kl. 10–11: dr. phil. Kr. Hald, kl. 11–12: mag. art. Karl Martin Nielsen, kl. 13–14: dr. phil. Anders Bjerrum, kl. 14–15: dr. phil. Harry Andersen og kl. 15–16: dr. phil. Kristen Møller.

De opgivne emner var: 1) sproglig indledning til en nordisk tekst,

2) Jens Pedersen Høysgaard: *Concordia res parvæ crescunt*, eller Anden Prøve af Dansk Orthographie, 1743. De selvvalgte emner var: dr. phil. Harry Andersen: Runestenenes forbandelsesformularer, dr. phil. Anders Bjerrum: De danske dialektprøver i C. F. Allen, *Det danske Sprogs Historie i Sønderjylland*, dr. phil. Kr. Hald: Dansk og norsk i Dane-lagen, dr. phil. Kristen Møller: Bidrag til den diakroniske semantik. Betydningszonen »begynde« og mag. art. Karl Martin Nielsen: Den nordiske brydning.

Den 14. november 1952 afgav konkurrencekomitéen følgende indstilling til ministeriet:

»Efter at konkurrencekomitéen i henhold til § 8 i kgl. anordning af 15. maj 1932 om regler for ansættelse af professorer ved Københavns universitet har gennemgået ansøgernes vita ante acta og tidligere videnskabelige produktion samt taget hensyn til udfaldet af de offentligt afholdte prøver, indstiller et flertal af komitéen, bestående af professorerne, dr. phil. Johannes Brøndum-Nielsen, Peter Jørgensen, dr. phil. Paul V. Rubow, dr. phil. Peter Skautrup, fil. dr. Karl Gustav Ljunggren og dr. phil. Didrik Arup Seip, til hvilket formanden, professor, dr. phil. F. J. Billeskov Jansen, slutter sig, dr. phil. Kristian Hald og et mindretal, bestående af professor, dr. phil. Paul Diderichsen, dr. phil. Anders Bjerrum til det ledige embede.«

Herefter blev ved kgl. resolution af 19. december 1952 dr. phil. Kristian Hald udnævnt til professor i nordiske sprog ved universitetet fra 1. januar 1953 at regne.

Da professor, dr. phil. Kr. Hald var over 40 år ved ansættelsen, blev der på normeringsloven 1953/54, jfr. Rigsdagstidende 1952-53, tillæg A, sp. 4339-40, tillagt ham ret til pension uanset alderen ved ansættelsen.

p. Fil. mag. Sonja Carlbergs beskikkelse som lektor i svensk

(j. nr. 183/48).

Under 1. juni 1948 afgav det filosofiske fakultet følgende indstilling:

»I en tidligere skrivelse til rektor af 23. december 1947, omhandlende de udenlandske lektorater ved Københavns universitet, meddelte det filosofiske fakultet, at fakultetet ved lejlighed ønskede oprettet et svensk lektorat, men at man ikke på det daværende tidspunkt ønskede at foreslå nogen ændring af den hidtil gældende ordning, ifølge hvilken lektoratet i svensk beklædes af en svenskfødt dansk statsborger.

Efter at der (jfr. rektors skrivelse hertil af 3. april d.å. K.J. 183/48) er meddelt dr. Valfrid Palmgren Munch-Petersen beskikkelse som lektor i svensk ud over 70-års grænsen indtil 31. august d.å., og dr. Valfrid Palmgren Munch-Petersen derefter må fratræde lektoratet, indtræder det tidspunkt, fra hvilket fakultetet kunne ønske at disponere over en indfødt svensk lektor til afløsning af den virksomhed, der indtil nævnte tidspunkt tilfalder lektoren i svensk, og fakultetet tillader sig derfor i henhold til vedtagelse på fakultetsmødet den 26. april d.å.

at indstille, at stillingen som lektor i svensk fra nævnte tidspunkt for en begrænset årrække besættes med en kvalificeret indfødt svensker.

Med hensyn til den nærmere fremgangsmåde ved besættelsen tillader fakultetet sig at foreslå, at der – i analogi med gældende praksis for andre udenlandske lektorater her ved universitetet – fra dansk side sker henvendelse til Svenska Institutet med anmodning om at bringe 3 kandidater i forslag, blandt hvilke derefter det filosofiske fakultet udvælger een.»

Efter at lektoratet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 11. august 1948 var blevet opslået ledigt, blev under 19. oktober 1948 de indkomne 7 ansøgninger tilstillet universitetet til erklæring.

Under 20. november 1948 afgav den nordiske faggruppe om disse ansøgninger følgende indstilling:

»Efter gennemgang af de indkomne 7 ansøgninger om det ledige svenske lektorat ved Københavns universitet må vi sætte de af Svenska Institutet som nr. 1 og 2 indstillede ansøgere i første række, nemlig fru Sonja Carlberg og fru Gun Nilsson.

Fil. mag. Sonja Carlberg, f. Lekman, er født 1913, har 1938 taget filosofisk embedseksamen fra Uppsala universitet med et smukt resultat og siden haft en omfattende undervisningsvirksomhed, for hvilken der foreligger udmærkede anbefalinger fra de respektive skoleautoriteter. Hun har i et akademisk festskrift 1935 offentliggjort en talentfuld afhandling om et metrisk emne og driver for tiden litteraturhistoriske studier med henblik på licentiatgraden. Fru Carlberg har mundtligt meddelt, at hun i givet fald agter at tilbringe et par dage af hver uge i sit hjem i Trälleborg.

Fil. mag. Gun Nilsson, f. Gustafsson, er født 1920, har 1944 taget filosofisk embedseksamen fra Uppsala universitet med et smukt resultat og har siden forberedt sig til en licentiatgrad i nordiske sprog, bl. a. gennem studieophold på Island og Færøerne samt i København, hvor hun nu har studeret et års tid og søgt alsidig orientering i nordisk filologi.

Faggruppen anser disse to ansøgere for fuldt kvalificerede, men deler sig med hensyn til placeringen således, at

1. Helgason, Matras og Thomsen, under hensyn til fru Nilssons formentlig grundigere kendskab til danske forhold og hendes større muligheder for i ro yderligere at acclimatisere sig på stedet, må foretrække denne kandidat, medens

2. Billeskov Jansen og Brøndum-Nielsen, på grund af fru Carlbergs ubestridte overlegenhed i pædagogisk erfaring og modenhed, må give denne ansøger fortrinsret.»

På sit møde den 20. december 1948 vedtog fakultetet at indstille følgende 2 ansøgere i nedennævnte rækkefølge: 1) fil. mag. Sonja Carlberg, 2) fil. mag. Gun Nilsson, med 12 stemmer for førstnævnte og 8 for sidstnævnte ansøger. Efter at Konsistorium på sit møde den 26. januar 1949 havde tiltrådt, at Sonja Carlberg indstilledes, beskikkede ministeriet under 19. februar 1949 fil. mag. Sonja Carlberg, f. Lekman til lektor i svensk ved universitetet for tiden 1. februar 1949 til 31. marts 1952.

q. *Oprettelse af et lektorat i navneforskning for dr. phil. Kristian Hald*
(j. nr. 324/48).

På den nordiske faggruppes vegne afgav professorerne, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, Ejnar Thomsen og dr. phil. F. J. Billeskov Jansen følgende indstilling til det filosofiske fakultet:

»Vi henstiller herved til fakultetet, at man søger oprettet et lektorat i navneforskning for dr. phil. Kr. Hald.

Navneforskningen er i vore dage en vigtig gren af sprog- og kulturforskningen, i Sverige repræsenteret igennem et særligt professorat, som beklædes af prof. Jöran Sahlgren, Uppsala, udgiveren af det svenske stednavntidsskrift »Namn och Bygd«; herhjemme dyrket af en række betydelige videnskabsmænd, der lige fra N. M. Petersens dage har givet dansk stednavneforskning en betydningsfuld stilling, ligesom et organisatorisk arbejde, gennem stednavneudvalget, har sikret tilvejebringelsen og ordningen af et omfattende forskningsmateriale, basis for kommende studier og publikationer.

Her ved universitetet er der i de sidste år holdt forelæsninger og øvelser over navneforskning ved dr. Kr. Hald, der indenfor dette område har en betydningsfuld produktion (bl. a. disputatsen *De danske Stednavne på -um*, 1942) og under tidligere studieophold i England har indsamlet et omfattende og værdifuldt person- og stednavne-materiale, hvis udforskning han nu har ført så vidt, at han forbereder udgivelsen af nogle »Bidrag til det nord. Sprogs Historie i England«. Dr. Hald står med særlige forudsætninger for at lede en universitetsundervisning indenfor dette område, og da hans universitetsadjunktur udløber april 1949, må det være magtpåliggende at sikre ham en stilling, der kan muliggøre hans fortsatte forskning og udviklingen af denne disciplin.

Vi finder det rimeligt at lade den påtænkte lærerpost være betegnet som lektorat i navneforskning, som fælles betegnelse for stednavne- og personnavneforskning og uden skarp geografisk afgrænsning, idet dansk og nordisk navneforskning på mange måder har tilknytning til andre landes navneforhold og forskningsproblemer.«

Efter at fakultetet havde tiltrådt indstillingen, videresendtes den med anbefaling fra universitetets kurator og universitetets rektor til ministeriet.

Herefter blev der på tillægsbevillingsloven for 1949-50, jfr. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, sp. 6627-28, oprettet et lektorat i navneforskning for dr. phil. Kr. Hald med honorar 3900 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Under 17. maj 1949 beskikkede ministeriet derefter dr. phil. Kr. Hald som lektor i navneforskning for et tidsrum af et år fra 1. april 1949 at regne.

r. *Rektor, cand. mag. Per Krarups beskikkelse som lektor i klassisk filologi*

(j. nr. 352/49).

Ved kgl. resolution af 15. januar 1949 blev bibliotekar ved Det kgl. bibliotek, lektor, dr. phil. Povl Johannes Jensen udnævnt til professor i klassisk filologi ved universitetet fra 1. januar 1949 at regne.

Efter at det således ledigtblevne lektorat i klassisk filologi med et årligt honorar af 3900 kr. + midlertidigt tillæg efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 21. juni 1949 var blevet opslået, blev under 12. juli 1949 de 4 indkomne ansøgninger, nemlig fra lektor, cand. mag. Per Krarup, lektor Henry A. Sten, adjunkt P. Fuglsang og cand. mag. B. Kjær tilstillet universitetet til erklæring.

Under 15. juni 1949 afgav professorerne, dr. phil. Carsten Høeg og dr. phil. Povl Johannes Jensen følgende indstilling:

»Om lektoratet i klassisk filologi er der indkommet 4 ansøgninger, fra rektor Per Krarup, lektor Henry A. Sten, adjunkt P. Fuglsang, og cand. mag. B. Kjær.

Der kan ikke være tvivl om, at rektor Krarup er fremragende kvalificeret for denne stilling; vi henviser særlig til, at han i en lang årrække har virket ved Århus universitet som lærer i klassisk filologi (fra 1941 som lektor), til hans betydelige videnskabelige produktion (navnlig Homer-studier), og til hans store autoritet på det pædagogiske område. Med al anerkendelse af udmærkede egenskaber hos andre af ansøgerne, kan vi fastslå, at efter vort skøn er rektor Per Krarups kvalifikation for lektoratet langt større end de andre ansøgere, og vi indstiller derfor, at rektor Per Krarup udnævnes til lektor i klassisk filologi ved Københavns universitet fra 1. august d.å. at regne.«

Efter at fakultetet under 22. juli 1949 og Konsistorium havde tilsluttet sig indstillingen, beskikkede ministeriet under 25. august 1949 rektor Per Krarup, Østre Borgerdydskole, til lektor i klassisk filologi ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra 1. august 1949 at regne.

s. Oprettelse af et lektorat i nederlandsk sprog og litteratur for en indfødt nederländer og beskikkelse af student H. Schultink som lektor i nederlandsk

(j. nr. 268/46).

Under 15. april 1946 fremsendte det filosofiske fakultet med tilslutning følgende andragende fra professor, dr. phil. L. L. Hammerich om oprettelse af et lektorat i nederlandsk sprog og litteratur for en indfødt nederländer:

»Herved skal jeg foreslå oprettelsen af et 3-årigt lektorat i nederlandsk sprog og litteratur, at besætte med en kvalificeret indfødt nederländer og at lønne med 5100 kr. + midlertidigt tillæg.

I 1926 blev der påbegyndt en universitetsundervisning i nederlandsk (hollandsk), som siden er blevet regelmæssigt fortsat. Under 17. december 1934 bifaldt Konsistorium efter min ansøgning og efter anbefaling af det filosofiske fakultet, at fru Annie Holch-Justesen, f. Spruit, som min assistent kunne holde øvelser over hollandsk ved universitetet (universitetets årbog 1934-5, s. 46). På finansloven for 1938-39 bevilgedes efter en af mig indgiven, af prof. Roos og derefter af det filosofiske fakultet anbefalet ansøgning, der af universitetet indsendtes til ministeriet, 1200 kr. årlig til honorering af assistance ved undervisningen i hollandsk, og fru Holch-Justesen ansattes i stillingen (universitetets årbog 1937-8, 173 og 36).

Undervisningen i nederlandsk (hollandsk) har i det hele svaret til forventningerne, selvom tilhørertallet ved begynderøvelser ikke har kunnet holde sig på

de højder, som nåedes under den i 1938 udløbende tofagsordning, der gav studenterne rigelig tid til studier af discipliner udenfor deres embedsfag. Den hollandske grammatik, som jeg har udgivet til brug særlig for denne undervisning, er nu udsolgt og skal udkomme i ny udgave. Der har stadig været adskillige, som har næret stor interesse for faget; flere er blevet særdeles dygtige; en enkelt har udgivet en afhandling (Tue Gad, Individ og Milieu i nederlandske Barne-skildringer fra 1860 til 1940, Kbh. 1941). Med korte mellemrum har jeg, såvidt min tid tillod mig det, holdt øvelser over nyere og ældre nederlandske tekster, samt forelæsninger over nederlandsk sprog-, litteratur- og kulturhistorie, og holder også i dette semester forelæsninger om »Nederlandsk gennem Tiderne«, medens fru Holch-Justensen stadig holder praktiske sprogøvelser.

Bestanden af nederlandske bøger i Filologisk Laboratorium er væsentlig skabt ved cand. phil. Vilh. Ludvigsens testamentariske gave, men har just i år fået en særdeles værdifuld forøgelse gennem en stor gave udsøgt nederlandsk litteratur fra det 17. til det 20. århundrede (samt tidsskriftet *Neophilologus*), skænket Københavns universitet af nederlandske universitetskolleger (især ved Utrechts universitet) i anledning af de af vor kollegahjælp under og efter krigen oversendte gavepakker. Selvom der endnu er mange huller at fylde, så danner dog denne bogbestand (sammen med den større samling nederlandske bøger på det Kongelige Bibliotek) nu et grundlag på hvilket man kan begynde at opbygge et helt studium af nederlandsk.

Ikke blot er imidlertid den tid, jeg på grund af andre embedspligter kan give til nederlandsk, og mine kundskaber i det omfattende fag begrænsede, men det er klart, at hele studiet vil få et nyt liv og nå videre kredse, dersom der til hjælp ved dets varetagelse – i stedet for den i og for sig gode, men utilstrækkelige assistenthjælp – kunne rådes over en indfødt lektor, der i sit hjemland er fuldt uddannet i den nederlandske filologi. Det skulle ikke være den samme i en længere årrække, men vedkommende skulle – i overensstemmelse med de erfaringer, der er gjort med danske lektorer i udlandet og med udenlandske lektorer i Danmark – ansættes på 3 år med mulighed for forlængelse i indtil 3 år yderligere; ansættelse på længere tid svækker kontakten med moderlandet, ansættelse på kortere tid lader ham ikke udnytte sine erfaringer.

De krigens og besættelsens år, vi har været igennem, har vist, hvor tæt Danmarks og Nederlands skæbner er knyttet sammen, hvor nær folkene står hinanden i kærligheden til fælles demokratiske idealer, og det har givet tusinder af danske og nederlændere en levende erkendelse af, hvor meget vi har at lære af hinanden. I Nederland har der i årevis været doceret dansk ved universiteterne i Amsterdam (docent fru Boer-den Hoed), Leiden (lektor, frk. dr. Krijn, gasdræbt som jødinde) og Utrecht (prof. van Hamel, død 1945), medens der nu søges oprettet et lektorat i skandinavisk sprog og litteratur ved universitetet i Groningen, hvilket lektorat først skal besættes med en dansker. Det er på tide, at vi fra vor side muliggør et videregående studium af nederlandsk.

Lektorhonoraret kan ikke være mindre end de 5.100 kr. + midlertidigt tillæg, som er tillagt den svenske lektor ved Århus universitet, men kan vist på den anden side vanskeligt foreslås højere.

Jeg skal da tillade mig at foreslå, at der på finansloven for 1947-48 optages en bevilling på 5.100 kr. + midlertidigt tillæg til en indfødt lektor i nederlandsk sprog og litteratur ved Københavns universitet, idet samtidig den hidtidige bevilling på 1200 kr. (+ tillæg) til en assistent for mig ved undervisningen i hollandsk bortfalder.

Ansøgningen har været forelagt mine kolleger, prof. Roos, og docent P. Jørgensen, der begge anbefaler den.«

Dette forslag blev ikke optaget på finansloven for 1947–48 eller for 1948–49. Derimod oprettedes på tillægsbevillingsloven for 1949–50, jfr. Rigsdagstidende for 1949–50, tillæg A, sp. 6627–28, et lektorat i nederlandsk sprog og kultur for en indfødt nederländer, honoreret med 5400 kr. årlig + midlertidigt tillæg.

Efter at det således oprettede lektorat under 17. januar 1950 var blevet opslået ledigt, blev under 21. marts 1950 de indkomne 12 ansøgninger tilstillet universitetet til erklæring.

Under 6. juni 1950 fremsendte fakultetet følgende indstilling:

»Ved skrivelser af 29. marts d.å. og 1. ds. (j. nr. 268/46) har hr. rektoren udbedt sig en udtalelse om 12 hermed tilbagefølgende ansøgninger til det ledige lektorat i nederlandsk ved Københavns universitet.

Således foranlediget skal man efter vedtagelse i fakultetets møde den 22. f.m. indstille følgende ansøgere i den angivne rækkefølge:

1. Phil. neerl. drs. G. Borgers, 2. Student Hendrik Schultink.

Hertil bemærkes følgende:

Efter oplysning fra professor, dr. L. L. Hammerich har G. Borgers gjort sin ansøgning afhængig af, at der kan opnås et årligt tilskud på 3.000 kr. til lektorhonoraret 6.000 kr. + midlertidigt tillæg, idet vedkommende er gift og har et barn, og på vilkår, at der kan skaffes ham bolig her i landet (København).

Den anden ansøger, Hendrik Schultink, indstilles med bemærkning, at han ligeledes efter oplysning fra professor, dr. L. L. Hammerich vil have aflagt afsluttende eksamen ved universitetet i Leiden inden 1. september 1950, fra hvilken dato lektoratet foreslås besat.»

Da universitetet ikke så sig i stand til at opfylde den forstnævnte ansøgers vilkår, indstilledes med Konsistoriums tilslutning under 21. juni 1950 student H. Schultink til det ledige lektorat.

Herefter beskikkede ministeriet under 28. juni 1950 student H. Schultink som lektor i nederlandsk ved universitetet for 3 år fra 1. september 1950 at regne.

t. Mag. art. H. Kossmanns beskikkelse som lektor i engelsk

(j. nr. 434/50).

Under 14. marts 1950 tilskrev den engelske faggruppe det filosofiske fakultet som følger:

»Ved dr. Schibsbys udnævnelse til professor fra 1. februar i år, blev det lektorat i engelsk sprog, han beklædte, ledigt. Da det pågældende lektorat er uundværligt, især under hensyn til det store antal studerende, tillader vi undertegnede professorer i engelsk os at indstille, at det ledigtblevne lektorat besættes snarest, således at de undervisningsmæssige forhold i faget engelsk med hensyn til sprog-historien og de ældre tekster atter kan blive som i årene indtil 1948, og foreslår, at stillingen overdrages mag. art. H. Kossmann.

Magister Kossmann er født den 10. november 1902 og har bestået magisterkonferens i engelsk ved Københavns universitet januar 1941. Han har siden da undervist bl. a. ved Vestre Borgerdydsskole og Blågårds seminarium her i byen.

Som motivering for denne indstilling skal anføres, at mag. art. Kossmann er os vel bekendt som en særdeles kyndig anglist, og at han gennem de sidste to år ved sin undervisning under vakancen i det ene professorat har vist, at han er en fortrinlig videnskabelig lærer og fremfor nogen må anses for kvalificeret til at overtage et lektorat af den nævnte art.«

Efter at fakultetet på sit møde den 22. juni 1950 og Konsistorium havde tiltrådt indstillingen, beskikkede ministeriet under 18. august 1950 mag. art. Hermann Kossmann som lektor i engelsk for 3 år fra 1. september 1950 at regne.

ii. *Cand. philol. Reidar Djupedals beskikkelse som lektor i norsk ved universitetet*

(j. nr. 528/50).

Under 8. februar 1950 meddelte lektor Kr. Haave det filosofiske fakultet, at han ikke ville søge genbeskikkelse i lektoratet med dettes udløb den 31. august 1950.

Efter at lektoratet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 10. oktober 1950 var blevet opslået ledigt som et lektorat i norsk med særligt henblik på nynorsk (landsmål) og den herpå skrevne litteratur, blev under 8. november 1950 de indkomne 7 ansøgninger, nemlig fra lektor Reidar Andersen-Næss, lektor Arne Beisland, lektor Helge Dahl, cand. philol. Reidar Djupedal, lektor Gunnar Haakon Klerud, lektor Erling Håton og lektor Arnt Monsen Troland tilstillet universitetet til erklæring.

Om disse ansøgere indhentede fakultetet erklæringer fra det historisk-filosofiske fakultet ved Oslo universitet, fra den nordiske faggruppe under det filosofiske fakultet ved Københavns universitet suppleret med erklæringer fra *ministeriets lektoratudvalg*. Disse erklæringer blev forelagt det humanistiske fakultet ved Århus universitet, hvor den, der udnævntes i lektoratet også skulle fungere. Herefter indstillede fakultetet under 3. februar 1951 cand. philol. Reidar Djupedal til det ledige lektorat.

Efter at fakultetets indstilling under 13. februar 1951 var blevet sendt til ministeriet med universitetets tilslutning, beskikkede ministeriet under 1. marts 1951 cand. philol. Reidar Djupedal som lektor i norsk ved universitetet for 3 år fra 1. marts 1951 at regne.

v. *Bevilling på finansloven 1948-49 til aflønning af en indfødt lektor i russisk og anvendelse af honoraret til aflønning af mag. art. Gudrun Sterner-Petersen som lektor i russisk*

(j. nr. 186/47).

På finansloven for 1948-49, jfr. Rigsdagstidende 1947-48, tillæg B. sp. 623-24, blev der under universitetets konto 4, Honorarer m. v. op-

taget en bevilling på 5400 kr. årlig + midlertidigt tillæg til aflønning af en indfødt russisk lektor. Lektoratet blev imidlertid ikke besat.

Under 18. september 1949 fremsatte professor A. Karlgren forslag vedrørende ordningen af undervisningen i slavisk og indstillede i denne anledning mag. art. Gudrun Sterner-Petersen til et lektorat i russisk ved universitetet.

Under 1. februar 1951 bifaldt ministeriet, at der under universitetets konto 4, Honorarer m. v. udbetaltes et beløb af 4800 kr. årlig + midlertidig tillæg til den, der indtil videre som lektor varetog undervisningen i russisk ved universitetet, dog først fra 1. april 1951 at regne, således at bevillingen under samme konto til aflønning af en indfødt russisk lektor besparedes. En lignende ordning blev tidligere truffet med lektoratet i polsk, jfr. universitetets årbog 1939–40, side 60–61.

Efter indstilling fra fakultetet indstillede universitetets rektor under 15. februar 1951, at mag. art. Gudrun Sterner-Petersen beskikkedes som lektor i russisk ved universitetet.

Under 8. marts 1951 beskikkede ministeriet herefter mag. art. Gudrun Sterner-Petersen som lektor i russisk ved Københavns universitet for 3 år fra 1. april 1951 at regne.

w. Omdannelse af lektoratet i islandsk nutidssprog og litteratur til et lektorat i islandsk for en indfødt islænding og cand. mag. Bjarni Einars-sons beskikkelse som lektor

(j. nr. 109/48).

Den 31. august 1946 fratrådte fhv. bibliotekar ved Det kgl. bibliotek, dr. phil. Sigfus Bløndal på grund af alder det af ham beklædte lektorat i islandsk nutidssprog og litteratur, som var oprettet for ham personligt, jfr. universitetets årbog 1930–31, side 45 og 64, og som på finansloven for 1946–47, jfr. Rigsdagstidende for 1945–46, tillæg A, sp. 1853–54, blev fornyet uden tidsbegrænsning og uden at være specielt knyttet til dr. Bløndals person.

Ved skrivelse af 28. maj 1948 indstillede fakultetet, at lektoratet blev omdannet til et lektorat i islandsk for en indfødt islænding for en begrænset årrække, således at honoraret for lektoratet kom på højde med vederlæggelsen for de øvrige udenlandske lektorater.

Efter at fornyet andragende var indsendt af fakultetet, blev på tillægsbevillingsloven for 1950–51, jfr. Rigsdagstidende for 1950–51, tillæg A, sp. 4899–4900, optaget en bevilling på 4800 kr. + 1200 kr. årlig + midlertidigt tillæg til omdannelse af et lektorat i islandsk nutidssprog og litteratur til et lektorat i islandsk for en islænding.

Efter at lektoratet under 8. marts 1951 efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor var blevet opslået ledigt, blev under 24. april 1951 de indkomne to ansøgninger, nemlig fra cand. mag.

Arni Bödvarsson og cand. mag. Bjarni Einarsson tilstillet universitetet til erklæring.

Fakultetet afgav derefter under 26. juni 1951 følgende indstilling til ministeriet:

»Således foranlediget skal man meddele, at fakultetet efter forhandling med universitetet i Reykjavik, har behandlet sagen i den nordiske faggruppe suppleret med fakultetets lektoratsudvalg. Spørgsmålet er derefter blevet forelagt i fakultetets møde den 25. ds., hvori man har vedtaget at indstille cand. mag. Bjarni Einarsson til at beklæde det ledige lektorat i 3 år fra 1. juli d.å. at regne.«

Efter at indstillingen med tilslutning fra Konsistorium var blevet indsendt til ministeriet under 28. juli 1951, beskikkedes under 13. august 1951 cand. mag. Bjarni Einarsson som lektor i islandsk ved universitetet fra 1. juli 1951 at regne.

x. *Mag. art. Einar Tassings beskikkelse som lektor i fransk med litterært speciale*

(j. nr. 421/50).

Den 21. april 1950 afgik lektor, mag. art. Hedvig Olsen ved døden.

Efter at lektoratet efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 12. juli 1950 var blevet opslået ledigt, blev under 7. august 1950 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra adjunkt, cand. mag. P. K. Hyllested, mag. art. Svend Johansen og mag. art. Einar Tassing, tilstillet universitetet til erklæring.

Om disse ansøgninger indhentede fakultetet en udtalelse fra professorerne, dr. phil. H. Sten og dr. phil. Hans Sørensen, der i anledning af besættelsen af to ledige lektorater i fransk, eet med litterært speciale og eet med sprogligt (jfr. nedenfor side 219), under 17. februar 1951 afgav følgende indstilling:

»Til de to ledige lektorater i fransk har der meldt sig følgende ansøgere: cand. mag. P. K. Hyllested, cand. mag. Anker Theilgaard Laugesen, mag. art. A. Nicolet, fil. dr. Birgit Setterberg-Jørgensen og mag. art. Einar Tassing. Mag. art. Svend Johansen har trukket sin ansøgning tilbage.

Med henblik på fagets behov anser vi det for hensigtsmæssigt at ansætte en lektor med sprogligt speciale og en lektor med litterært speciale. Til varetagelse af et sprogligt lektorat mener vi, at cand. mag. Hyllested, mag. art. Nicolet og fil. dr. Setterberg-Jørgensen er fuldt kvalificerede.

Dr. Setterberg-Jørgensen har gennem sit arbejde »Andare, Venire et Tornare« vist sig som en kyndig forsker indenfor den deskriptive italienske grammatik. Mag. art. Nicolet har gode forudsætninger for at bestride lektoratet ikke alene på grund af sin udmærkede sprogbeherskelse, men også på grund af sin solide filologiske uddannelse.

Imidlertid mener vi, at cand. mag. Hyllested bør foretrækkes. Hans linguistiske begavelse er utvivlsomt større end de to foregående ansøgere. Ikke alene fik han udmærkelse til sin embedseksamen med fransk som hovedfag, men tillige fik han karakteren ug i sit speciale »Infinitivens syntax i fransk med særlig hen-

blik på det 14. og 15. århundrede» (hos professor Sandfeld). Dette, i forbindelse med hans fremragende pædagogiske evner, stiller ham ganske overordentlig stærkt. Han vil uden tvivl være en fortrinlig videnskabelig underviser, og vi er overbevist om, at han ved på denne måde at blive aflastet for andet arbejde vil være i stand til at drive dygtig videnskabelig forskning.

Mag. art. Nicolet er, på grundlag af sin uddannelse og produktion, tillige kvalificeret til at overtage et litterært lektorat. Vi mener imidlertid, at mag. art. Tassing, trods sin mere begrænsede produktion, besidder en så stor modenhed og viden med hensyn til fagets litterære side (navnlig er hans kendskab til litteraturforskningen og dens metoder usædvanligt stort), at han må være at foretrække.

Cand. mag. A. Laugesen synes os at måtte stå tilbage for de øvrige ansøgere. Et annonceret arbejde »Om de germanske folks kendskab til fransk sprog i middelalderen« er ikke vedlagt ansøgningen, og det behandlede emne forekommer os at falde uden for fagområdet.

På grundlag af ovenstående foreslår vi da, at mag. art. Einar Tassing og cand. mag. Hyllested indstilles til de to lektorater.

Efter at fakultetet i møde den 26. februar 1951 og Konsistorium i møde den 4. april 1951 havde sluttet sig til denne indstilling, videresendtes den til ministeriet under 13. april 1951. Herefter beskikkede ministeriet under 27. april 1951 mag. art. Einar Tassing som lektor i fransk fra 1. juni 1951 at regne.

y. Oprettelse af et lektorat i fransk med sprogligt speciale og adjunkt, cand. mag. P. K. Hyllestedes beskikkelse som lektor i fransk

(j. nr. 278/49).

På tillægsbevillingsloven for 1950–51, jfr. Rigsdagstidende 1950–51, tillæg A, sp. 4899–4900, oprettedes et lektorat i fransk.

Efter at lektoratet efter indstilling fra det filosofiske fakultet og universitetets rektor under 9. januar 1951 var blevet opslået ledigt, blev under 3. februar 1951 de indkomne 5 ansøgninger, nemlig fra adjunkt, cand. mag. P. K. Hyllested, mag. art. Svend Johansen, cand. mag. Anker Theilgaard Laugesen, fil. dr. Birgit Setterberg-Jørgensen og mag. art. André Nicolet af ministeriet tilstillet universitetet til erklæring.

Om disse ansøgninger indhentede fakultetet en udtalelse fra professorerne, dr. H. Sten og dr. phil. Hans Sørensen, der i anledning af besættelsen af to ledige lektorater i fransk – eet med sprogligt og eet med litterært speciale – fremsendte den ovenfor side 218 gengivne indstilling.

Efter at fakultetet under 26. februar 1951, Konsistorium i møde den 4. april 1951 havde sluttet sig til denne indstilling, videresendtes den til ministeriet under 13. april 1951. Herefter beskikkede ministeriet under 27. april 1951 adjunkt, cand. mag. P. K. Hyllested som lektor i fransk med særligt henblik på det sproglige fra 1. juni 1951 at regne.

z. Oprettelse af et lektorat i middelalderhistorie for mag. art. Erik Bach

(j. nr. 277/49).

Under 25. februar 1949 indsendte den historiske faggruppe til det filosofiske fakultet følgende andragende:

»Den historiske faggruppe ved det filosofiske fakultet tillader sig herved at anmode om, at fakultetet indsender andragende til undervisningsministeriet om oprettelse af et *lektorat i middelalderhistorie*.

Vor motivering for dette forslag er begrundet med den omorganisation af historieundervisningen, der indeholdes i den ministerielle bekendtgørelse om skoleembedseksamen af 2. sept. 1948, der navnlig stiller øgede krav til undervisningen i de ældre perioder. I 1935 og 1943 knyttedes der lektorer til undervisningen i henholdsvis den nyeste og nyere tids historie, der efter eksamensordningen af 1934 især indgik i den afsluttende eksamen, mens undervisningen i de ældre perioder, der faldt ind under forprøven, uden vanskelighed kunne varetages ved hjælp af undervisningsassistenter.

Efter den nye eksamensordning indgår disse ældre perioder på lige fod med den nyere og nyeste tid til den endelige eksamen. Hertil kommer, at den tidligere ordning med krav om ligeligt kendskab til alle historiske perioder samtidig er blevet afløst af et nyt system, hvor der kræves mere indgående kendskab til enkelte perioder, både til forprøven og til den endelige eksamen. Denne specielle periodegennemgang forudsætter en langt mere krævende og dybtgående undervisning, hvor man ikke blot gennemgår de historiske håndbøger, men også indtager specialværkerne og kilderne, således at man ikke mere med rimelighed kan kræve denne undervisning varetaget af undervisningsassistenterne.

Denne nye ordning har navnlig pålagt professor Aksel E. Christensen en meget omfattende personlig undervisningspligt, specielt til forprøven. Det kan således anføres, at han i forrige og indeværende semester til forprøven alene har undervist henholdsvis 4 og 5 timer ugentlig (det obligatoriske grundkursus i historisk metode plus speciel periode), og at forprøven også fortsat må antages at kræve gennemgående 4 timer ugentlig af ham i hvert semester. Det vil derfor være meget ønskeligt, ja aldeles nødvendigt, at professor Christensen aflastes ved hjælp af en lektor, dersom han i forsvarligt omfang skal kunne varetage undervisningen til den endelige eksamen og at holde øvelser for viderekomne, specielt til magisterkonferens.»

På tillægsbevillingsloven for 1951-52, jfr. Rigsdagstidende for 1951-52, tillæg A, sp. 4857-58, optoges herefter en bevilling til et lektorat i middelalderhistorie på 7920 kr. årligt.

Den historiske faggruppe afgav herefter under 19. juni 1951 følgende indstilling:

»Efter at universitetets ansøgning om oprettelse af et lektorat i middelalderhistorie er blevet bevilget, tillader den historiske faggruppe sig herved at foreslå det filosofiske fakultet, at det indstiller den nuværende undervisningsassistent i faget, mag. art. Erik Bach til det nyoprettede lektorat.

Erik Bach er født 1915, student fra Århus Katedralskole 1934 og magister i historie fra Københavns universitet 1940. Sin uddannelse ved Århus og Københavns universiteter har han fået suppleret ved et halvårskursus i 1938 ved Svenska arkäologiska Institutet i Rom og siden ved gentagne studieophold i Italien, hvor han navnlig har studeret Genuas ældste notarprotokoller. Efter at have haft nogle midlertidige ansættelser, først ved Institutet for Historie og

Samfundsøkonomi og som vikar ved Rigsarkivet, blev han i 1943 timelærer, senere adjunkt ved N. Zahles skole, og samtidig knyttedes han til universitetet som undervisningsassistent i historie. Samtidig har han 1945–50 været udenrigs-politisk medarbejder ved Statsradiofonien.

Siden 1943 har mag. Bach regelmæssigt afholdt kursus over Roms og middelalderens almindelige historie samt i de senere år over kronologi og diplomatik. Desuden har han ved enkelte lejligheder holdt selvstændige øvelser, dels over Magna Charta og dels over Roms første kejsertid, og endelig har han gentagne gange under vakancen efter professor Erik Arup deltaget i skoleembedseksamen samt som fung. lektor overtaget undervisningen og eksamen for et forprøvehold i sommeren 1948. Mag. Bach er altså en erfaren universitetslærer, i besiddelse af solide kundskaber og sikker metode, og hans undervisning har gennemgående været mere selvstændig og ligget i et højere plan end hvad der kan forlanges af en undervisningsassistent. Det ville derfor være rimeligt allerede af den grund at lade ham avancere til lektoratet (jfr. universitetskommissionen af 1935's betænkning, 4. del, s. 21).

Mag. Bachs kvalifikationer beror dog ikke mindre på hans videnskabelige fortjenester. Navnlig har han meriteret sig smukt indenfor studiet af byzantinsk historie. Allerede i 1938 modtog han med en meget hædrende omtale Århus universitets pris for en afhandling om byzantinsk jordlovgivning. I forlængelse af denne har han publiceret to mindre undersøgelser: »Les lois agraires byzantines du Xe siècle« (1942) og »Det byzantinske borgerskab i X. århundrede« ifølge »præfektens bog« (1946), der viser evne til indtrængende analyse og sans for sammenhæng. I tilslutning til en oversættelse af Johannes Kinnamos' byzantinske krønike har han endelig i en lille studie »Imperium Romanum« (1945) påvist Byzans' indflydelse på tysk politisk ideologi i højmiddelalderen. I øjeblikket er han ved at afslutte en større undersøgelse af Genuas notarprotokoller til belysning af forbindelsen mellem Genua og de øvrige italienske handelsbyer og Byzans i 12. årh. Et foredrag i 1950 indeholdt rige løfter om den dybere forståelse af dette vigtige tema. – Desuden har mag. Bach et omfattende historisk-oplysende forfatterskab, der dokumenterer hans mangesidede kundskaber og interesser. Især skal fremhæves hans grundige og velskrevne »Latin-Amerika« (1950; 269 s.) og afsnittet 1157–1422 i »Historikergruppens Danmarkshistorie« (1951).

Som forsker og lærer er mag. Bach således velegnet til lektoratet i middelalderhistorie, og da mag. John Danstrup, der i øjeblikket er universitetsadjunkt, ikke ønsker at søge, findes der ikke andre kandidater, der for alvor kan komme på tale. Under disse forhold mener vi, at lektoratet trygt kan besættes med Erik Bach uden opslag.»

Efter at fakultetet ved skrivelse af 26. juni 1951 og efter at Konstitutionsforretningsudvalg havde tiltrådt indstillingen, videresendtes den til ministeriet under 7. august 1951. Herefter beskikkedes under 16. august 1951 mag. art. Erik Bach som lektor i middelalderhistorie ved universitetet for 3 år fra 1. juli 1951 at regne.

æ. *Oprettelse af et lektorat i amerikansk kultur og litteratur for en indfødt amerikaner og beskikkelse af dr. Thomas H. Johnson som lektor i dette fag*

(j. nr. 586/49).

Under 27. februar 1948 fremsendte lektoratsudvalget følgende henstilling:

»Medens Danmarks akademiske forbindelse med adskillige europæiske lande ved danske lektorater i udlandet, udenlandske lektorater her, samt ved nogen stipendieudveksling synes god eller dog i en god udvikling, er den tilsvarende forbindelse med De forenede Stater ikke tilfredsstillende.

Vel har adskillige danske forskere og studenter kunnet nyde godt af amerikanske og danske stipendier til studieophold i De forenede Stater, men dog sikkert ikke i større udstrækning end på tilsvarende vis forskere og studenter fra de andre nordiske lande. Medens der i Uppsala består et vel doteret amerikansk lektorat med et betydeligt bibliotek findes intet amerikansk lektorat her i landet, og medens der ved amerikanske universiteter og colleges i universitetsåret 1946-7 var 1223 deltagere i svensk-undervisning og 1365 deltagere i norsk-undervisning, var der kun 43 deltagere i dansk-undervisning. Der er ved amerikanske universiteter og colleges adskillige lærestole (professorater og lektorater) i nordisk sprog og kultur, besat med nordmænd, svenskere og islændinge, men der er ikke ansat een kompetent dansk forsker i disse fag; der er kun ved 2 amerikanske universiteter (Pennsylvania og Utah) ansat en dansk »student-lecturer«, i begge tilfælde en mand, der er kommet til Amerika som stipendiat og mere eller mindre tilfældigt er kommet til også at yde nogen dansk-undervisning; de er måske begge dygtige, men den enes uddannelse er højst mangelfuld.

For at råde bod på disse forhold må der utvivlsomt ydes noget fra dansk side. Og det, der ligger nærmest for, er da oprettelsen af i hvert fald 1 amerikansk lektorat her i landet. Der er – foreløbig ganske bortset fra gensidighedshensyn – efter hvad udvalget har erfaret af professorerne i anglistik ved både Københavns og Århus universitet – stor trang hertil, når henses til den betydning, amerikansk litteratur har, og til den interesse, der knytter sig til dansk kendskab til amerikansk historie og amerikanske samfundsforhold. Udvalget tillader sig indtrængende at henstille, at det bliver taget under overvejelse at få oprettet i hvert fald 1 lektorat ved et af de danske universiteter, lønnet med 6000 kr. + tillæg (f.t. 40%).

Dersom de danske universiteter eller et af disse skulle ville fremsætte et sådant forslag og der opnås tilslutning dertil fra de bevilgende myndigheder, er udvalget derefter villigt til at medvirke ved forhandlinger om den nødvendige bistand fra amerikansk side til sagens gennemførelse.

Gennemførelsen af et amerikansk lektorat her i landet vil efter udvalgets mening være den sikre basis for med udsigt til held at kunne virke for udvidelse af dansk-undervisning ved amerikanske universiteter og colleges og for fremtidig ansættelse af kompetente danske forskere i amerikanske lærestole indenfor nordisk sprog og kultur.

En egentlig lektoratsudveksling med De forenede Stater kan der næppe være tale om, da universitetssager henhører under de enkelte staters kompetence. Men udvalget undersøger for tiden de veje, ad hvilke der vil kunne virkes for eventuel oprettelse af et eller flere danske lektorater i De forenede Stater og – navnlig – for en mere betryggende praksis med hensyn til »student-lecturers«. Udvalget vil dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at tanken om udvekslingsprofessorater har været og – efter hvad udvalget erfarer – er særdeles levende i De forenede Stater og at henstille til universiteternes overvejelse eventuelt at tage denne sag op. Det er næppe på forhånd givet, at noget sådant ikke kunne praktiseres på den måde, at en amerikansk professor i et vilkårligt, af os ønsket fag kunne forelæse her, mod at en kompetent dansk forsker forelæste der indenfor dansk filologi, litteratur eller historie.»

På den engelske faggruppes vegne indgav professor, dr. phil. C. A. Bodelsen under 27. april 1948 følgende indstilling til det filosofiske fakultet:

»I tilslutning til lektoratsudvalgets til rektor stilede skrivelse af 27/2 1948, omhandlende den akademiske forbindelse med De forenede Stater, og til det filosofiske fakultets vedtagelse af december 1947 om ønskeligheden af et amerikansk lektorat, tillader jeg mig på den engelske faggruppes vegne at foreslå, at der søges oprettet et lektorat i amerikansk kultur og litteratur ved Københavns universitet, som tænkes besat med en indfødt amerikaner og fra dansk side lønnet med kr. 6.000 + tillæg.

Medens der i Uppsala består et amerikansk institut med en lektor og et betydeligt bibliotek, findes der intet amerikansk lektorat her i landet.

Den britiske og amerikanske kulturkreds er i vor tid så forskellige, at der er uoverkommeligt for de nuværende universitetslærere i engelsk at orientere sig så grundigt i dem begge, at de kan indføre de studerende i begge landes kultur. Da universitetslærerne, i overensstemmelse med den her i landet herskende tradition, i deres uddannelse og hele virksomhed har lagt hovedvægten på britisk sprog, litteratur og kultur, betyder dette at den amerikanske side af faget ikke kan få den vægt som man kunne ønske i betragtning af De forenede Staters store og voksende betydning for vort land.

Den amerikanske lektors undervisning skulle efter vor mening ikke alene omfatte De forenede Staters litteratur, men også, og måske i nok så høj grad, landets samfundsforhold, historie og almindelige kultur, idet det er endnu vanskeligere for danske at orientere sig i disse emner end i litteraturen.

I tilslutning til lektoratudvalgets oven citerede skrivelse ønsker vi også at pege på den betydning som oprettelsen af et sådant lektorat vil kunne få som udgangspunkt for bestræbelser på at tilvejebringe en danskundervisning ved amerikanske universiteter.«

Efter universitetets indstilling blev på tillægsbevillingsloven for 1950–51 under universitetets konto 4a, Honorarer m. v., jfr. Rigsdagstidende 1950–51, tillæg A, sp. 4899–4900, oprettet et lektorat i amerikansk kultur og litteratur aflønnet med 4800 kr. + 1200 kr. årlig + midlertidigt tillæg for en indfødt amerikaner.

Under 1. september 1951 beskikkede ministeriet dr. Thomas H. Johnson som lektor i amerikansk kultur og litteratur ved universitetet for et år fra 1. september 1951 at regne.

o. Oprettelse af et lektorat i musikvidenskab for mag. art. Povl Hamburger

(j. nr. 339/50).

Under 28. februar indgav professor i musikvidenskab, dr. phil. J. P. Larsen følgende andragende til det filosofiske fakultet:

»Undertegnede tillader sig herved at stille forslag om, at der fra 1. april 1951 søges oprettet et lektorat i musikvidenskab for mag. art. Povl Hamburger og at der tillægges denne stilling et honorar på 4500 kr. + gældende tillæg. Som begrundelse for dette forslag skal anføres følgende.

Magister Hamburger har siden 1945 virket som undervisningsassistent i musikvidenskab. Han har dels haft gennemgang af musikhistorie for forprøvestuderende, dels varetaget en omfattende undervisning i musikteori for ældre studerende. Hans undervisning, som har været meget påskønnet af de studerende, har helt igennem haft en selvstændig karakter. Jeg skal i denne forbindelse særlig fremhæve, at en væsentlig del af undervisningen i disse discipliner foregår på grundlag af mag. Hamburgers egne lærebøger (Musikhistorie I–II,

Harmonilære, Harmonisering i kirketonearter). Hele karakteren af hans undervisning må derfor siges mere at svare til lektor- end til assistentvirksomhed. Det skal tillige fremhæves, at mag. Hamburger under prof. Abrahamsens sygdom og efter hans død som vikar har varetaget en undervisning i harmonisk analyse, som det vil være naturligt og ønskeligt, at han kommer til at fortsætte. Han har også på dette felt udarbejdet en ny lærebog, som foreligger trykfærdig.

Om mag. Hamburgers kvalifikationer kan iøvrigt oplyses, at han er magister i musikvidenskab fra 1928, og at han har virket som organist siden 1925 og som musiklærer ved det kgl. blindeinstitut siden 1940. Af hans arbejder kan foruden de allerede nævnte anføres hans biografi af Th. Laub (1942) og hans redaktion af sidste udgave af Panum og Behrends musikleksikon.

Med hensyn til de økonomiske konsekvenser af det stillede forslag skal endnu følgende bemærkes. Det stadig stigende antal af studerende har medført en jævn forøgelse af undervisningens omfang, idet det ved en undervisning af denne art kun er muligt at arbejde tilfredsstillende med hold af meget begrænset størrelse. Som følge heraf er mag. Hamburgers honorar som assistent efterhånden nået op på ca. 5000 kr. årligt, hvoraf de ca. 500 kr. kan anslås refunderet gennem de studerendes indbetalinger, således at den reelle udgift til mag. Hamburgers undervisning f.t. udgør ca. 4500 kr. årligt. Oprettelsen af en lektorstilling lønnet med 4500 kr. + f.t. 50% tillæg vil således medføre en merudgift på ca. 2250 kr.«

Efter at dette andragende under 21. august 1951 var indsendt til ministeriet med tilslutning fra universitetets rektor og kurator, oprettedes på tillægsbevillingsloven for 1951-52, jfr. Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 4857-58, et lektorat i musikvidenskab aflønnet med 4800 kr. årligt + midlertidigt tillæg.

Under 6. september 1951 beskikkede ministeriet derefter mag. art. Povl Hamburger som lektor i musikvidenskab ved universitetet for 3 år fra 1. juni 1951 at regne.

å. Oprettelse af et lektorat i nordisk og germansk sagnhistorie for dr. phil.

N. C. Lukman

(j. nr. 362/49).

Under 3. juni 1949 afgav det filosofiske fakultet følgende indstilling vedrørende oprettelse af et lektorat i nordisk og germansk sagnhistorie:

»I fortsættelse af fakultetets skrivelse af 13. april d.å. angående et af direktøren for Varbergs museum, Albert Sandklef, Sverige, i hermed tilbagefølgende skrivelse af 6. november f.å. rejst spørgsmål om eventuel etablering af dansk universitetsundervisning i dansk og nordisk folkelig kultur (Deres j. nr. 526/46) har man efter sagens behandling i fakultetets møder den 2. og 30. f.m. vedtaget at fremsætte følgende:

Fakultetet er sig bevidst, hvilken stor skade for universitetsundervisningen i danske og nordiske folkeminder, der er forvoldt ved professor Axel Olriks uventet tidlige død og ved det beklagelige faktum, at det ikke i den siden da forløbne menneskealder har været muligt for fakultetet at foreslå en efterfølger eller anden varetægelse af den nævnte undervisning.

Axel Olriks forskningsområde omfattede dels folkløse i almindelighed, dels særligt nordiske folkeminder og dels endelig germansk (specielt dansk) sagn-

historie. Den første del af hans virksomhed har fundet pleje ved den Det kgl. Bibliotek underlagte Dansk Folkemindesamling, der dog – i overensstemmelse med sit navn – ikke har kunnet afse megen tid og kraft på international folkløse. At denne disciplin ikke har ligget helt brak, fremgår dog allerede deraf, at der i 1934 fremkom en disputats inden for området: »Den store Pans død« af Inger Margrethe Boberg. Fakultetet har igennem flere år vist sin interesse for denne emnekreds ved at anbefale oprettelsen af et internationalt eventyrinstitut i København. Det har med glæde erfaret, at dette nu takket være en bevilling på finansloven for indeværende år på 9000 kr. kan virkeliggøres. Det er fakultetet bekendt, at der forventes støtte uden for Danmark hertil, og fakultetet forbeholder sig senere at komme tilbage til sagen. Kun skal her endnu bemærkes, at dette institut, dersom den fornødne udbygning af det bliver mulig, kan blive et centrum for forskning og undervisning indenfor et kærneområde af international folkløse.

Den anden hoveddel af Axel Olriks forskning, der vedrørte sagnhistorien, har – særlig med henblik på det fællesgermanske stof – i flere decennier fundet internationalt anerkendt behandling af privatforskeren, dr. phil. Gudmund Schütte, men er i de senere år taget op af en yngre forsker, Niels Clausen Lukman (f. 1907), der i 1943 erhvervede den filosofiske doktorgrad med arbejdet »Skjoldunge und Skilfinge. Hunnen- und Herulerkönige in ostnordischer Überlieferung« og derpå efter fakultetets indstilling blev universitetsadjunkt for en 3-årig periode 1943–6; denne blev normalt forlænget 3 år og er udløbet 31. marts i år.

Foruden disputatsen har dr. Lukman skrevet en bog om »Didreks saga og Theoderics historie« (1941), og en om »Ermanaric hos Jordanes og Saxo« (1949), samt – foruden anmeldelser – en række til dels meget omfangsrige afhandlinger i tidsskrifter som *Classica et Mediaevalia*, *Acta Philologica Scandinavica*, *Historisk Tidsskrift*, m. fl., som det fremgår af følgende fortegnelse:

Bøger:

Didreks Saga og Theoderics Historie. Fra Historie til Saga og Folkeviser. 1941 96 S. – Anm. V. Jansson, *Lychnos* 1943, 336–7. Skjoldunge und Skilfinge. Hunnen- und Herulerkönige in ostnordischer Überlieferung. 1943 207 S. – Anm. V. Jansson, *Lychnos* 1944–5, 359–61; E. Lönnroth, *Dagens Nyheter* 9/6 1943; W. A. Berendsohn, *Arkiv f.n. Fil.* 57 (1943–4), 251–5; H. Bach, *Aarhus Stiftstidende* 9/6 1943; I. M. Boberg, *Fortid og Nutid* 15 (1944), 191–5 og *APhS* 18 (1945), 257–67 (jvf. *Replik* sst. 19, 141–2); G. Schütte, *Da St.* 1942 (1944) 81–100. Ermanaric hos Jordanes og Saxo. 1949 76 S.

Artikler:

Foruden forskell. Anmeldelser i *Hist. Tidsskr.*, *Selsk. f.n. F. Nogle Navne fra Vederloven* *APhS* 11 (1936), 82–90. Ritter Tynne und Choten Bludovic. Alarics Zug gegen Rom in nordischer und russischer Überlieferung. *APhS* 14 (1940), 211–72. Der historische Wulfdietrich. Theoderich der Grosse. *CLM* 3 (1940) 253–84 og 4 (1941), 1–61.

British and Danish Traditions. Some contacts and relations. *CLM* 6 (1944), 72–109. – Anm. G. Schütte *APhS* 19 (1948) 179–96. Saxos Kendskab til Galfred af Monmouth. *Hist. Tidsskr.* 10/6 (1944) 593–603. Goterne i Heidreks Saga. En Tradition om Athanaric, død 381? *Aarb. f.n. Oldk.* 1946, 103–20. – Anm. G. Schütte sst. 1948, 258–66. Vore Eddaoversættelser. *Gads da. Ma.* 1946, 587–91. Om Udgivelsen af Sagalitteraturen. *Nord. Tidsskr. (Letterst.)* 1948, 12–24.

Dr. Lukmans forskning har været omstridt; særlig den dristige disputats fandt skarp kritik, men tillige anerkendelse fra kompetent side; også inden for fakul-

tetet er der delte meninger om værdien af hans forskning. Men der er enighed om det glædelige i, at et for den ældre danmarkshistorie, for nordisk, engelsk og tysk middelalderlitteratur så vigtigt område som sagahistorien igen i Danmark har fundet en dyrker, som forener solidt kendskab til det meget omfangsrige stof, spredt gennem næsten alle den europæiske middelalders litteraturer, med stor idérigdom. De mangler i henseende til metode, som måske skyldes, at dr. Lukman ikke af fag er historiker – han har taget skoleembedseksamen med dansk som hovedfag og fransk som bifag – og som kunne skade hans første arbejder, synes overvundne i hans nyeste forskninger. Der er ikke tvivl om, at den omfattende og kritiske undersøgelse af den germanske sagnhistorie, som dr. Lukman udfører, vil give et fornødent supplement til den viden, der ad anden vej erhverves om vort lands ældste historie, og kaste lys over mange forhold af betydning for middelalderens folkeligt-litterære liv.

Fakultetet skal derfor indstille, at der fra 1. april 1950 oprettes et lektorat i nordisk og germansk sagnhistorie, lønnet med 6000 kr. årligt (+ midlertidigt tillæg), beregnet for dr. N. C. Lukman.

Fakultetet undlader ikke at gøre opmærksom på, at sagen har betydelig hast, idet dr. Lukman efter udløbet af sit universitetsadjunktur intet har at leve af, og at der derfor – selvom det, hvad der må håbes, kan lykkes at skaffe ham midlertidig økonomisk hjælp – må befrygtes, at han (der har kone og børn) vil være nødt til at søge en beskæftigelse af anden art, som muligvis helt kunne standse hans videnskabelige virksomhed og i hvert fald ville hindre, hvad oprettelsen af lektoratet ville muliggøre, nemlig at et forskningsområde, som dansk historisk-filologisk videnskab i almindelighed og i særlig erindring om Axel Olriks ydelse er æreforpligtet overfor, endelig igen kan finde en plads ved Københavns universitet.«

Efter indstilling fra universitetets rektor og kurator (8. oktober 1950) oprettedes på tillægsbevillingsloven for 1951-52, jfr. Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 4857-58, et lektorat i nordisk og germansk sagnhistorie for dr. phil. N. C. Lukman aflønnet med 7920 kr. årligt.

Efter fakultetets indstilling og med Konsistoriums samtykke beskikkede ministeriet under 6. september 1951 herefter dr. phil. Niels Clausen Lukman som lektor i nordisk og germansk sagnhistorie ved universitetet for 3 år fra 1. juli 1951 at regne.

aa. *Oprettelse af et lektorat i filosofi og beskikkelse af dr. phil. et jur. J. Himmelstrup som lektor i dette fag*

(j. nr. 416/49).

Under 30. april 1949 indgav dr. phil. et jur. J. Himmelstrup følgende andragende til det filosofiske fakultet:

»Medens jeg har fundet og stadig finder det rimeligst, at det ved professor Kuhrs død ledigblevne professorat i filosofi besættes med en forsker af de yngre aldersklasser, har en enkelt side af dette spørgsmål været genstand for særlig overvejelse hos mig.

Det har stedse været anset som nødvendigt eller dog meget ønskeligt, at den fagfilosofiske fraktion indenfor det filosofiske fakultet rådede over kræfter, der kunne vejlede de studerende i græsk filosofi på grundlag af kendskab til de græske

tekster. Denne udmærkede tradition er nu ved professor Kuhrs død brudt, og embedets nybesættelse vil formentlig ikke ændre dette forhold.

Om ønskes, vil imidlertid traditionen kunne opretholdes ved min medvirken, idet jeg fra studieårene og fremefter har gjort græsk filosofi til genstand for studium, for en stor del på grundlag af de græske tekster og iøvrigt på grundlag af oversættelser samt af den filosofi-historiske litteratur. Vidnesbyrd om, at jeg har kvalificeret mig på dette område, foreligger dels i min disputats fra 1924, særlig kap. VI (og allerede en prisafhandling fra 1916), dels i min terminologiske ordbog til S. Kierkegaards Værker fra 1936.

Under henvisning til foranstående tillader jeg mig at andrage det høje fakultet om dettes velvillige medvirken til, at jeg beskikkes til lektor i filosofi med særlig henblik på græsk filosofi.«

Under 15. juli 1949 afgav det filosofiske fakultet følgende indstilling:

»Efter forhandling med den filosofiske faggruppe og efter behandling af spørgsmålet i fakultetsmødet den 30. maj d.å. og senere skal man fremsende andragendet med fakultetets anbefaling, idet bemærkes, at der ikke skønnes at være et særligt behov for undervisning i græsk filosofi, da sådan undervisning varetages på anden måde. Derimod er man af den formening, at en udvidelse af undervisningen i filosofiens historie for fagstuderende samt af undervisningen i filosofisk propædeutik på grund af det stadig stigende studenterantal er stærkt påkrævet.

Med hensyn til dr. Himmelstrups kvalifikationer i den pågældende henseende skal man i tilslutning til det herom i andragendet fremførte, godkendt af den filosofiske faggruppe, udtale, at dr. Himmelstrup må anses for at være særdeles velegnet til at beklæde et lektorat i filosofi.

Man skal derfor indstille, at der oprettes et lektorat i filosofi på højeste lektorgage for dr. Himmelstrup med forpligtelse til at undervise i filosofiens historie for fagstuderende og tillige at deltage i undervisningen i filosofisk propædeutik inden for lektoratets rammer og således, at undervisningen for de fagstuderende udgør lektoratets væsentligste område.

Det tilføjes, at dr. Himmelstrup er indforstået med den her foreslåede afgrænsning af lektoratets område.«

Lektoratet søgtes oprettet på finansloven for 1950–51 og 1951–52, men ministeriet ønskede ikke forslaget fremmet, sålænge det ene professorat i filosofi henstod ubesat.

Under 8. april 1952 indgav fakultetet en fornyet indstilling, idet man bemærkede, at lektoratet var uafhængig af besættelsen af det ledige professorat i filosofi.

Herefter oprettedes på tillægsbevillingsloven for 1952–53, jfr. Rigsdagstidende for 1952–53, tillæg B, sp. 735–36, under universitetets konto 4a, Honorarer til lektorer m. v., et lektorat i filosofi, aflønnet med 4800 kr. + midlertidigt tillæg. Fakultetet indstillede derefter under 3. september 1952, at ekspeditionssekretær, dr. phil. et jur. Jens Himmelstrup beskikkedes som lektor i filosofi. Indstillingen blev under 16. september 1952 med Konsistoriums tilslutning indsendt til ministeriet.

Herefter beskikkede ministeriet under 3. oktober 1952 dr. phil. et jur. J. Himmelstrup som lektor i filosofi ved universitetet for 3 år fra 1. september 1952 at regne.

Lektor, mag. art. Hedvig Olsen afgik ved døden den 21. april 1950. Hun havde været universitetslærer fra 1928 til sin død.

Professor i eksperimentel psykologi, dr. phil. Edgar Rubin afgik ved døden den 3. maj 1951. Han var universitetslærer fra 1918 til sin død.

Ved kgl. resolution af 4. december 1951 blev der meddelt ekstraordinær professor i assyriologi ved universitetet, dr. phil. Otto Emil Ravn afsked efter ansøgning på grund af alder med pension fra 31. januar 1952 at regne (j. nr. 566/51).

2. ANSÆTTELSE OG BESKIKKELSER IØVRIGT AF LÆRERE OG VIDENSKABELIGE MEDARBEJDERE

Under 22. juni 1948 meddeltes Volmar Bergh fornyelse af hans beskikkelse som lektor i finsk ved universitetet for 3 år fra 1. september 1948 at regne (j. nr. 309/48).

Under 19. oktober 1948 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at overlæge, dr. med. Henning Skydsgaard beskikkedes til at varetage en del af undervisningen i blindes psykologi og pædagogik på det psykologisk-pædagogiske kursus i efterårssemestret 1948 (j. nr. 82i/48).

Under 4. november 1948 beskikkedes professor Clemente Giannini som lektor i italiensk ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1948 at regne (j. nr. 309/48).

Under 12. februar 1949 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at lektor, kontorchef K. Vedel Petersen beskikkedes til at varetage en del af undervisningen i socialpsykologi ved det psykologisk-pædagogiske studium i forårssemestret 1949 (j. nr. 82a/49).

Under 1. april 1949 blev der meddelt cand. mag. Jørgen Hendriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1949 at regne (j. nr. 215/49).

Under 2. april 1949 blev der meddelt dr. phil. Sven Henningsen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i moderne historie og samfundskundskab for 3 år fra den 1. april 1949 at regne (j. nr. 216/49).

Under 30. april 1949 bemyndigede ministeriet dr. phil. Paul Diderichsen til at holde forelæsninger og øvelser ved universitetet over dansk sprog fra 1. april 1949 indtil videre (j. nr. 286/47).

Under 27. juni 1949 blev der meddelt Ronald Kay, BA., fornyelse af hans beskikkelse som engelsk lektor ved universitetet for tiden 1. september 1948 til 31. august 1950 (j. nr. 384/49).

Under 30. juli 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at dr. phil. Ernst Mengin bemyndigedes til indtil videre uden vederlag at holde øvelser over mellemamerikanske sprog og kulturer ved universitetet (j. nr. 115/49).

Under 30. november 1949 meddelte ministeriet lektor Volmar Bergh afsked efter ansøgning fra stillingen som lektor i finsk ved universitetet fra 31. august 1949 at regne (j. nr. 314/49).

Under 28. februar 1950 beskikkedes Alessandro de Masi som italiensk lektor for resten af 3-året 1. februar 1950 til 31. januar 1953 (j. nr. 437/49).

Under 31. marts 1950 genbeskikkedes bibliotekar ved universitetsbiblioteket, dr. phil. Harry Andersen som lektor i dansk sproghistorie for 3 år fra 1. april 1950 (j. nr. 241/50).

Under 18. august 1950 beskikkedes mag. art. Herman Kossmann som lektor i engelsk sprog for 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 434/50).

Under 11. september 1950 ansatte universitetets rektor cand. psych., frk. Bodil Farup som leder af børnepsykologisk klinik foreløbigt for tiden 20. marts 1950 til 1. september 1951 (j. nr. 292/48).

Under 13. september 1950 blev der meddelt Romana Heltberg fornyelse af hendes beskikkelse som lektor i polsk for 3 år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 493/50).

Under 5. oktober 1950 blev Th. Fletcher, MA., beskikket som lektor i engelsk foreløbig for perioden 1. oktober 1950–31. august 1951 (j. nr. 529/50).

Under 11. maj 1951 blev der meddelt mag. art. Poul Andersen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i dansk dialektologi for 3 år fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 315/51).

Under 21. maj 1951 blev der meddelt dr. Günther Jungbluth fornyelse af hans beskikkelse som lektor i tysk for et tidsrum af et år fra 1. september 1951 at regne (j. nr. 580/51).

Under 11. juli 1951 blev der meddelt mag. art. J. A. Bundgaard fornyelse af hans beskikkelse som lektor i klassisk filologi for 3 år fra 1. juli 1951 at regne (j. nr. 413/51).

M. Jacques Teynier, agrégé des lettres, beskikkedes som fransk lektor fra 1. september 1951 at regne (j. nr. 479/51).

Under 10. september 1951 meddelte ministeriet lektor T. H. Fletcher fornyelse af hans beskikkelse som lektor i engelsk sprog for et tidsrum af et år fra 1. september 1951 at regne (j. nr. 529/50).

Under 13. februar 1952 blev der meddelt dr. Günther Jungbluth fornyelse af hans beskikkelse som tysk lektor ved universitetet for 2 år fra 1. september 1952 at regne (j. nr. 580/51).

Under 18. april 1952 blev der meddelt rektor Jørgen Hendriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i tysk litteraturkundskab og litteraturforståelse for et år fra 1. april 1952 at regne (j. nr. 237/52).

Under 23. april 1952 blev der meddelt dr. phil. Sven Henningsen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i moderne historie og samfundskundskab for et år fra 1. april 1952 (j. nr. 236/52).

Under 23. april 1952 blev der meddelt fil. mag. Sonja Carlberg fornyelse af hendes beskikkelse som lektor i svensk for tidsrummet 1. april 1952-31. juli 1953 (j. nr. 235/52).

Under 9. september 1952 blev der meddelt rektor Per Krarup fornyelse af hans beskikkelse som lektor i klassisk filologi for 3 år fra 1. august 1952 (j. nr. 454/52).

Under 9. september 1952 blev der meddelt Tom Hugh Fletcher fornyelse af hans beskikkelse som engelsk lektor for et år fra 1. september 1952 (j. nr. 455/52).

Under 20. oktober 1952 blev professor W. Charvat, Ohio State University, beskikket som lektor i amerikansk kultur og litteratur ved universitetet for et tidsrum af et halvt år fra 1. september 1952 at regne.

Under 16. juli 1952 forlængede universitetets rektor skolepsykolog, frk. Bodil Farups ansættelse som leder af børnepsykologisk klinik for tiden 1. september 1952-30. juni 1953 (j. nr. 325g/52).

Under samme dato forlængede universitetets rektor cand. psych. Tove Møller Holsts, cand. psych. Reimer Jensens, cand. psych. Birthe Kynge og cand. psych. Anna Elizabeth Østergaards ansættelse som henholdsvis psykologer og assisterende psykologer ved børnepsykologisk klinik for tidsrummet 1. september 1952-30. juni 1953 (j. nr. 325g/52).

Cand. psych. Flora Charlotte Beyer Henriksen, cand. psych. Helle Høpfner Nielsen og cand. psych. Kirsten Vedel Rasmussen ansattes under 21. august 1952 som assisterende psykologer (praktikanter) ved børnepsykologisk klinik for tiden 1. september 1952 til 30. juni 1953 (j. nr. 325g/52).

Under 7. december 1948 ansatte universitetets rektor, mag. art. John Danstrup som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. december 1948 at regne (j. nr. 360/48).

Under 27. april 1949 ansatte universitetets rektor, cand. mag. J. Prytz Johansen, cand. theol. Frede Løkkegaard og cand. mag. Aage Kabell som universitetsadjunkter for 3 år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 140/49).

Under 9. november 1949 ansatte universitetets rektor, mag. art. Gunnar Bech, mag. art. Carl Stief og cand. mag. Helge Toldberg som universitetsadjunkter fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 395/49).

Under 15. december 1949 ansatte universitetets rektor, cand. mag. Bent Nordhjem som universitetsadjunkt fra 1. september 1949 at regne (ibid.).

Under 23. marts 1950 ansatte universitetets rektor, mag. art. Ole Næsgaard som universitetsadjunkt fra 1. februar 1950 at regne (j. nr. 395/49).

Under 29. september 1950 tillagde universitetets rektor som følge af ledighed i et universitetsadjunktur i tiden 1. september 1950 til 30.

juni 1951 dr. phil. N. Lukman det for denne stilling i nævnte tidsrum fastsatte honorar af 5400 kr. årlig + tillæg (j. nr. 182/50).

Under 1. november 1950 ansatte universitetets rektor mag. art. Henrik Glahn som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. oktober 1950 at regne (j. nr. 182/50).

Under 15. august 1951 ansatte universitetets rektor mag. art. Jørgen Læssøe som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. juli 1951 at regne.

Under 16. januar 1952 fornyede universitetets rektor mag. art. John Danstrups og cand. mag. J. Prytz Johansens, cand. mag. Aage Kabells universitetsadjunkture for 3 år fra henholdsvis den 1. februar 1952 og 1. april 1952 at regne (j. nr. 109/51).

Under 12. juni 1952 fornyede universitetets rektor dr. phil. Gunnar Bechs, cand. mag. Bent Nordhjems, mag. art. Carl Stiefs og dr. phil. Helge Toldbergs ansættelse som universitetsadjunkter for 3 år fra 1. september 1952 (j. nr. 109a/52).

Under 10. august 1949 bifaldt ministeriet, at dr. phil. Paul Diderichsen blev optaget som medlem af den akademiske lærerforsamling (j. nr. 286/47).

Under 15. juli 1949 ansatte universitetets rektor lektor i fransk, mag. art. Hedvig Olsen og cand. mag. Eli Fischer-Jørgensen som medhjælpslønnede amanuenser ved universitetet for et år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 322/48).

Under 4. april 1950 fornyede universitetets rektor lektor, cand. mag. Eli Fischer-Jørgensens ansættelse som medhjælpslønnet amanuensis under det filosofiske fakultet for et år fra 1. april 1950 (j. nr. 277/50).

Under 4. april 1950 fornyede universitetets rektor lektor, mag. art. Hedvig Olsens ansættelse som medhjælpslønnet amanuensis under det filosofiske fakultet for et år fra 1. april 1950 at regne (ibid.).

Under 3. juli 1950 ansatte universitetets rektor lektor, mag. art. Poul Andersen i den ved lektor, mag. art. Hedvig Olsens død ledigblevne medhjælpslønnede amanuensisstilling (j. nr. 277/50).

Under 12. april 1951 fornyede universitetets rektor lektorerne, mag. art. Poul Andersen og cand. mag. Eli Fischer-Jørgensens ansættelse som medhjælpslønnede amanuenser under det filosofiske fakultet for et år fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 260/51).

Under 2. april 1952 genansatte universitetets rektor lektorerne, mag. art. Poul Andersen og cand. mag. Eli Fischer-Jørgensen som medhjælpslønnede amanuenser under det filosofiske fakultet for tiden 1. marts 1952 til 31. marts 1953 (j. nr. 240/52).

Under 4. juli 1950 ansatte universitetets rektor cand. psych. Birthe Kyng og cand. psych. Anna Elizabeth Østergaard som assisterende psykologer ved børnepsykologisk klinik for et år fra henholdsvis 20. juni og 1. august 1950 at regne (j. nr. 292/48).

Under 4. juli 1950 ansatte universitetets rektor cand. psych. Tove

Møller-Holst og cand. psych. Reimer Jensen som souschefer for børnepsykologisk klinik foreløbig for et år fra den 20. juni 1950 at regne (j. nr. 292/48).

Under 20. juli 1950 ansatte universitetets rektor cand. psych. Ruth Velsing Rasmussen og cand. psych. Mogens Kyng som psykologer i uddannelsesstillinger ved børnepsykologisk klinik for et år fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 292/48).

På tillægsbevillingsloven for 1952-53, jfr. Rigsdagstidende for 1952-53, tillæg A, sp. 5697-98, blev der under universitetets konto 5, Medhjælp, stillet en bevilling til rådighed til omdannelse af en stilling som medhjælpslønnet amanuensis af 2. grad ved ægyptologisk laboratorium til en stilling som medhjælpslønnet amanuensis af 1. grad.

Under 7. november 1952 ansatte universitetets rektor dr. phil. Axel Volten i denne stilling for tiden 1. oktober 1952 til 31. marts 1953 (j. nr. 592a/50).

Annie Holck Justesens ansættelse som assistent ved undervisningen i hollandsk forlængedes med et år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 225/49).

Dr. phil. Axel Voltens ansættelse som videnskabelig assistent ved ægyptologisk laboratorium forlængedes med et år fra 1. april 1952.

3. EKSAMINATORER, CENSORER M. V.

Under 29. maj 1949 beskikkede ministeriet dr. phil. et jur. J. Himmelstrup, dr. phil. S. V. Rasmussen og mag. art. K. Grue-Sørensen som censorer og direktør, dr. phil. B. Schultzer, mag. art. Mogens Blegvad, mag. art. Bjørn Ochsner og mag. art. Aage Madsen som censor-suppleanter ved den almindelige prøve i filosofi for 3-året 1. april 1949-31. marts 1952. Som censorformand beskikkede ministeriet fortsat dr. Himmelstrup (j. nr. 83/49).

Under 22. juli 1949 beskikkede ministeriet skolepsykolog, mag. art. Henning Meyer og skolepsykolog, cand. psych. S. A. Tordrup som censorer og skolepsykolog, mag. art. Kr. Thomsen Jensen som censor-suppleanter ved den psykologisk-pædagogiske eksamen for 3-året 1. april 1949-31. marts 1952 (j. nr. 82/49).

Under 22. juli 1949 genbeskikkede ministeriet ekspeditionssekretær i justitsministeriet, dr. jur. L. le Maire, overlæge, dr. med. Georg K. Stürup, skolepsykolog, mag. art. Sofie Rifbjerg samt mag. art. Rigborg Volqvarts som censorer ved den psykologisk-pædagogiske eksamen for tiden 1. april 1950-31. marts 1952 (j. nr. 82/49).

Under 14. december 1951 beskikkede ministeriet de efternævnte som censorer og censor-suppleanter ved sproglig-historisk embedseksamen for tiden 1. april 1951-31. marts 1954: Dansk: Ledende ordbogsredaktør, cand. mag. Jørgen Glahder, ordbogsredaktør, dr. phil. Aage Han-

sen, lektor, dr. phil. Alf Henriques og lektor, mag. art. E. Borup Jensen som censorer og lektor, dr. phil. Bo Grønbech som censorsuppleant. Engelsk: Rektor, cand. mag. Sv. Bruun, rektor, cand. mag. H. M. Jensen, rektor, cand. mag. Chr. Nielsen og lektor, cand. mag. Aage Salling som censorer og lektor, cand. mag. Oscar Nielsen som censorsuppleant. Fransk: Lektor, cand. mag. Tage Brüel, docent, dr. phil. Poul Høybye, lektor, mag. art. Ole Olesen og lektor, cand. mag. O. Svanholt som censorer og lektor, dr. phil. Tage Hermann som censorsuppleant. Tysk: Rektor, dr. phil. Karl Bock, undervisningsinspektør, dr. phil. A. C. Højbjerg Christensen, lektor, cand. mag. Jef Jepsen og lektor, dr. phil. Holger Johansen som censorer og lektor, cand. mag. A. T. Rossen som suppleant. Russisk: Kommunalærer N. K. Johansen og adjunkt, cand. mag. Aage Sandfeld som censorer. Klassisk filologi: Lektor, cand. mag. Gunnar Andersen, rektor, cand. mag. Thure Hastrup, rektor, cand. mag. Karl Nielsen og lektor, cand. mag. C. F. Wiese. Som suppleant: Adjunkt, cand. mag. E. Fox Maule. Historie: Lektor, dr. phil. Hans H. Fussing, lektor, cand. mag. Knud Kretzschmer, rektor, cand. mag. Ernst Larsen og rektor, cand. mag. A. Strehle som censorer og lektor, dr. phil. Poul Colding som censorsuppleant. Musik: Lektor, cand. mag. Knud Olrik, kapelmester, mag. art. Mogens Wöldike som censorer og lektor, cand. mag. Karl S. Clausen som censorsuppleant. Kristendomskundskab: Lektor, cand. mag. Svend Norrild, rektor, cand. theol. et mag. C. J. Ræbild som censorer og adjunkt, cand. theol. et mag. Knud A. Andersen som censorsuppleant. Undervisningsinspektør, dr. phil. A. C. Højbjerg Christensen blev beskikket som formand for censorerne (j. nr. 83/51).

Under 19. april 1952 genbeskikkede ministeriet dr. phil. et dr. jur. J. Himmelstrup, dr. phil. S. V. Rasmussen og dr. phil. K. Grue-Sørensen som censorer og mag. art. Bjørn Ochsner, mag. art. Aage Madsen og mag. art. Mogens Blegvad som censorsuppleanter ved den almindelige filosofiske prøve ved universitetet for 3-året 1. april 1952–31. marts 1955. Ministeriet beskikkede tillige dr. phil. et jur. J. Himmelstrup som formand for censorerne (j. nr. 83g/52).

II. Orlov, forelæsningsfritagelse m. v.

Under 1. maj 1948 meddelte ministeriet docent Peter Jørgensen orlov med løn for tiden 1. september 1948–1. november 1948 af hensyn til en studierejse til Holland (j. nr. 3h/48).

Under 4. maj 1948 meddelte universitetets rektor universitetsadjunkt, dr. phil. K. Hald fritagelse for at holde forelæsninger i efterårssemestret 1948 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3i/48).

Under 21. juni 1948 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Carl Roos orlov fra sit universitetsarbejde i efterårssemestret 1948 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3m/48).

Under 7. oktober 1948 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Johannes Brøndsted orlov i 3-4 måneder, for at han efter indbydelse fra American-Scandinavian Foundation kunne foretage en studierejse til USA. Professor Brøndsted havde sørget for studenternes undervisning ved at stille skriftlige opgaver til udarbejdelse og besvarelse under hans fravær (j. nr. 3t/48).

Under 15. december 1948 meddelte ministeriet docent, dr. phil. Chr. Matras fritagelse for at holde forelæsninger og øvelser i månederne februar, marts samt første del af april 1949, for at han kunne undervise ved Uppsala universitet (j. nr. 3x/48).

Under 24. januar 1949 meddelte ministeriet lektor, dr. phil. Sven Henningsen orlov i tiden 1. september 1948-31. maj 1949, for at han kunne tiltræde som visiting professor ved universitetet i Minnesota. Ministeriet bifaldt tillige, at han i denne periode oppebar halv lektorgage og at det blev overdraget mag. art. Richard Willerslev at vikariere i dr. Henningsens lektorat mod et honorar af 400 kr. månedlig, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter. Beløbet blev optaget som bevilling på tillægsbevillingsloven 1948-49, jfr. Rigsdagstidende 1948-49, tillæg A, sp. 7089-7090, mod besparelse af den halve lektorgage (j. nr. 3s/48).

Under 22. februar 1949 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Carsten Høeg orlov i forårssemestret 1949 af hensyn til videnskabeligt arbejde. Ministeriet bifaldt tillige, at der af universitetets vikarkonto stilledes et beløb til rådighed svarende til konstitutionslønnen for en professor til indkaldelse af lektor, docent ved Göteborg Högskola, fil. dr. Krister Hanell til at holde forelæsninger og øvelser over antik historie og antikkens historikere (j. nr. 3a/49).

Under 22. februar 1949 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Chr. Elling orlov i forårssemestret 1949, for at han kunne foretage en studierejse til Italien. Ministeriet bifaldt tillige efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at mag. art. Else Kai Sass i to ugentlige forelæsnings timer varetog undervisningen under professor Ellings bortrejse mod et vederlag af 1200 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3b/49).

Under 6. juli 1949 meddelte ministeriet lektor, mag. art. Poul Andersen orlov med løn i efterårssemestret 1949 af hensyn til videnskabeligt arbejde. Ministeriet bifaldt tillige, at cand. mag. Poul Herman Levin som vikar fik overdraget undervisningen i dansk fonetik i det pågældende semester mod et vederlag af 800 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3f/49).

Under 20. juli 1949 meddelte ministeriet professor, fil. dr. B. Hasselrot forelæsningsfritagelse i efterårssemestret 1949 af hensyn til videnskabeligt arbejde. Ministeriet bifaldt under 27. juli 1949 tillige, at det blev overdraget adjunkt, cand. mag. P. K. Hyllested at undervise i to

ugentlige timer og mag. art. Einar Tassing at undervise ligeledes i to ugentlige timer mod et honorar til hver af 1600 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3g/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 9. marts 1950 professor, dr. phil. L. Hjeltslev orlov i marts måned 1950, for at han kunne modtage indbydelse til at holde forelæsninger ved Lunds universitet (j. nr. 1/50).

Efter indstilling fra fakultetet bifaldt universitetets rektor under 1. juni 1950, at universitetsadjunkt, mag. art. Carl Stief fritoges for undervisning i efterårssemestret og forårssemestret 1950–51 af hensyn til en studierejse til USA (j. nr. 3k/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 13. juni 1950, at professor, dr. phil. L. L. Hammerich i efterårssemestret 1950 fritoges for at holde forelæsninger og øvelser, for at han efter indbydelse kunne rejse til USA og der virke som visiting professor i tiden fra 1. september til 31. december 1950 (j. nr. 3m/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 17. juni 1950, at professor, dr. phil. F. J. Billeskov Jansen fritoges for at holde forelæsninger og øvelser i efterårssemestret 1950 af hensyn til afslutningen af et videnskabeligt arbejde. Det bifaldtes samtidigt, at mag. art. Anne E. Jensen i dette tidsrum afholdt litterære øvelser for studerende i 2. studieår mod et vederlag af 400 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3i/50).

Efter indstilling fra fakultetet meddelte universitetets rektor under 21. august 1950 universitetsadjunkt, mag. art. John Danstrup forelæsningsfrihed i efterårssemestret 1950 og forårssemestret 1951, for at han kunne virke som docent ved Stockholm Högskola i læseåret 1950–51 (j. nr. 3p/50).

Efter indstilling fra fakultetet bifaldt universitetets rektor under 15. november 1950, at der i forårssemestret 1951 meddeltes universitetsadjunkt, dr. phil. Helge Toldberg fritagelse for undervisningspligt under hensyn til en studierejse til England (j. nr. 3y/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 6. december 1950, at der meddeltes professor, dr. phil. Svend Pallis forelæsningsfritagelse i månederne februar og marts 1951, for at han kunne foretage en rejse til Orienten (j. nr. 1/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet, at professor, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen havde haft forelæsningsfrihed i tiden 21. november–1. december 1950, for at han kunne holde forelæsninger på Uppsala universitet (j. nr. 1/50).

Efter indstilling fra fakultetet bifaldt universitetets rektor under 9. januar 1951, at universitetsadjunkt, mag. art. Ole Næsgaard fritoges for at holde forelæsninger i forårssemestret 1951 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3z/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 26. januar 1951 professor, dr. phil. C. E. Sander-Hansen orlov og undervisningsfrihed i tiden 11. december 1950 til 1. marts 1951 af hensyn til en rejse til Ægypten (j. nr. 1/50).

Efter indstilling fra fakultetet meddelte universitetets rektor under 2. maj 1951 universitetsadjunkt, mag. art. Gunnar Bech forelæsningsfritagelse i efterårssemestret 1951 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3i/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 7. juni 1951, at lektor i navneforskning, dr. phil. Kristian Hald i efterårssemestret 1951 og i forårssemestret 1952 fritoges for at holde forelæsninger, for at han kunne modtage Uppsala universitetets docentstipendium for samme tidsrum. Ministeriet bifaldt endvidere, at lektor Hald i den nævnte periode oppebar fuld lektorgage (j. nr. 3k/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 2. juli 1951, at der meddeltes lektor i fransk ved universitetet, mag. art. Einar Tassing orlov i efterårssemestret 1951, for at han kunne foretage en studierejse til Frankrig og Schweiz og således, at han under sin orlov oppebar fuld lektorgage (j. nr. 30/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 16. oktober 1951, at der meddeltes amanuensis, mag. art. Franz From orlov i efterårssemestret 1951, for at han kunne fuldføre sin disputats, og således at han selv afholdt de dermed forbundne vikarudgifter. Man godkendte samtidigt, at den magister From som amanuensis påhvilende undervisning under orloven blev overtaget af cand. psych. Inger Jørgensen (j. nr. 444/51).

Under 3. december 1951 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Astrid Friis fritagelse for forelæsninger og øvelser i forårssemestret 1952 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3ab/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 29. januar 1952 professor, dr. phil. Povl Johannes Jensen forelæsnings- og eksaminationsfritagelse i forårssemestret 1952, idet man godkendte, at der tillagdes professor ved universitetet i Lille, Mme Jacqueline de Romilly et honorar på 2000 kr. + godtgørelse af rejseudgifter for afholdelse af forelæsninger og øvelser i ca. 6 uger i nævnte semester, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3aa/51).

Under 5. februar 1952 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at lektor i fonetik og medhjælpslønnet amanuensis ved universitetet, cand. mag. Eli Fischer-Jørgensen fritoges for sine undervisningspligter i forårssemestret 1952 med bibeholdelse af sit vederlag som lektor og medhjælpslønnet amanuensis i anledning af en studierejse til USA (j. nr. 3ac/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt mini-

steriet under 24. april 1952, at der meddeltes lektor i stilistik ved universitetet, mag. art. Ulla Albeck fritagelse fra undervisningspligter i resten af forårssemestret 1952 af hensyn til en studierejse til Italien (j. nr. 3d/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 29. april 1952 lektor i dansk dialektologi og medhjælpslønnen amanuensis ved universitetet, mag. art. Poul Andersen fritagelse for sine undervisningspligter i forårssemestret 1952 af hensyn til videnskabeligt arbejde. Samtidigt bifaldt ministeriet, at der til gennemførelse af vikarundervisning i almen fonetik i efterårssemestret 1952 stilledes et beløb af 1200 kr. til rådighed, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3b/52).

Efter indstilling fra fakultetet bifaldt universitetets rektor, at der meddeltes universitetsadjunkt, mag. art. Henrik Glahn fritagelse for at holde forelæsninger i efterårssemestret 1952 af hensyn til videnskabeligt arbejde (j. nr. 3j/52).

Under 14. juni 1952 og 10. januar 1953 bifaldt universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet, at der meddeltes universitetsadjunkt, dr. phil. Aage Kabell fritagelse for at holde forelæsninger i efterårssemestret 1952 og forårssemestret 1953 (j. nr. 3k/52).

Efter indstilling fra fakultetet bifaldt universitetets rektor under 1. juli 1952, at der meddeltes universitetsadjunkt, cand. mag. Bent Nordhjem forelæsningsfritagelse i efterårssemestret 1952, for at han kunne fuldføre sin doktorafhandling (j. nr. 3f/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 21. august 1952 professor, dr. phil. Hans Hendriksen orlov i tiden 15. august 1952 til 31. maj 1953, for at han kunne foretage en forskningsrejse til Indien og Ceylon. Samtidig bifaldt ministeriet, at det blev overdraget fil. lic. Nils Simonsen, Uppsala, at varetage undervisningen i sanskrit i efterårssemestret 1952 i 3 ugentlige timer mod et vederlag af 2000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter. Samme ordning blev truffet for forårssemestret 1953 (j. nr. 31/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 13. november 1953 lektor i engelsk sprog ved universitetet, mag. art. H. Kossmann forelæsningsfritagelse i forårssemestret 1952, for at han kunne foretage en studierejse til England, idet man havde taget til efterretning, at der ikke herved ville påføres staten udgifter til vikarhjælp i det pågældende fag (j. nr. 3æ/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 4. september 1948, at der med henblik på opretholdelsen af undervisningen i klassisk filologi i efterårssemestret 1948 blev stillet et beløb af 900 kr. til rådighed for lektor, dr. phil. Povl Johs. Jensen for gennemgang af et afsnit af Quintilian, at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle og et beløb af 1500 kr. som vederlag

til assistent, cand. mag. Tage Larsen for afholdelse af et kursus i græsk papyrologi, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 461/47).

Under 12. oktober 1948 bifaldt universitetets rektor efter indstilling fra professorerne E. Tranekjær Rasmussen og dr. phil. E. Rubin, at forstander, cand. psych. K. Gro-Nielsen og skolepsykolog, cand. psych. Thomas Sigsgaard som vikarer i efterårssemestret overtog cand. psych. Bodil Farups undervisning på det psykologisk-pædagogiske kursus under dennes studieophold i USA (j. nr. 82h/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 27. oktober 1948, at det under vakancen i det ene professorat og i docenturet i engelsk i efterårssemestret 1948 blev overdraget lektor, dr. phil. K. Schibbye, mag. art. H. Kossmann og undervisningsassistent, cand. mag. B. Jürgensen at varetage en del af undervisningen i engelsk således, at der stilledes et vederlag på 3000 kr. til rådighed af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, for dr. Schibbye for undervisning i 3 ugentlige timer, for deltagelse i eksaminationen ved forprøven og den afsluttende eksamen og i bedømmelsen af specialopgaver, mens der stilledes 3000 kr. til rådighed af universitetets konto 6, Vikarudgifter, for mag. art. H. Kossmann for undervisning i 4 ugentlige timer og for gennemgang af sproghistoriske eksamensskriveøvelser for hovedfagsstuderende og skriveøvelser for bifagsstuderende. 3000 kr. af universitetets konto 6, Vikarudgifter, stilledes til rådighed for undervisningsassistent, cand. mag. B. Jürgensen for undervisning 3 timer ugentlig og for assistance ved rettelsen af et antal større opgaver for hovedfagsstuderende og deltagelse i eksaminationen ved forprøven.

Under 5. marts 1949 bifaldt ministeriet, at den nævnte ordning fortsattes i forårssemestret 1949 efter lignende nærmere fastsatte foranstaltninger, således at undervisningen blev vederlagt på samme måde som i efterårssemestret 1948 (j. nr. 373/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 25. januar 1949, at det under professor, dr. phil. H. Stens sygdomsforfald i efterårssemestret 1948 havde været overdraget bibliotekar, mag. art. André Nicolet, adjunkt P. K. Hyllested og docent, dr. phil. Poul Høybye at forelæse hver een ugentlig time over franske emner, og at der tillagdes hver af de pågældende et vederlag på 800 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91k/47).

Under 23. februar 1949 bifaldt ministeriet på samme måde, at det under professor Stens fortsatte sygdomsforfald i forårssemestret 1949 blev overdraget de ovennævnte lærere at varetage en del af undervisningen i fransk efter en lignende ordning som i efterårssemestret 1948. Undervisningen blev vederlagt på samme måde som i efterårssemestret 1948 (ibid.).

Under 26. januar 1949 bifaldt universitetets rektor efter professorerne E. Tranekjær Rasmussens og dr. phil. E. Rubins indstilling, at overlæge, dr. med. Georg K. Stürup, mag. art. Paul Koseleff og stud. mag. Martin Johansen yderligere antoges som vikarer for cand. psych. Bodil Farup i forårssemestret 1949 under dennes studieophold i USA (j. nr. 82h/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 24. februar 1949, at det under hensyn til professor, dr. phil. V. Kuhrs død overdroges mag. art. Franz From fra 1. februar 1949 at varetage undervisningen i pædagogikens historie for lærerkandidater ved statens højere almenskoler (j. nr. 137/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 3. marts 1949, at det under vakancen i det ene professorat i filosofi blev overdraget ekspeditionssekretær, dr. phil. et jur. J. Himmelstrup at varetage undervisningen i filosofisk propædeutik i forårssemestret 1949 mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter. Under 21. maj 1949 bifaldt ministeriet tillige, at det blev overdraget dr. Himmelstrup at eksaminere en del af kandidaterne ved den almindelige filosofiske prøve sommeren 1949 mod et honorar af 6 kr. pr. kandidat eller ialt 2106 kr. (j. nr. 585/48).

Under 11. juli 1949 bifaldt ministeriet på samme måde, at det blev overdraget dr. Himmelstrup at varetage undervisningen i filosofisk propædeutik i efterårssemestret 1949 og forårssemestret 1950 mod et vederlag på 3600 kr. for hvert semester, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 585/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 7. marts 1949, at det til det ledige lektorat knyttede honorar i klassisk filologi af 3900 kr. årligt + midlertidigt tillæg (45 %) efter lektor, dr. phil. Povl Johannes Jensens udnævnelse til professor fra 1. januar 1949 til 31. juli 1949 tillagdes adjunkt, cand. mag. Erik Fox Maule for varetagelsen af undervisningen i klassisk filologi i den nævnte periode (j. nr. 392/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 21. april 1949, at det under vakancen i lektoratet i islandsk nutidssprog og litteratur i forårssemestret 1949 blev overdraget cand. mag. Bjarni Einarsson at afholde 4 ugentlige forelæsninger og øvelser indenfor det nævnte fagområde mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 109/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 16. juli 1949, at der under vakancerne i professoratet og docenturet i engelsk blev truffet foranstaltninger til oprettelse af undervisningen i engelsk i efterårssemestret 1949, hvorefter lektor, dr. phil. K. Schibbye, mag. art. H. Kossmann og undervisningsassistent B. Jürgensen indtrådte som vikarer mod et vederlag for den førstes vedkommende på 3000 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag

een gang for alle og for de to andre læreres vedkommende, af universitetets konto 6, Vikarudgifter. (Om en lignende ordning for efterårssemestret 1948 og forårssemestret 1949, se universitetets årbog side 238).

Under 3. juni 1950 godkendte ministeriet, at en del af undervisningen i engelsk under vakancerne i docenturet og lektoratet i engelsk varetooges af mag. art. H. Kossmann og cand. mag. B. Jürgensen mod samme honorar som nævnt ovenfor (j. nr. 373/48).

Efter at der på finansloven 1949-50, jfr. Rigsdagstidende 1948-49, tillæg A, sp. 2021-22, var optaget en bevilling på 13.000 kr. til udveksling af universitetetslærere mellem danske og svenske universiteter bifaldt universitetets rektor under 20. august 1949 efter fakultetets indstilling, at professor i filosofi ved Lunds universitet, fil. dr. A. Nyman indkaldtes til at holde laboratorieøvelser over filosofisk-æsthetiske emner for fagstuderende i filosofi i ca. 3 måneder i efterårssemestret 1949 under vakancen i det ene professorat i filosofi ved Københavns universitet (j. nr. 292/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 8. september 1949, at det under vakancen i lektoratet i islandsk nutidssprog og litteratur i efterårssemestret 1949 blev overdraget cand. mag. Bjarni Einarsson at afholde 4 ugentlige forelæsninger og øvelser indenfor det nævnte fagområde mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 109/48).

Under 9. september 1949 indkaldtes professor, fil. dr. Alf Lombard til at holde forelæsninger og øvelser i rumænsk i efterårssemestret 1949 fra den 16. november til 15. december 1949 (j. nr. 292/49).

Under 11. oktober 1949 bifaldt universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet, at dr. G. Gangale, Schweiz, i efterårssemestret 1949 afholdt forelæsninger og øvelser i rætoromansk under professor, fil. dr. B. Hasselrots orlov i efterårssemestret 1949 i to à tre ugentlige timer uden vederlag (j. nr. 473/49).

Under 11. august 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der på tillægsbevillingsloven for 1950-51 under universitetets konto 5, Medhjælp, stilledes 1600 kr. til rådighed som vederlag til dr. Guiseppe Gangale for undervisning i rætoromansk ved universitetet i april-maj 1950 (j. nr. 473/49).

Under 1. februar 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der på tillægsbevillingsloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende for 1950-51, tillæg B, sp. 1751-52, under universitetets konto 5, Medhjælp, stilledes et beløb af 3000 kr. til rådighed som vederlag til dr. Guiseppe Gangale for undervisning i rætoromansk ved universitetet i efterårssemestret 1950 (j. nr. 473/50).

Under 19. juni 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der på tillægsbevillingsloven for 1951-52, jfr. Rigsdagstidende for 1951-52, tillæg A, sp. 4859-60 under univer-

sitetets konto 5, Medhjælp, stilledes 3000 kr. til rådighed som vederlag til dr. Guiseppe Gangale for undervisning i rætoromansk ved universitetet i forårssemestret 1951 (j. nr. 473/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 30. november 1949, at det under ledigheden i stillingen som finsk lektor ved universitetet i efterårssemestret 1949 blev overdraget cand. mag. Aage Ravn Christensen fra den 1. oktober 1949 at regne og resten af semestret at give undervisning i finsk i to ugentlige timer mod et vederlag af 1000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter.

Under 8. marts 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at det under vakancen i stillingen som finsk lektor ved universitetet i forårssemestret 1950 blev overdraget cand. mag. Aage Ravn Christensen i 2 ugentlige timer at give undervisning i finsk mod et vederlag af 1000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 314/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 5. november 1949, at det under vakancen i det ene professorat i musikvidenskab overdroges mag. art. H. Glahn i efterårssemestret 1949 at gennemgå musikhistorie og mag. art. Povl Hamburger at afholde øvelser i harmonisk analyse 2 ugentlige timer hver mod et vederlag af 1300 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter.

Under 12. april 1950 godkendte ministeriet, at mag. art. Povl Hamburger fortsatte sin undervisning i forårssemestret 1950 mod et vederlag af 650 kr., at afholde af universitetets konto 6 (j. nr. 190/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 28. november 1949, at en del af undervisningen i fransk under hensyn til professor, dr. phil. H. Stens fortsatte sygdomsforfald i efterårssemestret 1949 blev overdraget til mag. art. Einar Tassing med undervisning i en ugentlig time og adjunkt, cand. mag. Ove Bendsen med undervisning i 2 ugentlige timer mod et vederlag af henholdsvis 600 kr. og 1200 kr., for begge beløbs vedkommende at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91k/47).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 16. marts 1950, at det under vakancen i lektoratet i islandsk nutidssprog og litteratur i forårssemestret 1950 blev overdraget cand. mag. Bjarni Einarsson i 4 ugentlige timer at afholde forelæsnings- og øvelser indenfor nævnte fagområde mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 109/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 17. april 1950, at det som følge af professor, dr. phil. F. Brandts sygdomsforfald blev overdraget mag. art. Bjørn Ochsner i 2 ugentlige timer at forelæse dels over formel logik dels over afsnit af filosofiens historie som led i forberedelsen til den almindelige filosofiske

prøve, og at der herfor tillagdes magister Ochsner et vederlag på 1100 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91b/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 20. april 1950, at eksaminationen ved den almindelige filosofiske prøve i januar 1950 som følge af professor, dr. phil. F. Brandts sygdom havde været overdraget mag. art. B. Ochsner og mag. art. Mogens Blegvad mod et vederlag af henholdsvis 288 kr. og 294 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (ibid.).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 13. maj 1950, at der under universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, stilledes et beløb af 6410 kr. til rådighed som vederlag til lektor, dr. phil. Sven Henningsen for undervisning, eksamination og afholdelse af skriveøvelser som vikar i efterårssemestret 1949 og forårssemestret 1950 under vakancen i det ene professorat i historie, jfr. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg B, sp. 2273-74 (j. nr. 512/49).

Under 31. oktober 1950 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at der på tillægsbevillingsloven for 1950-51 under universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, afholdtes et beløb af 3000 kr. til vederlæggelse af lektor, dr. phil. Sven Henningsens undervisningsvirksomhed som vikar i det ledige professorat i historie (j. nr. 512/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 24. maj 1950, at det under professor i musikvidenskab, dr. phil. J. P. Larsens orlov i efterårssemestret 1950 blev overdraget mag. art. Povl Hamburger i 1 ugentlig time at afholde øvelser og forelæsninger over musikalsk notation, mag. art. H. Glahn i samme tidsrum at afholde gennemgang af musikhistorien før 1600 og mag. art. Nils Schiørring at afholde forelæsninger i 2 ugentlige timer over musikhistorien i det 19. århundrede og at der herfor tillagdes hver af de 2 førstnævnte et vederlag af 650 kr. og sidstnævnte et vederlag på 1300 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 670/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 18. august 1950, at adjunkt, cand. mag. Knud Togeby under den ved lektor Hedvig Olsens død opståede vakance i lektoratet i fransk i månederne april og maj 1950 i een ugentlig time havde afholdt øvelser om Chanson de Roland, og at der herfor tillagdes ham et vederlag af 450 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter.

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 23. august 1950, at det under vakancen i lektoratet i islandsk nutidssprog og litteratur i efterårssemestret 1950 blev overdraget cand. mag. Bjarni Einarsson i 4 ugentlige timer at afholde forelæsninger og øvelser indenfor nævnte fagområde mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 109/48).

Efter indstilling fra fakultetet fornyede universitetets rektor under 2. september 1950 overlærer, dr. phil. Egil Forchhammers beskikkelse som medvirkende ved afholdelsen af stemmepøver og kursus i stemmedannelse og artikulation for universitetets studerende for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1950 at regne mod det for denne virksomhed fastsatte honorar af 600 kr. årlig. Samtidigt fornyede universitetets rektor overlærer Forchhammers beskikkelse til at varetage undervisningen i tale- og sangteori ved universitetet for et tidsrum af 3 år fra 1. september 1950 at regne, mod det herfor fastsatte honorar af 1800 kr. årligt + midlertidigt tillæg (jfr. Årbog 1947-48, side 16ff.) (j. nr. 495/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 7. september 1950, at det under vakancen i det ene professorat i filosofi blev overdraget dr. phil. et jur. Jens Himmelstrup at varetage undervisningen i filosofisk propædeutik i efterårssemestret 1950 og forårssemestret 1951 mod et vederlag af 4000 kr. pr. semester, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 585/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 31. oktober 1950, at der af universitetets konto 6, Vikarudgifter afholdtes 3000 kr. som vederlag for mag. art. Svend Ellehøj og mag. art. Kristof Glamann for vikarvirksomhed under vakancen i det ene professorat i historie (j. nr. 512/49).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 24. november 1950, at det blev overdraget cand. mag. Bengt Jürgensen under vakancen i docenturet i engelsk sprog og litteratur i efterårssemestret 1950 at varetage en del af undervisningen i engelsk mod et vederlag af 3000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 373/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 15. december 1950, at det blev overdraget mag. art. Einar Tassing under vakancen i lektoratet i fransk i 4 ugentlige timer i efterårssemestret 1950 at afholde forelæsninger og øvelser vedrørende udvalgte emner indenfor fransk litteratur 1600-1650 samt forelæsninger og øvelser over fransk litterær kritik fra det 20. århundrede, og at han herfor som vederlag oppebar det lektoratet tillagte honorar for tiden 1. september 1950 til 31. januar 1951 (j. nr. 421/50).

Under 22. januar 1951 bifaldt ministeriet, at den under vakancen i det ene professorat i historie etablerede vikarordning efter professor Albert Olsens død videreførtes af mag. art. Svend Ellehøj og mag. art. Kristof Glamann, efter at lektor, dr. phil. Sven Henningsen havde erklæret sig ude af stand til at fortsætte vikarundervisningen, således at vikarhonoraret afholdtes på tillægsbevillingsloven for 1951-52 under universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 512/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 16. februar 1951, at der på tillægsbevillingsloven for

1950-51 under universitetets konto 5, Medhjælp, stilledes et beløb af 2400 kr. til rådighed for kgl. translator Carl Bratli for undervisning i spansk i 4 ugentlige timer i efterårssemestret 1950 og forårssemestret 1951, jfr. Rigsdagstidende 1950-51, tillæg B, sp. 1751-52 (j. nr. 521/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet, at der på tillægsbevillingsloven for 1951-52 under universitetets konto 5, Medhjælp, stilledes 2400 kr. til rådighed for kgl. translator Carl Bratli som vederlag for undervisning i spansk i efterårssemestret 1951 og forårssemestret 1952 samt at der af filmfondens midler stilledes yderligere 1800 kr. til rådighed for den pågældende som vederlag for nævnte undervisning, jfr. Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 4859-60 (j. nr. 521/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 29. marts 1951, at det under vakancen i docenturet i engelsk i forårssemestret og efterårssemestret 1951 blev overdraget cand. mag. Bengt Jürgensen og cand. mag. Eric Jacobsen at varetage undervisningen i engelsk efter nærmere angivne retningslinjer mod et vederlag af henholdsvis 3000 kr. og 2000 kr. hvert semester, at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 373/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 27. april 1951, at det i efterårssemestret 1950 havde været overdraget dr. phil. Nils Schiørring i 3 ugentlige timer at give vikarundervisning i musikvidenskab mod et vederlag af 1300 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter. Samtidig bifaldt ministeriet, at dr. phil. Nils Schiørring i forårssemestret 1951 fortsatte sin i efterårssemestret 1950 påbegyndte gennemgang af den verdslige danske vise-sangs melodistof i 1 ugentlig time mod et vederlag af 650 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 670/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 15. maj 1951, at det i anledning af professor, dr. phil. E. Rubins sygdom og død forsåvidt angik efterårssemestret og forårssemestret 1950-51 havde været overdraget følgende at vikariere for professor Rubin: Mag. art. Martin Johansen, som i efterårssemestret 1950 og forårssemestret 1951 havde holdt forelæsninger i 1 ugentlig time over synsoplevet rum mod et vederlag af 1600 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter, mag. art. Franz From, som i efterårssemestret 1950 og forårssemestret 1951 havde holdt forelæsninger i 1 ugentlig time over indledning til psykologien og herfor havde fået tillagt et vederlag af 1600 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle. Samtidig bifaldt ministeriet, at professor E. Tranekjær Rasmussen fik tillagt et beløb af 1850 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, for ledelsen af psykologisk laboratorium og af det pædagogisk-psykologiske studium, og at assistent, mag. art. Aage Haugland fik tillagt et vederlag af 1250 kr.

for ekstraarbejde ved vejledning af studerende til den pædagogisk-psykologiske eksamen, ligeledes at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 91j/50).

Under 15. august 1951 meddelte universitetets rektor, at professor E. Tranekjær Rasmussen efter professor, dr. phil. E. Rubins død havde overtaget hvervet som bestyrer af universitetets psykologiske laboratorium samt overtaget hvervet som leder af det psykologisk-pædagogiske kursus (j. nr. 444/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 16. oktober 1951, at den under professor, dr. phil. E. Rubins sygdom oprettede vikarundervisning bibeholdtes i efterårssemestret 1951 og forårssemestret 1952 efter professor Rubins død, således at der af universitetets konto 6, Vikarudgifter anvistes 1600 kr. til mag. art. Martin Johansen for een ugentlig times undervisning i perceptionspsykologi samt kolloquier hver anden uge og af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle, 1600 kr. til amanuensis, mag. art. Franz From for een times ugentlig undervisning i almen psykologi. Denne ordning fortsattes til og med efterårssemestret 1953 (j. nr. 444/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 22. oktober 1951, at det under den fortsatte vakance i det ene professorat i filosofi blev overdraget dr. phil. et jur. Jens Himmelstrup at varetage undervisningen i filosofisk propædeutik i efterårssemestret 1951 og forårssemestret 1952 mod et vederlag af 4.500 kr. for hvert semester, at afholde af universitetet konto 6, vikarudgifter (j. nr. 585/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 15. december 1951, at den professor, dr. phil. Fr. Brandt påhvilende undervisning i filosofisk propædeutik under professor Brandts sygdom i tiden fra 7. september–1. november 1951 havde været overdraget mag. art. Mogens Blegvad, samt at der for denne undervisning ydedes den pågældende et vederlag af ialt 1100 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 91h/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 14. februar 1952, at dr. phil. Nils Schiørning i efterårssemestret 1951 havde varetaget undervisningen i den verdslige danske visesangs melodistof under professor, dr. phil. Jens Peter Larsens orlov mod et vederlag af 750 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter. Ordningen fortsattes i forårssemestret 1952 under vakancen i det ene professorat i musikvidenskab (j. nr. 670/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 25. marts 1952, at det under den fastsatte vakance i docenturet i engelsk i forårssemestret og efterårssemestret 1952 blev overdraget cand. mag. Bengt Jürgensen og cand. mag. Eric Jacobsen at varetage en del af undervisningen efter fakultetets anvisning mod

et vederlag af henholdsvis 3000 kr. og 2000 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 343/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 18. april 1952, at der for fortsat undervisning i den verdslige danske visesangs melodistof i forårssemestret 1952 blev tillagt dr. phil. Nils Schiørring et vederlag af 750 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 670/50).

I anledning af den i dagene 26.-29. maj 1952 afholdte konkurrence om det ledige professorat i filosofi, hvor professor, dr. phil. Fr. Brandt medvirkede, anmodede fakultetet under 18. juni 1952 mag. art. Bjørn Ochsner om for professor, dr. phil. F. Brandt at overtage eksaminationen af 75 kandidater til den almindelige filosofiske prøve i dagene 26.-30. maj 1952, begge dage inclusive, mod et samlet vederlag af 675 kr. (j. nr. 403/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor godkendte ministeriet under 20. oktober 1952, at der for fortsat undervisning i den verdslige danske visesangs melodistof i efterårssemestret 1952 blev tillagt dr. phil. Nils Schiørring et vederlag på 750 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 670/50).

DET MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE FAKULTET

I. Afgang og udnævnelser.

1. PROFESSORER OG LEKTORER

a. *Professor, dr. phil. J. N. Brønstedts død og udnævnelse af amanuensis, dr. phil. Jannik Bjerrum til professor i kemi*

(j. nr. 476/47).

Den 17. december 1947 afgik professor i kemi, dr. phil. J. N. Brønsted ved døden.

Under 21. februar 1948 afgav det matematisk-naturvidenskabelige fakultet følgende indstilling:

»I anledning af, at der ved professor, dr. phil. J. N. Brønstedts død er blevet et embede som professor i kemi ved Københavns universitet ledigt, skal fakultetet udtale følgende:

Allerede inden professor Brønstedts død havde der med hans nær forestående afgang som professor for øje været ført forhandlinger mellem professorerne i kemi om at lade undervisningen i fysisk kemi og bestyrelsen af universitetets fysisk-kemiske institut overgå til professor, dr. phil. J. A. Christiansen.

Da professor Christiansen efter professor Brønstedts død erklærede sig villig til, når det ledige professorat i kemi var besat, at overtage faget fysisk kemi og bestyrelsen af institutet, blev en indstilling herom forelagt fakultetet, der i sit møde den 10. ds. godkendte den foreslåede ordning.

Man skal derfor indstille, at det ved professor Brønstedts død ledigblevne professorat i kemi ved Københavns universitet, opslås ledigt, således at det i

opslaget tilkendegives, at der til dette professorat er knyttet hvervet som bestyrer af det kemiske laboratorium A ved Den polytekniske Lærestalt, Danmarks tekniske Højskole, idet tilføjes, at højskolen har erklæret sig indforstået hermed.»

Efter at embedet efter indstilling fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 17. april 1948 var blevet opslået ledigt, blev under 22. maj 1948 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra amanuensis, dr. phil. Jannik Bjerrum, amanuensis, dr. phil. A. Tovborg Jensen og lektor, dr. phil. Max Møller tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. J. A. Christiansen, dr. phil. A. Langseth og dr. phil. R. W. Asmussen, Danmarks tekniske højskole. Dette udvalg afgav under 17. juni 1948 følgende indstilling:

»Udvalget, der af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet er nedsat til at bedømme kvalifikationerne af ansøgerne til det ledige professorat i kemi skal herved til fakultetet afgive indstilling i sagen:

Til det ledige professorat i kemi under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet har der efter opslag fra undervisningsministeriet af 17/4-1/5 1948 meldt sig tre ansøgere, nemlig dr. phil. J. Bjerrum f. 5/4 1909, dr. phil. A. Tovborg Jensen f. 8/2 1911 og dr. Max Møller f. 10/12 1894.

Om disse tre ansøgere skal vi først oplyse følgende: Dr. Bjerrum (f. 1909) er student fra 1927 og tog magisterkonferens med kemi som hovedfag i 1932. I 1941 disputerede han på sin afhandling: Metal Ammine Formation in Aqueous Solution.

Dr. Bjerrum har haft studieophold hos K. Fajans, München, og hos L. Michaelis, New York, sidstnævnte sted med orlov fra sin stilling som assistent hos professor V. Henriques, universitetets medicinsk-fysiologiske institut. Han har på nær en afbrydelse på tre måneder fra oktober 1933 til nu virket som videnskabelig medarbejder og undervisningsassistent, først i 2 år hos professor V. Henriques og dernæst, fra 1936, på Universitetets kemiske Laboratorium under professorerne Biilmann og Langseth.

Hans litteraturliste omfatter 24 afhandlinger, heraf en under trykning, hvoraf den første selvstændige (nr. 2 i listen) er dateret 1931, arbejdet er altså udført, inden han tog sin magisterkonferens. Det er på 58 sider og har titlen: Untersuchungen über Kupfer-ammoniakverbindungen I. Denne afhandling indeholder resultaterne af et i eksperimentel og teoretisk henseende meget smukt udført arbejde, som i betydelig grad har tjent til at udvide vort kendskab til cupriionens s.k. komplekse forbindelser. Den er baseret på anvendelsen af to af de nøjagtigste metoder, kemien råder over, til løsning af herhen hørende problemer. I den næste afhandling i denne serie (nr. 4, 1932, 64 sider) anvendes en tredje metode, og endelig indføres i seriens 3die afhandling (nr. 6, 1934, 47 sider) en fjerde, nemlig elektrometrisk bestemmelse af pH, en metode, som kun i visse tilfælde kan give den samme nøjagtighed som de to første, men som til gengæld har langt større anvendelighed. Det er denne metode, der anvendes i disputatsen på en række forskellige metallers kompleksforbindelser. Til oversættelse af de eksperimentelle resultater i kemiens og den fysiske kemis sprog anvender dr.

Bjerrum en regnemetode, som i hans fremstilling synes simpel og ligetil, men som faktisk, trods det at problemet var velkendt og ofte behandlet, var ny og ved sin principielle enkelhed virkede overraskende på fagfæller både her og i udlandet. Disputatsen har nr. 13 i hans fortegnelse. De følgende arbejder kredser for største delen om det samme emne, metallernes kompleksforbindelser. En udførlig sammenfattende oversigt herover findes i hans foredrag ved 6te nordiske Kemikermøde i Lund 1947, i hvilket der bl. a. findes en tabel, der indeholder bestemmelser af de s.k. kompleksitetskonstanter, for ca. 30 forskellige metaller kompleksforbindelser med indtil 16 forskellige s.k. ligander, resultater, der er hentede dels fra hans egne arbejder og dels fra litteraturen og beregnede ved den af ham selv angivne metode. Alle dr. Bjerrums arbejder er særdeles smukt gennemførte både i teoretisk og i eksperimentel henseende, og de drejer sig om et centralt problem i kemien, specielt den uorganiske.

Dr. A. Tovborg Jensen er født i 1911 og tog efter et par års arbejde ved landbruget alm. forberedelseseksamen i 1928 og blev student i 1929. 4 $\frac{1}{2}$ år efter, i januar 1934, blev han polyteknisk kandidat som fabrikingeniør (karakter 7,62) og disputerede i 1948 på sin afhandling, Krystallinske Salthydrater.

I foråret 1934 arbejdede han nogle måneder hos professor Brønsted på universitetets fysisk-kemiske Institut og blev derefter ansat som videnskabelig medarbejder og undervisningsassistent hos professor N. Bjerrum ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles kemiske Laboratorium, hvor han endnu virker. Desuden blev han i august 1946 udnævnt til lektor i kemi og materiallære ved Tandlægeskolen.

Han har haft studieophold hos Sir Lawrence Bragg i Manchester, hos C. A. Beevers i Edinburgh og hos professor G. Hägg i Uppsala. Hans litteraturliste omfatter 23 afhandlinger, hvoraf 4 i manuskript. Hans første selvstændige arbejde (nr. 2, 1935) omhandler et analytisk problem af betydelig praktisk betydning. Det næste, (nr. 3, (1937) i listen, der findes også et 2b) er en smukt gennemført undersøgelse af calciumfluoridets fædningsforhold, som frembyder interessante og endnu ikke løste problemer. Derefter kommer som nr. 4 en oversigtsartikel på dansk om røntgenmetoder og deres anvendelse i kemien (1938). Denne afhandling kan siges at danne indledningen til hans senere arbejder, som mere og mere samler sig om røntgenkrystallografiens anvendelse, dels til analytiske formål og dels til bestemmelse af krystalstrukturer. Analytisk har han navnlig, tildels i samarbejde med en læge, anvendt metoden på fosfatkonkrementer i menneskets urinveje, men også på problemer fra dentologien og fra geologien. Sådanne undersøgelser kræver fortrolighed med apparaturen og en betydelig kemisk sans og sans for rumlige forhold ved tydningen af diagrammerne, og man sporer tydeligt, at forfatteren for begge punkters vedkommende har gennemgået en udmærket skoling, for apparaturens vedkommende vel navnlig hos Sir Lawrence Bragg og G. Hägg og for den kemiske sides vedkommende hos prof. N. Bjerrum, som efter ansøgerens egne udtalelser i hans disputats har været af overordentlig stor betydning for hans videnskabelige udvikling.

De samme egenskaber får han brug for ved arbejder med den anden gren af hans område, bestemmelse af krystalstrukturer ved røntgenmetodens hjælp. Han har her valgt som sit særlige arbejdsområde problemet om det såkaldte krystalvand. Rent eksperimentelt er bestemmelsen af vandmolekulernes plads ved røntgenmetoden en temmelig svær opgave på grund af iltatomernes relativt ringe spredningsevne, men ved anvendelse af nyere metoder, hvor der i udstrakt grad gøres brug af røntgenrefleksionernes intensiteter, er den, som bl. a. Tovborg Jensen selv ved sine arbejder har vist, ikke uløselig. Det første arbejde i denne serie nr. 11 (1940) handler om hexahydratet af strontiumklorid, og det

følges af arbejderne nr. 15 (1943) over samme salts di-hydrat og i 1945 (nr. 22) over bariumkloridets di-hydrat. Disse tre arbejder blev sammen med nr. 25, krystallinske salthydrater, indleveret som disputats og forsvaret i maj 1948. I denne bog samler forfatteren efter en kritisk sigtning det forhåndenværende materiale til belysning af problemet om salthydraternes eksistens og deres rumlige opbygning. Bogen handler hovedsagelig om den geometriske side af problemet og er indenfor sin begrænsning særdeles læseværdig.

De sidste fire arbejder foreligger som endnu utrykte manuskripter, et af dem fortsætter på en måde et tidligere arbejde sammen med A. Lannung, der omhandler vigtige forhold ved krystalhydraters vanddamptryk.

Dr. Max Møller er født i dec. 1894 og blev polyteknisk kandidat (fabrikingeniør) jan. 1919. I 1937 disputerede han på et arbejde over jernets rhodanforbindelser.

Allerede under sit studium arbejdede han hos professor Brønsted og blev i 1917 undervisningsassistent ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles kemiske Laboratorium. Fra 1920-5 var han assistent ved den polytekniske Læreanstalts kemiske Laboratorium A og fik i 1925 universitetets guldmedaille for et arbejde over Raschigs hydrazinsyntese. Fra 1925-31 var hans ansat som Rockefeller visiting professor ved universitetet i Bangkok og var bestyrer af dettes kemiske laboratorium, som han selv måtte planlægge og indrette.

I 1931 arbejdede han i 5 måneder på Københavns universitets fysisk-kemiske institut, var dernæst Rockefeller visiting professor ved universitetet i Chicago og senere Research Associate ved Washington universitetets cytologiske afdeling. I 1933 ansattes han som lektor og assistent ved den polytekniske Læreanstalts kemiske Laboratorium A, hvor han udrettede et stort arbejde i afdelingen for kvantitativ analyse. Særlig må fremhæves arbejdet for indretningen af et kursus for ellers færdigt uddannede kemikere, fabrikingeniører og andre i kvantitativ mikroanalyse. Hans interesse for mikroanalytiske metoder bevirkede, at man i 1940 opfordrede ham til at lede et mikroanalytisk laboratorium, der skulle modtage analyser udefra, et arbejde, som desværre viste sig at være ret utaknemmeligt på grund af vanskeligheden ved at få passende kvalificeret assistance. Ved udgangen af 1947 blev han løst fra dette arbejde. I 1944 blev han efter prof. Winthers afgang udnævnt til lektor i fotokemi og videnskabelig fotografi ved den polytekniske Læreanstalt og bestyrer af dettes fotokemisk-fotografiske laboratorium, samtidig med at han bevarede sin stilling ved Kemisk Laboratorium A, nu som amanuensis I. Fra 1938 er han ansat som lærer ved kemi ved Officerskolen og er leder af dens kemiske laboratorium.

Hans litteraturliste omfatter 10 numre plus nogle meget anvendte vejledninger til brug ved undervisningen, samt nogle mindre artikler i Kemisk Månedssblad og et stort antal leksikon-artikler.

Resultaterne fra hans guldmedaille-afhandling er, formentlig i udvidet form, publiceret 1934. Dette arbejde er i enhver henseende udmærket og giver et afsluttet og i flere henseender nyt billede af en reaktion, der har voldt kemikere meget hovedbrud. Derefter kommer nogle studier over en bestemt stofklasse, halogenecyaniderne. Om et af disse, bromcyan, viser han i en særlig afhandling, at det egner sig fortræffeligt som urtitersubstans i titreranalysen.

Disputatsen (1937) har titlen: Studies on aqueous solutions of the iron thiocyanates. Det er et stort og i eksperimentel henseende udmærket udført arbejde. Det bevæger sig indenfor samme område som dr. Bjerrums, men der er her dog kun tale om et enkelt metal, og en enkelt ligand. Bl. a. på grund af de regnetekniske vanskeligheder, som det senere lykkedes dr. Bjerrum at overvinde, kunne udnyttelsen af det store eksperimentelle materiale ikke føres helt til bunds. Efter disputatsen blev dr. Møllers tid, som ovenfor angivet, stærkt be-

slaglagt, hvilket forklarer, at han efter disputatsen ikke har publiceret noget væsentligt ud over de ovenfor omtalte udmærkede laboratorievejledninger.

På grundlag af disse oplysninger suppleret med oplysninger, der iøvrigt findes i ansøgningerne, og ud fra vort ret indgående kendskab til ansøgerne har undertegnede Christiansen og Langseth dernæst dannet os følgende skøn over ansøgerenes kvalifikationer:

Alle tre har megen erfaring i undervisning i kemiske laboratorier, og de har alle i større eller mindre grad haft lejlighed til at få øvelse i at holde foredrag, både for fagfæller og for studerende.

I sidstnævnte henseende står dr. Max Møller uden tvivl som nr. 1 på grund af hans praksis i Siam, hvor han oven i købet havde mange her i Norden ukendte vanskeligheder at arbejde imod.

I videnskabelig henseende finder vi en betydelig forskel. For at ikke hensynet til den mindre produktion, som for dr. Møllers vedkommende til dels skyldes praktiske forhold, som saglig set er uden vægt, skal virke for stærkt, har vi i første omgang baseret vort skøn på disputatserne, idet det bemærkes, at dr. Tovborg Jensens disputats omfatter 3 tidligere publicerede afhandlinger. Det er vort skøn, at dr. Møllers disputats trods mange eksperimentelt set udmærket gennemførte forsøgsrækker dog ligger i et lavere niveau end de to andre ansøgers. For det første er emnet snævert begrænset, men dertil kommer, at den i teoretisk henseende ikke er så gennearbejdet og ikke på alle punkter så solidt funderet som de to andres. Dr. Bjerrums og dr. Tovborg Jensens disputats er både i eksperimentel og i teoretisk henseende praktisk talt uangribelige, og de har derudover meget væsentligt fremmet vor forståelse af de områder indenfor kemien, som de behandler, hvilket ikke i lige så høj grad kan siges om dr. Møllers.

Dette på disputatserne baserede indtryk bestyrkes yderligere ved sammenligning af ansøgerenes øvrige produktion. Her samler dr. Bjerrums og dr. Tovborg Jensens arbejder sig hver for sig om en bestemt kreds af problemer og gør derved et målbevidst og til en vis grad afrundet indtryk, medens man af dr. Møllers arbejder får et temmelig spredt indtryk. Dog må dr. Møllers hydrazin-arbejde undtages herfra, idet et emne her er gennearbejdet ud fra flere synspunkter og danner et smukt afsluttet hele, men til gengæld omfatter det jo et meget snævert område.

Vi må alt i alt placere dr. Møller lavere end de to andre.

Hvad angår placeringen af dr. Bjerrum og dr. Tovborg Jensen er vort skøn følgende:

I henseende til kvaliteten af deres arbejder, dette forstået som kvaliteten af deres eksperimentelle teknik og af den teoretiske behandling og udnyttelsen af resultaterne, står de begge meget højt og omtrent lige, og også i omfanget af deres produktion står de omtrent ens.

Der er derimod en betydelig forskel i spændvidden af deres arbejder. Dr. Tovborg Jensens omfatter et ganske vist meget vigtigt men kemisk set dog ret snævert område, idet hans hovedemne er læren om de krystallinske stoffers geometri, og dette emne var endda, da han begyndte sine arbejder, stærkt bearbejdet fra mange sider. Hans specielle område inden for hovedemnet, læren om vandets indbygning i krystallerne, er naturligvis vigtigt, men udgør dog kun en lille provins af kemien.

I modsætning dertil føres dr. Bjerrum gennem sit emne, læren om kompleks-forbindelserne, ind i kemiens centrale problemer. Dette giver sig udvendig set udtryk i, at han beskæftiger sig med et meget stort antal grundstoffer og deres specielle kompleks-kemiske forhold, og det medfører dybere set, at han ganske uvilkårligt føres ind på problemet om den kemiske bindings natur, som vel må

siges at være et af kemiens fundamentalproblemer. Det bør tilføjes, at heller ikke dr. Bjerrums område på nogen måde er nyt, men vi har det bestemte indtryk, at hans arbejder har virket inspirerende både i og udenfor Norden, og at de har bidraget til en genopblussen af den altovervældende interesse, som S. M. Jørgensens og A. Werners arbejder på dette område i sin tid vakte.

Efter vort skøn er derfor dr. J. Bjerrum den til det ledige embede i videnskabelig henseende bedst kvalificerede ansøger.

Hvad forudsætningerne for at bestyre et stort laboratorium angår, bemærkes, at dr. Møller har stor og dr. Tovborg Jensen en noget mindre erfaring på dette område, medens dr. Bjerrum ikke har haft lejlighed til at prøve sine evner i den retning. Da dr. Bjerrums tilfælde imidlertid er det, der sædvanligvis indtræder ved besættelsen af embeder som det nu ledige, mener vi ikke, at dette forhold bør være afgørende, og vi mener derfor, at fakultetet bør indstille dr. Bjerrum til det ledige embede.

Undertegnede medlem af udvalget, Asmussen, er til dels enig med udvalgsmedlemmerne Christiansen og Langseth i det i deres fremstilling givne rent refererende afsnit. Jeg er derimod ikke enig i det afsluttende og afgørende afsnits indhold og konklusion. Det er derfor nødvendigt, at jeg kort gør rede for mine specielle synspunkter og i den anledning knytter nogle bemærkninger til den refererende del angående ansøgernes videnskabelige og pædagogiske kvalifikationer.

1. Videnskabelige kvalifikationer.

Af de 3 ansøgere er dr. Bjerrum utvivlsomt den, der har den betydeligste videnskabelige produktion bag sig. I de forløbne 17 år har dr. Bjerrum beskæftiget sig med studiet af metalionernes tendens til kompleksdannelse med visse ligander og belyst de herhen hørende problemer ved måling af de ligevægtskonstanter, som karakteriserer de pågældende komplekxligevægte i opløsningerne, samt tillige ved studiet af de stereokemiske forhold ved kompleksdannelsen. De anvendte teoretiske og eksperimentelle metoder er den klassiske fysiske kemis. Forskningsområdet er et specielt og stærkt afgrænset felt indenfor een af den uorganiske kemis discipliner, men området er bearbejdet i dybden og med stor grundighed, ligesom de vundne resultater er af den største betydning for kemien i sin helhed. Christiansen og Langseth gør med rette opmærksom på, at problemet om den kemiske bindings natur er et af kemiens fundamentalproblemer, og at dr. Bjerrum uvilkaarligt føres ind på dette problem. Så vidt jeg kan se ved gennemlæsning af dr. Bjerrums arbejder, er der intet bidrag ydet til vort kendskab til den kemiske bindings natur udover visse »statements« af rent fænomenologisk karakter. Jeg mener heller ikke, at de af dr. Bjerrum anvendte termodynamisk betonedede metoder er frugtbare her og savner en indikation af, at dr. Bjerrum har forsøgt at tilegne sig det kendskab til kvantemekanikken, som er nødvendigt ved bearbejdelsen af dette problem. Jeg må her fremhæve, at dette ikke må opfattes som en kritik af dr. Bjerrums arbejde. Det er ment som en illustration til mit skøn, der er dette, at dr. Bjerrum indenfor sit afgrænsede speciale er en betydelig, men eensidigt arbejdende videnskabsmand.

Med hensyn til dr. Møller er jeg enig i, at dr. Møllers mange pligter ikke har levnet tid til meget videnskabeligt arbejde. Jeg finder imidlertid, at der er grund til at understrege, at i de perioder, hvor dr. Møller har haft tid og lejlighed dertil, har han udført og publiceret arbejder af betydning. Her kan således peges på studierne over Raschigs hydrazin syntese.

Dr. Tovborg Jensens videnskabelige arbejder er af krystallografisk natur. I løbet af få år har dr. Tovborg Jensen erhvervet sig en omfattende krystallo-

grafisk viden, ligesom hans publikationer beviser, at han behersker de forskellige røntgenografiske eksperimentalmetoder til fuldkommenhed. Det forekommer mig, at dr. Tovborg Jensen i sine afhandlinger har ydet ikke alene afgørende bidrag til løsning af bestemte strukturopgaver, men også har vist, at han har et godt kendskab til den moderne fysik og har forstået at tilegne sig og nyttiggøre dennes metoder.

2. Pædagogiske kvalifikationer

Den kommende professor i kemi skal foruden at være professor ved universitetet tillige være bestyrer af Den polytekniske Lærestalts kemiske Laboratorium A. I denne egenskab skal han give de vordende kemi-ingeniører en teoretisk undervisning i uorganisk kemi, såvel til 1. som 2. del af eksamen samt lede et meget omfattende $2\frac{1}{2}$ -årigt laboratoriekursus. Embedet medfører således, at professoren ikke alene er ansvarlig for undervisningen af et forholdsvis lille antal stud. mag.'er, men også for uddannelsen af et flere gange større antal kemi-ingeniør-studerende. Jeg mener derfor, at de pædagogiske kvalifikationer må tillægges stor vægt ved embedets besættelse.

Den, der møder med de bedste forudsætninger for at holde forelæsningsne og lede undervisningen, er utvivlsomt dr. Møller, som i en årrække har været beskæftiget ved netop Kemisk Laboratorium A's undervisning. Dr. Møller har forstået undervisningen i kvantitativ analyse og holdt forelæsninger over den kvantitative analyses teori og teknik. Dr. Møller har faktisk fungeret som en af undervisning overbelastet professor i analytisk kemi. Dr. Møller har flere gange vist, at han er en udmærket, ofte elegant, forelæser, som forstår at fremstille problemerne på et let fattelig måde. Dr. Tovborg Jensens erfaringer i praktisk laboratorieundervisning er erhvervet ved Landbohøjskolens meget elementære kemiundervisning. Han har i de sidste år virket som lektor i kemi ved Tandlægehøjskolen og har der holdt forelæsninger. De tilsendte forelæsninger over et for begyndere så vanskeligt emne som røntgenstrukturanalyse viser, at dr. Tovborg Jensen har store pædagogiske evner og utvivlsomt vil have let ved at skaffe sig og fastholde en interesseret tilhørerskare blandt de studerende. Dr. Bjerrums erfaringer som lærer i laboratoriet stammer fra universitetets kemiske laboratorium. Med hensyn til dr. Bjerrums evner som forelæser og evne til at forståelige kemiske problemer for de studerende må jeg straks sige, at jeg er betænkelig ved at se dr. Bjerrum som bestyrer af Kemisk Laboratorium A. De iagttagelser, jeg selv har kunnet gøre, når jeg har hørt dr. Bjerrum forelæse, og det indtryk, som er efterladt hos tilhørerne ved konkurrencen i 1944, har bibragt mig den opfattelse, at dr. Bjerrum ikke har evner til at fremstille det almindelige lærestof eller specielle kemiske problemer for tilhørerne på en klar, sammenhængende og forståelig måde. Det er muligt, at eventuelle konkurrenceforelæsninger vil modificere denne opfattelse. Indtil da må jeg fastholde som mit bestemte indtryk, at dr. Bjerrums evner som pædagog og forelæser er meget mangelfulde.

3. Konklusion.

Dersom hensyn tages alene til de videnskabelige kvalifikationer, må rækkefølgen blive: Dr. Bjerrum, dr. Tovborg Jensen, dr. Max Møller. Dersom alene de pædagogiske kvalifikationer skal lægges til grund for bedømmelsen, må rækkefølgen blive: Dr. Møller, dr. Tovborg Jensen, dr. Bjerrum.

Efter min opfattelse er afstanden mellem ansøgernes placering efter videnskabelige kvalifikationer ikke så store, at man, når hensyn tages også til rækkefølgen af placeringen efter pædagogiske kvalifikationer, kan indstille dr. Bjerrum som en selvskreven nr. 1. Der består derefter den mulighed, at dr. Tovborg

Jensen eller dr. Møller indstilles til embedet, hvis man – hvad jeg dog ikke finder helt rimeligt – tillægger de pædagogiske kvalifikationer den altovervejende indflydelse på bedømmelsen, ligesom jeg også har en følelse af, at dette vil bringe et moment af uretfærdighed overfor dr. Bjerrum ind i sagen. Jeg kan derfor ikke se rettere end, at en besættelse af embedet ved konkurrence vil bringe den klareste og retfærdigste afgørelse. Dette vil være af betydning ikke mindst for dr. Bjerrums vedkommende, idet man da vil få lejlighed til at foretage en frisk og sammenlignende vurdering af ansøgernes evner som lærere og forelæsere.

Sagen er yderligere kompliceret derved, at man har udnævnt dr. Bjerrum til medlem af Videnskabernes Selskab få dage før embedet blev opslået som ledigt. Dette kan have afholdt andre kvalificerede ansøgere fra at melde sig. Jeg må derfor mene, at fakultetet *enten* bør indstille, at embedet besættes ved konkurrence og det, på grund af det sidstnævnte forhold, under hensyntagen til § 6, stykke 4 i den kgl. anordning om regler for ansættelse af professorer ved Københavns universitet, *eller* – af samme grund – at nyt opslag af embedet finder sted.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke amanuensis, dr. phil. A. Tovborg Jensen og lektor, dr. phil. Max Møller afgav bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 1. juli 1948, hvori det fagkyndige udvalgs medlemmer deltog. Efter at have behandlet ansøgernes bemærkninger vedtog fakultetet at tiltræde flertalsindstillingen med alle tilstedeværende stemmer mod professor, dr. phil. R. W. Asmussens.

Efter at indstillingen således var tiltrådt af fakultetet og af Konsistorium, videresendtes den under 3. juli 1948 til ministeriet. Herefter blev ved kgl. resolution af 29. august 1948 amanuensis, dr. phil. Janik Bjerrum udnævnt til professor i kemi ved Københavns universitet fra 1. september 1948 at regne.

b. Professor, dr. phil. P. Boysen Jensens afgang og professor, dr. phil. Detlev Müllers udnævnelse til professor i plantefysiologi

(j. nr. 388/47).

Under 13. november 1947 blev der meddelt professor i plantefysiologi, dr. phil. P. Boysen Jensen afsked efter ansøgning i nåde og med pension fra den 31. januar 1948 at regne.

Efter at embedet efter indstilling fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 17. november 1947 var blevet opslået ledigt, blev under 12. december 1947 de indkomne 3 ansøgninger, nemlig fra amanuensis, dr. phil. E. K. Gabrielsen, amanuensis, dr. phil. Poul Larsen og professor ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole, dr. phil. Detlev Müller tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. P. Boysen Jensen, dr. phil. Knud Jessen, dr.

phil. E. Steemann Nielsen, Danmarks farmaceutiske højskole, fil. dr. Elias Melin, Uppsala og dr. philos. Oscar Hagem, Bergen. Dette udvalg afgav under 28. september 1948 følgende indstilling:

»Udvalget skal begynde med at gennemgå ansøgernes videnskabelige kvalifikationer, idet man dog kun omtaler de publikationer, der efter udvalgets opfattelse er af særlig betydning eller som bidrager til at karakterisere de pågældende forfatteres videnskabelige arbejdsmåde.

Dr. E. K. Gabrielsen, som er amanuensis ved Landbohøjskolens plante-fysiologiske Laboratorium, har indsendt 16 trykte bilag samt 3 manuskripter; disse er alle tre senere trykt. Hans videnskabelige arbejder falder hovedsagelig indenfor tre områder, kulsyreassimilationsteori, stofproduktion og mikrobiologi.

Blandt arbejderne inden for den første gruppe er hans doktordisputats: »Einfluss der Lichtfaktoren auf die Kohlensäureassimilation der Laubblätter« (1940) det vigtigste. Han har i dette arbejde stillet sig den meget vanskelige opgave at undersøge assimilationsintensiteten hos løvblade af forskellige tokimbladede planter i forskelligt farvet lys. Det var for at løse dette problem nødvendigt at fremstille filtersystemer, hvormed han kunne opdele spektret i 3 forskellige områder, og at udarbejde metoder til at måle lysstyrken i absolut mål i disse tre områder. Det vigtigste resultat var konstruktionen af 3 lys-assimilationskurver for rødt-orange, gult-grønt og blå-violet lys; disse kurver giver for første gang et pålideligt billede af lysfarvernes virkning på assimilationsintensiteten hos løvblade. Afhandlingen indeholder desuden en række oplysninger om den spektrale energifordeling i lyset fra forskellige lamper og i dagslys af forskellig beskaffenhed, om anthocyanets betydning og energiudbyttet ved kulsyreassimilationen. Målingerne er udført med stor præcision, og arbejdet må betegnes som et meget vigtigt bidrag til kulsyreassimilationens teori. I et senere arbejde er det påvist, at blade af hvede giver et lignende resultat med hensyn til lysfarvernes virkning på kulsyreassimilationen som tokimbladede planters blade.

På grundlag af forsøgene i doktordisputatsen er det, som dr. G. har vist i en artikel i *Experimentia* (1946), endvidere muligt at beregne det såkaldte kvanteudbytte for løvbladenes vedkommende. (Ved kvanteudbytte forstår man antallet af assimilerede CO_2 molekyler pr. absorberet lyskvantum). Iflg. amerikanske forskere er kvanteudbyttet for encellede grønalger 0,07-0,11. Dr. G. finder for løvblade værdier mellem 0,08 og 0,09.

Et vigtigt arbejde er undersøgelser over klorofylkoncentrationens virkning på kulsyreassimilationen. Dr. G. fremhæver med rette, at denne faktors virkning må undersøges indenfor det område af assimilationskurven, hvor lyset er begrænsende faktor. Gennem bestemmelse af assimilationskurven hos 16 forskellige bladtyper med et klorofylindhold fra 0,21 til 8,7 mg pr. dm^2 kommer han til det resultat, at virkningen af klorofylfaktoren når sit optimum ved koncentration på 4-5 mg pr. dm^2 . En yderligere stigning forøger ikke assimilationsintensiteten.

Endvidere må nævnes en indledende undersøgelse over tærskelværdien af kulsyrekoncentrationen under assimilationen.

Af dr. G.s arbejder over stofproduktion skal fremhæves undersøgelserne over kulstoføkonomien hos halofyter (udført sammen med dr. Poul Larsen). Halofyternes assimilationskurve adskiller sig fra glykofyternes ved, at respirationsintensiteten er høj og den maksimale assimilationsværdi lav. Den daglige stofproduktion hos halofyterne er derfor mindre end hos glykofyter.

En hollandsk forsker, Boonstra, har hævdet, at akset hos hvede producerer

ca. 20% af det tørstof, der aflejres i frugten. Dr. G. påviser, at dette ikke er rigtigt. Ganske vist foregår der en ikke ubetydelig besparende CO_2 assimilation i akset, en overproduktion finder imidlertid ikke sted, i hvert fald ikke over længere tidsrum.

Indenfor det mikrobiologiske område har dr. G. udført undersøgelser over temperaturens indvirkning på tilvæksten hos fodsvampen, trichophyton interdigitale, og dens temperaturresistens.

Endvidere har dr. G. udarbejdet en vejledning til brug ved de mikrobiologiske øvelser på Landbohøjskolens plantefysiologiske Laboratorium. Bogen er meget velskrevet og må skønnes at være godt egnet til sit formål.

Det fremgår af dr. G.s arbejder, at han er i besiddelse af de fysiske, kemiske og matematiske kundskaber, som er nødvendige for at løse de problemer, han arbejder med. Han har vist, at han er i stand til at udarbejde nye metoder, han har fundet betydningsfulde nye resultater, og hans fremstilling af disse er præget af klarhed og kritik.

Dr. Poul Larsen, der er amanuensis ved Universitetets plantefysiologiske Laboratorium og videnskabelig assistent ved Danmarks tekniske Højskoles undervisning i mikroskopi og mikrobiologi, har indleveret 20 trykte bilag og tre manuskripter; af disse er senere to trykt, og der er indleveret yderligere 1 trykt bilag. Hans arbejder handler navnlig om vækststoffer og stofproduktion.

Blandt vækststofarbejderne er hans doktordisputats: »3-indole acetaldehyde as a growth hormone in higher plants« (1944) det vigtigste. Han påviser, at der i kimplanter af ært og hestebønne findes et neutralt vækststof eller i hvert fald et neutralt stof med vækststovirkning, og det lykkedes ham at identificere dette stof som β -indolylacetaldehyd.

Identificeringen udførtes på følgende måde. Han fandt, at det neutrale vækststof ved hjælp af jord eller Schardingerenzym kunne omdannes til et surt vækststof, som i følge sin molekularvægt, der ved diffusionsmetoden bestemtes til 175, og sit forhold overfor syre og base må være β -indolyledikesyre. Da Schardingerenzymets virkning består i at omdanne aldehyd til syre, tør man slutte, at det neutrale vækststof er β -indolylacetaldehyd. Også andre forhold taler for det samme. I et arbejde, der er udført under et studieophold i Pasadena, og som er indsendt som manuskript omtales en del forsøg, som viser, at også havrekoleoptilen er i stand til at omdanne β -indolylacetaldehyd til β -indolyledikesyre. Disse arbejder er af meget stor betydning, fordi det gennem dem er lykkedes at sandsynliggøre, at β -indolylacetaldehyd er et af mellemstadierne under dannelsen af vækststoffet β -indolyledikesyre i planter. Forsøgene i afhandlingen er udført med overordentlig stor omhu, dette gælder navnlig diffusionsbestemmelserne, som næppe kunne gøres bedre.

I tilslutning til tidligere undersøgelser af Thimann og andre har dr. P. L. påvist, at der i pressesaft af etiolerede phaseolusimplanter findes et oxydationsenzym, som kan inaktivere β -indolyledikesyre og vækststof fra majs-korn. I tomatfrugter kunne dr. P. L. påvise 3 æteropløselige hæmningsvækststoffer, et, der var tungt opløseligt i vand, og to, der var let opløselige; af disse var det ene en syre, det andet et neutralt stof.

Af dr. P. L.'s stofproduktionsundersøgelser skal navnlig fremhæves en meget vigtig undersøgelse over stofproduktionen i en bevoksning af *solanum nodiflorum*. Produktionen af tørstof i de forskellige organer i sommerens løb (nettoproduktionen) kan dels bestemmes direkte, dels indirekte ved fra bruttoproduktionen (d. v. s. den ved CO_2 assimilationen indvundne tørstofmængde) at trække den tørstofmængde, der går tabt ved respiration i de forskellige organer i vegetationsperioden. Det viser sig, at der er god overensstemmelse mellem de direkte

bestemte og de beregnede værdier. I tilslutning til disse undersøgelser blev der foretaget en interessant undersøgelse over stofproduktionen hos diploide og autotetraploide samt hos diploide og amphidiploide planter af forskellige solanumarter.

Endelig må fremhæves en værdifuld undersøgelse over regenererende assimilation i unge askegrene.

For en undersøgelse over rødkærnedannelse hos bøg modtog dr. P. L. en pris af det Thottske Legat fra Videnskabernes Selskab. Han finder, at årsagen til rødkærnedannelsen sandsynligvis er en fysiogen beskadigelse af veddet.

Endvidere har dr. P. L. indsendt manuskript til de plantefysiologiske afsnit i en lærebog for seminarier; dette manuskript er senere trykt. Fremstillingen er meget klar og overskuelig, og bogen vil være en værdifuld forøgelse af vor lærebogslitteratur.

Sammenfattende kan det om dr. P. L.s videnskabelige virksomhed siges, at de problemer han arbejder med, er vel valgte og klart afgrænsede. Han har foruden andre metodiske bidrag navnlig forbedret metodikken til diffusionsbestemmelse. Hans forsøg er udført med overordentlig stor omhu og de nye vigtige resultater, han har fundet, er dokumenteret udførligt og fremstillet kritisk og klart.

Dr. D. Müller, der er professor i plantefysiologi ved Landbohøjskolen, har indleveret 61 trykte bilag samt 2 manuskripter. Hans videnskabelige arbejder falder hovedsagelig i to grupper, der henholdsvis omhandler oxydationsenzymmer og stofproduktion.

Udgangspunktet for arbejderne i den første gruppe er hans doktordisputats: »Studier over et nyt Enzym, Glykoseoxydase, fra *Skimmelsvampe*«. Som titlen angiver, har han i pressesaften af *aspergillus niger* (og *penicillium glaucum*) fundet et nyt enzym, som under absorption af atmosfærisk ilt kan ilte glykose til glykonsyre. Undersøgelserne af enzymets virkemåde kan betegnes som monstergyldigt udført. Det indbyrdes forhold mellem glykoseforbrug, iltforbrug og syredannelse er bestemt, den dannede glykonsyre er identificeret ved elementæranalyse. Endvidere er undersøgt enzymets virkning på en række sukkerarter, substratets virkning på enzymdannelsen, virkningen af brintionkoncentrationen o. s. v. I senere arbejder er undersøgt glykoseoxydasens forhold overfor kulilte, cyanbrinte og metylenblåt. Disse arbejder er af meget stor betydning for forståelsen af sukkersonderdelingen hos visse lavere planter. Enzymer med en lignende virkning som glykoseoxydase er senere af andre forskere påvist i asp. *oryzae* og i lever af pattedyr.

I fortsættelse af arbejderne over oxydationsenzymmerne i skimmelsvampe har professor M. dernæst undersøgt oxydaserne i dræbte eddikesyrebakterier; disse dehydrerer navnlig monovalente alkoholer, methyl- og ætylalkohol, samt n- og isopropylalkohol, der dehydreres til acetone, derimod dehydreres glykose meget svagt. Både ilt og kinon kan virke som brintacceptorer ved dehydrering af isopropylalkohol.

Også i macerationssaft af gær kunne prof. M. påvise forskellige dehydraser, en alkoholdehydrase og en mannitdehydrase. Endvidere kan glykonat og glykuronat virke som donatorer for gær.

Blandt arbejderne over stofproduktion er en undersøgelse over kulsyreassimilationen i naturlige bevoksninger (indsendt som manuskript) af ganske særlig vigtighed. Det er lykkedes prof. M. at udarbejde en metode, ved hjælp af hvilken han kan bestemme assimilationsintensiteten i bevoksninger ved lysstyrker helt op til 50-60.000 BJ Lux. Det har herved været muligt at konstruere lysassimilationskurver for en bevoksning af *Kenia*byg på forskellige stadier af

dens udvikling. Det fremgår af undersøgelsen, at kompensationspunktet, der for horisontale blade er 600 Lux, for bevoxsninger ligger mellem 2500 og 6000 Lux, og at den lysstyrke, ved hvilken den maximale stofproduktion nås, afhænger af bladoverfladens størrelse; når denne er over ca. tre gange jordarealet, nås den maximale assimilation ved en lysstyrke over 50–60.000 BJ Lux. Bevoksningen er altså i stand til at udnytte dagslyset fuldt ud. Dette arbejde er af meget stor betydning for vor forståelse af stofproduktionen under naturlige forhold.

Desuden har prof. M. udført en lang række andre undersøgelser over stofproduktion. Her skal kun nævnes hans undersøgelser over stofproduktionen hos sinapis ved mangel på kvælstof, fosfor og kali. Det vises her, at kvælstofmangel har en dobbelt virkning, dels formindskes assimilationsintensiteten i bladene og dels forskydes forholdet mellem stofproducerende organer (blade) og stofforbrugende organer (stængler) til gunst for de sidste, hvad der yderligere bidrager til at formindske stofproduktionen.

Endvidere har prof. M. offentliggjort en del afhandlinger over mere spredte emner, over kulsyreassimilation hos arktiske planter (udført på den arktiske station på Disko), over assimilation i normalt og invers belyste blade, samt over forskellige problemer af betydning for skovtræernes fysiologi, dels alene, dels sammen med andre.

Der er også i høj grad grund til at omtale hans lærebøger, navnlig hans planteanatomi og en større lærebog i plantefysiologi, beregnet til brug ved Landbohøjskolen (indleveret som manuskript). Dette værk er et originalt arbejde. Det samler i det store og hele fremstillingen af plantefysiologiens elementer om et fælles synspunkt. Planten som stofproducerende organisme. Bogen hviler på meget omfattende studier, fremdrager en del nyt stof og vil på grund af det synspunkt, der ligger til grund for fremstillingen, være vel egnet til sit formål.

Prof. M. har udført et meget vidtspændende og betydningsfuldt videnskabeligt arbejde. Han har udarbejdet en metode til undersøgelse af stofproduktionen i bevoxsninger, som vil kunne få meget stor betydning for studiet af planternes stofproduktion. Han har vist en betydelig evne til at uddybe problemer og se dem i deres sammenhæng.

Det er vor opfattelse, at alle tre ansøgere er særdeles vel kvalificeret til at overtage professoratet i plantefysiologi.

Når man skal afgøre, hvem af de tre ansøgere, der er den mest kvalificerede til at beklæde det nævnte embede, må man med hensyn til de pligter, der påhviler indehaveren af embedet, skelne mellem 1) videnskabelig virksomhed og 2) lærervirksomhed, herunder ikke alene den elementære undervisning, men også vejledning af de videregående studerende.

Med hensyn til den videnskabelige virksomhed må udvalget mene, at prof. Müllers produktion som helhed er de to andre ansøgere noget overlegen. Denne overlegenhed beror ikke på, at hans arbejder er mere omhyggeligt og kritisk gennemført end de to andre ansøgere; det gælder som også stærkt fremhævet ovenfor, at alle tre ansøgere er dygtige og ansete videnskabsmænd. Professor Müllers overlegenhed træder frem i hans videnskabelige produktions rigere facettering.

Selv om det er udvalgets opfattelse, at alle tre ansøgere er udmærket egnede til at bestride virksomheden som lærer i plantefysiologi ved universitetet, må man dog mene, at professor Müller også på dette punkt er de to andre ansøgere noget overlegen. Han har gennem sit 12-årige virksomhed som professor ved Landbohøjskolen en betydelig erfaring som lærer og han har gennem sine ovenfor omtalte lærebøger dokumenteret sit omfattende kendskab til litteraturen på

alle områder af plantefysiologien. Hans idérigdom vil være af den største betydning for undervisningen af de videregående studerende, som skal sættes i gang med videnskabeligt arbejde.

I henhold til det anførte skal udvalget indstille, at det ledige professorat i plantefysiologi søges besat med professor, dr. D. Müller.«

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke ingen afgav bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 4. november 1948, hvor fakultetet enstemmigt tiltrådte udvalgets indstilling. Efter at Konsistorium i møde den 8. december 1948 havde tiltrådt indstillingen, videresendtes den under 13. december 1948 til ministeriet.

Herefter blev ved kgl. resolution af 24. januar 1949 professor ved Den kgl. veterinær- og landbohøjskole, dr. phil. Georg Detlev Christopher Müller udnævnt til professor i plantefysiologi ved Københavns universitet fra 1. januar 1949 at regne.

c. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i genetik for amanuensis, lektor, dr. phil. Mogens Westergaard

(j. nr. 453/47).

Til behandling af spørgsmålet om undervisningen i genetik ved universitetet nedsatte fakultetet et udvalg, bestående af professorerne, dr. phil. Knud Jessen, dr. phil. R. Spärck, dr. phil. Niels Nielsen og dr. phil. P. Brandt Rehberg. Under 1. november 1947 afgav udvalget følgende indstilling:

»I henhold til undervisningsministeriets bekendtgørelse af 20. juli 1943 kan studerende til skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi med hovedfag i botanik og zoologi tage genetik til speciale, ligesom faget indgår som eksamensfag ved samtlige biologiske magisterkonferenser samt ved skoleembedseksamen.

Denne undervisning bestrides for øjeblikket af lektor, dr. phil. Mogens Westergaard, som tillige er amanuensis ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Medens det ikke volder særlige vanskeligheder for dr. Westergaard at holde de elementære forelæsninger på universitetet, er det ham kun muligt at drive den i undervisningsministeriets ovennævnte bekendtgørelse fremsatte videregående undervisning, såfremt han kan udføre denne i forbindelse med sin stilling på Landbohøjskolen.

Dette har imidlertid vist sig umuligt iflg. hoslagte skrivelse, hvorfor det vil være nødvendigt at søge undervisningen i genetik ved universitetet ordnet på anden måde.

Dr. Mogens Westergaard er den *eneste* forsker i Danmark med sådanne kvalifikationer, at han kan påtage sig denne undervisning.

Man skal i denne forbindelse gøre opmærksom på, at den undervisning, der foregår under det medicinske fakultet på universitetets arvebiologiske institut, er af speciel human karakter, og den kan på ingen måde dække den af fakultetet ønskede undervisning, der skal være af zoologisk-botanisk natur. Man må derfor

fra fakultetets side lægge den største vægt på fortsat at kunne knytte dr. Westergaard til universitetets undervisning.

Dette kan imidlertid, som det ligeledes vil fremgå af den vedlagte skrivelse, kun lade sig gøre, såfremt det bliver muligt for dr. Westergaard helt at hellige sig undervisningen ved universitetet, hvorfor man fra fakultetets side skal foreslå, at lektoratet i arvelighedslære nedlægges, og at der oprettes et ekstraordinært professorat i genetik for dr. Mogens Westergaard.

Indtil videre vil dr. Westergaard kunne drive sin undervisning og forskning på universitetets institut for sammenlignende anatomi. Det vil imidlertid under denne forudsætning være nødvendigt at stille medhjælpsbeløb til rådighed for det ekstraordinære professorat. Om dettes størrelse vil der senere fremkomme indstilling.

Genetikken har i de sidste årtier gennemgået en rivende udvikling, og fagets stilling inden for såvel botanik som zoologi er af afgørende betydning for den videre forskning. Der må derfor lægges stor vægt på, at der ikke blot meddeles elementær undervisning i faget, men at der også uddannes unge videnskabsmænd på dette område. Alene af denne grund vil det være naturligt, at der ved Københavns universitet, som tidligere har været førende på dette område, oprettes et professorat i faget, og man skal pege på, at der ved en række skandinaviske universiteter findes tilsvarende lærestole.

Hertil kommer endelig, at det under hensyn til dr. Westergaards kvalifikationer vil være ønskeligt at give ham sådanne kår, at han i en selvstændig stilling helt kan ofre sig for forskning og undervisning. Dr. Westergaard er netop hjemkommen fra et års studieophold i U.S.A., og der foreligger flere muligheder gennem positive tilbud for opnåelse af videnskabelig ansættelse i Amerika.

Det måtte meget levende beklages, såfremt dr. Westergaard ikke kan fortsætte sin virksomhed her i landet, idet man derved vil komme i den situation, at man ikke vil kunne gennemføre en tidssvarende uddannelse i almindelig genetik.«

Denne indstilling blev tiltrådt af fakultetet i dettes møde den 20. november 1947.

På finansloven 1949–50, jfr. Rigsdagstidende 1948–49, tillæg A, sp. 1901–02, blev der tilvejebragt hjemmel for oprettelsen af et ekstraordinært professorat i genetik for dr. phil. Mogens Westergaard.

Ved kgl. resolution af 27. april 1949 blev amanuensis af 1. grad ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole, lektor, dr. phil. Mogens Westergaard udnævnt til ekstraordinær professor i genetik ved Københavns universitet fra 1. april 1949 at regne.

d. Professor extraordinarius i kulturgeografi, dr. phil. Gudmund Hatts afgang og oprettelse af et ordinært professorat i kulturgeografi med udnævnelse af museumsinspektør, dr. phil. C. G. Feilberg som professor i dette fag

(j. nr. 234/48).

Under 6. maj 1947 blev der meddelt professor extraordinarius i kulturgeografi, dr. phil. Aage Gudmund Hatt afsked med pension med virkning fra 31. maj 1947 (se universitetets årbog 1946–47, side 23).

Med professor, dr. phil. Gudmund Hatts afgang bortfaldt det ekstraordinære professorat i kulturgeografi.

På normeringsloven for 1948-49, jfr. Rigsdagstidende 1947-48, tillæg A, sp. 4175-76, oprettedes derefter på grund af fagets store betydning og fordi den ordinære professor i geografi ikke også kunne varetage undervisningen i kulturgeografi et ordinært professorat i dette fag.

Efter at det således oprettede embede efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 20. april 1948 var blevet opslået, blev under 22. maj 1948 de indkomne 2 ansøgninger, nemlig fra museumsinspektør, cand. theol. et dr. phil. Carl Gunnar Feilberg og lektor, dr. phil. Axel Schou tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg, bestående af professorerne, dr. phil. Niels Nielsen, fil. dr. Helge Nelson, Lund og overinspektør, lektor, dr. phil. Kaj Birket-Smith. Dette udvalg afgav under 16. oktober 1948 følgende indstilling:

»Der er indkommen to ansøgninger, nemlig fra museumsinspektør, dr. phil. Carl Gunnar Feilberg, født den 22.10. 1894 og lektor, dr. phil. Axel William Schou, født den 18.8 1902.

Dr. Feilberg har en mangesidig uddannelse. Han blev student 1912 og bestod theologisk embedseksamen 1919. I 1920 besvarede han den af universitetet stillede historiske prisopgave »En Fremstilling af Hovedtrækkene i den danske Gaardmandsstands og Husmandsstands materielle og aandelige Vilkaar og Udvikling fra omtrent 1814 til Begyndelsen af Aaret 1848«, for hvilken besvarelse han opnåede accessit. Sine geografiske studier begyndte han i 1920 under professor Steensbys vejledning og studerede i foråret 1922 i Frankrig under Demangeon, de Martonne, Gallois og Jean Brunhes i Paris samt Jules Sion i Montpellier.

I årene 1920-8 var han lærer ved folkehøjskolerne i Askov og Lyngby, hvor han underviste i geografi, fysik og kemi. I 1928 opgav han sin stilling som lærer for at studere geografi under Martin Vahl og Gudmund Hatt og afsluttede disse studier 1933 med magisterkonferens. I 1930 og 1931 assisterede han professor Hatt ved opmålingen og undersøgelsen af de forhistoriske agre i Jylland. 1929 blev han ansat ved Nationalmuseets etnografiske samling, og 1936 blev han museumsinspektør sammesteds. 1944 blev Feilberg dr. phil. på afhandlingen »La tente noire«, 1946 blev han udnævnt til censor ved skoleembedseksamen.

Dr. Feilberg har desuden foretaget rejser til Belgien, hvor han studerede Kongomuseet i Tervuren, i januar-februar 1948 studerede han den indiske kunstudstilling i London, og i 1935 foretog han en forskningsrejse til Iran.

Dr. Feilbergs akademiske undervisning har ikke noget betydeligt omfang, idet den indskrænker sig til et vikariat fra foråret 1948 ved Århus universitet, hvor han under professor Humluns bortrejse har forelæst over Vestasiens geografi. Derimod har han såvel fra sin virksomhed som lærer ved folkehøjskolen som fra sin deltagelse i nationalmuseets oplysningsarbejde betydelig erfaring som folkelig forelæser. Hans pædagogiske erfaring berettiger formodningen om, at han på fuldt forsvarlig vis vil kunne varetage en professors undervisningspligter.

Han var i 1943 ansøger til professoratet i geografi ved Århus universitet sam-

men med dr. Axel Steensberg og dr. Johs. Humlum, af hvilke sidstnævnte blev den foretrukne. Det sagkyndige udvalg resumerede bedømmelsen af dr. Feilbergs kvalifikationer på følgende måde: »Mag. scient. Carl Gunnar Feilberg har trods sin beskedne trykte produktion dog dokumenteret sin indsigt i almene geografiske problemer. Hans etnografiske arbejder er af betydelig værdi og vidner om store videnskabelige evner og en overordentlig grundighed og pålidelighed. Gennem sin uddannelse til magisterkonferens i geografi og gennem studieophold ved Sorbonne har Feilberg erhvervet så betydelige kundskaber i alle fagets discipliner, at det vil være muligt for ham uden alt for store anstrengelser at præstere en universitetsundervisning i dette fag og at vejlede i videregående studier«.

Feilbergs videnskabelige produktion er i det væsentlige etnografisk og behandler især spørgsmål fra den materielle kultur, hvorved han i en række tilfælde opnår tilknytning til geografien. Han har således på en interessant og grundig måde behandlet plovens og de afrikanske samt de forasiatiske agerbrugsredskabers kulturhistorie og har heri bl. a. fremsat teorien om, at en primitiv plov har været anvendt til formning af såningsfurer. Behandlingen af den af ham fundne sumeriske plov i Iran er ligeledes en velskreven og vel afvejet afhandling. I et tredje arbejde, der har karakter af en foreløbig meddelelse, behandler han de underjordiske vandingskanaler i Iran, deres udbredelse fra Marokko til Centralasien og deres sammenhæng med geografiske og historiske faktorer.

Hans doktorafhandling »La tente noire« er blevet underkastet en indgående analyse af Gudmund Hatt, *Geografisk Tidsskrift*, 47. bd., s. 257–61, hvori det bl. a. hedder: »Feilbergs Bog er en værdifuld Undersøgelse opbygget på bredt etnografisk og historisk Grundlag. Det er lykkedes ham at bringe Orden i et stort og vanskeligt Stof, at klare mange Spørgsmål og at muliggøre nye Problemstillinger«.

Afhandlingens tyngdepunkt ligger uden tvivl på det rent etnografiske område, men Feilberg viser især i kapitel 5, hvor han behandler det sorte telts geografiske udbredelse, at han har en vågen sans for såvel de naturgeografiske som de kulturgeografiske faktoreres betydning. Han gør rede for det sorte telts udbredelse i forhold til nedbør, belysningsforhold og vegetation, hvorved han påviser, at dets udbredelse i store træk er afhængig af geografiske forhold, hvorimod detaljer i udbredelsen i en række tilfælde er historisk betingede. Hans slutresultat, at det sorte nomadetelt kan afledes af primitive hytteformer er sikkert rigtigt, og hans formodning om, at det sorte telt og dromedaren tilhører det yngste, mest krigeriske lag i nomadekulturen, er vel begrundet.

I manuskript har dr. Feilberg indleveret »Påpi-Stammen, en persisk bjerg-nomadestamme i Iran«, (180 sider med kort, 2 temperaturdiagrammer og 21 fotografier). I en indledning s. II–VIII meddeler forfatteren, at materialet er samlet under hans ophold i Lor-e-stan fra slutningen af marts til slutningen af juli 1935.

Afhandlingens første afsnit s. 1–45 skildrer topografien og den fysiske geografi, andet afsnit s. 46–131 beskriver næringslivet og den materielle kultur, tredje afsnit s. 132–66 giver nogle træk af den sociale og åndelige kultur, og værket afsluttes med et udførligt apparat af noter og litteraturhenvisninger s. 167–80.

Dr. Feilbergs ophold hos Påpistammen er således relativt kort, men han synes hurtigt at have sat sig ind i landets forhold. Hans litteraturbehandling er god, og han er metodisk og kritisk forsigtig i sit omdømme. Den ubeskrevne stammes område (1000–1500 km²) er i topografisk henseende ret ufuldstændig kendt, og forfatteren har derfor ved hjælp af kompas og rejseruter givet en kartografisk terrænskitse.

Hans beskrivelse af områdets fysiske geografi går ikke i dybden. Den består væsentlig af rutebeskrivelser, men viser hans førstehåndskendskab til geologiske lagstillinger, topografiske former, klima, vandhusholdning og plantevækst.

I et slutkapitel af dette første afsnit giver forfatteren en sammenfattende oversigt og inddeler på grundlag af topografiske og plantegeografiske karakterer området i tre gebeter; nedre, centrale og øvre Lor-e-stan. Dette fysisk-geografiske kapitel er dr. Feilbergs største bidrag på naturgeografiens område og viser hans forståelse af de fysisk-geografiske forholds sammenhæng med de kulturgeografiske og etnografiske.

Det andet afsnit om næringsliv og materiel kultur falder delvis inden for kulturgeografiens område, f. eks. hans fremstilling af årstidsvandringerne, af det primitive vejnet, af boligtyper (vinterhus, klippehule, løvhytte og sort telt), af husdyrene og nomadismen samt agerbrug og havebrug med kunstvandig. Det tredje afsnit har et næsten rent etnografisk præg. Man må betragte dr. Feilbergs »Påpi-Stammen« som et både for geografien og etnografien meriterende arbejde.

Dr. Feilbergs populærvidenskabelige skrifter vidner om lærdom og geografisk indsigt samt om evne til indlevelse i de områder og emner, han behandler. Hans ret omfangsrige arbejde om Afrika (160 sider) giver således vidnesbyrd om lærdom, historisk og geografisk sans og om interesse for aktuelle erhvervs- og befolkningsproblemer. Han viser en usædvanlig evne til at beherske et stort materiale og til at behandle dette med omhu og videnskabelig samvittighedsfuldhed.

Dr. Axel Schou blev student 1921 og bestod 1927 skoleembedseksamen med geografi som hovedfag samt de praktiske og teoretiske pædagogiske prøver, alle med udmærkelse. Samme år blev han adjunkt ved Rysensteen Gymnasium og lektor sammesteds 1945. 1947 blev han udnævnt til censor ved skoleembedseksamen. I 1945 blev Axel Schou dr. phil. på afhandlingen »Det marine Forland. Geografiske Studier over danske Fladkystlandskabers Dannelse og Formudvikling samt Træk af disse Omraaders Kulturgeografi«. I årene 1941-4 har han været medarbejder ved Atlas over Danmark og fra marts 1946 leder af den af ham grundlagte vægkortsektion under Geodætisk Institut. Hans studierejser 1927-38 har strakt sig over hele Europa med undtagelse af den pyrenæiske halvø.

Hans universitetsarbejde er ret omfattende. I årene 1939-40 har han således ledet kursus i fremstilling og anvendelse af blokdiagrammer ved Københavns universitet, og i 1948 har han afholdt et kortere kursus af tilsvarende art ved Geografiska Institutionen i Lund. I 1946 holdt han forelæsninger over danske landskaber og deres morfogenese, i 1947 over almen befolkningsgeografi, almen erhvervsgeografi samt over erhvervskulturens hovedformer med tilhørende øvelser. I 1948 har han fortsat disse forelæsningsrækker og desuden holdt forelæsninger over energikildernes geografi med tilhørende øvelser. Universitetsundervisningen 1947-8 foregik efter anmodning fra Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og udgjorde et led af universitetets normale undervisning under den efter professor Hatts orlov og afskedigelse opståede vakance. I denne periode har han endvidere deltaget i den videregående vejledning af specialestuderende og af unge videnskabsmænd.

Tyngdepunktet i dr. Schous videnskabelige forfatterskab ligger i den fysiske geografi, specielt i morfologien. Han er en fortrinlig tegner og har mere end nogen anden nordisk geograf anvendt blokdiagrammet i sin geografiske metodik. Han er tillige en dygtig kortfremstillere.

Blandt dr. Axel Schous trykte arbejder må først og fremmest nævnes hans doktorafhandling »Det marine Forland«, som giver en original og indgående

fremstilling af de faktorer, som spiller hovedrollen ved udformningen af Danmarks kyster. Han redegør for kystformernes dannelsesmåde og udvikling under skiftende havstand og giver en fremstilling af disses hovedtyper og udbredelse.

Dr. Schou viser sig i dette arbejde som en ypperlig iagttager og analytiker med megen fantasi og kombinationsevne, og det er lykkedes ham at bringe helt nye synspunkter og metoder ind i studiet af marint prægede landskaber. Hans dokumentation af den af ham opdagede krumoddeeffekt og hans redegørelse for sammenhængen mellem vindvirkeresultanten og det frie stræk har muliggjort nye forskningsmetoder, som allerede nu er ved at sætte deres præg på kystforskningen også andre steder i verden. I sin bearbejdelse af ældre kort viser han en betydelig evne til vurdering af dette omfattende materiales pålidelighed. Hans skriftlige fremstilling udmærker sig ved en sjælden klarhed og omhu, og hans materiale af kort, tegninger og diagrammer er overmåde smukt udført. Han viser sig tillige at kunne beherske den vanskelige kunst at sammendrage forskningens hidtidige veje og resultater i korte, klare, velafvejede og fyldestgørende oversigter. Afhandlingens kulturgeografiske afsnit er stærkt koncentreret (24 sider) og har nærmest karakteren af et forskningsprogram, idet han klart viser sammenhængen mellem på den ene side landformerne og naturgeografien og på den anden side kulturlandskabet og påpeger, hvorledes menneskets arbejde i en række tilfælde er en videreførelse af naturkræfternes virkning ved kystlandskabets udformning; men disse studier er ikke ført til bunds, og selvom dette afsnits indhold bringer meget nyt og værdifuldt stof, ligger dets betydning nærmest i, at det er et inciterende og vækkende arbejde, der ikke blot giver hovedlinier for fremtidig udforskning af det marine forlands kulturgeografi, men tillige for den kulturgeografiske behandling af andre danske landskabsenheder.

På lignende måde som i sin doktorafhandling afslutter forfatteren i afhandlingen »Volgas Mellemløb« 1939 sin fysisk-geografiske og morfologiske fremstilling med en påvisning af sammenhængen mellem disse faktorer og flodtrafikken, varetransporten og specielt landingsapparaturens udformning langs Volga.

Den anden væsentlige afdeling af dr. Schous forfatterskab repræsenteres af hans vægkort, som er udført ved den af ham ledede afdeling under Geodætisk Institut. Disse omfatter:

1. Højdekort over Danmark. 1:250.000.
2. Landskabskort over Danmark. 1:250.000.
3. Erhvervsgeografisk kort over Danmark. 1:300.000.
4. Morfogenetisk kort over Odsherred-området.
5. Jordens klima- og plantebælter (på grundlag af Martin Vahls kort og lektor Johs. Reumerts bearbejdelse af disse).
6. Morfogenetisk kort over Silkeborg-egnen. (Under udarbejdelse).
7. Asien. 1:8 mill. (i trykken).

Af denne kortsamling er der særlig grund til at fremhæve Danmarkskortene, som er udarbejdet med stor omhu og dømmekraft samt betydelig faglig og teknisk dygtighed. Højdekortet er i hovedsagen fremstillet efter de af Johs. Reumert i et ældre kort fastlagte principper, men betegner iøvrigt et væsentligt fremskridt i sammenligning med dette. Landskabskortet giver en inddeling af Danmark i landskabstyper ud fra helt nye synspunkter. Det er resultatet af dybtgående regionale studier, og der er grund til at formode, at denne originale korttype vil få væsentlig betydning for fremtidig forskning og undervisning. Visse ting tyder på, at den vil blive grundkortet i den højere undervisning, og princippet vil utvivlsomt i forskellig udformning med fordel kunne anvendes over store dele af jorden. Også det erhvervsgeografiske kort over Danmark hviler på indgående og vidtspændende studier over Danmarks erhvervsgeo-

grafi og er den mest dybtgående syntese, som endnu er foretaget på dette område.

Som baggrund for alle vægkortene står en målbevidst plan om at koordinere natur- og kulturgeografiske forhold og en vellykket bestræbelse for at lade dette komme til fuldt udtryk i kortbilledet. Dr. Schou har på dette felt gjort en original og meget fortjenstfuld geografisk indsats såvel i naturgeografisk som i kulturgeografisk henseende.

Desværre har han ikke hidtil i tekst belyst og diskuteret de metodiske principper og de geografiske resultater, men i en afhandling, der er udarbejdet som tekstbind til 1. bind af Atlas over Danmark, og som i øjeblikket er i trykken, har han givet grundlaget for landskabskortet. Derimod savner man endnu en tekstredigering af mere fyldig karakter til det kulturgeografiske kort, idet det indtil nu foreliggende hefte nærmest har karakteren af en brugsanvisning.

Dr. Schous arbejde ved Atlas over Danmark har især omfattet landskabsformerne, som behandles i kort, billeder og tekst i det i trykning værende 1. bind af værket. Indholdet af kortbindet er ca. 100 kort og blokdiagrammer. De sidstnævnte er alle originale og er konstruerede og tegnede af dr. Schou personlig. Endvidere indeholder kortbindet en samling af typiske danske landskabsformer, dels rene terrænfremstillinger og dels de samme områder med kulturgeografisk kortindhold. Hvert kort og diagram er ledsaget af en stærkt koncentreret tekst, og det medfølgende tekstbind, der bliver på ca. 150 sider med talrige illustrationer, navnlig fotografier, giver en fremstilling af landskabstyperne med hovedvægten på landskabsformerne, men med talrige kulturgeografiske oplysninger og anvisninger.

Der er al grund til at formode, at hele dette system af vægkort, atlaskort, diagrammer og tekst vil komme til i afgørende grad at præge dansk geografisk forskning og undervisning, således som det allerede nu er tilfældet i universitetsundervisningen, hvor materialet er blevet anvendt og gennemprøvet i de sidste 4-5 år.

Om dr. Schous øvrige arbejder af pædagogisk og populær natur kan anføres, at disse bærer vidnesbyrd om meget omfattende kundskaber inden for geografis forskellige felter og om hans omhu og samvittighedsfuldhed, også hvor det drejer sig om skrifter af denne art.

Siden 1941 har dr. Schou haft nær tilknytning til Universitetets Geografiske Laboratorium. Han har et indgående kendskab til den nyere udvikling i dansk og nordisk geografi, og han har med stort udbytte taget del i den videnskabelige forskning, den videnskabelige organisation samt i universitetets undervisning, hvor hans udprægede evner som lærer og hans pædagogiske erfaring har gjort sig stærkt gældende.

Medens der er enighed inden for udvalget om den ovenanførte karakterisering af de to ansøgers kvalifikationer, har man ikke kunnet opnå enighed om indholdet af den derpå byggede konklusion. Udvalget har delt sig i et mindretal, bestående af overinspektør, dr. phil. Kaj Birket-Smith, der indstiller, at det ledigblevne professorat besættes med dr. C. G. Feilberg, og et flertal bestående af professor, dr. Helge Nelson og professor, dr. Niels Nielsen, der indstiller, at stillingen besættes med dr. Axel Schou. De to indstillinger har følgende ordlyd:

1. Mindretalsindstilling af overinspektør, dr. phil. Kaj Birket-Smith.

Idet jeg slutter mig helt til de foregående udtalelser om ansøgerne, skal jeg, hvad konklusionen angår, tillade mig at udtale følgende:

Ingen af ansøgerne er kulturgeografer i egentlig forstand. Dr. Feilberg er etnograf, dr. Schou geomorfolog; men begge har på særdeles anerkendelses-

værdig måde behandlet kulturgeografiske emner i tilknytning til deres øvrige arbejder. Begge har desuden lagt en ikke helt almindelig, videnskabelig interesse for dagen, dr. Feilberg ved efter teologisk embedseksamen og 8 års virksomhed som højskolelærer at afbryde sin hidtidige livsbane for under betydelige økonomiske ofre at gennemføre et magisterkonferensstudium i geografi – dr. Schou ved trods et stort og anstrengende skolearbejde samtidigt at udfolde en omfattende, videnskabelig virksomhed. Dr. Schou har lidt større erfaring i universitetsundervisning, mens dr. Feilberg til gengæld har en lidt større videnskabelig produktion.

Alt i alt synes deres kvalifikationer mig således på de anførte punkter at stå lige, og under disse omstændigheder mener jeg, at visse andre synspunkter kan gøre sig gældende. I flertallets indstilling fremhæves geografiens enhed og sammenhængen mellem dens naturmæssige og kulturelle side. I denne forbindelse bør man dog formentlig ikke undlade at tage hensyn til en udtalelse af prof. Hatt (Vahl & Hatt: *Jorden og Menneskelivet*, I, s. 102 f): »Landenes Naturforhold giver os Oplysning om deres Kulturmuligheder og tillader os tillige at drage Slutninger angaaende de Veje, som Folkevandringer og Kulturstrømninger muligvis kan være gaaet. Hvorledes Kulturmulighederne i et Land faktisk udnyttes eller har været udnyttede i Fortiden, og hvilke særlige Veje Folkeslag og Kulturstrømme har vandret fremfor andre mulige Veje, derom kan vi ganske vist kun opnaa positiv Viden ved Studium af de paagældende Kulturer og Folkeslag selv eller deres Efterladenskaber. Hvor »Antropogeografien« glemmer denne sin Begrænsning fører den til fantasifulde, usikre Slutninger«. Disse ord gælder imidlertid ikke blot de særlige spørgsmål om folkevandringer og kulturstrømninger, men om kulturgeografiske problemer overhovedet. På dette punkt synes dr. Feilbergs stærkt udviklede historiske sans og hans omfattende etnografiske kundskaber at give ham en fordel frem for dr. Schou, der vel ingenlunde har vist sig uden forståelse af de historiske forholds betydning, men i hvert fald ikke har lagt dem for dagen i lignende grad.

Yderligere må det bemærkes, at dr. Schous videnskabelige arbejder næsten udelukkende er indskrænket til Danmarks geografi. Det ligger såre langt fra mig at nægte den betydning, som et grundigt kendskab til dette emne må have for besættelsen af et professorat i kulturgeografi ved Københavns universitet. På den anden side bør dette formentlig ikke overskygge vigtigheden af at besidde omfattende kundskaber om fremmede og ikke mindst ikke-europæiske områder, netop når talen er om en videnskab som geografien, hvis emne er hele jorden. Nu forholder det sig således, at takket være professor Niels Nielsens store indsats, ikke mindst i forbindelse med udarbejdelsen af det grundlæggende »Atlas over Danmark«, må udforskningen af og undervisningen i Danmarks geografi siges at være i god gænge, hvorimod der i en lang årrække kun er fremkommet et eneste større, geografisk værk om ikke-danske forhold (prof. Humlums disputats om majsdyrkningen). Det kunne derfor synes, som om en yderligere fremhævelse af Danmarks geografi rummede en vis fare for ensidighed i forskningen.

Ud fra disse betragtninger kan jeg – med al mulig anerkendelse af dr. Schous kvalifikationer – ikke undlade at give dr. Feilberg førstepladsen og foreslå ham til professoratet i kulturgeografi. Samtidigt skal jeg imidlertid så stærkt som muligt udtale ønskeligheden af, at dr. Schou på anden måde knyttes til universitetet.

II. Flertalsindstilling af professor, dr. Helge Nelson og professor, dr. Niels Nielsen.

Som baggrund for den sammenlignende bedømmelse af de to ansøgers kvalifikationer må man fremsætte nogle bemærkninger om afgrænsningen af fagområdet for professoratet i kulturgeografi.

Såvel videnskabeligt som undervisningsmæssigt er natur- og kulturgeografien så intimt forbundne, at en effektiv faglig adskillelse volder store vanskeligheder, og en sådan har heller aldrig været praktiseret ved universitetet. Hovedgrundlaget for professor Hatts undervisning har været en regional gennemgang af visse landområder med en harmonisk afvejning af det natur- og kulturgeografiske stof, og såvel professor Vahls som professor Niels Nielsens regionale undervisning har været tilrettelagt på tilsvarende måde. Dertil kommer så for de to professoraters vedkommende en undervisning i henholdsvis almindelig naturgeografi og almindelig kulturgeografi.

Hvis professoraternes benævnelse skulle svare til det reelle undervisningsområde, som hidtil har vist sig formålstjenligt og nødvendigt, og som sikkert også i fremtiden må opretholdes, burde de benævnes henholdsvis »professorat i geografi med særligt henblik på naturgeografi« og »professorat i geografi med særligt henblik på kulturgeografi«. En sådan benævnelse er netop gennemført ved universiteterne i Uppsala og Lund, idet man ved begge universiteter har lagt hovedvægten på geografien som helhed. Dette harmonerer med hele den moderne udvikling inden for den geografiske forskning, idet så at sige alle mere fremtrædende skandinaviske geografer har måttet arbejde forskningsmæssigt i begge hovedafdelinger af faget.

Ud fra en bedømmelse af de to ansøgers videnskabelige produktion må det siges, at ingen af dem i samme omfang og faglig bredde, som det f. eks. oftest er tilfældet med svenske videnskabsmænd, har formået at dokumentere deres kompetence til det ledigblevne professorat i kulturgeografi. Dette hænger imidlertid sammen med geografiens slette arbejdskår, idet dr. Feilberg har måttet gå som honorarlønnet assistent ved Nationalmuseet til 1936, medens dr. Schou først har fået mulighed for at komme til at arbejde videnskabeligt i 1941. Om dem begge gælder det, at deres videnskabelige evner må vurderes højt, idet de begge har præsteret arbejder af betydelig værdi. Begge ansøgere må karakteriseres som kundskabsrige, omhyggelige og samvittighedsfulde forskere. Dr. Feilberg er såvel i sine metoder som i sine forskningsmotive overvejende etnograf, medens dr. Schous videnskabelige tyngdepunkt ligger i naturgeografien og specielt i morfologien.

Det er hævet over enhver tvivl, at begge de to videnskabsmænd vil være i stand til at varetage det ledige professorats embedspligter på en for universitetet fuldt tilfredsstillende måde til trods for, at der som påvist for dem begge er en vis skævhed i den videnskabelige produktion, og udvalgets flertal ville anse det for særdeles ønskeligt, om de begge kunne knyttes til universitetet.

Vi mener imidlertid, at dr. Schou har et bestemt fortrin som geografisk forsker og metodiker. Han er i besiddelse af en sjælden idérigdom og har dokumenteret en udpræget vilje og evne til at bane nye veje for geografisk forskning. Hans videnskabelige virksomhed i de få år, gennem hvilke han har haft mulighed for at anvende sine evner, er en ganske usædvanlig præstation. Han har i højere grad end dr. Feilberg dokumenteret sine udprægede evner som videnskabelig vejleder og som lærer for studerende, og endelig bør det anføres, at aldersforholdene taler til gunst for dr. Schou.

Det må derfor antages, at dr. Schou vil have de bedste betingelser for at udføre en gerning som forsker og universitetslærer, og udvalgets flertal skal derfor indstille, at det ledigblevne embede i kulturgeografi besættes med dr. phil. Axel William Schou.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke museumsinspektør, dr. phil. C. G. Feilberg afgav bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 4. november 1948. Efter at et medlem havde fremsat krav om konkurrence mellem de 2 ansøgere stemte 2 for flertalsindstillingen, medens 19 medlemmer stemte for afholdelse af konkurrence. De fra dr. Feilberg fremkomne bemærkninger tog fakultetet til efterretning.

Fakultetet indstillede herefter, at der i henhold til den fornævnte anordnings § 7, stk. 1 blev nedsat en konkurrencekomite bestående af fakultetets dekan, professor, dr. phil. J. C. Jacobsen som formand, professorerne, dr. phil. Niels Nielsen, dr. phil. R. Spärck, fil. dr. Helge Nelson, Lund og dr. philos. Fridtjov Isachsen, Oslo, alle valgt af fakultetet og videre af professorerne, dr. phil. Johannes Humlum, Århus, dr. phil. Kaare Grønbech og lektor, dr. phil. Kaj Birket-Smith som valgte af ministeriet.

Efter at fakultetets indstilling var blevet indsendt til ministeriet med Konsistoriums tilslutning, nedsattes ved kgl. resolution af 26. april 1949 den omtalte konkurrencekomité.

Konkurrencen, som kom til at omfatte 2 forelæsninger, 1 over opgivet emne og 1 over selvvalgt emne, blev afholdt i tiden fra 2.-6. maj 1949. Den bundne opgave lød: »Hawaiiøernes kulturgeografi med særligt henblik på erhvervsgeografien«. Der var afsat 3 døgn til besvarelsen for hver af deltagerne.

Forelæsningen over selvvalgt emne blev holdt således: mandag den 2. maj kl. 10-11: dr. phil. C. G. Feilberg, kl. 11-12: dr. phil. Axel Schou. Forelæsningerne over bundent emne blev afholdt fredag den 6. maj 1949, kl. 10-11: dr. phil. Axel Schou, kl. 11-12: dr. phil. C. G. Feilberg.

Den 6. maj 1949 afgav konkurrencekomitéen følgende indstilling:

»Efter at komitéen i henhold til § 8 i kgl. anordning af 15. maj 1932 om regler for ansættelse af professorer ved Københavns universitet har droftet og gennemgået ansøgernes vita ante acta, videnskabelig produktion og udfaldet af de afholdte forelæsninger har komitéen delt sig i et flertal og et mindretal. Flertallet (undertegnede dr. Birket-Smith, professor Grønbech, professor Humlum, professor Jacobsen og professor Spärck) indstiller dr. phil. Carl Gunnar Feilberg til det ledige embede. Mindretallet (undertegnede professor Isachsen, professor Nelson og professor Niels Nielsen) indstiller dr. phil. Axel Schou.

Den samlede komité vil samtidigt så stærkt som muligt udtrykke ønskeligheden af, at dr. Schou knyttes til Københavns universitet.«

Herefter blev ved kgl. resolution af 23. maj 1949 museumsinspektør, dr. phil. et cand. theol. Carl Gunnar Feilberg udnævnt til professor i kulturgeografi ved Københavns universitet fra 1. juni 1949 at regne.

e. *Oprettelse af et ekstraordinært professorat i kemi for og udnævnelse af lektor, dr. phil. Kai Arne Jensen*

(j. nr. 321/50).

Efter gentagne andragender indsendte professorerne, dr. phil. Jannik Bjerrum og dr. phil. J. A. Christiansen under 1. marts 1949 følgende andragende til fakultetet:

»Undertegnede professorer i kemi ved Københavns universitet tillader sig herved påny at ansøge om, at det lektorat i kemi, som i øjeblikket beklædes af dr. phil. Kaj Arne Jensen, omdannes til et ekstraordinært professorat. Ansøgning herom har allerede tre gange tidligere været indsendt til undervisningsministeriet med det matematisk-naturvidenskabelige fakultets og konsistoriums anbefaling, og vi skal derfor meget indestændigt anmode om, at vor ansøgning denne gang bliver imødekommet.

Dr. Kaj Arne Jensen, der er født 27.3.1908, blev magister i kemi 1932 og dr. phil i 1937. Han har suppleret sin videnskabelige uddannelse ved studieophold i Oslo, Danzig, Paris og Zürich. Han har været ansat i honorarlønnede stillinger ved Danmarks tekniske Højskole og Tandlægeskolen og blev 1. september 1933 ansat som amanuensis ved Universitetets kemiske Laboratorium, fra 1. september 1943 tillige som lektor i kemi.

Dr. Jensens arbejde som lektor er efter dets omfang og art langt betydeligere end naturligt for et lektorat, idet han dels holder en stor eksperimental-forelæsningsrække over uorganisk kemi for ca. 250 studerende og dels eksaminerer ved skoleembedseksamens forprøve og fagprøve i kemi, et arbejde som naturligt bør varetages af en professor. Siden 1935 har dr. K. A. Jensen som amanuensis desuden forestået laboratorieøvelser i organisk kemi samt ledet flere magister-konferensstuderendes mere videnskabeligt betonedede specialarbejder. I tilknytning hertil har han holdt forelæsninger over organisk syntese samt colloquier over organisk kemi. Dr. Jensen omfatter sine undervisningspligter med megen interesse og har med stor dygtighed tilrettelagt det laboratoriekursus, som nu gives de studerende under den matematisk-fysiske faggruppe til skoleembedseksamens forprøve. Som privatdocent har dr. Jensen endvidere i en stort anlagt serie forelæsninger, der har strakt sig over 4 semestre, givet en oversigt over hele den moderne biologiske kemi.

Motiveringen for vor ansøgning om oprettelse af et personligt professorat til dr. Jensen er dog i første linie at søge i hans betydningsfulde virksomhed som videnskabelig forsker. Han har modtaget officiel anerkendelse herfor ved i 1946 at få tildelt Julius Thomsen medaillen for teknisk-kemisk forskning og ved i 1948 at blive indvalgt som medlem af Videnskabernes Selskab.

Hans videnskabelige arbejder, som er meget alsidige, omfatter ca. 90 selvstændige afhandlinger. Disse falder hovedsageligt i to grupper: dels arbejder over anvendelsen af dipolmålinger og magnetiske målinger til opklaring af konstitutionsspørgsmål, dels arbejder over syntese af biologisk aktive stoffer samt over sammenhængen mellem kemisk konstitution og biologisk aktivitet. Disse arbejder har forlængst gjort dr. Jensens navn kendt og agtet i udlandet.

Af hans arbejder fra de senere år må navnlig fremhæves en række systematiske undersøgelser over sulfonamider, som uafhængigt af samtidige udenlandske arbejder blandt andet førte til syntesen af det velkendte lægemiddel sulfathiazol. Trods det store arbejde, der i udlandet har været sat ind på undersøgelsen af sulfonamider, står dr. Jensens arbejder stadig som nogle af de grundigste og mest systematiske indenfor dette felt og har derigennem fået stor betydning for dansk lægevidenskab. For tiden er han og hans medarbejdere beskæftiget med undersøgelser over plantevækststoffer og antivitaminer (bl. a. med virkning mod tuberkulose og Basedows sygdom) samt med arbejder over stoffer, som kan fremkalde mutationer.

Dr. K. A. Jensen har gennem sine arbejder dokumenteret fremragende evner indenfor dette område af den organiske kemi, som i den nyeste tid har udviklet sig med stor hastighed. Anvendelsen af organiske forbindelser med kendt konstitution har fået en stadig stigende betydning for løsning af problemer indenfor en række biologiske videnskabsgrene som: biokemi, fysiologi, plantefysiologi,

farmakologi, arvelighedslære m. fl. Syntesen af biologisk aktive stoffer er ofte en meget kompliceret opgave, der kun kan gennemføres på et organisk-kemisk laboratorium, hvor man har specialiseret sig heri. Universitetets kemiske Laboratorium har i de senere år tildels med støtte fra videnskabelige fonds og fra interesserede tekniske-kemiske virksomheder skaffet dr. Jensen sådanne arbejdsforhold, at det er muligt for ham – omend i beskedent omfang – at drive sine undersøgelser indenfor dette felt.

Det er ud fra disse betragtninger, at vi tillader os at ansøge om, at der oprettes et ekstraordinært professorat til dr. K. A. Jensen. Vi anser det for overordentlig betydningsfuldt at der ved Københavns universitet drives forskning og uddannes studerende indenfor dette område af den organiske kemi, som i den nyeste tid har fået en sådan betydning, at det bør være repræsenteret ved universitetet. Dr. Jensen vil ved forslaget gennemførelse blive fritaget for de betydelige undervisningspligter, han har som amanuensis, og vil derved få tid til en mere fuldstændig udnyttelse af sine videnskabelige evner.«

Efter at indstillingen med kurators og rektors tilslutning var blevet indsendt til ministeriet, oprettedes på finansloven for 1950–51, jfr. Rigsdagstidende for 1949–50, tillæg B, sp. 1193–94, et ekstraordinært professorat i kemi for lektor, dr. phil. Kai Arne Jensen.

Ved kgl. resolution af 28. april 1950 blev herefter lektor, dr. phil. Kai Arne Jensen udnævnt til ekstraordinær professor i kemi ved Københavns universitet fra 1. april 1950 at regne.

*f. Oprettelse af et ekstraordinært professorat i zoofysiologi for og dr. phil.
Hans H. Ussings udnævnelse til professor i dette fag*

(j. nr. 312/50).

Efter indstilling fra bestyreren for zoofysiologisk laboratorium, professor, dr. phil. P. Brandt Rehberg afgav det matematisk-naturvidenskabelige fakultet under 25. oktober 1950 følgende indstilling:

»Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ansøger om oprettelse af et ekstraordinært professorat i zoofysiologi for dr. phil. Hans Ussing.

Motiveringen for dette forslag er dels det stadigt stigende omfang, som det videnskabelige arbejde og undervisningen ved zoofysiologisk laboratorium har antaget, dels den store indsats som dr. Ussing yder på begge disse felter, en indsats som gør det naturligt, at man yder ham en anerkendelse herfor.

Om dr. Ussings hidtidige løbebane kan følgende oplyses: han er født i 1911 og er således nu 39 år. Han tog efter at være blevet student i 1929 skoleembeds-eksamen i 1934. I 1933 deltog han i Lauge Kochs ekspedition til Grønland og publicerede et mindre zoologisk arbejde derfra, ligesom hans doktorafhandling i 1938 (The biology of some important plankton animals in the fjords of East Greenland) drejede sig om grønlandske zoologiske problemer. Dr. Ussing blev i 1935 knyttet til Københavns universitets zoofysiologiske laboratorium og blev i 1945 ansat som fast assistent. Dr. Ussing kom hurtigt bort fra den egentlige zoologiske forskning og ind på biokemiske studier. Han har således offentliggjort en række afhandlinger, der beskæftiger sig med aminosyrer i blod og væv og bl. a. med deres behandling i nyrerne.

Dr. Ussings hovedindsats er imidlertid hans arbejde med anvendelse af isotoper til biologiske undersøgelser. Han arbejdede her i begyndelsen sammen med

A. Krogh og undersøgte forskellige permeabilitetsproblemer ved hjælp af tungt vand. Senere arbejdede han imidlertid selvstændigt, og han var således den første, der undersøgte proteinstofomsætningen i organismen ved hjælp af tungt vand, ligesom han for andre udarbejdede en metode til bestemmelse af aminosyrer i protein ved hjælp af mærkede aminosyrer. Han har endvidere studeret glykogenomsætningen med lignende metoder. Hans senere arbejder, der har vakt stor interesse blandt hans udenlandske fagkolleger beskæftiger sig med den aktive iontransport i organismen. Hans resultater her betyder et afgørende skridt fremad i forståelsen af dette problem og dets analyse ved hjælp af isotoper.

Dr. Ussing opholdt sig i 1949-50 et år som Rockefeller stipendiat i Californien ved University of California, og han har i de sidste år efter indbydelse deltaget i forskellige symposier om isotopforskning, således i Liège, Madison, St. Louis samt i Cold Spring Harbor. Dette viser den placering dr. Ussing så hurtigt har opnået indenfor sit felt.

Adskillige udlændinge ønsker at arbejde under dr. Ussings vejledning og også af hensyn til de udenlandske fonds vil det være af betydning, at man markerer, at man fra dansk side påskønner den indsats, han yder.

Dr. Ussing oppebærer i øjeblikket et honorar på 3900 kr. + dyrtidstillæg for at varetage undervisningen i biokemi. Oprettelsen af et ekstraordinært professorat, knyttet til zoofysiologisk laboratorium vil derfor i øjeblikket i det væsentlige kun betyde en ekstraudgift svarende til en amanuensisstilling af II grad.

Fakultetet skal derfor anmode om, at denne sag må blive fremmet mest muligt.»

Efter at denne indstilling under 11. november 1950 var blevet indsendt til ministeriet med rektors og kurators tilslutning, oprettedes på finansloven for 1951-52, jfr. Rigsdagstidende 1950-51, tillæg B, sp. 1023-26, et ekstraordinært professorat i zoofysiologi for amanuensis, dr. phil. Hans H. Ussing.

Ved kgl. resolution af 30. april 1951 blev derefter amanuensis af 2. grad, dr. phil. Hans Henriksen Ussing udnævnt til ekstraordinær professor i zoofysiologi ved Københavns universitet fra 1. april 1951 at regne.

g. Professor, dr. phil. Harald Bohrs død og professor, dr. phil. Jacob Nielsens udnævnelse til professor i matematik

(j. nr. 172/51).

Den 22. januar 1951 afgik professor i matematik ved universitetet, dr. phil. Harald Bohr ved døden.

Under 27. februar 1951 afgav professorerne W. Simonsen, dr. phil. Børge Jessen og dr. phil. N. E. Nørlund følgende indstilling:

»Vi tillader os herved at foreslå, at det ved professor, dr. phil. Harald Bohr's død ledigblevne professorat i matematik besættes ved, at professor, dr. phil. Jakob Nielsen kaldes til dette embede.

Dr. Jakob Nielsen, der er professor i matematik (rationel mekanik) ved Danmarks tekniske højskole, har udført en række grundlæggende topologiske og gruppeteoretiske undersøgelser. Han har navnlig beskæftiget sig med lukkede

bilaterale fladers afbildningsklasser og dertil knyttede fikspunktundersøgelser. Han har blandt andet vist, at enhver afbildningsklasse af endelig orden indeholder en periodisk afbildning af nte orden, og at man i alle forhold, der vedrører invarianten for afbildningsklasser, kan holde sig til periodiske afbildninger som repræsentanter for klasser af endelig orden. Dette gælder f. eks. for fikspunktundersøgelser, idet begrebet fikspunktklasse og dennes index er sådanne invarianten. Han har endvidere vist, at en regulær Riemannsk flade af slægt større end 1 med cyklisk dæktransformationsgruppe over en modulflade fører, ved at man inddrager dens universelle overdækningsflade i betragtningen, til en gruppe af lineære afbildninger af en cirkellinie på sig selv, og den er bestemt ved denne gruppe. Professor Jakob Nielsen har også betragtet klasser af afbildninger, der kan siges at blive af endelig orden, når man skærer fladen op langs et antal simple kurver uden fællespunkter. Disse afbildningsklasser har den egenskab, at alle egenverdier for den tilsvarende matrix er enhedsrødder.

Professor Jakob Nielsen er en fortrinlig lærer besjælet af dyb interesse for undervisningen. Et talende vidnesbyrd herom er hans ypperlige »Lærebog i rationel mekanik«, der danner grundlaget for hans undervisning ved Danmarks tekniske højskole. For undervisningen i matematik ved universitetet vil hans medvirkning betyde en stor berigelse.

Under henvisning til det ovenfor anførte tager vi ikke i betænkning at udtale, at professor Jakob Nielsen så afgjort er alle andre, der eventuelt kunne komme i betragtning, overlegen, at en nærmere granskning af hans kvalifikationer i forhold til andres kan anses for overflødig.

Indstillingen blev behandlet på fakultetets møde den 27. februar 1951, hvor 21 medlemmer var til stede. Det vedtoges i overensstemmelse med bestemmelserne i § 1 i kgl. anordning af 15. maj 1932 eenstemmigt at foreslå kaldelse af professor i matematik (rationel mekanik) ved Danmarks tekniske Højskole, dr. phil. Jacob Nielsen til embedet.

Efter at forslaget havde fået Konsistoriums tilslutning på dettes møde den 4. april 1951, og efter at professor, dr. phil. Jacob Nielsen havde erklæret sig villig til at modtage udnævnelsen, videresendtes indstillingen til ministeriet under 27. april 1951.

Ved kgl. resolution af 24. maj 1951 blev derefter professor i matematik ved Danmarks tekniske Højskole, dr. phil. Jacob Nielsen udnævnt til professor i matematik ved Københavns universitet fra 1. september 1951 at regne.

h. Omdannelse af docenturet i botanik til et ordinært professorat og lektor, dr. phil. Johannes Boye Petersens udnævnelse til professor i dette fag

(j. nr. 344/46).

Den 22. maj 1946 afgik docent i botanik, dr. phil. Henning E. Petersen ved døden.

Under 25. oktober 1946 afgav det i anledning af besættelsen af det ledige docentur nedsatte udvalg bestående af professorerne, dr. phil. P. Boysen Jensen og dr. phil. Knud Jessen følgende erklæring:

»Udtalelse fra det i anledning af besættelsen af det ledige docentur i botanik nedsatte udvalg.

Undervisningen i botanik (undtagen plantefysiologi) ved Københavns universitet har længe været underlagt to lærerposter, et professorat og et docentur. Ved oprettelsen af et lektorat i planteanatomi og cytologi i foråret 1946 er en tredje lærepost kommet til.

Efter docent, dr. phil. Henning E. Petersens død d. 22/5 1946 skal der ansættes en ny lærer i hans sted, men inden der overfor fakultetet fremsættes forslag desangående, skal udvalget efter en kort redegørelse for den hidtidige ordning af botanikundervisningen ved universitetet i det følgende angive de rammer for denne, som efter omstændighederne må anses for ønskelige.

Under professoratet, hvis indehaver tillige er direktør ved Botanisk Have, undervises i frøplanternes systematik, morfologi, og almindelig biologi samt i regional og økologisk plantegeografi, fylogeni og florahistorie.

Under docenturet, der oprettedes i 1895, er undervist i alle forhold vedrørende thallofyterne (bakterier, alger og svampe i videste forstand og laver) samt archegoniaterne (mosser og bregneplanter), en gruppe der i væsentlige forhold nærmer sig frøplanterne.

Det nyoprettede lektorat varetager undervisningen i systematisk og økologisk anatomi, cytologi og embryologi.

Sporeplanterne udgør langt den største del af alle plantearter på jorden, og dette gælder også thallofyterne alene. De omfatter en lang række vidt forskellige grupper, som på de forskellige måder er af afgørende betydning for naturens husholdning, og de stiller forskningen overfor store videnskabelige problemer. Mange sporeplanter (bakterier og svampe) har tillige en stor landøkonomisk, teknisk og medicinsk betydning. Man ser da også, at en stor del af studenterne med botanik som hovedfag vælger speciale indenfor sporeplanterne. Dette medfører et betydeligt arbejde for læreren i faget. Denne er foruden ved forelæsninger desuden optaget af flere kurser: Kursus over sporeplanter for henholdsvis begyndere og videregående og kursus i mikrobiologi, foruden at han må lede det marint botaniske kursus og tage del i ledelsen af det nyoprettede kursus i limnisk og terrestrisk økologi.

Docenturet i sporeplanternes botanik, der 1916-28 var omdannet til et personligt professorat for dr. L. Kolderup Rosenvinge, er både i henseende til undervisningens omfang og til dets videnskabelige betydning fuldt svarende til et professorat – også når der foretages den faglig set rigtige afgrænsning af dets læreområde, at undervisningen i archegoniaterne skilles fra og henlægges under det eksisterende professorat. Der stilles derfor herved forslag om, at det hidtidige docentur i botanik omnormeres til et professorat i botanik, hvis indehaver varetager undervisningen i thallofyternes morfologi, systematik og biologi m. m.

Ansøgningen af 26/3 1943 om oprettelsen af et lektorat i anatomi og cytologi motiveredes med, at docenten, der tidligere varetog undervisningen i disse fag, burde fritages for denne, idet hans øvrige undervisnings- og forskningsområde krævede hans fulde arbejdskraft, og at anatomen og cytologien (med dertil hørende discipliner) i sig selv er vigtige fag af stor betydning for undervisningen. Det ville imidlertid være meget ønskeligt, at også lektoratet omdannedes til et professorat samtidig med, at dets fagområde udvidedes ved overtagelse af undervisningen i væsentlige dele af den økologiske botanik, nemlig planternes autøkologi og synøkologi, herunder læren om plantesamfundene, den økologiske plantegeografi. Denne meget vigtige gren af botanikken, som grundlagdes af Eug. Warming i slutningen af forrige årh., og som har så store traditioner her i landet, dyrkes med stor iver ved alle betydelige universiteter i Europa og Amerika, og den burde ved vort universitet doceres af en forsker, som kunne afse dette studium en væsentlig del af sin tid. Det har gennem den økologiske anatomi en naturlig tilknytning til lektoratets fagkreds, og ved gennemførelsen

af den nævnte ordning kunne det eksisterende professorat aflastes for en vis del af sin undervisning til fordel for de andre under professoratet hørende fag.

Udvalget mener imidlertid ikke, at der på indeværende tidspunkt bør stilles forslag om oprettelse af et sådant tredje professorat i botanik, men fremhæver her atter meget stærkt ønskeligheden i, at det hidtidige docentur i botanik omdannes til et professorat.«

Forslaget blev af universitetet søgt til normeringslovene 1947–48 og 1948–49, men nød ikke fremme. Ved normeringsloven for 1949–50, jfr. Rigsdagstidende 1948–49, tillæg A, sp. 4763–64, oprettedes et ordinært professorat i botanik ved universitetet.

Efter at det således oprettede embede efter indstilling fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og universitetets rektor under 4. juni 1949 var blevet opslået ledigt, blev under 4. juli 1949 de indkomne 5 ansøgninger, nemlig fra lektor, dr. phil. T. W. Böcher, statsgeolog, dr. phil. Johs. Iversen, lektor, dr. phil. Johs. Boye Petersen, assistent, dr. phil. Aage Thorsen Skovsted og lektor, dr. phil. Thorvald Julius Sørensen tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. Knud Jessen, dr. phil. Detlev Müller, dr. phil. Øjvind Winge, fil. dr. J. Nannfeldt, Uppsala og dr. philos. Rolf Nordhagen, Oslo. Dette udvalg afgav under 19. maj 1951 følgende indstilling:

»Det af fakultetet nedsatte udvalg til bedømmelse af de indkomne ansøgninger om det ledige professorat i botanik ved Københavns universitet skal udtale følgende, idet udvalget har taget hensyn dels til ansøgernes kvalifikationer i botanik, dels til at embedets indehaver skal varetage undervisningen i thallofyter.

Udvalget skal til at begynde med gennemgå ansøgernes videnskabelige kvalifikationer, idet der dog kun omtales de publikationer, der efter udvalgets opfattelse er af særlig betydning, eller som bidrager til at karakterisere de pågældende forfatters videnskabelige arbejdsområde.

Dr. T. W. Böcher er amanuensis ved universitetets planteanatomiske laboratorium og lektor i botanik ved samme. Han er den yngste af ansøgerne, men har den største litterære produktion. Hans publikationsliste omfatter 88 numre, af hvilke dog godt en snes er populære eller handler om naturfredning, og hans videnskabelige afhandlinger spænder over et vidt felt: Cyanophyceer, cytologi og cytogenetik, eksperimentelle racestudier og karplantetaxonomi, økologisk plantegeografi og vegetationsanalyse samt lærebøger i botanik.

I ansøgerens arbejder om *cyanophyceer* behandles en række arter af denne plantegruppe tillige med flagellater og svovlbakterier. Der beskrives nye arter, og de økologiske forhold belyses, hvorunder denne flora lever.

Hans *cytologiske* og *cytogenetiske* arbejder er meget værdifulde. De giver bl. a. bestemmelsen af kromosomtallet hos et stort antal nordeuropæiske og arktiske karplanter, og indeholder resultater af megen interesse også for taxonomien og plantegeografien. Fremhæves kan, at han ad cytologisk vej 1941 har sandsynliggjort, at *saxifraga nathorstii* er en amphidiploid hybrid mellem *s. oppositifolia* og *s. aizoides*.

Ligeledes er ansøgerens *eksperimentelle raceundersøgelser* af stor interesse. Han

har i disse behandlet en del danske arter, delvis i forbindelse med kromosomtællinger, nemlig *plantago lanceolata*, *veronica officinalis*, *prunella vulgaris* og *geranium robertianum*, og viser, at de består af flere genetisk forskellige typer. Særlig arbejderne over *geranium robertianum* og *prunella vulgaris* er betydningsfulde set i sammenhæng med de såkaldte gen-økologiske studier, som i de senere år har været drevet ved mange forskningsinstituter.

Af hans *taxonomiske studier af karplanter* skal nævnes arbejdet fra 1950 om de grønlandske *Carex capitata*-, *Luzula multiflora*- og *Torularia humilis*-komplekser.

Ansøgerens arbejder over *økologisk plantegeografi og vegetationsanalyse* udgør den største del af hans produktion og falder i tre grupper omhandlende Grønlands vegetation, de nordatlantiske heder inkl. de danske, samt andre typer af Danmarks plantesamfund.

Hovedarbejdet vedrørende Grønland er hans disputats »Biological distributional types in the flora of Greenland« (1938). Der forfølges heri for hele Grønlands flora en tanke, som var fremme i et af hans tidligere arbejder fra Østgrønland, nemlig inddelingen af arterne i biologiske udbredelsestyper, der bestemmes efter artens $\pm$ nordlige eller sydlige og $\pm$ oceaniske eller kontinentale udbredelse i Grønland, hvorved man får et udtryk for dens klimakrav m. h. t. temperatur og fugtighed. Resultatet benytter han til en økologisk klassificering af plantesamfundene. Metoden er klar og derfor relativt let gennemførlig, men det kan indvendes, at den ikke tager hensyn til andre faktorer, der er af betydning for planternes udbredelse.

På sin ekspedition til Søndre Strømfjord i Vestgrønland i 1946 fandt ansøgeren et område med en interessant arktisk steppevegetation. Materialet fra denne ekspedition er under bearbejdelse. Han har dog allerede udgivet flere værdifulde afhandlinger herom.

I arbejderne om den nordatlantiske hedevegetation behandles i 1940 hederne på Færøerne, hvorunder der gøres flere interessante iagttagelser, bl. a. at jordbunden ikke er podsoleret og har højere pH-værdier end i de danske heder. Man finder dog, at analysedataet er alt for spinkelt til at tillade generelle plantesociologiske slutninger. I afhandlingen »Danish Dwarf Shrub Communities in Relation to those in Northern Europe« (1943) bringes et stort analysedata for danske heder, hvis vegetation inddeles i grupper efter de i dem fremherskende biologiske udbredelsestyper. Der foretages en sammenligning med norske og vestsvenske heder, men det må indvendes, at det benyttede analysedata fra de sidstnævnte områder er for spinkelt til dette formål, og at der i opstillingen på side 107 er sammenholdt plantesamfundsgrupper afgrænset efter helt forskellige principper.

I tilslutning til disse arbejder foreligger den store monografi »Vegetationen på Randbøl Hede« (1941), der er et fortjenstfuldt arbejde, rigt på konkrete iagttagelser, analyser og historiske oplysninger. Det ville imidlertid have givet bogen forøget interesse, om ligheder og forskelle mellem Randbøl Hede og den af dr. Mølholm Hansen beskrevne Nørholm Hede var blevet diskuteret.

Det værdifuldeste af ansøgerens arbejder iøvrigt om dansk vegetation er »Über die Flechtenheiden und Dünen der Insel Læsø« (1941). Det er en grundig undersøgelse, der giver et analysedata, som tillader en klar inddeling af plantesamfundene i definerbare typer. I to store arbejder fra 1945 og 1946 behandles græsruksesamfund på tørre lokaliteter på Sjælland, på Møen og i Himmerland. Også her meddeles et stort analysedata for en væsentlig del fra plantesamfund, som ikke tidligere har været påagtet. Samfundene klassificeres efter deres indhold af biologiske udbredelsestyper, og på grundlag af visse økogeografiske typer foretages en sammenligning med tilsvarende samfund i vore nabo-

lande. Desuden har ansøgeren leveret bidrag til kundskaben om dansk krat- og skovvegetation.

Ansøgeren har skrevet lærebøger i cytologi (1946), anatomi og embryologi (1948) og en ledetråd ved studiet af thallofyterne (1950); de benyttes ved universitetet. Om end der har været rettet kritik mod de to først nævnte, må det siges, at cytologien betegner en nydannelse i dansk botanisk litteratur, og det samme kan siges om anatomen for så vidt som den i højere grad end visse forgængere behandler både thallofyterne og kormofyterne komparativt.

Dr. Böcher er en energisk og initiativrig forsker, der i sine forskelligartede arbejder har opnået mange værdifulde resultater, særlig kan fremhæves hans cytogenetisk-taxonomiske studier og hans racebiologiske undersøgelser, men det kan om adskillige af hans skrifter siges, at de gør indtryk af at være udarbejdede for hastigt.

Dr. Johs. Iversen, der er statsgeolog og leder af Danmarks geologiske Undersøgelses moselaboratorium, har indsendt 33 afhandlinger og nogle delvis ufuldendte manuskripter. De omhandler mest økologi, vegetationsanalyse, vegetationshistorie, samt morfologi, taxonomi og – i et utrykt ungdomsarbejde – anatomi.

Et delvis morfologisk arbejde er hans fremragende »Blütenbiologische Studien« (1940), i hvilket han påviser, at slægten *Armeria* omfatter to formkredse, en der er monomorf og en der er dimorf m. h. t. bygningen af griffel og pollen, at de to formkredse har forskellig geografisk udbredelse, og at de dimorfe former er selvsterile. På grundlag af krydsningsforsøg kan det antages, at den monomorfe *A. labradorica* nedstammer fra den ene form af den dimorfe *A. vulgaris*. En tilsvarende dimorfi finder han også hos slægterne *Statice* og *Limoniastrum*.

Arbejdet »Pollenmorfologiske definitioner« (1950), skrevet sammen med J. Troels-Smith, er et helt selvstændigt forsøg på gennem opstillingen af en række præcise, morfologiske definitioner af støvkornenes bygnings- og strukturforskel at nå til en pålidelig bestemmelse af den store mængde hidtil ubestemte pollenarter, som træffes i kvartære aflejringer. I et kapitel af »Textbook of Pollenanalysis« (1951), skrevet i fællesskab med professor Knut Fægri, benyttes derpå disse definitioner i en nøgle til bestemmelse af recent europæisk pollen.

Under betegnelsen taxonomi falder – foruden nogle tidligere studier over *Isoetes* – ansøgerens behandling af *Armeria*-komplekset i den foran nævnte afhandling og af dansk *Plantago maritima* i hans disputats, hvor denne art deles i to morfologisk og økologisk forskellige underarter.

Ansøgerens afhandlinger »Studien über die pH-Verhältnisse dänischer Gewässer« (1929), hans studie over vegetationen i Ringkøbing Fjord (1931) samt disputatsen »Biologische Pflanzentypen als Hilfsmittel in der Vegetationsforschung« (1936) karakteriserer ham som en udmærket økolog. I den første af disse afhandlinger påvises den store betydning, som vandets reaktion har for vandplanternes fordeling, og i arbejdet fra Ringkøbing Fjord belyses indgående saltfaktorens betydning i samme henseende. I disputatsen opstilles for dansk flora et økologisk livsformsystem, hydrotypesystemet, efter hvilket en lang række planter, mest urter, karakteriseres i første række efter deres tilpasning til vand som flydende medium. Endvidere inddeles planterne på sammenligningsbasis i grupper efter deres krav til bundens fugtighed (hygrobietyper) samt deres forhold overfor klornatriumkoncentrationen i jordvandet (halobietyper). Til kontrol navnlig m. h. t. angivelsen af strandplanternes halobietyper og hygrobietyper opstilles på grundlag af et stort antal vegetationsanalyser et affinitetsdiagram, der klarlægger strandengsplanternes indbyrdes sociabilitet.

Vegetationshistorie. I en række arbejder har ansøgeren behandlet Danmarks

sen- og postglaciale flora og har i væsentlig grad kastet nyt lys over dens sammensætning og livskår, særlig de klimatiske. Dette er opnået dels ved, at han har skærpet den pollenanalytiske metode og påvist tilstedeværelsen i ler- og gytjelagene af et betydeligt antal pollen- og sporearter, som ikke tidligere var erkendt i disse, dels hans påvisning af og undgåelse af den fejlkilde, der ligger i tilstedeværelsen af sekundært pollen i de senglaciale lerlag. På grundlag af sine studier over senglaciale tidens flora i Danmark giver han en ny karakteristik af dens vegetation, der har vekslet mellem tundra, parktundra og birkeskov, og fordelingen af disse typer i henholdsvis Allerødtid og yngre Dryastid vises kartografisk.

For det postglaciale tidsafsnits vedkommende gælder det ligesom for det senglaciale, at ansøgeren i højere grad, end det tidligere er sket, anlægger økologiske synspunkter for pollendiagrammernes tolkning. Fra de postglaciale lag har han påvist pollen af *Hedera helix* og *Viscum album* og nærmere klarlagt disse arters klimakrav, og ved påvisningen af pollenet af *Plantago lanceolata* og andet »kulturpollen« samtidig med indtrædelsen af et ejendommeligt forløb af træpollendiagrammernes kurver i begyndelsen af subboreal tid har han fundet afgørende støtte for sin tolkning af disse ændringer i kurveforløbet som udtryk for det neolithiske landbrugs indgreb i skoven, således som det er fremstillet i »Landnam i Danmarks Stenalder« (1941) og i »The Influence of Prehistoric Man on Vegetation« (1949).

Ligeledes må fremhæves hans værdifulde studier over Grønlands senkvartære florahistorie, og det skal anføres, at han ved sine studier over litorinatransgressionerne i Danmark har vist et betydeligt kendskab til diatomaceer.

Dr. Iversens afhandlinger er affattet klart og koncist uden noget overflødigt. Han har en skarp iagttagelsesevne, ser problemerne klart og originalt og har i mange tilfælde løst dem på en overbevisende måde. Blandt udforskerne af den senkvartære florahistorie er han i første række.

Dr. Johs. Boye Petersen, der er lektor i mikrobiologi ved Danmarks tekniske Højskole og amanuensis ved universitetets botaniske have, har indsendt 25 afhandlinger, men har tillige udgivet 3. og 4. forøgede udgave af L. Kolderup Rosenvinge »Grundtræk af Planteanatomi som Grundlag for den tekniske Mikroskopi« 1933 og 1945 samt 4. forøgede udgave af J. Jenssens »Ordbog for Gartnere og Botanikere« 1944. Ansøgerens videnskabelige produktion beskæftiger sig fortrinsvis med luft-, jord- og ferskvandsalger (mest diatomaceer, chlorophyceer, cyanophyceer og flagellater, men også heterokonter og conjugater) og er af morfologisk, taxonomisk-floristisk og økologisk art.

Morfologi. I sin første afhandling »On tufts of bristles in *Pediastrum* and *Scenedesmus*« 1912 beskrives et tidligere lidet påagtet udstyr af cilier hos disse planktonorganismer. I 1921 vender ansøgeren tilbage til dette problem, og i afhandlinger fra 1918, 1925 og 1929 fremlægges studier af cilieapparatet hos en række flagellater. Disse undersøgelser er overordentlig smukt og overbevisende udført, og de har vist sig at have stor taxonomisk betydning.

Taxonomi. I sine floristiske og økologiske arbejder har ansøgeren givet talrige taxonomiske bidrag i form af kritiske redegørelser og med beskrivelse af et stort antal nye arter og varieteter af de nævnte algegrupper. Særlig kan fremhæves »The Fresh-Water Cyanophyceae of Iceland« 1923 og det sidste afsnit af disputatsen »Studies on the Biology and Taxonomy of Soil Algae« 1935. Ligeledes skal nævnes afhandlingen »Einige neue Erdalgen« 1932.

Til sine forskellige undersøgelser har ansøgeren i vid udstrækning anvendt algekulturer i freudenreichkolber, på agar og i hængende dråbe; han er i det hele taget en erfaren mikrobiolog.

I en afhandling 1938 påviser han, at to almindelige, hidtil til hver sin slægt henførte diatomaceer må forenes til een art *Fragillaria Vaucheriae*.

Her må det også nævnes, at ansøgeren som plantebestemmer ved Botanisk Have har beskrevet et par nye arter af blomsterplanter, en *Furcraea* og en *Agave*, men det skal tilføjes, at disse beskedne bidrag kun meget ufuldstændigt giver udtryk for hans kendskab til blomsterplanternes systematik, der er meget omfattende.

Floristik. En række algologiske floristiske bidrag er fremkommet fra ansøgerens hånd ved bearbejdelse af materiale, der er overdraget ham fra forskellige ekspeditioner, især fra arktiske egne, men også tropiske samt fra Pamir og Kamchatka.

Økologi. Ligesom der er økologiske bidrag i de floristiske arbejder, er der også stof af floristisk natur i de egentlige økologiske arbejder. Det økologiske studium af luft- og jordalger er ikke gammelt, og ansøgeren er en af foregangsmændene på dette område. Den opgave, han først måtte stille sig, har været at »udfinde hvilke arter der slutter sig sammen på de ensartede voksesteder«. Hans første afhandling af denne gruppe, »Studier over danske ærofile Alger« 1915, belønnedes med Videnskabernes Selskabs guldmedalje, idet han, som det hedder i bedømmelsen, »i væsentlig grad har udvidet vort kendskab til de ærofile alger og deres forekomst i Danmark«. Disse undersøgelser er efterfulgt af andre lignende, således fra Island og fra Hammer Bakker i Vendsyssel, arbejder, der giver indgående oplysninger om algefloren på forskellige biotoper. På grundlag af materiale fra Olufsens Pamirekspedition giver ansøgeren (1946) en økologisk karakteristisk af de store centralasiatiske søer (Aralsøen, Balkhashsøen, Store Kara Kul o.a.), og med studiet af materiale fra varme kilder i Kamchatka, samlet af Eric Hultén, kan han hævde, at der ikke lader sig påvise en specifik thermal diatomacé-flora; men at denne er rekruteret fra vedkommende landes eurytherme algefloren i koldt vand.

Det har været formodet, at visse grønalger skulle være i stand til at udnytte organiske forbindelser, når de lever i mørke i de dybere jordlag. Ved en række kulturforsøg med to arter, en grønalge og en diatomé, der isoleredes fra dybereliggende jordlag og dyrkedes i kolber på steriliseret jord fra samme lokalitet, hvorfra de var isolerede, viste ansøgeren i afhandlingen »Über das Wachstum von Erdalgen« 1932, at de ikke var i stand til at formere sig i mørke, medens de i lys frembragte makroskopisk synlige vegetationer.

I doktordisputatsen 1935, i hvilken de forskellige økologiske grupper af luftalger nærmere defineres, undersøges specielt de euterrestriske alger, d.v.s. sådanne, der normalt lever på eller i jorden og kun vædes af atmosfærisk vand. Det vises, at subterrane alger er almindeligt udbredte i Danmark så vel på dyrkede som på udyrkede jorder, samt at de også forekommer i Østgrønland i hvert fald til 40 cm. dybde. Det tidligere berørte spørgsmål, om de subterrane alger vokser i jorden eller blot findes der i en dvale- eller hviletilstand, undersøges mere indgående, men med det samme resultat som i 1932. Det måtte formodes, at algerne passivt føres ned i jorden med regnvandet, hvilket bekræftedes ved forsøg, og da det kunne vises, at antallet af algekim i såvel tør som fugtig jord i mørke holder sig omtrent uforandret meget længe (indtil flere år), bliver det forståeligt, at der altid findes subterrane alger i jorden. Medens de epiterrane alger er af betydning bl.a. ved at producere organisk stof, må de subterrane alger udelukkende være stofforbrugere.

Et andet betydningsfuldt økologisk arbejde er »Some Halobion Spectra (Diatoms)« (1943). Heri sætter forfatteren sig som opgave at kontrollere værdien af det væsentlig af Kolbe skønsmæssigt opstillede halobiesystem for diatoméer. Dette gøres ved anvendelse af en til mikroskopisk analyse modificeret Raunkjær-metode at udarbejde såkaldte halobiespektre fra vande med kendt indhold af

klorider, idet repræsentationen af de forskellige diatomégrupper i halobiesystemet udtrykkes i procent af det totale antal individer i analysen. Hvis sådanne spektre ændres i forhold til vandets klorindhold, ses deri en bekræftelse af Kolbes system. Med enkelte forbehold viste dette sig i det væsentlige at være tilfældet. Desuden finder forfatteren tærskelværdien for kloridfaktorens indflydelse på sammensætningen af diatoméfloraen.

Endelig skal nævnes, at ansøgeren med assistance af en anden botaniker i C. Wesenberg-Lunds »Furesøstudier« (1917) har givet en beskrivelse med kortlægning af den højere vegetation i Furesø.

Dr. Boye Petersens produktion er forholdsvis stærkt specialiseret, hvad forskningsobjektet angår, men den viser forfatterens fulde beherskelse af metoderne, hans sikre systematiske blik og hans evne til nøgternt at uddrage sine slutninger. Han har foruden vigtige landvindinger for systematikken også opnået generelle økologiske resultater.

Dr. Aage Skovsted, der i 6 år var ansat som cytogenetiker ved »Empire Cotton Growing-Corporation's Research Station«, Trinidad, er ordinær assistent ved Carlsberg Laboratoriums fysiologiske afdeling. Han har indsendt 19 afhandlinger, der væsentlig behandler cytologiske og taxonomiske forhold hos *Aesculus* og *Saxifragaceæ* samt malvaceer med hovedvægten lagt på *Gossypium*. Desuden har ansøgeren leveret en bearbejdelse af svampeslægten *Tomentella* og et par mikrobiologisk-genetiske afhandlinger over lavere svampe.

Cytologi og taxonomi. I sit første arbejde, 1929, redegør ansøgeren for de cytologiske forhold hos de her i landet dyrkede arter af hestekastanie (*Aesculus*) og viser bl.a., at *A. carnea*, der er en hybrid mellem *A. hippocastanum* og *A. pavia*, kan betragtes som en art, der er opstået ved kromosomfordobling efter arts-krydsning, nærmest svarende til det klassiske eksempel *Primula Kewensis*.

I afhandlingen »Cytological studies in the tribe Saxifragaceæ« 1934 gøres rede for kromosomtallene hos ialt 55 arter og hybrider indenfor denne gruppe af Saxifragaceæ, der på det pågældende tidspunkt var meget lidt kendt i cytologisk henseende. Særlig interesse knyttede sig til *S. granulata*, der fremviste varierende kromosomtal, hvilket også var tilfældet med visse andre arter. Iøvrigt diskuteres kromosomtallene i relation til taxonomi og artsdannelse. Ligeledes belyses de systematiske forhold mellem Saxifragaceæ og Crassulaceæ. Fra den sidstnævnte familie forelå kun 1 kromosomtal, men ansøgeren meddeler 15 nye.

Før ansøgeren begyndte at arbejde med *Gossypium*, herskede der en betydelig uklarhed m.h.t. de taxonomiske forhold i denne slægt, der i teoretisk henseende er af særlig interesse, fordi den omfatter endemiske arter i alle fem verdensdele samt på forskellige øer i Stillehavet. Han har behandlet slægten i en række arbejder, på hvilke han i 1937 erhvervede doktorgraden. Efter at en passende teknik til undersøgelse af arternes meiosis var udarbejdet, foretoges et indgående cytologisk studium især af kromosomkonjugationen hos fertile artshybrider, som han havde fremstillet ved krydsningsforsøg, og idet han tillige støttede sig til herbariestudier kunne han opstille en forklaring på slægtsskabsforholdet mellem de vidt spredte endemiske arter og af oprindelsen af den dyrkede amerikanske bomuld som en amphidiploid mellem arter fra den gamle verden og Amerika. Denne opfattelse er senere blevet eksperimentelt bekræftet af Beasley.

Disse studier af *Gossypium* udvidedes til at omfatte andre dele af Malvaceæ I arbejderne »Chromosome Numbers in the Malvaceæ«, I 1935 og II 1942, bestemmes kromosomtal og studeres kromosommorfologi hos et stort antal arter fordelt på talrige slægter, hvorved der bidrages til en bedre forståelse af malvaceernes taxonomi, og i »Some hybridization experiments in the tribe Hibisceæ«, 1944, undersøges slægtsskabsforholdet yderligere på grundlag navnlig af kryds-

ningsforsøg, men også ved hjælp af podningsforsøg. Disse forsøg er i størst antal foretaget med arter af slægterne *Gossypium* og *Hibiscus*. Derved begrundedes en ny og naturligere afgrænsning af *Gossypium*, hvorved den fremtræder som en i cytologisk og morfologisk henseende homogen slægt, medens *Hibiscus* viste sig meget heterogen og formentlig bør opdeles i flere slægter.

Som en udløber af ansøgerens *Gossypium*-studier fremtræder hans afhandling »Cytological studies in twin plants« 1939, i hvilken han i tilslutning til tvillingplanter hos *Gossypium*-arter studerer kromosomforholdene hos tvillingplanter af en række arter fra 10 forskellige slægter spredt over systemet.

Som et resultat af ansøgerens mangeårige svampestudier, der har været afbrudt under hans flerårige ophold på Trinidad og af andre grunde, foreligger afhandlingen »The Thelephoraceae of Denmark. I. The Genus *Tomentella*« 1950. Der begrundes heri en ny begrænsning af den nævnte slægt, hvis 18 kendte arter i Danmark, til hvilke der er givet en bestemmelsesnøgle, beskrives og illustreres med tegninger af sporer og basidier m.m. Fem af arterne er optaget i en ny kombination, og en er nyopstillet.

Den interessante studie »Successive Mutations in *Nadsonia Richteri* Kostka« 1943, er en ved mikrobiologiske metoder gennemført genetisk undersøgelse af den nævnte, til de lavere ascomyceter hørende svamp. Dennes vegetative fase er haploid, og de på ølurt-gelatine tiltrukne kolonier, der havde en enkelt med mikromanipulator isoleret celle som udgangspunkt, var derfor homozygotiske. Flere af disse kolonier fremviste sektor-mutationer af forskellig type, og kolonier tiltrukket af isolerede celler fra disse mutanter viste nye mutationer, af typer der var forskellige fra modertyperne o.s.v. Ingen mutationer tilbage til udgangstypen blev iagttaget, og i hvert fald en af de frembragte typer var så forskellig fra denne, at den kunne beskrives som en ny art. For denne proces foreslås betegnelsen *sukcessiv mutation*.

I afhandlingen »Induced Camphor Mutations in Yeast«, 1948, bekræftes tidligere iagttagelser, at gær behandlet med kamfer frembringer mutanter, og det vistes, at flere af disse holder sig konstante gennem flere år, samt at gærkolonier muterer væsentlig hyppigere efter end uden behandling med kamfer.

Dr. Skovsted er en udmærket cytogenetiker, der har indlagt sig stor videnskabelig fortjeneste ved sin behandling af malvaceerne, specielt slægten *Gossypium*. Ligeledes ligger hans andre arbejder i et højt plan. Det synes dog, som om hans indstilling overfor den cytogenetiske taxonomi er noget ensidig. Således savner man i hans *Gossypium*-studier forståelsen af plantegeografiens betydning for tilrettelæggelsen og løsningen af en phylogenetisk problemstilling.

Dr. Thorvald Sørensen, amanuensis og lektor i botanik ved Landbohøjskolen, har indsendt 20 trykte afhandlinger, hvortil kommer uddrag af 3 manuskripter. Produktionen handler næsten udelukkende om karplanter (dog har ansøgeren foretaget mosbestemmelserne i Mølholm Hansen: Nørholm Hede 1932 p. 122–23) og ligger væsentlig indenfor områderne taxonomi, økologi, plantegeografi, sociologi og genetik.

Taxonomi, økologi og plantegeografi. En væsentlig og omfangsmæssigt den største del af ansøgerens arbejder beskæftiger sig med plantelivet i Grønland, af hvilket han er en grundig kender, idet han har deltaget i en række ekspeditioner til Nordøstgrønland. Ligeledes har han foretaget botaniske rejser i Island.

G. Seidenfaden og ansøgeren publicerede i 1933 deres fund i Nordøstgrønland af en for Grønland ny art af kæruld (*Eriophorum callitrix* Cham.). Dennes og den nærtstående art *E. opacum*'s taxonomi og geografiske udbredelse udredes.

Samme år fremlagde Th. Sørensen sine første samlede resultater fra 3-års ekspeditionen i den ligeledes værdifulde »The vascular plants of East Greenland

from 70° 00' to 73° 30' N. Lat.« For hver art angives bl.a. dens findesteder indenfor området, biologiske bemærkninger og en karakteristik af dens biotoper. Tillige gives taxonomiske udredninger for de kritiske arter og former, af hvilke der er afbildninger på de ledsagende 20 tavler. *Ranunculus auricomus*, flere underarter, varieteter og hybrider er nye for Grønland.

Fra 1937 foreligger G. Seidenfaden og Th. Sørensen »The vascular plants from Northeast Greenland from 74° 30' to 79° 00' N. Lat.«, der behandler floraen i område på lignende måde som det foregående.

I afsnit II beskriver ansøgeren 18 økosystemer fra området og anfører arternes fordeling på disse. Denne gruppering må dog kun betragtes som foreløbig. De følgende afsnit, der igen er fælles for forfatterne, indeholder en sammenstilling af karplanternes udbredelse i hele Østgrønland med kritiske bemærkninger til en række arter.

Ansøgeren opstiller som ny art *Carex pseudolagopina* og dens varietet *solida*, ligesom han fra Østgrønland i en afhandling af P. Gelting 1934 bl.a. har opstillet *Potentilla rubella*. I slutningskapitlet anstilles bl.a. betragtninger over arternes indvandring til Grønland, og udbredelsen af en del arter i Grønland vises på kort.

Til studiet af Vestgrønlands flora har ansøgeren bidraget med afhandlingen »The flora of Melville Bugt« 1943, hvori han bearbejder den betydelige plantsamling, som dr. Finn Salomonsen hjembragte fra sin ekspedition til Nordvestgrønland i 1936, og sammenstiller resultatet med de tidligere plantefund fra Melville Bugt. Dertil knytter han bemærkninger om områdets vegetationstyper på grundlag af dr. Salomonsens noter.

I det samarbejde, som flere danske botanikere har påbegyndt vedrørende en kritisk revision af den grønlandske flora på basis af cytologiske undersøgelser, har Th. Sørensen overtaget den taxonomiske del. I manuskriptet »Forarbejder til nogle grønlandske Planters Systematik og Plantegeografi«, fremlægger han som nogle foreløbige resultater af dette arbejde sin revision af nogle græs- og cyperacéslægter, indenfor hvilke han opstiller flere nye arter. Særlig omfattende er hans revision af slægten *Puccinellia*. Kort visende udbredelsen i Grønland af de 17 behandlede arter er vedlagt.

Ansøgerens taxonomiske skarpsyn viser sig i udredelsen af arter indenfor sådanne vanskelige slægter som *Potentilla*, *Calamagrostis*, *Poa*, *Puccinellia*, *Carex* og *Eriophorum*.

Afhandlingen »Bodenformen und Pflanzendecke in Nordostgrönland« 1935, der fremtræder som en kritisk behandling af litteraturen om solifluktion i forbindelse med anførelsen af egne iagttagelser, er væsentlig et geologisk arbejde. Af direkte botanisk interesse er især en række målinger af jordtemperaturen med termograf på Ella Ø i forårsperioden 1932.

Et plantegeografisk arbejde indenfor dansk flora »Primulaceernes Udbredelse i Danmark«, udgivet ved Danmarks Topografisk-Botaniske Undersøgelse, foreligger fra 1935. Han røber heri en manglende kundskab om skandinavisk plantegeografi og har åbenbart misforstået betegnelsen apofyt.

Fænologiske og morfologiske undersøgelser over udviklingsrytmen hos grønlandske og danske planter. Ansøgerens disputats, »Temperature relations and phenology of the northeast Greenland flowering plants« 1941, er en hele den nordøstgrønlandske karplanteflora omfattende undersøgelse af skuddets tidsmæssige udvikling i relation til det på voksestedet herskende termiske lokalklima. Gennem temperaturmålinger (udført i 2 årsserier, delvis med termograf, af luft-, overflade- og jordtemperatur i forskellig dybde), fænologiske undersøgelser over blomstring og bladdannelse, og undersøgelser over overvintringstilstanden især af de florale organer (afbildet i henved 300 figurer) samt ved spiringsforsøg får

han et rigt materiale til erkendelse af de enkelte arters livsrytme og kaster derved nyt lys over de arktiske planters evne til at fuldende deres livscyklus i den korte sommer. Bl.a. finder han, at der fremtræder væsentlige rytmiske forskelle i organudviklingen mellem sydlige og nordlige arter. Denne afhandling er ikke alene en arbejdspræstation af rang, men trods visse svagheder, f.eks. p. 65–67, tillige grundlæggende for den videre udforskning af de arktiske planters biologi.

I Danmark har ansøgeren studeret vækstrytmen, hvile og vækst, såvel på fri-land som i væksthos hos en del ranunkel-arter samt hos en form af *Prunella vulgaris*. Han supplerer derved vor ret ufuldstændige viden om hvileperioden hos mellemeuropæiske stauder og konstaterer yderligere, hvor kompliceret dette spørgsmål er.

Plantesociologi og vegetationsanalyse. Af den ejendommelige, åbne og på en-årige arter rige vegetation, der almindeligt findes på lerflader i Island, den såkaldte flag-vegetation, har ansøgeren 1942 givet en sociologisk behandling og vist dens tilknytning til såvel andre islandske som til arktiske og tempererede vegetationsformer. Arbejdet er omhyggeligt udført og betegner noget nyt i litteraturen om Islands plantegeografi.

Afhandlingen, »A method of establishing groups of equal amplitude in plant sociology based on similarity of species content« 1948, er væsentlig et teoretisk arbejde. Forf. udvikler heri en beregningsmetode i lighed med tidligere forfattere, hvorved det alene på grundlag af vegetationsanalysernes antal af arter og antallet af fælles arter mellem analyserne kan afgøres, hvor stor indbyrdes arts-lighed, der er mellem to populationer eller to grupper af sådanne. Metoden kan anvendes til kontrol af subjektive afgørelser ved opbygningen af plantesociologiske systemer. I afhandlingens sidste del anvender forf. sin metode på et foreliggende analysemateriale ved Johs. Grøntved af vegetationen på danske overdrev og viser derved, at denne i sine forskellige former kan indordnes i det mellemeuropæiske plantesociologiske system.

Ved hjælp af den berørte beregningsmetode giver han i et indsendt, ufuldendt manuskript en summarisk redegørelse for de sammenfattende vegetationsenheder, der er karakteristiske for Nordøstgrønlands forskellige økosystemer. Disse sammenfattende vegetationsenheder kan paralleliseres med R. Nordhagens forbund (Verbände, Alliances) i det alpine Norge.

Eksperimentel-genetiske arbejder. De af ansøgeren i 1936 påbegyndte eksperimentalundersøgelser over »arts«-dannelsen hos apomikte *Taraxaca*, hvorom han i 1940 gav en foreløbig meddelelse, er senere ved samarbejde med G. Gudjonsson udvidet til også at omfatte de cytologiske forhold. I et arbejde af disse to forfattere, »Spontaneous chromosome-aberrants in apomictic *Taraxaca*« 1946, behandler ansøgeren dyrkningsforsøgene og morfologien, Gudjonsson cytologien. Dyrkningsforsøgene er gennemført i de forskellige generationer med et stort materiale, og det kunne derved påvises, at der i apomiktiske *Taraxacum*-arter, som tidligere ansås for at være konstante, optrådte aberranter. Således aneuploide kromosomaberranter med $2n = 23$, der indenfor hver af et antal primær-arter med $2n = 24$ optrådte i en række analoge former. Af disse kan igen fremgå sekundære og tertiære aberranter med henholdsvis $2n = 22$ og $2n = 21$. Også hyperploide aberranter, aberranter med uændrede kromosomtallet og polyploide aberranter er noterede.

Ud over de nævnte afhandlinger er vedlagt et manuskript af ansøgeren »Sexual propagation in apomictic *Taraxaca* caused by chromosome elimination«, hvori der beskrives krydsningsforsøg med visse aberranter, hos hvilke der er konstateret seksuel forplantning.

Lærebøger. Johs. Grøntved og Th. Sørensen »Nogle til Bestemmelse af danske Græsser i blomsterløs Tilstand« 1941. Et tillæg til A. Mentz' »Veterinærplanter«

som ansøgeren har udgivet 1944, indeholder en oversigt over planternes ernæringsfysiologi og indholdsstoffer samt et systematisk afsnit.

Dr. Th. Sørensens vigtigste indsats angår dels Østgrønlands planteliv (og her er hans disputats og hans taxonomiske studier betydeligst), dels hans *Taraxacum*-undersøgelser, som allerede er blevet et fængslende kapitel af almen botanisk interesse. Enkelte af hans arbejder indeholder dog uklarheder. Han er en energisk og udholdende forsker, og flere af hans skrifter vidner om originalitet.

Udvalget er efter at have gransket ansøgernes indsendte skrifter kommet til det resultat, at de alle er kvalificerede til at beklæde et universitetsprofessorat i botanik.

Efter at have overvejet de enkelte ansøgers kvalifikationer i forhold til den stilling, der skal besættes, mener udvalget, at dr. Boye Petersen bør foretrækkes, idet han er en fremragende forsker med en omfattende botanisk viden samtidig med, at han i højere grad end de øvrige ansøgere skønnes at være i stand til at varetage undervisningen i thallofyter således, at der kan gennemføres også en specialundervisning indenfor dette område.

Udvalget skal derfor herved indstille lektor, dr. phil. Johs. Boye Petersen til det ledige professorat i botanik ved Københavns Universitet.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke dr. phil. A. Skovsted og lektor, dr. phil. Tyge W. Böcher afgav bemærkninger.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 28. juni 1951, hvori deltog 20 fakultetsmedlemmer samt professor, dr. phil. Ø. Winge. De af ansøgerne fremsatte bemærkninger toges til efterretning af fakultetet. Ved afstemningen om indstillingen tiltrådtes denne af et flertal af de tilstedeværende fakultetsmedlemmer.

Udvalgets indstilling videresendtes herefter under 12. juli 1951 til ministeriet med Konsistoriums tilslutning. Herefter blev ved kgl. resolution af 20. august 1951 lektor, dr. phil. Johannes Boye Petersen udnævnt til professor i botanik ved Københavns universitet fra 1. august 1951 at regne.

i. *Oprettelse af et professorat i teoretisk meteorologi og cand. real. Ragnar Fjortofts udnævnelse til professor i dette fag*

(j. nr. 341/47).

Efter gennem undervisningsministeriet at have fået tilstillet et af den kgl. danske ambassade i Washington under 18. juni 1947 udarbejdet memorandum, ifølge hvilket den svenske professor Ahlmann havde udtalt sig for oprettelsen af et professorat i meteorologi ved Københavns universitet, nedsatte det matematisk-naturvidenskabelige fakultet et udvalg til undersøgelse af universitetets uddannelses- og forskningsmuligheder i den geofysiske faggruppe, bestående af professorerne, dr. phil. Niels Bohr, dr. phil. H. M. Hansen, dr. phil. Niels Nielsen, dr. phil. N. E. Nørlund samt af direktør, lektor Helge Petersen. Dette udvalg afgav under 19. november 1947 følgende betænkning:

»Den geofysiske faggruppe omfatter bl.a. meteorologi, aerologi, oceanografi, gravimetri, magnetologi, seismologi og interfererer med en række nabovidenskaber såsom geodæsi, astronomi og fysisk geografi. De til dette forskningsområde knyttede videnskabelige problemer er delvis af grundlæggende betydning for vor naturerkendelse, og dertil kommer, at fagområdets metoder og resultater har stor praktisk betydning.

Vigtige sider af forskningsarbejdet inden for det nævnte fagområde påhviler Geodætisk Institut og Meteorologisk Institut, men ved universiteterne og de højere læreanstalter her i landet har der ikke tidligere været muligheder for at deltage i den mangesidige forskning og meddele en fyldestgørende uddannelse. En sådan undervisning vil ikke alene være en betingelse for de studerendes uddannelse, men tillige mere og mere blive påkrævet for at opnå den fornødne tilgang til videnskabeligt arbejde på de nævnte institutioner.

Danmark har på dette forskningsområde betydelige traditioner og står i øjeblikket over for meget omfattende og såvel praktisk som videnskabeligt set betydningsfulde opgaver. Udvalget må således pege på en række forskningsopgaver og praktiske opgaver vedrørende ikke blot det egentlige Danmark, men tillige Færøerne og Grønland. Ikke mindst i det sidstnævnte område står man over for forpligtelser af stor videnskabelig, praktisk og national interesse. For dette arbejdes fremme og for sikringen af Danmarks kulturelle plads er det meget ønskeligt at få en nær kontakt mellem uddannelsen, forskningen og den praktiske gerning.

Udvalget må lægge den største vægt på, at den nærmest mulige forbindelse bevares mellem universitetsundervisningen og virksomheden på det Geodætiske og Meteorologiske Institut, i hvilken sammenhæng man må fremhæve vigtigheden af, at den af direktøren for sidstnævnte institut i egenskab af universitetslektor meddelte undervisning i meteorologi bibeholdes og udvikles yderligere. I denne forbindelse må vi også betone ønskeligheden af, at direktørens bestræbelser for at forbedre betingelserne for den videnskabelige forskning inden for den praktiske meteorologi finder støtte.

For imidlertid at opnå den for det hele fagområdes dyrkelse nødvendige balance mellem uddannelsen og de foreliggende praktiske og videnskabelige opgaver vil det være nødvendigt at etablere en videregående universitetsuddannelse, og man skal derfor fremsætte følgende forslag:

I. Der oprettes et professorat i aerologi med den opgave at drive undervisning og forskning vedrørende lufthavets fysiske forhold. Man må i denne sammenhæng henvise til de betydningsfulde resultater denne videnskabsgren, der behandler så væsentlige sider af den teoretiske meteorologi, i de sidste decennier har har frembragt, og til den betydning, disse studier har haft også for den praktiske vejrtjeneste.

II. Der oprettes et professorat i geofysik. Dette fag omfatter en række metoder og discipliner, ved hvis hjælp man har opnået både teoretisk og praktisk betydningsfulde resultater, og for hvilke nye udsigter er åbne, ikke mindst gennem udviklingen på atomfysikkens område.

Udvalget må endvidere gøre opmærksom på de vanskelige forhold, under hvilke faget geografi i øjeblikket arbejder ved universitetet, og påpege, at en reorganisering af arbejdsforholdene for hele faget er en forudsætning for den fulde udyttelse af de ovenfor foreslåede lærerposter.

Man må således påpege, at en genoprettelse af professoratet i kulturgeografi er en tvingende nødvendighed. Undervisningen i denne disciplin har i 3-4 år måttet så at sige helt forsømmes, skønt ca. 100 studerende iflg. studieplanerne skal have denne undervisning.

Man skal endvidere gøre opmærksom på, at plads- og personaleforhold gør det umuligt for det geografiske laboratorium at løse sin opgave, og man skal henvise til, at undervisningsministeriet allerede ved skrivelse af 28.5.1943, J. N. 87a/42 har givet tilsagn om, at en til formålet egnet bygning, den tidligere Farmaceutiske Lærestalt, overdrages til universitetet, og at der er yderligere givet tilsagn om en bevilling på 174.700 kr. til bygningens istandsættelse og indretning. På grund af bygningens midlertidige benyttelse til andre formål har indretning og indflytning endnu ikke kunnet finde sted.

Udvalget må på det indstændigste henstille, at bygningen snarest rømmes og istandsættes, idet man må hævde, at dette er en betingelse for den absolut nødvendige omorganisering af den geografiske undervisning og forskning og for den så stærkt påkrævede udvidelse under de omtalte tilgrænsende fagområder.

I den nævnte bygning vil der kunne indrettes passende lokaler for et geografisk institut med specialafdelinger for meteorologi, aerologi og geofysik. Til driften af et sådant institut vil det være nødvendigt at foretage en forøgelse af personalet, ud over hvad der fremgår af de af universitetet indsendte redegørelser og andragender denne sag vedrørende, og det vil tillige være nødvendigt at foretage en væsentlig forhøjelse af de årligt til rådighed stående midler.

Med henblik på det omtalte fagområdes stadige voksende betydning for undervisning og forskning samt for løsningen af store nationale og praktiske opgaver må udvalget på det varmeste anbefale, at det oven for skitserede program, der tilsigter en påkrævet løsning af en række problemer og vanskeligheder, snarest virkeliggøres.

Til denne udvalgsbetænkning sluttede fakultetet sig i møde den 20. november 1947.

Under 4. maj 1948 afgav universitetets rektor derefter følgende indstilling til ministeriet:

»Under 16. april d.å. har Undervisningsministeriet tilsendt Københavns universitet en skrivelse fra Marineministeriet af 6. april d.å. og en betænkning fra Det danske meteorologiske Institut vedrørende spørgsmålet om meteorologiuundervisningens stilling ved Københavns universitet og anmodet om en udtalelse i den anledning.

I tilslutning til universitetets skrivelse af 25. november f.å. i denne sag og efter fornyet forhandling med det matematisk-naturvidenskabelige fakultets særlige sagkyndige skal jeg udtale følgende.

Som de tilsendte dokumenter viser, er der fuldstændig enighed mellem Marineministeriet, direktoren for Meteorologisk Institut og Universitetet om, at det er påkrævet, at der oprettes et nyt professorat ved universitetet i aerologi (eller teoretisk meteorologi), dersom det skal være muligt at give en fyldestgørende undervisning for dem, der uddanner sig til at blive meteorologer, og at den øjeblikkelige situation ikke mindst på grund af de på Grønland foreliggende meget presserende opgaver har gjort, at en snarlig løsning af spørgsmålet er stærkt påkrævet. Yderligere understreges dette også af den omstændighed, at der synes at være mulighed for til indehaver af et sådant professorat at få en fremragende norsk forsker, der ellers står i fare for at gå tabt for den nordiske videnskab ved at tage imod tilbud fra Amerika.

I spørgsmålet om benævnelsen af professoratet er der den forskel, at medens universitetet foretrækker navnet aerologi, foreslås der fra Marineministeriet og Meteorologisk Institut navnet teoretisk meteorologi, idet man fra denne side er af den formening, at navnet aerologi involverer en begrænsning af professoratets videnskabelige område til en underdisciplin af meteorologien. Heroverfor skal

der blot peges på, hvad der allerede stod i universitetets skrivelse af 25. november 1947, at opgaven for professoratet i aerologi skulle være »at drive undervisning og forskning vedrørende lufthavets fysiske forhold«, idet man henviste til »de betydningsfulde resultater denne videnskabsgren, der behandler *så væsentlige sider* af den teoretiske meteorologi, i de sidste decennier har frembragt, og til den betydning disse studier har haft også for den praktiske vejrtjeneste«.

Fra Marineministeriets og direktør Helge Petersens side er man tilbageholdende overfor universitetets hævde af, at oprettelsen af et professorat i geofysik også er en nødvendighed for en fuldt tilfredsstillende løsning af hele spørgsmålet om en tilbundsgående videnskabelig uddannelse af meteorologer. Angående dette spørgsmål skal man udtale følgende:

Det betydelige bidrag til meteorologiens udvikling, som norske videnskabsmænd har formået at give, kan føres tilbage til matematikeren C. A. Bjerknes' hydrodynamiske undersøgelser, der er blevet fortsat af hans søn V. Bjerknes, hvis cirkulationsteori har fået stor betydning. Disse undersøgelser er et eksempel blandt mange på den praktiske nytte, teoretiske undersøgelser ofte kan få.

Når universitetet foruden et professorat i aerologi tillige har foreslået oprettelse af et professorat i geofysik, er det, fordi man mener, at en frugtbar udvikling af det meteorologiske studium her i landet i det lange løb bedst opnås, når man tillige muliggør et studium af tilgrænsende discipliner, som arbejder hånd i hånd med meteorologien, og for hvilke nye udsigter er åbnet gennem udviklingen på atomfysikkens område.

Universitetet er derfor stadig af den formening, at de af professor Ahlmann fremhævede mangler bedst vil kunne afhjælpes ved til universitetet at knytte to forskere med betydelig videnskabelig autoritet inden for de pågældende discipliner.

Skulle det ikke være muligt af gennemføre oprettelsen af begge professorater med det samme, må professoratet i aerologi være det, der oprettes først, men universitetet må fastholde det som sit bestemte ønske, at der, så snart som omstændighederne tillader det, også oprettes et professorat i geofysik.

Universitetet lægger endvidere ligesom Marineministeriet og direktør Helge Petersen vægt på, at den af direktøren for Meteorologisk Institut i egenskab af universitetslektor meddelte undervisning i meteorologi bibeholdes og udvikles, men man mener ikke, at det er nødvendigt af den grund at oprette et tredje professorat.

Endelig skal man udtale, at når man i skrivelse af 25. november 1947 så stærkt har fremhævet nødvendigheden af, at den tidligere Farmaceutiske Lærestalt snarest rommes og overgives til det geografiske laboratorium, har dette en nøje relation til hele spørgsmålet om den meteorologiske undervisning, idet det for den udvidede teoretiske uddannelse i meteorologi er nødvendigt at have særlige lokaler, der ikke kan skaffes på Meteorologisk Institut, men derimod nok i det nye geografiske institut«.

På normeringsloven for 1949–50, jfr. Rigsdagstidende 1948–49, tillæg A, sp. 4763–64, blev der herefter oprettet et professorat i teoretisk meteorologi.

Efter at det således oprettede embede efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor under 21. februar 1949 var blevet opslået ledigt, blev under 29. april 1949 de indkomne to ansøgninger, nemlig fra norsk statsborger, dr. philos. Sverre Pettersen og statsmetereolog Leo Lysgaard tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. H. M. Hansen, dr. phil. N. E. Nørlund, direktør, lektor Helge Petersen og professor, dr. philos. Halvor Solberg, Oslo. Inden udvalget havde afsluttet sit arbejde trak den ene af ansøgerne, statsmeteorolog Leo Lysgaard under 10. juni 1949 sin ansøgning tilbage. Udvalget afgav under 20. september 1949 følgende indstilling til fakultetet:

»Det af fakultetet nedsatte udvalg til bedømmelse af de indkomne ansøgninger til det nyoprettede professorat i teoretisk meteorologi ved Københavns Universitet skal herved udtale følgende:

Ved ansøgningsfristens udløb forelå to ansøgninger, fra statsmeteorolog Leo Lysgaard og direktør, dr. phil. Sverre Petterssen. Efter udvalgets nedsættelse har statsmeteorolog Lysgaard med skrivelse af 10. juni 1949 tilbagekaldt sin ansøgning.

Den derefter eneste ansøger, dr. phil. Sverre Petterssen er født 19.2. 1898 og er norsk statsborger. For tiden er han ansat som Director of Scientific Services, U. S. Air Force Service, Washington D. C. Han har indsendt 19 trykte bilag samt 2 manuskripter. Hans vigtigste arbejder falder indenfor kinematikken og termodynamikken. Desuden har han skrevet et par dynamiske afhandlinger og flere praktisk-meteorologiske arbejder, særlig vedrørende metodikken for vejrforudsigelse.

1. Blandt de kinematiske arbejder må særlig fremhæves no. 1: »Kinematical and Dynamical Properties of the Field of Pressure with Application to Weather Forecasting» (1933), som blev brugt som doktorafhandling ved universitetet i Oslo. I dette arbejde har han uddybet og forbedret en metode til kvantitativ prognose af lufttrykket. De grundlæggende arbejder på dette område var blevet udført nogle år før af Dedebant, Giano og Angervo.

Princippet for metoden er meget enkelt: Hvis man kan bestemme en isobars forplantningshastighed og acceleration til et givet tidspunkt, kan man ved ekstrapolation finde isobarens position til ethvert senere tidspunkt. Da bestemmelsen af hastighed og acceleration er en rent kinematisk opgave, kan metoden derfor karakteriseres som en kinematisk trykprognose. De grundlæggende meget enkle formler lader sig let udlede ved kinematikens hjælp. En isobars forplantningshastighed vil således afhænge af tryktendensen og den horisontale trykgradient, altså trykkets første differentialer med hensyn til tiden og de horisontale koordinater. Tilsvarende vil en isobars acceleration også afhænge af trykkets anden ordens differentialer med hensyn til de samme variable.

Den kinematiske trykprognoses anvendelighed i vejrtjenesten står og falder med nøjagtigheden af trykobservationerne. For at kunne beregne trykdifferentialerne helt nøjagtig fordres der egentlig kontinuerlige observationsrækker fra et uendelig tæt net af meteorologiske stationer, og da dette af praktiske grunde ikke lader sig realisere, er man henvist til at beregne trykdifferentialerne ud fra det observationsmateriale, som de tyndt fordelte meteorologiske stationer skaffer tilveje til nogle få, bestemte tidspunkter i døgnet. Udtrykt i matematisk formsprog vil dette sige, at rum- og tidsdifferentialerne må erstattes af differenser.

Ved indtegnning af isobarerne på et vejrkort må meteorologen foretage interpolation mellem observationsværdierne fra de forskellige stationer, og så tyndt fordelt som disse stationer er, vil han få et temmelig frit spillerum. Uden at gøre vold mod observationerne kan isobarerne tegnes på helt forskellige måder, og det

er da klart, at de første og anden ordens differentialer, som skal bestemmes af et sådant kort, bliver endnu mere vilkårlige og tildels helt illusoriske.

De første forsøg på en sådan kinematisk trykprognose faldt derfor ikke særlig heldigt ud. Dr. P.s eksempler i slutningen af doktorafhandlingen ser derimod ganske lovende ud. Forklaringen ligger vel i, at han mestrede Bergenssskolens teknik for vejrkortanalyse, hvorved han kunne tegne isobarerne med mindre vilkårlighed end sine forgængere. Desuden anvendte han ikke metoden udelukkende på isobarer, men også på andre karakteristiske kurver på vejrkortene, først og fremmest på fronterne, men også på specielle trykssystemer som tryktrug og trykcentre. Han havde også opstillet specielle kinematiske formler for uddybning og udfyldning af cykloner o.lign.

I afhandling nr. 2 har han hovedsageligt studeret bevægelsen og udviklingen af trykcentre og angivet 40 praktiske regler for forudsigelse af disse.

Det er af betydelig teoretisk interesse, at metoden fører til en kvantitativ beregning af cykloners hastighed og acceleration og dermed også til en kvantitativ vejrprognose, da vejret jo er nøje bundet til cykloner og fronter.

Nøjagtigere prøver i de senere år synes dog at tyde på, at den kinematiske trykprognose ikke kan konkurrere med de hidtil anvendte metoder for vejrprognose, til trods for at disse er helt kvalitative.

Et kinematisk arbejde på grænsen af dynamikken (no. 9) er af mindre betydning. Det væsentlige nye i dette arbejde er en ganske interessant formel for den horisontale divergens; den teoretiske udledning af denne formel skyldes forøvrigt ikke dr. P., men den unge norske meteorolog Fjörtoft.

Til de kinematiske arbejder kan vel også regnes undersøgelserne over frontdannelse. I 1928 fremsatte Bergeron den tanke, at en front dannes langs dilationsaksen i et stationært deformationsfelt for luftbevægelsen. I lighed med de forenklinger, som altid gøres i kinematikken, indskrænkede han sig til at betragte forholdene ved et lineært vindfelt, hvorved han bortså fra de små led af højere orden i feltets Taylorudvikling om origo. I første tilnærmelse er dette tilladt, så længe origo ligger i frontalzonen. I afhandling no. 3 udvidede dr. P. denne Bergeronske undersøgelse til også at gælde for ikke-stationære og ikke-lineære felter, hvorved han nåede lidt modificerede resultater. Men Bergerons fundamentale opdagelse af deformationsfelternes frontdannende egenskab blev stående urokket.

I no. 11 er dr. P. (sammen med Austin) gået endnu et skridt videre, idet han har taget hensyn til eksistensen af en glidehvirvel i frontalzonen, hvilket gerne forekommer i de områder, hvor frontdannelse finder sted.

Afhandling no. 4 er væsentlig et referat af no. 3, og kun et enkelt kapitel bringer noget nyt. På grundlag af de gennemanalyserede vejrkort fra Bergen for januar måned 1933-35 har han kunnet bestemme hyppigheden af frontdannelse i 5° zoner over Nordvest-Europa.

2. Blandt de termodynamiske arbejder indtager tågestudierne en fremtrædende plads. De må vel anses for dr. P.s værdifuldeste bidrag til videnskaben. Han kom ind på disse undersøgelser under en forelæsningssturné til U.S.A. i midten af 30-erne. I længere tid havde amerikanske meteorologer forsøgt at give en tilfredsstillende forklaring på den hyppige forekomst af tåge og lave stratuskyer sommer og efterår langs den kaliforniske kyst. Det var nærliggende at antage, at tågen blev dannet ved stærk afkøling af det nederste luftlag som en følge af dettes kontakt med det kolde kystvand. I så fald skulle man vente, at dette luftlag var meget stabilt lagdelt. Men flyveopstigningerne angav tværtimod en instabil lagdeling. Dr. P. kunne vise i afhandling nr. 5, at tågen og stratusskyerne blev dannet ved konvektion og indre turbulent blanding i en kold og fugtig havluft af

nogle få hundrede meters tykkelse. Over dette luftlag og adskilt fra det ved en stærkt markeret diskontinuitetsflade lå en varm og tør luftmasse. På grund af sit store fugtighedsindhold vil den øverste del af bundlaget virke som en god stråler, og det tørre og derfor svagt absorberende luftlag derover lader disse varmestråler slippe ud i verdensrummet. Den øverste del af bundlaget bliver følgelig afkølet ved udstråling og kan få en så lav temperatur, at bundlaget som helhed får instabil lagdeling.

Dr. P. angiver også en del regler for forudsigelse af denne tågetype, som er meget generende for flyvetrafikken ved Amerikas vestkyst. I et senere arbejde (no. 8), som har vundet megen anerkendelse, tager han hele tågeproblemet op, forsøger at give en forklaring på de fysiske processer, som finder sted ved dannelse og opløsning af tåge, og alt efter disse processers art opstiller han en klassifikation af de forskellige tågeformer. Han viser, at stærkt turbulent blanding må føre til opløsning af tåge og dannelse af stratuskyer. Desuden viser han, at snedækket jord må virke opløsende på tågen undtagen ved meget lave temperaturer ($< 20^{\circ}\text{C}$), i hvilket tilfælde luftens vanddamp sublimerer direkte på de tilstedeværende sublimationskærner uden at gå om ad den flydende fase. Et stort observationsmateriale fra den sibiriske vinter bekræfter dette interessante resultat.

Nyere undersøgelser på Finmarksvidda af meteorolog G. Spinnangr viser dog, at tågehyppigheden har et maksimum ved $\div 25^{\circ}\text{C}$ og er aftagende både ved højere og ved lavere temperaturer. Dette stemmer ikke helt med dr. P.s resultat.

I et foredrag i Institute of Aeronautical Sciences, New York (nr. 10) giver dr. P. en klar sammenfattende fremstilling af kondensationsproblemet og af de fysiske og meteorologiske faktorer, som betinger tågedannelsen.

Af andre termodynamiske arbejder kan nævnes no. 14a, hvor forfatteren beregner de kondenserede vandmængder som fældes ud ved blanding af luftmasser under forskellige atmosfæriske forhold. Det viser sig, at vertikal blanding er virksom i luftmassernes indre, mens horisontal blanding blot kan føre til nævneværdig kondensation ved frontfladerne.

I et arbejde om konvektionen i atmosfæren (no. 7) forsøger dr. P. at udvide en fundamental undersøgelse af J. Bjerknes; men han når ikke frem til særlig opsigtsvækkende nye resultater.

3. I det dynamiske arbejde: »Contribution to the Theory of Pressure Variations« (no. 12) bliver den Margules'ske ligning for tryktendensen en del omformet, og efter en diskussion af ligningens forskellige led bliver der gjort et forsøg på at identificere de højere luftlag, som giver et bidrag til trykvariationerne.

Et andet dynamisk arbejde: »On the Dynamic Stability of Air Currents and the Sensitivity of the Wind Field Relative to Pressure Variations« (no. 20, indsendt i manuskript) er af stor interesse. Dette arbejde, der er udført i samarbejde med Perkins, er det eneste af dr. P.s arbejder, som der er en vis teoretisk flugt over. I arbejdet vises det, at en luftstrøms stabilitet afhænger af hastighedsprofilet samt af isobarernes og deres orthogonalkurvers krumning.

4. I de senere år har dr. P. offentliggjort flere praktisk-meteorologiske arbejder, hvis væsentlige indhold er en bearbejdelse og diskussion af et stort observationsmateriale fra den fri atmosfære. Den slags undersøgelser er meget tidsrøvende og kan kun udføres ved meteorologiske institutioner med rigelig tilgang til assistenter og anden elementær arbejdshjælp. Dr. P. har i sine forskellige ledende stillinger haft anledning til at sætte sådanne store materialbearbejdelser i gang, hvorved hans administrative talent og evne til at sætte folk i sving har fejret rene triumfer.

Blandt disse arbejder kan nævnes no. 13, hvor han (sammen med tre andre forfattere) på grundlag af materialet for perioden marts-august 1943 studerer de

nedstigende (subsiderende) luftmasser i den fri atmosfære, bestemmer deres karakteristiske egenskaber rent statistisk og giver praktiske regler for forudsigelse af subsidens.

Dernæst no. 14, hvor han (sammen med Swinbank) benytter aerologisk materiale fra England til bestemmelse af det såkaldte Richardsonske tal. Dette tal, som indgår i L. F. Richardsons berømte stabilitetskriterium for den turbulente bevægelse, er en dimensionsløs størrelse, som dels afhænger af vindens tiltagen med højden og dels af luftens indre stabilitet. Ved laboratorieforsøg er tallet bestemt til at ligge mellem 0,25 og 0,50. Dr. P. fandt en værdi på omtrent 0,65 for den fri atmosfære.

Endvidere no. 15, som også er skrevet sammen med tre andre forfattere, og hvor et betydeligt observationsmateriale anvendes til beregning af den konvektionen frigivne energi. Beregningen sker dels efter den engelske »parcel«metode og dels efter J. Bjerknes' »slice«metode. Observationsmaterialet synes at tyde på, at den sidste metode giver det bedste resultat.

Endelig kan nævnes no. 19 (indsendt i manuskript), hvor han på grundlag af de amerikanske vejrkort for vintermånederne december – februar 1899–1939 har udført en statistisk beregning af lufttransporten over det nordatlantiske område. Undersøgelsen er af betydning som led i arbejdet for at forklare den stedfundne klimaforbedring i dette tidsrum.

Til denne gruppe af arbejder kan også henregnes referaterne af de foredrag, som dr. P. holdt for meteorologer i Washington i 1944 (indsendt i Rotaprint). Med tanke på en rationalisering af det synoptiske arbejde blev de forskellige metoder til bearbejdelse af højdematerialet kritisk gennemgået, og der konkluderedes med en anbefaling af et bestemt system af højdekort.

Sluttelig er der al grund til at omtale hans lærebøger, dels den kortfattede fremstilling i det meteorologiske kapitel af Weem's Air Navigation og dels den noget udvidede fremstilling i dr. P. s: »Introduction to Meteorology«. Begge bidrag er helt elementære og uden matematisk formelapparat og har sikkert vakt interesse for faget hos mange begyndere.

Hans brede fremstilling af den synoptiske meteorologi i »Weather Analysis and Forecasting« på 500 sider har fået stor udbredelse. Den egner sig ikke godt så som lærebog i almindelig meteorologi for studenter, men vil være af stor nytte ved uddannelse til vejrforudsigelse. Foruden Bergensskolens landvindinger som luftmasseanalyse, frontologi, cyklonbølger og vejrforudsigelsesteknik indeholder bogen også et bidrag af Namias om isentropisk analyse samt et par afsnit om forfatterens egne kinematiske og termodynamiske undersøgelser.

Dr. P. har en meget omfattende videnskabelig produktion, som vidner om, at han er en arbejdsom og energisk forsker, der ikke skyr nogen anstrengelser når det gælder at overvinde de vanskeligheder, som kan tårne sig op. Han har udprægede praktiske anlæg, men som det ofte er tilfældet med mænd af denne type, vil den rent teoretiske forskning ligge mindre godt for ham; hans matematiske kundskaber er også begrænsede. I den praktiske meteorologi har hans evner kunnet udfolde sig helt frit, og her har han efterhånden oparbejdet sig en betydelig position blandt fagfæller. Det er nok muligt, at han til dels er blevet båret frem på den popularitetens bølge, som fulgte i Bergensskolens kølvand, og i så fald med urette, thi han har ingen andel i de grundlæggende opdagelser fra denne skoles pionertid. I det hele taget er han ingen forskerpioner og han har ikke gjort nogen fundamental opdagelse i den rene videnskab. Men han er meget virksom, når det gælder at forbedre og uddybe andres banebrydende resultater.

Hans kvalifikationer til et professorat i teoretisk meteorologi vil i nogen grad være afhængig af den vægt, man tillægger ordet »teoretisk«. Dr. P. er vel kvali-

ficeret til et professorat i meteorologi, og endog særdeles vel kvalificeret til et professorat i synoptisk meteorologi. Hvordan end faget defineres, vil han kunne varetage den elementære undervisning og vejlede de viderekomne studenter i praktisk meteorologi. Hvis den nye professors hovedopgave skal bestå i at udanne dygtige synoptikere for dansk vejr- og flyvevejrtjeneste, er dr. P. særdeles velegnet. Hvis derimod hans hovedopgave skal være, i nøje samarbejde med danske matematikere og teoretiske fysikere at grundlægge en dansk teoretisk meteorologskole i lighed med den norske med det mål for øje at få meteorologien helt over i rækken af eksakte videnskaber, så vil en mand som dr. P. ikke få fuld udnyttelse for sine bedste evner i dette professorat.

Alt taget i betragtning vil vi imidlertid foreslå, at den omhandlede stilling sættes med dr. Pettersen.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4.2 i ovennævnte kgl. anordning tilstillet ansøgeren, som ikke afgav bemærkninger til indstillingen.

Udvalgsindstillingen blev derefter behandlet på fakultetets møde den 11. oktober 1949, hvor alle udvalgsmedlemmerne bortset fra professor, dr. H. Solberg var tilstede. Ved afstemningen tiltrådte fakultetet eenstemmigt udvalgets indstilling.

Efter at være blevet tiltrådt af Konsistorium videresendtes den under 7. december 1949 til ministeriet. Herefter blev under 14. marts 1950 direktør, dr. philos. Sverre Pettersen, der ikke havde dansk statsborgerskab, konstitueret i stillingen som professor i teoretisk meteorologi ved Københavns universitet fra 1. maj 1950 at regne. Ved telegram af 19. juli 1950 meddelte direktør, dr. philos. Sverre Pettersen imidlertid, at han ikke så sig i stand til at modtage konstitutionen. Efter indstilling fra fakultet af 16. oktober 1950 tilbagekaldte ministeriet under 15. november 1950 konstitutionen.

Efter at embedet påny efter indstilling fra fakultet og universitetets rektor under 15. november 1950 var blevet opslået ledigt, blev under 31. januar 1951 de indkomne 2 ansøgninger, nemlig fra docent, fil. dr. Alf Nyberg og meteorolog ved det norske meteorologiske institut, cand. real. Ragnar Fjortoft tilstillet universitetet til erklæring.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsatte fakultetet i henhold til § 3 i kgl. anordning af 15. maj 1932 et udvalg bestående af professorerne, dr. phil. H. M. Hansen, dr. phil. N. E. Nørlund, fil. dr. Erik Palmén, Helsingfors og dr. philos. Halvor Solberg, Oslo samt lektor, direktør Helge Petersen. Dette udvalg afgav under 30. juni 1951 følgende indstilling:

»Det af fakultet nedsatte udvalg til bedømmelse af de indkomne ansøgninger om det ledige professorat i teoretisk meteorologi ved Københavns universitet skal herved udtale følgende:

Der er indkommet to ansøgninger nemlig fra:

1. cand. real., meteorolog ved Det Norske Meteorologiske Institut, Ragnar Fjortoft født 1913,

2. docent, 1. statsmeteorolog ved Sveriges Meteorologiske og Hydrologiske Institut, Alf Nyberg, født 1911.

Udvalget skal først gennemgå ansøgernes videnskabelige kvalifikationer:

Cand. real. Ragnar Fjörtoft er født i Oslo 1. august 1913 og er norsk statsborger. Han bestod matematisk-naturvidenskabelig embedseksamen ved Oslo universitet efteråret 1940 med teoretisk meteorologi som speciale. Sommeren 1939 blev han ansat som meteorolog ved vejrvarslingen på Vestlandet, Bergen, hvorfra han i 1946 blev overflyttet til varslingsafdelingen ved Det Norske Meteorologiske Institut, Oslo, hvor han fremdeles er ansat.

Fjörtoft har, til trods for at han har været meget optaget af vejrvarsling, fået tid til at tage sig af de mange udenlandske stipendiater, som efter krigen er kommet til Oslo for at studere meteorologi. Med sine solide kundskaber og sin rige erfaring fra de mange arbejdsår inden for norsk meteorologi har han virket stærkt inspirerende og befrugtende på disse begyndere. I tre år har han desuden holdt forelæsninger i meteorologi for de amerikanske studenter ved Oslo universitets sommerskole, og i en årrække har han ledet de ugentlige, videnskabelige kollokvier ved Meteorologisk Institut.

For at få lejlighed til at koncentrere sig om større videnskabelige opgaver søgte han i 1949 permission fra sin stilling under vejrvarslingen for efter indbydelse at drive meteorologisk forskning i Amerika. Den største del af permissionstiden tilbragte han i Princeton, hvor han deltog i det pionerarbejde, som den meteorologiske forskningsgruppe ved Institute of Advanced Study driver på den numeriske vejrvarslings område. Han holdt også en del forelæsninger og seminarer om sine egne forskningsresultater ved de meteorologiske læreanstalter i Chicago, Washington og Los Angeles.

Han har indsendt 6 videnskabelige afhandlinger, hvoraf 2 i manuskript. De behandler dels centrale problemer indenfor den teoretiske meteorologi, dels mere hydrodynamisk betonedede problemer, som har eller vil få stor betydning for den meteorologiske videnskab.

No. 1 (1942): »On the Deepening of a Polar Front Cyclone« er en udvidet form af hovedfagsafhandlingen fra 1940. Den omhandler det fundamentale problem om uddybningen af polarfrontcyklonerne. Hovedresultatet er en ny og ganske overraskende påvisning af, at cyklondannelsen fortrinsvis optræder der, hvor vestenvinden tiltager særlig stærkt med højden. I afhandlingens sidste kapitel uddyber han desuden det stabilitetskriterium for en baroklin vædske, som var blevet opstillet nogle år tidligere af Solberg (1936) og Höiland (1941).

Dette problem angribes fra et andet synspunkt i

no. 2 (1946): »On the Frontogenesis and Cyclogenesis in the Atmosphere«, hvor det lykkes ham at udlede stabilitetskriteriet ved en elegant energibetragtning. Han studerer også svingningernes kinematik og bestemmer sluttelig svingningstiden for en baroklin vædske, som er indesluttet i lukkede kar af forskellig form.

No. 3 (1950): »Application of Integral Theorems in Deriving Criteria of Stability for Laminar Flows and for the Baroclinic Circular Vortex« vil blive brugt til erhvervelse af den filosofiske doktorgrad ved Oslo universitet. Ved udstrakt brug af variationsregningens principper og ved forskellige energibetragtninger studeres først stabiliteten af den stationære cirkulære hvirvel over for aksialsymmetriske perturbationer af hvirvelringkarakter.

For det specialtilfælde, at vædsken er homogen og inkompressibel, studeres også forløbet af ikke-aksialsymmetriske, todimensionale perturbationer lodret på hvirvelaksen. Blandt andet udledes stabilitetskriteriet for en cirkulær strøm med variabelt hastighedsprofil. Ved forsvindende krumningsradius reduceres udtrykket til Rayleighs kendte stabilitetskriterium for den lineære strøm. Da

Rayleighs bevis anses for noget dunkelt, har kriteriet været ret omstridt, men Fjörtofts bevis er uangribeligt, og han giver desuden en simpel fysisk forklaring på instabiliteten.

Videre udledes stabilitetskriterier for en vædske, som er indesluttet mellem to koncentriske kugleflader under den forenklede antagelse, at bevægelsen foregår parallelt med kuglefladerne. De vundne resultater anvendes sluttelig på den permanente vestenvind over jordens tempererede zoner.

Ganske kort berøres også tilfældet med tre-dimensionale perturbationer, hvilket fører til lidt andre resultater, end hvad tilfældet var med to-dimensionale perturbationer.

Det kan også nævnes, at Fjörtoft generaliserer Rayleighs stabilitetskriterium for en homogen retlinet strøm til at gælde for det tilfælde, at vædsken er heterogen.

Til slut undersøges stabiliteten af bølger i en inkompressibel atmosfære, dels med barotropt og dels med baroklint massefelt. Dette er en videreførelse af undersøgelsen i sidste kapitel af arbejde nr. 2. Der viser sig, at bølgerne er stabile for korte bølgelængder, men at de bliver instabile for bølger over en vis kritisk værdi. Det fremgår videre, at den hyppigt gjorde antagelse om kvasigeostrofisk tilnærmelse vil betinge en fejl på 50% i bestemmelsen af amplitudeforøgelsen for bølgelængden ved maksimal instabilitet.

Det kan forøvrigt oplyses, at disse meget interessante resultater, som utvivlsomt vil få stor betydning for den fremtidige udvikling af den teoretiske meteorologi, også er fundet af den engelske meteorolog Eady. Opdagelserne er gjort samtidig og uafhængig af hinanden og ved anvendelse af forskellige metoder. Eady beholder dog den kvasi-geostrofiske tilnærmelse, så hans resultat er for så vidt ikke så fuldstændigt som Fjörtofts.

No. 4 (1950): »Numerical Integration of the Barotropic Vorticity Equation«, som er offentliggjort sammen med dr. Charney og professor Neumann fra den meteorologiske forskningsgruppe i Princeton, omhandler et første forsøg på numerisk vejrvarsling.

Der udvikles en metode for numerisk integration af den kvasigeostrofiske, divergensfri hvirvelligning med visse egnede grænsbetingelser ved integrationsområdets begrænsning. Som integrationsområde er valgt 500 mbar fladen over Nord-Amerika med tilgrænsende hav. I denne flade er divergensen erfaringsmæssig meget lille. Den partielle differentialligning erstattes først af den tilsvarende differensligning med en tidsdifferens af 3 timer og en længdedifferens mellem gitterpunkterne af 736 km (8 længdegrader ved 45° bredde). Længdedifferensen måtte vælges så stor af hensyn til regnemaskinens kapacitet (beregningerne blev udført med den elektroniske Eniac maskine).

I 4 forskellige tilfælde blev hvirvlingen beregnet for et døgn fremover på grundlag af observationsværdierne i de valgte gitterpunkter på 500 mbar fladen. At resultatet ikke blev helt vellykket, skyldes dels den altfor store afstand mellem gitterpunkterne og dels forudsætningen om barotropi, som ikke er opfyldt i atmosfæren.

Dette første forsøg på numerisk vejrvarsling må alligevel karakteriseres som meget lovende, og den meteorologiske videnskab vil med spænding afvente de bebudede videregående undersøgelser på dette område, bl.a. den numeriske integration af de tre-dimensionale bevægelsesligninger.

No. 5: »The Stability Properties of Large Scale Atmospheric Disturbances«, indsendt i manuskript, er en sammenfattende fremstilling af hele vor viden om stabiliteten af den cirkulære hvirvel, dels med barotropt og dels med baroklint massefelt. Denne fortjenstfulde og velskrevne artikel skal indgå som særligt kapitel i et meteorologisk kompendium, der er under udgivelse i Amerika.

No. 6: »Report on work at U.C.L.A. Department of Meteorology through the

period January 29 to April 3, 1951 under contract (W28-099ac-403)«, indsendt i manuskript, er en rapport, som Fjörtöft udarbejdede om sit arbejde ved universitetet i Los Angeles i vinter. Den indeholder bl.a. en del resultater om atmosfæriske bølger for det tilfælde, at grundstrømmen ikke har konstant horisontalt hastighedsprofil. Videre studeres svingninger af et vædskelag, når grundstrømmen er lineært tiltagende opad, hvorved svingningerne både kan være to- og tre-dimensionale. I de sidste tilfælde vil hvirvlingen ikke kunne bevares, og den udførlige regning fører til det interessante resultat, at perturbationen vil vokse lineært med tiden.

Docent Alf Nyberg er født i Sverige den 19. juni 1911 og er svensk statsborger. Han tog fil. embedseksamen i meteorologi, matematik, mekanik, fysik, astronomi og kemi i Uppsala 1935 og fil. licentiateksamen i meteorologi sammesteds 1938. 1945 blev han dr. phil. ved Uppsalas universitet og udnævntes samme år til docent i meteorologi ved Stockholms Högskola. Fra 1943 har han deltaget i meteorologiundervisningen ved Stockholms Högskola, og 1/1–31/3 1950, 1/9–31/12 1950 og 1/1–31/3 1951 har han vikarieret som professor i meteorologi sammesteds. Fra 1938 har han været ekstraordinær meteorolog ved SMHI og fra 1945 1. statsmeteorolog sammesteds.

De af docent Alf Nyberg indleverede videnskabelige afhandlinger omfatter 13 arbejder, af hvilke 3 er forfattet i samarbejde med en eller flere andre forskere. Hertil kommer et ikke angivet antal populærvidenskabelige afhandlinger, som ikke skal berøres her. Hvis man gør et forsøg på nærmere at klassificere ovennævnte 13 arbejder, finder man, at 4 eller 5 af dem nærmest behandler synoptisk meteorologi med tyngdepunktet i aerologien, 3 repræsenterer instrumentkundskab og observationskritik, 1 eller 2 har en mere udpræget teoretisk karakter uden helt at kunne karakteriseres som teoretiske i hævdevunden betydning, 2 omhandler skyernes fysik og kondensationsproblemer, 1 repræsenterer mikrometeorologi samt endelig 1 praktisk eller anvendt meteorologi. I det følgende skal gives et kort resumé af ovennævnte 13 arbejder.

No. 1 (1939) »Temperature Measurements in an Air Layer Very Close to a Snow Surface«. I dette arbejde, som udgjorde Nybergs »licentiatarbejde«, undersøges ved hjælp af modstandstermometre temperaturfordelingen i det laveste luftlag over en sneflade i en afstand fra overfladen varierende mellem 1 og 25 mm for at klarlægge dette mikrometeorologiske problem ved ekstremt stabile vintersituationer. Temperaturkurven kan efter Nybergs resultat bedst fremstilles ved hjælp af en exponentialfunktion. Videre gives i arbejdet interessante resultater angående »eddy conductivity« sammenlignet med »molecular conductivity« og »radiative conductivity« for forskellige højder og ved forskellige vejrtyper. Målingerne synes at være udførte med stor omsorg og med kritisk blik for forskellige fejlkilder ved målemetoder af forskellig art.

No. 2 (1940): »The Lag-Coefficient of Aerological Instruments and the Function of Hair Hygrometers at Low Temperatures«. I arbejdet behandles trægheden ved aerologiske instrumenter med speciel vægt lagt på temperatur- og fugtighedsmålingerne med Väisälä-radiosonden; trægheden bestemmes eksperimentelt. Resultatet anvendes derefter på forskellige tænkte forhold svarende til de faktiske atmosfæriske forhold. Undersøgelsen er udført med stor grundighed og omsorg og repræsenterede på sin tid en værdifuld forøgelse af vort instrumentkendskab inden for et nyt område. Arbejdet er bl.a. blevet indgående omtalt i Middletons lærebog: »Meteorological Instruments«.

No. 3 (1942) »Om väderlekens inverkan på regulariteten av flygtrafiken«. Dette arbejde angår nærmest praktisk eller anvendt meteorologi og diskuterer forskellige vejrtyper, som har vanskeliggjort flyvetrafiken på Bromma lufthavn

ved Stockholm. Arbejdet er særdeles klart skrevet, men indeholder næppe noget specielt nyt i videnskabelig henseende.

No. 4 (1942) »Synoptisch-Aerologische Bearbeitung der internationalen Registrierballonaufstiege in Europa in der Zeit 17.-19. Oktober 1935«. Arbejdet, som blev publiceret i samarbejde med E. Palmén, giver en indgående analyse af vejr situationen i Europa den 17.-19. oktober 1935. Analysen bygger i første linie på de serieopstigninger ved hjælp af Jaumottes letmeteorograf, som på J. Bjerknes og T. Bergerons initiativ blev foretaget samtidig i Nesbyen, Norge og Filipstad, Sverige. Disse sonderingers opgave var at undersøge fænomener i den frie atmosfære i forbindelse med passagen af en hurtigt løbende cyklon, en s.k. »hurtigløber«. Blandt resultaterne bør særlig nævnes konstateringen af de overordentlig markante variationer i tropopausens højde, som observeres på tidspunktet for det første tropeluftsindbrud i stor højde.

No. 5 (1942) »Om frostbildningar«. Arbejdet udgør nærmest en sammenfatning tilpasset til svenske forhold af tidligere kendte fakta vedrørende forskellige typer af frostdannelser og -aflejringer.

No. 6 (1942) »Jämförelser mellan olika instrument för mätning av temperatur och fuktighet i högre luftlager«. Dette arbejde indeholder en interessant sammenlignende studie af forskellige aerologiske instrumenter anvendt i Sverige omkring 1940. Herunder undersøges aeroplanobservationer med meteorografer af typen Bosch & Bosch och Cannegieter, endvidere Jaumottes letmeteorograf samt Väisäläs radiosonde. Muligheden af at korrigere aflæsningerne for de karakteristiske fejl behandles indgående, hvorved bl.a. temperaturfejlen forårsaget af aeroplanets store horisontalhastighed og kalibreringsresultaterne før og efter anvendelse af Jaumottes og Väisäläs apparater undersøges systematisk. Arbejdet var på sin tid af stor værdi for forøgelsen af vort kendskab til forskellige fejlkilder ved aerologiske sonderinger.

No. 7 (1945): »Synoptic-Aerological Investigation of Weather Conditions in Europe, 17.-24. April 1939«. Dette Nybergs disputatsarbejde er den mest omfattende blandt hans publikationer. Uppsala universitetet gav både afhandlingen og forsvaret bedømmelsen »med beröm godkänd«, der i Sverige åbner vejen til et docentur. Undersøgelsen udgør en af de mest omfattende studier af synoptisk art, som er blevet udført på grundlag af aerologiske observationer indsamlede før sidste verdenskrig. Arbejdet belyser en stor mængde interessante problemer vedrørende de ikke-tropiske forstyrrelses struktur og udvikling. Som materiale for sin undersøgelse havde forfatteren internationale observationer, der var foretaget over hele Europa under den sidste s.k. internationale måned, planlagt af den internationale aerologiske kommission. Herved havde forfatteren selv deltaget i udførelsen af sonderingerne i Sverige. Blandt vigtige resultater af denne omfattende undersøgelse skal nævnes: nye resultater vedrørende fronters og frontalzoners tredimensionale struktur, forsøg på analyse af den vertikale luftbevægelse både i troposfæren og i tropopauseniveauet samt den dermed sammenhængende ikke-geostrofiske vinds fordeling i forskellige afsnit af en forstyrrelse, frontogenesens sammenhæng med cykløgenesen, opståen og transformation af luftmasser, afsnøring af kolde luftmasser i højden i sammenhæng med en størstilet seklusionsprocess m.fl. Særlig opmærksomhed vies også spørgsmålet om, i hvor høj grad de aerologiske observationer kan anses for repræsentative, hvilke fejlkilder der gør sig gældende, og endelig definitionen af de frontale temperaturkontraster. Da arbejdet offentliggjordes lige før afslutningen af den anden verdenskrig, hvorunder radiosondeteknikken havde sit virkelige gennembrud, vandt dette værdifulde bidrag til den synoptiske aerologi måske ikke fuldtud den internationale opmærksomhed, som det ellers ville have vundet. Ved dette arbejde dokumenterede Nyberg sig imidlertid som en fremragende og kritisk forskernatur inden for den

moderne synoptiske aerologi. Forfatteren viste også en udpræget evne til af sit materiale at drage slutninger angående de fundamentale teoretiske spørgsmål inden for cyklonforskningen.

No. 8 (1945): »A Comparison between the Väisälä Radiosonde and the Friez Radiosonde«. Nyberg påviser i dette arbejde, udført med stor kritisk skarphed, systematiske fejl ved målingerne med de amerikanske radiosonder af type Friez i Bromma lufthavn i 1945 og behandler indvirkningen af disse fejlkilder på bedømmelsen af bl.a. luftens vertikale stabilitet og på udnyttelsen af forskellige radiosondetyper ved synoptisk analyse. På grund af undersøgelsens specielle art har dens resultater naturligvis i visse henseender kun tidsbegrænset betydning.

No. 9 (1947): »On the General Circulation of the Atmosphere in the Middle Latitudes«. Dette arbejde udgør det præliminære resultat af et stort anlagt gruppesamarbejde ved University of Chicago, hvorved ikke mindre end 11 forskere samarbejdede. Arbejdet er dels synoptisk-empirisk, dels teoretisk. I dette arbejde, som ved sine talrige nye synspunkter på forskellige atmosfæriske problemer vakte betydelig international opmærksomhed, kan de sammenfattende konklusioner samt deres teoretiske tilpasning hovedsagelig tilskrives C.-G. Rossby. Da det ved et samarbejde af denne art er vanskeligt at klarlægge de enkelte medarbejders indsats, er der næppe grund til i denne sammenhæng at gå nærmere ind på en karakteristik af dette arbejde.

No. 10 (1949): »On Liquid Water Content in Fogs and Clouds«. I arbejdet redogøres for målinger udført af forfatteren dels i Stockholm og dels på Mount Washington i U.S.A. af vandmængden i tåge og skyer. Målingerne udførtes med et af Hilding Köhler konstrueret instrument og gav interessante resultater angående sammenhængen mellem sigtbarhed og vandmængde i overensstemmelse med bl.a. målinger udførte af Houghton og Radford. Til slut udvikler forfatteren i korthed ideen til et nyt instrument, som dog hidtil ikke er blevet udført.

No. 11 (1949): »An Aerological Study of Large-Scale Atmospheric Disturbances«. Nyberg undersøger i dette arbejde ved hjælp af aerologiske observationer i U.S.A. og Canada den tredimensionale luftstrøm inden for atmosfæriske forstyrrelser. Speciel opmærksomhed vies sammenhængen mellem uddybning og advektion af forskelligt tempererede luftmasser samt vertikalbevægelsernes rolle herved. Som et betydningsfuldt resultat af forfatterens undersøgelse kan endvidere nævnes konstateringen af, at der eksisterer tre longitudinale zoner eller områder af maximal variabilitet i lufttrykket omkring den nordlige halvkugle, hvilke har en forholdsvis symmetrisk fordeling i forhold til nordpolen. Dette betydningsfulde resultat sættes i relation til kontinenternes fordeling samt Rossbys teori for lange bølger. Angående visse andre af forfatterens konklusioner må man dog stille sig tvivlende; dette gælder særligt resultaterne vedrørende vindhastigheden ved tropopauseniveauet og tilsvarende accelerationer. Det synes, som om forfatteren ikke har taget fuldt hensyn til begrænsningen i de ved geostrofisk approksimation beregnede vindhastigheder i stor højde.

No. 12 (1950): »A Study of Vertical Motion and Formation of Fronts and Jet Streams«. Også dette arbejde har synoptisk karakter i lighed med det nærmest foregående. Forfatteren undersøger her sammenhængen mellem uddybning af et system og frontogenese samt opståen af stærk højdevind. Han henfører nærmest uddybning og forøgelse af vindhastighed til såkaldt direkte solenoidal cirkulation d.v.s. nedsynkning af koldluft og opstigning af varmluft. I princippet kan der næppe rettes berettigede indvendinger mod grundprincipperne for Nybergs fremgangsmåde.

No. 13 (1951): »Eddy Flux of Heat and Momentum during Two Years at Stockholm-Bromma«. Arbejdet er publiceret i samarbejde med E. Schmacke. Forfatterne beregner den meridionale transport af W-moment og varme nær-

mest under forudsætning af, at denne transport er resultatet af storstilet turbulens, »Grossturbulenz«, »largescale turbulence«. Metoden slutter sig nær til lignende undersøgelser udført af bl.a. J. Bjerknes, Y. Mintz, V. P. Starr, R. M. White og C. H. B. Priestley m.fl. Resultaterne af undersøgelsen synes rimelige, men viser, hvilket forfatterne også betoner, at tilfredsstillende resultater af kvantitativ værdi for vor forståelse af storturbulensens rolle i den almindelige atmosfæriske cirkulation kun kan opnås, når behandlingen kan udstrækkes over hele hemisfæren.

På grundlag af disse oplysninger har udvalget dannet sig følgende skøn over ansøgernes kvalifikationer:

Om Fjörtofts arbejder kan man generelt sige, at de alle ligger på et meget højt niveau. De giver tydeligt indtryk af, at han magter at sætte sine problemer i ligning, og at han helt mestrer det matematiske formelapparat, som benyttes for at komme frem til en løsning af ligningerne. Men samtidig taber han ikke den fysiske baggrund af syne, og med sit gode fysiske skøn lykkes det ham ofte at ræsonnere sig til en simpel fysisk forklaring af de fundne matematiske formler.

I det hele giver han indtryk af at være en yderst entusiastisk og aktiv natur, som ikke skyr nogen vanskelighed for at nå frem til sit mål. Med frisk mod giver han sig i kast med de mest indviklede problemer i den teoretiske meteorologi, og denne pågaaenhed synes at være parret med god dømmekraft og en vel udviklet kritisk sans, som hindrer ham i at begå dumheder. De problemer, han har taget op til løsning, er gennemgående af så vanskelig art, at kun et fåtal af samtidens meteorologer er i besiddelse af de egenskaber, som fordres for at kunne gøre en indsats på disse områder. Hans dybt loddende arbejder har da også vakt betrykt opsigt i fagkredse, og hans navn har efterhånden fået en god klang blandt vor tids teoretikere.

Som tidligere nævnt ligger hans videnskabelige produktion helt og holdent indenfor den teoretiske meteorologis område. Som aktiv tjenestegørende ved den norske vejrtjeneste i årene 1939-49 er han dog også blevet meget fortrolig med synoptikkens problemer, og han vil kunne give de meteorologiske studerende en fuldgod oplæring i praktisk meteorologi, vejrkortanalyse og vejrvarsling.

På grundlag af de fremlagte, værdifulde afhandlinger og under hensyntagen til Fjörtofts langvarige virke som praktisk vejrvarsler og til hans solide og alsidige meteorologiske uddannelse anser vi ham som meget vel kvalificeret til at overtage professoratet i teoretisk meteorologi.

I sin videnskabelige forfattervirksomhed står docent Nyberg som en solid forsker, der har været virksom på et udstrakt område af meteorologien. Hans vigtigste indsats ligger inden for den synoptiske meteorologi, med tyngdepunkt i aerologien, samt inden for instrumentkundskab, observationsteknik og materialekritik. Hans arbejdsmetodik er empirisk, skønt han i flere tilfælde behandler eller kommer i kontakt med problemer af mere teoretisk art.

I sin forskning, der karakteriseres af en udpræget kritisk sans og et åbent blik for de væsentligste træk ved de komplicerede problemer, som atmosfæren frembyder, har Nyberg givet vigtige bidrag til den generelle meteorologi. Hertil kommer, at han har en lang tjenestetid ved Sveriges Meteorologiske og Hydrologiske Institut – i de sidste år som chef for dette instituts aerologiske afdeling –, at han videre som docent og vikarierende professor i meteorologi har forelæst ved Stockholms Högskola, og at han ved studierejser i udlandet – bl.a. over et år i Amerika –, har sat sig grundigt ind i den internationale meteorologiske forskning.

På grundlag af det ovenstående mener udvalget, at docent Nyberg har vist sig i besiddelse af en betydelig meteorologisk kompetence, som vil blive af stor værdi ved uddannelse af unge meteorologer og forskere på meteorologiens om-

råde, og vil derfor erklære ham for kompetent til det omhandlede professorat, skønt hans arbejdsområde ikke falder inden for den rene teoretiske meteorologi.

Når man skal afgøre, hvem af de to ansøgere der er den bedst kvalificerede til at beklæde det omhandlede embede, mener udvalget, at den betydeligste forskerpersonlighed må gives forrang. Ved granskningen af det fremlagte materiale har udvalget fundet, at Nyberg har en større og mere omfattende videnskabelig produktion, men at Fjörtoft har en større evne til at trænge i dybden og derfor giver de største løfter for fremtiden. Hertil kommer endelig, at Fjörtofts arbejdsfelt i fremtrædende grad falder inden for området for et professorat i teoretisk meteorologi.

I henhold hertil skal udvalget indstille, at det ledige embede besættes med cand. real. Ragnar Fjörtoft.

Udvalgets indstilling blev i henhold til § 4, stk. 2 i fornævnte kgl. anordning tilstillet ansøgerne, af hvilke ingen fremkom med bemærkninger til indstillingen

Udvalgsindstillingen blev derefter tiltrådt af fakultetet på dettes møde den 20. september 1951 og indsendt til ministeriet under 6. oktober 1951 med Konsistoriums tilslutning af 26. september 1951. Herefter blev under 22. oktober 1951 cand. real. Ragnar Fjörtoft, som ikke havde dansk statsborgerret, konstitueret som professor i teoretisk meteorologi ved Københavns universitet fra 1. november 1951 at regne.

j. Oprettelse af et lektorat i geodæsi for statsgeodæt, dr. phil. Einar Anton Andersen
(j. nr. 310/49).

Under 19. februar 1949 indgav professor, dr. phil. N. E. Nørlund følgende andragende til det matematisk-naturvidenskabelige fakultet:

»Undertegnede, professor i matematik N. E. Nørlund tillader sig herved at andrage om, at der må blive oprettet et lektorat i geodæsi for statsgeodæt, dr. phil. Einar Andersen, således at der ved universitetet kan tilvejebringes en udvidet undervisning i geodæsi.

Undervisningen i geodæsi ved hærens officersskole tager sigte på den praktiske uddannelse af officererne i geodæsi, og det er ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 30. juli 1930 bestemt, at afgangsprøven fra officersskolens specialklassers geodætiske kursus kan anerkendes som 1. del af magisterkonferens i geodæsi ved universitetet. Statsgeodæt dr. phil. Einar Andersen har i årene 1947-49 bistået undertegnede ved som privatdocent at holde forelæsninger over geodæsi ved universitetet. Men faget geodæsi er i de senere år vokset så meget i omfang og betydning, at det er meget ønskeligt, at der tilvejebringes en udvidet undervisning ved universitetet for de studerende, der vil beskæftige sig med den videnskabelige geodæsi. For de omfattende videnskabelige geodætiske arbejder, der er iværksat både her hjemme og i Grønland, er det af den største betydning, at der gives de studerende adgang til en grundig fordybelse i den teoretiske geodæsi.

Som honorar for den omhandlede undervisning foreslås 3000 kr + 40⁰/₀.«

Forslaget blev under 2. maj 1949 indsendt til ministeriet med universitetets tilslutning.

Herefter blev der på tillægsbevillingsloven for 1950-51, jfr. Rigsdagstidende 1950-51, tillæg A, sp. 4899-4900, under universitetets konto 4, Honorarer m. v. oprettet et lektorat i geodæsi for statsgeodæt, dr. phil. Einar Andersen honoreret med 3600 kr. årlig + tillæg.

Efter indstilling fra universitetet beskikkede ministeriet herefter under 30. december 1950 statsgeodæt, dr. phil. Einar Anton Andersen som lektor i geodæsi ved Københavns universitet for et tidsrum af 3 år fra 1. december 1950 at regne.

k. *Oprettelse af et lektorat i kvartærzoologi for museumsbestyrer, dr. phil. Magnus Degerbøl*

(j. nr. 269/48).

Professorerne, dr. phil. R. Spärck og dr. phil. Knud Jessen indsendte i april 1948 følgende andragende:

»Undertegnede tillader sig herved at foreslå, at der ved universitetet oprettes et lektorat i kvartærzoologi for museumsbestyrer, dr. phil. Magnus Degerbøl. Til begrundelse herfor skal vi fremføre følgende:

Der foreligger en mere end 100-årig tradition for kvartærzoologiske undersøgelser her i landet. Den moderne moseforskning må siges at være grundlagt af Japetus Steenstrup, der igennem mange år foretog undersøgelser over mosefundne og andre jordfundne knogler fra kvartærtiden, ligesom han indførte et intimt samarbejde med arkæologien. Senere er dette arbejde videreført og udbygget af Herluf Winge, som har ydet bidrag til en lang række arkæologiske undersøgelser med bestemmelse og beskrivelse af knogler fra grav- og bopladsfund, fra moser o. a. kvartære lag. Og dette arbejde er nu igennem mere end 20 år videreført af dr. Degerbøl. Disse forhold, som dels skyldes de nævnte forskeres indsats, dels har sin årsag i, at vort land har ydet et meget stort materiale til sådanne undersøgelser, har medført, at man tør betegne København som et centrum for sådanne kvartærzoologiske undersøgelser, og der kommer da også stadig henvendelser hertil om hjælp ved bestemmelse af kvartærfossile knogler, såvel fra vore nabolande som fra fjernere egne. Når hertil føjes, at man gennem det omfattende pollenanalytiske arbejde, der udføres her i landet i forbindelse med det efterhånden gode kendskab, der haves til vort lands kvartærgeologi, nu må siges at besidde et efter omstændighederne godt kendskab til naturforholdenes skiften i perioden siden istiden, vil det være meget naturligt, at hele dette forskningsområde, som netop dyrkes specielt her i Danmark, gøres til genstand for en speciel undervisning. En sådan undervisning vil være af overmåde stor betydning for zoologer, især saadanne hvis interesseområde falder inden for zoogeografi, men tillige for geologer, botanikere og nordiske arkæologer.

Som nævnt har dr. M. Degerbøl nu igennem mere end 20 år arbejdet inden for dette område, og han har derved ikke alene samlet en meget omfattende erfaring og viden vedrørende dyrelivets og i det hele naturforholdenes udvikling i tiden siden sidste istid, men han har tillige erhvervet sig en meget anset position på dette felt ude og hjemme. Han har i denne periode samarbejdet med en række forskere inden for tilgrænsende discipliner, både botanikere, geologer og arkæologer, og han skulde således være meget velkvalificeret til at påtage sig en speciel undervisning i kvartærzoologi. Hans produktion omfatter fortrinsvis pattedyr, men han har dog ogsaa beskæftiget sig med de øvrige hvirveldyrgrupper og har bl.a. offentliggjort et større arbejde over jordfundne fisk.

Når vi mener, at der bør oprettes et lektorat for dr. Degerbøl i kvartærzoologi, er det dels fordi vi mener, universitetet bør sikre sig hans sagkundskab ved denne særlige undervisning, men dels og navnlig fordi vi anser det for nødvendigt, at der indrettes en særlig undervisning i dette herhjemme så vigtige forskningsområde, således at de traditioner og den position, der herhjemme indtages på dette område, kan bevares og føres videre. Kvartærzoologien er ikke alene i sig selv en vigtig disciplin, men den betyder overmåde meget som hjælpedisciplin for arkæologi og kvartærgeologi, og der lægges i stigende grad beslag på de få sagkyndiges arbejdskraft, ikke alene her hjemmefra, men også med opfordringer fra udlandet om at påtage sig bestemmelse af kvartærfossile knogler. Da man her i København besidder de for dette arbejdes videreførelse nødvendige samlinger etc., vil det være naturligt, at man påtager sig sådant arbejde. Dette vil imidlertid forudsætte, at der uddannes yngre videnskabsmænd inden for dette område i større udstrækning end hidtil. Det er ikke mindst under hensyn hertil, at vi fremsætter vort forslag om oprettelse af et lektorat i kvartærzoologi, en disciplin, som i vort land har særlige forudsætninger både på grund af traditionerne og på grund af landets natur«.

Under 19. april 1948 blev forslaget videresendt til ministeriet med universitetets anbefaling.

Efter at fornyet andragende var indsendt, blev på tillægsbevillingsloven for 1950–51, jfr. Rigsdagstidende 1950–51, tillæg A, sp. 4899–4900, under universitetets konto 4, Honorarer m. v. oprettet et lektorat i kvartærzoologi for dr. phil. Magnus Degerbøl honoreret med 3600 kr. årlig + tillæg.

Under 9. januar 1951 beskikkede ministeriet efter indstilling fra universitetet herefter museumsbestyrer, dr. phil. Magnus Degerbøl som lektor i kvartærzoologi ved Københavns universitet for 3 år fra 1. september 1950 at regne.

2. ANSÆTTELSE OG BESKIKKELSER IØVRIGT AF LÆRERE OG VIDENSKABELIGE MEDARBEJDERE

Under 11. januar 1949 meddelte ministeriet lektor, cand. mag. Svend Bundgaard fornyelse af hans beskikkelse som lektor i matematik ved universitetet for 3 år fra den 1. december 1948 at regne (j. nr. 555/48).

Under 31. marts 1949 meddelte ministeriet dr. phil. Gunnar Thorson fornyelse af hans beskikkelse som lektor i marin økologi for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1949 at regne (j. nr. 219/49).

Under 31. marts 1949 meddelte ministeriet dr. phil. Tyge W. Böcher fornyelse af hans beskikkelse som lektor i planteanatomi for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1949 at regne (j. nr. 220/49).

Under 1. april 1949 meddelte ministeriet direktør Helge Petersen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i meteorologi for et tidsrum af 3 år fra den 1. april 1949 at regne (j. nr. 218/49).

Under 1. april 1949 meddelte ministeriet lektor, cand. mag. Einar Storgaard fornyelse af hans beskikkelse som lektor i geografi for et tidsrum af 3 år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 221/49).

Under 12. september 1949 blev der meddelt dr. phil. Kai Arne Jensen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i kemi for 3 år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 447/49).

Under 3. april 1950 blev der meddelt dr. phil. V. Thorsen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i fysik for 3 år fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 251/50).

Under 3. april 1950 blev der meddelt mag. scient. et cand. polyt. Niels Berg fornyelse af hans beskikkelse som lektor i kemi for 3 år fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 250/50).

Under 30. december 1950 blev der meddelt dr. phil. Helge Volsøe fornyelse af hans beskikkelse som lektor i menneskets anatomi for 3 år fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 649/50).

Under 8. februar 1951 blev der meddelt rektor J. K. Eriksen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i fysiske undervisningsforsøg for 3 år fra 1. februar 1951 at regne (j. nr. 153/51).

Under 9. april 1951 blev der meddelt dr. phil. Ellinor Bro Larsen fornyelse af hendes beskikkelse som lektor i terrestrisk økologi for 3 år fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 242/51).

Under 9. april 1951 blev der meddelt overinspektør, dr. phil. et scient. Kaj Birket Smith fornyelse af hans beskikkelse som lektor i etnografi for 3 år fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 243/51).

Under 9. april 1951 blev der meddelt amanuensis, mag. scient. Hans Clausen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i geologi og mineralogi for 3 år fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 244/51).

Under 11. april 1951 blev der meddelt dr. phil. G. Rasch fornyelse af hans beskikkelse som lektor i matematik og biologisk statistik for 3 år fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 245/51).

Under 6. december 1951 blev der meddelt cand. mag. Svend Bundgaard fornyelse af hans beskikkelse som lektor i matematik for 3 år fra 1. december 1951 at regne (j. nr. 590/51).

Under 5. februar 1952 blev der meddelt dr. phil. Tyge W. Böcher fornyelse af hans beskikkelse som lektor i planteanatomi for 3 år fra 1. april 1952 (j. nr. 137/52).

Under 31. marts 1952 blev der meddelt dr. med. Ove Bøje fornyelse af hans beskikkelse som lektor i idrætsfysiologi for 3 år fra 1. april 1952 (j. nr. 225/52).

Under 31. marts 1952 blev der meddelt direktør for meteorologisk institut Helge Petersen fornyelse af hans beskikkelse som lektor i meteorologi for 3 år fra 1. april 1952 (j. nr. 227/52).

Under 2. april 1952 blev der meddelt dr. phil. Gunnar Thorson fornyelse af hans beskikkelse som lektor i marin økologi for 3 år fra 1. april 1952 (j. nr. 224/52).

Under 2. april 1952 blev der meddelt cand. mag. Einar Storgaard

fornyelse af hans beskikkelse som lektor i geografi for 3 år fra 1. april 1952 (j. nr. 226/52).

Ved kgl. resolution af 21. april 1949 udnævntes amanuensis af 2. grad, dr. phil. Erling Asmussen til amanuensis af 1. grad (j. nr. 246/48).

Under 30. marts 1949 ansatte ministeriet honorarlønnet videnskabelig assistent ved kemisk laboratorium, cand. mag. Evald Engelund Petersen som amanuensis af 2. grad fra 1. marts 1949 at regne (j. nr. 14a/47).

Under 14. marts 1949 ansatte universitetets rektor cand. mag. Erik Bille Hansen som vikar i stillingen som amanuensis af 2. grad ved plantefysiologisk institut for et år fra 1. marts 1949 at regne (j. nr. 10m/48).

Under 29. september 1949 ansatte ministeriet cand. mag. Poul Christian Rønne-Nielsen som amanuensis af 2. grad ved biofysisk laboratorium fra 1. oktober 1949 at regne (j. nr. 216/48).

Under 8. februar 1950 bevilgede ministeriet bibliotekar ved Botanisk haves bibliotek, mag. scient. Johannes Grøntved afsked på grund af alder og med pension fra 31. marts 1950 at regne (j. nr. 10m/49).

Under 5. april 1950 ansatte ministeriet dr. techn. Bent Buchmann-Olsen som aspirant i stillingen som amanuensis af 2. grad ved biofysisk laboratorium fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 10 l/49).

Ved kgl. resolution af 4. juli 1950 blev amanuensis af 2. grad ved Botanisk museum, dr. phil. Hans Marius Mølholm Hansen udnævnt til amanuensis af 1. grad fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 290/50).

Ved kgl. resolution af 4. juli 1950 blev amanuensis af 2. grad ved zoologisk museum, dr. phil. S. L. P. Tuxen udnævnt til amanuensis af 1. grad fra 1. april 1950 at regne (ibid.).

Ved kgl. resolution af 4. juli 1950 blev amanuensis af 2. grad ved zoologisk studiesamling, lektor, dr. phil. Svend Helge Volsøe udnævnt til amanuensis af 1. grad fra 1. april 1950 at regne (ibid.).

Under 12. august 1950 ansatte ministeriet videnskabelig assistent ved matematisk institut, dr. phil. Thøger S. Vilhelm Bang og videnskabelig assistent ved astronomisk observatorium, Mogens Hegelund Rudkjøbing som amanuenser af 2. grad (j. nr. 290/50).

Under 26. september 1950 ansatte ministeriet cand. mag. Eva Henriette Møller som amanuensis af 2. grad ved Kemisk laboratorium fra 1. april 1950 at regne (j. nr. 10/50).

Under 26. september 1950 ansatte ministeriet cand. polyt. Anders Clausen Kjær som amanuensis af 2. grad ved kemisk laboratorium fra 1. september 1950 at regne (j. nr. 10/50).

Under 4. december 1950 ansatte ministeriet dr. techn. Bent Buchmann-Olsen som amanuensis af 2. grad ved biofysisk laboratorium fra 1. december 1950 at regne (j. nr. 101/49).

Under 22. maj 1951 ansatte ministeriet dr. phil. Niels Anker Kristian Nielsen som amanuensis af 2. grad ved universitetets zoologiske studiesamling og zoologisk laboratorium fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 12c/51).

Under 13. august 1951 ansatte ministeriet dr. phil. Hilde Levi som amanuensis af 2. grad ved zoofysiologisk laboratorium fra 1. april 1951 at regne (j. nr. 309a/49).

Under 16. november 1951 ansatte ministeriet mag. scient. Hans Christian Pauly som amanuensis af 2. grad ved mineralogisk-geologisk institut og mineralogisk museum fra 1. november 1951 at regne (j. nr. 13d/46).

Under 13. december 1951 ansatte ministeriet universitetsadjunkt, dr. phil. Erik Zeuthen som amanuensis af 2. grad ved universitetets zoofysiologiske laboratorium fra 1. december 1951 at regne (j. nr. 10k/51).

Ved kgl. resolution af 15. januar 1952 udnævntes amanuensis af 2. grad ved zoologisk museum, dr. phil. Frits W. Bræstrup til amanuensis af 1. grad fra 1. januar 1952 at regne (j. nr. 513/51).

Under 21. januar 1952 ansatte ministeriet cand. mag. Jørgen Benth Hansen som aspirant i stillingen som amanuensis af 2. grad ved universitetets botaniske have (j. nr. 10m/52).

Ved kgl. resolution af 29. april 1952 meddeltes efter ansøgning dr. phil. Karen Callisen afsked på grund af alder og med pension fra den af hende beklædte stilling som inspektør ved universitetets mineralogiske museum fra 30. april 1952 at regne (j. nr. 13k/51).

Ved kgl. resolution af 16. maj 1952 udnævntes amanuensis, mag. scient. Solveig Munck til inspektør ved mineralogisk museum fra 1. maj 1952 at regne (j. nr. 13k/51).

Under 16. maj 1952 meddelte ministeriet dr. phil. Poul Larsen afsked efter ansøgning fra sin stilling som amanuensis af 2. grad ved plantefysiologisk laboratorium fra 29. februar 1952 at regne (j. nr. 10m/48).

Under 12. juni 1952 ansatte ministeriet cand. mag. M. Skytte Christiansen som aspirant i stillingen som bibliotekar ved Botanisk haves bibliotek fra 1. juni 1952 at regne (j. nr. 10/52).

Under 20. juni 1952 blev amanuensis, mag. scient. Marie Louise Mouritzen udnævnt til laboratorieleder ved mineralogisk-geologisk institut og mineralogisk museum fra 1. juni 1952 at regne (j. nr. 13k/51).

Under 17. juli 1952 ansatte ministeriet mag. scient. K. Ellitsgaard-Rasmussen og mag. scient. B. Eske Koch som aspiranter til stillingerne som amanuenser af 2. grad ved universitetets mineralogisk-geologisk institut fra 1. juli 1952 at regne (j. nr. 13k/51).

Under 5. september og 12. oktober 1952 ansatte ministeriet dr. phil. Finn Salomonsen og cand. mag. Valentin Jensen som amanuenser af 2.

grad ved universitetets zoologiske museum fra 1. september og 1. oktober 1952 at regne (j. nr. 12j/50).

Under 3. oktober 1952 ansatte ministeriet cand. mag. Olav Viggo Hansen som amanuensis af 2. grad ved geografisk laboratorium fra 1. september 1952 at regne (j. nr. 309b/50).

Under 13. oktober ansatte ministeriet dr. phil. Erling Følner som amanuensis af 2. grad ved universitetets matematiske institut fra 1. oktober 1952 at regne (j. nr. 311a/49).

Under 7. december 1948 ansatte universitetets rektor mag. scient. Otto M. Kofoed-Hansen som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. december 1948 at regne (j. nr. 360/48).

Under 9. april 1949 meddelte universitetets rektor universitetsadjunkt, dr. phil. Erik Zeuthen forlængelse af hans ansættelse med et år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 140/49).

Under 27. april 1949 ansatte universitetets rektor mag. scient. Jens Lindhard som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. april 1949 at regne (j. nr. 140/49).

Under 9. november 1949 ansatte universitetets rektor mag. scient. C. Barker Jørgensen og cand. mag. Morten Lange som universitetsadjunkter for 3 år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 395/49).

Under 15. december 1949 ansatte universitetets rektor dr. phil. Poul Heegaard som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. september 1949 at regne (j. nr. 395/49).

Under 22. april 1950 ansatte universitetets rektor mag. scient. Aage Bohr som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. februar 1950 at regne (j. nr. 395/49).

Under 22. april 1950 meddelte universitetets rektor universitetsadjunkt, mag. scient. C. Barker Jørgensen afsked efter ansøgning fra udgangen af august 1950 (j. nr. 395/49).

Under 16. januar 1952 fornyede Konsistorium mag. scient. Otto M. Kofoed-Hansens og mag. scient. Jens Lindhards ansættelse som universitetsadjunkter for 3 år fra henholdsvis 1. februar 1952 og 1. april 1952 at regne (j. nr. 109/51).

Under 21. januar 1952 ansatte universitetets rektor dr. phil. C. Barker Jørgensen som universitetsadjunkt for 3 år fra 1. december 1951 at regne (j. nr. 109/51).

Under 12. juni 1952 fornyede Konsistorium dr. phil. Poul Heegaards og dr. phil. Morten Langes ansættelse som universitetsadjunkter for 3 år fra 1. september 1952 at regne (j. nr. 109a/52).

Under 9. juni 1949 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at lektor i planteanatomi, dr. phil. Tyge W. Böcher, lektor i marin økologi, dr. phil. Gunnar Thorson og lektor i meteorologi, direktør Helge Petersen blev optaget som medlemmer af den akademiske lærerforsamling (j. nr. 218/49).

Under 21. marts 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at lektor i menneskets anatomi, dr. phil. Helge Volsøe blev optaget som medlem af den akademiske lærerforsamling (j. nr. 64a/50).

Under 17. maj 1951 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at lektor i geologi og mineralogi, mag. scient. Hans Clausen blev optaget som medlem af den akademiske lærerforsamling (j. nr. 244/51).

Dr. phil. Mogens Rudkjøbings ansættelse som videnskabelig assistent ved astronomisk observatorium forlængedes med et år fra 1. december 1948 at regne.

Mag. scient. Jørgen Koefoeds ansættelse som videnskabelig assistent ved fysisk-kemisk institut forlængedes for et år fra 1. marts 1949.

Havebrugskandidat Peter Jacobsen ansattes som videnskabelig assistent ved institut for eksperimentel genetik for et år fra 1. april 1949.

Dr. phil. E. Tetens Nielsen ansattes som videnskabelig assistent ved zoologisk studiesamling og laboratorium fra 1. april 1949.

Cand. mag. Aage Aagesens ansættelse som videnskabelig assistent ved geografisk laboratorium forlængedes med et år fra 1. april 1949.

Dr. phil. Finn Salomonsens ansættelse som videnskabelig assistent ved zoologisk museum forlængedes fra 1. april 1949 indtil videre.

Mag. scient. F. Jensenius Madsens ansættelse som videnskabelig assistent ved zoologisk museum forlængedes fra 1. april 1949 indtil videre.

Cand. mag. Eva Møllers ansættelse som videnskabelig assistent ved kemisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. maj 1949 at regne.

Cand. polyt. Anders Kjær ansattes som videnskabelig assistent ved kemisk laboratorium fra 1. maj 1949 for et år.

Cand. mag. P. Rønne-Nielsens ansættelse som videnskabelig assistent ved biofysisk laboratorium forlængedes med et år fra 1. april 1949.

Cand. mag. Morten Lange ansattes som videnskabelig assistent ved planteanatomiisk laboratorium for et år fra 1. juni 1949.

Cand. mag. Jørgen Benth Hansen ansattes 14. maj 1949 som videnskabelig assistent ved planteanatomiisk laboratorium efter cand. mag. Morten Langes overgang til universitetsadjunkt for tiden 1. maj-31. maj 1949.

Dr. phil. Th. Bangs ansættelse som videnskabelig assistent ved matematisk institut forlængedes med et år fra 1. juni 1949.

Dr. phil. E. Følners ansættelse som videnskabelig assistent ved matematisk institut forlængedes for et år fra 1. juni 1949.

Dr. phil. C. Overgaard Nielsen meddeltes efter ansøgning afsked fra stillingen som videnskabelig assistent ved institut for alm. zoologi fra 31. december 1949.

Cand. mag. Bent Buchmann-Olsen ansattes som videnskabelig assistent ved biofysisk laboratorium for et år fra 1. januar 1950 at regne.

Cand. mag. Tyge Ahrengot Christensen ansattes som videnskabelig assistent ved planteanatometisk laboratorium for et år fra 1. januar 1950 at regne.

Dr. phil. Claus Munk Plum ansattes som videnskabelig assistent ved institut for alm. zoologi for et år fra 1. februar 1950.

Cand. polyt. Arne Nielsen ansattes som videnskabelig assistent ved fysisk-kemisk institut for et år fra 1. februar 1950.

Dr. phil. Aage Aagesens ansættelse som videnskabelig assistent ved geografisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. april 1950.

Havebrugskandidat Peter Jacobsens ansættelse som videnskabelig assistent ved genetisk institut forlængedes for et år fra 1. april 1950.

Cand. mag. Frits Einar Carlsen ansattes som videnskabelig assistent ved biofysisk laboratorium fra 1. april 1950.

Cand. mag. Eva Møllers ansættelse som videnskabelig assistent ved Kemisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. maj 1950.

Cand. polyt. Anders Kjærs ansættelse som videnskabelig assistent ved Kemisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. maj 1950.

Dr. phil. Erling Følners ansættelse som videnskabelig assistent ved matematisk institut forlængedes for et år fra 1. juni 1950.

Dr. phil. Thøger Bangs ansættelse som videnskabelig assistent ved matematisk institut forlængedes for et år fra 1. juni 1950.

Cand. mag. Børge Nygaard ansattes som videnskabelig assistent ved Kemisk laboratorium for et år fra 1. september 1950.

Mag. scient. Svend Brodersen ansattes som videnskabelig assistent ved Kemisk laboratorium for et år fra 11. september 1950.

Cand. mag. Thyge Ahrengot Christensens ansættelse som videnskabelig assistent ved planteanatometisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. januar 1951 at regne.

Dr. phil. Claus Munck Plums ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets institut for almindelig zoologi forlængedes for et år fra 1. februar 1951 at regne.

Cand. polyt. Arne Nielsens ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets fysisk-kemiske institut forlængedes for et år fra 1. februar 1951 at regne.

Cand. act. Thøger Busks ansættelse som videnskabelig assistent ved forsikringsmatematisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. februar 1951 at regne.

Dr. phil. Aage Aagesens ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets geografisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. april 1951 at regne.

Cand. mag. Willi Dansgaards ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets biofysiske laboratorium forlængedes for et år fra 1. april 1951 at regne.

Cand. mag. Frits Einar Carlsens ansættelse som videnskabelig assi-

stent ved universitetets biofysiske laboratorium forlængedes for et år fra 1. april 1951.

Havebrugskandidat P. Jacobsens ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets genetiske institut forlængedes for et år fra 1. april 1951.

Dr. phil. Erling Følner's ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets matematiske institut forlængedes fra 1. juni 1951.

Stud. mag. Hans Mathiesens ansættelse som videnskabelig assistent ved ferskvandsbiologisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. juli 1951.

Mag. scient. Sven Brodersens ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets kemiske laboratorium forlængedes for et år fra 1. september 1951.

Aktuar, cand. act. Thøger Busks ansættelse som videnskabelig assistent ved forsikringsmatematisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. februar 1952.

Cand. mag. Tyge Ahrengot Christensens ansættelse som videnskabelig assistent ved universitetets planteanatomiske laboratorium forlængedes for et år fra 1. januar 1952.

Cand. polyt. Arne Nielsens ansættelse som videnskabelig assistent ved fysisk-kemisk institut forlængedes for et år fra 1. februar 1952.

Dr. phil. Claus Munk Plums ansættelse som videnskabelig assistent ved institut for almindelig zoologi forlængedes for et år fra 1. februar 1952.

Mag. scient. Knud Ellitsgaard Rasmussen ansattes som videnskabelig assistent ved mineralogisk museum fra 1. februar 1952.

Dr. phil. Aage Aagesens ansættelse som videnskabelig assistent ved geografisk laboratorium forlængedes med et år fra 1. april 1952.

Mag. scient. Kjeld Gyldenkaernes ansættelse som videnskabelig assistent ved Astronomisk observatorium forlængedes for et år fra 1. april 1952.

Cand. mag. Frits Einar Carlsens ansættelse som videnskabelig assistent ved biofysisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. april 1952.

Cand. mag. Willy Dansgaards ansættelse som videnskabelig assistent ved biofysisk laboratorium forlængedes med et år fra 1. april 1952.

Havebrugskandidat Peter Jacobsens ansættelse som videnskabelig assistent ved genetisk institut forlængedes for et år fra 1. april 1952.

Dr. phil. Claus Munk Plum meddeltes afsked fra stillingen som videnskabelig assistent ved institut for almindelig zoologi fra 1. juni 1952.

Dr. phil. Erling Følner's ansættelse som videnskabelig assistent ved matematisk institut forlængedes for et år fra 1. juni 1952.

Mag. scient. Svend Brodersens ansættelse som videnskabelig assistent ved kemisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. september 1952.

Cand. mag. Børge Nygaards ansættelse som videnskabelig assistent ved Kemisk laboratorium forlængedes for et år fra 1. september 1952.

3. CENSORER M. V.

Under 26. januar 1950 beskikkede ministeriet efternævnte som censorer og censorsuppleanter ved skoleembedseksamen under fakultetet for 3-året 1. april 1948 til 31. marts 1951: i kemi: lektor K. Kobberø som censor og adjunkt Anders Østergaard som suppleant, i uorganisk kemi: professor, dr. phil. C. Faurholt som censor og lektor, dr. phil. K. A. Jensen som suppleant, i almindelig gymnastikteori: rektor V. Tuxen som censor, direktør Fr. Buchthal som suppleant, i botanik: professor, dr. phil. E. Stemmann Nielsen som suppleant. Samtidigt beskikkede ministeriet fhv. rektor L. Christiansen som formand for censorerne i samme periode (j. nr. 83/48).

Under 13. november 1951 beskikkede ministeriet efternævnte som censorer og censorsuppleanter ved skoleembedseksamen under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet for tiden 1. april 1951 til 31. marts 1954: Matematik: Rektor, cand. mag. L. Willesen og professor, dr. phil. Rich. Petersen som censorer, lektor, dr. phil. Mogens Pihl og docent, dr. phil. W. Fenchel som censorsuppleanter. Fysik: Rektor L. Christiansen og direktør Helge Petersen som censorer, rektor, cand. mag. S. Sikjær og professor, dr. phil. Ebbe Rasmussen som censorsuppleanter. Kemi: Lektor K. Kobberø og professor, dr. phil. N. Bjerum som censorer, adjunkt, cand. mag. Anders Østergaard og professor, dr. phil. H. T. Baggesgaard Rasmussen som censorsuppleanter. Astronomi: Lektor A. Kristensen og lektor Peter Pedersen som censorer, adjunkt F. Hjerting og observator Julie Vinter Hansen som censorsuppleanter. Zoologi: Lektor, dr. phil. J. Brændegaard, museumsbestyrer, dr. phil. M. Degerbøl og professor, dr. phil. Math. Thomsen som censorer, adjunkt, cand. mag. K. V. Ravn og dr. phil. H. Lemche som censorsuppleanter. Botanik: Lektor Mogens Lund, professor, dr. phil. Einer Steemann Nielsen som censorer, adjunkt, dr. phil. H. Jonassen og professor, dr. phil. E. K. Gabrielsen som censorsuppleanter. Plantefysiologi: Lektor, cand. mag. A. E. Schiønning og professor, dr. phil. K. E. Gabrielsen som censorer, adjunkt, dr. phil. P. Gelting og professor N. Fabritius Buchwald som censorsuppleanter. Geologi: Lektor Sophie Petersen og professor Alfred Rosenkrantz som censorer, adjunkt, dr. phil. Dan Laursen og amanuensis, lektor Hans Clausen som censorsuppleanter. Geografi: Lektor, cand. mag. Johs. Reumert, lektor, cand. mag. E. Storgaard, lektor, dr. phil. Sten Böcher, lektor, dr. phil. Axel Schou og rektor, dr. phil. N. H. Jacobsen som censorer. Gymnastikteori: Professor, dr. phil. P. Brandt Rehberg og rektor, cand. mag. V. Tuxen som censorer, direktør, dr. med. Fritz Buchthal og lektor P. Galle som censorsuppleanter. Anatomi: Rektor, cand. mag. V. Tuxen, museumsbestyrer, dr. phil. M. Degerbøl som censorer, mag. scient. B. Löppenthin og dr. med. K. Portmann som censorsuppleanter. Zoofysiologi: Lektor Mogens Lund og professor, dr. phil. Em. Hansen

som censorer, lektor, cand. mag. Johs. Reumert og dr. phil. Marius Nielsen som censorsuppleanter ved 1. og 2. del. Zoofysiologi (3. del): Professor, dr. phil. R. Spärck, og professor, dr. phil. Em. Hansen som censorer, dr. phil. Marius Nielsen og dr. phil. C. Barker Jørgensen som censorsuppleanter.

Ved magisterkonferens i kemi (1. del) blev efternævnte beskikket som censorer og censorsuppleanter: Matematik: Lektor C. M. Christensen og lektor Kaj Rander Buch som censorer, lektor, dr. phil. Svend Lauritzen som censorsuppleant. Uorganisk kemi: Laboratorieforsker A. C. Andersen, professor, dr. phil. Carl Faurholt som censorer, professor, dr. phil. K. A. Jensen som censorsuppleant. Organisk kemi: Professor, dr. phil. Stig Veibel og professor, dr. phil. H. T. Baggesgaard Rasmussen som censorer. Fysisk kemi: Dr. phil. Kaj Julius Petersen og mag. scient. Thomas Rosenberg som censorer (j. nr. 83/51).

Under 23. oktober 1952 fritog ministeriet docent, dr. phil. Svend Lauritzen for hvervet som censorsuppleant i matematik ved magisterkonferens i kemi (1. del) under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet. Under samme dato beskikkedes lektor i matematik ved universitetet, cand. mag. Svend Bundgaard i nævnte stilling for resten af 3-året 1. april 1951-31. marts 1954 (j. nr. 83k/52).

II. Orlov, forelæsningsfritagelse m. v.

Under 15. juli 1948 meddelte ministeriet videnskabelig assistent, dr. phil. Mogens Rudkjøbing orlov i tiden fra 1. juni-30. november 1948 af hensyn til en studierejse til USA (j. nr. 3k/48).

Under 21. juli 1948 meddelte ministeriet professor i matematisk fysik, dr. phil. Chr. Møller orlov i tiden fra 1. september 1948 til 1. februar 1949 i anledning af en studierejse til England og Amerika (j. nr. 3o/48).

Under 2. august 1948 meddelte ministeriet professor, dr. phil. Børge Jessen orlov i året 1949 af hensyn til en studierejse til USA (j. nr. 3p/48).

Under 15. september 1948 meddelte ministeriet universitetsadjunkt, dr. phil. Erik Zeuthen forlængelse af hans orlov i anledning af en studierejse til USA til 1. april 1949 (j. nr. 132/47).

Under 5. oktober 1948 meddelte ministeriet lektor i idrætsfysiologi, dr. med. Ove Bøje orlov i månederne fra oktober til december 1948 af hensyn til en studierejse til USA (j. nr. 3r/48).

Under 13. januar 1949 meddelte ministeriet amanuensis, mag. scient. Mogens Køie forlængelse af hans orlov for tiden 1. februar-31. maj 1949 af hensyn til hans fortsatte deltagelse i den 3. centralasiatiske ekspedition (j. nr. 3r/47).

Under 28. februar 1949 meddelte ministeriet amanuensis af 2. grad ved plantefysiologisk laboratorium, dr. phil. Poul Larsen tilladelse til

at træde uden for nummer i et år fra 1. marts 1949 at regne under hensyn til tilbudet om et midlertidigt professorat i plantefysiologi ved Chicago university.

Under 3. april forlængede ministeriet ordningen for et år fra 1. marts 1950 at regne (j. nr. 10m/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 29. juli 1949 amanuensis, dr. phil. J. K. Bøggild orlov i et år fra 1. september 1949 at regne, for at han kunne deltage i videnskabelige undersøgelser på universitetet i Rochester, USA (j. nr. 3h/49).

Under 26. august 1949 bifaldt ministeriet at amanuensis, cand. mag. et mag. scient. Tage Larsen for tiden 15. juni 1949–31. marts 1950 trådte udenfor nummer på grund af sin ansættelse som fungerende forstander for statsseminariet i Emdrupborg (j. nr. 10 l/49).

Under 22. september 1949 meddelte universitetets rektor universitetsadjunkt Jens Lindhard fritagelse fra undervisningspligt fra 1. oktober 1949, for at han i et år kunne deltage i videnskabelige undersøgelser ved det fysiske institut ved Birmingham universitet (3i/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 5. januar 1950 professor, dr. phil. B. Strömngren orlov i månederne januar–maj 1950 af hensyn til et studieophold ved California Institute of Technology, Pasadena, og for at han kunne virke som visiting professor ved Princeton University (j. nr. 3l/49).

Under 25. februar 1950 bifaldt ministeriet, at cand. mag. Svend Bundgaard fik orlov fra sin stilling som amanuensis af 2. grad ved matematisk institut og fra sin stilling som lektor i matematik ved universitetet i forårssemestret 1950 med bibeholdelse af fuld løn i anledning af, at han som led i den nordiske akademiske lærerudveksling efter indbydelse skulle holde forelæsninger og øvelser i matematik ved Lunds universitet, således at det lektor Bundgaard på universitetet påhvilende arbejde udførtes af de øvrige lærere i matematik uden udgift for statskassen (j. nr. 3d/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet, at professor, dr. phil. A. Noe-Nygaard i februar og marts måneder 1950 foretog en rejse til Norge for at foretage studier ved Oslo universitet for midler stillet til rådighed af Nansen-fondet (j. nr. 1/50).

Under 3. april 1950 bifaldt ministeriet, at der for ca. 11 måneder fra 1. januar 1950 at regne meddeltes dr. phil. Eigil Nielsen orlov med fuld løn fra hans stilling som museumsinspektør ved mineralogisk og geologisk museum i anledning af at han skulle deltage i den 3. centralasiatiske ekspedition for at foretage indsamlinger til museet (j. nr. 3c/50).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 31. januar 1951 amanuensis ved universitetets zoologisk museum, dr. phil. A. F. Bruun orlov med fuld løn i 2 år fra den

1. oktober 1950 at regne, for at han kunne tiltræde som leder af Galathea-ekspeditionen. Samtidig bifaldtes det, at der under universitetets konto 6, Vikarudgifter, stilledes et beløb til rådighed til vikarhjælp under dr. Bruuns fravær (j. nr. 379/49).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 13. februar 1951, at der for tiden 1. april til 1. december 1951 meddeltes dr. phil. Kaj Birket Smith orlov fra hans stilling som lektor i etnografi med bibeholdelse af hans vederlag som lektor, for at han kunne foretage en studierejse til Oceanien og Indien i forbindelse med Galatheaekspeditionen (j. nr. 3d/51).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 14. februar 1951 amanuensis, dr. phil. Poul Larsen forlængelse med endnu et år fra 1. marts 1951 at regne af den ved ministeriets skrivelser af 28. februar 1949 og 3. april 1950 allerede givne tilladelse til at træde uden for nummer i sin stilling ved Plantefysiologisk laboratorium under hensyn til hans midlertidige ansættelse som professor i plantefysiologi ved University of Chicago (j. nr. 10m/48).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 2. marts 1951, at amanuensis og lektor, dr. phil. Helge Volsoe under sin deltagelse i Galatheaekspeditionen fik bevilget orlov med fuld løn fra sin stilling som lektor i menneskets anatomi i tiden 8. marts 1951 og resten af forårssemestret 1951 (j. nr. 3e/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 27. juni 1951 amanuensis af 1. grad ved universitetets kemiske laboratorium, dr. phil. A. Klit orlov med fuld lønning i tiden 1. april til 31. november 1951 i anledning af, at den pågældende med støtte fra Technical Assistance Fund ville foretage en studierejse til USA indenfor nævnte tidsrum. Samtidig godkendtes det, at der under dr. Klits fravær stilledes vikarhjælp til rådighed for laboratoriet, således at det dr. Klit påhvilende laboratoriearbejde i tiden 1. april til 30. april varetoges af stud. mag. J. Tormod Nielsen og i månederne maj til november af mag. scient. Erik Rasmussen mod et vederlag af henholdsvis 400 kr. og et vederlag svarende til konstitutionslønnen for en amanuensis II (j. nr. 3q/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 17. august 1951 amanuensis ved universitetets institut for teoretisk fysik, dr. phil. Jørgen Koch orlov i et år fra 1. september 1951 at regne med bibeholdelse af lønning, for at han kunne efterkomme en indbydelse til for det kommende universitetsår at deltage i videnskabelige undersøgelser på Massachusetts Institute of Technology i Cambridge, USA (j. nr. 3u/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 13. november 1951 amanuensis ved universitetets planteanatomiske laboratorium, dr. phil. Mogens Køie orlov med fuld

løn i tiden fra 1. januar til 31. oktober 1952, for at han kunne foretage en studierejse til USA og Colombia (j. nr. 30/51).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 6. februar 1952 dr. phil. Gunnar Thorson orlov med løn fra hans stilling som lektor og amanuensis ved zoologisk museum i tiden fra 10. februar til 20. maj 1952 i anledning af, at han efter indbydelse fra højkommissæren i Senegal agtede at foretage undersøgelser og indsamlinger af kystens dyreliv ved Dakar (j. nr. 3c/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 14. maj 1952 museumsinspektør ved universitetets mineralogiske museum, dr. phil. Johannes Troelsen orlov med fuld løn i tiden 24. marts til 15. august 1952 i anledning af, at han skulle deltage i en geologisk undersøgelse på Ellesmere Island (j. nr. 3e/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 7. november 1952 professor, dr. phil. Jacob Nielsen fritagelse for sin forelæsningspligt i efterårssemestret 1952 i anledning af det ham pålagte arbejde med forberedelsen af og deltagelse i UNESCOs generalkonference fra den 11. november til 11. december 1952. Samtidig bifaldt ministeriet, at det professor Jacob Nielsen påhvilende arbejde ved universitetets matematiske institut i nævnte semester blev overdraget mag. scient. Bent Fuglede mod et vederlag af ialt 2400 kr., at afholde af universitetets konto 6, Vikarudgifter (j. nr. 3n/52).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelte ministeriet under 7. november 1952 inspektør ved universitetets mineralogiske museum, dr. phil. Johannes Troelsen orlov med løn i tiden 20. september 1952 til 1. juni 1953, således at den pågældende kunne efterkomme en indbydelse fra Lunds universitet til som docentstipendiat at virke ved den matematisk-naturvidenskabelige sektion af det filosofiske fakultet (j. nr. 3r/52).

Under 22. oktober 1948 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at amanuensis, dr. phil. Poul Larsen under vakancen i professoratet i plantefysiologi havde overtaget den professor, dr. phil. Boysen Jensen sommeren 1948 påhvilende eksamination i plantefysiologi, botanik og zoofysiologi ved skoleembedseksamen og magisterkonferens mod et vederlag af 458,40 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 388/47).

Under 5. marts 1949 bifaldt ministeriet ligeledes, at eksaminationen ved embedseksamen og magisterkonferens i plantefysiologi vinteren 1948-49 havde været overdraget dr. Larsen mod et vederlag af 300 kr., at afholde af universitetets konto 7.

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 2. december 1948, at dr. Larsen i efterårssemestret 1948 holdt 2 ugentlige forelæsninger i plantefysiologi for studerende til skoleembedseksamen og for de konferensstuderende mod et vederlag af

1200 kr., at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 388/47).

Efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor bifaldt ministeriet under 9. november 1950, at det under vakancen i docenturet i sammenlignende anatomi og morfologi i efterårssemestret 1950 og forårssemestret 1951 blev overdraget amanuensis, dr. phil. N. Thydsen Meinertz at varetage undervisningen og eksaminationen i disse fag mod et honorar på 1800 kr. pr. semester, at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 228/49).

Under hensyn til professor, dr. phil. A. Langseths sygdom i forårssemestret 1951 bifaldt ministeriet under 25. april 1951, at bestyrelsen af universitetets kemiske laboratorium i nævnte semester blev overdraget professor, dr. phil. K. A. Jensen, samt at der for bestyrelsen af laboratoriet i tiden 1. marts til 31. august 1951 tillagdes professor K. A. Jensen et beløb svarende til det for bestyrere af universitetets institutter fastsatte bestillingstillæg af 800 kr. årlig, at afholde af universitetets konto 7, Vederlag een gang for alle (j. nr. 91/51).

Under hensyn til professor, dr. phil. Harald Bohrs død bifaldt ministeriet under 9. juli 1951 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at professor i matematik ved Chicago universitet, Anthony Zygmund i 3 måneder under vakancen i professoratet i matematik i forårssemestret 1951 holdt en række gæsteforelæsninger i matematik for de studerende til magisterkonferens og skoleembedseksamen samt en række kolloquier, og at der af universitetets konto 6, Vikarudgifter, stilledes et beløb af 4500 kr. til rådighed for universitetet til dækning af de i forbindelse med professor Zygmunds gæsteforelæsninger forbundne udgifter (j. nr. 172/51).

Under 4. august 1952 bifaldt kurator, at der i månederne juli og august 1952 anvendtes et beløb på ialt 650 kr. under universitetets konto 6, Vikarudgifter, til aflønning af vikar for amanuensis G. Larsson, universitetets zoologiske museum, under dennes fravær på grund af sygdom (j. nr. 91c/52).